

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ADDITIONAL TO THE
LEWIS & CLARK Papers
—
—
—

872.3J
R612

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSUMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS I
AVLVLARIAM CONTINENS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXI

T. MACCI PLAVTI
A V L V L A R I A

RECENSUIT

GEORGIUS GOETZ

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS I

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCLXXXI

**LIBRARY
OF THE
LELAND STANFORD JUNIOR
UNIVERSITY.**

+ 4221.

LVDOLFO · STEPHANI

MEMORIAM · BIENNII · PETROPOLI · PERACTI

GRATISSIMO · ANIMO · RECOLENS

D · D

GEORGIVS GOETZ

PRAEFATIO

Aulularia fabula ab ipsis Romanis multum lectitata, a recentioribus saepe laudata nec ab imitatorum ullo superata cui Graecorum poetarum debeatur nondum exploratum est. Quodsi Franckenus e notissimis illis quae sunt de cocis Athenaei verbis profectus (XIV 658 F) de Posidippo cogitat, abutitur fabulae ipsius v. 309 sq. Nec felicius Ussingius quaestionem tractavit qui Menandrum auctorem sibi detexisse visus est: nempe Choricii verba quibus ille utitur¹⁾ (Cf. Add. p. 587) ad Dyscolum Menandri spectare, Dyscolum autem Euclionem non esse, licet aptissime eiusdem fabulae fragm. 9 cum v. 91 sqq. comparentur, veri haud dissimile esse arbitror. Omnino his similitudinibus cavendum est ne nimium tribuamus: sic enim facile tibi persuaderes fragm. inc. LVII Menandri ad Asin. v. 87 spectare, nisi prologus hanc coniecturam refelleret. Neque firmior est alia Franckeni suspicio Graece vocatam esse fabulam *Φιλάργυρον* vel *Θησαυρόν*: eodem mehercule iure de *Ἰδρία* cogitabis (cf. Menandri fragm. p. 208 vol. IV fr. com.), quando *ἐν ὑδρίαις ἔκειντο οἱ θησαυροί* teste schol. Aristoph. Av. 603: quamquam huic coniecturae non plus ponderis tribuo quam Franckenianis. Quod denique contaminatam fabulam iudicavit Wagnerus

1) Cf. Charles Graux, Revue de philol. a. 1877 p. 228: (mimi sunt verba) *ἢ καὶ τῶν Μενάνδρῳ πεποιημένων προσώπων Μοσχίων μὲν ἡμᾶς παρεσκεύασε παρθένους βιάζεσθαι, Χαιρέστρατος δὲ Ψαλτρίας ἔρᾶν, Κνήμων δὲ δυσκόλους ἐποίησεν εἶναι, Σμικρίνης δὲ φιλαργύρους ὁ δεδιὼς μή τι τῶν ἔνδον ὁ καπνὸς οἴχοιτο φέρων.*

2) *Οὐ πῦρ γὰρ αἰτῶν οὐδὲ λοπάδ' αἰτούμενος.*

(cf. eius diss. de Aul. p. 26) argumentis usus est certe infirmissimis.¹⁾ Contra quin retractata fabula sit non dubito, qua in quaestione a v. 363—370 proficiscor.

Libris si fidem habemus — nec video cur temere negemus — Pythodici²⁾ haec verba sunt, quem Saracenus simpliciter servum esse Megadori adfirmat, Schmiederus sagacius atriensem vocat: hos qui sequuntur faciunt intellegendo ut nil intellegant — nisi forte dormitantem vel mente captum haec Plautum scripsisse statuunt. Quos contra ut rectissime Ussingius monuit, neminem explicuisse qua de causa nova inferretur persona cuius nulla usquam alia fieret mentio, ita ne ipse quidem quid rei esset perspexit veraque cum falsis miro modo miscuit. Recte miratur cur Pythodico tribuantur quae ad Strobilum spectare videantur: quod tamen Pythodici nomen removit nec recte fecit. Namque si statuimus ex Euclyonionis domo eum exire — quod dissuadet v. 362 — dicere debuit: 'ego interviam quid faciant nostri coqui?'; post v. 362 eum in platea remansisse qui putant illud 'curate' non intellegent: ex Megadori denique aedibus qui progredientem faciunt vel maiores turbas excitant. Adde quod in his verbis idem commemoratur quod paucis tangit Anthrax v. 405: nec minimum argumentum duco, quod sic nemo intellegit unde mira illa scaenae superscriptio nata sit. Praeter hanc difficultatem Aulularia alia laborat dudum perspecta nec dum extricata quae in duplici Strobili et Megadoro et Lyconidi servientis persona est. Diu est ex quo ad retractationem hanc rem spectare mihi videbar intellexisse³⁾, quam suspicionem eis quae modo dixi egregie confirmari censeo: quod tamen Lyconidis servi nomen sollicitavi eis quae attuli refutatur. Immo priorem partem retractatam nunc dixerim. Ut enim in Stichi prima scaena utraque recensio conflata est, id quod vel nomina diversa testantur, ita idem hoc loco

1) Cf. quae disputavi Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 311 sq.

2) Pythodicum servum vocant *FZ*, Fitodicum *BJ*. Erant qui Pithodicum praeferrent vel Philonicum vel Philodicum; Philositum maluit Gertzius, Alfitodicum Ussingius. Probabilior mihi Pythodicus scriptura visa est: sed rem incertam esse concedo.

3) Cf. Acta Soc. phil. Lips. vol. VI p. 312.

factum esse statuo. Ex prioris recensiois particula sive relictæ sive postea addita intellegimus eundem qui Strobilus appellatur in altera recensione Pythodicum appellatum fuisse. Quamquam fatendum est consilii rationem qua retractator usus sit non satis apparere: quod non magis fit in Stichi retractatione.

Aperta retractationis vestigia prae se ferre censeo tertii actus scaenam quintam: cf. quae dixi ad v. 507. Nec desunt alia. Velut quod Franckenus v. 485—488 damnavit quamvis non omni ex parte verum viderit, turbas tamen loci optime perspexit, siquidem v. 489 cum 484 bene cohaeret: debuit cum his v. 482 sq. coniungere similiter procusos nec illorum dissimiles eosque retractationi vindicare. Idem iudico de v. 468 sqq. ubi non solum v. 472, verum etiam qui praecedunt duo, ex alia recensione repetiverim. De ceteris vide quae adnotata sunt.¹⁾

Codicis veteris (B) usus sum collationibus Ritschelii et Lorenzii (Progr. Berol. anni 1872), imprimis autem apographo ab Augusto Mau accuratissime confecto. In paucis quibusdam quae varie notata sunt — plerumque nullius ea sunt momenti — apographum sequendum esse putavi. Codicis Ursiniani (D) mihi praesto fuit praeter collationes Ritschelianam et Lorenzianam eiusdem Augusti Mau apographum. Codicem Ambrosianum (E) cuius media pars deficit bis accurate contulit Gustavus Loewe. Codicem denique Britannicum (J) religiose descripsit Hermannus Mueller-Struebing, cuius apographum diligenter contuli cum collatione Wagneriana. Codicis autem Lipsiensis et editionis principis scripturas multo rarius adnotavi quam in prioribus fabulis factum est.

De personarum notis pauca hoc loco monenda sunt praeter ea quae in adnotatione sunt exposita. Codicis Britannici pepercit ignis his initiis (cf. praef. Asin. p. XVI): Arg. 1 et 2: prol. 1—13; v. 54—94; 138—184; 226—267;

1) De retractatione iam veteres cogitasse discimus ex Plinii verbis ad v. 400 allatis.

308—349; 389—427; 468—506; 545—585; 625—664; 703—739; 781—821. In his igitur solis personarum notae quae initiis versuum praemittuntur servatae sunt, in ceteris dispici nihil potuit, id quod non adnotavi. Codicis Ambrosiani notas notatas non habui, in quo illud' observandum personarum compendia inde ab actus quarti scaena tertia manum recentiorem addidisse omnia. De ceteris compendiis — litteras maiusculas vel minusculas respicere operae pretium non esse putavi — haec teneto:

Notantur personae ita: I 1] Euclio (BD), Eucl (J); Staphila, Staphil, Staph. I 2] Euclio, Eucli, Euç; Staphila Staphil, Staph, Staph, Staþ.

II 1] Eunomia, Eunoñ, Eunõ, Euñ, Eun; Megadorus, Megador', Megad, Megd, Meğ, Meg. II 2] Euclio, Eucl, Euc, Euc; Megadorus, Megador', Megad, Megarus (199, 203 B), Meğ, Meg. II 3] Euclio, Staphila, Staphil, Staph. II 4] Strobilus, Strobil', Strobil, Strob, Strõ, Stro, Str. Anthrax] Cocus, Coc'; Congrio] Congrio, Gongrio (322 B), cgrio, cong. (In D desunt personarum notae inde a v. 322 et initiis et mediis versibus, ubi lineola ~ indicantur; soli v. 371 *Euclio* praemittitur). II 5] Strobilus, Strobil', Strõ, Stro; Anthrax] Cocus, Coc'; Congrio] Gongrio, Congrĩ, Coc (349 s. v. B). II 6] Strobilus, Strobo, Strõ, Stro; Staphila, Staph. Congrio] Cocus, Coc'. II 8] Congrio] Coc'; Euclio, Eucl; versui 398 Coc' praem. J.

V. 406 Coc. praem. BJ. III 2] personarum notas ab hac inde scaena usque ad IV 2 scripsit B², non rubricator. Eucl, Senex (J), Señ. (J); Congrio] Cong et Coñ J, Cocus et Coc' B². III 3] Eucl; Coc' (B²). III 5] Meğ; Eucl. III 6] Eucl, Eucl; Meğ, Meg.

IV 2] Euclio, Strobil'. IV 4] Eucl, Eucl; Strob, Strob, Str, Str. IV 6] v. 1 praem. B Senex; v. 11 Serũ B. IV 7] Liconid, Licon, Liço, Liç; Eunomia, Fedria. IV 9] Euclio; Liconides, Liç. IV 10] Euclio, Eucli, Eucl; Liconid, Licod, Licoñ, Licõ, Liç.

V 1] Seř, Strob, Strob, Str; Liconid, Licoñ, Licõ, Liç.

Descriptionis varietas codicum BDEJ (quae in adnotatione dixi, hoc loco mitto) haec est: 87 et 88 coniungit J,

154 et 155, 266 et 267 B — 288. *Non istuc* — *Cuius ducit J* — 343. *Suppelle* — *Quod te* — *Dicant B D J* — 500. *in duo dispescunt B D J* (*Enim* — *Purpuram*) — 507. *in duo disp. B D J* (*Sed hoc* — *Praequam*) — 519. *Textores* — *Aes (B D J)* — 528: *Miles* — *Censet* — *Ratio* — *Etiam* — 539. *in duo disp. B D J* (*Tamen* — *Aliquanto*) — 548. *in duo disp. B D* (*Tam* — *Quam*) — 550. *in duo disp. B D* (*Pol* — *Meditabar*) — 567. *in duo disp. B D* (*Caedundum* — *Tum*) — 713. *Perii* — *Tene* — *Equidem* — *Nequeo* — *Oro* — *Qui* — *Quis ais* — *Quid est quod* — *Em nemo* — *Heu me* — *Tantum* — *Perditissimus* — *Interra (Namquid EJ)* — 731. *Quis homo* — *Et misere* — *Animo* — 775. *Ita adhaeret v. 776 in B D E J* — 812 et 813 coniungunt *B D E J* — 824 et 825 coniungunt *B D E J* — 829. *I redde* — *Ut huic* — *Quod modo* — *Ita loquor* — *Numquam*.

Editionibus Aululariae praeter eas quae integras xx comoedias complectuntur usus sum hisce: 1) Aulularia plautina. comediarum lepidissima. quae etsi alias incompleta. a Codro Urceo tamen est perfecta. cum familiari explanatione. Albi-burgi, Viridimontanus 1509. — 2) Aulularia edidit F. Goeller. Colon. ad Rhen. 1825. — 3) Aulularia edidit E. J. Richter. Norimbergae 1833. — 4) Aulularia ed. A. Ag. Deenik. Lugduni Batavorum 1835. — 5) Aulularia ed. J. Hildyard. Cantabrigiae 1839. — 6) Aulularia ed. Th. Vallauri. Augustae Taurinorum 1853. — 7) Aulularia ed. Guil. Wagner. Catabrigiae 1866. — 8) Aulularia ed. Benoist. Parisiis 1874. — 9) Aulularia ed. Guil. Wagner. Catabrigiae 1876. — 10) Aulularia ed. C. M. Francken. Groningae 1877. Ex quibus editionibus optima est Wagneri, eam dico quae anno 1876 in lucem emissa est: nam prior licet a multis laudata pauciora quae iure laudentur profert, quae vituperentur multa. De reliquis quibus usus sum subsidiis saepius iam dictum est.¹⁾

V. 313. Glossam quam huc rettulit Loewius Prodr. p. 259 idem mihi rescripsit redire ad Fulgentium: Philoxeni glossam non necessario huc spectare.

In testim. v. 400 allato Loewius nunc *patella*, non *pingella*

1) Harii scripturas Hildyardo debeo.

scribit; simul monet *Arteptam* ex Juvenalis V 72 depromptum esse posse.

V. 511. murobatharii scripturam intactam reliqui pro qua Lambinus molobatharii coniecit: Z myrobrecharii exhibet: quod quamvis intellegi possit, tamen non recte ex titulis defenderunt lexicographi et editores. Nam quod apud Reinesium (11, 82), Sponium (225) alios quidam myrobrecharius commemoratur, sciendum est Ligorii beneficio deberi. Eundem Ligorium eodem myrobrechario alios quoque titulos exornasse Eugenius Bormann ad me scripsit et conferri iussit VI 5, 151*; VI, 5, 1461*; VI, 5, 1478*; VI, 5, 1789* ex ea corporis parte quae nondum edita est. Eidem Ligorio debetur titulus Reinesii 11, 83 (= Corp. VI, 5, 1190*), quem Romae vidit Maffei (Mus. Ver. 273, 4): quo in titulo exstat manuelarius patagiar (cf. v. 509 et 511) et simul violarius (cf. v. 510). Quos titulos falsos esse cum statim suspicatus essem, suspicionem Bormannus per litteras confirmavit. De titulo sepulcrali, quem ad v. 41 attuli, quid iudicem nescio, cum subsidia me deficient.

Actuum descriptio — retinui enim vulgatam — quemadmodum probabiliter instituatur saepius quaesitum est¹⁾: quam quaestionem nemo expediet nisi illa adscita quae est de exitu fabulae deperdito. Nam quod Wagnerus et Spengelius praeter quarti actus exitum quintum actum totum intercidisse statuunt, refelli posse videntur. Extrema enim quae servata est scaena cum hanc habeat superscriptionem: STROBILVS SERVVS LICONIDES ADOLESCENS EVCLIO SENEX, Euclio confabulationis fit particeps: cui rei cur fidem denegemus Wagnerus nullam rationem attulit. Hoc vero si statuimus, integrum actum vel adeo plura periisse veri est dissimillimum: immo si praeter scaenae exitum alia tempore absumpta sunt — id quod mihi quidem est probabile — praeter unam vel duas scaenas non ita longas non video quid intercidere potuerit. Unde elucet extremi actus partem esse superstitem. Quae cum ita sint, Koepkii dis-

1) Wolffius, de act. ap. Pl. et Ter. Gubenae 1814. Idem Proleg. ad Anl. (Numburgi 1836) p. 28. Wagnerus de Anl. p. 6. A. Spengel, Die Akteinteilung der Kom. des Plautus (Muenchen 1877) p. 49.

tributio (I: I, 1—2; II: II, 1—3; III: II, 4—III, 6; IV: IV, 1—6; V: IV, 7—fin.) omnibus praeferenda videtur. Quam contra quod Wagnerus monet iusto longiorem quintum actum esse, argumenti vim id nullam habere censeo. Quamquam concedo ad certas rationes totam hanc quaestionem quae est de actibus describendis nondum esse revocatam.

Praeterea addenda esse vidi haec: Phaedram appellavi duce Ussingio puellam, quae Phaedria est in libris: Phaedria enim cum alibi viri nomen sit libris quam rationi diffidere malui. — Quod, v. 69 et 307 hiatum non removi id nolim ita intellegi quasi nunc hiatus illos probarem. — V. 145 quod proposui in adnotatione *advenio*, Wagnerus¹ p. 77 praef. occupavit. — V. 111—112 in suspicionem vocat Loewius. — V. 40 Schoellius hoc proponit: exeundum hercle hinc est tibi foras. — Idem v. 44: Nam quonia me causa. — V. 207 Loewius verba 'salvomst . . . perit' glossema esse putat, Schoellius nunc in *saluum* quaerit *aula*. — V. 432 *ego autem* Schoellius; — V. 539 *quanto* idem; — V. 545 *Immo est et erit et ita di f. u. s.* idem; — V. 594 *Non quo incumbat ultro impellere* idem; — V. 660 *Caue sis reuenias* Brixius Nov. Ann. vol. 125 (a. 1881) p. 57; — V. 723 *Perditissimus sum omnium ego* Sonnenburg, Exercit. gramm. Bonnæ a. 1881 ed. p. 26; — fragm. 5 *nunc hallec* Schoellius.

Scripsi Ienae m. Septembri 1881.

G. G.

T · MACCI · PLAVTI
A V L V L A R I A

ARGVMENTVM I

Senéx auarus uíx sibi credens Eúclio
 Domí suae defóssam multis cúm opibus
 Aulam ínuenit rursúmque penitus cónditam
 Exsánguis amens séruat. eius fíliam
 Lycónides uitiárat. intereá senex 5
 Megadórus a soróre suasus dúcere
 Vxórem auari gnátam deposcít sibi.
 Durús senex uix promíttit atque aulaé timens
 Domó sublatam uáriis abstrudít locis.
 Insídias seruos fácit huius Lycónidis 10
 Qui uírginem uitiárat: atque ipse óbsecrat
 Auónculum Megadórum sibimet cédere
 Vxórem amanti. pér dolum mox Eúclio
 Quom pérdidisset aulam, insperato ínuenit
 Laetúsque natam cónlocat Lycónidi. 15

Arg. I PLAVTI ASINARIA EXPLIC. PLOG' INAVLVLARIA
 PLAVTI *E*. PLAVTI ASINARIA EXPLICIT. PLOGV^S INAVLVLA-
 RIA P[*J*. AVLARIA *m. rec. D*. INCIPIT PROLOGVS . IN . AV-
 LVLARIA PLAVTÌ *post v. 1 in eadem cum v. 1 linea B* 1. enex
c. spat. DE sibi uix *Bóthius* crederis *E* 2. suę *BJ*. sue *E*
 multiscum *J* *Dubitarerunt praeter Guyetum Bothius* (Domí defossam
 opibus cum multis suae) et *Spengelius Plant. p. 239* (Domí suae
 opibus aureis) et *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 24* (opibus ín
 foco), *sed ut ipsi suspicionem abicerent* cum opibus plurimis
Parcus 3. rursum que *B*. rursum que *E*. rursum quae *D*
 4. Exanguis *BDE* 5. Liconides *BDEJ* uiciarat *BDJ*
 6. Medagorus *D* asorore *DEJ* sua sus *BD* 8. pro mittit *J*
 aule *B*. aule *EJ* timens *E* 9. Domū *E*: *corr. E³* obstudit
D 10. Insidians *D* seruus *BDE* liconidis *BDE*. *inter lico*
et nidis spat. J 11. uiciarat *BDJ* ipse *om. EJFZ: add. Angelius*
 12. auunculum *BEJ*. auunculum *ex auul culum D* sibi met *E*
 cedere (*ce in ras. m. 1*) *B*. credere *J* 13. amante *J* 14. Cum
BDEJ 15. Lctusque *BE* collocat *EJ* liconidi *BDEJ*

ARGVMENTVM II

Aulám repertam auárus plenam auri Eúclio

Vi súmma seruat míseris adfectús modis.

Lycónides istíus uitiat fíliam.

Volt hanc Mégadorus índotatam dúcere

Lubénsque ut faciat dát coquos cum obsónio. 5

Auró formidat Eúclio, abstrudít foris.

Re omni ínspectata cómpressoris séruolus

Id súrpit: illic Eúclioni rém refert.

Ab eó donatur aúro, uxore et fílio.

Arg. II PLAVTI AVLVLARIA INCIPIT; ARGVMTV̄ B, *sed post v. 1 in eadem cum v. 1 linea.* PLAVTI AVLVLARIA INCIPIT ARGVMENTVM E. ARGVMENTVM IN AVLVLARIA PLAVTI J. *om. D* 1. ulam c. spat. in. D (A add. in marg. m. 1) E auarus plenam auri Bothius. auri plenam libri: cf. Ritschelius Op. phil. vol. II p. 417 et Luchsius in Studemundi Stud. vol. I p. 27. An Aulám senex repértam plenam auri Eúclio? 2. affectus J 3. Liconides libri uiciat BDJ 4. hant D megodorus E 5. lubensque E
6. abstridit BDEJ fores BDEJ. foras Pius 7. Reque Camerarius. Re clam Pylades inspectata Muellerus Pros. Pl. p. 757. inspecta libri compressoris BDEJ seruulus BD 8. surpit (it e corr.) J 9. Abeo J

PERSONAE

LAR FAMILIARIS PROLOGVS
EVCLIO SENEX
STAPHYLA ANVS
EVNOMIA MVLIER
MEGADORVS SENEX
STROBILVS SERVOS
ANTHRAX COCVS
CONGRIO COCVS
PIRYGIA TIBICINA
ELEVSIUM TIBICINA
PYTHODICVS SERVOS
STROBILVS SERVOS
LYCONIDES ADVLESCENS
PIAEDRA VIRGO

PROLOGVS

LAR FAMILIARIS

Ne quís miretur quí sim, paucis éloquar.
 Ego Lár sum familiáris ex hac fámilia
 Vnde éxeuntem me ádspexistis. hánc domum
 Iam múltos annos ést quom possideo ét colo
 Patrique auoque iam húius qui nunc híc habet. 5
 Sed míhi auos huius óbsecrans concrédidit
 Aurí thensaurum clam ómnis: in medió foco
 Defódit uenerans mé, ut id seruarem sibi.
 Is quóniam moritur, íta auido ingenió fuit,

1. *Donatus in Ter. And. IV 4, 11*: Miror unde sit] Miror ue-
 teres cum unde pro nescio ponebant Plautus: 'Ne quis
 eloquar' 2. *Priscianus VI 32 (I p. 223, 13 H.)*: Similiter
 'Lār Lāris' Plautus: 'Ego sum Lar familiaris' *Probus*
Cathol. I (p. 15, 6 K.): Lar tertiae declinationis est Plautus:
 'Ego sum Lar familiaris' *Cf. Querol. p. 6, 1 (ed. Peip.)*, ubi *Lar*
haec dicit: 'Ego sum custos et cultor domus' e. q. s. 3. 4. *Nonius*
p. 250, 9: Colere, inhabitare Plautus et in *Aulu-*
laria: 'Hanc domum colo' 5. *Nonius p. 318, 6*: Habere
 Plautus *Aulularia*: 'Patri habet' 9. *Donatus*
in Ter. Adelph. prol. v. 1: Postquam pro quoniam, cuius reci-
 procum quoniam pro postquam. Plautus in *Aulularia*: 'Quo-

Prologus LAR FAMILIARIS JE, in eadem c. arg. 2 v. 9 linea
B: om. D 1. e c. spat. init. *E: in marg. n add. D¹* Nequis *J*
 quin *J* 2. sum lar *Priscianus et Probus* 3. & euntem *JFZ*:
corr. Hermolaus. eteuntem (e med. s. v. m. 1) E aspexistis *BD*.
 aspexisti *EJ* 4. est om. *D* cum libri. ut *Nonius, Goellerus*.
 posideo *J* color *Acidalius* 5. *Vers. del. Guyetus* patrique *Aldus*.
 patri libri cum *Nonio*: an parenti? *Hiatum defendit Lachmannus in*
Lucr. p. 195 abo codices *Nonii* patri auoque huius *Euclyonis* vel patri
 auoque amicus huius *Muellerus Pros. Pl. p. 512*, hoc cum *Pylade*, pro
 quo inimicus exspectat vel infensus *Lambinus* Suspikor vel ante vel
 post h. v. quaedam intercidisse 6. Set *E* mihi (hi s. v.) *B. mi*
DEJ auus *BDEJ* 7. *Auri thensaurum Camerarius. Thesaurum*
auri BDEJ, nisi quod in auri u s. v. *D. Thensaurum olim auri*
Muellerus Pros. Pl. p. 512, unde *Thensaurum auri olim Wagnerus*²
 8. med *Reizius* ut enim *Lambinus* 9. Is qm *BD*. Is quō *J*.
 Is quando (quando ex quoniam ras. *E*) *EFZ*: quoniam is *Donatus*,
Hermolaus. is quom iam Lambinus *Parenthesin pertinere ab ita usque ad*

Numquam indicare id fílio uoluít suo: 10
 Inopémque optauit pótius eum relínquere
 Quam eúm thensaurum cónmostraret fílio.
 Agrí reliquit éi non magnúm modum,
 Quo cúm labore mágno et misere uíueret.
 Vbi is óbiit mortem quí mi id aurum crédidit, 15
 Coepi óbseruare, ecquí maiorem fílius
 Mihi honórem haberet quam éius habuissét pater.
 Atque ille uero mínus minusque inpéndio
 Curáre minusque me ínpertire honóribus.
 Item á me contra fáctumst: nam item obiít diem. 20
 Is ex se hunc reliquit qui híc nunc habitat fílium
 Paritér moratum, ut páter auosque huiús fuit.

niam is moritur fuit' 15. *Nonius* p. 275, 10: Credere, seruandum commendare. Plautus in *Aulularia*: 'Vbi is credidit' 15. 16. *Nonius* p. 359, 32: Obseruare, celare et intus retegere. Plautus *Aulularia*: 'Vbi obseruare' 16. 17. *Nonius* p. 320, 16: Honor, dilectus, amor. Plautus *Aulularia*: 'Ecqui pater' 18. 19. *Nonius* p. 128, 30: Impendio pro magis. Plautus *Aulularia*: 'Atque honoribus' 21. 22. *Nonius* p. 375, 7: Pariter, similiter Plautus *Aulularia*: 'Is ex se eius fuit' *Servius ad Aen.* XI, 592: Pariter, similiter, uno modo et est anticum. Plautus in *Aulularia*: 'filium pariter moratum' 22. *Servius ad Georg.* I 189: 'Pariter eius fuit'

v. 12 putat *Ussingius* 10. iudicare *J* 12. *Vers. del. Guyetus, Kochius Emend. Pl. p. 5: item simul cum v. 11 Lorenzianus Philol. col. 30 (a. 1871) p. 586 thesaurum libri conmostraret E. commonstraret BDJ. commonstrare Lambinus filio ad v. 13 trahit Hillerus in Wagneri diss. de Aul. p. 31 illi scribens: cf. v. 9*
 13. reliquid *D* illi *Pylades* 14.] misere *J* qui *Langiani*
 miserere *E* 15. *In J nil apparuit obit libri Non. mihi BD. michi E* quid mihi in aurum libri *Non. priore loco, unde qui id mihi Bothius* 16.]em filius *J* ecqui *Gulielmii. et qui BDE. ecquid FZ. et quide libri Non. ecqui eius Brugmanus p. 26: cf. v. 17* filium libri *Non.* 17.]honorem *J* michi *E. mei Scaliger* habere libri *Non.* pater om. *Z: add. Hermolaus* Honorem haberet mihi quam ante habuisset pater *Brugmanus p. 26: cf. v. 16* 18. impendio *EJ. impedio libri Non.* 19.]minusque *J* impertire *BEJ, Nonius. impartire Z* 20.]me *J* ame *E* factum est *BDEJ* die *BDEJ* *Versum aut spurium aut prorsus corruptum esse dicit Ussingius; scribi posse: is ut obiit diem | Ex se: mihi videntur quaedam intercidis* 21. *Is et se non apparent in J* His libri *Non.* ex se *del. Guyetus* hiine *D* reliquid *E* nunc om. libri *Non.* 22.]ter *J*

Huic fília unast: éa mihi cotídie
 Aut túre aut uino aut áliqui semper súpplícat:
 Dat míhi coronas. éius honoris grátia 25
 Fecí, thesaurum ut híc reperiret Eúclío,
 Quo illám facilius núptum, si uellét, daret.
 Nam eám conpressit dé summo adulescéns loco.
 Is scít adulescens quae sit, quam conprésserit:
 Illa íllum nescit néque conpressam autém pater. 30
 Eam ego hódie faciam ut híc senex de próxumo
 Sibi uxórem poscat. íd ea faciam grátia,
 Quo ille eám facilius dúcat. qui conprésserat.
 Et híc qui poscet eám sibi uxorém senex,
 Is ádulescentis íllius est auónculus, 35
 Qui illám stuprauit nóctu, Cereris uígiliis.
 Sed híc senex iam clámat intus út solet.
 Anúm foras extrúdit, ne sit cónscia.
 Credo aúrum inspicere uólt, ne subruptúm siet.

38. *Hunc v. respexit auctor Queroli p. 40, 17: 'Meus ille credo iam nunc clamabit ut solet'*

moratus posteriore loco *Servius* pariter *J* aunsque *BDEJ*,
Servius. atque auns libri *Non.* eius *Nonius et Servius, Wagnerus*
Propter huius suspicatur aliquid intercidisse Luchsius de gen. p. 37
 23. una est libri michi *EJ* cottidie *D* 24.]t thure *J* aliquid
EJ. aliquod *Z.* aliquo *F* 25.]michi *J* michi *E* gracia *J*
 26. thesaurum libri repperiret *DE* 27. *Vers. delet Deenicus: cf.*
Wagneri diss. p. 30 eam *JFZ* dare *D* 28. eam conpressit
Bothius. compressit eam libri adolescens *D* 29. Isscit *D*. Iscit *E*.
 Id scit *J* adolescens *DJ* que *BDEJ* quam sit (sit del. *m.* 1)
E compresserit libri 30. Illa (a ex u *m.* 1) *D* neque *J*
 compressam *BDEJ* 31. fatiam *E* de proximo *BE*. deproximo
DJ 32. sibi poscat uxorem *Bothius* idea *J*. id eam *E* fa-
 tiam *E* 33. quod ille/// (a eras. ut vid.) *D* compresserat *BDJ*.
 compresserit *Wagnerus*¹ *V.* 34—36 *spurios esse putat Langenus*
'Beiträge' p. 196 34. Etenim *Bothius*. Enim *Acidalius* 35. ado-
 lescentis *J* illiust *Wagner: cf. Ritscheliu Op. phil. vol. II p. 686,*
Muellerus Pros. Pl. p. 342, Luchsius de gen. p. 50 auunculus
BDEJ 36. cereris e ceteris *B* 37. hec (i s. e) *B* utsolet *D*
 38. foris (a s. i) *D* nescit *DJ* 39.]do *J* uult *BD*
 subruptum *Parcus*. subreptum *BD*. supreptum *E*. surreptum *J*

ACTVS I

EVCLIO. STAPHYLA

EVCLIO

Exi, inquam, age exi: exeúndum tibi hercle hinc ést foras, 40
Circúmspectatrix cum óculis emissíciis.

STAPHYLA

Nam cúr me miseram uérberas?

EVCLIO

Vt mísera sis

Atque út te dignam mála malam aetatem éxigas.

40. 41. *Osbernus* p. 342: Emissicius, a, um, .i. quod cito in diuersis locis emittitur, ut oculus, unde Plautus: 'exeundum emissiciis'

41. *Hunc v. respexit Tertullianus de pallio* 3: 'Chamaeleonti circumspectu emissicii ocelli, immo luminis puncta uertiginant' *Circumspectator Querol.* p. 41, 7. *Eodem pertinent carminis sepulcralis (Meyeri Anthol. 1455) versus* hi: 'Abite hinc pessimi fures | Quid uostis uultis cum oculis emissitiis?' *Osbernus* p. 196^a: emissicius: qui saepe emittitur. Plautus: 'circumspectatrix emissiciis' *Glossam attulit Loewius Prodr.* p. 259 hanc (*Mai VI* p. 536^b): oculi emissicii: exstantes uel eminentes 42. *Nonius* p. 45, 10: Verberare non solum a uerberibus dictum est, sed a uerbis. Plautus in *Aulularia*: 'Nam cur uerberas'

Actus I Sc. 1 EVCLIO SENEX. STAPHILA ANVS *BJ*, et *B* quidem in eadem cum v. 39 linea. STAPHILA ANVS. EVCLIO SENEX *E. Spat. habet D* 40. xi cum spat. *DE* age del. *Guyetus*

tibi hercle hinc est foras ego, *versum duriusculum dubitanter admittens.* hercle tibi hinc est foras libri. hercle tibi est *Osbernus.* hercle est tibi *Bothius e Langianis.* hercle est foras *Harius* hercle exeundum hinc est tibi *Kochius Nov. annal. vol. 107 (a. 1873) p. 832: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 263* (hinc tibist foras vel herclest tibi)

41. Circum spectatrix *EJ* cum om. *J* cum oculis emissiciis *circumspectrix* p. 342 *Osbernus* 42. *Post nam eras. me B* 43. *etatem B. etatem J*

STAPHYLA

Nam quá me nunc causa éxtrusisti ex aédibus?

EVCLIO

Tibi egó rationem réddam, stimulorúm seges? 45

Illúc recede ab óstio: illuc sís uide,

Vt incédit. at scin quó modo tibi rés se habet?

Si hercle hódie fustem cépero aut stimulum ín manum,

Testúdineum istum tíbi ego grandibó gradum.

STAPHYLA

Vtinám me diui adáxint ad suspéndium 50

Potiús quidem quam hoc pácto apud te séruiam.

EVCLIO

At út scelesta sóla secum múrmurat.

45. *Nonius* p. 381, 10: Reddere, exponere et dare. Plautus in Aulularia: 'Tibi seges' Cf. 395, 20: Seges est frumenti fructus Plautus Aulularia: 'Tibi seges' id est qua stimuli seri (ita Passeratius: eripi libri) possunt *Servius ad Aen. III* 46: Telorum seges, multitudo. Plautus Aulularia: 'Stimulorum seges' 49. *Nonius* p. 115, 1: Grandire est grandem facere Plautus Aulularia: 'Testudineum gradum'

50. *Nonius* p. 75, 3: Adaxint, adigant. Plautus Aulularia: 'Vtinam suspendium' *Festus Pauli* p. 28, 11: Adaxint: adegerint *Osbernus* p. 27: Augeo componitur adaugeo . . . unde Plautus in Aulularia: 'Vtinam suspendium' cf. p. 49

44. nunc (n s. v.) D Nam me qua causa B, unde causad *Ritscheli* Nov. exc. Pl. p. 72, quod ipse reiecit p. 129. Nam qua me causa *Langiani*. Nam qua nunc causa Z. qua nunc causa me *Pylades et Kampmannus* De 'Ex' p. 9. Nam qua me causa ui *Muellerus* Pros. Pl. p. 481. Nam qua me causa hinc *Geppertus*. Nam me qua nunc causa *Camerarius* ex aedibus B. his exedibus EJ. aedibus D. his aedibus F' 45. Tibi enim D. Tibi egon *Wagnerus*, recte ut vid. //rationem B. racionem J 46. Illuc (ras. s. uc) D recede ego. regrede BDE. regredere JE³FZ abhostio EJ De interpungendi ratione cf. praeter alios *Seyffertus* Phil. vol. 27 (a. 1868) p. 432: contrariam (ostio: illuc: sis uide) def. *Gulielmius*, *Goellerus*. ostio: illuc sis: *Wagnerus*¹ uide ut Z et editionum pleraeque 47. Vt cedit *Bothius*: cf. v. 46 at scin quomodo BEJ. atscinquomodo D res ex ses E³ 48. hercle hodie *Studemundus* Stud. vol. 1 p. 289. *Muellerus* Add. ad Pros. Pl. p. 119. hodie (et hercle s. v. m. 2) B. hodie hercle DEJFZ, nisi quod hodie (e male scriptam expunxit et s. v. e add.) hercle D. hercle *Langiani* cepero BDJ inmanum EJ 49. Testudineum ex Testitudinem ut vid. B. Testudinem E. Testodinem J ego tibi rel ego tibi istum *Mahlerus* de pron coll. p. 24 gradibo BDEJ. grandino libri Non. 50. dii *Osbernus* adanxint lib. Nonii. adauxint rel adauxerint *Osbernus*. adassint Z: corr. Pius ad suspendiū (iū ex ū) B. adsuspendium J 51. aput J 52. At om. Z. An F

Oculós hercle ego istos, ínproba, ecfodiám tibi,
 Ne me óbseruare póssis, quid rerúm geram.
 Abscéde etiam nunc, étiam nunc.

STAPHYLA

Etiámne?

EVLIO

Ohe, 55

Istíc adstato. si hércle tu ex istóc loco
 Digitúm transuorsum aut únguem latam excésseris,
 Aut sí respexis, dónicum ego te iússero,
 Contínuo hercle ego te dédam discipulám cruci.
 Sceléstiozem me hác anu certó scio 60
 Vidísse numquam, nímisque ego hanc metuó male,
 Ne mi éx insidiis uérba imprudentí duit
 Neu persentiscat, aúrum ubist abscónditum:
 Quae in óccipitio quóque habet oculos péssuma.
 Nunc íbo ut uisam, sítne ita aurum ut cóndidi, 65
 Quod mé sollicitat plúrumis miserúm modis.

53. 54. *Nonius* p. 360, 5: Obscruare, curiose et suspiciter (suspi-
 ciente *Quicheratus*) circum aspicere. *Plautus Aulularia*: 'Oculos
 geram' 58. *Donicum hinc excerpit gloss. Plaut.*: cf. *Ritschellus*
Opusc. phil. vol. II p. 241

53. ego tibi om. hercle libri *Nonii*. hodie ego *J*. ego del. *Guyetus*
 improba libri cum *Nonio* ecfodiam *Nonius*. effodiam *BDEJ*
 54. Neme *DJ*. De me *E* 55. etiam nunc alterum om. *B*
 Staph. Etiámne? Eucl. Ohe *Bothius*. etiam ohe libri. etiam amplius
Fleckeisenus Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 839 ohe v. 56 adiungens.
 ohe sat est *Kochius eodem loco*. etiam etiam ohe *Seyffertus Ind. phil.*
vol. IV (a. 1872) p. 392 56. adstato *Gruterus et Scioppius*. atasto
BD. at asto *E*. adesto *JFZ* ex Istoc *B*. existoc *J* 57. trans-
 uersum *EJ* 58. respexeris *D*. respexeris *EJFZ*: corr. *Aldina*
 donicum (s. v. p donec) *D*. donec *Z*: corr. *Hermolaus* 60. Scelestio-
 rem (s. v. hoc secum loquitur) *BD* certo *Franckenus*. certe libri.
 Cf. *Langenus p. 23* scio scio (prius pallido atramento) *J* 62. Ne
 mihi *BEJ*. Nemihí *D* ex s. v. *J* exinsidiis *D* imprudenti *J*
 duit (-i. det s. r.) *D*. diut *E* 63. persentiscat (i. sentiat s. v.) *D*
 nbi est libri 64. Quę *BDEJ* in occipitio (ti s. v.) *B*. inoccipitio
J. in hoccipitio *E* pessima *BDE* 65. intro ibo *Muellerus Pros. Pl.*
p. 488 sitne *Pylades*. estne *D*. est ne *BEJFZ*. Cf. *Beckerus*
Studemundi Stud. vol. 1 p. 195 66. plurimis *BDEJ* Hoc loco
 inserit *Gulielmius vers. Non. p. 98, 20*: at cf. *Wagnerus dissert. p. 12*

STAPHYLA

Noenúm mecastor quíd ego ero dicám meo
 Malaé rei euenísse quamue insániam,
 Queo cónminisci: íta me miseram ad hunc modum
 Decjés die uno saépe extrudit aédibus. 70
 Nescío pol quae illunc hóminem intemperiaé tenent:
 Peruígilat noctes tótas: tum autem intérdius
 Quasi claúdu sutor dómi sedet totós dies.
 Neque iám quo pacto célem erilis fíliae
 Probrúm, propinqua pártitudo quoi áppetit, 75
 Queo cónminisci: néque quicquam meliúst mihi,
 Vt opínor, quam ex me ut únám faciam lítteram
 Longám, meum laqueo cóllum quando obstrínxero.

67. Noenum *adfert ex Aulularia gloss. Plaut.: cf. Ritschellius Opusc. phil. vol. II p. 242* 75. Nonius p. 217, 28: Partitudo et partio feminini. Plautus Aulularia: 'Probrum appetit' Osbernus p. 412: haec partitudo inde Plautus in Amphitrione: 'Proxima partitudo cui competit nequeo conminisci'

67. *Erant (Goellerus, Weisius, alii) qui ab hoc versu novam scaenam incipere statuerent* Noenum Scioppius *Susp. l. V, 17.* Noe num (p non s. v.) *BD.* Noe num *E.* Nec nūm (ecastor) *J.* Nec nunc *FZ.* Non enim *Langiani* me castor *BDE* ero ego *E.* hero ego *JFZ* 68. Malę *B.* Male *DEJ* quam ue *BEJ* 69. comminisci *BDEJ.* comminiscere *Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 839* ille ita me *Muellerus Pros. Pl. p. 683* mīseram me *Camerarius, unde miseram med proposuit idem Kochius l. s. s* adhunc (n s. v. *B*) *BDJ* 70. Decies *BDJ.* Deties *E* sepe *BDEJ* edibus *E* 71. quę *BEJ.* quē *D* illunc (s. v. .i. illum) *D* intemperię *J.* intemperie *E* 72. Per uigilat *J* noctaes *D* inter dius *BE* 73. Post sedet ras. *D* 74. herilis *BDEJ* filię *EJ* 75. cui *BDEJ, Nonius* Vide testimonium *Osborn.* 76. comminisci *BDEJ* melius est *BDEJ* nec mihi quicquam melius est *Brugmanus l. s. s. p. 33* michi *J* 77. oppinor *E* ex s. v. *B* utunam ex uti nam *D².* ut utinam *J.* ut longam *Loewius Anal. Pl. p. 208* fatiam *E* uam faciam aut litteram *Palmerius.* uam faciam pensilem *Guyetus.* uam faciam linea (Longa) *Famianus Strada apud Goellerum p. 129* 78. Vers. delent *Guyetus et Loewius: cf. v. 77* Longam *Scutarius.* Longum *BDEJFZ* meum *add. Camerarius.* om. libri mihi *Lambinus.* om. libri Cogitari de l longum, laqueo e. q. s.: at sic quoque miro modo haec addita languent: cf. *Auson. epigr. 128, 10* obstrinxero ex obstrixero *B.* obstrixero *E*

EVCLIO. STAPHYLA

EVCLIO

Nunc défaecato dénum animo egrediór domo,
 Postquám perspexi sálua esse intus ómnia. 80
 Redi núnciam intro atque íntus serua.

STAPHYLA

Quíppini?

Ego íntus seruem? an né quis aedes aúferat?
 Nam hic ápod nos nihil est áliud quaesti fúribus:
 Ita inániis sunt óppletæ atque aráneis.

EVCLIO

Mirúm quin tua me caúsa faciat Iúppiter 85
 Philíppum regem aut Dáreum, triuénefica.
 Aráneas ego mi íllas seruári uolo.
 Paupér sum, fateor, pátiór: quod di dánt fero.

79. *Nonius* p. 454, 22: Defaecata omnia pura et inturbata et sine sordibus possumus dicere ut uinum si [ita *Quicheratus*] sine faecibus. Plautus in *Aulularia*: 'Nunc domo' 84. *Nonius* p. 483, 14: Quaesti uel quaestuis dictum pro quaestus Plautus *Aulularia*: 'Nam hic quaesti furibus' 84. *Nonius* p. 123, 18: Inanis pro inanitate. Plautus *Aulularia*: 'Ita araneis' 88. *Nescio an huc alludat Ovidius Metam. VIII,*

Act. I Sc. 2 EVCLIO SENEX. STAPHILA ANVS *B in eadem cum v. 78 linea.* EVCLIO SENEX STAPHILA ANVS *E.* EVCLIO STAPHILA *J. om. D sine spatio* *Scaenam cum priore coniunxit Angelius* 79. *unc c. spat. init. E* defecato *BDEJ, Nonius. super v. 1. puro D* egredior *B. egrediar D* 80. prospexi *DJ* 81. nunc iam *BDJ.* nuntiam *E* Quippini? *Pareus: antea cum v. 82 coniungebatur, quod defendit Langenus p. 123 deleto an v. 82.* Quippe nil *JE^sFZ* 82. Egon *Wagnerus¹* intus ex intus *E* anne quis *J.* an nequis *B.* annequis *D* ae des *D.* edes *E* 83. nichil *EJ* aliud *om. Nonius* questi *BDEJ* furius libri *Nonii* 84. inaniis *Pylades.* inanis libri cum *Nonio* opplete *BJ.* opplete *DE* arantes libri *Non.* 85. me *Camerarius.* nunc me libri. nunc *Pylades: cf. v. 86* fatiat *E* iupiter *D* 86. Nunc Philippum *Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 85* darieū *D.* dari eum *E.* darium *BJ.* Darium nunc *Muellerus l. s. s.* teruenefica *Harius* *Cf. Fleckeisenus Nov. Annal. vol. 93 (a. 1866) p. 464 et 536* 87. Araneas ex *Areneas E^s* ego mi *Mahlerus de pron. p. 24.* mihi ego *BD.* michi ego *EJ* seruam *J* 88. dii *J*

Abi íntro, occlude iánuam: iam ego híc ero.
 Caue quémquam alienum in aédis íntromíseris. 90
 Quod quíspiam ignem quaérat, extinguí uolo,
 Ne cáusae quid sit quód te quisquam quaéritet.
 Nam si ígnis uiuet, tu éxtinguere extémpulo.
 Tum aquam aúfugisse dícito, si quís petet.
 Cultrúm, securim, pístillum, mortárium, 95
 Quae uténda uasa sémper uiciní rogant,
 Furés uenisse atque ábstulisse dícito.
 Profécto in aedis meás me absente néminem
 Volo íntromitti. atque étiam hoc praedicó tibi,
 Si Bóna Fortuna uéniat, ne íntromíseris. 100

STAPHYLA

Pol ea ípsa credo ne íntromittatúr cauet:
 Nam ad aédis nostras núsquam adiit quaquám prope.

623 sq.: 'Paupertatemque fatendo | Effecere leuem nec iniqua mente ferendo' 95. *Nonius* p. 543, 23: Mortarium in quo teruntur quae soluenda sunt. *Plautus* in *Aulularia*: 'Cultrum mortarium'

100. *Mirum ni Cicero Verr. IV 3 § 7 hunc locum respexit*: 'Haec omnia Verres abstulit: nullum inquam horum reliquit neque aliud ullum tamen praeter unum peruetus ligneum, Bonae Fortunae, ut opinor. Eam iste habere domi suae noluit'. Cf. *Querol. p. 42, 11*: 'Ipsam Bonam Fortunam clamantem pulsanterque hodie nemo audiat' *Queroli imitationes in posterum mitto*

89. hoc (i s. o) *B* 90. inaedis *BD*. inedis *E*. inaedes *J*
 91. Quod *BDE*. Quod sisi *J*. Staph. Quid si *E³FZ* (*nisi quod Quod F*)
 quis piam *D* quérat *B*. querat *D*. quérít *EJFZ* Eucl. Extingui
E³FZ 92. Ne (*N ex H*) *BE* causę *BD*. cause *EJ* qđ sit *D*
 quispiam *Z*: corr. *Pylades* quérítet *BDEJ* 93. uiuet *B* extempulo
Camerarius. extemplo *BDEJFZ* 94. siquis *BDEJ* petat
Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 58 Nonnulli, in eis *Pareus*,
 verba si . . . petet ad v. 95 rettulerunt V. 95. 96 *Staphylae dat*
I': item *Hermolaus* 95.] securim *J* Cul trum *E* pistellum *B*
 aut mortarium *Bothius* 96.] utenda *J* Quę *BE*. Que *D*
 97. atque *J* ab stulisse *E* 98.] ofecto *J* inaedis *BD*. inedi-
 bus *E*. in aedibus *JFZ* meas me *E*. mae *D*. meis me *JFZ*
 99.] olo *J* intro mitti *J* etiam hoc *D*. hoc etiam *JF* predico *E*.
 preco *J* 100. furtuna *D* 101. eapse *Bothius* intro mitlatur
DJ 102. edis *B*. edis *E*. aedes *J* nūquam *D*, *Gronovius* adit
Bothius ex Lang. quaque: prope *Pylades*. quāquā prope *DEJFZ*.
 quāquā ppe ē *B*, quod aliter interpretatur *Lambinus*, aliter *Lomanus*
Spec. litt. p. 20 et Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 433, aliter
Ussingius prope. | *St Wagnerus*

EVCLIO

Tace átque abi intro.

STAPHYLA

Táceo atque abeo.

EVCLIO

Occlúde sis

Forés ambobus péssulis. iam ego híc ero.

Discrúciór animi, quía ab domo abeundúmst mihi. 105

Nimis hércle inuitus ábeo: sed quid agám scio.

Nam nóster nostrae quíst magister cúriæ

Diuídere argenti díxit nummos ín uiros:

Id sí relinquo ac nón peto, omnes ílico

Me súspicentur, crédo, habere aurúm domi. 110

Nam uéri simile nón est hominem paúperem

Pauxíllum parui fácere quin nummúm petat.

Nam núnc quom celo sédulo omnis, né sciant,

Omnés uidentur scíre et me benígnius

Omnés salutant quám salutabánt prius. 115

Adeúnt, consistunt, cópulantur déxteras:

107. 108. *Pseudo-Asconius ad Verr. act. I 8, 22*: Vtrum legitimos habent omnes tribus diuisores suos quos Plautus magistros curiarum in Aulularia uocat his uerbis: 'Nam in uiros' e. q. s.

108. *Nonius p. 43, 7*: Viritim dictum est separatim et per singulos uiros Plautus in Aulularia aliter, sub hac tamen significantia: 'Diuidere in uiros' 116. *Nonius p. 476, 18*:

103. Cf. 102] ce J Staph. pers. not. in ras. B atque J habeo E 104. Post pessulis lac. in B: item in E octo litt. spat. ero D

105. Discrutior E quia abdomo BJ. quia domo Guyetus. Hermannus Nor. Annal. vol. 35 (a. 1842) p. 191. quom ab domo Wagnerus¹: at cf. Muellerus Pros. Pl. p. 281 abeundum est libri michi J 106. ab eo B sed J J. sed FZ. si (siquid BD) BDE

st, quid Barthius. nec quid Scaliger 107. Nam nobis Guyetus. Nam Nestor Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 433 nrę B. nrę D. nostre E. nrę J qui est libri curię BEJ 108. nummos dicit

Pseudo-Asconius dixit E inuiros E 109.] si J reliquo E 111. ueri simile non est Pylades. Guyetus. non est ueri simile BDEJFZ, nisi quod uerisimile J et similiter ut uid. D ullum hominem Muellerus Pros. Pl. p. 519. hominem Spengelius T. Macc. Pl. p. 223

112. Pauxillum iungit cum nummum (gen.) Acidalius quin JF³FZ. qui BDE 113. cum DEJ. idem s. v. B² ut uid. celo EJ omnes J nesciant BD 116. Ad eunt E dexteris (e post. s. v. m. 1) J

Rogitánt me, ut ualeam, quíd agam, quid rerúm geram.
 Nunc quó profectus sum íbo: postideá domum
 Me rúrsum quantum pótero tantum récipiam.

 Copulantur, pro copulant, passium pro actiuo (*del. haec tria verba Quicheratus*). Plautus in Aulularia: 'Adeunt dexteras'.
Cf. p. 479, 25, ubi fere eadem exstant

 118. postidea *Camerarius*. post idem *BDEJFZ*. post itidem *Pa-*
latinorum nonnulli: cf. Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 433

119. Merursum *D*. Me rarsum *E*

ACTVS II

EVNOMIA. MEGADORVS

EVNOMIA

Velím te arbitrári med haéc uerba, fráter, 120
 Meái fidéi tuáique réi
 Causá facere, ut aéquomst germánam sorórem.
 Quamquam haúd falsa súm nos odiósas habéri:
 Nam múltum loquáces merito ómnes habémur
 Nec mútam profécto repértam ullam esse hódie 125
 Dicúnt mulierem úllo in saecló.
 Verum hóc, frater, únum tamén cogitáto,

Act. II Sc. 1 Metra huius scaenae perdifficilis tractari ut potui: abiectis rationibus quibus et Studemundus (v. 120. 121. 125. 134: cf. de cant. p. 44, 50, 47) et Seyffertus (v. 120. 126. 131. 133. 134: cf. de bacch. p. 44, 30, 20) usi sunt aequabilitati numerorum ante omnia consulendum esse putavi V. 120—152 tractavit Hermannus Elem. doctr. metr. p. 307 EVNOMIA MULIER. MEGADORVS SENEX BEJ, et B quidem in eadem cum v. 119 linea: om. spat. relicto D 120. elim c. spat. DE med Guyetus: cf. Ritscheliu Nor. exc. Pl. p. 35. me libri hec BDJ V. 121 coniungitur cum v. 120 in libris Meai fidei tuaique Reizius: cf. Ritscheliu Nor. exc. Pl. p. 106 et Lachmannus in Lucr. p. 151: meae fidei tuaeque B. meae fidei tuaeque D. meae fidei tuaeque E. meae fidei tuaeque J. meae fidei tuaeque FZ rei F, Pius. rei hec (s. v. t hoc) B. rei haec (s. v. t hoc) D. rei haec t hoc E. rei hoc J. rei hoc uel hoc Z 122. aequum est BDJ. equum est E 123. Quaq J haut E falsa (sa s. v.) B som E nos//// J 124. omnes (s s. v.) J 125. repetam J hodie ex sequentis v. initio huc trahit Reizius. Hodae J, ubi v. 125 et 126 coniuncti sunt 126. Dedi ex libris: cf. v. 125 nllod Ritscheliu Nor. exc. Pl. p. 62 inscto BJ. in saeculo DE Mulierem dicunt ullo in saeculo Reizius. Dicunt ullo in saeculo Hermannus

Tibí proxumám me mihíque esse itém te.
 Ita aéquomst quod ín rem esse utríque arbitrémur
 Et míhi te et tibí me consúlere et monére: 130
 Neque óccultum id habéri neque pér metum mussári,
 Quin párticipem páriter ego te ét tu me ut fácias.
 Eo núnc ego secréto forás te huc sedúxi,
 Vtí tuam rem ego técum hic loquerér familiárem.

MEGADORVS

Da mánum mi femina óptuma. 135

EVNOMIA

Vbi eást aut quis east nam óptuma?

MEGADORVS

Tu.

EVNOMIA

Túne ais?

MEGADORVS

Si négas, nego.

128. proximam *BDEJ* me om. *J* michi que *J* esse item *Bentleius. Reizius.* item esse libri 129. Ita *Taubmannus.* Vt libri. Vnde *Harius* aequum est *J.* equum est *BDE* De utrique gen. cf. *Iuchsius de gen. p. 7* 130. michi *J* me *JE^sFZ.* om. *BDE* 131. *Septen. iamb. agnovit Hermannus* occultatum *D* id habere *J.* haberi id *Reizius* per metum *BJ.* metu *Guyetus* Cf. de hoc v. dubitationi obnoxio praeter eos quos supra attuli *Muellerus Pros. Pl. p. 124* Ne de tali forma cogites: id per metum haberi neque dissuadet certa ratio 132. te ego et tu *Franckenus* ut del. *Lambinus.* ut facias del. *Ussingius* fatias *E* 133. foras te huc *Hermannus, Muellerus Pros. Pl. p. 184, alii.* te huc foras libri. ted huc foras *Bothius, Seyffertus de bacch. p. 20* 134. Vti *Seyffertus de bacch. p. 20:* Vt libri rēm ego *Hermannus et Christius 'Sitzungsber. der bair. Akad., philol. Cl.' 1871 p. 74* tecum hic ego *Franckenus* loquerer *E* 135—152. Huc usque librorum discriptionem fere secutus sum, id quod a v. 135 usque ad v. 152 rarissime fieri potuit, quorum libri haec praebent initia: Da mihi, Vbi ea est (Quis ea *EJ*), Decet, Alia, Aduorsari, Da mihi, Id quod, Soror more, Salutare, Volo te, Quia mihi, Heia *Discriptiones aliorum hac quidem in parte rarius commemorare potui* 135—141. *Discripsi dimetros iamb. clausula iamb. adiecta: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 618* 135. Da manum mi *Muellerus Pros. Pl. p. 618.* Da mihi (michi *J*) libri. Manum da mihi idem *Muellerus ibidem* femina optuma *Muellerus ibidem.* optuma femina manum libri. optuma nescio an fuerit opituma: cf. *C. I. L. I 1016* 136. ea est libri aut quis east nam ego, similes locos secutus. Quis ea est nam (Nam *B*) *BDJFZ.* Quis ea est nam *E.* et quis east nam *Wagnerus.* quis ea namst *Franckenus.* nam quis east *Muellerus Pros. Pl. p. 618* 137. Tu ne *E.* Tu me

EVNOMIA

Decet te équidem uera próloqui.

Nam optúma nulla potest éligi:

Alia ália peior, fráter, est. 140

MEGADORVS

Idem ego árbitor,

Néc tibi aduorsári certumst dé re istac unquám, soror.

EVNOMIA

Da óperam, amabó.

MEGADORVS

Tuast: útere atque ínpera,

Sí quid uis.

EVNOMIA

Íd quod in rém tuam esse óptimum

Árbitor, te íd monitum aduénto. 145

MEGADORVS

Sorór, more tuó facis.

EVNOMIA

Factým uolo.

MEGADORVS

Quid ést id,

Sorór, quod uenís?

Pius, Hermannus negas (s s. v.) *BJ* 138. decet equidem *J*, *Py-*
lades. decet quidem *Ritscheli* *Proleg.* p. 77. d. te quidem *Bothius*
139. *Versus suspectus* nulla eligi potest *Bothius* Nam nulla potis
est eligi *Hermannus* egigi (gi exp. et li suprascr.) *D* 141. Idem
ego istuc arbitror *Muellerus* *Add. ad Pros. Pl.* p. 119 142. Aduorsari
(s ex a) *D* certum est libri de re istac *Wagnerus*¹. de istac
re libri, nisi quod istaec *B* et deistac *D*. me de istac re *Wagnerus*².
de istac re me *Muellerus* *Add. ad Pros. Pl.* p. 119. de istac red
Ritscheli *Nov. exc. Pl.* p. 63 soror quid uis *JFZ*: idem eras.
et denuo scriptum *E*: cf. v. 144 *V.* 143—145 ita disponit *Muellerus*
Add. ad Pros. Pl. p. 119 (cf. *Pros. Pl.* p. 766): *E*. Da mi óperam
amabo | *M*. Tuást. utere átque imperá si quid mé uis | *E*. Íd quod
in rém tuam esse árbitor óptimum | Te id mónitum aduento
Cf. Seyffertus de bacch. p. 31 et *Studemundus de cant.* p. 26
143. Da—atque in ras. *D* Da *Hermannus* in exemplari. Da mihi
libri Tuastutere *BD*. tu astu tere *E*. tu astute re *J* impera
BDE. imperasis *JF*: cf. v. 142 et 144 144. Si quid uis om. *JF*:
cf. 142 et 143 esse optimum *Hermannus*. optimum esse libri
145. An aduenio? 146. *Anapaestos* describit *Muellerus* l. s. s.
(facta) . factum *Camerarius*. facto *B*. facta *DEJFZ* *Vers. exp.*
Franckenus 147. Quod uenis addidi: om. libri *Cf. Muellerus* l. s. s.

EVNOMIA

Quod tibi sempiternum

Salutare sit.

MEGADORVS

Liberis procreandis?

EVNOMIA

Ita di faxint: uolo te uxorem

Domum ducere.

MEGADORVS

Ei occidis.

EVNOMIA

Quid ita?

150

MEGADORVS

Quia mi misero cerebrum excutunt

Tua dicta, soror: lapides loqueris.

EVNOMIA

Heia, hoc face quod te iubet soror.

MEGADORVS

Si libeat faciam.

EVNOMIA

In rem hoc tuamst.

148. sit. Meg. (Meg. om. libri) Liberis procreandis scripsi: ex in. orat. conicit iocose Meg. quod saepe audiverat: neque enim possunt r. Salutare--ducere Eunomia dari cum Heraldus (cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 2, Bothius ad h. v.) neque probabile est verba esse transponenda (Meg. Ita di faxint. Eun. Liberis procreandis e. q. s., ut voluit Lambinus) neque denique cum Franckeno verba Ita di faxint aut cum Bothio Lib. procr. commode expunguntur V. 149—152 anapaestos esse intell. Weisius, Brixius, Wagnerus, ex parte iam Bothius 149. Eun. quae dedi (Ita—faxint) libri Meg. attribuunt Ita—faxint in ras. E Eun. Volo libri 150. Ei libri, non heia occidis Weisius. Brixius Nor. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 70. occidi libri 151. mihi BDE. michi J excutunt B 152. lapidis loque[J V. 153—160 proprio esse metro compositos vidit Reizius: cf. Hermannus de metr. p. 170, Ritschellius Opusc. phil. vol. II p. 199, Studemundus de cant. p. 27: errat Hermannus Elem. d. m. p. 454. Alios esse interpositos versus nec Studemundo de cant. p. 44 (cf. 'Festgruss' p. 53) neque Muellero Pros. Pl. p. 390 et Add. p. 119 neque Fleckeiseno Nor. Annal. vol. 95 (a. 1867) p. 631 neque Wagnero aut Franckeno facile concesserim. Verba ex parte misere corrupta 153. Heia (a s. v.) D. Eia J te del. Reizius iubeat EJ fatiam E Cf. Fleckeisenus l. s. s. 154. hoc tuam est libri, nisi quod hoc ex ob E³ ut prius quidem quam ducam emoriar Hermannus. ut quidem emoriar priusquam ducam

MEGADORVS

Vt quídem prius quam dúcam emoriar.

Sed * * * * si his légibus quam dáre uis, ducam: 155

Quae crás ueniat, peréndie forás feratur.

His légibus cedo, núptias, sorór, adorna.

EVNOMIA

Cum máxima possúm tibi, fratér, dare dote:

Sed est grándior: nam múlteris est aétas media.

Eam sí iubes, fratér, tibi me póscere, poscam. 160

MEGADORVS

Núm non uis me intérogare te?

EVNOMIA

Ínimo si quid uís, roga.

MEGADORVS

Póst mediam aetatém qui media dúcit uxorém domum,

156. *Osbernus* p. 160: Perendie unde Plautus: 'Quae cras ueniet soror' 162—161. *Festus* p. 238: Postumus cognominatur post patris mortem natus. Plautus in *Aulularia*: 'Post Postumus'

duplici mendo libri: versus nondum sanatus vix poterit facili medela restitui 155. *Om. DEJFZ errore (ducam) ut puto* Versus lacer est: aut deficit initium aut post Sed nonnulla interciderunt si his legibus ego. his legibus si libri Versum glossema esse v. 157 putat Bothius, nil praeter Sed esse sanum, reliqua glossemati cessisse *Frankenus*

Cf. Studemundus de cant. p. 44 156. Quae *BDEJ* trans *J* p ante perendie del. *E*³ foras feratur *Reizius*. foras feratur soror libri. foras efferetur soror *Osbernus*. foras efferatur *Muellerus* *Add. p. 119*. foras, soror, feratur *Bothius*. Versus 157 initio adnectunt soror *Muellerus* l. s. s., *Frankenus* 157. *Cf. v. 156* legibus *Ussingius*. legibus quam dare uis libri. legibus si quam uis *Bothius* cedo *B* soror, adorna scripsi soror ex v. 156 recipiens. adorna *BEJFZ*. adhorna *D* *Cf. Fleckeisenus* l. s. s. p. 631 158. Cum *Gruterus*. *Brixius* ad *Capt. v. 199*. Quam libri. Quom *Loewius* *Anal. Pl. p. 212* maxima *BD*. maximam *EJ* tibi dare frater *D*. tibi dare frater *EJ*. dare tibi frater *F* dotem *E*. doce *J* 159. *Cf. Muellerus* *Pros. Pl. p. 390* et *Fleckeisenus* *Nov. Ann. vol. 95 (a. 1867) p. 632*, qui nil esse genuinum suspicatur praeter haec: sed aetas mediat mulieris es *Bothius* grandior: nam ego. grandior natu libri mulieris est aetas media *Bothius*. media ē mulieris aetas (etas *E*) libri 160. si iubes me poscere, frater, tibi poscam *Mahlerus* *de pron. p. 29* cum *Fleckeiseno* l. s. s. p. 632 161. Num nonuis *D*. Num neuis *Harius*: cf. *Ritschellius* *Opusc. phil. vol. II p. 249*. Noenum uis *Scaliger* 162. etatem *BE* mediam *JE³FZ*, *Festus* domum (o ex a) *D*

Si eám senex anúm praegnantem fórtuito fécerit,
 Quíd dubitas, quin sít paratum nómen puero Póstumus?
 Núnc ego istum, sorór, laborem démam et deminuám tibi. 165
 Égo uirtute deum ét maiorum nóstrum diues súm satis.
 Ístas magnas fáctiones, ánimos, dotes dápsiles,
 Clámores, impéria, eburna uéhicla, pallas, púrpuram,
 Níl moror quae in séruitutem súmptibus redigúnt uiros.

EVNOMIA

Díc mihi, quaeso, quís east quam uis dúcere uxorem?

MEGADORVS

Éloquar. 170

Nóuisti hunc senem Eúclionem ex próxumo paupérculum?

164. *Osbernus* p. 267: Humus componitur hic posthumus unde Plautus in *Aularia*: 'Quid posthumus' 165. *Nonius* p. 278, 17: Degere est etiam minuire. Plautus in *Aulularia*: 'Nunc tibi' 167. *Nonius* p. 304, 23: Factio significat opulentiam, abundantiam et nobilitatem Plautus in *Aulularia*: 'Istas dapsiles' 170. *Priscianus Instit. XIII*, 13 (*II* p. 8, 21 *H.*): 'Quis' etiam communis esse generis putauerunt uetustissimi Plautus in *Aulularia*: 'Dic uxorem' *Schol. Pers. III*, 89: Sodes, id est sodalis, aut antiquae affectationis est adeo ut soluto eo quidam usi sint ut Plautus, qui per solutionem sic ait: 'Dic mihi uxorem'

163. senex (x ex m m. 3) E pregnantem BDEJ fortuito DEJFZ, *Festus*. fortuito B, quod multis probatur fecerit (it ex at m. 3) E 164. quid sit (d exp. et n s. v.) B his nomen pueris *Festus* puero nomen *Osbernus* posthumus *Osbernus*. postumae *Festi cod.*: postumi *Ursinus*: probat *Lambinus* 165. degam E³FZ ex *Nonio* diminuat JE³ 166. Redit hic v. *Capt. II* 2, 74, ubi ferri cum non posse docuit *Ritscheli* *Opusc. phil. II* p. 283 nostrum (ut in *Capt.*) *Gruterus*. *Bentleius*. nostrorum libri De dis cogitavit ante *Muellerum Pros. Pl.* p. 308 *Gruterus* 167. animos om. *Nonius* dapsilas *Nonius* 168. imperia///// (erasa e) B eburna *Guyetus*. eburata BDEJFZ uehicula (ante ue ras. B) BDE: om. J eburata uehicla imperia *Goellerus* purpuram (m ex s) D 169. Nihil BD. nichil EJ que BEJ. que D inseruitutē JE³FZ. inseruitutē B. in seruitutum DE sumptibus om. Z: add. *Pius* rediguntur BDE (in E ur eras.) 170. *Pers. add. Pius*: om. libri michi J queso BDE. queso J. si audes *Iriscianus. schol. Persii*: def. *Vossius de anal. IV*, 28. sodes *Bothius* quis] quae *schol. Pers.* ea est libri cum *Persii scholiasta et Irisciano* quāuis ex quiuus D ducere uis *schol. Persii Eun. pers. inserunt libri*: corr. *Pius* 171. Nouisti *Camerarius*. Nouistin libri, nisi quod No uistin D. nostin *Pal. VI.* neque hunc neque senem tollere audeo ex proximo BDE. exproximo J

EVNOMIA

Nóui hominem haud malúm mécastor.

MEGADORVS

Éius cupio fíliam

Vírginem mihi désponderi: uérba ne faciás, soror.

Scío quid dicturá 's: hanc esse paúperem: haec paupér placet.

EVNOMIA

Dí bene uortant.

MEGADORVS

Ídem ego spero.

EVNOMIA

Númquid me aliud uís?

MEGADORVS

Vale. 175

EVNOMIA

Ét tu, frater.

MEGADORVS

Égo conueniam iam Eúclionem, sí domist.

Séd eccum uideo: néscio unde sése hómo recipít domum.

EVCLIO. MEGADORVS

EVCLIO

Praésagibat mi ánimus frustra me íre, quom exhibám domo.
Ítaque abibam inuítus: nam neque quísquam curiálíum

178. *Cicero de divin. I 31, 65*: Neque enim illud uerbum (*i. e.* praesagire) temere consuetudo adprobauisset, si ea res nulla esset omnino 'Praesagibat domo'

172. *Megadori pers. praef. libri: corr. Pius* haut *E* me castor libri, nisi quod /////e castor *B* Ante *Eius pers. spat. B D.* om. *EJZ: corr. Pius* 173. fatias *E* 174. dictura es libri, nisi quod ductura es *J* hęc *E*. hec *J* placere *J* 175. Dii *J* uertant *BE*. ueriant *D* Id ē *E* Numquid me aliud ego. Quid (quod *EJ*) me nunc quid libri. Numquid nunc me *Muellerus Pros. Pl. p. 546 inter alia*. Quid? me numquid uis *Scioppius* 176. conueniam iam *Guyetus*. conueniam libri. conuenero inter alia *Muellerus Pros. Pl. p. 546* domi est libri 177. uideo add. *Klettius Exerc. Ter. p. 21: om. libri* se se *E* nunc homo *Pylades*. tam propere *Wagnerus*¹. curriculo *Muellerus Pros. Pl. p. 546*

Act. II sc. 2 EVCLIO. MEGADORVS SENES DVO. (II . *E*) *BEJ: om. spatío relicto D* 178. raesagibat c. spat. *D*. resagibat c. spat. *E*. presagibat *J* mihi *BD*. michi *EJ*. om. *Cicero* cum libri exhibam ex exigebam ut vid. *B*. exirem *Cicero* 179. quisq. *D*

Vénit neque magíster quem diuídere argentum opórtuit. 180
Núnc domum properáre propéro: nam égomet sum hic, animús
domist.

MEGADORVS

Sáluos atque fórtunatus, Eúclio, sempér sies.

EVCLIO

Dí te .ament, Megadóre.

MEGADORVS

Quid tu? récten atque ut uís uales?

EVCLIO

Nón temerariúmst, ubi diues blánde appellat paúperem.
Iam illic homo aurum scít me habere, eo mé salutat blándius. 185

MEGADORVS

Áin tu te ualére?

EVCLIO

Pol ego haud pérbene a pecúnia.

MEGADORVS

Pól sist animus aéquos tibi, sat hábes, qui bene uitám colas.

EVCLIO

Ánus hercle huic indícium fecit de aúro: perspicué palamst.
Quoí ego iam linguám praecidam atque óculos effodiám domi.

MEGADORVS

Quíd tu solus técum loquere?

EVCLIO

Meám pauperiem cónqueror. 190

181. properare ex properabo *D.* properabo propere *Franckenus*
ego met *EJ* domi est libri 182. Saluus *BDEJ* 183. Dii
J Inter te et ament maius spat. *B* Quin *J* recten ex retten
ras. *B* ut om. *D* 184. temerarium est libri 185. Illic *J*
Ante iam pers. nom. cras. *B* Nam *Geppertus Trinummi*
v. 185² scit me *Bothius*. me scit (ex me sciet *J*) libri 186. Ain
(in *m. 3 in 3 litt. spat.*) *E* tute *B* haut *E* perbene a pecunia
Guyetus. apecunia perbene *BDJFZ*. apecunia perbene *E* 187. si
est libri aequus *BDJ*. equus *E* tibi del. *Reizius, Bentleius ceteris*
serratis sat habes *Harinus*. satis habes libri. habes sat *Bothius: cf.*
Muellerus Pros. Pl. p. 189 bene del. *Kochius Nov. Annal. vol. 107*
(a. 1873) p. 840 colis *D* 188. hunc *E*. hoc *JFZ: corr. Hermolaus*
inditium *BE* palam est libri 189. Cui libri precidam *J*
effodiam (e ex o) *B* / domi *J* 190. loquere et conqueror *E*

Vírginem habeo grándem, dote cássam atque inlocábilem,
Néque eam queo locáre quoiquam.

MEGADORVS

Táce: bonum habe animum,

Eúclio:

Dábitur: adiuuábere a me: díe, si quid opust, ínpera.

EVCLIO

Núnc petit, quom póllicetur: ínhiat aurum ut déuoret.

Áltera manú fert lapidem, pánem ostentat áltera. 195

Némini credó qui large blándust diues paúperi.

Úbi manum inicít benigne, ibi ónerat aliquam zámiam.

Égo istos noui pólypos qui ubi quícquid tetigerúnt tenent.

MEGADORVS

Dá mi operam parúmper: paucis Eúcliost quod té uolo

Dé communi re áppellare mea ét tua.

EVCLIO

Ei miseró mihi. 200

191. 192. *Varro de l. l. V, 14 p. 6 M.*: Ut nunc dicunt collocatum, ueteres id dicere solitos adparet apud Plautum: 'Filiam cuiquam' 191. *Nonius p. 45, 12*: Cassum ueteres inane posuerunt Plautus *Aulularia*: 'Virginem illocabilem'

Idem p. 340, 22: Locare, marito dare. Plautus in *Aulularia*: 'Virginem illocabilem' 197. *Osbernus p. 631*: Et haec zamia Plautus: 'Ubi zamiam' 199. *Nonius p. 529, 5*: 'Da mihi uolo'

191.]ginem *J*. filiam *Varro* cassa dote *Varro* inlocabili *cod. Varr.* illocabilem *J* et *cod. Non.* plerique Ab hoc inde v. usque ad 605 deficit *E*: supplevit *man. saec. XV*, cuius scripturas omisi 192.]eam *J* cuiquam *BDJ*, *Varro* bonum 'animum 'habe *D*. habe bonum animum *Muellerus Pros. Pl. p. 209* 193.]adiuuabere *J* adiubabere (be *m. 2 s. v.*) *B*. adiubabere *D* ame *BJ* opus est libri impera libri 194. cum libri 195.]tera *J* 196. blandus est libri 197. honerat *J*. ornat *Bosius. Bentleius. Franckenus* onerat ibi *Osbernus* aliqua zamia *Guyetus: idem def. Langenus p. 124* 198.]istos *J* pol ypos *BD* qui ubi *Hermolaus*. qui uibi *BD*. quin ibi *JFZ*. qui sibi *Gruterus* quidquid *B*. quid *Pylaudes*. quidque *Gronovius, I'eningsdorf de 'Quisque' p. 27: at cf. Lorenzius ad Most. 831* tetigerint *B*: cf. *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 14* 199. mihi *BD*. michi *J* euclio est libri parumper si opera est *Euclio* id quod te uolo *Nonius* 200.]muni *J* De communire *B*. Decommuni re *D* michi *J*

Aúrum mi intus hárpagatumst. núnc hic eam rem uólt, scio,
Mécum adire ad páctionem: uérum interuisám domum.

MEGADORVS

Quó abis?

EVCLIO

Iam huc ad té reuortar: námst quod inuisám domum.

MEGADORVS

Crédo edepol, ubi méntionem ego féceo de fília,
Mi út despondeát, sese a me dérideri rébitur. 205
Néque illo quisquamst áltér hodie ex paúpertate párcior.

EVCLIO

Dí me seruant, sálua res est: sáluomst, si quid uón perit.
Nímis male timuí. priusquam intro rédii, exanimatús fui.
Rédeo ad te, Megadóre, si quid mé uis.

MEGADORVS

Habeo grátiam.

Quaéso quod te pércontabor, ne íd te pigeat próloqui. 210

EVCLIO

Dúm quidem ne quid pérconteris, quód mi haud lubeat próloqui.

201. *Osbernus p. 22*: Areo haec area unde Plautus
in *Aularia*: 'Aurum harpagatum'

201. mihi *BD*. michi *J* harpagatum est libri. arapagatum
est *Osbernus* 202. adpactionem *BJ* 203. Quonam *Acidalius*.
Quod *Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 80* Iam huc *Wagnerus*. Iam libri.
Iamiam *Bothius*. Cf. *Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 102*, ubi inter alia
Iam ego proponitur adte *BJ* reuortor (*pr. o ex e ut vid.*) *D*. reuortar
(*r ult. s. c.*) *J* Ante nam ras. *J* nam est libri. namque est *Acidalius*
et *cod. deter.* inuisam *Ritschellius l. s. s.* uisam libri. uisam ad me
Muellerus l. s. s. Quamquam suspicor uisam domum male esse repetita

204. defilia *DJ* 205. Mihi *BD*. Michi *J* ame *BDJ* Post
h. c. lacunam indicat Wagnerus 206. quisquam est libri expau-
pertate *J* partior *BD* 207. Dii *J* saluare ē *BD* saluum
est libri siquid *BDJ* Librorum scripturam non expedio: saluomst
si quid, non perit *Franckenus*. saluomst si quid comperit *Vahlenus*
Hermæ vol. X (a. 1875) p. 460. salua mist rel saluos sum quia *Schoel-*
lius Anal. Pl. p. 29. saluomst signum: nil perit ipse *ibidem p. 79*
208. introredi *B*. intro redi *D* examinatus *J* 209. adte *BJ*
siquid *D* hebeo *D* gratiam *J* 210. Iso *J* Quoeso *B*. Quoeso
D 211. *Pers. om. Z: corr. Scutarius* nequid *BDJ* quod mi haud
Seyffertus Stud. Pl. p. 4. quod mihi non libri. quod non *Guyetus*.
Reizius lubeat loqui *Camerarius* Dum quidem ne quod percon-
teris mihi non lubeat proloqui *Wagnerus¹ adn.*

MEGADORVS

Díc mihi, quali me árbitrare gènere prognatúm?

EVCLIO

Bono.

MEGADORVS

Quíd fide?

EVCLIO

Boná.

MEGADORVS

Quid factis?

EVCLIO

Néque malis neque ínprobis.

MEGADORVS

Aétatem meam scís?

EVCLIO

Scio esse grándem item ut pecúniam.

MEGADORVS

Cérte edepol equidém te ciuem síne mala omni málitia 215
Sémper sum arbitrátus et nunc árbitror.

EVCLIO

Aurum huíc olet.

Quíd nunc me uis?

MEGADORVS

Quóniam tu me et égo te qualis síis scio:

Quaé res recte uórtat mihique tíbique tuaeque fíliae,
Fíliam tuám mi uxorem pósco: promitte hóc fore.

EVCLIO

Heía, Megadore, haúd decorum fácinus tuis factís facis, 220
Vt inopem atque innóxium abs te atque ábs tuis me inrídeas.

213. *Nonius* p. 454, 30: (*Praecedit testimonium ad v. 215*) Adeo ut improbum postposuerit (*ita Quich.*, proposuerit *vulgo*) malo, quod leuius putatur in eadem: 'Quid factis inprobis' 215. *Nonius* p. 454, 27: Malitiam ueteres ut dolum mediam ponendam esse duxerunt, quasi sit et bona. Plautus in *Aulularia*: 'Certe malitia'

212. michi *J* 213. factis (c s. v.) *D* improbis *BDJ*, *Nonius*
214. itidem *JFZ* 215. acerto *Nonius* sine omni mala etiam
malitia *Z* malicia *BDJ* 216. sum ratus *Z* 217. meuis *D*
tume *B* 218. Quę *BDJ*, uertat *BD* michique *J* tuęque *D*.
tuęque *J* filię *BJ*. familiae *Bentleius* 219. mihi *BDJ*
220. *Meg. pers. praem. Z: corr. Pius* Ei *J* 221. abste *BDJ*
abstuis *DJ*. abstu///is (t eras.) *B* inrideas ex irrideas *D*. irrideas *J*

Nám de te neque ré neque uerbis mérui, ut faceres quód facis.

MEGADORVS

Néque edepol ego té derisum uénio neque derídeo:

Néque dignum arbitrór.

EVCLIO

Cur igitur póscis meam gnatám tibi?

MEGADORVS

Út propter me tíbi sit melius míhique propter te ét tuos. 225

EVCLIO

Vénit hoc mi, Megadóre, in mentem, téd esse hominem díuitem,

Fáctiosum me aútem esse hominem paúperum paupérrumum.

Núnc si filiám locassim meám tibi, in mentém uenit,

Té bouem esse et me ésse asellum: ubi técum coniunctús siem,

Úbi onus nequeam férre pariter, iáceam ego asinus ín luto: 230

Tú me bos magis haúd respicias, gnátus quasi numquám siem.

Ét te utar iníquiore et méus med ordo inrídeat.

Neútrubi habeam stábile stabulum, sí quid diuortí fuat.

Ásini mordicús me scindant, bóues incursent córnibus.

233. *Osbernus* p. 621: Componitur etiam alterutrum et inde neutrubi Plautus: 'Neutrubi stabulum' 234. *Nonius* p. 139, 31: Mordicitus (*ita Scioppius*: mordicibus libri) et mordicus pro morsu, morsibus. Plautus *Aulularia*: 'Asini cornibus' Cf. *Osbernus* p. 338

222. dete *B* uti *DJFZ*: corr. *Pylades* 223. egote *DJ*
ueni *Wagnerus*¹ coll. *Trin. v. 448*: eodem iure scribes aduenio deri-
dero *J* 225. michique *J* 226. in m[*J* mihi *BD*. michi *J*
inmentem *BD* in mentem *Megadore Z* ted *Acidalius*,
Ritscheli *Nov. exc. Pl. p. 42*. te libri hominem *Spengelius T. Macc.*
Pl. p. 229 227. me autem *Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865)*
p. 57. me item libri. item me *Scaliger* pauperrimum libri
228. 'tibi 'meam *D* 229. me asellum *Langiani*, unde med asellum
Bothius tecum ubi *Engerus de pros. p. X* 230. honus *BDJ*
portare *Z* inluto *BD* 231. magis s. v. *D* haud magis *Z et*
editorum plerique respicis *D* numquam ex nunquam *D* 232. meus
med ordo *Acidalius*: cf. *Ritscheli* *Nov. exc. Pl. p. 36 et Opusc. phil.*
vol. II p. 121. meus me ordo libri. me meus ordo *Lomanus Spec.*
crit. p. 21, Muellerus Pros. Pl. p. 278, alii. ordo meus me idem
Muellerus ibidem irrideat *BJ*. irrideant *D* 233. Ne ut rubi *B*.
Ne ut rubi *D*. neutrobi *J* habeo *Osbernus* diuorti *F, Pius.*
diuorti *BDJZ* 234. mordicens me *Bentleius, Ritscheli* *Opusc. phil.*
vol. II p. 248 et Proleg. p. 151. me mordicus libri. me mordicibus

Hóc magnumst perícum, ab asinis ád boues transcéndere. 235

MEGADORVS

Quam ád probos propínquitate próxume te adiúnxeris,
Tam óptumumst: tu cóndicionem hanc áccipe: auscultá mihi
Átque eam mihi despónde.

EVCLIO

At nihil est dótis quod dem.

MEGADORVS

Né duas.

Dúm modo moráta recte uéniat, dotatást satis.

EVCLIO

Eó dico, ne mé thensauos répperisse cénseas. 240

MEGADORVS

Nóui: ne doceás. desponde.

EVCLIO

Fíat: sed pro Iúppiter,

Num égo disperii?

MEGADORVS

Quíd tibist?

EVCLIO

Quid crépuit quasi ferrúm
modo?

Nímirum occidór nisi ego intro huc própere propero cúrrere.

237. *Nonius* p. 240, 11: Accipere admittere. *Plautus* in *Aulularia*: 'Optumumst accipe' 239. *Nonius* p. 434, 1: Morata, quod est morigera *Plautus* *Aulularia*: 'Dum modo satis'

cod. Nonii. me mordicitus *Gruterus*: cf. *Ritscheli*us l. s. s. incursant ex incursant *J* 235. magnum est libri ab asinis *Camera-*
*rius. Bentley*us. me ab asinis *BJ.* me ab asinis *D.* ab asinis me
*Meursius, Guyetus, Ritscheli*us *Prol.* p. 151 ad boues *BJ* 236. ad-
probos *J* proxime *BD* 237. optimum est *BDJ.* optumus *No-*
nius conditionem *B,* *Nonius* michi *J* *In marg.* p. dederis *D*²,
quod ad v. 238 spectat 238. mihi desponde *Ilarius.* desponde mihi
(michi *J*) libri. desponde mi *Bothius.* desponde *Parcus* nil *J.*
nichil *J*² quidem *JFZ* Neduas *BD.* idem ut *rid. J* 239. do-
tata est libri, *Nonius* 240. Eo////////dic;one me (*punct. post c rubr.*)
B. Eodico ne me *D.* Eodico neme *J* thesauros *BJ.* thesaurum *Z*
241. Nonine doceas *BD.* Noui nedoceas *J.* 242. Non *Z:* Nunc
Muellerus Pros. Pl. p. 305 tibi ē libri. est *Weisius* (*simul cum*
non) *Quid ex Quod rubricator B.* *Quod Ussingius (deleto interrog.*
signo) 243. Versum huc retraxit qui est in libris 393 *Ritscheli*us

MEGADORVS

Híc apud me hortúm confodere iússi. sed ubi hic ést homo?
Ábiit neque me cértiorem fécit: fastidít mei. 245

Quía uidet me súam amicitiam uélle, more hominúm facit.
Nám si opulentus ít petítum paúperioris grátiam,
Paúper metuit cóngrediri. pér metum male rém gerit.
Ídem quando occásio illaec périit, post seró cupit.

EVCLIO

Si hércle ego te non élinguandam dédero usque ab radícibus, 250
Ínpero atque auctór sum, ut tu me quoí uis castrandúm loceq.

MEGADORVS

Vídeo hercle ego ted árbitrari me, Eúclio, hominem idóneum,
Quém senecta actáte ludos fácias, haud meritó meo.

EVCLIO

Néque edepol, Megadóre, facio néque, si cupiam, cópiast.

MEGADORVS

Quíd nunc? etiam míhi despondes fíliam?

EVCLIO

Illis légibus, 255

245. *Nonius* p. 496, 15: Genitiuus casus positus pro accusatino
. *Plantus Aulularia*: 'Ábiit mei'

Prol. p. 130: delent *Ussingius* et *Langenus* p. 136: *Plautinae* certe rix
est actatis propere (sup. re m. rec. o) *D.* om. *JFZ*, unde profectus
Bentleius ad *Heaut.* I 1, 20 senarium restituit 244. hortum (r e
corr.) *D.* hortum (h add. m. 2) *J* confodire *Scaliger*, *Bothius*
hic est *FZ*. hinc est *BDJ*. hinc eit *Grutcrus*. *Fleckeisenus* *Ex. cr.*
p. 9: at cf. *Nor. Annal.* vol. 61 (a. 1851) p. 25 et *Kochius* ibidem vol.
107 (a. 1873) p. 840 245. neque *J* me om. nonnulli codd. *Nonii*

247. opulentus it ex opulentu sit *B.* opulento sit *JFZ*: corr.
Hermolaus pauperiores (add. s. es m. 2 i) *J* gráciam *J* 248. con-
grediri *Acidalius*. *Scaliger*. congredi libri 249. occasio illaec *Ha-*
rius. *Bothius*. illaec occasio *B.* illec occasio *JFZ*. illex occansio *D*
periit *Pylades*. perit *BDJFZ* fero *D* 250. abradicibus *B*
251. Inpero atque auctor sum ego. Impero auctorque sum libri. Im-
pero, auctor sum *Wagnerus*². Imperoque auctorque sum *Bothius*.
Auctor sum imperoque *Goellerus*. Impero auctorque ego sum *Guyetus*
tu s. r. *B*²: om. *DJFZ* cuius *DJ*. cui (ras. s. cui: nis add. m.
2) *B* quoinis homini *Wagnerus* 252. ego hercle *Muellerus* *Pros.*
Pl. p. 547 ted arbitrari me *Bothius*. te me arbitrari *JZ*. te /////
arbitrari *D.* me arbitrari *B.* me arbitraris *Muellerus* l. s. s. med
arbitraris *Frankenus* ydoneum *D.* 253. senecta ex senecte *D*
merito merito *D* 254. edepol *B* copia est *BDJ* 255. Quid
nunc? sic interpunxit *Acidalius* michi *J.* mihi s. r. *D*

Cúm illa dote quám tibi dixi.

MEGADORVS

Spónden ergo?

EVCLIO

Spóndeo.

MEGADORVS

Dí bene uortant.

EVCLIO

Íta di faxint: íllud facito ut mémineris
Cónuenisse, ut né quid dotis mea ád te adferret fília.

MEGADORVS

Mémini.

EVCLIO

At scio quo uós soleatis pácto perplexárier:
Páctum non pactúmst, non pactum páctumst, quod uobís
lubet. 260

MEGADORVS

Núlla controuérsia mihi técum erit: sed núptias
Hódie quin faciámus num quae caúsast?

EVCLIO

Immo hercle óptuma.

MEGADORVS

Íbo igitur, parábo. numquid mé uis?

EVCLIO

Festina ét uale.

256. illa in ras. B 257. *Euclioni dant libri: corr. Angelius*
Di *Pylades*. Istuc di libri (dii J) uertant *BDJ* Ita di (dii J)
(quod *Meg.* dant libri: corr. *Angelius*) del. *Guyetus*, quem contra cf.
Langenus Mus. Rhen. vol. XII (a. 1857) p. 431 et Seyffertus Stud. Pl.
p. 2 *Euclio*. Illud libri: corr. *Angelius* scito B. facito s. v. B¹
illud meminere *Wagnerus*¹. *Reizius*: at cf. *Seyffertus l. s. s.*
258. nequid *BDJ* dotis (s s. v.) J adte *BJ* afferret B.
afferat *JFZ*. auferret *D* 259. uos quo *Beckerus Studemundi Stud.*
vol. I p. 260 pacto soleatis *Z* perplexarier (l s. v.) B
260. pactum est bis *BDJ* quod esse quoad plerique putant. quoad
Franckenus. quom *Muellerus Add. Pros. Pl. p. 33* 261. michi J
262. num quæ causa ē B. numquæ causa ē (ac ex a) D. num-
quæ causa ē J. numquæ causa *Harius* immo hercle *Brixius Nor.*
Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 4 immo
edepol (edepol B) libri immo vel edepol omitti posse censet *Ussingius*
optume *F*, *Brixius l. s. s.* 263. meuis corr. in uis me litteris a
b positus B. uis me *Reizius*. *Ussingius*. uis *Guyetus* Festina et ego.
Istuc fiet (siet J) libri. Eu. Istuc. Meg. Fiet: uale *Acidalius*. En. Istuc.
Meg. Sic uale *Wagnerus*². Eu. Istuc.: i et *Muellerus Pros. Pl. p. 550.*
En. Stuc. Meg. Fiet *Brandtius de gen. p. 10 secutus Wagnerum*¹

MEGADORVS

Heús, Strobile, séquere propere me ád macellum strénue.

EVCLIO

Íllic hinc abiit. di ínmortales, óbsecro, aurum quíd ualet. 265
Crédo ego illum iam inaúdiuisse míhi esse thensaurúm domi:
Íd inhiat, ea affínitatem hanc óbstinavit grátia.

EVCLIO. STAPHYLA

EVCLIO

Úbi tu's quae debláterauiisti iám uicinis ómnibus
Meaé me filiaé daturum dótem? heus, Staphyla, té uoco.
Écquid audis? uáscula intus púre propera atque élue. 270
Fíliam despóndi ego: hodie huic núptum Megadoró dabo.

STAPHYLA

Dí bene uortant: uérum ecastor nón potest: subitúmst nimis.

266. 267. *Nonius* p. 500, 30: Accusatiuus pro datiuo
Plautus in *Aulularia*: 'Credo inhiat' 268. *Nonius* p. 44,
12: Blatis et blateras Plautus in *Aulularia*: 'Vbi
. omnibus' *Osbernus* p. 68: Componitur deblatero
. unde Plautus in *Aulularia*: 'Deblaterasti omnibus'
Cf. Fest. Pauli p. 34

264. He///us *B* saequere *D* Post propere *rasura*, in qua
macellum videtur scriptum fuisse *B* admacellum *B* strennue *B*.
strenuae *D* 265. Illinc *D* habiit *D* dii *J* immortales *BDJ*
qd *D* 266. inaudiuisse *Lambinus* e *Nonio*. inaudisse *EDJFZ*. indau-
disse *Goellerus* michi *J* thesaurum *BJ*, *Nonius* domum *JFZ*:
corr. Pius 267. *Extrema* versus pars (nauit grā) in eadem cum ti-
tulo insequentis scaenae linea *B* affinetatem *J* Post *h. v. Wagnerus*
ferre talia intercidisse putat: Certe anus huic indicium fecit: iam illanc
euocauero

Actus II Sc. 3 EVCLIO SENEX. STAPHILA ANVS. *BJ. om. D*
sine spatio 268. bi (u in marg.) *D* tues *BD*. tu es *J*, *Nonius*
que *B*. que *J* deblaterauisti *F*, *Guyetus*. deblatruuisti *J*. de-
blattauisti *BD*. deblaterasti *Z*, *Nonius*. deblaterasti id *Osbernus*
269. Meq me *D*. Maeae me *B*. Me meae *JFZ* filiç *J* sta-
phyla te ex saphylatç *B*. staphila te *DJ* nolo *Gulielmus*
270. Ec quid *B* pure (purae *D*) libri. pura *Palmerius* et *Acidalius*.
purga *Camerarius*, *Franckenus*. prome *Guyetus*: ut cf. *Ritscheli* *Nor.*
erc. Pl. p. 59 alue *D* 271. ego: hodie *Z*. hodie ego libri
nuptum huic *Pareus* megadoro (o ult. ex e) *D* 272. Dii *J*
subitum est *BDJ*

EVCILIO

Táce atque abi: curáta fac sint quom á foro redeám domum,
Átque aedis occlúde: iam ego hic ádero.

STAPHYLA

Quid ego núnc agam?

Núnc nobis prope adést exitium, mi átque erili fíliae. 275
Núnc probrum atque pártitudo própe adest, ut fiát palam.
Quód celatum atque óccultatumst úsque adhuc, nunc nón
potest.

Íbo intro, ut erus quae ínperavit, fácta quom ueniát sient.
Nám ecastor malúm maerorem métuo, ne inmíxtím bibam.

STROBILVS. ANTHRAX. CONGRIO

STROBILVS

Posquam óbsonauit érus et conduxít coquos 280
Tibícinasque hasce ápod forum, edixít mihi,
Vt díspertirem obsónium hic bifáriam.

276. *Nonius p. 217, 28*: Partitudo et partio feminini. *Plantus Aulularia idem in eadem*: 'Nunc probrum adest'

273. Tace tu atque abi *Reizius, Franckenus* abi et *D* cum *BDJ* aforo *BJ* 274. aedis occlude *Guyetus*. occlude aedis *BD*. occlude aedes *JFZ* occludito *Spengelius T. Macc. Pl. p. 223 cum Bothio*. audi, occlude aedis *Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840* égo *om. D* 275. exicium *J* mihi *BDJ* herili *J* 276. Nam *JFZ*, *Ussingius*: fort. recte abest *Dousa* fiat (a s. v.) *D* 277. occul-
tatum est *BDJ* 278. herus *J* que *BDJ* imperavit *BDJ* cum *BDJ* ueniet *F, Reizius, Wagnerus* 279. Vers. inducit *Guyetus* malum meracum *Scioppius* merorem *BDJ* malam mero rem *Scaliger* maerore *Gronovius* inmíxtím *Gruterus*. miníxtum *B et D*, ubi in marg. uellene mixtum exstat. mixtum *JFZ*. inmíxtum *idem Gruterus Act. II Sc. 4* STRI(O s. v.) BOLVS SERVVS . ARETHAX . GONGRIO . COCI . PHRVSIŪ . EXFLESIŪ . TIBICINEŪ . II . SENEX B. STROBILVS SERVVS . ARTRAX CONGRIO COCI *J*: *om. D* spatio relicto *De nominibus tibicinarum cf. v. 333* . *Personas distribui codicum restigia (cf. superscriptio et v. 323) accuratius secutus: versum 288 dividi posse inter duo nego. Cocus librorum est Anthrax, Congrio suo nomine notatur* 280. Posquam *B*. Postquam (ostquam c. spat. *D*) *DJ* herus *J* cocus *J* 281. Tibicenasque *BD* 282. disper-
tirem omnia haec bifariam vel dispertirem absque inuidia haec bifariam *Ussingius*. dispertirem obsonium et hos bifariam *Guyetus* Post h. v. lacunam indicat *Acidalius* V. 283—289 tractat aliter ex parte *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 434*

ANTHRAX

Me quídem hercle hic hodie tám palam non díuides.
Si quó tu totum me íre uis, operám dabo.

CONGRIO

Bellum ét pudicum uéro prostibulúm popli. 285
Pol sí quis uellet téd, haud nolles díuidi.

STROBILVS

Atqui égo istuc, Anthrax, áliouorsum díxeram,
Non ístuc quo tu insímulas: sed erns núptias
Meus hódie faciet.

ANTHRAX

Quóius ducit filiam?

STROBILVS

Vicini huius Eucliónis hinc e próxumo. 290
Ei ádeo obsoni hinc dímidium iussít dari,
Cocum álterum itidemque álteram tibícinam.

287. Aliouorsum hinc excerptis auctor glossarii Plautini: cf. Ritsche-
lius *Op. phil.* II p. 243. 291. Gellius N. A. III 14. 15 de 'dimidiis'
agens: Item in Aulularia 'dimidium obsoni' non 'dimidiatum' obsonium,
in hoc uersu: 'Ei adeo dari'

283. Anthr. pers. praepigit Aulularius: Coci libri. Congrionis Scuda-
rius. Wagnerus. Mequidem B. Me tu quidem Camerarius. Tu me
quidem Mahlerus l. s. s. p. 19. Me nunc quidem Franckemus hic
hodie tam palam Muellerus *Pross. Pl.* p. 318. dicam palam libri. hic
tam palam Lipsius. uinum palam Mahlerus l. s. s. edicam palam
Seyffertus l. s. s. dicam propalam Bothius: cf. *Acta soc. phil. Lips.*
vol. VI p. 237. tibi dicam palam Usangius, ut alius taceam. De
diuidendi reo cf. Cicero ad Fam. IX 22. 4. 284. Si quoi totum
me rei uis Lipsius. 285. Congrioni uersum dat Bothius: Strobilo
libri: Aulularius Z. Wagnerus. popli ex popli rubricator B.
286. Vers. exp. Congrionis. Poi Bruns *Noct. Annul.* vol. 91 (a. 1825)
p. 57. Post libri. siquis DJ. ted. haud nolles Ritschellus *Op. phil.*
vol. II p. 243. cf. Wagnerus. te haud non uelles libri. te haud uelles
librarius. te haud nunc uelles Aulularius. dixum J F Z: corr. Scudarius.

Incertum quidnam esse uelut Seyffertus l. s. s. cf. eiusdem *Stud. Pl.* p. 17.

287. Strobilo dat ut prius credidit Camerarius. Coc. praemittunt
B D F Z. Congrionis uersum Scudarius. Atque Pybaies. Atque libri
exp. m. 1. Anthr. ádeo uersum DJ. anthrax uersum B.

288. Strob. pers. praem. B D. Nunc J. pro Bothius. quid libri. Strob.
Sci. J. Sci. J. ierus J.

289. Aulularius libri. quae Coci libri.
Congrionis áliouorsum uelut praemittunt. Coci libri. 290. Hinc e proxumo
Pybaies. Ennius. Kämpfmannus in 'Fest.' *proleg.* p. 22. próxumo B D J.

291. ádeo J. obsoni B D J.
292. itidemque J.

ANTHRAX

Nempe húc dimidium dícis, dimidiúm domum?

STROBILVS

Nempe sícut dícis.

ANTHRAX

Quíd? hic non poterat dé suo
Senex óbsonari fíliai núptiis?

295

STROBILVS

Vah.

ANTHRAX

Quíd negotist?

STROBILVS

Quíd negoti síť rogas?
Puméx non aequést áridus, quam hic ést senex.

ANTHRAX

Ain tándem?

STROBILVS

Itast ut díxi. tute exístuma:
Quin díuom atque hominum clámat continuó fidem,
Suam rém perisse séque eradicárier,

300

297. *Nescio an huc spectet Servius ad Aen. XII 587, ubi Plautum pumex masculino genere dixisse affirmat: cf. Fleckeisenus loco infra allato*

293. *Anthr. pers. Pylades praefixit: Coci libri: Congrionis Pareus huc Guyetus. huic BDFZ. hinc J ducis JFZ, Camerarius domum Acidalius. domi libri Idem Acidalius totum v. licentius tractat* 294. *Anthr. Z: Cocus BDJ: Congrio inde a Pareo Quid? Hic interp. Acidalius de] ñ (s. v. de) D desuo BJ* 295. *filiai nuptiis Scaliger, Lachmannus ad Lucr. p. 161. filiae innuptiis B. filiae in nuptiis DFZ. filiae nuptias J: filiai in n. Camerarius, Reizius* 296. *Anthr. Z: Coc. libri. Congr. inde a Pareo negotii est DJ. negotii //////////////// est (sit rogas ut vid. erasum antequam Strobilus scriberetur) B negotii BDJ* 297. *aeque est D. eque est BJ arduus Seyffertus Stud. Pl. p. 6 quam Fleckeisenus Nov. Annal. vol. 95 (a. 1867) p. 630: cf. Fuhrmannus ibidem 97 (a. 1868) p. 842. atque libri* 298. *Vers. exp. Franckenus Anthr. Z: Cocus BD. Congrio vulgo tandem? ita esse ut dícis JFZ. tandem? ita est ut dícis? Acidalius Itast ut dixi ego. Ita esse ut dícis B. Ita esse ut dicas D. Ita esse ut dixi Wagnerus. Ita esse ut dico Ussingius tute ex. Strobilo dant JFZ: Coco BD existima BDJ* 299. 300. *Ita collocavit Gulielmius: in-rerso ordine libri* 299. *díuum libri Post clamat eras. fi B* 300. *eradicarier D*

De suó tigillo fúmus si qua exít foras.

Quin quom ít dormitum, fóllem obstringit ób gulam.

ANTHRAX

Cur?

STROBILVS

Né quid animae fórtē amittat dórmīens.

ANTHRAX

Etiámne obturat ínfériorem gútturem,

Ibi né quid animae fórtē amittat dórmīens?

305

STROBILVS

Sic mīhi te ut tibi med aéquomst credo crédere.

ANTHRAX

Immo équidem credo.

STROBILVS

At scin etiam quómodo?

Aquam hércle plorat, quóm lauat, profúndere.

301. *Nonius p. 134, 10*: Ligellum, tuguriolum, domicilium breue. *Plantus Aulularia*: 'Tuo foras' 303. *Nonius p. 234, 10*: Anima, uentus *Plantus Aulularia*: 'Ne dormiens'

304. 305. *Priscianus inst. V, 20 (I p. 155 H.)*: Alia uero nomina neutra sunt; murmur guttur quod etiam masculino genere protulit *Plantus in Aulularia*: 'Etiamne dormiens' *Nonius p. 207, 20*: Guttur masculini *Plantus Aulularia* 'Etiamne gutturem'. Cf. *p. 234, 10*

301. Desuo *B* tuo ligello *Nonius*. suo ligillo *Pius, Franckenus* fumus (us e corr.) *D* siqua *DJ* fuistiqua exis cod. *Nonii*
302. cum *BDJ* obstrinxit *JFZ*: corr. *Pylades* obgulam *BJ*.
////obgulam *D* 303. Anthr. *Z*: Cocus libri. Congrio inde a *Pareo* Ne-
quid *BDJ* anime *BDJ* forte om. *JFZ*, *Nonius* emittat *Nonius*
304. *De pers. cf. v. 303* Etiam ne *DJ* opturat *J*. obdurat codd.
Prisc. pars guttorem aliquot codd. *Prisciani* 305. Ibi ne quid
Ritscheli *Nor. exc. Pl. p. 48*: cf. *Op. phil. vol. III p. 123*. Nequid
BDJFZ. Cur? Strob. Ne quid *Wagnerus*. Sibi ne quid *Lambinus*.
Tum ne quid *Camerarius* anime *BJFZ*. anima *Priscianus*. animai
Gruterus, Scaliger. ea quid animae *Gertzius*. animae illac *Guyetus*
amittat ex e mittat *D* Ceterum v. del. *Bothius* 306. Sic
Ussingius. Nec *B*. Hec *JFZ*. Haec *D*. Hoc *Ritscheli* *Nor. exc.*
Pl. p. 48 mihi te ut tibi me (med *Scaliger*) libri: idem *Ritscheli*
l. s. s., sed ut tibi me ut mihi ted praeferat. sic tibi me ut mihi te
Muellerus Pros. Pl. p. 643. mihi ted ut tibi med *Bothius* aequum
est *B*. equum est *DJ*. aequom esse *Muellerus l. s. s. (omisso sic)*
credo credere *Pylades*. credere credo libri. credere *Camerarius* Haec
ut mihi te tibi me est aequom credere duce *Acidali* *Mahlerus p. 48* *Li-*
centius v. tractat Acidalius 307. *De pers. cf. v. 303* tibi credo *Muellerus*
Pros. Pl. p. 643 aetiam *D* Cocus. Quid modo *Acidalius*. 308. cum

ANTHRAX

Censén talentum mágnum exorari pote
Ab istóc sene, ut det quí fiamus líberi?

310

STROBILVS

Famem hércle utendam, sí roges, numquám dabit.
Quin quom ípsi pridem tónsor unguis démpserat,
Collégit, omnia ábstulit praeségmina.

ANTHRAX

Edepól mortalem párcé parcum praédicas.
Censén uero adeo eum párcum et miserum uíuere?

315

STROBILVS

Pulméntum pridem eí deripuit míluos:
Homo ád praetorem plórabundus déuenit:

312. 313. *Nonius* p. 151, 30: Praesegmina proprie Plautus in *Aulularia* ea dici uoluit quae unguibus eminulis praesecantur: 'Quin praeseginina' *Idem* p. 273, 28: Colligere, auferre 'Quin praesegmina' *De glossis quas probabile est huc spectare* cf. *Loewii Prodr.* p. 259 313. *Osbernus* p. 530: Praesecmen Plautus: 'Abstulit praesecmina et corrasit omnia' 316. 317. *Osbernus* p. 465: Plorabundus unde Plautus: 'Pulmentum deuenit' 317. *Nonius* p. 509, 4: Deplorabundus pro deplorans. Plautus in *Aulularia*: 'Homo deuenit'

la[*J* plorat hercle *B* cum *BD* 309. *De pers.* cf. v. 303 pote *Kampmannus* de 'Ab' p. 19. potest libri. potis *Bothius* 310. det e corr. *D* 311. Famē//// *B* 312. Quin quom *Seyffertus Philol. rol.* 25 (a. 1866) p. 442. Quin *BD FZ*, *Nonius*. Qui *J* ipsi om. *J* unguis *J*, *Nonius* loco priore Ante depresserat (sic!) spat. *J* deserat *Nonius* priore loco 313. pręsegmina *BJ* 314. Anthr. %: *Cocus* libri. Congrio inde a *Pareo* prędicas *J* 315. *Versum* excludit *Franckenus*, *Anthraci* (vel potius 'Coco') continuat *Camerarius*, *Strobilo* dant libri, quod defendit *Ussingius*: *Weisius* et *Langenus* p. 141 cum aliis v. 314 et 315 inter duo cocos distribuunt eum parcum et miserum scripsi. eū parcum et misere (misere ras. ex miserere *B*, misere//// *D*) libri. eum parce et misere *Spengelius* *Plaut.* p. 83 *Bothium* ex parte secutus. parcum et miserum *Seyffertus* *Stud. Pl.* p. 9 *Studemundo* duce *Licentius* *versum tractat* *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 300 (Ain uero usque adeo parce vel Ain uero eum adeo parce) 316. *Cocus* praem. *B* pridem om. *Osbernus* ei deripuit dubitanter scripsi cum *Gulielmio*. ei eripuit *DFZ*. ei eripui *J*. ei ripuit (e add. s. r m 2) *B*. eripuit ei *Reizius*, *Wagnerus*. eidem eripuit *Camerarius*: cf. *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 488 et *Add.* p. 72 miluus libri 317. homo et praetorem *Osbernus* ad p̄torem *B*. adp̄torem *J* plorandus deuenit *B*. uenit deplorabundus *Nonius*, unde deplorabundus uenit *Hermolaus*. plorabundus aduenit *Osbernus*

Infít ibi postuláre, plorans, éiulans,
Vt síbi liceret míluom uadárier.

Sescénta sunt quae mémorem, si sit ótium. 320

Sed utér uostrorumst célerior? memorá mihi.

ANTHRAX

Ego, et múlto melior.

STROBILVS

Cócum ego, non furém rogo.

ANTHRAX

Cocum érgo dico.

STROBILVS

Quíd tu ais?

CONGRIO

Sic sum, út uides.

ANTHRAX

Cocus ille nundinálist, in nonúm diem
Solet íre coctum.

CONGRIO

Tún trium litterárum homo 325

Me uítuperas?

324. 325. *Festus* p. 173 *M.*: Nundinalem cocum Plau[tus dixit in Aulularia: 'Cocus ille nun]dinale est [in nonum diem solet ire coctum'; hic ab aliis] nouendial[is appellatur et cocum uiliorem sig]nificat quem [tenuiores conducebant ut in nonum diem coque]ret
325. *Nonius* p. 509, 10: Coctum pro ad coquendum. Plautus in Aulularia: 'Solet . . . coctum' *Servius ad Ecl. III, 16*: Furta . . . seruorum sunt. Sic Plautus de seruo: 'Homo es trium literarum' i. e. fur

318. sibi *J* plorans (*s ex t m. rec.*) *D.* pipans *Loewius Anal. Pl. p. 208*
eiulans (*n s. v.*) *B* 319. miluum libri 320. Sescenta (*Sexcenta*
corr. m. rec.) *D.* Sexcenta *J* que *BJ* ocium *J* 321. uestro-
rum est *BJ.* ūrorum est *D* mei mora *D.* memori *JF'* michi *J*
322—326. *Pers. distrib. dubitationi est obnoxia* 322. Anthr. *Pylades.*
Congrio BJZ: om. D Ego et *Muellerus Pros. Pl. p. 374.* Ego ut
libri. Ego *Scaliger, Guyetus* 323. Anthr. *Z.* Cocus *BJ: om. D.*
Congrio inde ab Acidalio ergo *Acidalius.* ego libri. me ego
Reizius. ergo ego *Spengelius Plaut. p. 231* Anthr. Sic *Scaliger*
324. Anthr. *Angelius.* Strobilus libri. *Congrio inde ab Acidalio*
nundinalis est *B.* nundinale est *Festus.* nundinatlis est ut *vid. D.*
mundinalis est *J* Ante in spat. *D* 325. Anthrax. Tun *Acidalius* Cf.
testim. Servii Tun ex Tum *B.* Tum *D.* Tu *JF'Z* littrarum *Luchsius*
Studemundi Stud. vol. 1 p. 58: cf. Brugmanus p. 21 326. Anthr.
Fur? etiam *Bothius (person. recte posuit Angelius).* fur. Strobilus.
Etiam *BJF'*: idem nisi quod pro Strobili nomine spatium *D.* me.

ANTHRAX

Fur, étiam fur trifúrcifer.

STROBILVS

Tace núnciam tu: atque ágnum hinc uter est pínguior

ANTHRAX

* * * * * licet.

STROBILVS

Tu Cóngrio

Eum súde atque abi intro illo, ét uos illum séquimini:

Vos céteri ite huc ád nos.

ANTHRAX

Hercle iniúria

330

Dispértiuiisti: pínguiozem agnum ísti habent.

STROBILVS

At núnc tibi dabitur pínguior tibícina.

I sáne cum illo, Phrúgia: tu autem, Eleúsium,

Huc íntro abi ad nos.

326. Osbernus p. 219: Furca componitur hic furcifer unde Plautus: 'An tu furcifer herum nos fugitare. Etiam fur trifurcifer' ubi priora verba ad Asin. v. 485 spectant 332. Philargyrius ad Verg. Georg. II 193: Pinguis. Plautus in Aulularia: 'Tibi tibi-cina' quae propter assidua sacrificia pinguescit

Strob. etiam Z. me. Strob. Quin tu etiam Pylades Totum vers. eidem tribuit personae Acidalius

Act. II Sc. 5 Scaenam esse cum anteced. coniungendam bene vidit Taubmannus: coniunxit primus (cum F') Brunckius: STROBILVS SERVVS. GONGRIO (CONGRIO J) COCVS BJ. om. spat. relicto D 327. acc c. spat. D nunc iam BDJ hunc JF'. horum Z uter ex inter ras. B 328. Versum lacunosum exhibet cum lacuna D. In J 328 et 329 conexi sunt: in B verba eum sume versui 328 adhaerent, unde eum sume actutum tibi Camerarius Liqueat Meursius. Hic est Acidalius Eum cape Anthr. Licet. Strob. Tu, Congrio, eum sume alterum Ussingius Ceterum in BJ Cocus praefigitur: in D (ubi licet in med. v. exstat) pers. incerta 329. Cf. v. 328 illo ego. illuc libri intro abi illuc Camerarius: cf. v. 328 eum JZ sequimini D 330. ite huc Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840. Luchsius Hermiae vol. VIII (a. 1873) p. 110. illuc libri Post nos eras. hercle iniuria B Coco (i. e. Anthraci) dant BJ, Acidalius: pers. om. D: Congrioni trib. Z hercle iniuria scripsit B² 331. pingul(1 e corr.)orem B. pingulorem D Ante isti maius spat. D 332. At nunc (n 1 e corr.) D At tibi nunc Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840 dabitur tibi B pingulor BD 333. Isane J frugia (phru s. o.) D Ante tu autem maius spat. D eleusum (s. um m. 2 scripsit v) B 334. ostrobile BJ

CONGRIO

Ó Strobile súbdole,

Hucíne detrusti me ád senem parcíssimum? 335

Vbi sí quid poscam usque ád rauim poscám prius

Quam quícquam detur.

STROBILVS

Stúltus et sine grátia's.

[Tibi récte facere, quándo quod faciás perit.]

CONGRIO

Qui uéro?

STROBILVS

Rogitas? iám principio in aédibus

Turba ístic nulla tíbi erit: si qui utí uoles, 340

Domo ábs te adferto, ne óperam perdas póscere.

Hic aútem apud nos mágna turba ac fámiliast,

Supéllex, aurum, uéstis, uasa argénteas:

Ibi sí perierit quíppiam, (quod té scio

Facile ábstinere pósse, si nihil óbuianist) 345

336. *Nonius* p. 164, 15: Rauis est raucitas. Plautus *Aulularia*: 'Vbi prius' *Idem* p. 374, 10: Poscere significat petere. Plautus in *Aulularia*: 'Vbi prius' *Festus* p. 274 M.: Rauim anti[. . . .]Plautus: 'Vbi si quid pos[. . . .]' Cf. *idem* p. 282 M., ubi poscamus quod (= poscam usque ad) servatum est

335. Huccine BJ. Huc cine D detrusti Acidalius. detrusisti libri parcissimum libri 336. Vt si Nonius posteriore loco si quid DJ poscamus que Nonius (poscas altero loco). poscamus que B. poscamus quae D. poscamus JFZ. corr. Gruterus. poscas Camerarius ad rauim poscam Taubmannus. adarauim (ad ara iun D. ad arram J) poscamus BDJ. at (ad altero loco) ranim (rabim altero loco) poscam Nonius. ad ranim poscas Camerarius poscam usque ad rauim prius Brugmanus p. 33 Cf. Festi testimonia et Studemundus Hermæ vol. 1 (a. 1865) p. 298 337. gratia es libri Stultumst et sine gratia Acidalius. Stultu's et sine gratiast Gulielmus. Stultus es. sine gratia est Ussingius. Stultu's et sine gratia Franckenus, ut alios taceam 338. Versum delent Weisius et Langenus p. 135 Te ibi Acidalius. Ibi Gulielmus. Piget Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 840. Cf. Lachmannus ad Lucr. p. 74 339. in principio B in aedibus BJ 340. istic inde a Taubmanno. istuc libri si qui Camerarius. siquid libri 341. abste BDJ afferto J neopam J 342. autem om. B Hic sane Angelius aput J familia est libri magna familiast (om. autem) Camerarius 343. Suppe(e s. v.) lex B uestes J 344. perierit F', Palatini. periuerit BDJ. periit Z De v. explicando cf. Wagnerus 'Litter. Centralblatt' a. 1877 p. 1512 345. facere JFZ: corr. Scutarius obuiam est libri

Dicánt, coqui abstulérunt: comprehéndite,
 Vincíte, uerberáte, in puteum cóndite.
 Horúnc tibi istic níhil eueniet: quíppe qui
 Vbi quód subrupias níhil est: sequere hac mé.

CONGRIO

Sequor.

STROBILVS. STAPHYLA. CONGRIO

STROBILVS

Heus, Stáphyla, prodi atque óstium aperi.

STAPHYLA

Quí uocat? 350

STROBILVS

Strobílus.

STAPHYLA

Quid uis?

STROBILVS

Hósce ut accipiás coquos

Tibícinamque obsóniumque in núptias.

Megadórus iussit Eúclioni haec mittere.

STAPHYLA

Cererín, Strobile, hi súnť facturi núptias?

354. 355. *Festus* p. 364 M. (cf. *Mommsenus*): Temetám uinum: Plautus in *Aulularia*: 'Cererin uideo' *Servius ad Verg. Georg.*

346. quoqui B. quo qui D comprehendite BJ. comprehendite (ite ex ere) D 347. Vincite (e m. 2) ///uerborate B. Vincit euerborate D in puteum DJ 348. Horunc *Bothius*: cf. *Studemundus Nov. Annal. vol. 113* (a. 1876) p. 60: Horum libri istuc D nichil J 349. quod *Faernus*, *Wagnerus*. quid libri, *Ussingius* subrupias *Pa-reus*. subripiat BD: om. JFZ: add. *Hermolaus*. surripias *Lambinus* *Pers. not. s. v. B*: om. D

Act. II Sc. 6 STROBILVS SERVVS . STAPHILA ANVS . COCVS . HYL . B. STROBILVS SERVVS STAPHILA ANVS J. om. D spatio relicto 350. Jam aperi J Heu staphyla B. eu(h add. m. rec.)staphila D, unde Heus taphila man. rec. Sta. qui uocat. Stro. (pers. bis add. m. rec.) D 351. Jduis J Hosce *Angelius*, *Schmidtus de pron. form. p. 38*. Hos libri ut ex ait ras. B 352. Jamque J tibi-cināque (e ex t) D obsoniumque (ras. s. so) D. obsonium JF. et obsonium Z in p nuptias B. innuptias D 353. Jiussit J Medagorus D hęc BJ 354. Jle has J Cerer instrobile B. Cerer instrobile D mi Strobile *Macrobius* hi sunt facturi *Pylades ex Macrobio*. has facturi B DJFZ. has sunt facturi *Festus*, *Meursius*. hacc vel hic sunt futurae *Muellerus Pros. Pl. p. 482*

STROBILVS

Qui?

STAPHYLA

Quía temeti nñhil adlatum intéllego.

355

STROBILVS

At iam ádferetur, si á foro ipsus rédierit.

STAPHYLA

Ligna híc apud nos nùlla sunt.

CONGRIO

Sunt ásseres?

STAPHYLA

Sunt pól.

CONGRIO

Sunt igitur lígna, ne quaerás foris.

STAPHYLA

Quid? ínpurate, quámquam Volcanó studes,

Cenaéne causa aut tuaé mercedis grátia

360

Nos nóstras aedis póstulas combúrere?

CONGRIO

Haud póstulo.

STROBILVS

Duc ístos intro.

STAPHYLA

Séquimini.

I 344: Superfluum est quod quidam dicunt contra religionem dixisse Vergilium Quod autem Plautus ait in Aulularia, cuius illi utuntur exemplo: 'Cererin intellego' non est huic loco contrarium e. q. s. Macrobius Sat. III 11 (ex eodem cum Festo fonte): Vinum Cereri non libari debuit . . . uel Plautus docere qui in Aulularia ait: 'Cererin uideo' 355: Nonius p. 5, 10: Temulenta dicta est ebriosa, dicta a temeto, quod est uinum quod attentet. Plautus in Aulularia: 'Quia intellego'

Cererino nuptias facturi estis *Seruius memoriter ut solet* 355.]Quia J Qui om. Macrobius temeti (s. v. 1. uini m. 2) B allatum libri cum testim. intelligo J. uideo Festus et Macrobius 356.]feretur J Adiam B (corr. B²) D afferetur libri aforo DJ 357.]hinc aput J Cocus praem. B: om. D Strobilus. Sunt BJF'Z. Sunt cum spat. D: corr. Acidalius et Pistoris 358.]l Strob. Sunt J Coc. praem. BJ: om. D Strob. Sunt BF'Z. Sunt c. spat. D: corr. Acidalius et Pistoris nequeras BD. nequeras J 359.]impurate J impurate BD uulcano J 360.]ausa J Caenae ue (Caenę ue D) BDF'Z: corr. Pius tuę B. tue J 361. aedes J comburere B, DJ 362. Congr. pers. Acidalius et Pistoris restituunt: Strobili praebent libri Strob.] Spat. in BD: om. JF'Z: corr. Acialidus et Pistoris

PYTHODICVS

Curáte: ego interuísam quid faciánt coqui:
 Quos pól ut ego hodie séruem, cura máxumast.
 Nisi únun hoc faciam, ut ín puteo cenám coquant: 365
 Inde cóctam sursum súbducemus córbulis.
 Si ipsi aútem deorsum cómedent, si quid cóxerint,
 Superi íncenati súnť et cenati ínferi.
 Sed uérba hic facio, quási negoti níl siet,
 Rapácidarum ubi tántum sit in aédibus. 370

EVCLIO. CONGRIO

EVCLIO

Volui ánimum tandem cónfirmare hodié meum,
 Vt béne me haberem fíliai núptiis.
 Venio ád macellum, rógito pisces: índicant
 Carós: aguinam cáram, caram búbulam,
 Vitulínam, cetum, pórcinam, cara ómnia: 375

365. 366. *Nonius p. 400, 6*: Subducere etiam susum ducere, leuare *Plautus in Aulularia*: 'Vt corbulis'

366. *Osbernus p. 149^b*: Corbulus parvus corbes. *Plautus*: 'Coctam corbulis'

Act. II Sc. 7 FITODICVS SERVVS BJ. PYTHODICVS Z. om. sine spatio D Cf. de hoc nomine et de tota hac scaena praefatio

363. CVRáte *B. ur ate c. sp. D* inter uisam *B* 364. maxima est *BDE* 365. ut inputeo *BJ. utin puteo D. in puteo uti Bothius, Brugmanus l. s. s. p. 41* coquant ex coquauit *D. coquam Nonius*

366. Coctam inde *Camerarius. Inde coctam libri cum Nonio* rursus *D. sursus Osbernus* 367.]m deorsum *J Sin Bothius, cum interr. signo in fine Franckenus* ipsi autem ego. autem libri. illi autem *Muellerus Pros. Pl. p. 451* siquid *BDJ* 368.]ri incenati *J* in/////nati (ce s. ras.) *D Post sunt maius spat. in D* sint *Pylades. erunt Wagnerus, Ussingius* 369. S[] uerba *J Sed Gruterus. Si BD. Sic F'Z* negotii *BDJ* nihil *BD. nichil J* 370. sit *Goellerus, Muellerus Pros. Pl. p. 68. siet libri* inaedibus *BD*

Act. II Sc. 8 EVCLIO SENEX BJ: om. spatio relicto D 371. olui c. spat. *D. Solui J* tandem *om. D* consolare *Z: corr. Valla* hodie *om. Z: add. Pylades* 372. me haberem *Scaliger, Guyetus, Bentleius. haberem me (me s. v. m. 2) B. haberem DJF'Z*

Uti bene haberem *Gruterus* filiai nuptiis *Scaliger, Bentleius, Kampmannus Annot. in Rud. p. 6. filiae nuptiis BD. filiae nuptias J. filiai in nuptiis Vossius* 373. admacellum *B* 375. Vitilinam (*v s. i 2) B. Vitilinam D* cetum *BD*

Atque eó fuerunt cáriora, aes nóñ erat.
 Abeo illim iratus, quóniam mihi nil ést qui emam.
 Ita illís impuris ómnibus ádií manum.
 Deinde égomet mecum cógitare intéñ uias
 Occépi: festo dié si quid prodégeris, 380
 Profésto egere líceat, nisi pepérceris.
 Postquam hánc rationem uéntri cordique édidi,
 Accéssit animus ád meam senténtiam,
 Quam mínimo sumptu fíliam ut nuptúm darem.
 Nunc túsculum emi hoc ét coronas flóreas: 385
 Haec ínponentur ín foco nostró Lari,
 Vt fórtunatas fáciat gnatae núptias.
 Sed quíd ego apertas aédis nostras cónspicor?
 Et strépitust intus. númnam ego conpilór miser?

379. 380. *Nonius p. 496, 21*: Genitiuus casus positus pro accusa-
 tiuo *Plautus Aulularia*: 'Deinde interuias'
 381. *Osbernus p. 460*: Prodigus unde *Plautus in Asinaria*:
 'Festo die aliquid prodegeris, profesto egere liceat' *Cf.*
p. 30 385. *Priscianus III 29 (I p. 104, 1 II.)*: Similiter tus, tuscu-
 lum. idem (*i. e. Plautus*) in *Aulularia*: 'Nunc floreas'
Osbernus p. 572: hoc tusculum unde *Plautus in Amphitrione*:
 'Hoc tusculum flammeas floreas'

376.]que eo *J* Atque — eo f. c. — aes *Ussingius* cae *D*
 377. 378. delet *Weisius* 377. del. *Wagnerus*¹ Abeo illum iratus
Bothius, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 63. Abeo iratus illinc libri (*ante*
illinc ras. D): iratus ex initus *J*). Illinc iratus abeo *Gruyetus*. Iratus
 illinc abeo *Franckenus* mihi nil *Wagnerus*. nihil *BDFZ*. nichil *J*
 nihil est = nilst esse putat *Franckenus* quid *Ritschelius Nov. exc.*
Pl. p. 63. unde *Kienitzius de Qui loc. mod. usu p. 559* emam ex
 emam ras. *BD* An: Abito iratus illinc quoniamst nil qui emam?
 378. impuris *BDJ* adiimanum *D* 379. ego met *J* inter-
 uias *J*. interdum *Nonius*, quod inter uiam esse putat *Wagnerus*
 380. siquid *DJ* 381. Profecto *J* peperceris ex peperceris *B*
 382. Post hanc *F'Z*: corr. *Pylades* racionem *J* cordi uentrique
JF'Z 383. ad eam mihi *Ussingius* 384. minimo *BJ*. nimio *D*
 385. Hunc *JF'Z*: corr. *Scutarius* emi hoc et coronas *Bothius*
cum Prisciano. emi et hasce coronas libri *cum Osberno.* emi et has
 coronas *Weisius, Lachmannus* flammeas floreas *Osbernus* 386. Hęc
BD imponentur *JF'Z*. imponeuntur *B*. impontuntur ex imponeun-
 tur ut vid. *D* infoco *J* 387. gnate *B*. gnate *DJ* 388. edis *B*.
 aedes *J* 389. strepitus est (*r s. v. B*: strepitus ex strepidus *J*) libri
 ego [] pil[*J* num nam *DJ* compilor (*s. v. spoliior B*²)
 libri compilor miser ego *Z*: corr. *Pylades*

CONGRIO

Aulám maiorem sí pote ex uicínia 390

Pete: haéc est parua, cápere non quit.

EVCLIO

Eí mihi,

Perii hércle ego: aurum rápitur, aula quaéritur.

Apóllo, quaeso, súbueni mi atque ádiuua:

Confíge sagitis fúres .thensaurários: 395

Qui in ré tali aliis iám subuenisti ántidhac.

Sed céssó prius quam prórsus perii cúrrere?

ANTHRAX

Dromó, desquama píscis: tu, Machaério,

Congrúm, muraenam exdórsua quantúm potest.

398. 399. *Nonius* p. 95, 11: Desquamat, squamis expoliat. Plautus Aulularia: 'Dromo: potest' *Idem* p. 17, 30: Exdorsuare, dorso nudare. Plautus Aulularia: 'Tu, Machaerio: potest'

Cf. Apuleius de Mag. c. XLII init.: Quis enim fando audiuit ad magica maleficia desquamari et exdorsuari piscis solere? *Cf. Festus Pauli* p. 79 (exdorsua: dorsum confringe; alii exime) et glossaria

390. *Pers. (Coc.) om. D* Aulam (m ex u) *B* pote ex *Lambinus, Kampmannus de 'Ex' p. 14.* potes libri a uicinia *Scaliger, Lambinus*

391. Posce *Guyetus* hęc *J* est parua *Pylades.* parua est libri nonquit *D* 392. Perii hercle ego *Seyffertus Stud. Pl. p. 25, Muellerus Pros. Pl. p. 512 inter alia.* Perii hercle (er e corr. *D*) libri. Disperii hercle *Wagnerus.*¹ Perii hercle hodie *Guyetus* aurum (r et u e corr.) *D* queritur *BDJ* In libris sequitur v. 243 (= 393) 394. queso *BD.* queso *J* mihi (michi *J*) libri V. 395—397 del. *Weisius* V. 395 et 396 transponit *Bothius* 395. sagitis *Fleckeisenus Misc. crit. p. 39.* sagittis *B.* sagittis (t alt. s. v. et is ex as) *D.* sagittis (s post. s. v.) *J*

thesaurarios libri 396. Versum misere corruptum expungit *Wagnerus*¹ Qui in re tali aliis iam *Kochius Emend. Pl. p. 5, quem dubitanter sequor* Cui in re talia *D.* Cui inre talia *B.* Cui in re tali *JFZ.* Cui in re tali iam *Camerarius.* Quoi tu in re tali iam *Ritschellius Proleg. p. 172.* Quoniam in re tali iam *Weisius.* Si quoi i. r. t. i. *Ussingius.* Qui mi in r. t. i. *Franckenus.* Quia in re tali *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 214* subuenisti *FZ.* subuenit *BDJ* antehac *JFZ* 397. priusquam *J*

Act. II Sc. 9 COCVS *J:* ulem in v. 398 fine *B.* *Spat. exhibet D* 398. Dromae desquama pisces *Nonius.* DROMODES quam aspicias *B.* romodes (c. spat.: d in marg.) quam aspicias *D.* Promodes quam aspicias *J* tumacherio *BJ.* tum acherio *D.* tu macerio (vel mecerio) *Nonius* 399. gongrum codicum *Non.*

Ego hinc artoptam ex próxumo utendám peto 400
 A Cóngrione. tu ístum gallum, sí sapis,
 Glabriórem reddes míhi quam uolsus lúdiust.
 Sed quíd hoc clamoris óritur hinc ex próxumo?
 Coqui hércle, credo, fáciunt officiúm suom.
 Fugiam íntro, ne quid túrbarum hic itidém fuat. 405

400. *Plinius N. H. XVIII (28) 107*: Artoptam Plautus appellat in fabula quam Aululariam scripsit, magna ob id concertatione eruditorum an is uersus poetae sit illius *e. q. s.*: quo de loco *cf. Ritschellius Parerg. p. 371* Arteptam legisse scholiastam quendam *Loecius statuit Prodr. p. 259*, ad quem plures glossae eodem spectantes redeunt (Artepta: genus nasis, ut pugella) *Osbernus p. 9*: Haec artopta unde Plautus in Aulularia: 'Ego artoptam huic ex proximo utendam peto' 401. 402. *Nonius p. 530, 25*: Quod ludis pueri praesules essent glabri ac depiles propter aetatem, quos antiqui Romani ludios appellabant (ut est in libro I Varronis de uita p. r.), ideo Plautus in Aulularia: 'Tu istum ludiust' *Osbernus p. 263*: Glabrio: nudus. Plautus: 'Gallum reddes' 405. *Nonius p. 525, 2* de discrimine inter turba et turbae agens et indiscrete poni adfirmans: Plautus in Aulularia: 'Redeo intro fuat'

plerique murenam *BDJ* exdorsua quantum potest (priore loco potes) *Nonius*, unde iam *FZ.* exossata fac sient *BDJ*: inde duo versus fecit *Camerarius*, quorum alterum expunxit *Gruterus* De exdorsua *cf. Buechelerus Mus. Rhenan. vol. 35 (a. 1880) p. 404*
 400. hic *JF'* arteptam glossae ex proximo *B.* exproximo *DJ* utendum *Parcus, Franckenus Cf. testim.* 401. Acongrione *J* gallum istum *Osbernus* tuis tum *D.* tuis tum *B* si satis *Nonius.* si sapis *Osbernus* 402. Glabriorem *Nonius.* Clabrionem *B.* Glabrionem *DJF'*, *Osbernus* reddis *Nonius* mihi reddes *Osbernus* lydyus est *B.* lidyus est *D.* lidius est *JF'*. lydius *Nonius*
 403. *Eucl. praem. Z: corr. Angelius* hoc del. *Camerarius* utitur *J* ex proximo *D.* exproximo *BJ* 404. credo (d e corr.) *D* suum libri 405. Redeo intro *Nonius* Fugiam vel fugio: nam metuo *Muellerus Pros. Pl. p. 519 inter alia* nequid *BDJ* turbarum *Brixius Nor. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57.* turbę *BD.* turbae *JF'Z* fuat *Harius, Bothius.* fiat libri turbae fiat (om. hic itidem) *Nonius.* itidem hic fuat *Muellerus l. s. s.* hinc itidem mi fuat *Franckenus, ut alia aliorum taceam* Congrio addunt post fiat *BDJ*

ACTVS III

CONGRIO

Áttici uirí, populares, incolae, accolae, áduenae omnes,
Dáte uiam qua fúgere liceat, fácite totae pláteae pateant.
Néque ego umquam, nisi hódie, ad Bacchas uéni in Bacchanál
coquinatum:

Íta me miserum et meós discipulos fústibus male cóntuderunt.
Tótus doleo atque óppido perii: íta me iste habuit sénex
gymnasium. 410

Neque lígna ego usquam géntium praebéri uidi púlcrius:

408. *Nonius* p. 85, 31: Coquinatum, ad quoquendum. *Plautus*
Aulularia: 'Neque coquinatum' *Osbernus* p. 71: hoc
bachinal unde *Plautus* in *Aulularia*: 'Numquid nisi hodie
ad bacas ueni in bachinal coquinatum' *Cf. Fest. Paul* p. 61

412. *Nonius* p. 290, 32: Exigere est excludere. *Plautus* in *Aulularia*: 'Itaque foras'

Act. III Sc. 1 De metris huius scaenae cf. Hermannus Elem.
d. m. p. 91: meros trochaeos restituebat Franckenus CONGRIO
COCVS B. CONGRIO COQVVS J: om. spat. relicto D 406. Attici
niri ego. Optati uires B. optati (o in marg.) uires D. Optati ciues
J F Z. Pro Attici ciues *Bentleius*. O Attici c. *Langenus* p. 137. Opitula-
mini *Ussingius* incolę DJ accolę D. accole J adueneę DJ
407. totę BDJ plateę B V. 408--414 ita collocavit *Acidalius*:
in libris hoc ordine se excipiunt: 408. 409. 410. 413. 414. 411. 412.
Hunc ordinem commendat *Wagnerus*: 410. 408. 409. 411. 412. 413. 414.
Contra *Ussingius* sic collocat: 408. 409. 411. 412 (hunc delet). 410.
413. 414 408. adbacchas B. adbachas J. at Bacchas *Nonius*
in baccanal *Nonius*. in bachinal (a s. i) B. in bachinal D. inbachinal
J De coquinatum forma cf. *Saupp* *Quaest. Plaut.* p. 10. coqui-
tatum cum *Festo* post *Pareum Hermannus Elem. d. m. p. 91 De*
Osberno cf. testim. 409. Fortasse parallelus est versui 412 410. ita
iste me tacite *Ritscheli* *Op. phil. vol. II* p. 485 gymnas[J
411. *Trochaeos* describit *Franckenus* (usquam ego) co////: quā corr. in
ego usquā B² preberi J pulchrius libri

Itaque ómnis exegít foras me atque hósce onustos fústibus.
Attát, perii hercle ego míser, is est: aperítur Bacchanál: adest:
Sequitúr. scio quam rém geram: hoc ipsús magister mé
docet.

EVCLIO. CONGRIO

EVCLIO

Redi, quó fugis nunc? téne, tene.

CONGRIO

Quid, stólide, clamas? 415

EVCLIO

Quia ad trís uiros iam ego déferam nomén tuom.

CONGRIO

Quam ob rem?

EVCLIO

Quia cúltrum habes.

CONGRIO

Cocúm decet.

EVCLIO

Quid cónminatu's

412. omnes *J.* om̃s *BD* ita *Franckenus* trochacos describens
foras ex fores *D* hosce *Schmidtus* de pron. form. p. 38. hos
libri bonustos *J* In fine versus exstat euclio in *BD*

413. Trochacos describunt *Richter* de partic. excl. usu p. 25, *Franckenus*,
alii Attat *J* is est addidi: om. libri miser: aperitur *Camcrarius*,
Harrius. misera perit *BD*. miser aperit *JFZ*. miser: a perii
Palmerius bachanal *BDJ* eccum, adest *Ussingius* Attat ut
perii hercle ego miser: a perii, bacchanal adest *Wagnerus*² De
miser ego ne quis cogitet cf. *Seyffertus* Stud. Pl. p. 24 414. haec
FZ me docet *Acidalius*. me docuit (medocuit *J*) libri. docuit
me *Wagnerus*

Act. III Sc. 2 Totam sc. tract. *Hermannus* El. d. m. p. 453 et de
metr. p. 171, *Christius* 'Metrik' § 383: huc pertinere putat *Studemundus*
de cant. p. 96 *Rufini* verba ab *Hermann* ad IV 9 relata: cf. v. 707:
de ipso metro cf. eiusdem *Studemundi* comm. de cant. p. 30 et 'Fest-
gruss' p. 53, ubi v. 418. 420. 424. 425. 429. 433. 434. 442. 444 hunc
cритum vindicat: ∪ ∟ ∪ ∟ ∟ ∪ EVCLIO SENEX GONGRIO (CONGRIO

J) COCVS *BJ*: om. spatio relicto *D* 415. edi (r in marg.) *D*

REDI QVO *B* 416. adtris uiros *BJ*. ad trisuiros *D* nomen
tuum libri. tuum nomen *Hermannus* El. d. m. p. 455 obrem *BD*.
o| *J* 417. Quid comminatus (cominatus *B*) libri. Quod (Quia

iam *Bothius*) comminatu's *Franckenus*. Quid? non minatu's? *Dousa*.
Quin comminatu's sine interr. signo *Acidalius*. Qui conminatu's
Ussingius sine interrogatione et commate post habes posito

Mihi?

CONGRIO

Ístuc male factum árbitor, quia nón latus fodi.

EVCLIO

Homo núllust te sceléstior qui uíuat hodie

Neque quoi égo de industria ámplius male plús lubens faxim. 420

CONGRIO

Pol etsí taceas, palam íd quidemst: res ípsa testist.

Ita fústibus sum móllior magis quam úllus cinaedus.

Sed quíd tibi nos táctiost, mendíce homo?

EVCLIO

Quae res?

Etiám rogitas? an quía minus quam me aéquom erat feci?

CONGRIO

Sine: at hércle cum magnó malo tuo, si hóc caput sentit. 425

EVCLIO

Pol ego haúd scio quid póst fuat: tuom núnc caput sentit.

422. *Nonius* p. 5, 15: Cinaedi dicti sunt apud ueteres saltatores uel pantomimi, ἀπὸ τοῦ κινεῖν (τὸ) σῶμα. Plautus *Aulularia*: 'Ita cinaedus'

418. Michi *J* Istud *BJ* Ante quia pers. spat. *D* fo[*J*
 419. nullus est libri 420. quoi (i s. v.) *B*. cui *J*. quo *D*
 mali *Guyetus* libens *BDJ* Servavi librorum scripturam quamvis
 suspectam lubens male faxim *Hermannus de metr.* p. 172 quoi de
 industria mali plus lubens ego *Franckenus* Cf. *Woelfflinus* 'Lat. u.
 rom. Comparison' p. 29 421. et si *BD* quidem est libri
 Ante res pers. spat. *D* testis est libri 422. submollior *Nonius*
 magis *Nonius*. *Harius*. miser magis *BD*. magis miser *JFZ*:
 utrumque delet *Mercerus*: at cf. *Woelfflinus* 'Lat. u. rom. Com-
 paration' p. 46 cinedus *BD*. cynedus *J* 423. nos tactiost
 mendice homo *Hermannus de metr.* p. 171. nos mendice homo tactio
 est (taccio sine est *D*) libri. mendice homo nos tactiost *Reizius*,
Ritscheli *Opusc. phil. vol. III* p. 128 *Eucl.* Quae res *Seyffertus*
Stud. Pl. p. 2. quæ res *BDFZ*. queres *J*. quae rest libri deter.:
 cf. *Ritscheli* l. s. s. 424. rogas *Bothius*: cf. v. 421 me aequom
 erat *Brixius* *Nov. Ann. vol. 91* (a. 1865) p. 57. aequom erat ex
 aequo mereat *B*¹. equo mereat *D*. aequum erat *JFZ*. aequom me
 erat *Seyffertus* *Ind. phil. vol. 4* (a. 1872) p. 390. erat aequom *Reizius*
 425. at om. *Z* magno malo tuo *Harius*. *Hermannus de metr.*
 p. 171. malo tuo magno libri. magno cum malo tuo *Reizius*
 capud *D* sentiet *JFZ* 426. om. *JFZ*: del. *Hildyardus*
 fuat aliqui apud *Pareum*, *Harius*. fiat *BD* tuum *BD*
 capud *D*

Sed in aédibus quid tíbi meis nam erát negoti
Me absénte, nisi ego iússeram? uolo scíre.

CONGRIO

Tace ergo.

Quia uéni huc coctum ad núptias.

EVCLIO

Quid tú, malum, curas

Vtrúm crudumne an cóctum edim, nisi tú mi's tutor? 430

CONGRIO

Volo scíre sinin an nón sinis nos cóquere hic cenam?

EVCLIO

Volo scíre ego itidem meaé domi mean sálua futura?

CONGRIO

Vtinám mea mihi modo aúferam quae ad té tuli salua.
Me haud paénitet, tua ne éxpetam.

EVCLIO

Scio: né doce, noui.

427. inaedibus *BDJ* negotii *BD* negoci *J* 428.]uolo
scire *J* 429.]quid tu *J* ueni huc *Fleckeisenus Nov. Annal. vol.*
95 (a. 1867) p. 632. uenimus *libri* adnuptias *B.* ad nuptias
..... *Wagnerus Ceterum cf. Langenus p. 56* 430.]edim *J*
Utrum crudumne an coctum *Brixius ad Capt.³ v. 265: cf.*
Studemundus de cant. p. 32. Utrum crudum an coctum ego *BDJ.*
Utrum crudum an coctum *FZ.* Ego utrumne crudum an coctum
Reizius. Utrumne crudum an coctum *Guyetus.* Utrum crudum an ego
coctum *Pylades* edam *FZ* mi es *D.* mihi es *BJ*
431.]an non sinas *J* sinin (*vel sinen*) an non sinis (*vel sines*)
Studemundus Stud. vol. 1 p. 159. sinas annonsinas *B.* sinas annon
sinas *DFZ* cenam *B* 432.]ego item *J* ego itidem *scripsi.*
ego item *libri.* item ego *Z, Hermannus de metr. p. 171* meę *B.*
meaen *Bothius* mean *Camerarius, Ritscheliu Prol. p. 113.* mea
libri 433.]mea mihi *J* quae ad te tuli *Studemundus de cant. p. 32.*
quę attuli *BD.* quę attuli *JFZ.* quae huc attuli *cum Pylade idem*
Studemundus 'Festgruss' p. 54. quae ad te attuli *Seyffertus Stud. Pl.*
p. 7. Cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 247 adn. quae attetuli
Muellerus Pros. Pl. p. 216, Franckenus. quae tetuli *Reizius.* quae
huc tetuli *Hermannus de metr. p. 171, ut alia taceam* Ante salua
maius spat. B 434. *Vers. del. Guyetus* Eucl. praem. *FZ*
]haud *J* meum *Camerarius.* mei *Bothius* penitet *BDJ* tuane
BD exspectam *B.* exspectam *D* Congr. pers. inserunt *JFZ* Scio
ne ex Scione *B³* *V. 435—440 dittographiam esse statuit Wagnerus¹:*
cf. Fleckeisenus Nov. annal. vol. 95 (a. 1867) p. 631: ego olim transpo-
nebam ante v. 431 Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 244, fortasse recte:
v. 436. 439. 440 excludit Langenus l. s. s. p. 138

CONGRIO

Quid est quā nunc prohibes grātia nos cóquere hic cenam? 435
 Quid fécimus? quid díximus tibi sécus quam uelles?

EVCLIO

Etiám rogitas, sceléste homo, quine ángulos omnis
 Mearum aédium et concláuium mihi † peruium facitis?
 Ibi úbi tibi erat negótium, ad focúm si adesses,
 Non físsile auferrés caput: merito íd tibi factumst. 440
 Nunc ádeo ut meam senténtiam iam scíre possis:
 Si ad iánuam huc accésseris, nisi iússo, propius,
 Ego té faciam misérrumus mortális ut sis.
 Scis iám meam senténtiam.

436. *Osbernus* p. 561: Secus, iuxta uel aliter. *Plautus*: 'Quid fecimus uelles' 440. *Osbernus* p. 208: hic et haec fissilis unde *Plautus*: 'Non fissile'

435. *Pers. om.* FZ qua ex quia B². quia D Quid est? Qua
Ussingius nunc prohibes *Reizius*, *Ritscheli*. prohibeas nunc BDJ.
 prohibeas *Wagnerus*¹. prohibes nunc cum F *Langenus* p. 138 cenam
 B 436. fecimus tibi aut quid diximus secus *Osbernus* secus
 quam JFZ: sequi usquam BD 437.]rogitas J scelere J
 quine *Hermannus de metr.* p. 171. qui libri. quia *Bothius* anguloeus
 /////om̄is (d eras.) B. anglos *Bothius*. angululos *Hermannus ibidem*. angu-
 los hic *Camerarius* An qui anglos per omnis? cf. v. 437 438.]aedium
 J michi J peruium facitis BD. peruiam facitis (peruios F)
 JFZ: utrumque corruptum. perturbatis *Wagnerus*. peruestigatis vel
 per uim aditis *Muellerus Pros. Pl.* p. 463. Similia in promptu sunt
 non pauca An uiam mihi facitis? cf. v. 436 439.]tibi J
 Ibi *Guyetus*, *Brixius Nov. Ann.* vol. 91 (a. 1865) p. 57. Id libri.
 Id deleri posse idem *Brixius* putat. Hic *Pareus* si ex s///// B
 440.]ile haberes J auferres ego. haberes libri caput BD
 non decet te habere fissile caput *Osbernus* caput haberes fissile
 ego *Act. soc. phil. Lips.* vol. VI p. 246. fissile hoc haberes caput
Wagnerus. fissile iam haberes caput *Hermannus de metr.* p. 172.
 fissile haberes nunc caput *Franckenus*. fissile haberes tu caput *Christius*
 l. s. s. factum est libri 441. *Vers. del. Guyetus*]tu meam
 J Nunc adeo ut *Langenus* p. 146. Adeo ut tu libri. Atque adeo
 ut (vel Atque ut tu) *Brixius Nov. Ann.* vol. 91 (a. 1865) p. 57. At ut
 tu *Wagnerus* iam scire (vel nunc scire = n̄c scire) *Fleckeisenus*
Nov. Ann. vol. 95 (a. 1867) p. 632. iam noscere libri 442.]ianuam
 J adianuam (i s. v.) B iusso *Guyetus*, *Fleckeisenus* l. s. s.
 inssero libri propicius J 443.]faciam J miserrimus BD.
 misserimus J¹. misserrimus J² mortales (corr. m. 2) J ut
Harius. uti libri 444. Post sententiam plerique usque ad *Franckenum*
interrog. signum posuerunt Congr. Quo *Bothius*. quo libri

CONGRIO

Quo abís? redi rursum.

Ita mé bene amet Lauérna uti iamíam, nisi reddi 445

Mihi uása iubes, hic pípulo te dífferam ante aedis.

Quíd ego nunc agám? ne ego edepol uéni huc auspició malo:

Númmo sum condúctus: plus iam médico mercedíst opus.

EVCLIO

Hóc quidem hercle quóquo ego ibo mécum erit, mecúm feram,

Néque istic in tantís periclis úmquam conmittam út siet. 450

Íte sane núnc intro omnes ét coqui et tibícinae.

445. 446. *Nonius* p. 152, 4: Pipulo pro conuicio. *Plautus Aulularia*: 'Ita aedis' *Idem* p. 284, 20: Differre, diuidere uel scindere *Plautus in Aulularia*: 'Nisi aedis'

446. *Varro de l. l. VII* 103 p. 160 *M.*: In *Aulularia*: 'Pipulo te differam ante aedis' id est conuicio, declinatum a pipatu pullorum

De glossis huc spectantibus cf. Loewii Prodr. p. 260

445.] me *J* amen (t s. n) *B* At ita me bene amet *Brixius* *Nov. Ann. vol. 91* (a. 1865) p. 57 uti iamiam nisi ego. te iam nisi libri cum *Nonio*. te iamiam nisi *Harius*. te iam nisi si *Christius l. s. s.* ut iam nisi ceteris aliter positis *Ussingius* reddi *Nonius* (redde altero loco), *B*². redi *B*¹*D*. redis *J* 446. Michi *J* Iubes mihi uasa *Christius l. s. s.* hic pipulo *Reizius* (*Varro?*): pipulo hic *FZ*. pipulo te hic (hic om. alt. l.) *Nonius*: cf. v. 445. populo hic *BJ*. populos hic *D*. ego pipulo hic *Ussingius*. mea pipulod hic *Franckenus* te differam ante aedis scripsi cum *Varrone*. differam ante aedis libri cum *Nonio*: vide quae modo adnotavi *Mensuram* diffëram änte aëdis suspectam esse puto 447.] ego *J* agam///// (eras. in ut vid.) *D* edepol ne ego *Fleckeisenus Philol. vol. 2* (a. 1847) p. 84 448. medio *JFZ*: corr. *Hermolaus* mercedist opus *Bothius*. mercede opus est libri. mercede est opus *Aldina*. pro mercede opust *Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 121*. merces est opus *Ussingius*

Act. III Sc. 3 EVCLIO SENEX. GONGRIO COCVS duobus versibus *B*. EVCLIO SENEX. CONGRIO COCVS *J*: om. spatio relicto *D* *Scaenam* continuavit *Bothius* 449. oc (h in marg.) *D* quoquo ego *Wagnerus, Muellerus Pros. Pl. p. 755*. quoquo (post quoquo er. erit ut vid. *D*) libri. quoquod *Bothius, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 80*. quoquamque *Bergkii 'Beitr. zur lat. Gramm.'* p. 76. nunc quoquo alii 450. istic *Brixius Nov. Annal. vol. 91* (a. 1865) p. 57. istud libri. isti id *Seyffertus Philol. vol. 27* (a. 1868) p. 438 intantis *BDJ* conmittam *BD*. comittam *J* 451.] sane *J* Ite *FZ*. Ita *BD* nunc intro omnes *Lingius de hiat. p. 63, Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 82*. nunc iam intro omnes (omís *J*) libri. nunciam introd *Ritschelius ibidem*. intro omnes nunciam *Wagnerus*²: cf. praeterea *Ritschelius Proleg. p. 129 et Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 86* tibicinę *DJ*

Étiam huc intro dúce, si uis, uél gregem uenálíum.
Cóquite, facite, féstinate núnciam quantúm lubet.

CONGRIO

Témperi, postquam ímpleuisti fústi fissorúm caput.

EVCLIO

Íntro abite: opera húc conductast uóstra, non orátio. 455

CONGRIO

Heús, senex, pro uápulando hercle égo abs te mercedém
petam.

Cóctum ego huc, non uápulatum, dúdum conductús fui.

EVCLIO

Lége agito mecúm, molestus né sis: ei, cenám coque
Aút abi in malúm cruciatum ab aédibus.

CONGRIO

Abi tú modo.

EVCLIO

Íllic hinc abiit. di ínmortales, fácinus audax íncipit 460

458. *Donatus ad Phorm. V 7, 91*: Lege agito dicebatur ei, cuius intentio contemptibilis aduersario uidebatur. *Plautus in Aulularia*: 'Lege coque'

452. Etiam huc introduce, si uis *Camerarius*. Etiam introduce siuis *libri*. Etiam, si uis, intro duce *Goellerus*. Iam etiam introduce si uis *Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 86* Ceterum delet v. *Ussingius*

453. festinate *Weilius Nov. Annal. vol. 87 (a. 1863) p. 250* adscita *Labbaei glossa* festino: ἐορτάζω nunc iam *BDJ* libet *BDJ*

454. *V. add. B² in marg.: om. DJFZ*, ubi v. 454 cum v. 455 ita (*D*) conflatus est: Temperi abi impleuisti *B²* fustibus istorum *Camerarius* 455. Intro abite *Goellerus, Lomanus Spec. cr. p. 25*. Intro abi (ntro in ras. et I ex T m. 2) *B*. Temperi abi *D*. Em perii *Eucl. abi JFZ*. Cf. v. 454 opera huc est *Camerarius: cf. Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 81* conducta huc operast *Reizius: similia in promptu sunt haud pauca* conducta est libri ūra *BDJ* 456. Heus *Bentleius, Bothius*. Eu *BD*. Hen *JFZ* puapulando *DJ* hercle del. *Hermannus*, ego *Kampmannus de 'Ab' p. 10* abste *BDJ* abs te ego *Guyetus* 457. ego huc *Muellerus Pros. Pl. p. 30*. ego libri. hercle ego *Ritschelius* 458. molestus (o ex e) *D* Post sis maius spat. *D*

ei *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 59*. i et *B*. et *D* (ante et lac.) *JFZ*, *Donatus*. i *Guyetus*. aut *Bothius ex Lang.* cenam *B*. caenam *J* coque ex quoque *J* 459. inmalum *B* ab edibus *D*. abedibus *B* *Person. ante abi om. BDJ* Sequentem scaenam cum hac coniunxit *Bothius*

Act. III Sc. 4 SENEX EVCLIO *B*. EVCLIO SENEX *J*. om. sine spat. *D* 460. Ille hinc *Hermolaus, Bothius*. illic *Guyetus* habiit *D*

Quí cum opulento paúper coepit rém habere aut negótium,
 Véluti Megadorús me tentat ómnibus miserúm modis:
 Quí simulauit meí se honoris mittere huc causá coquos:
 Ís ea causa mísit hoc qui súbruperent miseró mihi.
 Cóndigne etiam méus med intus gállus gallinácius 465
 Qui ánuí erat pecúliaris pérdidit paeníssume.
 Vbi erat haec defóssa occepit íbi scalpurrire úngulis
 Círcumcirca. quíd opust uerbis? íta mi pectus péracuit:
 Cápio fustem, obtrúnco gallum, fúrem manifestárium.
 Crédo edepol ego illí mercedem gállo pollicitós coquos, 470
 Si íd palam fecísset. sed ego exémi ex manibus mánubrium.

467. *Nonius* p. 171, 32: Scalpurrire, scalpere. *Plautus Aulularia*: 'Vbi unguibus' *Hunc versum respexit Ausonius praef. gryphi* p. 189 ed. *Bip.*: Hunc (librum) ego cum uelut gallinaceus Euclionis situ chartei pulueris eruissem excussum relegi e. q. s.
 469. *Osbernus* p. 335: Manifestarius unde *Plautus* in *Aularia*: 'Obtrunco gallum manifestarium'

Dii *J* im mortales *J*. immortales *BD* 461. pauper *Aldina*, *Bentleius*, *Reizius*. pauper homine *libri* cepit *BD*. cepit *J*
 negotium in *marg.* *D*. negocium *J* An homine rem habet aut negotium? certe coepit suspectum est 462. Veluti Megadornus me *Reizius*. *Ritscheli*us *Nov. exc. Pl.* p. 46. Velut megadorus *BFZ*. Velud megadorus *D*. Velut medagorus *J*. Veluti me Megadorus *Gruterus*. *Guyetus* Veluti iam *Aldina* temptat *Gruterus*. temptat me *libri* inomnibus *JF* 463. simulauit *m.* 2 ex simul aut *B* mei se *Reizius*, *Bothius*. mei *libri* 464. subruperent *Pareus*. subriperent *J*. surriperent *BD*. surperent *Bothius* misero ex miserum *D* michi *J* 465. meus med intus *Pareus*. meus me intus *BDFZ*. omnes me intus *J*. me meus intus *Goellerus*. meus intus me *Guyetus*. cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 728 gallinatus *BD* 466. anni erat *Harius*. erat anni *libri*. erat anu *Bentleius* peculiaris *BD*. peculiaris *J* penis sume *D*. penissime *J*. penissime *B* 467. hęc *J* obcepit *codices Nonii* scalpurrire (al ex a ut vid.) *D*. scalpturrire *Acidalius* scalpturrire ibi *Pareus* ungulas (i s. a) *B*. unguibus *Nonius* 468. Circum circa *DJ* opus est *libri* mihi *BD*. michi *J* pectu| *J* 469. optrunco *J* furem om. *Osbernus* manifestarium *J* 470. ego edepol *JZ*, unde profecti mercedem illi *Pylades*, illi mercedem edepol *Guyetus* coniecerunt cocos *BD* 471. sed ego exemi *Kampmannus de 'Ex'* p. 13. exemi *libri*. exemi iis *Brixius de Pl. et Ter. pros.* p. 39 ex manibus *Kampmannus et Brixius*. ex manu (exmanu *J*) *libri*. ex manu istis *Wagnerus*: cf. *Ritscheli*us *Opusc. phil. vol. II* p. 588, ubi simul de exemi istis ex manū vel exemi istis manubrium ex manu cogitari posse dicit

(Quíd opust uerbis? fáctast pugna in gállo gallinácio.)

Séd Megadorus méus adfinis éccum incedit á foro.

Iam hunc non ausim praéterire quín consistam et cónloquar.

MEGADORVS. EVCLIO

MEGADORVS

Narráui amicis múltis consiliúm meum 475
De cóndicione hac Eúclionis fíliae.
Laudánt: sapienter fáctum et consilió bono.
Nam meó quidem animo sí idem faciant céteri,
Opuléntiores paúperiorum fílias
Vt índotatas dúcant uxores domum: 480.
Et múlto fiat cíuitas concórdior,
Et nós minore inuídia utamur quam útimur,
Et illaé malam rem métuant quam metuónt magis,
Et nós minore súmptu simus quám sumus.
In máxumam illuc pópulí partemst óptumum, 485
In paúciores áuidos altercátio est,
Quorum ánimis auidis átque insatietátibus

472. *Vers. del. Guyetus et Osannus Anal. crit. p. 181: vereor ne latius pateat vitium: cf. praef.* opus est libri facta est libri ingallo J gallinaceo BD: cf. Buechelerus Mus. Rhen. vol. 20 (a. 1865) p. 441 473. medagorus J. magodorus D affinis libri aforo BJ 474. iam ex Item D preterire DJ colloquar J Act. III Sc. 5 MEGADORVS. EVCLIO SE NES DVO in duob. vers. B. MEDAGORVS. EVCLIO. DVO SENEX J. om. spatio relicto. D 475. arrau (n in marg.) D. NARRAVI B amicis meis DZ 476. De conditione D. Deconditione B hac Euclyonis filiae Rittershusius apud Sciopp. susp. lect. IV 5. hac Euclyonis filiam BDJZ: unde hac. Euclyonis filiam plerique. ac Euclyonis filia Gruterus ex Pal. 3: idem F. hac, Euclyonis filia Kochius Em. Pl. p. 6 478. sidem (i add. s. i) D ceteri BDJ 480. ducant ex dubant B De v. 481 sq. cf. praef. 482. Et nos minore inuidia Muellerus Pros. Pl. p. 359. Et inuidia minore nos libri. Et inuidia nos minore Pylades. Et inuidia minus nos Bentleyus 483. ille B²J. ille BD quam metuunt libri minus cod. deter. 484. sumpta (u s. a) J sumus D V. 485—488 del. Franckenus: cf. praef. 485. Inmaximam B. In maximam//////// D. In maxima JFZ illec DJFZ ppti B partem est BD. parte est JFZ optumum Camerarius. optimam BD. optuma JFZ 486. paucioris BD. pauciori///// J. pauciori F. pauciore Z auidos (s. v. t is: voluit auidis) J altercatio est libri 487. auidus D insacietatibus B

Neque léx neque rumor cápere est qui possít modum.
 Namque hóc qui dicat: quó illae nubent díuites
 Dotátae, si istud iús pauperibus pónitur? 490
 Quo lúbeat nubant, dúm dos ne fiát comes.
 Hoc sí ita fiat, móres meliorés sibi
 Parént pro dote quós ferant quam núnc ferunt.
 Ego fáxim muli prétio qui superánt equos
 Sint uíliores Gállicis canthériis. 495

EVCLIO

Ita mé di amabunt út ego hunc auscultó lubens.
 Nimis lépide fecit uérba ad parsimóniam.

MEGADORVS

Nulla ígitur dicat: équidem dotem ad te ádtuli
 Maiórem multo quám tibi erat pecúnia.
 Enim míhi quidem aequomst púrpuram atque aurúm dari, 500
 Ancíllas, mulos, múliones, pédisequos,
 Salútigerulos púeros, uehicla quí uehar.

494. 495. *Osbernus p. 85*: Dicitur quoque hic canterius, rii i. equus castratus; unde *Plantus*: 'Ego faxim canteriis'
 500—502. *Osbernus p. 251*: Item a gero gerulus, quod componitur nugigerulus et hic salutigerulus . . . unde *Plantus*: 'Aequum est dare huic ancillas, mulas, muliones, salutigerulos pueros' 502. *De glossa huc spectante cf. Loewius Prod. p. 260 (Philoxenus p. 191, 74: Salutigerulus: ἐπισκέπτης)*

488. Neque *J bis* rumor *ego. sutor B D J. tutor F Z. pudor est Wolffius Proleg. ad Aul. p. 43. censor dubitanter Ussingius: cf. Wagnerus de Aul. p. 18, Visseringius quaest. Pl. II p. 99* facere est *Lambinus* possint *D* 489. Neque hoc *J F Z* Nam quod qui dicant *Lambinus* quid dicat *J* quoi *Camerarius* ille *J. ille D*
 490. Dotatae si istud (istuc *Schmidtus de pron. form. p. 83*) ius *Camerarius. Dotata es (ex est J) istud uis B D J F Z* 491. lubeat *Camerarius, Bentleius. iubeant ex lubeant B. iubeant D J F Z. lubeant def. Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 841: cf. Priscianus XI, 20 (I p. 561, 11 H.)* nefiat *J* 492. ita si *Pylades, Ritschellius* fiet *F Z: corr. Hermolaus* 494. ,ptio *B. praecio D. p̄cio J* superant (a e corr.) *B* faxim ut muli qui superant equi *Osbernus ///* equos *D* 495. Sint *Reizius, Bothius. Sient libri cum Osberno galliciscant heriis B D canteriis Osbernus* 496. me diam *///abunt D. me dii amabunt J. di me a. Ritschellius* 497. parcimoniam *Gruterus* 498. ergo *Z* adte *B J* attuli *J* 500. michi *J* aequum est *B D. equum est J* purpuram ex purpuream *J* 501. pedisequos *Pylades. pedissequos B J F. pedis sequos D* 502. Saluti gerulos *D. Saluti gerrulos B* uehicla *Bothius cum*

EVCLIO

Vt mátronarum hic fácta pernouiť probe
Moribus praefectum mŭlierum hunc factŭm uelim.

MEGADORVS

Nunc quóquo uenias plŭs plaustorum in aédibus 505
Videás quam ruri quándo ad uillam uéneris.
Sed hoc étiam pulcrumst praéquam sumptus úbi petunt.
Stat fŭllo, phyrigio, aúrifex, línárius:
Caupónes patagiárii, indusiárii,
Flammárii, uiolárii, carinárii, 510
[Aut manulearii, aut murobatharii]

507. 508. *Osbernus* p. 438: Hic patigiarius unde Plautus: 'Ubi sumptus petunt stat fullo aurifex, inclusiarii, patigiarii'. Cf. p. 176 508. Phrygionem fort. ex h. l. adfert *Servius ad Aen. III* 484: Huius enim artis peritos phrygiones dicimus secundum Plautum 509. Cf. *Festus Pauli* p. 221 M.: Patagium est quod ad summam tunicam assui solet, quae et patagiata dicitur et patagiarii qui eiusmodi faciunt Huc spectat glossa indusiarii (libri indutiarii): uestiarii: cf. *Loewii Prodr.* p. 260 510. *Nonius* p. 541, 32: Flammeus, uestis uel tegmen quo capita matronae tegunt. Plautus in *Aulularia*: 'Flammarii carinarii' Idem p. 549, 29: Violacia, a uiolae colore. Plautus in *Aulularia*: 'Flammarii carinarii'

Hario. uehicula libri qui ferar ex *Iang. Bothius* 503. *Pers.* om. D per nouit J 504. pfectum D. pfectum J mulierem J 505. 506. *Del. Wolffius Sc. Aul.* p. 6 505. *Pers.* om. D quoquo ex quoque B². quoque DJZ, quod defendi potest inaedibus BD. inedibus J 506. aduillam J 507.]pulchrum est [] sumptus J 'etiam hoc D pulchrum est BDJ. paulum est *Brixius Nov. Ann.* vol. 91 (a. 1865) p. 57 Verba Praequam petunt novum vers. efficiunt in BDJ Praequam B. Erae quam D sumptus ubi *Guyetus.* ubi sumptus libri. Cf. *Langenus* p. 32. qui sumptus *Muellerus Pros. Pl.* p. 28. quae in sumptus *Franckenus* Ad versus sequentes plures variorum temporum homines contribuisse videntur, quorum suum cuique assignare non ausus sum 508. Stat[]ph[]gio J phyrigio BD. phrygio FZ linarius B: cf. *C. I. L. V*, 5923. lanarius B² DJFZ Cf. *Osbernus* 509.]pones J Cf. *Osbernus* Caupones patagiarii coniungit *Guyetus.* Caupones in suspicionem vocat *Acidalius*, qui stant pone coniecit. Ciniflones *Pylades* 510. 511 del. *Wagnerus de Aul.* p. 21 510. Flammearii multi inde ab *Hermolao* Flammari uolarii (uiolari) libri *Nonii* cārinarii def. *Brandtius Nov. Ann.* vol. 117 (a. 1878) p. 385. cararii vel caruari *Nonius*, unde cerinarii *Hadrianus Junius Pium secutus*, cerarii *Scaliger*, cararii *Hermolaus*, *Brixius Nov. Ann.* vol. 91 (a. 1865) p. 56, corarii *Bothius cum aliis.* caltularii *Lambinus* 511. Seclisit hunc versum *Guyetus*

Propólae linteónes, calceoláarii,
 Sedentáarii sutóres, diabathráarii,
 Soleáarii adstant, ádstant molocináarii,
 Petúnt fullones, sárcinátorés petunt,
 Strophíarii adstant, ádstant semisonáarii.
 Iam hosce ábsolutos cénseas: cedúnt, petunt
 Trecénti item alii: stánt phylacistae in átriis,
 Textóres, limboláarii, arcularíarii.

515

513. *Osbernus* p. 540: Hic sedentarius unde *Plautus*:
 'Petunt sumptus artifex et sedentarius' 514. *Nonius* p. 548,
 15: Molochinum, a Graeco, color flori similis maluae *Plautus*
 in *Aulularia* institores molochini coloris molochinarios appellavit
 517. *Nonius* p. 251, 8: Cedere, incedere. *Plautus* in *Aulularia*: 'Iam
 hosce petunt' 518. 519. *Osbernus* p. 234: Hic filacista
 unde *Plautus*: 'Trecenti arcularii' 518. *Osbernus*
 p. 245: Filiacista, filator, quod in *Plauto* reperies 519. *Nonius*
 p. 541, 30: Limbus ut adnotatum inuenimus muliebri uestimentum,
 quod purpuram in imo habet. *Plautus* in *Aulularia*: 'Textores
 arcularii'

Aut mantiliarii *Gruterus*. Anthinomellarii *Ussingius*. Aromatarii
Turnebus *Servavi librorum scripturam*: myrobrecharii *Z.* cf. *praef.*:
 murrobathrarii *Camerarius* 512. 513. *om. Z.*: add. *Scutarius*
 512. Propolaelinteones *B.* Propolat linteones *D.* Lintiones *exstant*
in titulis 513. Sedentarii (t e corr.) *D.* sutáres (o add. m. 2) *B.*
 sutares *D.* sutates *JZ*: corr. *Angelius*: erant qui sutantes conicerent
 diabathrarii *Turnebus* ex *Paulo* p. 74 *M.*: diobatharii *BD.*
 diabatharii *J.* *V.* 514. 515 excl. *Franckenus* 514. Sol[]adstant
J. Soliarii *BD.* astant *BD.* bis *Cf. Non.* 515. Ciniflones
Bothius *V.* 516—522 ita ordinat *Franckenus* licenter mutatos: 516.
 521. *Vers. ex Non.* 517. 518. 519. 522. *V.* 520 del. *V.* 516. 517
 del. *Guyetus* 516. *Parall. esse v. 514 vidit Wagnerus* Stropharii
B. astant bis *BD.* stant, stant *Bothius* 517. Ante hunc v. ponit
Wagnerus *vers. ex Nonio*: eundem post v. 530 posuerat *Gulielmus*,
 post 525 *Acidalius* (cf. v. 516—22): quem huc spectare posse quam-
 quum concedo, tamen de loco desperans in fine fabulae addidi: ad de-
 perditam partem eam refert *Ussingius*: cf. *fragm. 1* im hose aliquot
cod. Nonii ecedum petunt *Acidalius* 518.]cum stant *J.*
 Trecenti item alii: stant ego. Treceni cum stant (Tre cenicum *D.*)
BDFZ. Treceni cum astant *Osbernus*. Trecenti constant *Pylades*.
 Trecenti constant, stant *Bothius*. Trecenti circumstant *Acidalius*,
Bentleius Treceni cum phylacistae stant *Guyetus* phylaciste *J.*
 phylaciste *B.* phylaciste *D.* filacistae *Osbernus* inatriis *B.*
 519.]tores *J.* Sextores *D.* limbolarii *Z.* ex *Nonio*. limbuarii
BD. limbuarii *JF.* limborarii *Gulielmus*. idem ante *Mercerum*
 apud *Nonium* legebatur alcularii *Nonius*. arcarii *Osbernus*

Ducúntur, datur aes: ábsolutos cénseas, 520
 Quom incédunt infectóres corcotárii:
 Aut áliqua mala crux sémper est, quae aliquid petat.

EVCLIO

Conpéllarem ego illum, ní metuam ne désinat
 Memoráre mores múlíerum: nunc síc sinam.

MEGADORVS

Vbi núgigerulis rés solutast ómnibus 525
 Ibi ád postremum cédit miles, aés petit.
 Itúr, putatur rátio cum argentário.
 Milés inpransus ádstat, aes censét dári.
 Vbi dísputatast rátio cum argentário,
 [Etiam plus ipse ultro debet argentario] 530
 Spes prórogatur míliti in aliúm diem.
 Haec súnť atque aliae múlťae in magnis dóťibus

521. *Nonius* 549, 26: Crocota, crocei coloris uestis. Plautus in *Aulularia*: 'Quom incedunt corcotarii' 525. *Nonius* p. 144, 30: Nugiuendos Plautus dici uoluit omnes eos qui aliquid mulieribus uendant. Nam omnia quibus matronae utuntur nugas uoluit appellari. Plautus in *Aulularia*: 'Vbi omnibus' *De glossis* cf. *Loewii Prodomus* p. 260. *Pendent ab Isidoro Orig.* X 193: Nugigerulus appellatus ab eo quod sit turpis nuntius 526. *Varro de l. l. V* 181 'p. 70 M.: Quibus adtributa erat pecunia ut militi reddant, tribuni aerarii dicti, id quod adtributum erat, aes militare. Hoc est quod ait Plautus: 'Cedit petit' 527. *Nonius* p. 369, 20: Putare, conligere conferre. Plautus in *Aulularia*: 'Itur, putatur argentario'

520. *V. 520. 521 secl. Wagnerus* dicuntur datur *DJ* absolutos *ego.* iam hosce absolutos libri 521. Cum libri cum *Non.* del. *Franckenus* Cum cedunt *Scaliger* corcotarii *Wagnerus de Aul.* p. 14. crocotarii *BDZ, Non.* crocotarum *JF.* crocotularii *Pylades* 522. aliquā ala *B¹D.* aliqua mala *B²* quę *J* aliquid om. *Z:* add. *Pylades* petant *D* 523. jllarem *J* *Pers.* om. *D* Compellarem *BD.* Compellem *Acidalius* metuam id *Brugmanus* p. 41 nedesinat *DJ* 525. jngigerulis *J* *Pers.* om. *D* nugigerulus *B.* nugigerulus *D.* nugiuendis *F,* *Nonius, Scutarius* soluta est libri c. *Nonio* Cf. v. 517 526. cedis *J* aespetit *DB¹* 527. racio *J* *V. 528—30* spurios putat *Ussingius* 528. Impransus miles *Camerarius.* Miles ibi impransus *Pylades* impransus *J* astat *D.* astant *B* 529. disputata est libri *Racio J* 530. Om. tacite *Camerarius: exp. Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57* plus om. *Lambinus, Bentleyus: ultro Pylades* ipaius *J* Cf. v. 517 531. inalium *BDJ* 532. jsunt *J* alię multę *B.* aliae multe *D.* alię multae *J* inmagnis *BJ*

Incómoditates sump̄tusque intolerábiles.

Nam quae índotatast éa in potestatést uiri:

Dotátae mactant ét malo et damnó uiros. 535

Sed éccum adfinem ante aedis. quid agis, Eúclio?

EVCLIO. MEGADORVS

EVCLIO

Nimiúm lubenter édi sermoném tuom.

MEGADORVS

Ain? aúdiuistin?

EVCLIO

Vsque a principio ómnia.

MEGADORVS

Tamen meó quidem animo aliquánto facias réctius,
Si nítidior sis fíliai núptiis. 540

EVCLIO

Pro ré nitorem et glóriam pro cópia

535. *Nonius* p. 342, 6: Mactare malo adficere significat. *Plautus* in *Aulularia*: 'Dotatae uiros' 537. *Nonius* p. 454, 15: Denorari non solum cibus gutture, sed et uox auribus potest. *Plautus* et in *Aulularia*: 'Nimium tuom'

533. intollerabiles *D* 534. Namq̄ *B*². Namque *B*¹*DJ* indo-
tata est *BDJ* ea est *Z*: corr. *Pylades* in potestate est *B*. in-
potestate est *DJ*. in potestate *Z* 535. Dotate libri *Non.* Dotata
emactant *D* dampno *J* 536. affinem *J* aedes *BJ*
ais *Camerarius*. agitur *Z*

Act. III Sc. 6 EVCLIO MEGADORVS. SENES DVO *B*.

EVCLIO MEDAGO RVS SENES .II. *J*. om. spatio relicto *D*
537. imium (n in marg.) *D* NIMIVM *B* libenter *BDJ*, *Nonius* edi
Camerarius ex *Nonio*. di *D*. di audiui *B*¹. edi id audiui *B*². audiui
JFZ: quo in nugas abusi sunt *Meursius* (odi), *Bothius* (di audi)
tuum *BDJ*, *Nonius* 538. Ain *Grutcrus*. A///n *B*. An *DJFZ*
audiuistin *Bentleius*. audiuisti *BJFZ*. audiuisti ex audiui *D*.
audiuisse te vel audiuisti? *Eucl.* iam *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 643.
audiuisti tu *Lambinus* aprincipio *DJ* 539. meo *Gulielmus*.
Bentleius. emeo *BD*. e meo *JFZ* animo *D* animod aliquam
Kochius *Nov. Ann.* vol. 107 (a. 1873) p. 841: certe versus suspectus est
fatias *B* rectius (u e corr.) *D* 540. filiai nuptiis *Scaliger*,
Goellerus. filiae nuptiis *BD*. nuptiis filiae *JFZ*. filiai in n. *Dousa*
541. *Pers.* om. *DJZ*: add. *Pius* Prae *Scioppius*, *Goellerus*

Qui habént meminerint sése unde oriundí sient.
 Neque pól, Megadore, míhi nec quoiquam paúperi
 Opínione mélius res structást domi.

MEGADORVS

Immo ésse dico et íta di faciant út siet, 545
 Plus plúsque tibi istuc sóspitent quod núnc habes.

EVCLIO

Illúd mihi uerbum nón placet quod núnc habes.
 Tam hic scít me habere quam égomet: anus fecít palam.

MEGADORVS

Quid tú te solus é senatu séuocas?

EVCLIO

Pol ego út te accusem mérito meditabár.

MEGADORVS

Quid est? 550

EVCLIO

Quid sít me rogitas? quí modo omnis ángulos
 Furum ínpleuisti in aédibus miseró mihi:

renitorem *D* *Interpunct. in fine delent Angelius et Kochius Nov. Annal. vol. 107 (a. 1873) p. 841* 542. meminerunt *JF*. minerunt *D*. meminerunt *def. Kochius l. s. s.* 543. maedagore *J* neque *BDJ* cuiquam *JFZ*. quicquam *BD* 544. Opinione *B²*. Opione *B¹* res structa est *J*. res tructa est *B²*. restructa est *B¹D* 545. Immo esse (= fore) dico et ita di *ego*. Immo est et di (dii *J*) *libri*. Immo est quod satis est et di *Ussingius* et ita di faciant ut semper *Seyffertus Stud. Pl. p. 2: cf. Wagnerus de Aul. p. 31.* et amplius di faciant ut *Franckenus* et dii faciant[*J* 546. pusque *B* tibi istuc *Muellerus Pros. Pl. p. 383.* istuc *libri* (istuc *om. Z: add. Pius*). istuc tibi *Goellerus*. istuce *Bothius* sospitent istuc *Pylades, ut taceam alios* sospitent qu[*J* 547. *V. in D in imo margine suppletus est et signo ad suum locum relatus* michi *J* placet q[*J* 548. hic cum *FZ Fuhrmannus de part. comp. p. 15.* hoc *BDJ* ego met *J* palam fecit *B* 549. tute *BDJ* ese natus euocas *BD*. † ita e senatu seuocas in *margine B², quod signo ad suum locum refertur.* de senatu *Camerarius* 550. *Versum in duo dispescunt BD* ut te *Acidalius*. te ut *libri* accussem *B* accusarem (*del. merito*) *Brizius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57* merito] mecum *Muellerus Pros. Pl. p. 383* meditor. Meg. Mene tu? Quid est *Acidalius* 551. rogas *Z: corr. Pylades* modo *ego*. mihi *libri* 552. implenisti *J*. inpreuisti *D*. inaedibus *BJ* meis *Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 841*

Qui intrómisisti in aédes quingentós coquos
 Cum sénis manibus génere geryonáceo:
 Quos si Árgus seruet qui óculeus totús fuit, 555
 Quem quóndam Ioni Iúno custodem áddidit,
 Is núnquam seruet. praétereá tibícínám
 Quae mi ínterbibere sóla, si uinó scatát,
 Corínthiensem fóntem Pirenám potest.
 Tum obsónium autem.

MEGADORVS

Pól uel legioní sat est. 560

553. 554. *Osbernus p. 251*: Gerronaceus ex gerris natus; unde *Plautus*: 'Quingentos repperi cocos cum senis manibus genere gerronaceo' 555. 556. *Priscianus Inst. gr. VI 18 (I p. 209, 14 H.)*: In o productam desinentia Graeca sunt feminina addita 'nis' faciunt genetium *Plautus in Aulularia*: 'Quos addidit' *Serrius ad Aen. VI, 90*: Addita Iuno] inimica. Est autem uerbum Lucilii et antiquorum ut *Plautus*: 'Argus quem quondam Ioni Iuno custodem addidit' 555. *Osbernus p. 389*: Oculeus unde *Plautus*: 'Quos si Argus seruet qui totus oculeus esse dicitur, numquam seruet' *Festus Pauli p. 28 M.*: Argus oculeus: Argus nomen est hominis qui fuisse fingitur oculis plenus quae huc rettulit *O. Muellerus* 556. *Nonius p. 487, 18*: Ioni. *Plautus Aulularia*: 'Quem addidit' *Eodem videtur respicere Serrius ad Aen. X 198, ubi Ionis formam ex Plauto adfert* 557—559. *Donatus ad Andr. III 2, 16*: Interminatus sum pro minatus sum. *Plautus in Aulularia*: 'Praeterea potest' *Idem ad Eun. I 1, 35*: Intercipit, proprie quasi totum capit. *Plautus in Aulularia*: 'Quae potest'

553. intromisisti *Meursius*. mihi (michi *J*) intromisisti (intromisisti *D*) libri. mi intromisti *Acidalius, Scaliger*. mi immisisti *codd. aliquot Pal., Dousa f.* in aedis *Pylades*. in aedibus *BDJFZ* cocos *BD*
 554. manibus (a e corr.) *J* gerynaceo ex gerinaceo *D*. gerronaceo (r 2 ex y ut rid.) *B*. gerronaceo *J*. gerionaceo *F* 555. occuleus *B*. oculeus (e s. v.) *J*. occulleus *D* *V.* 556 a lectore grammatico additum putat *Wagnerus*¹ ad ex. v. *Acciani 386. Cf. Anal. Pl. p. 210*
 Iuno om. *Nonius* 557. prētereá *DJ*. praerea *B* 558. Quē *J* mihi *BD*. michi *J* scatat *Gulielmus. Lambinus*. scateat *Donatus. FZ*. scatet *BDJ*. scatit *Turnebus* 559. Corrinthiensem *J* Pirenám *Goellerus. Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57.* et pirineum *B*. et perintum *D*. et pirentum (corr. in et pireneum) *J*. et pyrenaeum *Donatus*. et pyrenea *Z*. Pyrenen vel Pirenám *Valla. Pirenem Guyetus* 560. Vers. del. *Langenus p. 77* obsonium ex obs/////nium *B*². obsequium *DJ* *Pers. om. BD et recentiorum editorum haud pauci Acidalio auctore Euclioni totum v. tribuentes*

Etiam ágnūm misi.

EVCLIO

Quó quidem agno sāt scio
Magis cūrionem nūsquam esse ullam béluam.

MEGADORVS

Volo scíre ego ex te quí sit agnus cúrio.

EVCLIO

Quia óssa ac pellis tótust: ita curá macet.
Quin éxta inspicere in sóle uel uiuó licet: 565
Ita ís pellucet quási lanterna Púnica.

561. 562. *Nonius* p. 455, 2: Beluam indifferenter posuit auctoritas ueterum. *Plautus Aulularia*: 'Quo beluam' 563. *Nonius* p. 86, 1: Curio, curiosus. *Plautus Aulularia*: 'Volo curio'

Cf. Festus Pauli p. 60 *M.*: Curionem agnum *Plautus* pro macro posuit quasi cura macruisset *Errant qui huc spectare putant Apul. Flor. I 2 extr., ubi agnus incuriosus commemoratur* 564. *Nonius* p. 509, 11: Macet (pro macilento *add. codd. H. W.*) *Plautus* in *Aulularia*: 'Quia ossa macet' 566. *Priscianus Instit. gr. II, 10 (I p. 50, 7 H.)*: Pelluceo pro perluceo. *Plautus* in *Asinaria* idem in eadem: 'Ita Punica', unde hausit scriptor codicis *Cusani* (*Klein, 'Ueber eine Handschrift des N. v. C.'* p. 34) 'Pellucet quasi lanterna punica' *Cf. Placidus* p. 61, 3 *ed. Deuerl.*: Laterna punica a pellibus, quas ab angulis teguarum adfixas extendunt quae huc rettulit *Kochius Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 553*

uel legionisat///// est ex uelleonisat///// est B². uelleoni sata est D. uel leoni sat est JFZ *Exspectes tale quid*: Tum obsónium opus est quód uel legioní sat est 561. *Meg. pers. praem. B*: cf. v. 560 Et iam B misti *Acidalius v. Euclioni continuans Eucl. pers. om. JF* In quo quidem *Nonius* agnoscat *Nonius. agnos at D. agno s////at ex agnoscat ut vid. B²* 562. *Mage Quicheratus* curionem *Gulielmius, Scaliger. curiosam///// B. curiosam DJF'Z, Nonius* numquam *Nonius* bestiam JZ: corr. *Hermolaus* 563. *Eucl. praefig. JF'Z: corr. Hermolaus* Volo scire ego ex te *Nonius. Volo ego exte scire BDJF. Volo ex te ego scire Z, unde Volo ex ted Pareus: cf. Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57* quid *Non. si//t J* curiosus ex curio B² 564. *Meg. pers. praefig. JF'Z: corr. Hermolaus* Qui *Nonius, unde* Qui ossa atque Z et editorum permulti totus est BDJF'Z. tenos *Nonius* cura om. *Nonius* curam aëgei B. curámagei D. cura maget J 565. inspicere J in sole uel uiuo *Brugmanus p. 42. insolee uiuo (coniunxit m. 2) B. insolee uiuo D. in sole et JF. in sole etiam Z. in sole etiam uiui Joergensenus ap. Ussingium. in sole ei uiuo Gruterus* 566. is om. *Priscianus* pellucet J, *Priscianus. plucet BD* laterna JFZ

MEGADORVS

Caedúndum illum ego condúxi.

EVCLIO

Tum tu idem óptumumst
Loces écterendum: nám iam, credo, mórtuost.

MEGADORVS

Potáre ego hodie hic, Eúclio, tecúm uolo.

EVCLIO

Non quód potem ego quidem hércle habeo.

MEGADORVS

At ego iússero 570

Cadum únum uini uéteris a me adférrer.

EVCLIO

Nolo hércle: nam mihi bíbere decretúmst aquam.

MEGADORVS

Ego te hódie reddam mádidum, si uiuó, probe,
Tibi quói decretumst bíbere aquam.

EVCLIO

Scio quám rem agat.

567. *Nonius* p. 272, 5: Caedere, immolare *Plautus* in *Aulularia*: 'Caedundum conduxí' *Idem* p. 274, 15: Conducere, emere. *Plautus* in *Aulularia*: 'Caedundum conduxí'

567. *V. in duo dispescunt BD Pers. add. Z: om. libri*
Cedundum *J* Cedendum (Caedendum) *Nonius* conduxí ego illum
Nonius Locaui *Lambinus*: at cf. *Rostius Op. I* p. 40 *Pers. om.*
DJ. Meg. exh. B: corr. Z: Post tuidem (sic) spat. in D optumus
est BDJFZ: corr. Saracenus 568. Loca *Pylades* efferendum *BJ.*
offerendum D namiam B mortuus est BDJ 569. *Pers.*
Eucl. erasa in B: pers. omissa in DJF hoc die *Reizius, Bothius.*
hodied Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 89 hic *Euclio Muellerus Pros.*
Pl. p. 696 (ibidem isti). euclio libri. ad te Euclio Seyffertus Stud.
Pl. p. 7. o Euclio Pareus 570. Non quod potem ego quidem hercle
habeo *Seyffertus Stud. Pl. p. 7.* Non potem ego quidem hercle
libri. Non poto tecum hercle ego quidem Muellerus Pros. Pl. p. 643
inter alia. Non potem ego quidem hercle hodied Ritschelius, ut
taceam alia: an Noló potare ego équidem hercle? tecum hodie
Euclio Z iussero ex iussuro D 571. ame *B. adme J adferrier (alt.*
r s. v.) D. afferrier J 572. mihi *om. D decretum est aquam BD. de-*
cretum aquam est JFZ 573. si uiuo (uiuo *m. 2 s. v.) B. sed uino*
Pius 574. cui *BDJ. an FZ decretum est libri*

Vt mé deponat uíno, eam adfectát uiam: 575
 Post hóc quod habeo ut cónmutet colóniam.
 Ego íd cauebo: nam álicubi abstrudám foris.
 Ego fáxo et operam et uínum perdiderít simul.

MEGADORVS

Ego nísi quid me uis, eó lauatum, ut sácrificem.

EVCLIO

Edepól ne tu, aula, múltos inimicós habes 580
 Atque ístuc aurum quód tibi concréditumst.
 Nunc hóc mihi factust óptimum, ut ted aúferam,
 Aula, ín Fidei fánum: ibi abstrudám probe.
 Fidés, nouisti me ét ego te: caue síis tibi,
 Ne tu ínmutassis nómen, si hoc concrédúo. 585
 Ibo ád te fretus tuá, Fides, fidúcia.

575. *Nonius* p. 279, 16: Deponere est alienare. Plautus in *Aulularia*: 'Vt me uiam' *Philargyrius* in *Verg. Georg. IV*, 562: Affectat pro intendit, ut apud Plautum: 'Vt uiam'

576. *Osbernus* p. 94: Colonia unde Plautus in *Aularia*: 'Post haec quid habeo nisi ut conmutet coloniam'

575. de ponat *J* adfectatuíam (*ante u ras. parva*) *B*. adfectiuam *D*. affectat uíam *J* deponas affectas uíam *Philargyrius*

576. commutet *BD*. committet (*s. v. at cōmutet m. 2*) *J* Post ut commutet quod habeo *Bothius* Cf. *Osbernus* 578. metui num *B*¹: *corr. (m eras. et vocibus recte separatis coniunctisque)* *B*² 579. *Pers. om. B* uiseo *B*¹: uis eo *B*² lauatum (*u 1 ex b*) *B*. labatum *D*

580. *Ante h. v. quaedam intercidisse suspicatur Wagnerus*¹ *Eucl. pers. om. B* 581. concreditum est *J*. congređitum est *BD*

582. Hunc *J* factust *Aldina*. factū est libri optimum *BDJ*. optimumst *Pylades* ut ted *Camerarius*. *Ritscheli* *Nor. exc. Pl. p. 36.* ut te libri. te ut *Guyetus*. ut te hinc *Muellerus Pros. Pl. p. 734.* hanc ut *vel* ut mecum *Ussingius* 583. Aula *Scutarius*. Aulam libri: *def. Ussingius: cf. v. 582* infidei *BJ* 584. nouistime *D* 585. Netu *B* inmutassis *Acidalius*. in me mutassis (*inme J*) libri Ne in me mutassis *Weisius, Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842* hoc (*h e corr.*) *B* 586. *Vers. in J legi nequit* adte *BD* tua fides tua *D* *Post h. v. sequuntur in BD haec verba: Strobilus (Strobilius D) lyconidis seruus*

ACTVS IV

STROBILVS

Hóc est serui fácinus frugi fácere quod ego pérsequor:
 Né morae moléstiaeque inpérium erile habeát sibi.
 Nám qui ero ex senténtia seruíre seruos póstulat
 In erum matura, ín se sera cóndecet capéssere. 590
 Sín dormitet, íta dormitet, séruom se esse ut cógitet.
 [Nám qui amanti ero séruitutem séruit, quasi ego séruio,
 Si érum uidet superáre amorem, hoc séruí esse officiúm reor,
 Rétinere ad salútem, noenum quoíncumbat eo inpéllere.

587. *Nonius* p. 310, 4: Facinus, factum *Plautus* in *Aulularia*: 'Hoc facinus' 589. *Nonius* p. 375, 20: Postulare, uelle *Plautus* *Aulularia*: 'Nam postulat'
 590. *Nonius* p. 266, 10: Capessere, perferre *Plautus* in *Aulularia*: 'In capessere'

Act. IV Sc. 1 SERVVS *B.* S apparet in *J.* Spat. relictum est in *D* 587.]facere *J* oc (h in marg.) *D* per sequor *B*
 588. *H. v. post v. 590* ponit *Goellerus*]molestiae quæ *J* Ne more *B.* Nemore *D* molestieque *B.* molestieque *D* imperium *BDJ*
 herile *D.* hercle *J* 589. eri *Nonius* exhero *J* sententia *B*
 seruire ex seruit *D* seruus *BDJ*, *Nonius* 590. Post In 2—3 litt.
erasae D herum *J* insesera *BD.* inse sera *J* 591. dormit et *BDJ.* dormitat *Wagnerus*¹ dormitat (e s. a m. 2) *B.* dormitet (t 1 s. v.)
J seruum *DJ.* seruum seruum (alt. m. 2 del.) *B* se esse *Muellerus*
Pros. Pl. p. 181. sese libri ut ex iet *BD* V. 592.—598 aliunde insertos
 putat *Brixius* *Nor. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 56:* transponit post v. 16
Wagnerus de Aul. p. 29, quem sequitur *Ussingius.* Equidem de perre-
 tusta interpolatione cogitem ad exemplum eorum quae *Bacch. III 2,*
Epid. I 2, alibi iam remota sunt 592. hero *J.* del. *Guyetus, Reizius*
 ero amanti *Goellerus, Muellerus Pros. Pl. p. 181* 593. herum
J: del. Bothius sup are////amorem ex sup aream (ut vid.) morem
B². sup areā morem *D* offitium *B* 594. ad ex at *B.* at *D*
 noenum *Wagnerus.* non enim *B.* non eni *D.* non eum *JFZ*
 incumbat ex incumpat *D* eo in pellere *B.* eo impellere *J.* eum
 impellere *Wagnerus: an conpellere?*

Quási qui pueri náre discunt scírpea induitúr ratis 595
 Quí laborent mínus, facilius út nent et moueánt manus:
 Eódem modo seruóm ratem esse amánti ero aequom cénseo,
 Út eum toleret, né pessum abeat, támquam * * * * *]
 Éri ita inperium edíscat, ut quod fróns uelit oculí sciant.
 Quód iubeat citís quadrigis cítiús properet pérsequi. 600
 Qui éa curabit ábstinebit cénsione búbula
 Néc sua opera rédiget umquam is ín splendorem cónpedes.
 Nam érus meus amat fíliam huius Eúclionis paúperis:
 Éam ero nunc renúntiatumst núptum huic Megadoró dari.
 Ís speculatum huc mísit me, ut quae fíerent fieret párticeps. 605

595. 596. *Respexisse videtur hunc versum commentator Cruquianus ad Hor. Serm. I 4, 120* 595. *Festus p. 330 M.: Scirpus (Scriptum codex) est id quod in palustribus locis nascitur Plautus in Aulularia: 'Quasi ratis'* *Idem p. 166: Nare a naue ductum Plautus in Aulularia: 'Quasi ratis'* *Donatus ad Ter. Andr. V 4, 38: Scirpus palustris res et leuissima Plautus: 'Scirpea ratis'*

595. quasi qui pueri *Pylades. Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842. quasi pueri qui libri cum Festo et Donato (pueris) pueris Camerarius ex Donato* Quasi qui nare discunt pueris *Hermannus nare discunt ex narediscunt B² scirpea FZ, Festus (qui tamen p. 330 scirpo habet), Donatus. sirpea BDJ induitur Festus p. 166. inductur Festus p. 330. inductur (ras. s. c) B. inductur D. inducitur JFZ, Donatus* 596. *Vers. uncis inclusit Bothius*]laborent *J nent et ex nentet B²* 597. *seruum BDJ hero J equum B. equum/// D. aequum J* 598. *eum toleret Harius. toleret JF. tolleret BDZ nepessum BJ habeat BDJ tanquam BD*

Versum mancum in fine esse perspexit Camerarius, cui explendo neque ex antecedentibus (Bothius) verbis neque ex subsequentibus quidquam adscisci potest. tamquam catapirateria Iambinus certissima ut putat emendatione 599. *Cf. 592—598* *Eri ita Muellerus Pros. Pl. p. 272. Herile BDJFZ. Eri ille Wagnerus. Eri iam Benoistius epist. ad Eggerum p. 22 imperium BDJ frons ex fronos ut rid. B². fronos D. non os JFZ* 600. *cicius B* 601. *censeo ne bubula D. censeonebubula B (in marg. ut carne B²). censeo nebubula J*

602.]sua *J rediget ex rediet B². rediet DJ. reddet FZ unq J* *Neque opera sua umquam rediget Reizius, Gellkrus is add. Muellerus Pros. Pl. p. 570. om. libri insplendorem DJ compedes BDJ* 603. *Nam Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57. Nunc libri herus J Nunc erus amat Pylades, Franckenus* 604. *hero J renunciatum est BDJ* 605.]speculatum *J ut que BJ. utque D fieret ex furet B². furet D*

Núnc sine omni suspícione in ára hic adsidám sacra.
Hínc ego et huc et ílluc potero quíd agant arbitrárier.

EVCLIO. STROBILVS

EVCLIO

Tú modo caue quoiquam índicassis aúrum meum esse istíc,
Fides.

Nón metuo ne quísquam inueniat: íta probe in latebrís situmst.
Édepol ne illic púlcram praedam agat, sí quis illam inuénerit 610
Aúlam onustam aurí: uerum id te quaéso ut prohibessís, Fides.
Núnc lauabo, ut rém diuinam fáciam, ne adfiném morer,
Quín ubi arcessát meam extemplo fíliam ducát domum.
Víde, Fides, etiam átque etiam nunc, sáluam ut aulam abs
te aúferam:

Tuaé fide concrédidi aurum in tuó luco et fanó modo. 615

611. *Osbernus p. 268*: Prohibeo *Plautus*: 'Verum quaeso ut prohibessis'. *Cf. p. 479*

606. *Ab hoc inde versu incipit E* Hunc *E* se omni *Ritscheli*
Op. phil. vol. III p. 131: cf. Proleg. p. 132 et Trin.² v. 621 sospi-
tione *E* inara *B*. inhara *J* assidam *EJ*. adsidam (si *e* corr.)
D 607.]ego *J* ego huc *Z* etilluc *J*

Act. IV Sc. 2 EVCLIO SENEX STROBILVS SERVVS *in duobus*
vers. B.]IO SENEX . STROBILVS SERVVS *J.* EVCLIO SENEX
STROBILVS (*V ex O*) SERVVS (*ex SENEX*) *E.* om. relicto spatio *D*

608. 609. *Inter se permutari posse putat Acidalius* 608. u (t *in*
marg.) *D.* u c. spat. *E* quoiquam *Pius*. quicquam *B*. quicquam
DEJFZ indicassis (*is e* corr.) *D.* indicasses *BE* 609. nequis-

quam *BDJ* probe *ex* probet *B*. probet *D*. probet (t *eras.*) *E*
inlatebris *DJ* situm est *BDEJ* 610. pulchram *BDEJ*

predam *EJ*. ,pdam *B* agant *E* siquis *BDJ*. si qui *Acidalius*
Edepol ne ille agat pulcram praedam *Fleckeiscnus Philol. vol. II (a. 1847)*
p. 74 611. onustam (*i. plenam m. 2 s. v.*) *D.* honustam *J*

queso *B*. queso *EJ*. queso (*ras. s. so*) *D* prohibes sis *BDE*
Cf. Osbernus 612. ut rem *ex* utrem *B²*. utrem *D* fatiam *F*

Post faciam ras. D affinem *BEJ*. affinem (*s. v. i. megadorum m. 2*)
D 613. Quin is *rel* Quin ille *Muellerus Pros. Pl. p. 316* accersat

Harrius, Reizius. accersat me *BEJFZ*. accersat (*s. v. uocet m. 2*)
me *D* me meam *del. Muellerus l. s. s.*, meam *Guyetus* ex templo

E. exemplo (*ti s. e post. add.*) *D* dicat (*u s. i m. 2*) *J* 614. etiam
atque om. *D* ut *ras. ex* aut *B* aulam *E* abste *BDJ*

afferam (*i. recipiam s. v. m. 2*) *D* 615. Tue *BE* fide *Scaliger*,

STROBILVS

Di ínmortales quód ego hunc hominem fácinus audiuí loqui:
 Se aúlam onustam auri ábstrusisse hic íntus in fanó Fide.
 Cáue tu illi fidélis, quaeso, pótius fueris quám mihi.
 Átque hic pater est út ego opinor húius erus quam amat, Eúclio.
 Íbo hinc intro: pérscrutabor fánum, si inueniam úspiam 620
 Aúrum, dum hic est óccupatus. séd si repperero, ó Fides,
 Múlsi congíalem plenam fáciam tibi fidéliam.
 Íd adeo tibi fáciam: uerum ego míhi bibam id ubi féceró.

EVCLIO

Nón temerest quod córuos cantat míhi nunc ab laeuá manu.

617. *Huc refert Wagnerus Charisii testimonium p. 55, 13: cf. v. 667*

622. *Nonius p. 313, 25: Facere apertam habet significantiam. facere, rem diuinam religionibus exhibere. Plautus in Aulularia: 'Mulsi fideliam' Idem p. 543, 29: Fidelia, Samium nas ad usus plurimos. Plautus Aulularia: 'Mulsi fideliam'*

Osbernus p. 148: Congialis, rotundus. Plautus: 'Mulsi congíalem faciam tibi plenam fideliam' 624. Nonius p. 455, 8: Cum sit grocire coruorum, Plautus in Aulularia cantare eos dixit: 'Non manu'

Bothius. fidei libri non credidi E, unde nunc credidi E^s intuo BJ fano modo ego. fano modo est situm libri. fanost situm Pylades, Acidalius. fano situmst Wagnerus. modo = domo et glossema rocis fano esse putat Seyffertus Stud. Pl. p. 30 616. Dii J immortales BDEJ ego hunc (o hun in ras. et s. v. 1. eueclionem m. 2) D audiui Bothius, Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 53. audio libri. ausculto Luchsius ibidem audio facinus loqui idem Bothius 617. Se excl. Franckenus honustam J abstrusisse (s. v. condidisse abscondisse m. 2) D infano J fide Scaliger, Bothius. fidei libri. fides (voc.) Pylades. o fides Gertzius 618. tu (s. v. 1. fides m. 2) D illi (s. v. 1. eueclioni m. 2) D queso BEJ michi EJ 619. Atque J oppinor E herus J quam amat, Euclio ego. quam amat libri erus quam amat meus vel quam amat meus erus Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 43. erus meus quam amat Camerarius uirginis in fine addit Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 121: de mulieris cogitat Luchsius l. s. s. Nomen propr. facilius intercidere potuit 620. hic (in huc corr.) intro J. huc intro Bothius 621. Arum J¹ est om. D occupatos (u s. o) J Set E repperero B. repperer(er s. r.)o D o om. Harius 622. fatiam E fidelium J 623. fatiam E ego nichil E id delet Ussingius id ubi Reizius, Bothius. ubi id libri. ubi ita Wagnerus² euefecero Wagnerus¹ Scaenas recte contraxit Bothius

Act. IV Sc. 3 EVCLIO BE. om. sine spatio J, cum spat. I)

624. on c. spat. in. E. on (n in marg.) D temere est (timere J)

Sémul radebat pédibus terram et uóce crocibát sua: 625
 Cóntinuo meúm cor coepit ártem facere lúdicram
 Átque in pectus émicare: séd ego cesso cúrrere.

EVCLIO. STROBILVS

EVCLIO

Fóras, foras, lumbríce qui sub térra erepsistí modo,
 Quí modo nusquam cónparebas: núnc quom conparés peris.
 Égo pol te, praestrígiator, míseris iam accipiám modis. 630

STROBILVS

Quaé te mala crux ágitat? quid tibi mécumst conmercí, senex?
 Quíd me adffictas? quíd me raptas? quá me causa uérberas?

EVCLIO

Vérberabilíssume, etiam rógitas? non fur, séd trifur.

625. *Nonius p. 45, 14*: Propriam coruorum uocem crociturum ueteres esse uoluerunt. Plautus in *Aulularia*: 'Semul sua'
 628. *Osbernus p. 328*: Lumbricus, uermis subterraneus. Plautus: 'Lumbrice modo' 633. *Osbernus p. 611*: Verberabilis Plautus ponens superlatium ait: 'Verberabilissime etiam rogas, non fur, sed trifurcifer'

libri cum Nonio coruus *Nonius* ab leua *DE*, *cod. Non.* ableua *BJ*
 625. Semul duo *cod. Hildyardi*: *Ritscheli* *Proleg. p. 351*. Semel *BDEJFZ*. Simul *E³*, *Pius ex Nonio* crocibat *Pius, Ritscheli* *Proleg. p. 147*. grocchibat *BDEJFZ*, *Gruterus*. crocitabat *Z*. grocibat *Camerarius*. croccibat *Franckenus cum Nonii codd.* fera *Bothius*
 626. meçũ *B* cępit *BE*. cepit *J* ludicram ex ludictam *B²*
 627. Atque *J* inpectus emicare *J* in pectusemicare ex in pectu semicare *B²*. inpectu (o s. u) semi care *D*. in pectu semicare *E* *Scaenas contraxit Bothius practer necessitatem*

Act. IV Sc. 4 EVCLIO STROBILVS *BEJ*: om. spatio relicto *D*
 628. Foras, foras *Camerarius*. Foras (oras c. spat. *DE*) *libri*. I foras *Lambinus* subterra *BD*. de terra *Osbernus* Ante modo *ras. J*
 629. comparebas *J*. comparabas *BDE* cum *libri* cómpares *libri* peri *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57*
 630. Ego pol e *Langianis Bothius, Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 68*. Ego edepol *libri*. Ego hercle *Wagnerus* prestrigiator *B*. prestigiator *EJ* accipiam (am e corr.) *E* midis (o s. v.) *J* 631. Que *EJ*. Que *B*. Qui *D* mecum est *BDEJ* commercii *BDJ*. commertii *E* 632. affictas *J* uerberas *B* 633. Verberabilissime ex Verberabilis si me *B²*. Verberabilissime *DE* Ante rogitas *del. ri E* *Cf. Osbernus*

STROBILVS

Quíd tibi subrupuí?

EVCLIO

Redde huc sis.

STROBILVS

Quíd tibi uis reddám?

EVCLIO

Rogas?

STROBILVS

Níl equidem tibi ábstuli.

EVCLIO

At illud quód tibi abstulerás cedo. 635

Écquid agis?

STROBILVS

Quid agam?

EVCLIO

Hínc auferre nón potes.

STROBILVS

Quid uís tibi?

EVCLIO

Póne.

STROBILVS

Id quidem pol té datare crédo consuetúm, senex.

EVCLIO

Póne hoc sis: aufér cauillam: nón ego nunc nugás ago.

STROBILVS

Quíd ego ponam? quín tu eloquere quídquid est suo nómine.

638. *Osbernus p. 121*: Cauilla 'Pone cauillam'

634. subrupui *E*. subripui *J*. surrupui *BD* scis *J* *Pers. ante*
 rogas rubro in ras. *B*. om. *DE* rogas *Camerarius*. rogitas scripsit *B²*:

idem *DEJFZ* 635. Nihil *BD*. Nichil *EJ* abstoli *B*. abstoli
DE illud *B²*. illū *B¹* abstoleras *BDE* 636. *Strob. pers.*
praem. libri: del. Acidalius Ecquid *E³JFZ*. Haec quid *E*. Hęc
 quid *BD* ais *EZ*. agis tu *Wagnerus²* Eucl. Quid *libri: corr. Aci-*
dalius Eucl. Hinc auferre *Reizius, Muellerus Pros. Pl. p. 637.*
 auferre *libri. Personam Acidalius correxerat.* Eucl. Hoc auferre
Guyetus, Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842. Eucl. Mea
 auferre *Franckenus, ut taceam alios* 637. *Vers. om. Z: add. Pius*

Id quidem *Pareus, Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57.*
 Di quidem *libri.* Equidem *Acidalius* polte *BD* data re credo
BDEJ dictare *Ussingius* pone ad latrones spectare ratus: cf. *Hor.*
Ep. I 16, 35 638. *Post Pone pers. spat. E* huc *Bothius* 639. ego
FZ: ergo BDEJ quinta *B* Eucl. Quidquid (*Quicquid E, pro*
Eucl. spat. DE) BDE est s. v. *D*

Nón hercle equidem quícquam sumpsi néc tetigi.

EVCLIO

Ostende húc manus. 640

STROBILVS

Ém tibi, ostendi: éccas.

EVCLIO

Video. age óstende etiam tértiam.

STROBILVS

Láruae hunc atque íntemperiae insániaequae agítant senem.
Fácin iniuriám mihi an non?

EVCLIO

Quía non pendes, máxumam.

Átque id quoque iam fíet, nisi fatére.

STROBILVS

Quid fateár tibi?

EVCLIO

Quíd abstulisti hinc?

STROBILVS

Dí me perdant, si égo tui quicquam
ábstuli 645

Níue adeo abstulísse uellem me.

EVCLIO

Ágedum, excutedum pállium.

640. *Nonius p. 396, 1*: Sumere est accipere, tollere Et *Plautus Aulularia*: 'Non tetigi' Cf. *Wagnerus de Aul. p. 13*

640. *Strob. pers. praem. B* hercle *BD. om. Nonius* equi-
dem ego qua uoluptate sumsi neque *Nonius*, unde aequa uoluptate
Seyffertus Stud. Pl. p. 19 non huc versum referens: cf. *Wagnerus l. in*
test. scr. et Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 55 641. Em
tibi. Eu. Ostende. Strob. Eccas *Gruterus* Hem *J* ostendi
DEJFZ. ostende (i s. e post.) *B.* ostendo *Bothius* terciam
BDJ 642. Larue *BJ.* Larue *DE* huc *E* intemperie *BJ.*
intemperie *DE* insanieque *BJ.* in sanieque *DE* 643. Facin *Ha-*
rius: cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 111.* Facisne *BD.* Facis ne *EJFZ.*
Facin mi *Bothius* michi *J*: del. *Reizius, Weisius* annon *BD*
Quia *Pylades.* Fateor quia libri non pendens *D.* non perdes
E. non perdo *Z*: corr. *Hermolaus* maximam *BDE* 645. De
indicatio cf. *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 184* abstulisti]
abstuli *D* Dii *J* tu *J* 646. *Eucl. pers. praem. BDE³JF*
Ni ne *E.* Niuem *J* uellem me (vel me uellem) *Muellerus*
Pros. Pl. p. 640. uellem libri Encl. Agedum *Z.* agedum *BJ.*
age dum *DE.* age *F* excute dum *BDEJ*

STROBILVS

Tuo árbitratu.

EVCLIO

Ne ínter tunicas hábeas.

STROBILVS

Tempta quá lubet.

EVCLIO

Váh, scelestus, quá́m benigne, ut ne ábstulisse intéllegam.
Nóui sycophántias. age, áge rusum ostende húc manum
Déxteram.

STROBILVS

Em.

EVCLIO

Nunc laéuam ostende.

STROBILVS

Quín equidem ambas prófero. 650

EVCLIO

Iám scrutari mítto: redde huc.

STROBILVS

Quíd reddam?

EVCLIO

A nugás agis:

Cérte habes.

STROBILVS

Habeo égo? quid habeo?

EVCLIO

Nón dico: audire éxpetis.

651. *Nonius* p. 348, 24: Mittere, omittere *Plautus Aulularia*:
'Iam huc'

647. Tudo *J* Neinter *B* qualubet *BD*. qua iubet *E*. qualbet
J 648. scelestius *J* intelligam *EJ* 649. Nouisi conp^hantyas *B*.
Nouisi conpantyas *D*. Noui sic opantyras *E*. Noui si chopantias *J*
tuas *add. Ussingius* age age rusum *ego*. ager usum *DE*. age
rursum (rursum *in ras.*) *B*. age rursum *JFZ*. age rursus *Reizius*,
Bothius ostende huc dexteram *Brixius Progr. Liegn. a. 1862 p. 18*:
cf. Ritscheli Op. vol. II p. 259: contra hos disputavit Langenus p. 152
manum (*a ex e*) *D* 650. Dexteram *F*. Dexteram *J*. Dextram
BDEZ. Delet hoc loco *Brixius: cf. v. 649* Hem *J*. Em tibi
Brixius l. s. s. leuam *E*. leuam *J* Quin equidem *ex* Qui ne-
quidem *B*² amba[]f[*J* 651. ///a nugas *B*. anugas *E*. an
nugas *JF* 652. *Strobili pers. s. v. BE*³: *om. DE* audire et[*J*
expetis (*ex in ras. m. 2*) *B*. et petis *DEF*

Íd meum quicquíd habes redde.

STROBILVS

Insánis: perscrutátus es

Tuo árbitratu néque tui me quícquam inuenistí penes.

EVCLIO

Máne, mane: quis illést qui hic intus álter erat tecúm
simul? 655

Périi hercle: ille intús nunc turbat. húnce si amitto, hinc
ábierit.

Póstremo hunc iam pérscrutauí: hic níhil habet. abi quó lubet.

STROBILVS

Iúppiter te díque perdant. haúd male agit hic grátias.

EVCLIO

Íbo intro atque illí socienno tuó iam interstringám gulam.
Fúgin hinc ab oculís? abin an non?

STROBILVS

Ábeo.

EVCLIO

Caue sis réuideas. 660

657. *Nonius p. 317, 29*: Habere, tenere, occupare *Plautus Aulularia*: 'Postremo nihil habet' *Idem p. 469, 1*: *Scruto*. *Plautus in Aulularia*: 'Postremo perscrutauí'

659. *Nonius p. 172, 21*: Socienno, socio. *Plautus Aulularia*: 'Ibo gulam'

653. *mecum D* *quidquid BD* 654. *penaes D* 655. *mane*
*alterum delet Wagnerus*¹ *quis ille est Reizius, Muellerus Pros. Pl.*
p. 105. *quis illic est libri.* *quis illic est Luchsius de gen. p. 45.* *quis*
hic est Guyetus *qui Camerarius.* *quis libri* *Librorum scriptu-*
ram intactam reliqui: cf. Muellerus l. s. s. et Luchsius l. s. s.

*alter tecum simul erat Wagnerus*² 656. *erle D* *intus nunc*
Guyetus. *Muellerus Pros. Pl p. 337.* *Engerus de pros. p. XVIII.*
nunc intus libri *hinc Bothius.* *hic libri* 657. *hunc iam*
Bothius cum Nonio. *iam hunc libri* *hic om. Nonius*

nihili habet (h m. 2) B. *nihili abet D.* *nichili abet EJ.* *nihili habet*
F'Z: corr. Hermolaus *quo ex duo E* *iubet E* 658. *Pers. om.*
EJF'Z *diique J* *Eucl. pers. inserit B, Ussingius: Strob. JF'Z.*
spat. D: om. E *Haut E* *Vah ut male Luchsius Studemundi*
Stud. vol. I p. 23 *agit hic Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873)*
p. 842. *agit libri.* *egit Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 122* *Haud agit*
male Guyetus *gracias J* 659. *Ibo intro Pylades e Nonio.* *Ibo*
hinc intro libri *illi socien tuo D.* *illis otien notuo E.* *illi socio tuo*
J *inter stringam BDE* 660. *Fungi E* *abui E* *an non*
Pylades, Reizius. *hinc annon libri* *sis reuideas ego.* *siste uideam DE.*

STROBILVS

Emórtuom ego me máuelim letó malo

Quam nón ego illi dém hodie insidiás seni.

Nam istíc iam non audébit aurum abstrúdere:

Credo écferet iam sécum et mutabít locum.

Attát foris crepuit: sénex eccum aurum ecfért foras. 665

Tantísper huc ego ad iánuam concéssero.

EVCLIO. STROBILVS

EVCLIO

Fidé censebam máxumam multó fidem

Esse: éa subleuit ós mihi paeníssume.

662. *Servius ad Verg. Aen. XII v. 267*: Sonitum dat, id est facit *Plautus in Aulularia*: 'Ego seni' 666. *Osbernus p. 586*: Tantisper concessero' 667. *Charisius p. 70, 16 K.*: Fides cum chordam significat, huius fidis facit, cum deum huius Fidei, quamvis *Plautus* dixerit: 'Fide fidem' ubi fidei libri, fidi exc. *Cauch.*: sed cf. p. 55, 9: Si producta e littera finiatur ablatius, i accepta faciet genetium, ut ab hac die huius diei scilicet e manente in productione, quod i ante se habet. Nam si non habeat corripietur in genetiuo, ut ab hac spe spei, re rei, fide fidei; quamquam in *Aulularia* *Plautus* fide dixerit, quod alii ad v. 617 rettulerunt, *Ussingius ad v. 583 in fine* fidei dixerit, non fide scribens 667. 668. *Nonius p. 45, 18*: Subleuit significat inlusit et pro ridiculo habuit, tractum a genere ludi quo dormientibus ora pinguntur. *Plautus in Aulularia*: 'Fide paenissume' 668. *Charisius p. 189*,

sisteuideam B. si te uideam JFZ. sis reuideam Bothius. sis mi obuiam *Muellerus Pros. Pl. p. 162*. sis te inuenam *Franckenus, Langenus p. 154*. sis te intuam *Wagnerus*² *Scaenas coniunxit Bothius*

Act. IV Sc. 5 STROBILVS BE. om. spatio relicto D, sine spat. J 661. EMORTVVM B. mortuum c. spat. DE. Emortuum J

létó (ex let m. 2) B 662. illidem B ego illi insidias hodie dem *Guyetus* 663. Nam istic iam ego. Nam hic iam libri. Namque hic iam *Camerarius*. Nam is hic iam *Pylades*. Nam hic iterum *Muellerus Pros. Pl. p. 745*. Nam hic intus *Wagnerus*² audaebit B

664. hec feretiam (feret iam m. 2) B. hec seretiam E. hec secretiam D. hoc ferret JF. referet Z: corr. Pius iocum DE

665.]senex J At tat E ec fert B. ec feri D. et fert E. effert J 666.]ianuam[]concessero J Tantisper huc *Lambinus*. Tantisper hic DJFZ. Tantis per hic E. Tantis p hic B hic ego *Osbernus*

adianuam B hinc ab ianua *Acidalius* Hoc loco inserit *Scioppius vers. Non. p. 332, 31, de quo cf. Wagnerus de Aul. p. 9* eidem add. B² in fine *Scaenas coniunxit Bothius*

Act. IV Sc. 6 SENEX . SERVVS BE. EVCLIO STROBILVS J. om. spat. relicto D 667. Fide *Charisius legisse videtur*. Fidei BJFZ, *Nonius*. ideì (f in marg.) D. ideì c. spat. E maximam E 668. Sed

Ni súbuenisset córuos, periissém miser.

Nimis hércle ego illum córuom ad me ueniát, uelim, 670

Qui indícium fecit, út ego illic aliquid boni

Dicám: nam quod edit tám duim quam pérduim.

Nunc hóc ubi abstrudam cógito solúm locum.

Siluáni lucus éxtra murumst áuius,

Crebró salicto opplétus: ibi sumám locum. 675

Certúmst, Siluano pótius credam quám Fide.

STROBILVS

Euge, eúge, di me sáluom et seruátum uolunt.

Iam ego illúc praecurram atque íncendam aliquam in árborem

Atque índé obseruabo aúrum ubi abstrudát senex.

Quamquam híc manere mé erus sese iússerat: 680

Certúmst malam rem pótius quaeram cúm lucro.

25 K.: Varro sic ait in III περὶ χαρακτήρων, proprius proxime. in his extra consuetudinem communem frequenter perfectis uti solet Plautus, ut in Aulularia: 'Ea paenissime' 674. 675. Nonius p. 396, 15: Sumere etiam significat eligere Plautus Aulularia: 'Siluani locum'

Wagnerus² eam JF' subluit (ex subluito, //) os (o in ras.) B. sublitos DE. subluit os J Post os ras. E michi E penis sume BDE. penussume JZ. penissime Nonius. penissime Charisius 669. coruus BDE' periissem Pylades. perissem libri 670. ercle B illum ex sum E coruum BDEJ adme BJ 671. inditium BDE illic Bothius. illi libri. illi aui Franckenus illi ut ego idem Bothius. mihi, ut ego illi Muellerus Pros. Pl. p. 537 aliquid (li m. 3) E 672. quodedit BE. quo dedit JFZ tandiū B. tā dium D. tamdiu EJJZ: corr. Camerarius . perdium BDEJFZ: corr. Hermolaus 673. ibi (u s. v.) J abstrudam (abs in ras.) E 674. Silua ni DE lacus BDE murum est BDEJ auius ex Nonio Pylades. aulus libri 675. Crebro (r 2 s. v.) B. Creber Nonius salictu Nonius ibi ras. ex ubi B summam E, Nonius. summā J 676. Certum st B. Certum est J pocius B Fide Scalliger, Bothius, alii. fidei libri 677. Strob. pers. restituit Pius: om. libri Euge, euge Camerarius. Fuge fuge libri. Eugae, eugae Wagnerus Strob. Di E³ dii EJ 678. Strob. pers. praem. libri: del. Pius: cf. c. 677 praecurram JFZ. penurram BDE aliquem D inarborem BJ 679. Atque inde Pareus. Indeque libri. Et inde Guyetus. Inde Bothius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 182 obseruando (bo s. v.) J. obseruabo ego Bothius. obseruabo hoc Pylades: cf. 707 senet DE 680. me herus J. erus me Pylades se se E 681. Certum est libri queram EJ. queram BD culucro E. cum lucro J

LYCONIDES. EVNOMIA. PHAEDRA

LYCONIDES

Dixí tibi mater: iúxta rem mecúm tenes
 Super Eúclionis fília: nunc te óbsecro
 Resecróque, mater, quód dudum obsecráueram:
 Fac méntionem cum áuonculo, matér mea.

685

EVNOMIA

Scis túte facta uélle me quae tú uelis:
 Et istúc confido a frátre me inpetrássere,
 Et caúsa iustast, síquidem itast ut praédicas,
 Te eam cómpressisse uínolentum uírginem.

LYCONIDES

Egone út te aduorsum méntiar, matér mea?

690

PHAEDRA

Perií, mea nutrix: óbsecro te, uterúm dolet.
 Iunó Lucina, tuám fidem.

682. *Nonius* p. 322, 1: Iuxta rursum similiter *Plautus Aulularia*: 'Dixi tenes' 684. *Hunc versum adfert Festus* p. 282, sed nihil nisi du]dum ob serratum est 689. *Nonius* p. 232, 27: Aduorsum rursum apud significat *Plautus in Aulularia*: 'Egone mea' 691. *Nonius* p. 229, 30: Uterus masculino genere dicitur, neutro *Plautus Aulularia*: 'Perii dolet' 692. *Cf. Donatus praef. Andr. sub fin.*: Adnotandum sane, puellarum

Act. IV Sc. 7 LICONIDES ADOLESCENS · EVNOMIA MVLIER · FEDRIA VIRGO *B* duobus versibus. LICONIDES ADOLESCENS EVNOMIA MVLIER PHEDRIA VIRGO · *E*. LICONIDES ADOLESCENS · EVNOMIA MAT E' PHEDRIA VIRGO *J*: om. spatio relicto *D* *De Phaedrae nomine cf. praefatio* 682. Dixit ibi *B*¹. corr. *B*². ixit ibi *c. spat. E*: idem, sed *d* in marg. *D* 683. eucleonis *E* 684. 685. Ita collocat *Pareus*: inverso ordine dant libri *V*. 685 del. *Guyetus* 684. Resetroque *B*. Resecroque (*r e* corr.) *D* obsetraueram *B* 685. cum auonculo *J*. auonculo *Bentleius*. cúm auonclo *Reizius*: cf. *Mullerus Pros. Pl.* p. 232 686. Scitis *J* tu te *DE* uelle me quae *Hermolaus*. uellem aequae *B*. uellem eque *DJ*. uellem eque *EFZ* 687.]istoc (*u s. o*) *J* . a fratre *Pylades*. fratre *BDJFZ*. fratre *s. r. et frater in contextu E* impetrassere *BD*. impetrare *JF* 688. iusta est *BDEJ* ita est *BDEJ* predicas *DEJ* 689.]eam *J* compressisse *ex* compressisse *D*. compresisse *B*. compressisse *J*. compresse *Lachmannus* uírginem uínolentum *D* uínulentum *E* 690.]one *J* Ego ne *E* utte *B*. ut ea *Nonius* ad uorsum *E* 691.]rii *J* obsecrote *D*. obsecro *Nonius* ut erum *E*. uterum (*s. v. at uterus m. 2*) *B*. uterus *Z* 692. lacina *D* Post fidem 15—16 litt. *erasae B*

LYCONIDES

Em, matér mea,

Tibi rém potiozem uídeo: clamat, párturit.

EVNOMIA

Ei hac íntro mecum, gnáte mi, ad fratréz meum,

Vt istúc quod me oras ínpetratum ab eo aúferam. 695

LYCONIDES

I, iám sequor te, máter. sed seruóm meum

Strobílum miror úbi sit, quem ego me iússeram

Hic ópperiri. quóm ego mecum cógito,

Si míhi dat operam, me ílli irasci iniúriumst.

Ibo hínc intro ubi de cápíte meo sunt cómitia. 700

STROBILVS

Picí diuitiis qui aúreos montés colunt

Ego sólus supero. nám istos reges céteros

liberalium nullam orationem in proscenio induci (in comoedia palliata) praeter inuocationem Iunonis Lucinae, quae et ipsa quoque post scenam fieri solet: cf. ad III 1, 15 700. Osbernus p. 110: Comiciam unde Plautus: 'Ibo' inquit 'intro comicia' 701. 702. Nonius p. 152, 8: Picos ueteres esse uoluerunt quos Graeci γούπας appellant. Plautus Aulularia: 'Pici supero'

Lycon. pers. add. E³ s. v. Liconid. Em mater mea B² scripsit Hem J 693. rem patere Ussingius 694.]hac J Ei DE. I ex Ei B 695. inpetratum ab eo auferam Gruterus, Scioppius. effitiam (efficiam D) tibi impetratum habeo (h cras. B. abeo J) auferam libri, unde duo similes versus finxerunt Pylades et Camerarius: cf. Osannus Anal. crit. p. 199 et Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 389

696. iám (i s. r. m. 2) B, unde I iam Camerarius. Iam DEJFZ. Iamiam Pylades, Bentleyus seruum BDEJ 697. Strolidum E tibi (u s. t B) BD 698. operiri BDEJ quom Seyffertus Stud. Pl. p. 8. nunc libri 699. Sed EJFZ: corr. Pius iniurium est libri 700. hinc intro Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57. intro libri. intro huc idem Brixius ibidem. cf. Muellerus Pros. Pl. p. 28 cubi Ritscheli Op. phil. vol. III p. 138 decapite BDJ ut de capite meo fiant Osbernus comicia J, Osbernus de meo capite fiunt comitia Reizius, Bothius

Act. IV Sc. 8 STROBILVS SERVVS BEJ: om. spatio rel. D

701. Pici ex Nonio Scutarius. PICIS B. ici// c. spat. in. E. icis cum spat. in. (in marg. p) D. Vites J. Dites Z. Picos Angelius. Gripis Franckenus. Picis Hermolaus recepit, defendunt Wagnerus¹ coll. Ritschelio Op. phil. II p. 647, Ussingius accus. intellegens DIVICIIS B. diuitis libri Nonii. Ripaeos Fleckeisenus Nov. Ann. vol. 101 (a. 1870) p. 459 montis DE 702. Eos Nonius solus (o ex u) D

Memoráre nolo, régum mendicábula.

Ego súm ille rex Philíppus. o lepidúm diem.

Nam ut dúdum hinc abii múlto illo aduení prior 705

Multóque prius me cónlocaui in árborem:

Indéque spectabam ubi aúrum abstrudebát senex.

Vbi ille ábiit, ego me deórsum duco de árbore:

Exfódio aulam auri plénam: inde exeo ílico.

Videó recipere sé senem: ille me haúd uidet. 710

Nam ego déclinaui paúlulum me•extrá uiam.

Attát: eccum ipsum: ego íbo, ut hoc condám domum.

703. Cf. *Ausonius in Perioch. Odys. 18*: Irus adest populi per mendicabula notus Mendicabula habet *Apuleius Flor. I, 9 et Apol. XXII* Nonius p. 138, 21: Mendicabulum pro mendicatione. Plautus *Aulularia*: 'Memorare mendicabula' Osbernus p. 346: Plautus in *Epidico*: 'Memorare mendicabula' 708. Nonius p. 284, 8: Ducere, dimittere, descendere. Plautus in *Aulularia*: 'Vbi arbore'

ceteros BJ 703. hominum[J Nolo commemorare *Pylades*. Memorare me nolo *Bothius* regum mendicabula *Scipio Gentilis apud Taubmannum, Guyetus*. hominum mendicabula libri cum Nonio. immo hominum mendicabula *Muellerus Pros. Pl. p. 503* 704. philippus[J rex D 705. multo[J abii ex abi B². abi DE illo *Camerarius*. illuc DEFZ. illic B multo adueni illuc *Bothius* 706. collocaui EJ inarborem BE 707. Indequé spectabam *Lambinus*. Indequé expectabam BJ. Indequé expectabam DEFZ. Inde expectabam *Camerarius*. Inde aspectabam *Gulielmius*. Indequé observabam *Wagnerus*: cf. *Langenus p. 155* ubi aurum *Pylades*. aurum ubi libri astrudebat E 708. me duco serium *codices Nonii* dearbore B 709. exeo ilico *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 57*. exeo loco BDJ. ex eo loco EFZ. exeo. ilico *Gulielmius iungens c. r.* 710. in eundem mox locum expectat *Ussingius*. An abeo exinde ilico? V. 710. 711. excl. *Franckenus* 710. ille me haud *Guyetus, Seyffertus Stud. Pl. p. 4*. ille me non libri. me ille non *Muellerus Pros. Pl. p. 332*, ubi simul de ille delenda cogitat 711. Nam ego *Pylades*. Nam ego non (= Nam ego 1 non) BDEJF. Nam ego modo me declinaui *Reizius*. Nam ego non me declinani *Bothius* paululum me *Harius cum codice quodam Vindobonensi*. paulum me libri. paulum med *Wagnerus*¹ 712. At tat (corr. in At at) E. Atat J senem eccum *Pylades* ego ibo ego. ibo libri. abibo vel ibo aurum vel hominem: ibo inter alia *Muellerus Pros. Pl. p. 684*.

EVCLIO

Perii, íterii, occidi. quó curram? quo nón curram? tene,
têne. quem? quis?

Nesció, nil uideo, caécus eo atque equidém quo eam aut
ubi sim aút qui sim

Nequeó cum animo certum ínuestigare: óbsecro uos ego, mi
aúxilio, 715

Oro óbtestor, sitís et hominem demónstretis qui eam ábstulerit.
Quid aís tu? tibi credere^o certum est: nam essé bonum e
uoltu cógnosco.

Quid est? quíd ridetis? nóui omnes: scio fúres esse hic cónplures
Qui uéstitu et creta óccultant sese átque sedent quasi sítnt frugi.
Em, némo habet horum? occídisti. dic ígitur, quis habet?
néscis? 720

Heu mé misere miserúm: perii: male pérditus pessume or-
nátus eo.

*Cf. Rufinus in metr. Ter. (p. 561, 8 K.): [Sisenna] in Aulularia
sic: Haec scaena anapaestico metro est. sed concisa sunt, ut non
intellegas: cf. ad III 3*

*Act. IV Sc. 9 EVCLIO SENEX · LICONIDES ADOLESCENS · B
(duobus versibus) E. EVCLIO SENEX · LICONIDES ADOLE J: om.
spatio relicto D De hac scaena cf. Hermannus de metr. p. 307 et
El. d. m. p. 412 et Studemundus de cant. p. 70 et 52: totam scaenam
anapaesticam esse viderunt Muellerus Pros. Pl. p. 195 et Seyffertus
Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 438 713. erii (p in marg.) D. erii cum
spat. E quo nunc (pro non) D F Tene tene quem ex Tenete ne-
quem B². Te nete ne (ne s. r.) quem E quos Ussingius 714. nihil
BD. nichil EJ cecus BJ. cecus DE Equidem (dem s. v.) D
q^o//// (o add. m. 2) eam B. queam D. queam E 715. Nequeo E
mihi BDE. michi J auxilio (u s. v.) D 716. demontretis D
qui eam E³J F Z. quis eam BDE V. 717—719 ita posuit cum Hermanno
Wagnerus² qui in libris hoc ordine se excipiunt: 719. 717. 718. hunc ordinem
voluit Acidalius cum Carolo Pisone: 718. 719. 717 717. Quis BDEJ
certum est BDEJ e uoltu Camerarius. et uoltu libri 718. Quid
est quod B. Quidē qid D. Quid est quid EJ F Z: utrumque defendi
potest deridetis (detis in ras.) D noui homines Gulielmus
hic om. D complures libri 719. se se E se dent B fru[J
720. Hem J F Z nemon Wagnerus², Reizius horunc Schmidtius
de pron. form. p. 49: cf. Studemundus Nov. Ann. vol. 113 (a. 1876)
p. 69 me occidisti idem Schmidtius l. s. s. si quis Wagnerus¹: cf.
Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 129 habeat Bothius Septen.
def. Hermannus l. s. s. 721. me misere miserum Seyffertus Stud.
Pl. p. 9. memiserum miserum (s. r. misere m. 2) B. me miserum miserum*

Tantum gemitu et mali et maestitiae mi hic dies optulit, famem
et pauperiem:

Perditissimus ego sum omnium in terra. quid mi opus est uita
qui tantum auri

Perdidi quod concustodiui sedulo? egomet me defraudavi,
Animumque meum geniūque meum: nunc ergo alii laetifi-
cantur 725

Meo malo et damno: pati nequeo.

LYCONIDES. EVCLIO

LYCONIDES

Quinam homo hic ante aedis nostras eiulans conqueritur
maerens?

Atque hic quidem Euclio, ut opinor: oppido ego interii:
palam res.

722. *Priscianus Inst. gr. VI 73 (I p. 258, 17 H.): Idem (scil. Plautus) in Aulularia 'huius gemitu' dixit: 'Tantum pau- periem' Nonius p. 487, 21: Gemitu. Plautus Aulularia: 'Tantum optulit'*

DEJFZ, quod defendit Fuhrmannus Nov. Ann. vol. 99 (a. 1869) p. 482. miserum misere Hermolaus pessime BDE ormatu E³J V. 722—726 tractaverunt Muellerus Pros. Pl. p. 195 et Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 438: eosdem iambice dimensus erat Wagnerus¹ cum Hermannus quos secutus est Franckenus: licentius tractat Wagnerus²: ego secutus sum fere libros 722. gemitu et Priscianus, Nonius: inde FZ: gemitu ////e (erasa t) et B. gemitte et D. gemitte E. gemite et J. gemitu e et B² mali et ego ex parte cum Hario. malae Priscianus, Pylades. mali libri cum Nonio. malai Hermannus l. s. s. mestitiae B. mestitiaeque B². mestitię E. magestitiae (l s. g m. 2) D mali molestiae Scutarius. mali et molestiae Harius mihi hic dies Priscianus et Nonius. hic dies mihi libri. mihi dies hic Quicheratus obtulit Priscianus: de optetuli vel de obieci cogitat Muellerus l. s. s. famem et p[J. famemque et pauperiem idem Muellerus eodem loco. et famem et pauperiem Wagnerus² 723. Verba Perditissimus — omnium (-terra J) proprium versum in libris occupant Perditissimus libri interea corr. in interra J. Intertra BDE quid Muellerus l. s. s. nam quid libri: sum ego homo: nam idem Muellerus mihi BD. michi EJ opus est libri 724. concustodiui D. custodiui EJFZ: quo usus et perdidi in v. 723 posito septenarium iamb. agnovit Ritschellus Parerg. p. 540 sedlo Seyffertus l. s. s. ego met EJ fraudavi EJFZ 725. ergo Muellerus l. s. s. eo libri. del. Bothius. adeo Seyffertus l. s. s. letificantur BDEJ 726. dampno EJ Hoc loco scaenae finem esse vidit Bothius: in libris continuatur 727. Qui nam B edis BDE. aedes J eiulans (ei e corr.) D merens BDEJ 728. At Bothius quidem del.

EVCLIO

Quid ego ex te aúdio?

LYCONIDES

Íd quod uerumst.

EVCLIO

Quíd ego de te cónmerui, adulescéns, mali, 735
 Quam ób rem ita faceres méque meosque pérditum ires
 líberos?

LYCONIDES

Déus impulsor míhi fuit, is me ad íllam inlexit.

EVCLIO

Quó modo?

LYCONIDES

Fáteor me peccáuisse et me cúlpan conmeritúm scio:
 Íd adeo te orátum aduenio, ut ánimo aequo ignoscás mihi.

EVCLIO

Cúr id ausu's fácere, ut id quod nón tuom esset tángeres? 740

LYCONIDES

Quíd uis fieri? fáctumst illud: fíeri infectum nón potest.
 Deós credo uoluísse: nam ni uéllent, non fierét, scio.

EVCLIO

Át ego deos credó uoluisse, ut ápod me te in neruo énicem.

LYCONIDES

Ne ístuc dixis.

735. uerum est *JFZ.* uersū st *D.* uersum ē *BE* ego de te conmerui *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 58.* ego (*sequitur maius spat.*) Emerui *BDE.* ego emerui (merui *F*) *JFZ.* ego de te merui *Camerarius.* ego de ted emerui *Reizius.* ego merui de ted *Guyetus.* (Quid) ego nam de te merui *Ussingius* adolescens *J*
 736. Quamobrem *B.* Quam obrem *DEJ* id faceres *Harius*
 ire:/// (*cr. s*) *B* 737. D////eus *J* impulsor mihi *B.* mihi (michi *J*) impulsor *DEJFZ.* impulsor *Pylades* ad (*ex at*) illam *B.* atilla *D.* adillam *J* illexit *EJ* Quomodo *BJ* 738. Fateor me peccauisse *FZ.* Fateor peccauisse (*Fator J*) *BDEJ.* Peccauisse fateor *Harius, Reizius.* Fateor ego peccauisse *Guyetus.* Fateor peccauisse me *Bentleius ad Phorm. V 9, 25* commeritum *BDJ.* cum meritum *E*
 739. equo *BDE* michi *J* 740. Id quod *J* ausus *BDE* tuum *BDEJ* esses *BDE.* esset *B²* 741. Infectum *J* factum est *BDE* 742. Ante Nam *spat. BD* niuellent *B.* uellent *D*
 743. Iuoluisse *J* apud me te *Pistoris, Meursius.* apud te me *BDEFZ.* apudte me *J.* ted apud me *Mahlerus l. s. s. p. 44.* ob te me *Acidalius* inneruo *BDE.* in *J* quid fuerit non satis liquet: fort. inmerito enicem ex enecem *B* 744. me inuito tactio est *J.* meinuitot actio st *B* (meinuito tactio st *m. 2*). me inuitot actio st *D.* me inuitat actio st *E*

EVCLIO

Quíd tibi ergo meám me inuito táctiost?

LYCONIDES

Quía uini uitio átque amoris féci.

EVCLIO

Homo audacíssume, 745

Cum ístacin te orátione huc ád me adire ausum, ínpudens.

Nám si istuc ius ést, ut tu istuc éxcusare póssies,

Lúci claro déripiamus aúrum matronís palam:

Póstid si prehénsi simus, éxcusemus ébrios

Nós fecisse amorís causa: nímis uilest uinum átque amor, 750

Si ébrio atque amánti inpune fácere quod lubeát licet.

LYCONIDES

Quín tibi ultro súpplicatum uénio ob stultitiám meam.

EVCLIO

Nón mi homines placént qui quando. mále fecerunt púrigant.

Tú illam scibas nón tuam esse: nón attactam opórtuit.

LYCONIDES

Érgo quia sum tángere ausus, haúd causificor quín eam 755

Égo habeam potíssimum.

748. *Nonius* p. 210, 7: Lux feminini est generis Masculini. *Plautus Aulularia*: 'Luci palam' 753. *Osbernus* p. 420: Purgito unde *Plautus* in *Asinaria*: 'Non purigant'

745.]uini *J* uicio *DJ* audacissime *BEJ*. audicissime *D*
 746. istacin te *Gruterus*. istac inte *BDE*. istac te ut vid. *J*.
 idem *F*. istacin *Z* adme *BD* impudens *J* 747. ius s. v. *D* sit
Wagnerus, Muellerus Pros. Pl. p. 68: cf. Langenus p. 51 748. Luci
 claro *Nonius: cf. Bergkiius 'Beitraege' p. 147.* Luce clara *BDEJZ*.
 Luce claro *F, Camerarius* clarod eripiamus *Franckenus* diripiamus
DF. disripiamus *Nonius* 749. Post id *BDEJ* prehensi simus
Camerarius, Spengeliius Plaut. p. 217. prensi simus *libri*. deprensi simus
Wagnerus, Ritscheliu Op. phil. vol. II p. 270. prensi fuerimus *Bothius e*
cod. Guelf. ex cusemus (x ex t) *E*. etcusemus *D* ebrios ex ebrius
DJ 750.]fecisse *J* Nosfecisse ex Nonfecisse *D* uile est *J*.
 nil////est *E* atque *J* 751. Si[]rio *J* impune *EJ* lubeat ex
 iubeat *F*³ liet (c s. v. add. m. 2) *B*. liet *E* 752. uenio ex uinio *D*.
 aduenio *Z*: an ueni? obstultitiam *J*. obstulticiam *BD* 753. mihi
BDE. michi *J* mala *D* fecerint sese *Osbernus* purigant
Ritscheliu Op. phil. vol. II p. 433. purgitant *BDEJ*, *Osbernus*.
 purgant *Z* 754. at tactam (ac e corr.) *E* 755.]quia *J* sunt *D*
 haut *DE* 756. potissimum *BDEJ*

EVCLIO

Tun hábeas me inuitó meam?

LYCONIDES

Haúd te inuito póstulo, sed méam esse oportere árbitror.
Quín tu iam inueniés, inquam, illam méam esse oportere,
Eúclio.

EVCLIO

Iám quidem hercle te ád praetorem rápiam et tibi scribám
dicam

Nísi refers.

LYCONIDES

Quid tíbi ego referam?

EVCLIO

Quód subrupuistí meum. 760

LYCONIDES

Súbrupui ego tuom? únde? aut quid id est?

EVCLIO

Íta te amabit Iúppiter

Vt tu nescis.

LYCONIDES

Nísi quidem tu míhi quid quaeras díxeris.

EVCLIO

Aúlam auri, inquam, té reposco quám tu confessú's mihi
Te ábstulisse.

LYCONIDES

Néque edepol ego díxi neque fecí.

EVCLIO

Negas?

757. Haut *E'* Pers. spat. ante Sed *BD*: in *B* erasac sunt complures litterae: postulo cum Sed esse coniungendum lineola indicavit *B*²

758. Eucl in ras. praem. *B*. tu iam *Brixius* Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 58. tu eam libri. tute *Franckenus*. meam *Bothius* deleta eadem voce paulo post Ante inquam s. v. li habet *B* (*Lyconides*)

illam meam *Bothius*, *Brixius* l. s. s. meam illam libri meam, inquam, illam esse *Guyetus* oportet *EJFZ*: corr. *Angelius* Ante euclio ras. *D* V. 759. 760 hoc ordine collocat *Acidalius*: inerso exhibent libri

759. Eucl. praem. *Acidalius*: om. *B*. Li praem. *E*² *Z*]quidem *J* ercle *B* ad praetorem hercle te *EZ* pretorem *D*

760. Eucl. praem. *BJFZ*: del. *Acidalius*]efers *J* ergo *JZ*: corr. *Pius* subrupuisti *Pareus*. subripuisti *E*. surripuisti *BDJ*

meçum *D* 761. Pers. om. *EZ* subripui *F*.]pui *J*. subripio *EZ*. surripio *BD* ergo *Z* tuum libri me *Z* ambit *BDEJ*

762. tumihi *D* queras *J*. queras *BDE* 763. auri (ri e corr. m. 2)

E confessus libri michi *EJ* 764. Neque *J* (bis) ego om. *EFZ*

LYCONIDES

Pérnego immo: nám neque ego aurum néque istaec aula
quaé siet 765

Scío nec noui.

EVCLIO

Illam éx Siluani lúco quam abstulerás cedo.
Í, refer: dimídiā tecum pótius partem díuidam.
Tamétsi fur mihí's, molestus nón ero. i ueró, refer.

LYCONIDES

Sánus tu non és qui furem mé uoces: ego te, Eúclio,
Dé alia re résciuisse cénsui quod ad me áttinet. 770
Mágnast res quam ego ótiose, si ótiumst, cupió loqui.

EVCLIO

Díc bona fidé: tu id aurum nón subrupuistí?

LYCONIDES

Bona.

EVCLIO

Néque scis quis id abstúlerit?

LYCONIDES

Istuc quóque bona.

765.]nego *J* immonam neque *B*. inmonam neque *D*. immo
namque *EJ*. immo neque *FZ* ego *om.* *F* istec *DE* que siet
EJ. quesiet *BD* 766.]nec *J* ex *in ras.* *B²*. et *D* Inā et siluā
E exsilua ni *J* 767. I re fer *D*. Ire fer *E* 768. Tam et si *BE*
mihi es *BE*. michi es *J*. mihi *D* I uero refer *ex* fuero refer *B²*.
fuero refer *D*. furore fer *E*. furi refer *JFZ*, unde quidam (*Weisius*)
fur i, refer *fecerunt* molestus non fuero: refer modo *Ussingius*.
molestus non ego fuero: refer *Gertzius* 769. meuoces *J* egote *B*
770. De alia re *B*. Alia de re *Guyetus* res cuius se *E* rescisse . . . med
Weisius quae *F*, *Frænckenus* ad me *J* attinet *E* Verba quod . . .
attinet cum v. 771 iungit *Gruterus* 771. Magna est res *DEZ*. Magnae-
stres *ex* Magnas tres *B²*. Magna res est *JF*. Res est *Ussingius*.
Magnast *Harius*, *Weisius*. Namst res *Muellerus Pros. Pl. p. 465*
ego *Guyetus*. egō tecum libri ociose *BDJ*: del. *Bentleius* ocium
est *BDJ*. otium est *E* 772. subripuisti *E*. surripuisti *BDJ*
Lyc. pers. add. JFZ: *om.* *BDE* bona non *JFZ* Versus 773. 774
libri turbatos exhibent, et *B* quidem ita: Liconē. Istuc quoq, bona euclio
atque /id (ex ut m. 2) si scies q/// (ex quia ut vid. m. 2) abstulerit |
Neque scis qui abstulerit mihi indicab Liconidē faciam. euclio Neq,
partem | Tibi a quibus ceteri ita discrepant: 1. E (= Euclio). Istuc *E*
Ante Atque pers. spat. *E*: *om.* *J* id *DE*: *om.* *J* si *om.* *EJ*
siscies *D*. si scias *JF* qui *DJ*. quod *EZ* 2. Fatiam *E*
Versuum partes recte coniunxit *Camerarius* 773. neque tu scis *Ussin-*
gius quis id *Bothius*. quis mi inter alia *Muellerus Pros. Pl. p. 644*
atqui *Wagnerus*

EVCLIO

Atque id sí scies

Qui ábstulerit mihi indicabis?

LYCONIDES

Fáciam.

EVCLIO

Neque partém tibi

Áb eo quoiumst índe posces néque furem excipiés?

LYCONIDES

Ita. 775

EVCLIO

Quíd si fallis?

LYCONIDES

Túm me faciat quód uolt magnus Iúppiter.

EVCLIO

Sát habeo: age nunc lóquere quid uis.

LYCONIDES

Sí me nouistí minus

Génere quo sim gnátus: hic mihíst Megadorus áuonculus:

Méus fuit pater hínc Antimachus, égo uocor Lycónides:

774. 775. *Nonius* p. 129, 1: Indipiscere, petere, usurpare. *Plautus Aulularia*: 'Neque excipies' *Idem* p. 293, 25: Excipere, excusare uel celare. *Plautus in Aulularia*: 'Neque excipies'

774. nec *Nonii libri* 775. Ab eo *DJ.* habeo *E.* Adeo *Nonius* quoiumst *ego.* cui sit *Nonius* priore loco, unde *F'*: cui uis *idem* posteriore. cuiquam est *BDEJ.* cui est *Z.* quiqui est *Camerarius.* quicumque est *Pareus* Adeo umquam eius *Ussingius.* *Herculaneam Muellerus Pros. Pl. p. 644: cf. p. 695* inde posces *DJ.* indeposces *B.* inde pisces *e corr. E³.* indi pisces *F.* indipisces *Z.* indipisces *et* indipiscis *Nonius.* indepesces *Brixius ad Trin. v. 224: cf. Muellerus l. s. s.* Ante neque (*Neque B*) *pers. spat. in B (del. B²) DE* excipies *priore loco Nonius: excipias posteriore. expies BDEJ* 776. Quid si fallis *Camerarius.* it fallis *BD.* id fallis *B²EJFZ.* Id si fallis *Valla, Wagnerus¹* Tum me *ex* Tu me *B².* Tume *DE* fatiat *E.* facias *J* uol *J.* uult *BD* 777. loquere *E* quod uis *Bothius e cod. Guelferb.* Sime *BD* 778. Gegnere (*g expunctum*) *D* quosim *B.* qui sim *Camerarius* mihi est *BDE.* michi est *J* medagorus *D* auonculis *E.* aunculus *Kochius Nov. Ann. vol. 101 (a. 1870) p. 284* Megadorust auonculus *Muellerus Pros. Pl. p. 233* Cf. *Brixius Nov. Annal. vol. 91 (a. 1865) p. 57* 779. Meus fuit pater hinc *Ritscheliuss Proleg. p. 177.* Meus fuit pater *libri, quod defendit (patēr) F'lick-eisenus Nov. Annal. vol. 61 (a. 1851) p. 32.* Meus pater fuit hinc *Muellerus Pros. Pl. p. 39* Antimarchus *Harius* Ante ego et *Lyc. pers.*

Máter est Eunómia.

EVCLIO

Noui génus: nunc quid uis? íd uolo 780

Nóscere.

LYCONIDES

Audi: fíliam ex te tu hábes.

EVCLIO

Immo eccillám domi.

LYCONIDES

Eám tu despondísti, opinor, meo áuonculo.

EVCLIO

Omnem rém tenes.

LYCONIDES

Ís me nunc renúntiare répudium iussít tibi.

EVCLIO

Répudium rebús paratis éxornatis núptiis?

Út illum di inmortáles omnes deaéque quantúmst pérduint, 785

Quém propter hodie aúri tantum pérdidi infelíx miser.

783. *Osbernus p. 426*: hoc repudium unde Plautus: 'Is me iussit' 784. *Nonius p. 105, 20*: Exornare, ornare Plautus in *Aulularia*: 'Repudium nuptiis'

spat. E uocor ex uoco *B²*. uoco *DE* liconides *EJ* 780. Ante nunc *spat. E* id uolo *Camerarius*. Lyc. Id uolo *libri*. Cf. *Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 142* 781. Noscere Lyc. Audi ego. Noscere *libri* filiam (*filia*!!! *D*) ex te (*exte B*) *libri*. Noscero ex te. Lyc. Filiam tu habes *Bothius*. Noscere: filiam ex te tu habes *def. Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 439*. Noscero ex te. Lyc. Tu habes f. *vel* Noscere ex te. Lyc. Filiam unam tu habes *Beckerus l. s. s.* habes[*J* ecillam *BDE* Intus ecillam *Wagnerus¹*. immo ecillam meae *Seyffertus l. s. s.* immo corruptum esse dicunt praeter *Wagnerum Ussingius et Beckerus l. s. s.* habeo filiam domi *Ussingius*. immo habeo ecillam domi *Harius*. immo ecillam domi meae *Franckenus*. Ecillam domi *vel* intus ecillam domi *Beckerus l. s. s.* 782. iam *EJZ*: corr. *Angelius* despodisti *J* meo[*J* meo auunculo *Kochius Nor. Annal. vol. 101 (a. 1870) p. 284*. Megadoro *Wagnerus²*. meo auunclo *Muellerus Pros. Pl. p. 233: cf. ad v. 778* 783. renunciare *J*. rennunciare *BD* iussit[*J* 784. paratis, exornatis *Guyetus ex Nonio*. paratis atque exornatis *libri*. paratis atque ornatis *Bentleius* nuptiis in *J* non apparet 785. dii *J* immortales *BDEJ* deęque *E*. deeque *BD*. om. *Z* quantum est *BDEJ* perdunt *E*. perdu[*J* 786. infelix mi[*J*

LYCONIDES

Bóno animo's, benedíce: nunc quae rés tibi et gnataé tuae
Béne felicitérque uortat: íta di faxint, ínquito.

EVCLIO

Íta di faciant.

LYCONIDES

Ét mihi ita di fácient. audi núnciam.

Quí homo culpam admísit in se nállust tam paruí preti 790
Quóm pudeat quin púriget se: núnc te obtestor, Eúclio,
Vt si quid ego ergá te inprudens péccaui aut gnatám tuam,
Vt mi ignoscas eámque uxorem míhi des, ut legés iubent:
Égo me iniuriám fecisse fíliae fateór tuae
Céreris uigiliís per uinum atque ímpulsu adulescéntiae. 795

EVCLIO

Eí mihi, quod ego fácinus ex ted aúdio?

LYCONIDES

Cur éiulas,

Quém ego auom fecí iam ut esses fíliai núptiis?

787. animo es *BEJ*. *idem, sed es ex ei D* benedice *Pylades*.
et benedice *BDEJ* (bene dice *E*) quæ *EJ*. que *BD* gnatae *BEJ*.
gnate *D* tuæ *BE* 788. uortat ita *ex uortatita B²*. uortat ita (a in
at s. v.) *E* dii *J* 789. dii *J* fatiant utroque loco *E* dii *J*
nunc iam *BDJ* 790. amisit *J* inse *BDEJ* nullus est
BDEJ pretii *BE*. precii *D*. pr[*J* 791. Quom *Bothius*. Quin
BDEFZ. Quam *J*. Quem *Hildyardus* quin puriget se *Ritscheli*
Nov. exc. Pl. p. 53 coll. Op. II p. 432. quin purget sese (se se *E*)
libri. quom purget sese *Hildyardus, Ussingius* optestor *J*
792. Vt *om. Camerarius* siquid *BD*. quid *E*. quod *JFZ* ego
s. v. *B²* ted *Reizius* imprudens *J* 793. Id *quidam apud Pa-*
reum: cf. Ritscheli *Nov. exc. Pl. p. 37*. Vt *def. Brixius Nov. Annal.*
vol. 91 (a. 1865) p. 58. Vt *om. Pylades* mihi *BDE*. michi *J*
iubeant *BDEZ: corr. Valla* 794. fecisse filiae *Camerarius*. filiae (filie
EJ. filie *D*) fecisse *libri* tuæ *EJ* 795. impulsu *J*. impulsū *D*
adulescentiæ *B*. adolescentiæ *J*. adolescentiæ *E* 796. quod ego *Guyetus*.
quod *libri: cf. Kochius Nov. Ann. vol. 107 (a. 1873) p. 842 et Seyffertus*
Stud. Pl. p. 9, Mahlerus l. s. s. p. 25 ex ted *Guyetus*. exte ego
BDEJFZ. ego *del. et ex ted scripsit Bothius* Cur eiulas (1 ex i
m. 2) B. Cur ei uias *DE*. Curre (Curro *Z*) i uias *JFZ* 797. Quemne
Goellerus filiai *Guyetus, Reizius, Lachmannus in Lucr. p. 161*.
filiae *BFZ*. filie *EJ*. filie *D*

Nám tua gnata péperit decumo mēse post: numerúm cape.
Eá re repudiúm remisit áuonculus causá mea.
I íntro, exquaere, sítne ita ut ego praédico.

EVCLIO

Perii óppido: 800

Íta mihi ad malúm malae res plúrumae se adglútinant.
Íbo intro, ut quid húius uerum sít sciam.

LYCONIDES

Iam té sequor.

Haec própemodum iam esse ín uado salútis res uidétur.
Nunc séruom esse ubi dicám meum Strobílum non repério:
Nisi étiam hic opperiár tamen paulísper: postea íntro 805
Hunc súbsequar. nunc ínterim spatium eí dabo exquiréndi
Meum fáctum ex gnatae pédisequa nutríce anu: ea rem nóuit.

798. *Nonius* p. 254, 1: Capere, accipere *Plautus* in *Aulularia*: 'Nam cape' 800. *Priscianus* *Inst. gr. I*, 51 (*I* p. 38, 1 *H.*): Transit in i productam ut 'quaero inquirō, exquirō', quamuis 'exquaero' *Plautus* dixit in *Aulularia*: 'I intro praedico'

798. tu agnata *E* decum omense *E*. decū omense *D*. decū omen se *B*. decimo mense *Nonius* 799. amisit (*a exp. et re s. v.*) *D* auonculus *Wagnerus, Kochius*. Ea re auonculus rem. rep. *Mullerus Pros. Pl. p. 233: cf. v. 778* 800. I add. in marg. *B*, *Priscianus: om. DEJFZ* exquaere *Priscianus*. exquere *J*. exquire *BDE* sit ne *DE*. sin ne *J* ita ita *D* ut ego *s. v. D* opido *E* 801. malę *B²J*. male *BDE* plurimę (*ę ex e m. 2*) *B*. plurime *DEJ* agglutinant *J* 802. huius uerum *Bothius*. huius ueri *BD*. huius uesi *E*. huius ue si *JF'*. huius ne *Z*. huius rei *ex codd. deter. Pius. Cf. Scyffertus Stud. Pl. p. 26.* istuc rei *Franckenus* Inter sciam et iam *s. v. † (= Lyc.) rubr. B* Pers. om. *DE* 803. Hęc *EJ* prope modum *BJ*. probe modum *E* innado *BD* uidetur ex uidet *B²* 804. seruum *BDEJ* strolum (*bo s. ol m. 2*) *B*. strolum *E* repperio *BDEJ* 805. *Del. h. v. Guyetus* operiar *BDEJ* 806. /////subsequar *J* spacium *DJ* 807. *Vers. del. Guyetus* Meum gnatumfactum *B* ex gnate (*ę ex e m. 2*) *B*. exgnate *J*. ex gnato *D*. exgnate *E* pedissequa *EJFZ*. pedi si qua *BD*. pedisi qua *B²* anu: ea rem *Camerarius*. an ueram *B*. anueram *DE*. an uera *JF'Z*. ea anus rem *Franckenus* De toto hoc exitu *cf. quae dixi Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 314*

ACTVS V

STROBILVS. LYCONIDES

STROBILVS

Di ínmortales, quíbus et quantis mé donatis gaúdiis.
 Quádrilibrem aulam onústam auro habeo: quís mest alter
 díuitior?

Quís me Athenis núnc magis quisquamst hómo quoi di sint
 própítii? 810

LYCONIDES

Cérto enim ego uocem híc loquentis módo mi audire uísus sum.

STROBILVS

Hem,

809. *Osbernus* p. 48^b: Aula Plautus: 'Quadrilibrem
 habeo', unde et comoedia in qua hoc scripsit dicitur Aularia
Cf. p. 310: Quadrilibris unde Plautus in Aularia: 'Aulam
 quadrilibrem auro honustam ego habeo'

Act. V Sc. 1 STROBILVS SERVVS LYCONIDES ADOLESCENS
 EVCLIO SENEX *BEJ. om. D spatio relicto* 808. di (d in marg.)
D. i c. spat. E. Dii J immortales *BDE. imortales J* me
 donatus *D. med oneratis Acidalius* 809. aulam onustam auro
 (auri *Studemundus Nov. Ann. vol. 113 [a. 1876] p. 75*) *Wagnerus.*
 aulam auro onustam (honustam *Osbernus: idem EJ, nisi quod u ex*
o J) libri cum *Osberno.* auro onustam aulam *Muellerus Pros. Pl.*
p. 596. aulam aurod onustam *Ritscheliu Nov. exc. Pl. p. 63*
 hanc aulam auro onustam *Wagnerus*¹. *Cf. testim.* onustam ego (hon-)
Osbernus, Bothius ex Langianis mest alter *Langenus p. 280.* me est
 libri. me nunc est vel homo me est *Muellerus l. s. s.* mest hominum
Wagnerus diuicior *J* diuitior = ditior, quod reponit *Guyetus:*
cf. Fleckeisenus Nov. Ann. vol. 101 (a. 1870) p. 72 810. magis quis-
 quam est libri. magis usquam est *Gruterus* cui *BDEJ* dii *DEJ*
 propicii *BDJ* 811. *Pers. om. JF'Z: add. Saracenus* Totus
v. in ras. E loquens *E* mi *Wagnerus.* me *BEJF'Z: idem s.*
v. D uisus sum ex uisū eum *D* Strob. Hem *B.* hem *DJ.*
 heri *F: om. EZ*

Érumne ego aspició meum?

LYCONIDES

Vídeo ego hunc seruóm meum?

STROBILVS

Ípsus est.

LYCONIDES

Haud álius est.

STROBILVS

Congrédiar.

LYCONIDES

Contollám gradum.

Crédo ego illum ut iussi eámpse anum adiisse, húius nutri-
cem uírginis. 815

STROBILVS

Quín ego illi me ínuenisse díco hanc praedam atque éloquor?

* * * * *

Ígitur orabo út manu me emíttat: ibo atque éloquar.

Répperi . . .

LYCONIDES

Quid répperisti?

814. *Nonius* p. 81, 34: Contollere, contra tollere. *Plautus*
Aulularia: 'Contollam gradum'

812. 813. *Dimetros* describit *Muellerus Pros. Pl. p. 108*: eosdem
uno v. comprehendunt cum libris *Brixius Nov. Ann. vol. 91 (a. 1865)*
p. 58, *Franckenus*, alii 812. *Erum* ne *BE.* *herum* ne *J* ego

ex meum D ego *del. Bothius, Weisius* *aspitio BDE.* *aspicio*

J 813. *Videon F, Pylades, Brixius l. s. s.* hunc *seruom Brixius*

l. s. s. hunc *strobilum seruum BD.* nunc *strobilum seruum (seruom,*

sed u s. o J²) EJFZ. nunc hunc *seruom Franckenus* *Strobilum*

ego hunc *Bothius, Weisius* 814. *Ipsius J* *Pers. ante* *Haud om.*

B, nisi quod habet † (rubr.) s. v. alius *Pylades.* aliud *libri*

815. utius si *B* eampse *Z.* eam ///pse *B.* eam apse *DE.*

eam adse *JF* adiisse *Bothius.* adisse *libri* adisse anum *Fleck-*

eisenus Exerc. crit. p. 45: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 237

816. *Pers. om. JF* illi me *Pylades.* illum *libri* dicam

Wagnerus predam *J* atque eloquor *Pylades.* atque eloquar

(eloqua *D*) *libri: quae verba cum in exitu insequentis versus extant*

huc irrepsisse inde putat Ussingius: lacunam post h. v. indicat Wagnerus

817. *V. add. in marg. E³* me emittat ibo *FZ.* mee mittatibo-

que (me emittat iboque *m. 2*) *B.* mee mittat iboque *D.* me mittat

iboque *E³J* 818. *Lyc. pers. s. v. add. rubr. B* Quid *ex* Quod *B²*

reperisti *B* puericla mitant (*corr. m. 2*) *B.* clamitant pueri *J*

STROBILVS

Nón quod pueri clámitant

Ín faba se répperisse.

LYCONIDES

Iámne autem ut solés deludis?

STROBILVS

Ére, mane: eloquár: iam ausculta.

LYCONIDES

Áge ergo loquere.

STROBILVS

Répperi hodie, 820

Ére, diuitias nímias.

LYCONIDES

Vbinam?

STROBILVS

Quádrilibrem, inquam, aulam aúri plenam

LYCONIDES

Quód ego facinus aúdio ex ted?

STROBILVS

Eúclioni huic séni subrupui.

LYCONIDES

Vbi id est aurum?

STROBILVS

In árca apud me: núnc uolo me emittí manu.

LYCONIDES

Égone te emittám manu,

819. Infaba *B* faba *e* corr. *J* reperisse *B* Iam ne *EJ*
soles *ex* solis *B*. solis *DE* delusis *EZ*. me ludis *Lambinus*
820. Here *J*. Hę rę (*H add. m. 2*) *E* ergo (*r s. v.*) *D* *Strob. pers.*
s. v. rubr. B. om. D Reperi *B* 821. 822. *Horum v. posteriores partes*
(*Euclyon . . . et Quadrilibrem*) *permutat Ussingius* 821. Here *BDJ*.
erę *ex* erę *ras. E* diuicias *B*. diuitias (*s s. v.*) *J* Quadrilubrem *E*
822. Jex te *J*. Quod *B²E³FZ*. Quo *BDE* ex ted *Guyetus*.
ex te (*exte BD*) *libri* Heuclyoni *BD*. heu clyoni *E* subripui
BDEZ. surripui *J* huic surpui seni Euclyoni *Goellerus*
823. Jarcha *J* est *s. v. E* Ut octonarium *efficeret* uolo manu
me emitti *proposuit Acidalius* Cf. *Seyffertus l. ad v. 824. 825*
allato 824. 825. *Dimetros describunt Muellerus Pros. Pl. p. 609,*
Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 439 824. *V. non apparet*
in J Ego ne *E* emitteam *D* manu//// *B*. manus *DE*
Egone ut emittam manu te *Kampmannus Res mil. p. 37, Brizius Nor.*
Ann. vol. 91 (a. 1865) p. 58

Scélerum cumulatíssume?

825

STROBILVS

Abi ere, scio quam rém geras.

Lépide hercle animum tuóm temptaui: iám ut eriperes ádparabas.

Quíd faceres, si répperissem?

LYCONIDES

Nón potes probásse nugas.

Í, redde aurum.

STROBILVS

Réddam ego aurum?

LYCONIDES

Rédde, ut huic reddátur.

STROBILVS

Vnde?

LYCONIDES

Quód modo fassu's ésse in arca.

STROBILVS

Sóleo hercle ego garríre nugas: 830

Íta loquor * * * * *

LYCONIDES

Át scin quomodó?

STROBILVS

Vel hercle me énica, numquam hínc feres

Á me.

825. cumulatíssume *D.* cumulatíssume *B.* 826. *Cf. Muellerus et Seyffertus l. s. s.*]rem *J.* Abiere *BDE* 827.]hercle *J.* leppide *E.* tuum *BDE.* tuu *J.* apparabas libri 828. repperis sem (*coniunxit m. 2) B.* repperisse *J.* *Lyc. pers. om. BDE* V. 829—832 aliter constituit *Brixius l. s. s., aliter Franckenus* 829. I red deaurum (*reddeaurum m. 2) B.* Ire deaurum *D.* *Lyc. Redde Wagnerus. Lyc. Redde inquam libri* Str (*tr in ras.*) unde *B.* aunde *DE.* unde *JZ* 830. Quin modo *Acidalius* fassus es libri inarcha *J.* ego hercle *E.* 831. *Extrema verba certa emendatione restitui posse vix puto* Ante Ita loquor (*quae in J non conspiciuntur*) intercidisse Nugas garris *Ussingius* putat: post loquor lacunam statuit *Wagnerus* Ita iocor *Acidalius* 832. aut *J.* quomodo *BDEJ* me enica *Reizius, Brixius l. s. s.* enica (*i in e corr. m. 2) B.* enica *DE.* emica *J.* eneca *FZ* a me feres idem *Reizius: cf. v. 833* 833. ame *BDEJ.* del. *Bothius, Brixius l. s. s.*

FRAGMENTA

1. Pro illís corcotis, stróphiis, sumptu uxório.
2. Vt ádmemordit hóminem.
3. Ego écfodiebam dénos in dié scrobes.

Fabulae exitum intercidisse iam in recentioribus codicibus adnotatum est: velut F hanc exhibet subscriptionem: Hactenus reperta haec est fabula. Quintus actus deficit. Frustula minutissima quaedam a grammaticis servata collegerunt fragmentorum editores, quos tamen falsa adiunxisse Wagnerus de Aul. p. 9 sqq. luculentissime docuit. Ex octo fragmentis quae Weisius adfert secundum ad fabulae superstitis v. 640 spectat (cf. adn.), sextum prava Nonii scriptura nititur et pertinet ad v. 556, octavum (Porphyrio ad Hor. Od. I 38, 5) codice vetusto ad Vidulariam refertur (cf. Studemundi de Vid. comment. fragm. XIII), tertium (Non. p. 108, 3 s. v. 'ebriulare') ex Laberii fabula desumptum est (cf. Ribbeckii fragm. com. p. 281: certe res dubia est). Restat testimonium Non. p. 332, 31: Legere Plautus Aulularia: Sed leno egreditur foras | Hinc ex occulto sermonem eius (sermones atus libri) sublegam, quod cum lenonis partes in Aulularia nullae sint Mercerus, Guyetus, Wagnerus ad Vidulariam rettulerunt (cf. Studemundi fragm. XXI, qui tamen ne in Vidularia quidem huic fragmento commodum locum indagari adfirmat). Ex eis quae supersunt fragmentis primum ad superstitem fabulam pertinet (cf. adn. v. 517), quattuor ad exitum deperditum: omnes versus septenarios trochaicos fuisse censet Ussingius, quod incertum est, nec magis certum ad eandem scaenam pertinere omnes: qui vero partis deperditae rationes his usus frustulis accuratius adumbrare velit nugas agat Cf. praef. 1. Nonius p. 538, 6: Strophium Plautus in Aulularia: 'Pro uxorio' strophis libri Vt septenarium efficiat, Quod tibi sit initio addit Ussingius Cf. Cic. de Har. resp. XXI, 44 Cf. Wagnerus de Aul. p. 14 2. Gellius N. Att. VII 9, 6: Item Plautus in Aulularia: 'Vt admemordit hominem' admemordit ed. Hertzius. admemordi vulgo Ad Lyconidem v. refert Wagnerus 'qui scilicet Strobilum libertate promissa (quam antea negaverat) ad aurum reddendum impulerit', quod iure suo impugnat Ussingius versum non probabilius sic explens: Namque ut admemordit hominem rabida atque auida auri fames e. q. s. 3. Nonius p. 225, 5: Scrobes feminino genere. Plautus Aulularia: 'Ego scrobes' denos in die Quicheratus. in die denos libri

4. Nec nóctu nec diú quietus úmquam eram:
Nunc dórmiam.

5. Qui mi ólera cruda pónunt, etiam halléc duint.

4. *Nonius* p. 98, 20: *Diu pro die Plautus in Aulularia: 'Nec dormiam'* *Senarios constituit Franckenus, septenarium agnoscunt Bothius, Wagnerus, Ussingius umquam eram Bothius. umquam eam libri. umquam. iam Quicheratus nec Gulielmius. neu sic Osannus Anal. cr. p. 195, qui v. a Gulielmio post v. 66 positum post v. 233 inserit* 5. *Nonius* p. 120, 4: *Hallec genere neutro. Plautus Aulularia: 'Qui duint' mihi libri etiam allec Wagnerus. hallec libri danunt Aldina ex cod. Leidensi. adduint Quicheratus. haud danunt Franckenus Verba de Lyconide una cum Phaedra etiam dotem accipiente intellegunt Wagnerus et Ussingius: immo servi esse videntur praeter libertatem donum poscentis: cf. Epid. v. 727*

Corrigenda:

V. 146 *adn.* moro *DJ.*

V. 486 *scr.* altercatiost.

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRVMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSVMPPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS II
AMPHITRVO

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXII

T. MACCI PLAVTI

A M P H I T R V O

RECENSERVNT

GEORGIVS GOETZ ET GVSTAVVS LOEWE

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS II

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXII

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

IVSTO · HERMANNO · LIPSIO

D · D

GEORGIVS · GOETZ

GVSTAVVS · LOEWE

PRAEFATIO

Amphitruonem*) Plautinam, cuius Graecum exemplar ignoratur, non inimmunem fuisse diasceuastarum sedula cura cum prologus tum multi loci ipsius fabulae apertissime testantur: quam rem in adnotatione singulorum versuum saepissime tetigimus.

De subsidiis criticis pauca dixisse sufficit. B codicem excussit Hugo Hinckh, cuius cum collatione et Ritschelianam contulimus et Lorenzianam liberalissime nobis commissam. Ursiniani (D) praesto erant Hinckhii Ritscheliique collationes. Codicem Britannicum (J) religiose descripsit Hermannus Mueller-Struebing: praeterea usi

*) 'Amphitruo' quin Plautina fuerit forma nemo dubitat. At non minus certum eius quam nunc habemus recensiois auctorem ubique posuisse 'Amphitrio'. Accuratius enim examinata librorum memoria non unum repperimus formae per *u* testimonium. Exempla autem omnia non sine quadam utilitate congegimus. Nam vel ex his rei orthographicae minutiis apparet BD et EJ(FZ...) codices ita in duas quasi classes distribui, ut Ambrosianus medium inter BD et J... locum teneat. Septuaginta quattuor fere locis traditum est Amphitruonis nomen, cuius hae in libris formae:

	<i>-itrio</i>	<i>-ytrio</i>	singularia	omissa	locorum numerus
D	68	0	0	6	74
B	66	5	$\left\{ \begin{array}{l} \textit{-ityrio} \ 1 \\ \textit{-ytyrio} \ 1 \end{array} \right\}$	1	74
E	17	53	0	4	74
J	4	60	0	10	74

Ut *-itrio* constanter D (id quod non expectaveris), paene constanter B, *-ytrio* autem paene constanter J, ita non mediocrem formarum antiquitus traditarum numerum E exhibet. Notatu autem hoc quoque dignum, quod nusquam *-itryo*: duae enim illae veteris codicis formae ad *-ytrio* referendae sunt.

sumus collatione quadam antea facta. Ambrosianum*) ipsi nos excussimus. Codicis denique Lipsiensis et editionis principis scripturas ex Ritschelianis copiis petivimus.

*) *E* codex denuo examinatus inde a principio fabulae usque ad v. 276 (namque inde a v. 277 ipsi commentario critico novae lectiones insertae sunt) has suppeditavit scripturas, unde apparatus vel suppleas velimus vel corrigas:

f. 1^r, quo duo argumenta et prologi v. 1—13 continentur, m. recentiore novo atramento superinducta est scriptura Arg. I 3. Aleumenam ut vid. 4. sosisē 7. immirum Arg. II Spat. unius v. vacuum 1. alcumenas ut vid. 6. uxoriciae ut vid. 8. quidem pro quit Prol. 1. uoltis 30. iouis, o e corr. 31. meimatrix 40. uobis et m. 2 s. r. 42. uictoriam, c ex r 43. Mactem 50. proloquaar, priore a ex i male formata et expuncta 52. fontem *E*¹, frontem *E*³ 54. faciam ettragoedia 56. utrum fit an sit dubium uoltis m. 2 ex uoltis set 59. cummixta: cf. ad v. 979 traico comoedia, tertia o ex e 60. comoedia, a quae expuncta est male ex e formata 61. reges 62. Pactes 63. fit traico comoedia 72. diumt 73. rē ex rēc ut vid. 74. alteri ue 76. Nam ambitione 80. Si, S ex J 91. Et iam 95. 96. Ordinem corr. m. 1 96. comoedie, alt. o ex e 98. exargo 101. poplo 115. Set 122. Omsque 129. credens 135. q̄ 138. Ea, a ex e 140. abexercitu 141. imaginēm, -del. 144. aut 146. familiarium, -del. 148. Set Fab. 156. cras e ex crasse ras. 160. 161. cedant Hec 162. puplicitus 165. potuitt 175. ferundum, -del. 188. uictus 190. populo 191. Indui opidum est 192. ampytrionis 193. odoriaque 199. fugiebam, b e corr. 206. raptores 207. Siqua eas portassent 208. otium, -del. 209. q̄ue, -del. 210. Se se 218. pulchris 227. Post quam 229. iouii 233. frangunt emitu 237. uicinius 238. conuortiturr 240. omittunt 242. ampytrio 244. ab dextera 249. pugnatus 250. nri 252. Ipsiusque 255. Set 256. ex urbe 259. thebana 264. adedis// hassinam 271. sic quicquam staliud quid 273. septem triones 275. uigule

In Asinariae praef. p. X folia 71^v et 72^r eiusdem codicis et phototypice expressimus et cum vulgata quae dicitur Gronoviana contulimus. Inspecto ipso codice haec addimus: *Personarum notae in principis versuum omnium om. praeter tres illas O, S, O, quas pinxit rubricator* II 5, 11. uxorem quasi m.³ ex quasi uxorem 20. urō

*E*¹, nro *E*³ 29. Quis in m. 2 ut vid. ex Quid m̄ II 6, 23. Optimum | 29. cosses 33. motuo 39. In marg. interiore m. 1: in

Nota ad II 5, 20 m. 3 adscripta: amatio pro dilectione

Liceat hoc loco Asinariae errorem corrigere, qui est in adn. v. 108. Neque enim *fiet ne* in libris est, sed *fiet ne ambula*, quod facile ex tota adnotatione conici potuit. Ut huius et aliorum errorum si qui sunt reprehensionem non recusamus, ita leves vituperationes imprudentesque, quas nuper Theodorus Hasper libello qui inscribitur 'ad

Codicum BDEJ descriptio ab editione nostra his in versibus (quorum initia exscribimus) discrepat: 60 sqq. E: *Nam me — Non par — Partes — Nunc hoc —* 159 sqq. *Ita quasi — Nec aequum — Ita peregre — Haec eri — Nonne idem —* 176 sqq. *Satius est — Eum nunc — Sum uero —* 236. 237 et 246. 247 singuli versus sunt 361 sq. *Tum domo — Haecine — Quis erus — Amphitrio —* 541 sqq. B: *Faciam ita — Numquid uis — Eamus — Abi prae — Licet — Prius tua —* DEJ: *Faciam ita — Numquid uis — Tamen # camus — Abi prae — Ut actutum —* (*Abi prae — et Ut actutum —* uno v. compr. EJ) *Prius tua —* 563 sqq. *Malum quod — Istuc tibi — Tun me —* 569 sqq. *Profecto — Quid mali — Rogasne —* 573 sqq. *Verum haud — Utinam ita — Ubi bibisti —* (D: *Istic ubi bibisti —* EJ: *Tu istuc ubi bibisti —*) *Equidem decies — Satin hoc plane — Apage — Dicis equidem — At te ego — Ut minus — Sequere sis erum — Qui quoniam —* 641 sqq. *Plus aegri — Saltem — Dummodo —* (*Absit dum modo —* EJ) *Abitum eius — Datur mihi — Mihi esse — Virtus omnibus — Libertas — Tutantur — Virtus omnia — Edepol me —* 884. 885 uno v. compr. J 1018 sqq. *Mortuum — Atque ut — Heus ecquis — Quis ad — Tibi iuppiter — Quomodo —* 1031 sqq. *Prodigum — Quia senecta — Cum cruciatu —* 1071 sqq. *Neque nostrum — Neque prouidimus*

Epidicum Plautinam coniectanea' (ed. Dresdae a. 1882) protulit minus patienter ferimus. Negat enim locis haud ita paucis in Epidici apparatu apparere quid in codicibus scriptum sit. Hoc ut probet vir circumspectissimus Ritschelii nititur verbis, qui in Trinummo aliisque suis fabulis certa de causa noluit de A ex silentio fieri coniecturas: ita ne in Epidico quidem hoc fieri posse: quasi illa verba non ad ipsius Ritschelii solas fabulas pertinerent, sed ad omnes omnium hominum editiones. Non minore levitate idem p. 18 negavit v. 252 apparere *eum* vox sitne versui 251 adnexa an suo loco tradita an desit omnino: nimirum ne praefationem quidem, ubi singula initia accuratissime perscripta sunt, oculis perlustravit censor diligentissimus. Idem denique adn. v. 727 carpit: nos esse testatos '*# abeas quadrat*': dicendum fuisse *quinque litterarum praeter personae notam spatium in A esse*: an statuit vir doctissimus litteras Ambrosiani omnes easque diversissimas paria explere spatia?

Aululariae praef. p. XII adde: titulum ad v. 41 commemoratum suppositum esse disci potuit ex C. I. L. V p. 22*.

— *Qui ante* — *Credo edepol* — *Ibo et* — *Amphitrio* # *perii*
 — *Quis me tenet* — *Ita me* — *Nec secus* — 1082 sqq.
Scin me — *Scio* # *Haec* — *Immo omnes* —. Hinc vides descriptionem olim traditam fidelissime esse in B servatam, in D autem et E et J gradatim immutatam.

De personarum notis vario modo breviatis accuratiora enotata habemus ex solis E et J codicibus. In illo si plenis litteris perscriptae non sunt — id quod rarius — sic currunt. Rationem autem non habuimus lineolarum et punctorum modo additorum modo omissorum (*alc alc.* sim.) et maiusculas minusculis transcripsimus.

merc mer mr m || *sosya* (semel) *sos so s* || *iuppit iupp iup* ||
alcum alc || *amphy* (semel) *amph amp am ap* (semel) *a* || *blef* ||
bro (novies in eius locum cessit *ancilla ancil anc*: v. 1085. 1089 bis. 1091. 1098. 1101. 1107. 1119. 1121; praeter primum v. item J, nisi quod de v. 1101 et 1107, quorum margo laesus, nihil nunc constat).

Multo maiore cum constantia in notis personarum indicandis versatus est J codicis librarius. Ibi enim fere haec tantum occurrunt: *amphyt* (semel) *amph amp am* || *sos* || *merc* || *alc* || *iupp iup* || *bro* et *ancill anc* (cf. supra). Non neglegendum est autem quod permultae notae interciderunt. Margo enim igne laesus facit ut de his omnino versibus: 193 — 235. 280 — 321. 363 — 404. 447 — 487. 529 — 569. 615 — 659. 700 — 739. 781 — 820. 861 — 899. 940 — 979. 1018 — 1055. 1095 — 1133 testari nequeamus, quae notae in principiis olim positae fuerint. Id quod cum in commentario critico singulorum versuum iterare non potuerimus, lectorem semel monitum esse volumus.

Amphitruonis non paucae editiones exstant peculiares, quarum hae nobis enotuerunt: 1. 'Continentur hoc libello quattuor Plauti comoediae Amphitruo: Aulularia Duo Captivi: et Menech. Familiaribus annotationibus declaratae'. (CLI foliorum 4). I^v dedicatio editoris, Philesii Vogesigenae, in fine paginae haec exstant: Argentorati Kl' Iulii Anno M d. XI. — Examinantibus facile apparebit ex Pii aliorumque commentariis hausta esse omnia. 2. Argentinensis anni 1514 praeter Amphitruonem Asinariam, Aululariam, Capti-

vos, Curculionem continens, de qua cf. praef. Asin. p. XVIII. 3 et 4. Editiones Melch. Lottheri, de quibus cf. Ritschellius Op. V p. 58 sq. 5. Camerariana anni 1545, de qua cf. praef. Asin. p. XVIII. 6. 'M. Acci Plauti Amphitruo. In usum lectionum edidit Fridericus Astius'. Landishuti a. 1818. — Textus ex secunda Bipontina petitus esse videtur. Adiecta est praeter glossarium inutile tabula genealogica Iovis, Amphitruonis, Mercurii, Pterelae, Alcumenae. 7. Theodori Verwaijen 'Specimen literarium in M. Acci Plauti Amphitruonem'. Traiecti ad Rhenum a. 1827. — Textus ex Bipontina petitus: adnotationes satis viles. 8. Editio Rich-teri: cf. quae diximus de eiusdem Asinaria praef. Asin. p. XIX. 9. 10. Lindemanni et Holtzii editiones satis notae sunt. De ceteris subsidiis pluribus disserere non habemus. Magno- pere autem dolemus quod Spengelii libro de canticis Plau- tinis scripto non uti licuit ante v. 277: sed ut fatendum est saepius virum doctissimum nobis minus satisfacisse, ita aliis nos satisfacisse ne ipsi quidem — talis enim est harum quaestionum condicio — sperare audemus.

Nihil iam restat nisi ut ea singulis versibus adiciamus, quae dum imprimitur Amphitruo aut ab amicis nobiscum communicata aut ab aliis in lucem prolata aut a nobis sero observata sunt.

Argum. II 9 Lambini errorem iteravit Arthur Palmer Hermathenae t. VIII (a. 1882) p. 239, qui ceteroquin cor- rigendi divinandique facili quadam elegantia insignis est, ut multum ab eius ingenio speremus.

V. 32 *pace aduenio et ad uos me adfero* coll. v. 989 idem p. 240.

V. 46 duce Schoellio (qui *sed mos numquam illi fuit patri meo non bonus*) sic scripsimus.

V. 81 *miki in mandatis is dedit* Palmer p. 240: pro quo sane *ille dedit* expectatur.

V. 96 *Dum ego huius* vel *Dum hic huius* Schoellius.

V. 105 sq. nondum sanati videntur Gertzio. *Si quid* cum Bosio Schoellius ita, ut *et* ex v. 105 petatum esse putet.

V. 141 *ego hanc fero in me imaginem* Palmer p. 240.

V. 159. 263. 393. 394 accentus delevit typographus.

V. 170 sq. Schoellius ita: *Ipsús diues óperis et éxpers labóris Quidque ánimi (vel ánimó) lubére . . .*

V. 179 idem eicit ut glossema versuum 176 sq.

V. 193 *Praeda atque agro atque adoria* qui idem.

V. 197 delendum putat Brixius.

V. 207 *asportassint reddunt* Gertzius.

V. 230 *suscipere, pro re hortari* Palmer p. 241.

V. 267 *capere* pro *habere* idem p. 242.

V. 313 *tactim* etiam Gertzius coniecit.

V. 401 post 413 collocatum Schoellius defendit. Restitui autem vario modo eundem posse putat, velut sic: *Non ego sum qui cum Amphitruone una abieram hinc in exercitum?*

V. 414 *ui pugnando occidimus* et 420 *Elocutu's. sed ubi patera nunc est ista?* # *In cistula* Gertzius.

V. 548 sqq. Palmer p. 242 ita: . . . *hacc proxuma Tanto breuior nox ut fiat faciam, ut aequè disparem Et die e nocte accedat . . .*

V. 572 *si id ita sit nefactum*, 577 *inquam: heus, ecquid*, 593 *ut tu hic simul sis et domi* Schoellius.

V. 617 *Quoine . . . licitumst?* coll. v. 697 Gertzius.

V. 623 *uigilans nunc ut uideo* Schoellius.

V. 627 *nosces nequam illum apud nos seruom* idem.

V. 658 *optanti* Gertzius.

V. 741 Palmerius sic potius: *istuc, crede, crit . . .*

V. 744 sq. *praelium?* # *ah, Etiam id tu scis?* Schoellius.

V. 814 *siquidem iam hercle mulier* Schoellius coll. Trucul. v. 134.

V. 952 *ipsus* addit Palmer p. 243.

V. 996 *suspectus videtur* Schoellio.

Frgm. IV *Nc tu postules matulam, urnam tibi aquae defundi in caput* et XII 1 *Bleph. Quacse aduenienti morbo medicum. Amph. At tu suem* Palmer p. 244.

V. 1120 *clamat*, 1128 *coniectatorem* Schoellius.

Dedimus Ienae et Mediolani m. Oct. a. MDCCCLXXXII.

T. MACCI PLAVTI

A M P H I T R V O

Arnobius VII 33: quae causa est, ut dii tranquilli, placidi efficiantur et mites, ineptae si res fiant et ab hominibus otiosis multitudine spectante ludatur? ponit animos Iuppiter, si Amphitryon fuerit actus pronuntiatusque Plautinus?

ARGVMENTVM I

In fáciem uorsus Ámphitruonis Iúppiter,
 Dum béllum gereret cúm Telebois hóstibus,
 Alcménam uxorem cépit usuráriam.
 Mercúrius fórmam Sósiae seruí gerit
 Abséntis: his Alcména decipitúr dolis. 5
 Postquám rediere uéri .Amphitruo et Sósia,
 Vtérque deludúntur in mirúm modum.
 Hinc iúrgium tumúltus uxori ét uiro,
 Donéc cum tonitru uóce missa ex aéthere
 Adúlterum se Iúppiter conféssus est. 10

Argum. I *Post argum. II Fleckeisenus cum aliis collocat.*
Quinque versus deesse Ritscheliuss putat Proleg. p. 318, cum reliqua
argumenta non acrosticha quindenorum versuum numero exaequari
soleant *V. 1—5 interciderunt J* **INCIPIT PROLOGVS IN AM-**
PHITRIONEM PLAVTI POETÆ B. *Titulo carent DE* 1. n c. spat
init. D *uersus BDE* *amphitrionis BD. amphytrionis E* 2.
Quom Fleckeisenus *Telebois Hermolaus: thelobois BDE* 3. *Cf.*
v. 498 *Alcmenam Valla: Alcumenam BD. Alcumennam E. Alienam*
vel Illius Schmidtiuss de pron. dem. formis Plautinis p. 30 sq., locum
non recte intellegens: neque probavit Studemundus Nov. annal. t. 113
(a. 1876) p. 66 *cēpit E* 4. *sosie E* 5. *Alcmena Valla:*
alcumena libri, Schmidtiuss l. s. s. his delens 6. *uiri amp[J*
amphitrio BDE 7. *Vterque, r ex q B* *deluduntur cum Pal. 1*
et 2 (qui mirum in modum) Bothiuss: deluduntur dolis BDEJ
luduntur dolis mirum in modum Lambinus *immirum D. inmir[J*
 8. *iurgium ex iurgiem J* *uxori [J* 9. *ex [J* *emissa Pal.*
1 et 4 *exethere E* *aethere D* 10. *Adulterum, i post r er. D*

ARGVMENTVM II

Amóre captus Álcumenas Iúppiter
 Mutáuit sese in fórmam absentis cóniugis,
 Pro pátria Amphitruo dúm decernit cum hóstibus.
 Habitú Mercurius eí subseruit Sósiae:
 Is áduenientis séruom ac dominum frústra habet. 5
 Turbás uxori cíet Amphitruo: atque ínuicem
 Raptánt pro moechis. Blépharo captus árbiter
 Vtér sit non quit Ámphitruo decérnere.
 Omném rem noscunt: géminos illa enítitur.

Argum. II AMPHI TRI O . | ARGVMENTVM . B. Planti am-
 phitrio incipit J. *Spatium duorum versuum vacuum DE* 1. more
c. spat. init. D alcumenas BF: alcumenis J *ut vid.* alcumenae D
 (ae ex as) EZ iupiter D 2. informam E absentis LG: eius
 libri in eius formam *Pylades et Camerarius ut vid. in ipso B.*
 formam in eius *Pareus* illius uirginis F, *unde* illius coniugis *Linde-*
mannus 3. Propatria BE amphitrio BDEJ dum decernit
 B², *unde primus Bothius:* dum cernit B¹DEJ. dux dum cernit *Lo-*
manus 'Miscell. philol. et paed.' II (Amstel. a. 1850) p. 175 cam-
 hostibus E 4. sosie J. sosie E 5. seruum libri et pro ac Z
et editiones fere omnes frustra [J flocco habet *Pius et Gulielmus*
c. 1, iure explosi Acidalio, male laudati Scriverio Anecd. p. 54
 6. uxoriciet BE amphitrio DJ. amphitrio E. amphityrio B atq[
]ui[J 7. Rapptant J pro mechis BD. pro mechis J. promechis
 E blepharo []a[J 8. Vtersit B *Versus male ex Plautino*
(cf. Nonius p. 285, 31) qui nequeas nostrorum uter sit Amphitruo
 decérnere *confectus: v. Lomanus p. 176* amphitrio BDJ. amphy-
 trio E dec[J sit Amphitruo non quit d. *male Meursius Exerc.*
crit. I 1 discernere *Pal. 3, Dousa* decernere e (e ad spatium ex-
 plendum: *similia cum alibi tum saepissime in prologo facta sunt*) E
 9. Omnem del. *Lambinus neglecto acrosticho* geminos illa *Bothius:*
 geminos alcumena libri (al[J). Alcumena A. *Spengelius 'T. Maccius*
Plautus' p. 239, Ussingius. quom Alcumena L. *Spengelius Philologi*
t. 17 (a. 1861) p. 562 et geminos cum illa Schoellius Analect. p. 34
 enititur BD Alcmene parit *Guyetus*

PERSONAE

MERCVRIVS DEVS
SOSIA SERVOS
IVPPITER DEVS
ALCVMENA VXOR
AMPHITRVO DVX
THESSALA ANCILLA
BLEPHARO GVBERNATOR
BROMIA ANCILLA

• •

PROLOGVS

MERCVRIVS

Vt uós in uostris uóltis mercimóniis
 Emúndis uendundísque me laetúm lucris
 Adfícere atque adiuuáre in rebus ómnibus,
 Et út res rationésque uostrorum ómnium
 Bene éxpedire uóltis peregrique ét domi, 5

V. 1—3. *Priscianus de metris Terentii II 8 (G. L. t. III p. 421, 8): . . . Comici nostri . . . in plerisque prologis et primis scenis trimetris utuntur . . . Plautus . . . in Amphitrione in prologo: 'ut uos . . . omnibus'. — 1. Nonius p. 213, 5: mercimonium neutri. Plautus Amphitryone: 'ut uos . . . mercimoniis'*

Prologus, quem interpolationibus inquinatum esse censuerant Guyetus (cf. v. 11—14; 32; 48, 49; 70; 85; 93—96; 115; 117; 119; 129—141) et Osannus Anal. cr. p. 176 sq. (cf. v. 64—74; 81—85), talia exhibere quae septimi saeculi essent evicit Ritscheliuss (Parerg. p. 215 sqq.) profectus a v. 65 sqq.: porro Wolffius de prol. Pl. (Gubenae a. 1812 ed.), Ritschelio duce Liebigius 'de prologis Terentianis et Plautinis' (progr. Gorlic. a. 1859) p. 22 sq. (ita ut v. 1—16 argumento in fine narrato olim adiunctos fuisse censeret) et Steinhoffius 'Proleg. zu Amph.' II p. 13 v. 17—96 damnauerunt, cum v. 1—96 Lorenzius praef. Mil. gl. p. 49, integrum prologum Fridericus Martins Quaest. Pl. (Halis Sax. a. 1879 ed.) p. 8 sqq., Ussingius, alii abicerent. A Plauti consuetudine abhorreere v. 33. 50. 74 docuit Langenus. Extrema parte (97—152: ibi permulta inesse ex ipsa fabula exscripta accuratius ostendit Martins), nisi integer prologus a Plauto abiudicandus est, certe v. 112—115 ferri nulla ratione possunt, cum eadem referant quae v. insequentibus (112 = 131. 115 = 120 sq.), quae res non fugit Martinsium l. s. s. p. 12

Prologus om. libri MERCVRIVS · B. MERC D.
 om. spatio non relicto E. Spatio nullo mercurius in marg. J 1.
 nos J nestris m.² ex nostris J. ūris E. uestris Nonius, Priscianus
 uultis (u 2 ex al. l. E) libri cum Nonio (uoltis Q) et Prisciano
 mercimo[J 2. uendundis que B meletum E letum B. l[J
 foetum . . . Efficere Matthias Klock. laetos . . . Efficere quidam
 apud Lambinum, Putschius in Grammaticis 3. Adf[J inrebus E
 4. Et [J Et uti ut v. 8 Bothius, Lomanus Misc. p. 177
 ūrorum BDE 5. B[J Bene me Lomano Miscell. p. 177 magis
 placet, sed nihil mutat: cf. Langenus 'Beitraege' p. 1 sq. uultis
 BDE peregreque, quod def. Brixius ad Capt. v. 169, m.² ex
 peregrique B. peregrique ex peregrinaque D. peregrique habuisse vid.
 etiam recentiorum codd. archetypus

Bonóque atque amplo auctáre perpetuó lucro
 Quasque íncepistis rés quasque inceptábitis,
 Et utí bonis uos uóstrosque omnis núntiis
 Me adfícere uoltis, éa uti nuntiem ádferam,
 Quae máxume in rem uóstram comuném sient 10
 (Nam uós quidem id iam scítis concessum ét datum
 Mi esse áb dis aliis, núntiis praesim ét lucro):
 Haec út me uoltis ádprobare, adnítier
 Lucrum út perenne uóbis semper súppetat:
 Ita huíc facietis fábulae siléntium 15
 Itaque aéqui et iusti hic éritis omnes árbitri.
 Nunc quóius iussu uénio et quam ob rem uénerim,
 Dicám simulque ipse éloquar nomén meum.
 Iouis iússu uenio: nómen Mercurióst mihi.
 Pater húc me misit ád uos oratúm meus, 20
 Tametsí pro imperio uóbis quod dictúm foret
 Scibát facturos, quíppe qui intelléxerat
 Veréri uos se et métuere, ita ut aequómst Iouem:
 Verúm profecto hoc pétere me precário
 A uóbis iussit léniter dictís bonis. 25
 Etenim ille, quoius huc iússu uenio, Iúppiter

V. 6—30 *interc.* J 6. lucro *ex loco m. rec. D* 8. uti *ex ui E*
 urosque *BDE* nunciis *B* 9. uultis *BDE* ea uti nuntiem ad-
 feram *Iulius Lange 'de sent. temp. syntaxi' thes. 3: ea adferam ea uti*
nuntiem libri (ũ E, ut B. nuntiem ex nun iem D). ea adferam eaque
 ut nuntiem *Aldus.* ea ut adferam, ea ut nuntiem *inter alia Holtzius.*
 ea feram, ea uti nuntiem *Lomanus Misc. p. 177* 10. Quę *B.* Quę *E*
 maxime *BDE* inrem *E* uestram *B* comunem *BDE* scient
E V. 11—14 *damnat Guyetus* 11. quidem id iam *m.² ex* qui demidiam
B. qui demidiam *E* 12. Mihi (*Michi E*) libri esse] hec *E*
 abdis *E* a *ex ab ras. B* diis *m.² ex dis B* aliis, ii *fort. ex u*
B p̄sim *B.* presim *D* 13. Hęc *E.* Hec *B* uultis *BDE* ad-
 probare *libri (app- E), quod appropare = appropriare esse vult Meursius*
I 1 ac nitier *Aldina.* adnuere *Merula ad Ennium p. 163* 14. per-
 henne *E.* perenne *D* subpetat *B.* superat *E.* superet *F'Z, corr. Her-*
molaus 15. fabulę *BE* 16. Ita *Fruterius Veris. III 2* equi *BE*
 iusti *ex iusta D* 17. cuius *BDE.* cuius huc *ut v. 26 Lomanus*
Misc. p. 178 obrem *E* rem huc missus sum *Becker Studemundi*
Stud. p. 311 19. mercurio est *Palat. 5,* Guyetus: mercurii est*
BE. mercuri est *D* michi *E* 20. aduos *E* 21. Tam & si
 proimperio *BE* Post imperio *interpungentes refutavit Gronovius*
 22. Scibāt *B* 23. equum est *BDE* 24. p̄cario *BD* 26.
 Et enim *BE* cuius *BDE* iussu huc *cod. Leidensis Bosschae*

Non mínus quam uostrum quíuis formidát malum:

Humána matre nátus, humanó patre,

Mirári non est aéquom sibi si praétimet.

Atque égo quoque etiam, quí Iouis sum fílius,

30

Contágione meí patris metuó malum.

Proptérea pace aduénio et pacem ad uós fero.

Iustám rem et facilem esse óratam a uobís uolo:

Nam iústa ab iustis iústus sum oratór datus:

Nam iniústa ab iustis ímpetrari nón decet,

35

Iusta autem ab iniustis péterest insipiéntia:

Quippe ílli iniqui iús ignorant néque tenent.

Nunc húc animum omnes quae loquar aduórtite.

Debétis uelle quae uelimus: méruimus

C huc ex hic *B* iuss^u *E* iupiter *D* 27. Nonminus *D* qui
uis *B* 28. H^umana *E* patre e *E*: cf. arg. II v. 8 29. equom
BE. equm *D* si sibi *D* p^rtimet *B*. pretimet *DE* 30. At
ego *F*, *Pal.* 6, *Lindemannus* 31.]lum *J* meematrix *E*. meae
matrix *Z*, corr. *Angelius* 32. Versum damnat *Guyetus* pacē ad-
uenio *E*] pacem *J* aduos *E* fero *Acidalius*, *Pureus*: cf.
Spengelius 'Plautus' p. 21. afferro *BDEJ* pacem aduenio et ad
uos adferro *Lindemannus* coll. *Aul.* v. 270 (pacem iam *FZ*, pro quo
pace restituerat *Angelius*). pace aduenio et ad uos adferro *Weisius*,
Holtzius. pace aduenio ad uos, pacem adferro *Bothius*. pacem adueniens
ad uos afferro *Rudolfus Sydow de recens. Catulli carm.* (*Berolini a. 1881*)
sent. contr. 3 33. Cf. *Langenus* p. 319]m esse *J* oratum *F*, *Valla*,
multi collato *Gellio* I 7 auobis *EJ* 34. V. insiticius vid. *Lomano*
Misc. p. 179]tis *J* iusta *Bothius*: iuste libri abiustis *BE*
iuste ad iustos iusti *Acidalius* Post datus er. sum *D* 35.]ustis *J*
iniusta, in s. v. *E* abiustis *E* impetrare cum *Camerario et deterioribus*
quibusdam libris Dousa 36.]tis petere *J* Ista *E* abiniustis *E*
Iusta abs iniustis petere autem insipientia est *Fruterii* II 20 cod.
peterest insipientia *Brugmanus* p. 47: petere insipientia (insipientia
B) est libri. petere id insipientiast *Lachmannus*. ea insipientiast
Becker de com. Rom. fab. p. 107. iniustis propter sententiae oppositionem
def. Brixius de Pl. et Ter. prosodia p. 30 37. V. ex interpretamento
cuius qui praecedit confictus esse videtur]us ignorant *J* illi *D* (ex
in illi) *F*. nulli *B*, unde quippeni? illi prave *Lambinus*. in illi *E*. illa
Z iniusti pro iniqui *Salmasius* iniqui ius ex iniquius *B* timent
codd. rec. non nulli 38.]um *J* Nunc *Fleckeisenus* duce *Guyeto*:
Nunc iam libri ad ea (adea *E*) pro omnes *EJFZ* Nunc iam
animum huc omnes vel Nunc iam animum huc ad ea *Ritscheli*
(animum huc etiam *Lomano* *Misc.* p. 180) *Proleg.* p. 181, qui
omnium minime placitum esse putat Nunc iam omnes animum ad ea
omnes ea *Camerarius* quē *EJ*. que *BD* 39.]elimus *J*
quē *BE* Post uelimus m.² s. v. & *B*

Et ego ét pater de uóbis et re pública. 40
 Nam quíd ego memorem — ut álios in tragoédiis
 Vidí Neptunum, Vírtutem, Victóriam,
 Martém, Bellonam cónmemorare, quae bona
 Vobís fecissent —, quís bene factis méus pater,
 Deorúm regnator, árchitectust ómnibus? 45
 Sed mós numquam illi fúit patri meo qui híc placet,
 Vt éxprobraret quód bonis facerét boni:
 Gratum árbitratur ésse id a uobís sibi
 Meritóque uobis bóna se facere quae facit.
 Nunc quám rem oratum huc uéni primum próloquar: 50
 Post árgumentum huius éloquar tragoédie.
 Quid cóntraxistis fróntem? quia tragoédiam

40.]bis *J* uobis et s. v. *E* publica *m.*² ex puplica *D.* publica *J* 41 sqq. Cf. *Ladewigius Nov. annal. t. 99 (a. 1869) p. 473*
Parenthesin ut supra ante Ussingium iam constituit Saracenus
 ('vetus codex' *Meursii I 1*). Alii, quorum primus *Taubmannus*, ita
 interpungunt: memorem, ut alios..., commemorare q. b. u. fecissent?
 quis benefactis... omnibus 41.]em & *J* alias quidam apud
Pareum intragoediis *BJ.* intragoedos *E* 42.]em *J* uirtutem
 et *Langiani, Bothius* 43. bellona *D* commemorare libri (]me-
 morare *J*) que *EJ* 44.]factus[ut vid. *J* benefactis *E*
V. 45—63 interciderunt J 45. Decorum *E.* Deum *Angelius, Reizius*
 architectust *Pareus*: architectus libri. architecto'st (duce scri-
 ptura rec. codd.: architecton) *Dousa Expl. p. 6* optimus *Pareus*
 46. Sed mos numquam illi fúit patri meo qui híc placet *LG exempli*
 causa: Sed mos numquam illi fuit patri (petri *E*) meo libri (nisi
 quod illi nunquam *F*, ut aliquis certe versus evaderet). Sed ille mos
 nunquam f. p. m. *Fruterius II 20 itemque*, nunquam mos collo-
 cantes, *Gruterus et Fleckeisenus in editione*. Sed mos is numquam
 illi f. p. m. *Pylades*. Sed is mos illi n. f. m. p. *Fleckeisenus Ep.*
crit. p. 16 (meo patri iam *Langiani*). Sed moris numquam illinc
 f. p. m. *Bentleius apud Wakefieldium 'Silvae criticae' IV (Londini*
a. 1793 ed.) p. 233. Sed illic mos (illic iam *Scaliger*) morus meo
 patri numquam fuit *Luchsius Studemundi Stud. I p. 34*. Siet?
Gertzius Ussingiusque reliqua sic ut libri scribentes. Sit? mos n.
 ille illi f. p. m. idem *Ussingius* 47. exprobraret, p ex b *m.*² *D.*
 exprobarer *B.* computaret *Pareus* bonis ex bonus *m.*² *D* *V. 48.*
49 damnat Guyetus 48. Ratum *Colerus*, Datum *Angelius*, Gnatum
Lambinus: praeter rem omnes ida *E* auobis *B* 49. Merito
 que *B.* Merito que *E* que *BE* facit *Z*: fecit *BDEF* 50.
 Cf. *Langenus p. 318* quam ob rem, ob s. v. *B* proloquar *E*
 51. tragoedie *B.* tragoedie *E*: cf. arg. *II v. 8* 52. fróntē ex fontē
E quian citat *Acidalius*

Dixí futuram hanc? déus sum, conmutáuero.
 Eandem hánc, si uoltis, fáciám ego ex tragoédia
 Comoédia ut sit ómnibus isdem uórsibus. 55
 Vtrúm sit an non uóltis? sed ego stúltior,
 Quasi nésciam uos uélle, qui diuós siem:
 Teneó quid animi uóstri super hac ré siet.
 Faciam út conmixta sít haec tragicomoédia:
 Nam mé perpetuo fácere ut sit comoédia, 60
 Regés quo ueniant ét di, non par árbitor.
 Quid ígitur? quoniam hic séruos quoque partés habet,
 Faciám sit, proinde ut díxi, tragicomoédia.
 Nunc hóc me orare a uóbis iussit Iúppiter,
 Vt cónquaestores síngula in subséllia 65

59. 63. *Placidus in Statii Theb. IV 147*: Tiryntha deus] Iuppiter mutatus in Amphitryonem concubuisse cum Alcmena Electri-
 onis filia dicitur in urbe Tirynthe, unde natus est Hercules, unde et
 Tirynthius dicitur. De qua Plautus tragicocomoediam dixit 63.
Cf. ad v. 59 65 sq. *Servius in Verg. Aen. VIII 636*: consessu
 caueae] cauea est ubi populus spectat, *ubi Danielis scholion*: Plautus
 in Amphitryone: 'ut . . . Spectatoribus'

53. commutauero libri (*m.² ex commuta uero B*) *Post commutauero*
recte interpunxit primus Acidalius 54. commutauero Eadem si uultis:
 faciam hanc ex *Bothius*: ac similiter *Lindemannus* uultis *BDE*
 ego *Hermannus Annal. t. 19 (a. 1837) p. 266*: om. libri. iam add.
Lachmannus, Muellerus Prosod. p. 518 fecero *Lomanus Spec. cr. p. 2*
dubitanter ex s. v. *D* extragoedia *E* 55. Comoedia *BE*. Com-
 moediā *D* omnis *Muellerus Pros. p. 518 adn.* hisdem *m.² ex*
 isdem *B* uersibus ex uorsibus *D*. uersibus *B* 56. sit *EFZ*:
 fit *BD*. sic *Lambinus* annon *BD*. anne *Bothius e cod. Guelf.*
 uultis *BD*. uóltis *E* 57. diuus *BDE* siem_m *E*: *cf. arg. II*
v. 8 58. urí *BDE*. uobis *Guyetus* re siet ex resiet *E* 59.
 Faciam *E* ut conmixta sit haec tragicomoedia *Fleckeisenus*: ut
 commixta sit tragico (thragico *D²*) comoedia (traicocomoedia *E*) *BDE*:
cf. Hermannus Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 266 et Goetzius ibid. t.
113 (a. 1876) p. 355. 358. tragocomoedia ex hoc v. affert *Muretus Var.*
lectt. XII 17. tragicocomoedia formam denuo neque tamen felicius def.
Ussingius t. 2 p. XII sq. c. ut haec sit t. *Pareus*. c. uti sit tragi-
 comoedia *Lomanus Misc. p. 182, Lachmannus*. u. c. fiat t. *Linde-*
mannus 61. Reges (s s. v.) *E* dii *BDE* p *D*. pūr *E* 62.
 seruus *BDE* habet om. *EZ*: corr. *Pius* 63. fit ut vid. *E*
 tragicomoedia *Pareus*: tragico comoedia *BD*, nisi quod *B* comedia,
E traicocomoedia. *Cf. ad v. 59* 64 sqq. *Cf. Osannus Anal. crit. p.*
176 sq. 64. me [*J* auobis *E* *Cf. Langenus p. 319* 65 sqq.
Cf. Ritscheliu Parerg. p. 215 sqq. 65. conquisitore[*J* Vt con-

Eánt per totam cáueam spectatóribus:
 Siquoí fautores délegatos uíderint,
 Vt ís in cauea pígnus capiantúr togae.
 Nam síqui palmam ambíssit histriónibus
 Seu quoíquam artifici — seú per scriptas lítteras, 70
 Siue ípse ambíssit, seú per internúntium —,
 Siue ádeo aediles pérfidiose quoí duint:
 Sirémpse legem iússit esse Iúppiter,

67. *Nonius* p. 99, 6: delegari (delegare libri) ueteres discedere posuerunt uel dispertiri. Plautus *Amphitryone*: 'cui . . . uiderint'

quaestores *quidam apud Lambinum, Osannus Anal. crit. p. 176, Lachmannus ad Lucr. VI 1067: Vt conquisitores libri cum Servio. Vt conquisitores Weisius, Lindemannus. Conquisitores Lambinus (qui etiam ut initio v. qui sequitur poni posse dicit) et multi. Vt cōquisitores E. Kaercher 'Prosodisches zu Pl. u. Ter.' Caroliruhae a. 1864 ed. p. 13 adn. 1 singula Pal. 6, Dousa p. 7, Pareus: singuli, alt. i ex a D. singuli BEFZ, Servius insubsellia E 66. totam[J 67. Si cui BEJ. Sic ui D, et a cui Nonii testimonium incipit fautores[J. fautores B, Nonius delegatores Nonius. dilegatos Lambinus 68. Ut is F: Uti is D. Vtiis m.³ ex Vt iis B. Vtiis E. Vt hiis J. Vt his Z. Vt ab his Dousa p. 7 incauea BE cauea[J capiatur F, Angelius togę BE 69. Nam si qui palmam ambíssit Fleck-eisenus Ep. cr. p. 16 ducibus Ritschelio et Fruterio: Siue qui ambíssent palmam libri (ambisse[J). Item, nisi quod ambíssint idem in editione. N. s. q. ambíssint p. hic Ritschelius Proleg. p. 85. Siue ambíssent qui p. Pylades. Si uero qui ambíssit p. Fruterius II 3. Siue aliqui p. ambíssint Hermannus Annal. t. 19 (a. 1837) p. 267. Siue etiam qui ambíssent p. Camerarius. Siue etiam ambíssent palmam qui Lachmannus. Qui siue palmam ambíssint Goellerus ad Trin. p. 59. Si qui ambíssit p. Lomanus Misc. p. 185. Qui ambíssint p. hic siue Ussingius. ambíssit, quode cf. Luebbertus 'Gramm. Stud.' I p. 49, primus Fruterius: ambíssent def. Spengelius 'Plautus' p. 226 hystriónibus E 70. Versum damnant Guyetus et Lomanus Misc. p. 185 Seu quoíquam Pareus: Siue cuiquam BDEJ. Si quoíquam Ritschelius Proleg. p. 85 art[J literas B 71. Om. Z, add. Hermolaus Siue ipse ambíssit Fruterius II 3: Siue qui ipse ambíssit B (ambíssent) DEJ (ambi[). Siue qui ipsi ambíssent Camerarius. Seu qui ipse ambíssit Ritschelius Proleg. p. 85. Siue ipsi ambíssint Ussingius: et siue ipsi adscripsit Salmasius, siue ipse ambíssit exh. cod. Leidensis Bosschae C inter nuncium BD perinternuntium E 72. adeo ex ideo E ediles EJ. aedibiles B, unde odibiles Gertzius, adeo bilem Ussingius perfid[J cui BDE. quid Gertzius duunt ut vid. E 73. Sirempse Fruterius II 3, Scaliger: Si similem rem ipse BD (si s. v.) J (ipse[) legem Scaliger: inlegem BDE, quod def. Gruterus et Dousa. in lego Lipsius Ant. lectt. I 1, quamquam ne legem quidem prorsus improbat. lege Fruterius II 3*

Quasi mágistratum sibi áleriue ambiuerit.
 Virtúte dixit uós uictores uiuere, 75
 Non ámbitione néque perfidia: quí minus
 Eadem hístrioni sít lex quae summó uiro?
 Virtúte ambire opórtet, non fauitóribus.
 Sat habét fautorum sémper qui recté facit,
 Si illís fides est, quíbus est ea res ín manu. . 80
 Hoc quóque etiam mihi páter in mandatís dedit,
 Vt cónquaestores fíerent histriónibus:
 Qui síbi mandasset délegati ut plaúderent
 Quiue áter quo placéret fecissét minus,
 Eius órnamenta et córium uti concíderent. 85
 Mirári nolim uós, quapropter Iúppiter
 Nunc hístriones cúret. ne mirémini:
 Ipse hánc acturust Iúppiter comoédiam.

74. Quasi sibi magistratum *Guyetus*. Quasi si m. *Lomanus Misc.* p. 186. Magistratum quasi sibi *Fleckeisenus Ep. crit.* p. 16. mágistratum def. *Hermannus Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 267* alteri ue *B.* alte[*J* De ue cf. *Langenus 'Beitraege' p. 97* ambiuerit, t ex ū *D.* ambiuerint *cod. Leidensis A, Gertzius* 75. nos ut vid. *E* uos om. *JZ* uiuer[*J.* clnuere *Gulielmius c. 1, quod iure improbat Scriuerius Op. anecd. p. 55, etiam perversiora Palmerius p. 724 (numeri sunt 'Lampadis' t. IV)* 77. Eandem *J* hystrióni *J* quē *BEJ* 79. hábet fautorum *Lomanus Misc. p. 186* habere, t s. re scripta *B* fautorium *E* recte ex recta *D* 80. in manu *BEJ* *V. 81—85 simul cum 64 sqq. ferri posse Osannus Anal. crit. p. 176 negat* 81. michi *EJ* pater cum *Weisio Muellerus 'Nachtraege' p. 121: om. libri. Post dedit idem add. F cum ruina versus. ille add. Pylades. Dein . . i. m. mihi d. vel Dein . . mihi i. m. d. pater vel Dein . . mihi ille i. m. d. Luchsius Studemundi Stud. p. 35. Pareus ex v. 82 uti asciscit. Atque hoc quoque etiam mi ille Fruterius II 20 inmandatis BE* 82. Vt conquaestores qui s. ad v. 65: Vt conquisitores libri (con s. v. *D*), quod Vt cónquísitores metitur *Kaercher l. s. s. Vt conquisitores Lindemannus. Conquisitores Fruterius II 20* hystriónibus *J* 83. mandasset *Bentleius, Lomanus Misc. p. 187: mandassent libri* 84. Quiue alter quo placeret *Guyetus* (placeret cum *Pio*): Quiue (Qui ue *BJ*) quo placerent alter libri. Quiue ut placeret alter *Reizius*. Qui quo placeret alter 'alii' apud *Pareum* fecissent *Pius* 85. *V. damnat Guyetus* Eis *Lambinus, Scaliger* ora menta *Svartius Analectorum II 5 p. 78* 86. qua propter *BDEJ* 87. hystriónes *J.* histriónem *Scaliger* cur et *E* n/// remini (an n euremini?) ex nemiremini *J* 88. acturus est libri iuppiter, u s. v. *J* comediam *BJ* (ex comedi am)

Quid id éstis admiráti? quasi ueró nouom
 Nunc próferatur, Ióuem facere histryóniam. 90
 Etiam hístriones áno quom in proscénio hic
 Iouem ínuocarunt, uénit: auxilio ís fuit.
 Praetérea certo pródit in tragoédia.
 Hanc fábulam inquam hic Iúppiter hodie ípse aget
 Et ego úna cum illo. núnc uos animum aduórtite, 95
 Dum huiúsce argumentum éloquar comoédiae.

Haec úrbs est Thebae: in íllisce habitat aédibus
 Amphítruo, natus Árgis Alcaeó patre,

98. *Nonius* p. 487, 32: Argus pro Arguius. Plautus Amphitryone: 'amphitreo . . . patre'. — *Servius ad Aen. I* 268 (p. 99, 12 ed. *Thilo et Hagen*): Iliia pro Iliensis, ut Plautus 'Hector Ilius' pro Iliensis. et 'Amphitryo natus . . . patre' id est Argiuo

89. id estis admirati *Fleckeisenus*: admirati estis libri. estis admirati *Pylades, Reizius*. admirati id estis *Lomanus Misc. p. 187 inter alia, Brixius de pros. p. 11*. admiratin estis, interrogandi signo post quid posito *Lomanus l. s. s., Muellerus Pros. p. 496 nouum libri V. 90 sqq. et a numeris et a dicendi genere satis suspecti* 90. Hunc *J* 'Fortasse' Iouem agere *Bentleius* Iouem proferatur nunc facere histryoniam *Muellerus Pros. p. 115 histryoniam J V. 91—93 eiciendos putat Ussingius* 91. Et iam *B* histryones *J* anno] nannio *Valla, Meursius I 1. ante vel antehac Ussingius* cum libri in om. *EJZ: corr. Hermolaus* pro scenio *J* 92. inuocarunt *B* (ex inuocauerunt) *D* (in s. v.). inuocauerunt *J* his fuit *J* (fu[] *F* *V. 93—96 damnat Guyetus* 93. Preterea *BDEJ* certe *Lambinus, Bothius e Guelferb.* intragoedia *EJ*. intra goedia *BD* 94. in quam *J* hic s. v. *D* Iuppiter hic *Fleckeisenus* hod[*J* Iuppitēr def. *Bothius, Wagnerus, Mus. Rhen. t. 22 (a. 1865) p. 120, Fleckeisenus Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 33* 95. 96. Inverso ordine *E*: signis corr. m.² ut vid. 95. cum illo una *Fleckeisenus* nunc uos *Pylades, Reizius*: nunc libri. nunc iam *Muellerus Pros. p. 536*. nunc huc *Lomanus Misc. p. 188, Muellerus l. s. s., Lachmannus* animum[*J* 96. Dum [] eloqu[*J* argumentum huius *Pylades* huiusce *Bentleius ad Andr. prol. v. 11, Brunckius, Muellerus Pros. p. 502 (praeter alia), probante Brandtio de gen. p. 62, improbante F. Schmidtio de pron. dem. formis p. 54*: huius libri comoedię *BE* *V. 97—114 interciderunt J* 97. Hęc *E* the//// bae ex comedię *D*. thebę *E*. Thebe *Angelius, Lambinus* inillisce *E* edibus *E* 98. Amphitrio *BDE*. amphytrio *Servius*. amphitreo vel amfitreo *codd. Noniani* natum *codd. Noniani PLC* Argus Saracenus *Nonio male usus cum multis* Alcaeó (quod m. rec. in *E* adscripsit) *Fleckeisenus Nov. ann. t. 121 (a. 1880) p. 605*: ex argo libri. Argo vel errorem poetae vel librarii mendum esse putat *Ussingius* ita, ut Argo pro Alceo = Alcaeó scripserit

Quicum Álcumenast núpta, Electri filia.
 Is núnc Amphitruo praefectust legiónibus: 100
 Nam cúm Telebois béllumst Thebanó poplo.
 Is prius quam hinc abiit ípsemet in exércitum,
 Grauidam Álcumenam fécit uxorém suam.
 Nam ego uós nouisse crédo iam ut sit méus pater,
 Quam líber harum rerum et multarúm siet 105
 Quantúsque amator, si eí quid conplacitúmst semel.
 Is amáre occepit Álcumenam clám uirum
 Vsúramque eius córporis cepít sibi:
 Et gráuidam fecit ís eam conpressú suo.
 Nunc de Álcumena ut rém teneatis réctius: 110
 Vtrímquest grauida, et éx uiro et ex summó Ioue.
 Et méus pater nunc íntus hic cum illá cubat
 Et haéc ob eam rem nóx est facta lóngior,
 Dum cum ílla quacum uólt uoluptatém capit.

108. *Nonius* p. 230, 36: Usus generis masculini . . . feminini
Plantus in *Amphitryone*: 'Usuramque . . . sibi'

99. Cf. v. 364 Qui cum *BE* Electri = Electrii *Meursius* I 1. Cf.
Fleckeisenus l. s. s. alcumena est libri 100. Cf. v. 363 amphitrio *BD*.
 amphytrio *E* praefectus est libri (*p̄-B*) praefectust Amphitrio *Hermannus* Nov. ann. t. 19 (a. 1837) p. 267. praefectus A. est *Bothius* 101.
 cum ex tum *D* thelobois (telobois *E*) libri bellum est *Pylades*: est
 bellum libri. Teleboist ferri vix potest: cf. *Ritscheli* Proleg. p. 108
 cū thebano *E* poplo *Camerarius*: poplo *BDE*. populo *FZ* 102.
 habiit *D* ipse met *BE* in exercitum *E* 102. 103. Cf. v. 1137 103.
 fecit uxorem *Fruterius* II 20: uxorem fecit libri Alcumenen servata
 librorum scriptura *Lambinus* 104. De Nam dubitat *Ussingius*. iam (altero
 iam deleta) *Lambinus* nouisse ras. ex nouissem *B* meus pater
Bothius: pater meus libri. Cf. *Luchs* Studem. Stud. I p. 27
 105. liberarum *Fruterius* II 20 et *Peerlkampius* ad *Aen.* t. I p.
 279: om. libri siet ex sciet *D* 106. si ei quid *Bozhornius*: siet
 (si et *E*) quod (quod om. *E*) libri. si quid *Bosius* apud *Dousam* p. 8.
 quom quid *Pylades*. sit quod *Lindemannus* complacitum (ex com-
 placitor *E*) est libri 107. Is ex Isti *D* uiro *m.*³ ex uirum *D*
 108. 109. Cf. v. 1135. 1136 108. cepit *Nonius*: coepit *BDE* 109.
 is eam recte def. *Klotzius* Nov. ann. t. 51 (a. 1847) p. 241 sq. eampse
Fruterius II 20 (qui etiam Eamque grauidam fecit). etiam *Pareus*.
 itidem *Lindemannus* (poterat etiam iterum). istam *Lachmannus*
 compressu *BD* 110. dealcumena *B* 111. Vtrimque (Vtrumque *E*)
 est libri ex uiro *E* ex summo *E*. summo ex *Fleckeisenus*, quod
 revocat *Ep. crit.* p. 16 ex del. cod. *Leidensis* 112. nunc intus ex
 nunctus *D* hic om. *EZ*, add. *Pylades* 113. hęc *E*. hęc *B* 114. cum

Sed ita ádsimulauit sé quasi Amphitruó siet. 115
 Nunc ne hunc ornatum uós meum admirémini,
 Quod ego húc processi síc cum seruili schema:
 Veterem átque antiquam rém nouam ad uos próferam.
 Proptérea ornatus ín nouom incessí modum:
 Nam méus pater nunc íntust eccum Iúppiter. 120
 In Ámphitruonis uórtit sese imáginem
 Omnésque eum esse cénsent serui quí uident:

116 sq. *Priscianus Inst. gramm. VI 7 (G. L. t. II p. 199, 14)*: Neutra eiusdem terminationis (in a desinentia) graeca sunt et addita 'tis' faciunt genetium, ut 'hoc peripetasma, huius peripetasmatis' . . . haec tamen antiquissimi secundum primam declinationem saepe protulerunt et generis feminini, ut Plautus in Amphitrione 'cum seruili schema' pro 'schemate': 'nunc ne . . . schema'. *Hinc pendet Ars anonyma Bernensis Anecd. Helv. ed. Hag. p. 98, 31*

117. *Charisius (G. L. t. I p. 53, 15)*: Plautus schema pro schemate dixit in Amphitruone: 'huc . . . schema'. — *Idem p. 144, 17*: Schema quasi monoptoton sit, proinde declinasse Caecilius . . . denotatur . . . Plautus in Amphitryone: 'huc . . . schema'. — *Probus Cathol. (G. L. t. IV p. 6, 32)*: schema, schematis . . . quod Plautus in Amphitryone posuit 'cum seruili schema' non neutri generis declinationem subuertit, sed genus: cf. *Sacerdotis art. gramm. II (G. L. t. VI p. 471, 9)*, qui 'in s. s.'. *Pompeii Commentum (G. L. t. V p. 197, 10)*: illud etiam scire debes haec nomina, quae Graeci neutraliter declinarunt, Latinos etiam feminine dixisse . . . Graeci dicunt hoc schema, Latini dicebant haec schema . . . habes exempla innumerabilia et apud Plautum et apud antiquos et ex aliqua parte apud Ciceronem. Nam ait Plautus: 'processit Mercurius cum seruili schema'. — *Nonius p. 224, 34*: schema feminino genere dici ueterum usurpat auctoritas. Plautus Amphitryone: 'quod . . . schema'

illa *Lindemannus*: illa libri. ille *Angeli* duce *Pylade* qua cum *BE*
 uult *BDE* 115. *V. damnavit Guyetus*]et (siet) solum in *J*
superest adsimulauit ex adsimilauit *D.* adsimilauit *E* amphitrio
BD. amphytrio *E* 116. ornatum hunc *Priscianus* admiremini
m.³ ex admiraemini *B.* admiraemini *D.*]miremini *J.* miremini *Steinhoffius* 'Proleg. zu Plautus Amph.' II p. 13 adn. 23 117. *V. damnat*
Guyetus Quod *D* huc ego *Charisius* bis, nisi quod priore loco ergo
codex processit huc *Nonius* (huc praecessi *L*) sic *Charisius* bis
om. seruili ex seruuli *B* schema seruuli *Camerarius* in *B*
]cema *J.* scema *codicum Prisciani* pars 118.]m rem *J* aduos
EJ 119. *V. damnat Guyetus*]ornatus []n nouum *J* nouum
libri innouum *E* 120. Nam *del. Guyetus*]mens *J* nunc
 intust eccum *Langenus* p. 3, *Ritscheli*: intus nunc est eccum libri.
 nunc intus eccum *Bothius*. nunc eccillum intus *Muellerus Pros.* p. 40
 summus pro eccum *Brugmanus* p. 29 121. Inamphytrionis *E*
 amphitrionis *BD.*]amphytrionis *J* uertit libri se se *E* 122.
]mnesque *J.* Omnisque *E* cessent *J*

Ita uórsipellem sé facit, quandó lubet.

Ego sérui sumpsi Sósiae mihi imáginem,

Qui cum Ámphitruone una ábiit hinc in exércitum, 125

Vt praéservire amánti meo possém patri

Atque út ne qui essem fámiliares quaérent,

Vorsári crebro hic quóm uiderent mé domi.

Nunc quom ésse credent séruom et conseruóm suom,

Haud quísquam quaéret qui siem aut quid uénerim. 130

Patér nunc intus súo animo morém gerit:

Cubát complexus, quóius cupiens máxumest.

Quae illi ád legionem fácta sunt, memorát pater

Meus Álcumenae: cénset illa illúm uirum

123. *Nonius* p. 38, 5: uersipelles dicti sunt quolibet genere se commutantes . . . *Plautus Amphitryone*: 'uersipellem . . . lubet'. — *Idem* p. 41, 23: tergiuersari fallere et dicta mutare. Et est quasi tergum uertere; ut ait *Plautus Amphitryone*: 'uersipellem . . . lubet' 131. *Studemundus apud Klusmannum* p. XXXI adn. *Frontonem* p. 224, 2 *N. confert*: ego ignoro ea te mente Alsium isse, ut animo morem gereres

123. uersipellem *D*, *Nonius*. uersi pellem *BE*.]si pellem *J* iubet *EJ* 124. michi *E* 125. *Amphitruone una* *Fleckeisenus in ed.*: *amphitrione libri* (*amphytrione EJ*). *Amphitruone ero* *Ritscheli*. *Amphitruoned idem Nov. exc. p. 72. Aliter defectum supplere conati sunt Camerarius Fleckeisenusque Exerc. crit. p. 38* (*abiuit*) *et Bothius* (*hinc abiit indu*) *abi it E* *inexercitum EJ. idem ex inercitum D* 126. *prae intercidit J* *p̄servire B* *possem ex pessem D, m.² ex passem J* *patrie J* 127.]que *J* *nequi DE* *essem, m ex nt D* *quererent EJ* 128. *Versari libri* *crebro, o ex is D* *cum libri V. 129 — 141 damnat Guyetus* 129. *cum libri* *credent (ent e corr.) E. credens J. crederent Z: corr. Valla* *seruum et conseruum suum libri* *serui pro seruum et Bothius* 130. *Hand ex Haut E* *queret J. queret BDE* *qui sim quaeret Fleckeisenus: at cf. Ep. crit. p. 16. Muellerus Pros. p. 761, sim scribens aut nunc ante uenerim supplet, aut nec pro aut corrigit uenirem E* 131. *inquitus E* 132. *V. 290 complexus . . cubat]bat J* *complexus BEJ* *cuius libri* (*cuius, ius in ras., ubi piens fuerat B. cuius in marg. B²*) *maxime est libri* 133.]illi *J* *Que E* *adlegionem E* 134.]s *J* *alcumene E. alcumeniae J* *censet illa illum Fleckeisenus: illa illum censet libri. Ordinem servant Pylades (at ante illa inserens), Muellerus Pros. p. 683 (nunc ante censet supplens), Heineckius 'Allg. Schulzeitung' a. 1829 II p. 613 et Schneiderus 'Formenlehre' I p. 23 (Alcumenai scribes: neque deerit qui J codicis scripturam sic explicet: alcumena¹)*

Suom ésse, quae cum moéchost. ibi nunc méus pater 135
 Memorát, legiones hóstium ut fugáuerit,
 Quo pácto donis sít donatus plúrumis.
 Ea dóna, quae illic Ámphitruoni súnť data,
 Abstúlimus: facile méus pater quod uólt facit.
 Nunc hódie Amphitruo uéniet huc ab exércitu 140
 Et séruos, quoius égo fero hanc imáginem.
 Nunc ínternosse ut nós possitis fácilius,
 Ego hás habebo usque híc in petaso pínnullas:
 Tum meó patri autem tórulus inerit aúreus
 Sub pétaso: id Amphitruóni signum nóń erit. 145
 Ea sígna nemo horum íntus familiárium
 Vidére poterit, uérum uos uidébitis.

135. Suum libri (intercid. J) quę cum J. quicum *Muellerus*
Pros. p. 683 adn. moecho est libri (mecho BJ) *Post nunc unius*
litt. ras. B 136.]hostium J 137. p^octo E donis sit *Salmasius,*
Guyetus: sit donis libri, quod def. Klotzius Nov. ann. t. 51 (a. 1847)
p. 242 plurimis libri (]rimis J) 138.]data J quę E am-
 phitrioni BDE V. 139 — 149 interc. J 139. quod ex quot B.
 quot DE uult BDE 140. amphitrio BD. amphytrio E huc
 ueniet Amphitruo *Bothius* abexercitu E 141. seruus m.² ex
 seruos B cuius libri e. s. eius cuius ego fero imaginem *Gru-*
terus ego fero hanc *Fleckeisenus, Ritscheliu*: ego hanc fero libri.
 hanc ego fero *Bothius ex Argentor. a. 1514.* ego hanc fero hodie
Weisius, quem contra Hermannus Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 268.
Hiatum def. Klotzius l. s. s. p. 243 gero *Lambinus* 142. Hunc . . .
 uos *Fruterius II 20 •* inter nosse BDE 143. hasce dubitanter ut
 in prologo *Schmidtus p. 36* habebo usque hic *Fleckeisenus*: habebo
 usque libri. habebo hic usque *Pylades, Hermannus Nov. annal. t. 19*
(a. 1837) p. 268. habebo hodie usque *Muellerus p. 496.* habebo
 usque, *hiatum excusans, quod usque sit idem quod cusque Bergkius*
'Beitraege' p. 119: atque id ipsum cusque restituit Ritscheliu Opusc.
t. 3 p. 143 impetaso pinulas D (priore a ex r). in petas opinnulas
 B (in ras. ex im et nn m.² ex n). inpetas opinulas E: pinulas *def.*
Fleckeisenus Ep. crit. p. 11 144. torrulus BDE 145. Suppe-
 taso BDE id Amphitruoni signum *Hermannus Nov. annal. t. 19*
(a. 1837) p. 268: id signum amphitrioni libri (amphytrioni EJ). signum
 id Amphitruoni *Guyetus, Ritscheliu. Ordine librorum seruato quod*
vel nam id pro id Muellerus Pros. p. 683, petasod Ritscheliu Exc.
Pl. nov. p. 72 146. signa ex signū D horum intus *Ritscheliu*:
 horum libri. horunce *Camerarius, Hermannus Nov. annal. t. 19 (a.*
1837) p. 268, contra quos dixit F. Schmidtus p. 50. horum nunquam
Muellerus 'Nachtrage' p. 130. Ritscheliu etiam de nemo homo
 horum cogitavit

Sed Ámphitruonis íllic seruost Sósia,
 A pórtu qui nunc cúm lanterna huc áduenit.
 Abigám iam ego illunc áduenientem ab aédibus. 150
 Adéste, erit operae prétium: nunc spectábitis
 Iouem ét Mercurium fácere hic histrióniam.

148. amphitrionis *BD*. amphytrionis *E* illicst *Luchsius de gen. form. p. 47*. illest *Bothius*. ille *Ussingius* seruost *LG*: est seruus libri. *De est falso collocato cogitat etiam Muellerus p. 331*
 149. Qui illic a portu nunc, in fine huc om. *Ritschelius, Luchsius Hermae t. 6 (a. 1872) p. 275, qui etiam A portu qui illic qui LG: illic libri laterna B huc add. Camerarius: om. libri, unde laternad Bothius, Ritschelius Exc. Pl. n. p. 62 (idem portud scribi posse monet Opusc. t. 3 p. 126: portu huc Muellerus p. 339. 527)*
 150. Abigam [*J. Ambigam D* illunc *Camerarius, Reizius*: illum libri iamiam illum ego *Pylades* illum aduenientem hinc ab *Pareus* edibus *B*. edibus *D* abedibus *E* 151. Adeste: erit *Palmerius Spicil. p. 749: Adest ferit libri. (Ad est. [J]. Adest. erit Muretus teste Taubmanno opere BDE* ptium *BD* nunc spectabitis *LG*: hic spectantibus libri. Deleto contra usum pretium *Fleck-eisenus* uobis inspectantibus (*cf. v. 998*), inspectantibus cum *Hermanno, qui apud Beckerum de com. Rom. fab. p. 106 sic locum restituit: fert operae pretium, his inspectantibus. Muellerus p. 518 ut vid. certe: hic inspectantibus* 152. mer[*J* facere hic *Hermannus l. s. s., ex v. qui praec. supplens: facere libri. facere una vel ut faciunt Muellerus p. 518*

ACTVS I

SOSIA. MERCVRIVS

SOSIA

Qui me álter est audácior homo aút qui confidéntior
 Iuuentútis mores quí sciam, qui hoc nóctis solus ámbulem?
 Quid fáciam, nunc si trés uiri me in cárcerem conpégerint? 155
 Inde crás e promptuária cellá depromar ád flagrum
 Nec caúsam liceat dícere neque quícquam in ero sit aúxili
 Nec quísquam sit quin mé malo omnes ésse dignum députent.

153 — 155. *Priscianus de metris Terentii II 8 (G. L. III p. 421, 8):* Comici nostri . . . in plerisque prologis et primis scenis trimetris utuntur. Plautus . . . in *Amphitrione* . . . prima scena: 'qui . . . compegerint'. ecce hic, quamvis prima sit scena, tetrametris est tamen usus. ideo 'in plerisque' diximus 156 sq. *Respexit hunc locum Apuleius Apolog. 54 (p. 64, 20 ed. Kr.):* e cella promptuaria in forum atque in iudicium proferetur

Act. I sc. 1 SOSIA MERCVRIVS *BE.* SOSIA MER [*J: om. spatio relicto D* 153. *Pers. om. BDE* ui cum spat. init. *D* est [*J* audatior *E* 154. *Iuuentae Guyetus* mores qui [*J* 155. nunc [*J* si nunc *Meursius cum interpolata editione Prisciani* incarcerationem *BE* cõpegerint *D.* compegerint *B* cum *Prisciano* 156. *Quae sequuntur usque ad v. 162 cum interrogative exhibuissent editiones antiquiores, primus Camerarius ut supra interpunxit* Cras inde *Guyetus* cras (s. v. quasi m. 2) *B.* quasi *Camerarius.* cras quasi *Pareus* e promptuaria *Apuleius, Hermolaus:* e promptaria *BDFZ.* epromptaria *EJ* ad fl[*J.* adflagrum *E* V. 157—162 tractat *L.* *Spengelius Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564* 157. causa *E.* del. *L.* *Spengelius l. s. s. malum versum procudens* dicere *Pylades:* dicere mihi (michi *E*) libri neque quícquam in ero sit auxili *Lachmannus:* neque in ero (inerro *B,* ubi prior r er. inero *D¹E.* inhero *D².* in hero[*J*) quicquam auxilii siet vitioso exitu libri. neque in éro quicquam sit mi auxili *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 56.* mihi neque quicquam auxilii siet *Bothius, Brixius* (neque mihi) progr. *Liegn. a. 1857 ed. p. 7* In ero versui sequenti praefigentes. neque in ero quicquam auxilii siet idem *Bothius, Muellerus Pros. Pl. p. 181. Cf. Hermannus Elem. p. 103. Librorum scripturam Lindemannus def., siet v. 58 adfigens, quem sequitur Fleckeisenus* 158. *Cf. v. 157* quin me malo *Muellerus Pros. Pl. p. 181:* quin me (quinme *E.* qui non me *JF*) libri. qui non med *L. Spengelius l. s. s.* quin me malo cruciatu dignum eiecto omnes *Luchsius l. s. s.* esse[*J*

Ita quasi incudém me miserum
 Hómines octo uálidi caedant
 Ét peregre adueniéns hospítio
 Públicitus accípiar.

160

161—164. *Priscianus de metris Terentii II 10 (G. L. III p. 422, 10):* utitur tamen (*cf. quae ex eodem Prisciano supra ad v. 153 sqq. exscripta sunt*) in hac ipsa scena et dimetris brachycatalectis, id est a tribus simplicibus pedibus ut: 'ita peregre adueniens' similiter: 'qui hoc noctis a portu': uel dimetris catalecticis, id est quibus una desit syllaba, ut 'ingratis excitauit': uel dimetris hypercatalectis, id est quibus una abundat syllaba, ut in eadem 'hospitio publicitus accipiar' 161 sq. *Charisius (G. L. I p. 214, 1):* publicitus . . . Plautus . . . in *Amphitryone*: 'ita peregre adueniens hospitio publicitus' *Nonius p. 513, 1:* publicitus pro publice . . . Plautus in *Amphitryone*: 'hospitio publicitus accipiat' *Osbernus p. 459:* publicitus . . . hinc etiam Plautus: 'ita . . . accipiar'

V. 159—162 sic dubitanter descripsimus *Muellerum p. 350 secuti: de eisdem egerunt L. Spengelius Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564, Seyffertus de vers. bacch. p. 21, A. Spengelius 'Plautus' p. 127, Studemundus de cant. p. 87, Christius 'Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der bair. Academie' a. 1871 p. 46, Koestlinus Philol. t. 36 (a. 1877) p. 359: denique ante omnes Hermannus Elem. d. metr. p. 393, dein Nov. annal. t. 19 (a. 1837) p. 269 duplici ratione, quarum alteram amplexus est Fleckeisenus hanc: Ita quási incudem me míserum homines | Octó ualidi | Caedánt: ita peregre huc ádueniens | Públicitus ego hospítio áccipiar. Qui versus tales sunt in B:*

Ita quasi incudem me miserum homines octo ualidi caedant

Nec aequum anne iniquum imperet cogitabit

Ita peregre adueniens hospicio puplicitus (t s. v. m. 2) accipiar

A quo ceteri ita discrepant: homines[J cedant E Versui 2 crucem praefigit D² Nec E. Haec J. Hec F² equum D. equum E impegeret E cogitabat EFZ. cog[J Itaque JF ueniens Z hospitio E plublicitus[J. publicitus EFZ accipiat Z cum Nonio

160. Verba quae in libris h. v. sequuntur delevit *Hermolaus V. 161 sq. parallelus v. 296 falsoque huc illatos dicit Osannus Anal. cr. p. 198* 161. Et LG: Ita libri cum *Charisio et Prisciano* 162. Publicitus ego *Hermannus l. s. s. V. 163—175, quos eiectis glossematis ex parte ab aliis iam detectis bacchiacos esse uoluimus, sotadeos esse censuerunt Hermannus (praeter verba Haec eri inmodestia) Elem. doct. metr. p. 459 (quam sententiam abiicit Nov. annal. l. s. s. p. 270, ubi eam profert descriptionem quam recepit Fleckeisenus), Bergkiius 'Beitraege' p. 67, Christius 'Metrik' p. 490 edit. 2 (v. 168—172). Alia temptauerunt Studemundus de cant. p. 27 sq., Seyffertus de vers. bacch. 21, idem Christius l. s. s. p. 47. 49 (de v. 165, 166, 167, 168, 172), Muellerus p. 350 adn., quorum descriptiones cum non omnes exscribimus breuitati consultum uoluimus*

Haéc eri inmodéstia 163^a

Coégit me, qui hoc nóctis 163^b

A pórtu med íngratiís excitáuit.

[Nonne idem hoc luci me mittere potuit?] 165

Opulénto homini dúra hoc magís seruitús est,

[Hoc magis miser est diuitis seruos]

Quod nóctesque diésque adsiduó satis supérquest,

Quo fácto aut dicto ádeost opús, quietus né sis.

165. *Charisius* (*G. L. I p. 203, 27*): luci Plautus in *Amphitryone* 'hoc luci', ubi *Sisenna*: 'quaecumque nomina e littera ablatiuo singulari terminantur, i littera finita aduerbia fiunt, ut mani'

V. 163 sq. uno v. comprehendunt libri 163. *Ita discripserunt Hermannus Elem. p. 459 et alii* Hęc *E* heri *EJ* immodestia *J* qui[*J* Eri haéc inmodéstia me coégit qui hoc nóctis cum eodem Hermannus Fleckeisenus *Synizesin* coegit *def. Lorenz* ad *Mostell. v. 313*: cogit *e rec. cod. Bothius*. haec coegit me mire dictum 164. *Deest in J*: cf. *v. 163* aportu *E* med cum Hermannus Fleckeisenus: om. libri ingratiis *Pareus*: ingratis libri A portu ingratiis éxcitauit (*cret. et troch.*) *Seyffertus, Muellerus l. s. s.* *V. 165 deleuimus ut sermone sententia (v. 195) metro suspectum quamvis eum respexerit Sisenna* Non me *Lomanus Spec. crit. p. 5* hoc luci *BD¹EJ*, *Charisius*. hoc lucis *D²FZ*. hoc abl. vocat *Buechelerus de decl. p. 62*, idem esse putat quod huc (ita *Guyetus scripsit*) *Gruterus*: cf. *Bergk* 'Beitraege' *p. 149*. hoc cum mittere coniungunt *Lindemannus et Fleckeisenus Exerc. cr. p. 12, Ussingius* Idem nonne me mittere hoc luci potuit *Fleckeisenus cum Hermann*. Nonne ídem hoc lúci me míttere pótuít *Muellerus l. s. s. De aliorum commentis cf. locos supra allatos* potui[*J* 166. *Opulenta, a fort. in o corr. J* dura hoc magis seruitus est cum Hermannus edidit *Fleckeisenus*: hoc (*hec EF, haec Z: corr. Angelius*) seruitus dura est libri, ubi magis ex *v. 167* iam *Camerarius addidit* De Opulento hoc homini seruitus est magis dura cogitat *Fleckeisenus Nov. annal. t. 101 (a. 1870) p. 75*, ne ipse quidem sibi satis faciens. Opulento homini hoc magis seruitus durast *Seyffertus l. s. s. p. 21* Verba tradita anapaestis accommodanda esse putant *Weisius, Studemundus de cant. p. 27, Muellerus l. s. s. (etiam in v. 167), Christius 'Sitzungsberichte' p. 49* 167. *V. eiecit Gulielmus Verisim. II 6, aut hunc aut v. 166 Osannus Anal. p. 198*: cf. *v. 166* diuitiis *DE* et ante corr. *BJ* (t tis s. v.) seruus *BDE* Hoc mágis est miser diuitis seruos semper *Hermannus in exemplari* 168. 'Versus Sotadicus' adscripsit *Bentleius*. Cf. *Studemundus l. s. s.* Quod noctesque *Fleckeisenus l. s. s.*: Noctesque (*Noctesque J*) libri. Quoi noctes cum Hermannus edidit *Fleckeisenus* assiduo libri superque est libri *V. 169—171 proprio quodam metro conscriptos Bothio duce censet Studemundus de cant. p. 28*: cf. *Muellerus et Seyffertus l. s. s.* 169. Quod facto *Muellerus 'Nachtr.' p. 30, recte ut videtur*: cf.

[Ipse dominus diues operis et laboris expers] 170
 Quidque hómini lubére accidit posse rétur,
 [Aequom esse putat, non reputat laboris quid sit.]
 Nec aéquom anne iníquom imperét cogitábit.
 Ergo ín seruitúte expetúnt multa iníqua:
 Habéndum et ferúndum hoc onúst cum labóre. 175

MERCVRIVS

Satiúst me queri illo modó seruitútem:
 Qui hodié fuerim líber,

174. *Nonius* p. 301, 24: expetere accidere (expectare accipere *codd.*). *Plautus Amphitryone*: 'ergo . . . iniqua'

Langenus 'Beitraege' p. 144 dicto adeost *Bergkius* 'Beitraege' p. 68. *idem* *Lachmannus* antea et postea *Muellerus* 'Nachtr.' p. 30. dicto adest libri. dictod est cum *Pareo* *Ritscheli* *Nov. exc. Pl.* p. 59
 quietis *D.* quietístus *E.* cf. de mensura *Fleckeisenus* *Nov. annal. t.* 101 (a. 1870) p. 76, quem vix recte impugnat *Muellerus* 'Nachtr.' p. 30 ne sies *F.* ne sit *Scaliger* Facto aut dicto adést opus quiétatus né sis cum *Hermann* *ed. Fleckeisenus* V. 170—172 damnavit *Fuhrmannus* *Nov. annal. vol. 105* (a. 1872) p. 830 170. diues operae *Christius* 'Metrik' p. 490 Ipsús dominus díues et éxpers labóris *Langenus* p. 10. Dominus diues operis et expers laboris cum *Hermann* *Fleckeisenus* 171. Quidque homini *LG*: Quodcumque (Quod cumque *B.* Quod cumque *J.*) homini libri. Quodcumque ei cum *Hermann* *Fleckeisenus* lubere accidit cum *Hermann* *Fleckeisenus*: accidit libere libri posse retur ex posseretur *B.* Quodcumque accidit lubitu te posse retur *Fuhrmannus* *de part. comp. (Gryphisio. a. 1869 ed.)* p. 46 *thesis II* 172. Aequum libri Aequom ésse putat non réputat | Laboris quid sit *Studemundus* l. s. s. et *Beckerus* *Studemundi Stud.* p. 224. Aequom ésse id putát, non reputát quid labórist cum *Hermann* *Fleckeisenus* 173. Cf. ad v. 160 Haec *J.* aequum *J.* equum *D.* equum *BE* Numquam aequom *Fuhrmannus* l. s. s. anne in lit. *D.* iniquum *BDEJ* cogitabis ut vid. *J.* 174. inseruitute *EJ* 175. ferandum *J.* onust *B²*, *Camerarius*: opus est (at onus *m.* 2) *B.* opus est reliqui V. 176—179 dedimus secuti *Ritschelium* *Parerg.* p. 383: in libris v. 176 sq. et 178 sq. singulis versibus comprehenduntur. Eosdem paullo aliter tractat *Hermannus* *Nov. annal. vol. 19* (a. 1837) p. 270 sic: Satiúst me queri illo modó seruitútem | Hodié qui fuerím liber eúm nunc potiuit | Patér seruitútis: hic qui natust quéritur Cf. praeterea *Seyffertus* *de vers. bacch.* p. 29, *Spengeli* 'Plautus' p. 142, *Studemundus* *de cant.* p. 36 176. *Pers. add.* *D²F*, *Hermolaus*: om. *BD¹EJZ* satius est libri in illo *EJ.* nullo *Z.* 177. Iambice *Studemundus* p. 87 cum aliis Qui hodie *Ritscheli* l. s. s.: hodie (hodié *D.*) qui libri fueram *Lachmannus* liberr *E.* cf. *arg. II* v. 8

Eúm nunc potiuit patér seruitútis:

Hic quí uerna nátust conquéritur.

SOSIA

Sum uéro uere uérbero: numeró mihi in mentém fuit 180

Dis áduenientem grátias pro méritis agere atque ádloqui.

Ne illi édepol, si meritó meo référre studeant grátiam,

Aliquem hóminem adlegent, quí mihi adueniénti os occillét probe,

Quoniám bene quae in me fécerunt ingrátá ea habui atque ínrita.

179. *Nonius* p. 43, 10: uernas ueteres appellabant qui uere sacro fuerant nati; et habebatur nomen hoc pro uitabili maledicto. Plautus *Amphitryone*: 'Hic . . . quaeritur' 180. *Gellius* *N. A.* I 7, 17 *de Tulliana locutione* 'in potestatem esse' agens: neque soloecismum esse aiebat (*amicus Gellii*) 'in potestatem fuisse', ut uulgus semi-doctum putat, sed rationem diu certam et probam contendebat, qua et Graeci ita uterentur: et Plautus uerborum latinorum elegantissimus in *Amphitruone* dixit: 'numero . . . fuit' non, ut dici solitum est, 'in mente' *Nonius* p. 352, 16: numero significat cito . . . Plautus *Amphitryone*: 'numero . . . fuit' 183. *Osbernus* p. 388: oscillum . . id est paruum os . . et inde oscillo . . id est uerberare uel scindere; unde Plautus in *Amphitrione*: 'qui . . . probe'

178. nunc, nun in *lit. D.* Quem nunc *Scaliger, Guyetus* potiuit *B² s. v., Camerarius*: potuit *B¹ DEJ* 179. natust conqueritur *Ritschellius* l. s. s.: natus ē queritur cum *Nonio* (quaeritur) libri, *Lomanus Spec.* p. 7 (queritur) trochaice dimetiens *V.* 180—218 dimetros esse statuit *Kiesslingius Anal. Pl.* p. 13 sq. alijs eiectis versibus aliis correctis, de quibus vide suo loco 180. *Sosiae pers. praem. D², Saracenus, Hermannus Nov. annal. vol. 19 (a. 1837) p. 270, Rostius Opusc.* p. 261: om. *BD¹ EJ* et editorum multi uere uerbero *Ritschellius Par.* p. 383: uerna uerbero libri, quod defendere vid. *L. Muellerus Lucil.* p. 279. uerus uerbero *Ussingius* numero, quod ironice dictum, ex *Gellio Nonioque Hermolaus*: nunc uero libri. nam numero *Ritschellius* l. s. s. num uerbo (interrogationem conformans) *Ribbeckius trag.² p. XVI.* nunc sero *Ussingius*. Sos. Numero inde ab *Hermolao* multi. De numero non recte *Rostius Op.* p. 187 sqq. michi *E'* inmente *E.* in mente *Z*: corr. *Hermolaus* uenit cod. *Guelf. Bothii* 181. Diis *J* gracias *J* adque *BD* alloqui libri 182. studeant, nt ex m *B* gratiam *Reinius quaest. Plaut. (Crefeldiae a. 1834 ed.) p. 15, Langenus* p. 11 sq.: gratias (gracias *J*) libri, quod def. locis disparibus *Lindemannus* 183. *V.* post 185 scriptum signis huc rettulit *D* allegent *BD E.* alegent *J* uenienti *Kiesslingius Anal. Pl.* p. 13 oscillet *Osbernus*. ossillet *Dousa*. suggillet post *Scriverium Gerlzius*. occillare (an occiliare?) est 'zereggen', βωλοκοπεῖν: cf. 'Cyrillus', quo iam *Colerus* apud *Taubmannum* usus est, p. 414, 27 βωλοκόπος: occiliator; ibid. 36 βωλοστροφῶ: occo occilio . . Ibi sane duo codd. rec. oculator et oculo 184. bona *E* (ut vid.) *F* quę *EJ.* quę ex qui *D.* qui *B* inme *E* Quom quae in me fecerunt bene *Fleck-eisenus Philol. t. 2 (a. 1847) p. 75*

MERCVRIVS

Facit ille quod uolgo haud solent, ut quid se sit dignum
sciat. 185

SOSIA

Quod numquam opinatus fui neque alius quisquam ciuium
Sibi euenturum, id contigit, ut salui poteremur domi:
Victores uictis hostibus legiones reueniunt domum
Extincto duello maximo atque internecatis hostibus.
Quod multa Thebanis populo acerbis obiecit funera, 190
Id ui et uirtute militum uictum atque expugnatum oppidumst,
Império atque auspicio mei eri Amphitruonis maxime,
Qui praeda agroque adoriaque adfecit populares suos
Regique Thebanis Creoni regnum stabiliuit suum.
Me a portu praemisit domum, haec ut nuntiem uxori suae: 195
Vt gesserit rem publicam ductu, imperio, auspicio suo.
Ea nunc meditabor quo modo illi dicam, quom illo adueniero.

187. *Nonius* p. 497, 36: genitiuus positus pro ablatiuo uel aduerbio loci . . . Plautus *Amphitryone*: 'ut . . . domi' 193. *Osbernus* p. 393: odor . . . et haec odoria, ae, quod et pro quadam dea dicitur quae putabatur odoribus pracesse, unde Plautus in *Amphitrione*: 'odoria affecit populares suos'

185. *Pers. add.* D² J F Z: om. B D¹ E uulgo B D E aut E
sei J sciant cum cod. suo *Heraldus Adv. II 1* Cf. ad v. 183
186. *Pers. add.* D² J F Z: om. B D¹ E nunquam J 187. ut salui
poteremur *Guyetus*: ut salui potiremur libri cum *Nonio*. salui ut po-
tiremur *Lachmannus* domi ex *Nonio Hermolaus*: domum libri
188. uictus E reueniunt legiones domum *Brugmanus* p. 20 189.
Extincto duello *Fleckeisenus*: Duello extincto libri maximo B D E J
inter necatis B D E J. internectis F Z: corr. *Pylades* 190. Quod
F, *Scaliger*: Qui B D E J Z multathebano D populo *Pareus*: populo E.
populo reliqui 191. Indiu J uinctum B oppidum (prior p s.
v. E) est libri 192. atque J auspitio B E. auspiciod *Bothius*
mei eri *Fleckeisenus*: eri (heri J) mei libri amphitrionis B D. am-
phytrionis E J maxime B D E J. maxuma cum v. 193 iungens *Sca-*
liger V. 193—198 non apparent in J 193. Qui praeda *Pylades*:
Praeda B D F Z. Preda E agroque *Lachmannus*, *Fleckeisenus*: atque
agro libri Praeda atque agrod *Bothius*. Praeda atque agro qui
Ussingius adoriaque ex odoriaque E: cf. *Osbernus*. adoreaue Z
194. *Vers. del. Kiesslingius Anal. Pl. p. 13* Creonti F Z
stabiliu E suum libri 195. Mea portu D E et ante corr. B
haec ut *Reizius*, *Bothius*: ut haec (hec B) libri sue E 196.
puplicam D auspitio suo E: cf. *arg. II v. 8* V. 197—200 re-
centiori recensione adscribit *Kiesslingius Anal. Pl. p. 14* 197. quo-
modo B D cum B D E

Si díxero mendácium, soléns meo more féceró:
 Nam quóm pugnabant máxume, ego túm fugiebam máxume.
 Verúm quasi adfuerím tamen simulábo atque audita éloquar.
 Sed quó modo et uerbís quibus me déceat fabulárier, 201
 Prius ípse mecum etiám uolo hic meditári: sic hoc próloquar.
 Princípio ut illo aduénimus, ubi prímum terram tétigimus,
 Contínuo Amphitruo délegit uirós primorum príncipes.
 Eos légat: Teleboís iubet senténtiam ut dicánt suam: 205
 Si síne ui et sine belló uelint rapta ét raptores trádere,
 Si quae ásportassent rédderent: se exércitum extempló domum
 Redúcturum, abiturós agro Argíuos, pacem atque ótium
 Dare íllis: sin alitér sient animáti neque dent quae petat,
 Sese ígitur summa uí uirisque eorum óppidum oppugnássere.

202. *Nonius* p. 351, 13: meditari est discere, perdoceri. Plautus Amphitryone: 'prius . . . hoc loquar' 209 sq. *Nonius* p. 128, 14: igitur positum pro postea. Plautus Amphitryone: 'sin aliter . . . oppugnatum ire oppidum' *Donatus ad Eunuch. I 1, 1*: igitur pro deinde, ut Plautus in Amphitruone: 'sin . . . expugnassere'

198. mendatium *DE* 199. cum *BDE* maxime *BE*. maxime *Bothius* ego tum *B*²: ego *B¹DEFZ* et editorum multi. tum ego *Guyetus* maxime *BE*.]me *J* quam pugnabant . . . ego tam *Muellerus Pros. Pl. p. 30*, quod ipse reicit 'Nachtr.' p. 7
 200.]audita *J* Verumtamen quasi adfuerim simulabo *EFZ*: corr. *Angeli* 201.]fabularier *J* quomodo *BE* et ante corr. *D* fabularier er *E*: cf. *arg. II v. 8* 202.]meditari *J* etiam, i ex o *D* si hoc *EJZ*, *Nonius*. sic haec *Fleckeisenus*. sic ego *Weidner* hoc pro hoc loquar *Nonius* 203.]ubi *J* adueniemus *E* 204.]s primorum *J* amphitrio *BD*. amphytrio *E* 205.]tentiam *J* telobois *BEZ*. thelobois *DF* legat thelebois iungunt editores multi 206.]rapta *J* raptores (s s. v.) *E* 207.]t se *J* Siqua eas portassent *D*. Siquasas portassent *B¹*. Si quae asportassent *B²Z*. Si qua ///asportassent (e er.) *E*. Si quae asportauissent *F* asportassent recte def. *Luebbertus Stud. I p. 47 sq.* asportassint *Fleckeisenus* reddere ex redderent ras. *B*, *Bothius* si *B* extemplo, t s. v. *J* 208.]argiu[] pacem *J* habituros agros *F* agrod *Bothius* Thebanos pro Argiuos *Guyetus* 209. Fore illis *Luchsius Hermae t. 8 (a. 1873) p. 107*]ter sient[] que[] nt *J* que *EJ* petant *D*, *Nonius* 210.]que eorum *J* ui s. v. *D* summa uiresque *Nonius* suom oppidum *Bothius e cod. Guelferb.* oppidum expugnasse *B* (in quo re addidit *Camerarius*) *J* ([]ppi[]ū) *Z*: corr. *Lindemannus ex Nonio*. oppidum expugnasse *E*: cf. *arg. II v. 8*. oppugnatum ire oppidum *Nonius*, ubi oppugnatus seoppidum *cod. Paris. 7667*. opidum expugnaturum esse *F*. oppidum expugnassere cum *D* et *Donato Valla*

Haec úbi Telebois órđine iterárunt quos praefécerat 211
 Amphítruo, magnanimí uiri fretí uirtute et uíribus ..
 Supérbi nimis feróciter legátos nostros íncrepant:
 Respóndent bello se ét suos tutári posse, proínde uti
 Propériter de suis fínibus exércitus dedúcerent. 215
 Haec úbi legati pértulere, Amphítruo e castris ílico
 Prodúcit omnem exércitum: contrá Teleboae ex óppido
 Legiónes educúnt suas nimis púlcris armis praéđitas.
 Póstquam utrimque éxitumst máxuma cópia,
 Díspertití uiri, díspertiti órđines: 220
 Nós nostros móre nostro ét modo instrúximus:
 Hóstes contrá suas légiones ínstruont.
 Deínde uterque ímperatór in medium éxeunt,

223. 224. *Servius codicis Cassellani in Aen. I 191 (p. 76 ed. Th. et H.): turbam] multitudinem . . . Plautus in Amphitrione: 'deinde . . . ordinum'*

211.]ub[]bois *J* Hęc *E* telobois *E*. thelobois *BD* ordi-
 ned *Bothius* itera[]nt *J* pręfecerat *J*. prefecerattt *E*: cf. *arg. II*
v. 8 212.]y[]io *J*. Amphytrio *E*. Amphitrio *BD* freti *om. D*
 213.]nimis *J* Superbi *F*, *Hermolaus*: Superbe *BDEZ*
 214.]spondent *J* bello se et suos *B*. bellose et suos *DE*. bel[]o
 se et suos (*s. 2 s. v.*) *J*. bello et se et suos *F* et editorum nonnulli. se
 suosque *Langiani*: se suos *praeter alia Bothius* pro inde *J*. proin
Fuhrmannus Nov. ann. t. 97 (a. 1868) p. 854 215. Properiter *LG*:
 Propere libri (]ere *J*) desuis finibus *E*. de finibus suis *Pylades*. suis
 de finibus *Bothius*: *utrumque habet cur displiceat* exercitum *Bor-*
hornius ded[]erent *J*. deduceret *Gertzius* 216.]legati *J* Hęc
E amphitrio *BD*. amphytrio *E*. amphytr[] *J* e castris *F*:
 castris *BDEJ* (]astris) *Z*, *Ussingius* 217.]exercitum *J* []tra
J theloboae *D*. theloboe *B*. teloboe (*s. e post. t i*) *J*. teloboe *E*
 exoppido *EJ* Teleboae contra ex *Bergkii* 'Beitraege' p. 83
 218.]ucunt *J* Legiones ex Legionis *D* reducunt (*s. re m. 2 se*) *B*
 pulchris (*h s. v. E*) *DEJ* pđictas *D* 219.]rimque *J*
 exitum est libri maxima *BDEJ* 220. Disptiti *BDEZ*. Dispar-
 titi (*utroque loco*) *F* diribiti ordines *Palmerius p. 749* *V. 221 sq.*
eicit F'leckeisenus, def. Studemundus de cant. p. 11 sq. 21 ita descri-
bens: Nós nostras móre nostro ét modo instrúximus | Légiones item |
 Hóstes contrá legionés suas ínstruont 221. nostros *Bothius e Guelf.*:
 nostras libri (]stras *J*) instruximus *Ussingius duce Bothio*: instruxi-
 mus legiones item libri *Cf. Muellerus p. 327* 222. *Cf. v. 221*
]contra *J* suas legiones *Ussingius*: legiones (*e post. in lit. D*) suas
 libri legiones *h. l. delevit Pylades* instruunt libri 223.]inde *J*
 uterque (*ita Pal. II*) imperator *Bothius*: utrique imperatores libri
cum Servio. Cf. Ritscheliu Proleg. p. 175 et Langenus p. 15 in-
 medium *EJ* eunt *dubitanter Ussingius ceteris servatis*

Éxtra turbam órdinum cónlocuntúr simul.

Cónuenit, uícti utri sánt eo praélio, 225

Úrbem, agrum, arás, focos séque uti déderent.

Póstquam id actúmst, tubae cóntra utrimque óccanunt:

Cónsonat térra: clamórem utrimque écferunt.

Ímperatór uterque hínc et illínc Ioui

Vóta suscípere, uterque hórtari exércitum. 230

Pró se quisque íd quod quisque ét potest ét ualet

Édit, ferró ferit: téla frangúnt: boat

Caélum fremitú uirum: ex spíritu atque hálitu

Nébula constát: cadunt uólnnerum uí uiri.

232. *Huc Keilius spectare putat Marium Plotium [M. Claudium] Sacerdotem art. gramm. II (G. L. VI p. 491, 3): quod Plautus posuit boo (sic Keilius: Plautus reboo cod., quod errore aut scriptoris aut librarii ex eis quae sequuntur ortum esse videtur eidem) graece posuit, βοῶ βοῶς, unde deriuatur reboo. Ad versum deperditum potius spectat, sicut etiam Probi catholica III (G. L. IV p. 38, 26): quidam putant inchoo debere dici inperitissime. nam neque post c litteram h latina uerba regit . . . neque o littera ante o alteram in latinorum uerborum prima persona reperitur . . . igitur quod Plautus posuit reboo non latine, sed graece posuit, βοῶ βοῶς, unde deriuatum reboo reboas. nam latinum uerbum o ante o habens numquam reperitur 233 sq. Nonius p. 272, 22: constat, consistit . . . Plautus in Amphitryone: 'fremitu . . . constat'*

224. collocuntur J. colloquuntur BDE. collocutum Goldastus

225.]uenit deuicti (de ut vid.) J p̃lio B. prelio E. proelio DJ 226. ar[]s focos []que J dedunt Bothius 227. Post quam BJ actum est libri (a ex t B) tube BEJ contra utrimque occanunt Bergkiius 'Beitraege' p. 83. utrimque (utrinque J) canunt contra libri. utrimque contra canunt Guyetus, Bentleius. útrýmque contrá canunt Usener de Pseud. p. 10. hinc illinc contra canunt Muellerus p. 624 228.]nat J Consonant ferra Scriuerius clamoremque B utrinque J efferunt libri 229. uterque Lindemannus: utrimque (utrinque J) libri 230. uterque hortari exercitum Seyffertus Philol. t. 27 (a. 1868) p. 451: hortari exercitum libri. hortari suom exercitum Lachmannus, Muellerus p. 624. tum exercitum hortarier Fleckeisenus, hortarier cum Guyeto et Bentleio 231. Nugantur de hoc v. Palmerius et Gifanius apud Taubmannum excitati quod] quoque D et potest Bothius, Hermannus: potest libri. potis est Ussingius. quisquis potest Muellerus p. 624 233. Cēlum BE. Celum DJ franguntēmitu E exspiritu EJ. et spiritu cum Nonio Z: corr. Angelius. spiritus F' atque halitu Muellerus p. 267: atque anhelitu BDEZ cum Nonio. anhelitu JF', libri deteriores. et anhelitu Camerarius. Verba ex — anhelitu ad iambos revocat Spengeliius 'Plautus' p. 78.

140 234. constat libri cum Nonio. conflat Salmasius, Fleckeisenus

Dénique ut uóluimus, nóstra superát manus: 235

Hóstes crebrí cadunt: nóstri contra íngruont.

Víci^{us} uí feroces.

Ín fugam séd tamen némo conuórtitur

Néc recedít loco quín statim rém gerat:

Ánimam omittúnt prius quám loco démigrent: 240

Quísque, ut steterát, iacet óbtinetque ór^{di}nem.

Hóc ubi Amphítruo erus cóns^{pi}catúst meus,

Ílico equités iubet délix^{te}ra inuádere.

Équites parént citi, ab délix^{te}ra máxumo

238. *Nonius* p. 480, 15: conuertitur pro conuertit. Plautus in *Amphitryone*: 'sed fugam in se . . . conuertitur' 239. *Nonius* p. 393, 8: statim producta prima syllaba a stando, perseueranter et aequaliter significat . . . Plautus *Amphitryone*: 'nec . . . gerat'

Schwarzmanni de B testimonio deceptus uolnerum ui uiri *Luchsius Hermae* t. 8 (a. 1873) p. 107: uulneris ui et uirium (uirium ex uirum D. uulneris [] uirum J. uirum F) libri. uolneris ui uiri *Seyffertus Philol.* t. 25 (a. 1870) p. 441. uolnere uiri uirum *Fleckeisenus*. uolnerum ui et uirum vel uulneris ui et uirum *Bothius*. *Nihil agit vulgatam defendens Balbachius Obs. crit.* p. 3 235. uoluⁱmus B, *Camerarius*: uolumus DEJFZ. uouimus *Bentleius* *Hunc v. post 236 ponit Pylades* V. 236 sq., quos uno comprehendunt libri, ita describit *Studemundus de cant.* p. 21: Hóstes crebrí cadunt nóstri contra | Íngruont. uíci^{us} uí feroces: eosdem transposuit *Weisius* 'veteres' secutus 236. nostra D con[J ingruunt libri 237. Om. J *Crucem praefigit Fleckeisenus*: at cf. *Ribbeckius praef. trag.*² p. 33 ferocis E Vi fero uincimus *Hermann* *Elem.* p. 209 teste *cod. Leidensis*, unde idem *Férri* ui uíci^{us} et *Lindemannus* Víncimus uí fera Cf. *Spengelius* 'Plautus' p. 151 238. In fugam sed tamen *Lindemannus*, *Hermannus*: Sed fugam in se (inse EJ) tamen libri cum *Nonio*: quod nescimus an defendi possit. Sed fugam in sic tamen *Ussingius* ne[J conuortitur (prior u ex f D. prior r ex s B) BD. conuertitur E, *Nonius* 239. decedit *Acidalius* quim statim rem ré gerat E. quin rem statim gerat *Lachmannus*. statim quin rem gerat *Bothius*: at cf. *Ritscheli* *Op.* t. 4 p. 276 et *Langenus* p. 16 re[] g[J 240. Animam JF. idem ex Animom D¹. Animum BD² EZ omittant, sec. t er. D. amittunt *Angelius*. emittunt *Wakefieldius Silv. cr.* IV p. 93 priusquam EJ. quam D lo[] migr[J 241. optinetque BDJ [] rd[J 242. am- phitrio BD. amphytrio EJ herus J conspiciatust meus *Camerarius*: conspiciatus est (est in lit., ubi discernuntur s . . . est D. cons[] est[J) libri 243. dextra[J dextra F inuadere *Salmasius*, *Lam- binus*: inducere libri, *Ussingius*. irruere *Angelius* (unde dextrad inru- uere *Merula Enn.* p. 163). inducier *Peyrarcidius apud Guyetum* 244. Post parent interpungit *Ussingius* abdextera E. ab dextra JF

Cúm clamore ínuolant, ípetu alacrí ruont: 245
 Foédant et próterunt hóstium cópias
 Iúre iniustas.

MERCVRIVS

Numquam étiam quicquam adhúc uerborumst prólocutus pér-
 peram.
 Namque égo fui illi in ré praesenti et méus quom pugnatúmst
 pater.

SOSIA

Perduélles penetrant se ín fugam: ibi nóstris animus ád-
 ditust. 250

Vorténtibus Telébois telis cónplebantur córpora,
 Ipsúsque Amphitruo régem Pterelam suápte obtruncauít manu.
 Haec íllic est pugnáta pugna inde á mani usque ad uésperum:
 Hoc ádeo hoc conmeminí magis, quia illo die inpransús fui.

245. *Nonius p. 128, 17*: inuolare irruere, euolare uel insilire uel inuadere. Plautus *Amphitryone*: 'cum . . . alacri' Cf. *Placidus p. 58, 8 D.*: inuolant: inuadunt, arripiunt 253. *Nonius p. 231, 22*: uespera feminino . . . masculino Plautus in *Amphitryone*: 'haec . . . uesperum'

maximo *BDEJ* V. 245—247 aliter distribuit *Studemundus de cant. p. 21* (Cum clamore . . | Foedant . . | Hostium . .) 245. impetu alacri ruont *Hermannus Elem. p. 210*: impetu alacri libri. impetu alacri inruunt (inruunt in iure iniustas v. 247 corruptum esse statuens) *Lindemannus*. impetu alacri suo *Bothius*. impetuque uolucris cod. *Pirckhaimer* V. 246 sq. uno v. comprehendunt libri 246. foedant, a ex u D ut E Z 247. Crucem praefigit *Fleckeisenus*: at cf. *Ribbeckius l. ad v. 237 indicato* Om. J iure iustas *Pylades*. iure inuisas *Meursius*. ui retundunt eas *Hermannus Elem. p. 210* Cf. v. 245 248. uerborum[J uerborum est libri ppetram D 249. Nam F, *Lambinus* /////ego J illi *Lambinus, Bentleyus*: illic libri inre EJ presenti J et m[J cum pugnatum est libri 250. Perduelles, es ex as E. Per duelles J penitran[J infugam EJ Post infugam apparent ni et est J ubi *Angelius* nris E. meus Z additus est libri 251. thelobois D. telobois reliqui complebantur libri []ora J 252. Ipsiusque J amphitrio BD. amphytrio EJ prerelam ut vid. J suapte *Lindemannus*: sua libri. suad *Bothius, Ritscheli* Nov. exc. Pl. p. 68 ob[]uncan[J. obtruncan[sua *Pylades* 253. illic (illis *Nonius*. illi E) est (ex ex E) pugnata (alt. a ex o D) pugna (a ex u D) libri. illi ui pugnata pugnant *Fleckeisenus* (illi iam *Camerarius*) inde a mani usque LG: usque a mani *Nonius*. usque amane *BDEJ* (usq[]mane) FZ. abusque mani *Pylades* 254. hoc alt. om. F conmemini libri im-

Sed praélium id tandém diremit nóx interuentú suo. 255
 Postrídie in castra éx urbe ad nos uéniunt flentes príncipes:
 Velátis manibus órant, ignoscámus peccatúm suom:
 Dedúntque se, diuína humanaque ómnia, urbem et líberos
 In dítionem atque in árbitratum cúnti Thebanó poplo.
 Post ób uirtutem ero Amphitruoni pátera donata aúreast, 260
 Qui Ptérela potitáre rex est sólitus. haec sic dícam erae.
 Nunc pérgam eri imperium éxequi et mé domum capéssere.

MERCVRIVS

Attat, illic húc iturust: íbo ego illic óbuiam:
 Néque ego hunc hominem huc hódie ad aedis háś sinam
 umquam accédere.

257. *Nonius* p. 496, 8: accusatiuus positus pro datiuo. 'Ignoscamus illam rem' pro 'illi rei'. Plautus *Amphitryone*: 'uelatis . . . suum' *Idem* p. 502, 6: accusatiuus pro datiuo . . . Plautus *Amphitryone*: 'uelatis . . . suum' 262. *Nonius* p. 266, 16: capessere recipere. Plautus in *Amphitryone*: 'nunc . . . capessere'

pransus *E*. imprans[*J* 255. prēlium *D*. prelium *E*. proelium *J*
 inter[]suo *J* 256. Postridie *D*. Post tridie *J* incastra *EJ*
 exurbe *EJ* adnos ex annos *BD*. annos *E* flentis *J* 257. Post
 orant *inser. codd. Nonii* p. 502 *P* ut et quod idem est (ut = ul) uel
 C pe[]tum *J* suum libri cum *Nonio* 258. Dōduntque *J*
 259. Inditionem *E*. Indicionem *J* atque *J* inarbitratum *EJ*.
 arbitratum *F* thebano, o e corr. *E* poplo *BE*, *Camerarius*.
 poplo *J*. populo *DFZ* 260. ob s. v. *B* obuirtutem hero *J*
 amphitrioni *BDE*. amphytrioni *J* aureast *Camerarius*: est aurea
 libri. est *Pylades* patera, *Pareus* Amphitruoni *uocabulis adiungunt*
 261. Quā pterela ex Qui ppterea *D* prerela *J*. Pterelas *Meursius*
 potitare *excerpta Palatina*, *Pylades* (cf. *Goetzius* *Nov. ann. t. 113*
a. 1876 p. 352): potare ex positare *ras. D*. potare *B* (t s. v.) *EJ*
 rex est solitus *Bothius*: rex solitus est libri (rex s. v. *B*). solitus
 est rex *Ussingius* hec *BEJ* sic, c s. v. *B* erae, *priore e in*
lit. B. herē *J* 262. heri *J* persequar *Nonius*. exsequier cum
Guyeto Quicheratius ad Nonium capessere, ere ex ū *D*. capesscere
ut vid. J 263. *Pers. add. D*² Atat *JFZ*, editores multi. Attat
primus Taubmannus iturus est libri illic *Fleckeisenus*: illi libri
 264. hunc (sic iam *E*³ *FZ*. istunc *Lachmannus*) hominem huc hodie
Studemundus Nov. ann. t. 113 (a. 1876) p. 58: huc hominem hodie *BDEJ*.
 huc hunc hominem hodie *Muellerus p. 594*. huc hominem hocedie
Ritscheliu Nov. exc. p. 92, *Schmidtus p. 10* Neque hominem huc
 hodie has ad aedes ego *Guyetus*. Neque ego hunc hominem hasce
 hodie ad aedis hinc *Fleckeisenus* ēdis *B*¹. edis *E*. ēdes *B*². aedes
J has sinam ex hassinam *E* unquam *BDE*. u[]quam *J*
 accede[*J*

Quándo imagost huius in me, cértumst hominem elúdere. 265
 Ét enimuero quóniam formam cépi huius in med ét statum,
 Décet et facta móresque huius habére me similés item.
 Ítaque me malum ésse oportet, cállidum, astutum ádmodum
 Átque hunc telo suó sibi, malítia, a foribus péllere.
 Séd quid illuc est? caélum aspectat. óbservabo quám rem
 agat. 270

SOSIA

Cérte edepol, si quícquamst aliud quód credam aut certó
 sciam,

Crédo ego hac noctú Nocturnum óbdormiuisse ébrium.
 Náms neque se septéntriones quóquam in caelo cónmouent,
 Néque se luna quóquam mutat átque uti exortást semel,

272. *Hieronymus adversus Vigilantium* (t. 4 p. 286 ed. Bened. Parisiis a. 1706): do consilium: ingredi basilicas martyrum et aliquando purgaberis. inuenies ibi multos socios tuos . . . et tunc fateberis quod nunc negas et tuum nomen qui in Vigilantio loqueris libere proclamabis: te esse aut Mercurium propter nummorum cupiditatem aut Nocturninum iuxta Plauti Amphitryonem, quo dormiente in Alcmenae adulterio duas noctes Iupiter copulauit, ut magnae fortitudinis Hercules nasceretur

265. imago est libri ī me B. in me EJ certum est libri
 hominem] hodie Langiani illudere Lindemannus. ludere Langenus
 p. 17 266. enim uero BDEJ cepi huius (coepi J) libri. cepi
 huiusce Lachmannus in Lucretium p. 389 (cf. Schmidtus p. 55). huius
 cepi Bothius in med Weisius, Ritscheli Nov. exc. p. 35: in me
 BDJFZ. in me E cepi in me huius Guyetus inm[et J 267.
 Decet ex Docet J similes [m J 268. oportet ex oporet B. oporet
 D adm[J 269. hunc malum te[]suo J suo sua malitia F
 malicia BD aforibus E. af[]bus J. foribus Bothius. his a foribus
 Fleckeisenus, quod reiecit Ep. cr. p. 17 sic scribens: Atque telo suo sibi
 hunc malitia a f. 270. celum BE. celum D. []lum J qu[] rem
 []ga[J 271. Pers. om. D certo Bothius edepol Bothius (cf.
 Langenus p. 23): edepol scio libri. Servantes scio Pylades si quic-
 quamst sine aliud, Camerarius si aliud quicquamst siq E quic-
 quam st D. quicquam est BJ quod FZ: quid BCD credam
 acerto D aut[J 272. SOS praef. D^a Credo, o ex e B
 ego s. v. D noctu, c s. v. B nocturnum, alt. u ex a J. Noctur-
 ninum cum Hieronymo Durantius Casellius Variarum Lutetiae a. 1582
 ed. II 14, Pareus³. de hiato cf. Muellerus p. 542 Hac credo noctu N.
 ego obdormiuisse Guyetus obdormiuisse Z: obdormisse libri (obdor-
 misse[J) 273. Nam ex Namque B septentriones, prima e ex
 p D. septemtriones EJ in celo BD. incelo E. []lo J commouent
 libri (cō[]nt J) 274. motat Meursius, Passeratius e cod. Basil. statque

Néc iugulae neque uesperugo néque uergiliae óccidunt. 275
Íta statim stant sígna neque nox quóquam concedít die.

275. *Varro de lingua lat. VII 3 p. 335 sqq. Sp.*: apud Plautum: 'neque iugula ... occidunt'. Iugula signum quod Accius appellat Oriona quom ait: 'citius Orio patescit'. huius signi caput dicitur ex tribus stellis, quas infra duae clarae, quas appellant umeros; inter quas quod uidetur iugulum iugula dicta. Vesperugo stella quae uespere oritur, a quo eam Opilius scribit Vesperum; itaque dicitur † alterum: 'Vesper adest', quem Graeci dicunt *Δι' ἑσπέριον*. — *Idem VI 2 p. 188 sq*: quom stella prima exorta, eum Graeci uocant *ἑσπερον*, nostri uesperuginem, ut Plautus: 'neque uesperugo ... occidunt'. — *Idem apud Augustinum de civitate dei XXI 8 (t. 2 p. 504, 14 ed. Domb.²)*: est in Marci Varronis libris quorum inscriptio est 'de gente populi Romani', quod eisdem uerbis quibus ibi legitur et hic ponam: '... stella Veneris nobilissima, quam Plautus uesperuginem, Homerus Hesperon appellat, pulcherrimam dicens'. — *Censorinus, cuius libellus doctrina e Varrone petita plenus, de die natali 24, 4 (p. 51, .24 ed. H.)*: post supremam sequitur uespera, ante ortum scilicet eius stellae quam Plautus uesperuginem, Ennius uesperum, Vergilius hesperon appellat. — *Festus Pauli p. 368, 16*: uesperugo uesper stella. Plautus: 'nec uesperugo ... occidunt'. — *Osbernus p. 613*: uesper ... quaedam stella quae oritur in uespere et dicitur lucifer in mane, quae etiam hic uesperus et haec uesperugo dicitur. Plautus in *Amphitrione*: 'nec iugulae ... occidunt'. — *Idem p. 618*: uergo id est declinare; inde ... haec uergilia id est stella quae paulo ante lucem occidit. Plautus: 'neque iugulae ... occidunt'

276. *Nonius p. 393, 8*: statim producta prima syllaba a stando, perseneranter et aequaliter significat ... Plautus *Amphitryone* ... idem in eadem: 'ita ... signa omnia'. — *Idem p. 391, 23*: stare consistere omnium consensu dicitur ... Plautus *Amphitryone*: 'ita ... signa omnia' *Donatus in Ter. Phorm. V 3, 7*: statim capiebat] statim perpetuo, aequaliter et quasi uno statu. Plautus: 'ita ... signa': et habet primam longam. quando autem significat ilico (*sic Ritschellius Op. t. 4 p. 275 pro aliud*) primam breuem habet. — *Servius in Georg. I 208*: libra die] 'die' non est apocope pro 'diei', sed regularis genitiuus est ... *Sequitur Danielis scholion*: Plautus in *Amphitrione*: 'neque nox ... die' pro 'diei'

Pylades ubi *cod. Gud. 1* exorta est libri (exorta[J] 275. Neque *Varro VII 3*, *Osbernus p. 618* iugule J. iugule E. iugulae ex uigulae B. uigule D. iugula *Varro VII 3* Priore loco neque J, nec E, *Osbernus p. 613*, Z: utroque nec *Festus Pauli* Vergiliae neque *Guyetus* uergilie DE. uigilie J. *Hiatum def. Hermannus Elem. p. 190*, *Ritschellius Proleg. p. 204*, *Luchsius Studemundi stud. p. 7*. uergilias *Ritschellius Nov. exc. p. 118*. uergiliae usquam *Muellerus p. 694* occid[]t J 276. statim] *cf. Ritschellius Op. t. 4 p. 275 et Langenus p. 16* stant] ad *Nonius p. 391* signa omnia *Nonius bis* conced[] J die *Servius, Pylades: diei libri (priore i in lit. I)*

MERCVRIVS

Pérge, nox, ut ócepesti: gére patri morém meo:
Óptumo optume óptumam operam dás, datam pulcré locas.

SOSIA

Néque ego hac nocte lóngiorem mé uidisse cénseo
Nísi itidem unam, uérberatus quám pependi pérpetem: 280
Eám quoque edepol étiam multo haec uícit longitúdine.
Crédo edepol equidém dormire Sólem, atque adpotúm probe:
Míra sunt nisi ínuitauit sése in cena plúsculum.

MERCVRIVS

Aín tu uero, uérbero? deos ésse tui similís putas?
Égo pol te istis tuís pro dictis ét male factis, fúrcifer, 285
Áccipiam: modo sís ueni huc, inuénies infortúnium.

SOSIA

Vbi sunt isti scórtatores, quí soli inuití cubant?
Haéc nox scitast éxercendo scórto conductó male.

283. *Nonius* p. 321, 18: inuitare significat replere. Plautus *Amphitryone*: 'mirum ... plusculum' 288. *Donatus in Ter. Eun. IV* 4, 2: prodi, male conciliate] 'male' magno significat, ut Plautus in *Amphitruone*: 'haec nox soistast ... male'

277. occepesti, o ex a J. hoc cepisti E morem patre meo ex
morem patrē meū D 278. Optume optumo cum Z multi editores
optime optimam D []ptumam J des B. das[J pulchre
B E. pulchrē D 279. SOSIA in lit. B Neque J noctu cod.
Gud. 1 lon[J. longiorēm, ~del. E uedissee me, i s. primam e B
V. 280—321 in principio versuum notae personarum nullae J
280.]beratus quam [J Nisi itidem *Fleckeisenus*: Nisi item libri.
Nisi si item *Lachmannus* uerberatus unam *Guyetus*]perpetem J
281.]etiam J Post Eam trium litt. ras. B etiam — longitudine
in lit., in qua equidem — probe (v. 282) scriptum fuerat D hec E
h[]longitudine J uincit F et al. codd. rec., *Dousa* post alios
282. equidem, priore e s. v. E]quidem dormire []tque J 283. mirum
si inuitauit *Nonius* mirum nisi si is *Guyetus*]inuitauit J. inter
i et n lineola er., ut librarius n vel m pro i scripturus fuerit E in
cena B D J. incena E. in coena *Nonius* 284.]erbero J Ain tu
Ritscheli *Proleg.* p. 190: Ain libri (ex Ainī ras. D). Ain tu scri-
pturam reicit *Fleckeisenus* *Nov. ann. t. 61* (a. 1851) p. 20 Ain di-
syllabum post alios def. *Ussingius* deos, o ex u D similes J
285.]te J prodictis E J malefactis B. mafactis J furgifer
B D. fugifer E 286.]modo J sis om. D inueniens J
287.]isti J scortatores, c m.^s e corr. E soliti E J Z (inniti idem
Z E³), rec. codd. multi, unde solite inuisi, solitimidi, solite inniti fecerunt:
corr. iam *Angeli* 288.]nox J Hec E. Hec B scita est
libri, etiam *Donati* procul dubio

Fécit ut uigilárem, hic pugnīs fáciēt hodie ut dórmiam.
Óppido interii: óbsecro hercle quántus et quam uálidus est.

MERCVRIVS

Cláre aduorsum fábulabor, híc auscultet quae loquar: 300
Ígitur demum mágis maiorem in sése concipiét metum.
Ágite pugni: iám diust quom uéntri uictum nón datis.
Iám pridem uidétur factum, herí quod homines quáttuor
In soporem cónlocastis núdos.

SOSIA

Formidó male

Né ego hic nomen meúm conmutem et Quíntus fiam e
Sósia. 305

Quáttuor uirós sopori sé dedisse hic aúumat:
Métuo ne numerum aúgeam illum.

MERCVRIVS

Em, núnciam ergo: sic uolo.

299. *Nonius* p. 361, 4: oppido ualde. *Plautus Amphitryone*:
'oppido . . . est'

298. uigilem hic *D.* uigilarem *JF*, *al. codd. rec.* uigilem hic me
Rothe quaest. gramm. p. 46 ut obdormiam *F.* obdormiam *Bothius*

299. interi *vel* interio *Nonii cod.* hercle, h s. v. *D.* ěrcle *ex*
hercle *J.* hercle *ex* herchle *E* et *om.* *Nonius* 300. Clara *JFZ*,
codd. rec. multi, *Bothius.* Clar *E* aduorsum *cod. Gud. 2*: auorsum
BD. auersum *E.* uorsum *F.* uersum *JZ*, *codd. rec. multi* An út
híc? quę *EJ* 301. Igitur demum magis maiorem *Acidalius*:
Igitur magis modum maiorem *libri* (magis s. v. *D.* maiorem *D³FZ.*
morem *BD¹EJ*). Igitur mage demum in maiorem *Guyetus.* Igitur
magis maiorem demum *Lindemannus, Kampmannus de 'in' praep.* p. 35.
Igitur magis modum in maiorem *Camerarius.* Igitur magis modum
in mororum *Gertzius.* Igitur magis homo maiorem *Ussingius.* Igitur
magis maiorem *cum Scriuerii codice Meursius Crit. Arnob.* p. 21,
versum corrumpens insese *BDEJ* 302. diu est *libri* quom
Fleckeisenus, Luebbertus Stud. gr. II p. 50: quod *libri* 303. Iam
primum *B.* at pridem s. v. *B²* eri *BD* quatuor *BD* 304.
Insoporem *EJ* collocastis *BDEJ* 305. Non *EJ* (s. v. ne) *Z*
commutem *BDE* (c̄m.) *J* commutem meum *Pylades, unde*
uarii errores nati sunt Quinctus *Fleckeisenus* esosia *BE* 306.
Quatuor *BD.* Quattor *J* duos *BDE* atitumat *D* 307.
augeam, *alt. a ex u D* illunc *Bothius* hem *J* nunciam, a *ex*
e *D,* c *ex t E.* nunc iam *JZ.* iam nunc *F* ergo *in marg. D.* ergo,
r s. v. *J* sic uolo *Pylades, corrector in D:* sicolo *B.* sicōlo *D.*
si colo *EJFZ.* sic colo *Gruterus.* sic loco quidam *apud Camerarium,*
Gertzius (qui nunciam me ergo sic loco *versu* nullo). sic olo *Linde-*
mannus. sic dabo *Langenus* p. 286. *De lacuna cogitat Ussingius*

SOSIA

Cíngitur: certe éxpedit se.

MERCVRIVS

Nón feret quin uápulet.

SOSIA

Quís homo?

MERCVRIVS

Quisquis homo húc profecto uénerit, pugnós edet.

SOSIA

Ápage, non placét me hoc noctis ésse: cenauí modo: 310
 Proín tu istam cenám largire, sí sapis, esuriéntibus.

MERCVRIVS

Haúd malum huic est pónus pugno.

SOSIA

Périi, pugnos pónderat.

MERCVRIVS

Quíd, si ego illum tráctim tangam, ut dórmíat?

SOSIA

Seruáuëris:

Nám continuas hás tris noctes péruigilaui.

MERCVRIVS

Péssumumst

313. *Nonius* p. 178, 23: tractim ut sensim, id est diutine, longo tractu. Plautus *Amphitryone*: 'quid . . . dormiat'. — *Osbernus* p. 575: traho . . . inde . . . tractim aduerbium. Plautus in *Amphitryone*: 'quid . . . dormiat'. — *Charisius* (*G. L. t. 1* p. 221, 9): tractim Plautus in *Amphitryone*; ubi Sisenna 'pro lente' inquit 'non ut Maro georgicon III 'tractimque susurrant' inquit

308. foret *EFZ*. fortet *J*. erit *E*^s. fiet *Luchsius Hermæ t. 8* (*a. 1874*) p. 122. Cf. *Ussingii adn.* 309. homo est *cod. Guelf.*
 quisque homo huc *Weisius*. quisquis huc in *lemmate Taubmannus*
 huc profectus *Dousa* profecto *om. Z*: *add. Pylades* pugnos
 edet *cod. Pal. 6*: pugno s, edet *D*. pugno sedet *B*. pugnos edat *FZ*.
 pugnose dat *E*. pugnos aedat *J* 310. cēnaui *J* 311.]roin *J*
 Prointu *B*. Pro intu *E* istanc *Bothius* cēnam *BD*. caenam *J*
 312.]aud *J*. Haut, *H m.*¹ postea praefixa *E* pugno pondus *F*
 periipugnos *E* 313. *Pers. notam om. E* illum *om. Osbernus*
 tractum tangam *J*. tactim tangam *Landgrafius de fig. etym. p. 61*
 314. hastris *B* (*i in e mutata*) *DE*. astris *Z* Pessumum est *FZ*:
 Pessum est *BDEJ*. Pessume *codd. nonnulli teste Scioppio, Fleckeisenus*
(qui deleta pers. nota ad peruigilaui refert)

Fácinus, nequitér ferire málam: malacissát manum. 315
 Ália forma opórtet esse quém tu pugno tétigeris.

SOSIA

Íllic homo me intéropolabit meúmque os finget dépuo.

MERCVRIVS

Éxossatum os ésse oportet, quém probe percússeris.

SOSIA

Mírum ni hic me quási murenám exdórsuare cógitat.
 Vltro istunc qui exóssat homines. périi, si me aspéxerit. 320

MERCVRIVS

Ólet homo quidám malo suo.

315. *Ex h. v. nequiter affert glossarium Plautinum Ritschelii Op. t. 2 p. 271* 317. *Nonius p. 34, 2: interpolare est immittere et interponere et nouam formam e uetere fingere . . . et est tractum ab arte fullonum, qui poliendo diligenter uetera quaeque quasi in nouam speciem mutant. Plautus Amphitryone: 'illic . . . denuo'*
 319. *Osbernus p. 388: componitur etiam exosso id est laniare, discindere, unde Plautus in Amphitrione: 'hic . . . exossare cupit'*

315. *Sosiae notam praef. BDE: corr. FZ* Pessumumst f. n. f. malam maledicis (*Dat.*), manus (*Voc.*) *Gruterus. Palmerius inepta profert* Fac inus *E* malaca male discit manus *Ussingius* malacissat manum *LG.* male (*malae E*) discit manus (*manus s E: cf. arg. II v. 8*) libri, ubi mala *Acidalius* et discis *Dousa* 316.]lia *J* forma oportet esse *Camerarius: forma esse oportet libri* (*oporet B*). formad esse oportet *Ritscheliu Nov. exc. p. 62: cf. tamen p. 66.* os esse oportet *Luchsius Hermae t. 8 (a. 1874) p. 114.* esse ore oportet *Weidner Adv. Pl. p. 22* tu pugno tetigeris *LG* (*tetigeris cum Ussingio*): tu pugno legeris libri. tu, pugne, laeseris *Pylades* (*leseris iam F*). tu pugne ieceris *Pareus*³. tu pugnis iceris *Fleckeisenus*. tu pugno pegeris *Weidner Adv. Pl. p. 22* Cogitaverit quispiam de quem tuo pugno obieceris vel, nisi similitudo v. 318 esset, qui meo pugno se oggerit 317. *Merc. notam praef. BD, nullam E: corr. FZ*]homo *J* interpolauit *codd. Noniani HP* meúmque *B* os *E* denuoo *E: cf. arg. II v. 8* 318. *Sos. notam praef. BD, nullam E: corr. FZ*]ssatum *J* os om. *DF*, unde *Exossatum oportet esse Acidalius, conuenienter versui 316* oportet; priore t s. v. *B* probe ex proue ut vid. *E* 319. *Pers. notam om. BDE: corr. FZ*]rum *J* ni *codd. Pal. 5 et 6: ne libri.* nisi *Camerarius* murenám, r ex ti *D* exdorsuare *Weidner Adv. Pl. p. 22 collatis Aul. v. 399 et Buechelero Mus. Rhen. t. 35 (a. 1880) p. 404: exossare libri cum Osberno (ex exossa re J. exossa recogitat E).* hic exossare (*sic iam Guyetus*) vel iam exossare *Muellerus p. 542* 320. istunc *Dousa: istuc libri* (*]s[]c, quod istunc non fuit, J. istic Z*). istinc *Pius* homines *]ii J* 321.]dam m[]bolui *J* Ei mihi *Pylades: Ei libri* (*Hei*

SOSIA

Eí mihi, numnam ego óbolui?

MERCVRIVS

Átque haud longe abesse oportet, uerum longe hinc áfuit.

SOSIA

Íllic homo supérstitiosust.

MERCVRIVS

Géstiunt pugní mihi.

SOSIA

Si ín me exercitúru's, quaeso in párietem ut primúm domes.

MERCVRIVS

Vóx mihi ad aures áduolauit.

SOSIA

Né ego homo infelíx fui, 325

Quí non alas íteruelli: uólucrem uocem géstito.

MERCVRIVS

Íllic homo a me síbi malam rem arcéssit iumentó suo.

SOSIA

Nón equidem ullum habeó iumentum.

MERCVRIVS

Onerándus est pugnís probe.

324. *Nonius* p. 295, 7: exercere imponere . . . Plautus in *Amphitryone*: 'si . . . domes'

FZ) numnam *B*²: numquam *B* (at nam *B*² s. v.) *E*. nunquam *DFZ*. quianam *Camerarius*. mihi non insertes numquidquam *Bothius*, numquidnam *Lindemannus*, *Muellerus* 'Nachtr.' p. 121

ego om. *EFZ* obolu ii, puncto et alt. i er. *E* 322. Atque []dl[*J* haut *E* Sos. Verum *FZ*: corr. *Lambinus*, *Scaliger* hinc *B*², *Angelius*: hic *B*¹*DEFZ*, *Lindemannus* abfuit *Z*. affuit *BDEF*

323. Sos. notam om. *BDEJ*, *Merc.* ponunt *FZ*: corr. *Lambinus* supersticiosus est *BE*. supersticiosus est *D*. supersticiosu[*J*

Sos. notam ponunt *BDE*, nullam *FZ*: corr. *Lambinus* gestiunt (quod etiam in marg. scriptum) ex gestiuit *B*. gestiuit *DE* michi

E 324. Sos. *FZ*: om. *BDEJ* Siin *E* exercituru's *Kampmannus* de 'in' praep. p. 38: exerciturus libri cum *Nonio* queso *J*.

q̄so *E* in pa[*J*. inparietem *E*. imparietem cod. *Nonianus* *P* ut primum] prius *Nonius* 325. adaures *EJ* aduolauit *EJFZ*:

aduolabit *BD* Pro ne *J* ut[itemque *F*, probatum *Bothio* et *Lindemanno* 326. inter uelli *B* uolucres *J* g[*J* 327. ame *EJ*

malam, alt. a ex o *D* iu[] *J* 328. aequidem *J*. ne quidem *E*

onerandis *D*. honorandus[*J* Onerandust *Lindemannus*. Onerandus est post alios def. *Muellerus* p. 641

SOSIA

Lássus sum hercle e náui, ut uectus húc sum: etiam nunc
naúseo.

Víx incedo inánis, ne ire pósse cum onere exístumes. 330

MERCVRIVS

Cérte enim hic nescío quis loquitur.

SOSIA

Sáluos sum, non mé uidet:
'Néscio quem' loqui aúumat: mihi cértó nomen Sósiaest.

MERCVRIVS

Hínc enim mihi uox déxtera auris, út uidetur, uérberat.

SOSIA

Métuo uocis né uicem hodie hic uápulem, quae hunc uérberat.

MERCVRIVS

Óptume eccum incédit ad me.

SOSIA

Tímeo, totus tórpeo. 335

Nón edepol nunc úbi terrarum sím scio, siquís roget,

Néque miser me cónmouere póssum prae formídine.

Ílicet: mandáta eri períerunt una et Sósia.

Vérum certumst cónfidenter hóminem contra cónloqui,

329. hercle *D* sum *om. cod. Guelf. Bothii, e Lambinus et Aci-*
dalius enaui *BE* uectus, *e ex i D, c ex e E* sum [] nunc *n[J*
nunc] non *E* 330. incedo, *d ex t D* existumes *JF*: existimes
BDEZ 331. loquitur, *l ex c ut vid. et integrum vocabulum in ras.*
E *S[J* saluus *BDE.*]luus *J* 332. []hi []° *J* michi *E*
certe *cum cod. Gud. Fleckeisenus Ep. cr. p. 17: cf. Langenus p.*
27 *Sosiaest Fleckeisenus: sosia est libri* 333. *Pers. notam om. E*
enim mihi uox dextera *Guyetus, Muellerus p. 6: enim mihi dextera*
uox libri (michi J). hinc mihi dextera uox *Bothius.* enim dextra mihi uox
Fleckeisenus in ed. enim mihi dextra uox *idem Ep. cr. p. 16, Luchsius*
Stud. stud. I p. 58. enim mi a dextra uox *Lindemannus, Muellerus*
'Zeitschr. f. d. Gymnasialwesen' n. s. t. 1 (a. 1867) p. 558 aures *JF*
uideretur *E* 334. uicem *Scaliger: uice libri* quę *EJ* 335.
adme *E* 336. terrarim *BD* siquis roget] ubi roget *EJZ.* ubi
roger *F*, unde ubi qui roger *Lindemannus* 337. commouere *libri.* com-
monere *e cod. Scioppii Colerus teste Pareo* pformidine *B.* preformidine
J. preformidine *E* 338. Illic et *B.* Illic ei *EJ.* Illic^m *D (v m.*
2). Illic enim *FZ* heri *J* períerunt *B, exp. m.²* 339.
certum est *JF*: certus est *BDE.* certo est *Z* colloqui *J.* adloqui
ex B falso testatur Pareus, unde plures errores propagati (cf. Fleck-
eisenus et in ed. et Ep. cr. p. 16, Ritschellius Nov. exc. Pl. p. 86 adn.)

Quí possim uidéri huic fortis, á me ut abstineát manum. 340

MERCVRIVS

Quo ámbulas tu, quí Vulcanum in córnū conclusúm geris?

SOSIA

Quíd id exquiris tú, qui pugnīs ós exossas hóminibus?

MERCVRIVS

Séruos esne an líber?

SOSIA

Vtcumque ánimo conlubitúmst meo.

MERCVRIVS

Ain uero?

SOSIA

Aio enimuéro.

MERCVRIVS

Verberó.

SOSIA

Mentiris núnciam.

MERCVRIVS

At iam faciam ut uérum dicas dícere.

SOSIA

Quid eóst opus? 345

MERCVRIVS

Póssum scire, quó profectus quoíus sis aut quid uéneris?

SOSIA

Húc eo, mei erí sum seruos. númquid nunc es cértior?

340. Qui possim *Camerarius* (cf. *Goetzius Anal. Plautina* p. 98): Igitur qui (quid *E*) possim (possim, i ex e *D*) libri. De igitur cf. *Handius Tursell. t. 3 p. 187*, qui manum delet. Si possum *Seyffertus Philol. t. 29 (a. 1870) p. 391* luderet *E*. idem ultima incerta *J* ame ut *EJ*. om. *Bothius*, igitur seruans 341. ambulastu *DE* uulcanum libri (uulganum *E*) incornu *BEJ*. incornū *D* gegis *D*, *R* fort. ex al. litt. (s?) 342. Quid id exquiris in ras. *E* exquiristu *J* os om. *FZ* ex ossas *B*. exossat *J* ut rid. 343. Seruos esne *Camerarius*: Seruusne *D*. Seruus ne *BEJ*. Seruosne es duo codd. *Gudian* ut cumque *BE*. utrumque *J* conlubitum est libri (coll. *J*) 344. Ain tu uero *Ritscheli* *Proleg. p. 190*, quod reicit *Fleckeisen* *Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 20* enim uero *BEJ* mentiris nunciam *Camerarius*: mentiris nunc libri. mentire nunc *Bothius*. Cf. *Muellerus p. 641* 345. At iam *D*. Atiam *E* uerum, b ut rid. cr. *J* discas *FZ*: corr. *Gulielmus* eo est libri est opus ex opus est *E* 346. Cf. *Beckerus Studem. Stud. p. 178* perfectas *J* cuius libri 347. Huc ex Huic *B*. Huic *DE* ego, g s. v. *D* mei eri *Fleckeisen*: eri libri (heri *J*). eri mei *Camerarius*

MERCVRIVS

Égo tibi istam hodié scelestam cónprimam linguam.

SOSIA

Haúd potes:

Béne pudiceque ádseruatur.

MERCVRIVS

Pérgin argutárier?

Quíd apud hasce aedís negotist núnc tibi?

SOSIA

Immo quíd tibist? 350

MERCVRIVS

Réx Creo uigilés nocturnos síngulos sempér locat.

SOSIA

Béne facit: quia nós eramus péregri, tutatúst domi.

Át nunc abi sane, áduenisse fámiliares dícito.

MERCVRIVS

Néscio quam tu fámiliaris sís: nisi actutum hínc abis,
Fámiliaris, áccipiere fáxo haud familiáriter.

355

SOSIA

Híc inquam habito ego átque horunc sum séruos.

seruus libri numquid nunc *J*: nunquid nunc *Z*. nunc quid nunc *BDE*. nunc quid num *F* cercior *BD* 348. scelestam *Z*: sceleste *BDEJF*, quod def. *Ussingius* comprimam libri. comprimo *Bothius* aut *E* 349. adseruatur ex obseruatur *D* pergin argutarier *Z*: pergi nargutarier *BE*. pergin argutarier in pergin argumentarier corr. *D*. pergin argumentarier *F*. pergam (ut vid.) argumentarier *J* 350. asce *E* edis *E*. aedes *J* negotist nunc tibi *LG*: negotii est tibi *BD*. negotium (negoc. *FZ*) est tibi *EJFZ* (negotii *Hermolaus*), unde Quod . . negotium cum *Pylade Bothius*. nunc tibi negotist *Fleck-eisenus* qid *D* tibi est *BDZ*. tibi es *E*. ibi es *JF* 351. credo ex creo *D*. ///creo *J* nocturnos, r s. v. *D*. nocturos *J* sigulos *J* 352. peregri *Scaliger*: peregre libri tutatus est libri domum cum *JFZ* multi: corr. *Angelius* 353. A///t *B* familiarem *F*, *Pareus* di[]to *J* 354. At scin, quam tu familiaris sis? nisi *Beckero Stud. stud. I p. 238*. Nescio quam familiaris tu sis, ni *Luchsius Hermac t. 6 (a. 1872) p. 270* Nescio ut reiciens quam tu] quantum *EJFZ* hac tutum *E* 355. Post Familiaris vulgo non interpungunt accipiere *F*: accipere *BDJZ*. accipe *E* hant *E* 356. atque *J* horunc (sic *Pareus*: *Camerarius* horum) sum seruos *Camerarius*: horunc seruus sum libri (horum ex horunc ut vid. *D*. horum *JFZ*), quod def. *Ussingius*. sum horunc sernos (sic etiam *Bothius*) vel seruos sum horunc *Muellerus p. 641* (hoc probat *Brixius*

MERCVRIVS

At scin quó modo?

Fáciam ego hodie té superbum, ni hínc abis.

SOSIA

Quonám modo?

MERCVRIVS

Aúferere, nón abibis, sí ego fustem sumpsero.

SOSIA

Quín me esse huius fámiliai fámiliarem praédico.

MERCVRIVS

Víde sis, quam mox uápulare uís, nisi actutum hínc abis. 360

SOSIA

Tún domo prohibére peregre me áduenientem póstulas?

MERCVRIVS

Haécine tua domúst?

SOSIA

Ita inquam.

MERCVRIVS

Quís erus est igitúr tibi?

357 sq. *Nonius* p. 171, 5: superbos ueteres mortuos dixerunt. Plautus *Amphitryone*: 'faciam . . . abis' et post 'auferere non abiis' 358. *Osbernus* p. 56^b: auferre pigre, segniculose. Plautus: 'auferre . . . sumpsero'

ad Militem p. 150). cf. *Studemundus* *Nov. ann. t. 113* (a. 1876) p. 60
 atsinquomodo *D.* at sin quomodo *Z* se in ut vid. *E* quo-
 modo *BJ* 357. Faciam *E* ni *Camerarius*, cod. *Palat. 1*: nisi
 libri cum *Nonio* ni abis hinc *Guyetus* ni actutum — Sos. quonam
 modo? *Parei adn. abusus Holtzius* quonammodo *BD* (n in lit.).
 quo nomina modo *E* (secunda o e corr. ut vid. m¹.) *J* 358. Auferere
J (ex Auferre) *FZ*, *Nonii codd. nonnulli*: Auferrere *BDE*. auferre
 al. codd. *Noniani*, *Osbernus* ('prima m. recte aufer te' *Maius*)
 abiis *Nonius* hinc si ego vel ego si *Camerarius*, hoc cum *Pylade*
 359. med huius esse *Camerarius* familiai primus *Bentleius*:
 familiae libri (familię *J*. familie *E*) p̄dico *B*. predico *E* 360.
 nisi om. *J* ac tatum *EJ* hinc a///bis *J*. hin abis *E* 361.
 Tun *JFZ*: Tum *BDE* prohiberē s. v. *D* 362. V. 362—370
 personarum notas *D* postea add. et v. 362—364 quidem praeter primam
 in litura omnes Merc. *DF*: om. *BEJZ* Haecine *Z*: Haecine
BF. Haec cine *J*. Hęc cine *DE*. Haeccin *Weisius* domus est
 libri Sos. *DF*: Merc. *BEJZ* inquam *E* Quis — tibi ut
 singularem v. describunt *BDEJ* Merc. *DF*: Sos. *BEJ*. om. *Z*:
 corr. *Scutarius* herus *J*

SOSIA

Ámphitruo, qui núnc praefectust Thébanis legiónibus,
Quícum nuptast Álcumena.

MERCVRIVS

Quíd ais? quid nomén tibist?

SOSIA

Sósiam uocánt Thebani, Dáuo prognatúm patre. 365

MERCVRIVS

Né tu istic hodié malo tuo cónpositis mendáciis
Áduenisti, audáciai cólumen, consutís dolis.

SOSIA

Ímmo equidem tunicís consutis húc aduenio, nón dolis.

MERCVRIVS

Át mentiris étiam: certo pédibus, non tunicís uenis.

SOSIA

Íta profecto.

MERCVRIVS

Núnc profecto uápula ob mendácium. 370

SOSIA

Nón edepol uoló profecto.

MERCVRIVS

At pól profecto ingrátis:

Hóc quidem profecto certumst, nón est arbitrarium.

SOSIA

Tuám fidem obsecró.

MERCVRIVS

Tun te audes Sósiam esse dícere,

V. 363—409 in principio versuum personarum notae discerni possunt nullae J 363.]bus J Sos. DFZ: Merc. BE Qui praefectus nunc Thebanis Amphitruost Bothius Amphitrio BD. Ampytrio E praefectus est libri (pfectus BDE) Thebanis praefectust Fleckeisenus 364.]est (ultima versus vox) J Qui cum BE nupta est libri Merc. DF: spatium BE, om. Z qid agis D quod DEFZ: cf. Scioppius Susp. lectt. p. 133, Brixius ad Trin. v. 889 tibi est EJFZ: est tibi BD 365.]p[(patre) J patre e E: v. ad arg. II v. 8 366.]iis J Netu D compositis libri mendatiis DE 367.]lis J audaciai primus Camerarius: audaciae D. audacie B. audacie E 368.]onsutis []olis J adueni Bothius¹ 369.]certo pedibus non[J Admentiris E 370.]fecto[(alterum) J ob mendatium D. obmendatium BE 371.]profecto J atpol D. edepol J profect[] J ingratis Pylades: ingratiss libri 372.]profect[J certum est libri (apice nescio quo supra m J) non[J 373.]bsecro. Merc. []udes []icere J Tuam, Tex S E tunte BD

Quí ego sum?

SOSIA

Perií.

MERCVRIVS

Parum etiam, praéut futurumst, praédicas.

Quóius nunc es?

SOSIA

Túos: nam pugnīs úsu fecistí tuom. 375

Pró fidem, Thebáni ciues.

MERCVRIVS

Étiam clamas, cárnufex?

Lóquere, quid uenísti?

SOSIA

Vt esset, quém tu pugnīs caéderes.

MERCVRIVS

Quoíus es?

SOSIA

Amphitruónis inquam Sósia.

MERCVRIVS

Ergo istóc magis,

Quía uaniloquo's, uápulabis: égo sum, non tu, Sósia.

SOSIA

Íta di faciant, út tu potius sís atque ego te ut uérberem. 380

MERCVRIVS

Étiam muttis?

SOSIA

Iám tacebo.

MERCVRIVS

Quís tibi erust?

374. Ego qui *Bothius*]m *J* (sum) At parum *Fleckeisenus*, Parum
idem rectius Ep. cr. p. 17 futurum est *libri* 375.]es *J*
 Quoíus *B*¹: Quoíus *D*. Quouis *Z*. Quo uis *vel* Quo ius *E*. Cuius *B*².
 Quid quoíus *F* tuus *libri* tuum *libri* 376.]ebani *J* fidem
Aldus: fidi *BEFZ* (*Profidi*). uide *D* thebani *D* Et iam *B*
 clamat *EZ*: *corr. Hermolaus* cárnufex *J*. cárnifex *reliqui* 377.
]quid *J* Loquere *Aldus*: Eloquere *libri* ess[] *J*. essem *F*
 pugnīs *ex* pignus *D* cederes *BDE*. c[]deres *J* 378.]Soñ. *J*
 Quoíus *F*: Cuius *reliqui* amphitrionis *BD*. amphytrionis *EJ* 379.
 uanilocu's *Fleckeisenus*: uaniloquus *libri* (]aniloquus *J*) sum, s *m*³.
e corr. E 380.]faciant *J* dii *EFZ* ego te ut *ex parte discerni*
nequit J 381.]muttis *J* I etitiam, I *m*³. *e corr. E*. I etiam
FZ: *corr. Hermolaus* Et iam *B* mutis *FZ* tacebo, bo *ex to*
D erus est *libri* (*herus JFZ*)

SOSIA

Quem tú uoles.

MERCVRIVS

Quíd igitur? qui núnc uocare?

SOSIA

Némo nisi quem iússeris.

MERCVRIVS

Ámphitruonis te ésse aiebas Sósiam.

SOSIA

Peccáueram:

Nam 'Ámphitruonis sócium' dudum me ésse uolui dícere.

MERCVRIVS

Scíbam equidem nullum ésse nobis nísi me seruom Sósiam. 385
Fúgit te ratió.

SOSIA

Vtinam istuc púgni fecissént tui.

MERCVRIVS

Égo sum Sosia ílle, quem tu dúdum esse aiebás mihi.

SOSIA

Óbsecro ut per pácem liceat te ádloqui, ut ne uápulem.

382.]gitur *J* q̄ nunc ex qid̄ nunc *D* 383. Amphitrionis *BD*.
Amphytrionis *E*.]hytrionis *J* De ted esse aibas cogitat *Ritscheli*
Nov. exc. p. 43 aiebas, i ex l *BD*. alebas *E* *Pers. nota legi*
nequit J 384. amphitrionis *BD*. amphytrionis *E*. []phytrionis *J*
socium dudum me esse *LG*: socium neme esse *libri* (socium
BJ. socium, c ex t et um ex o *D*. ne me *E*). ne idem quod olim
nae scribebant (sic *Z*) plerique putarunt, quorum *Weisius* nae med
scripsit. certe glossema pro ne *F*, quod probant *Rostius Op. I 246*,
Hermannus El. p. 88. memet *Lindemannus*: et memed ferri posse
ait *Ritscheli* *Nov. exc. p. 51*. nunc me *Ussingius*. Infelici con-
iectura sociennum pro socium *Camerarius*, qua adscita varia et per-
versa excogitarunt docti: velut sociennum me *A. e. Doederleinus Synon.*
t. 4 p. 207. Nam med Amphitruonis esse socium *Fleckeisenus olim*
Philol. t. 2 (a. 1847) p. 94, qui postea in editione Nam illud 'Amphi-
truonis socium' me esse (probatum *Ritschelio Op. II p. 438*), cum in
Ep. crit. p. 17 Lachmanni in Lucretium p. 159: Nam Amphitruonis
Sosiai me esse cum *Ritschelio Mus. Rhen. t. 7 (a. 1849) p. 312 de-*
fendat esse paene integrum legi nequit *J* dicere e *E*: cf. ad arg.
II v. 8 385. Scibam *Pylades, Palat. 2*: Sciebam *libri* eq[]idem
J seruum *libri* 386. Fugite ratio *E*. Fugit iteratio *J*. Fugit
ratio te *Fleckeisenus* An Pugni i. n.? O utinam istuc *Gronovius*.
Utinam mi istuc *Muellerus p. 636*. Istuc utinam *Guyetus*. Utinam ne
istuc *Weidnerus Adv. Pl. p. 23* tui ex tuii *E* 387. te *primus*
Pylades dudum te esse *Bothius* michi *E* 388. ut del. *Gro-*
novius perpacem *E* alloqui *libri* (al ex e *D*) 389. indutię *Z*.

MERCVRIVS

Ímmo indutiaé parumper fíant, siquid uís loqui.

SOSIA

Nón loquar nisi páce facta, quándo pugnīs plús uales. 390

MERCVRIVS

Díc siquid uis: nón nocebo.

SOSIA

Tuaé fide credó?

MERCVRIVS

Meae.

SOSIA

Quíd, si falles?

MERCVRIVS

Túm Mercurius Sósiae iratús siet.

SOSIA

Animum aduerte: núnc licet mihi líbere quiduís loqui.
Amphitruonis égo sum seruos Sósia.

MERCVRIVS

Etiam dénuo?

SOSIA

Pácem feci, foédus ici, uéra dico.

MERCVRIVS

Vápula.

395

indutie *E*. induciae *DF*. ind///icia ex inducia *J* parum[] *J*
 parum perfiant si quid *E* uis, u ex si *D* 390. loqu///, lo s. v. et
 fort. er er. *J* 391. Dic siquid uis *Lindemannus*: Dico siquid
 uis *libri* (si quid *BE*). Dico sis *idem Lindemannus*. Dico quid
 uis *Camerarius*, *Klotzius Nov. ann. t. 51 (a. 1847) p. 244*. Dico
 quiduis *Bothius cum Pylade* n̄taeebo, tace m. 2 del. *D*. non
 no
 tacebo *J* tuę *EJ*. tue *B* fide *Bothius*: fidei *libri* credon
Angelius meę *BE*. meę *D* Mire *Bothius hunc v. et sequentem*
in edd. 2 et 3 conformavit, servata initio v. 391 librorum scriptura et
meae v. 392 praefixo, quem v. iambicum fecit 392. *V. post 395*
scriptum signis ð et h̄ adhibitis huc transtulit B Cf. v. 391
 uapules, pu s. v., ex ualles *D* sosię *EJ*. sosie *B* siet, s ex f
 ut rid. *E* 393. ad[]rte [] *J* michi *E* quid uis *B (d in lit.)*
EJ 394. Amphitrionis *BD*. Amphytrionis *EJ* seruus *libri*
 395. fedus *D* ici *Otto apud Fleckeisenum Ep. crit. p. 17: feci libri*

SOSIA

Út lubet quod tíbi lubet fac, quóniam pugnis plús uales.
Vérum utut es factúrus, hoc quidem hércle haud reticebó tamen.

MERCVRIVS

Tú me uiuos hódie numquam fácies quin sim Sósia.

SOSIA

Cérte edepol tu me álienabis núnquam quin nostér siem:
Néc nobis praetér med alius quísquamst seruos Sósia. 400
[Qui cum Amphitruone hinc una ieram in exercitum.]

MERCVRIVS

Híc homo sanus nón est.

SOSIA

Quod mihi praédicas uitium, íd tibist.
Quíd, malum, non súm ego seruos Ámphitruonis Sósia?

400. *Iohannes Schroeder 'de fragmentis Amphitruonis Plautinae'*
§ 2 ad hunc v. spectare vidit verba a Nonio p. 76, 14 excitata et vulgo
inter fragmenta relata: 'absente nobis' et 'praesente nobis' pro
'praesentibus nobis' et 'absentibus nobis'. Plautus Amphitryone:
'nec nobis praesente aliquis quisquam nisi seruus'

396. libet libri (l[]bet J) quod codd. Pal. 1 et 2, Angelius: quid
libri, quod interrogative dictum defendi posse putat Holtzius libet
libri ([]bet J) uales, s ex t D 397. ut ut BDZ. ut JF
ut uites ut vid. F utut facturu's Bothius¹ //ercle B haut E
reticebo, altera e e corr. D. riticebo E 398. Tume BE
uiuus B (uus in lit.) D² (ut vid.: D¹ uiuū ex uius) JFZ. uius E.
uiuo Pal. 3 m. sec. et 5 399. tume D alienabis ex aliena bis B
nunquam D 400. Hec EJ Nec noster cum Langianis
Gulielmius in Asin. c. 6 nobis praeter med alius quisquamst
Camerarius, Ritscheliu Nov. exc. p. 35: nobis praeter me alius quis-
quam est libri (p̄ter D. preter BJ). nobis praesente aliquis quisquam
nisi Nonius (quísquam nisi ex quísquamst explicaveris). me praeter
nobis alius quisquam est Bothius. nobis praeter me quisquamst alius
Fleckeisenus seruus libri 401. Uncis inclusit Fleckeisenus: nec
corrigi potest, qua in re frustra desudaverunt docti (Qui dudum cum
Pylades, iui ero meo in Camerarius, hinc una simul ieram Guyetus,
unad iueram indu Bothius¹, profectus eram pro ieram dubitanter
Ussingius, alii alia) amphitrione BD. amphytrione EJ unâ
D iueram J. geram E inexercitum E 402. non est sanus
JF mihi quod Fleckeisenus Ep. cr. p. 17 quod, o in lit. B
michi J p̄dicas BD. predicas EJ uicium BDJ tibi est libri
403. nonne ego F. nonne ego sum Bothius¹. non ego sum
Weisius sum om. JF seruus libri amphitrionis BD. amphy-
trionis EJ

Nón hac noctu nóstra nauis húc ex portu Pérsico
 Vénit, quae me aduéxit? non med húc erus misít meus? 405
 Nón ego nunc sto ante aédes nostras? nón mist lanterna
 ín manu?

Nón loquor? non uígilo? non hic módo me pugnis cóntudit?
 Fécit hercle: nam étiam misero núnc mi male malaé dolent.
 Quíd igitur ego dúbito? aut quor non íntro eo in nostrám
 domum?

MERCVRIVS

Quíd, domum uostram?

SOSIA

Íta enim uero.

MERCVRIVS

Quín quae dixísti modo 410

404. 412. *Festus* p. 217 a 15: Persicum portum Plautus cum ait, mare Euboicum uidetur significare, quod in eo classis Persarum dicitur stetisse non procul a Thebis

404. Non *Spengelius* de 'nonne' particula p. 4: Nonne libri huc *Pylades*: om. libri nostra eportu (e portu etiam *F*) per sico nauis *J* exportu per sico *E* 405. quæ *EJ* adu[*J* non med *LG*: nonne (non ne *B*) me libri (me[*J*). non me nunc huc *Spengelius* l. s. s. 406. Non *Spengelius* l. s.: Nonne libri nunc sto *E* (sto ex isto ut vid.) *Z*: nunc isto, at hic *m.*² s. isto, *B*. ///nunc sisto, 3 litt. er. et priore s postea add. *D*. nunc hic sto *J* (st[*) F*, *Bothius*^{2, 3} iam-bice dimetiens. hic sto cod. *Guelf.* 2. De isto pro sto posito cf. *Lachmannus* in *Lucr.* p. 232]aed[*J*. edes *E* mihi est libri lanterna ex lanterna *D*. lanterna reliqui in manu *E* 407. loquar *D* uigil[]hic ho[*J* non tertio loco *Gronovius*: nonne libri De non med hic homo p. cogitat *Weisius* modo *Guyetus*: homo modo libri. homo cod. *Guelf.*, *Scutarius* 408. ercle *BJ* etiam misero nunc mihi male malae dolent *LG*: etiam misero nunc malae dolent libri (///dolent *B*. mala edolent *DE* (priore e *m.*³ e corr.). misero [] le[*J*). mihi misero etiam nunc malae dolent *Pylades*. etiam misero nunc malae dolent mihi *Camerarius*: mihi etiam misero nunc malae dolent *Angelius*. etiam misero misere (misere pro misero iam cod. *Guelf.* 1) n. m. d. *Bothius*¹. etiam mi misero n. m. d. *Bothius*². etiam nunc misero mihi n. m. d. *Muellerus* 'Nachtraege' p. 96 mi misero etiam n. m. d. *Fleckeisenus* 409. ego igitur *D* ut *DE* cur libri non[*J* introeo *DE* innostram *E* 410. Qui *EZ* uram *BDJ*. nostram *EFZ* enim uero[*J*. enim uero *DE*]dixisti[*J* quin q̄, ex quinq̄, *B*. quinque *DE*. queque *F*. quecunque *Z*, unde quaeque dixisti modo *Angelius*, quin quaeque edixti modo *Gulielmius*, quin quaequae dixti modo *Bothius*, alii alias nugas propagarunt

Ómnia ementítu's: equidem Sósia Amphitruónis sum.
 Nám noctu hac solútast nauis nóstra e portu Pérsico,
 Ét ubi Pterela réx regnavit óppidum expugnáuimus,
 Ét legiones Téleboarum uí pugnando cépimus,
 Ét ipse Amphitruo óbtruncauit régem Pterelam in praélio. 415

SOSIA

Égomet mihi non crédo, quom illaec aútumare illum aúdio:
 Híc quidem certe quae íllic sunt res géstae memorat mémoriter.
 Séd quid ais? quid Ámphitruoni dóno a Teleboís datumst?

MERCVRIVS

Ptérela rex qui pótitare sólitus est patera aúrea.

SOSIA

Élocutust. úbi ea patera núnc est?

MERCVRIVS

Est in cístula, 420

412. V. ad v. 404

411. Omnia, *duarum litt. ras. ante m D* ementitu's *Fleck-*
eisenus: ementitus *libri*. ementitus es *F*. mentitus es *codd. Gud. 1*
et 2. es mentitus *Bentleius* amphitrionis *BD*. amphytrionis *E*.
 amphytr[*J* sum Amphitruonis Sosia *Bothius. Traditum def.*
Buechelerus de declin. p. 31 412. hec *D* soluta est *libri* n[]rsico *J*
 eportu *BE* persicco *D*. persicco *E* 413. Et tibi *D* regnavit
D ex[*J* 414. teloboarum *D*. theloboarum *EJF* in expugnando
F. [] expug[] *J* cepimus *Z*. coepimus *BDE* 415. Ipus, *del.* et
Guyetus ipsius *J* amphitrio *BD*. amphytrio *EJ* optruncauit
BDEJ inplio *BE*. in proelio *D*. improelio *J* 416. Ego met
EJ michi *J* cum *libri* illec *J*. illa ec *E* illū audio, ū a
e corr. D. hunc audio *Anspachius de Bacch. retr. p. 25* 417.
 quide *J* que *EJ* illi *E* rei *J* geste memorat *ex*
 gestat memorat *J*. gesta ememorat *D*. gesta ememorat, e *ultima ex o*
E memoriter, *alt. m ex tn m². D* 418. Set *E* amphitrioni
BD. amphitrionis *E*. amphytrioni *J* dono a Telebois datumst
Lomanus Spec. p. 7: a telebois datum est *libri* (telobois *D*. atelobois
E. a[]]bois *J*), ubi dono datum est *Bentleius*. nostro a Telebois datum
 est *Guyetus*. a Telebois datum hostibust *codice Guelf. 2 duce Bothius¹*.
 a Telebois est datum *idem²,³*. doni a Telebois datumst *Ussingius*
 420. Elocutus est *libri* (Eloquutus est *E*. Eloquere *F*) ubi ea patera
 nunc est *Pylades*: ubi patera nunc est *libri* (ubipatera *E*). ubi patera
 nunc ea est *Bothius¹* (elocutus est *scribens*), cum *libris idem²,³*. sed ubi
 patera nunc est *Brixius Nov. annal. t. 101 (a. 1870) p. 762* est in
 cistula *Dousa*, est e v. 421 *petens*: in cistula *libri* (incistula *E*. in
 cistella *F*). ubi est? in cistula *Guyetus*, *reliqua sic scribens*: elocutust.
 ubi patera nunc est? *Contra* in cistellula *Bothius² coll. v. 773*

Ámphitruonis óbsignata sígno.

SOSIA

Signi díe quid est?

MERCVRIVS

Cúm quadrigis Sól exoriens. quíd me captas, cárnufex?

SOSIA

Árgumentis uícit. aliud nómen quaerundúmst mihi.

Néscio unde haec híc spectauit. iám ego hunc decipiám probe:

Nám quod egomet sólus feci néc quisquam alius ádfuit 425

Ín tabernaclo, íd quidem hodie núnquam poterit dícere.

Sí tu Sosiá's, legiones quóm pugnabant ináxume,

Quíd in tabernacló fecisti? uíctus sum, si díxeris.

MERCVRIVS

Cádus erat ibi uíni: inde inpleui hírneam.

SOSIA

Ingressúst uiam.

MERCVRIVS

Éam ego uini, ut mátre natum fúerat, eduxí meri. 430

429. *Nonius* p. 546, 22: cyrnea uas uinarium. Plautus in *Amphitryone*: 'cadus ... cyrneam'. — *Osbernus* p. 274: hirna ... id est salcica; inde haec hirnea ... id est ocrea, quae ad potum conseruandum baiulatur; unde Plautus in *Amphitrione*: 'cadus ... hirneam'

421. *Amphitrionis* *BD*. *Amphytrionis* *EJ* signo *Dousa*: signo est libri: cf. v. 420 422. captus *D* carnifex *BEZ*
423. uincit *EJFZ*, corr. *Angelius* querundum *D*. querendum est *BE*. qu[re]dum est *J* michi *E* 424. Nesciocunde dubitanter *Studemundus* *Stud.* I p. 230 hec *E*. hec *B* ego iam *Guyetus* [cipiam *J* 425. Namquod *J* quod om. *D* ego met *EJ* alius, s ex o *D* affuit praeter *F* libri (affuit t *E*: cf. ad arg. II v. 8) 426. In tabernaclo *DE* (Intab-), *Bothius*^{1. 2}: In tabernaculo *BJ* (Int-) *FZ* nunquam *J* 427. sosia es libri cum libri maxime *J*. maxime e e *E*: cf. ad arg. II v. 8 428. in tabernaclo *DE* (int-), *Pareus*: in tabernaculo *BJ* (int-) *FZ* feci ras. ex fecisti *D* dixeris s s *E*: cf. ad arg. II v. 8 429. ibi uini *Muellerus* p. 543 inter alia. uini libri. uini plenus *Osbernus* impleui libri. impleuit *Osbernus* hirneam, i ex u *E*. hyrneam *J*. cyrneam cum *Nonio* (cuius cod. *P* cyneam) *F* (item v. 431. 432), *Pylades* (cirneam). irneam *Lindemannus* cum *Scaligero* ingressus tu iam *B*. ingressus tu iam *D*. ingressus iam *EJFZ*, corr. *Pius* 430. Eam ego uini, ut matre natum fuerat, eduxi meri *Fleckeisenus*: Eam ego ut

SOSIA

Míra sunt nisi látuit intus íllic in illac hírneam.
Fáctumst illud, út ego illic uini hírneam ebiberím meri.

MERCVRIVS

Quíd nunc? uincon árgumentis, té non esse Sósiam?

SOSIA

Tú negas med ésse?

MERCVRIVS

Quid ego ní negem, qui egomét siem?

SOSIA

Pér Iouem iuró med esse néque me falsum dícere. 435

MERCVRIVS

Át ego per Mercúrium iuro, tíbi Iouem non crédere:
Nam íniurato scío plus credet míhi quam iurató tibi.

SOSIA

Quís ego sum saltém, si non sum Sósia? te intérrigo.

matre fuerat natum uini eduxi meri *libri* (eduxi meri *ex* eduxim eri B. eduerā ^meri, a *in* i corr. D). Id ego, ut matre natum fuerat, unus eduxi merum *Guyetus*. Eam ego, ut fuerat natum, uini eduxi hirneam meri *Holtzius*, qui etiam de plenam meri cogitat. Reliqua non mutantes eduxeram meri cum *Langianis Bothius*¹, eduxi eram meri *Gulielmius*, eduxi clam meri *Acidalius cum libro quodam*, obduxi meram *Scaliger*, ibi eduxi vel illi eduxi meri *Muellerus* p. 603. Cum matre *Lipsius Ep. quaestt. III 17 Euripidis Alc. v. 756 sq. ποτήρα . . . λαβὼν πίνει μελαίνης μητρὸς εὖζωρον μέθυ confert* 431 sq. *Perverso ordine BD, versibus 432 Sosiae, 431 nullam notam praefigentes: recte reliqui, nisi quod in Z v. 432 Mercurii, v. 433 nullam notam habent, correcti a Pylade* 431. Mirati sunt J inillac EJ hyrnea J 432. Factum est B. Factum DEJFZ ut ego uini illi *Muellerus 'Nachtr.' p. 46 dubitanter* hyrneam ebiberam J 433. Quid nunc? def. *Seyffertus Philol. t. 29 (a. 1870) p. 407, Stud. Pl. p. 18*. Quid? nunc *Fleckeisenus* 434. Tun *Fleckeisenus* med esse E³, *Camerarius, Ritscheliu Nov. exc. p. 25: me de esse BDE. me esse JFZ. me eum esse Muellerus p. 732* mercuriū quid E egon? E ego met EJ 435. tibi iuro me esse *Pylades* med esse correctores in BE (m.³), *Camerarius: cf. Ritscheliu Nov. exc. p. 25*. medesse ex me desse B. me de esse E. me de^messe D. me esse JFZ. me eum esse *Muellerus p. 732* dicere e E: cf. ad arg. II v. 8 436. iniuro *Bothius, quem contra Balbachius Observ. crit. p. 5* 437. in iurato J. iniurato, in s. v. E crederet EJFZ michi EJ iurato, t e corr. B. idem to s. v. D tibi i E: cf. ad arg. II v. 8 438. te interrogo m.³ ex et interrogo J. ted interrogo *Bothius*¹. id te interrogo *Muellerus p. 9, 'Nachtr.' p. 2: assentitur Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 141*

MERCURIUS

Vbi ego Sosiá nolim esse, tu ésto sane Sósia:

Núnc quando ego sum, uápulabis, ni hínc abis, ignóbilis. 440

SOSIA

Cérte edepol, quom illúm contemplo et fórmam cognoscó
meam,

Quem ád modum ego sum (saépe in speculum inspéxi): nimis
similést mei.

Ítidem habet petasum ác uestitum: tám consimilest átque ego.
Súra, pes, statúra, tonsus, óculi, nasum, uél labra,
Málae, mentum, bárba, collus: tótus. quid uerbís opust? 445
Sí tergum cicátricosum, níhil hoc similst símilius.

444. *Nonius* p. 179, 14: tonsus pro tonsura. Plautus *Amphitryone*: 'sura . . . labra' 445. *Nonius* p. 200, 16: collus masculini . . . Plautus *Amphitryone*: 'malae . . . collus' 446. *Imitatus est hunc locum Fronto* p. 101 N.: uidi pullulos tuos, quod quidem libentissime in uita mea uiderim, tam simili facie tibi, ut nihil sit hoc simili similius. *Vidit hoc Studemundus apud Klussmannum* p. 78a

439. sosia, o ex i D esset D esset uesto B (ante corr.) E
Sosia esse nolim *Gruterus*. Sosia iam nolim esse *Camerarius*. Sosia nolem *Fleckeisenus* '*Krit. Miscellen*' p. 22. nolim Sosia esse *Mullerus* '*Nachtr.*' p. 2 440. nih incabis B. nih incabis D ignominis *Bothius* 441. quomodo B. cum J. quum Z illunc *Bothius* contemplor, r postea add. D 442. Quem admodum BEJ. Quemadmodum D sum cum Z *Camerarius* om.: eodemque ducē *Bothius*¹: Quemadmodum saepe in speculo inspexi, nimium similis est mei sepe DEJ. saepae B inspeculum EJ nimis simile (cf. v. 537) est mei libri (nims J. simile in similis corr. D. similis JF. m[J). nimis similest mei *Camerarius*. simili'st nimis mei *Gronovius*. nimis similst mei *Bothius*^{1. 2}. *Metrum suspectum*
443. atque uestitum: consimilist atque ego *Braunius* *Observ. gr. ed. a. 1881* p. 7 consimilest *Camerarius*: consimile est libri. consimilist *Pylades* atque ego] quam ego sum *Fuhrmannus* *Nov. ann. t. 97* (a. 1868) p. 845. quam potest *Langenus* p. 296 uestitum (tam consimilist) atque *Niemeyerus* '*Philol. Wochenschrift*' a. 1881 p. 388 444. Sura ex *Supra* ras. D Surapes E tonsura tonsus F. tonsura consus J nasa EJFZ: corr. *Pylades* uel] dens *Lambinus*. aures *Lindemannus*. frons *Langenus* p. 71 (quod frons oculi nasum labra esse deberet) labram m E 445. Malae mentum ex Malū ementā D. Mala ementum BE. Male mentum J barra pars codicum *Nonii* collus ex *Nonio* F: collum libri opus est JF 446. Sitergum J. Tergum si *Bothius* cicatrigo sum BF. cicatricosumst *Fleckeisenus* *Ep. crit. p. 17* nichil EJ similst *Fleckeisenus*: similest B. simile est DEJFZ. similest *Camerarius*. simili est *Angelius*. simili etiam *Fronto* legit

Séd quom cogito, équidem certo idém sum qui sempér fui.
 Nóui erum, noui aédis nostras: sáne sapio et séntio.
 Nón ego illi obtémpero quod lóquitur: pultabó foris.

MERCVRIVS

Quó agis te?

SOSIA

Domúm.

MERCVRIVS

Quadrigas sí nunc inscendás Iouis 450
 Átque hinc fugias, íta uix poteris éffugere infortúnium.

SOSIA

Nón erae meae núntiare, quód erus meus iussít, licet?

MERCVRIVS

Tuaé siquid uis núntiare: hanc nóstram adire nón sinam.
 Nám si me inritássis, hodie lumbifragium hinc aúferes.

SOSIA

Ábeo potius. di ínmortales, óbsecro uostrám fidem, 455
 Vbi ego perii? ubi ínmutatus sum? úbi ego formam pérdidi?
 Án egomet me illíc reliqui, sí forte oblitús fui?
 Nam híc quidem omnem imáginem meam, quae ántehac
 fuerat, póssidet.

454. *Osbernus p. 320*: lumbifragium . . . lumbifragium hinc auferes si me irritassis'

447.]idem sum *J*, ubi usque ad v. 487 pers. notae in versuum principiis interciderunt Set *E* quom *DEF*. quom *Z*. quomodo *B* sum idem cum *Bothio Muellerus p. 448* qui[*J* 448.]ras sane sapio et[*J* nouia_edis *B*. nouia edis *E* 449.]tur pultabo for[*J* optem_pero. *B*. optempero *D* qd' (= quod), 'm.^s ut vid. add. *E* foris in fores mut. *D* 450.]quadrigas *J* Quðgis *D* Quadrigas, i ex a *D* incendas *JZ* 451.]s effugere *J* infortunium, alt. u ex i *D* 452.]herę *J* Non *Fleckeisenus*. Nonne libri erę *E* meę *BEJ*. idem, nisi quod ę s. v. *D* nunciare *BD* herus *J* 453.]uis *J* Tue *E* si quid *BE* nunciare *BDJ*. nuntia, te cum *Pareo Gertzius*. nuntiatio *Ussingius* 454.]me *J* *Merc.* nota ab ipso rubricatore del. *E* inritas sis *B*. irritassis *D*. irritase sis ut vid. *J* lumbifragium *F*, *Scutarius*. lumbifrangium *B*. lumbi frangium *DEZ*.]bi frangium *J* Cf. *Osbernus* 455.]potius dii *J* uřam *BDEJ* 456.]ego *J* perā (ii s. a) *J* tibi *J* immutatus *J*. mutatus *L. Spengelius Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564* ˘ perdidi ˘ formam ///, i (cf. ad arg. II 8) ut vid. er. et formam m.^s add. *E* 457. ego met *EJ* (]ego) 458.]hic *J* meam ex tuam *B* quę *E*. que *BD*. quod *J* ante hac *BDEJZ*

Víuo fit, quod núnquam quisquam mórtuo faciét mihi.
 Íbo ad portum atque haéc ut facta súnť, ero dicám meo:
 Nísi etiam is quoque me ígnorabit, quód ille faxit Iúppiter, 461
 Vť ego raso cápíte caluos hódie capíam pílleum.

MERCVRIVS

Bene prósperēque hoc óperis processít mihi:
 Amóui a foribus máxumam moléstiam,
 Patri út liceret túto illam amplexárier. 465
 Iam ille ílluc ad erum quom Ámphitruonem aduénerit,
 Narrábit seruom hinc sése a foribus Sósiam
 Amóuisse: ille adeo íllum mentirí sibi

461 sq. *Servius in Verg. Aen. VIII 564*: Feronia mater] nymp̄ha Campaniae quam etiam supra diximus. Haec etiam libertorum dea est, in cuius templo raso capite pileum accipiebant. Cuius rei etiam Plautus in *Amphitryone* facit mentionem: 'quod utinam ille faxit Iuppiter, ut raso capite portem pilleum' 462. *Nonius p. 528, 19*: qui liberi fiebant, ea causa calui erant, quod tempestatem seruitutis uidebantur effugere, ut naufragio liberati solent. Plautus in *Amphitryone*: 'ut . . . pilleum'

459.]uo sit (*ut vid.*) []d J Vuiuo E nunquam []am J
 michi E 460.]ad[]tum J adportum E hęc EJ ut facta
 sunt *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 306*: ut sunt facta libri, nisi
 quod ficta J. hic ut sunt facta *Muellerus p. 594*. haec uti sunt
Camerarius erodicam E. dicam hero JF 461. Cf. *Servii testim.*
]am J me ignorabit (i alt. ex a) B. me ignorabat E. ignorabit
 me J faxit *Fleckeisenus cum Servio*: faciat libri 462. Vť ego raso
 capite caluos hodie *Fleckeisenus ep. crit. p. 17*: Vť ego hodie raso
 capite caluus libri (]hodie J) cum *Nonio*. Vť ěgo hodie raso capite
 caluos *Lingius de hiatu p. 52*. Vť ego hic hodie raso capite caluos
Camerarius. Idem nisi quod ego hocēdie *Spengelius Plaut. p. 223*,
Ritscheliuss Nov. exc. p. 92: idem denique, nisi quod hoc hodie *Ussingius*
 pilleum libri cum *Servio et Nonio*: pileum inde ab *Angelio*
Act. I sc. 2 MERCVRIVS. BEJ: om. D unius v. spatio relicto
 463. *Pers. om. BE* Bene pro speque *Usenerus scaena Pseud. p. 16*
 prospere *Acidalius* hoc operis 'alii' apud *Acidaliū*. hoc hodie
 operis libri. hoc hodie *Bothius* michi EJ 464. aforibus EJ
 maximam BDE. []am J 465. amplexarier, alt. a ex i E 466. Nam
FZ et editorum multi herum († am s. v.) J cum BDEJ
 amphitrionem BD. amphitrione EJ adueneritt E: cf. *arg. II v. 8*
 467. Narravit (b s. u) B seruū libri (seruium E) se se
 E aforibus EJ sosiam, priore s ita formata, ut aliam atque
 o litt. librarius adiecturus fuerit E 468. is adeo illum *Langenus*

Credét neque credet húc profectum, ut iússerat.
 Erróris ambo ego illos et deméntiae 470
 Conplébo atque Amphitruónis omnem fámiliam,
 Adeo úsque satietátem dum capiét pater
 Illíus quam amat: ígitur demum omnés scient,
 Quae fácta. denique Álcumenam Iúppiter
 Redigét antiquam cóniugi in concórdiam. 475
 Nam Amphítruo actutum uxóri turbas cónciet,
 Atque ínsimulabit eám probri: tum méus pater
 Eam séditionem illi ín tranquillum cónferet.
 Nunc de Álcumena dúdum quod dixí minus,
 Hodie ílla pariet fílios geminós duos: 480
 Altér decumo post mense nascetúr puer
 Quam séminatust, álter mense séptumo.
 Eorum Ámphitruonis álter est, altér Iouis.
 Verúm minori púero maior ést pater,
 Minór maiori. iámne hoc scitis quíd siet? 485
 Sed Álcumenae honóris huius grátia

481. *Osbernus* p. 167: decumus . . . unde Plautus in Amphitrione: alter . . . puer'

p. 146 sibi i *E* 469. neque *J*. namque *D* 470. Irroris *E* am-
 bos *F* 471. Complebo *libri*. Compleuero *Muellerus* p. 511 *Amphi-*
*truo*nis omnem *Fleckeisenus*: omnem amphitrionis (amphytrionis *EJ*)
libri 472. sacietatem (cie in litura *B*) *BD* capiat *Bothius*² e *cod.*
Guelferb. 473. ibi tum demum *Bentleius* sciant *D*, *Hermolaus*
 474. Que *EJ* alcumenām, *del. E* 475. coniugi in concordiam
Lindemannus: in concordiam (inconcordiam *EJ*) coniugis (e coniuges
D) *libri*. in coniugis concordiam *Pylades*. coniugis in concordiam
Camerarius Rediget cum coniuge antiquam in concordiam *Lomanus*
 p. 9 *V.* 476—495 recte in suspicionem vocat *Langenus* p. 42, maxime
 propter v. 491 476. amphitrio (am s. v. *D*) *BD*. amphytrio *EJ*
 ac tutum *E* contiet *BD* (ex continet) 477. insimulauit *BDE*
 probri tum *Z*: probrium *EJ*. proprium (ex probrium *B*) *BD*.
 probum *F* 478. Eam *B*, *Pylades*: Iam *DEJFZ* intranquil-
 lum (intranquillam *J*) *BEJ* *V.* 479—485 in suspicionem vocat
Ussingius, ut additos ab eo qui prologum confecerit 479. diximus *FZ*:
corr. Pylades 480. filios ex filius *D* 481. Aliter *J* de cumo
J. de cumeno *E* post mense decumo *Bothius*: at cf. *Brug-*
manus p. 35 482. seminatust *Fleckeisenus* cum *cod. Gud.*: semi-
 natus *libri* septimo *BEJ* 483. amphitrionis *BD*. amphytrionis
EJ 484. minor *EJ* puerppuero *E*. puer (s. v. s. iouis) puero *J*.
 puero puero *Z* 485. Iam ne *BEJ* iam nescitis hoc *F* scitis
 (c s. v.) *J* *V.* 486—490 eicit *Guyetus* 486. Set *E* Alcumenae
 honoris huius *Fleckeisenus*. alcumenae (alcumene *DE*) huius honoris

Patér curabit úno ut fetu próferat

* * * * *

Vno út labore absóluat aerumnás duas,

Et ne ín suspicióne ponatúr stupri

Et cládestina ut céletur consuétio.

490

Quamquam, út iam dudum díxi, resciscét tamen

Amphítruo rem omnem. quíd igitur? nemo íd probro

Profécto ducet Álcumenae: nám deum

Non pár uidetur fácere, delictúm suom

Suámque culpam expétere in mortalem út sinat.

495

488. *Nonius* p. 57, 13: enixae dicuntur feminae nitendi, hoc est conandi et dolendi labore perfunctae: uel a Nixis, quae religionum genera parientibus praesunt. Sed elegantior intellectus, ut ex eo dictae esse credantur, quod uinculis quibusdam periculi quibus implicarentur fuerint exsolutae: nexum enim dicimus arctum et colligatum. Plautus in *Amphitryone*: 'uno . . . duas' 490. *Donatus* ad *Ad. IV* 5, 32: . . . ut Plautus: 'et . . . consuetudo' *Festus Pauli* p. 61: consuetionem Plautus pro consuetudine dixit *Cf. Loewius Prodr.* p. 258 495. *Nonius* p. 301, 27: expetere transferri [codd. expectare transferre], euadere. 'sua si quid . . . sinat'

libri. huius Alcumenae honoris *Pylades*. Alcumenae huiusce honoris *Gruterus, Muellerus* p. 696: *cf. Schmidtus de pron. dem. form.* p. 55

gracia J 487. curabit *Fleckeisenus cum Ritschelio*: *cf. epist. crit.* p. 17. curauit *libri* Verba quae secuntur explicandi causa (*cf. v. 878*) addita *Plautinum hemistichium expulisse quod hoc fere fuisse possit: Iuppiter summus meus suspicatur Ritschelius Fleckeiseni ep. crit.* p. 17

fetu *E.* foetu *BD.* fétus, s ut vid. *J* proferat dubitanter scripsimus lacunam post h. v. statuentes. fieret *libri*, quod corruptum esse vidit *Fleckeisenus*: pro quo pepererit *Seyffertus Philol. t. 29 (a. 1870) p. 385. Inter-* ciderunt fere haec: Quod ex ípso grauidast ét quod grauidast éx uiro

Pater curabit uno ut fetu fiat et *Gertzius* Nihil profecit *Rothe quaest. gramm. p. 10 sqq.* 488. uno labore exsolueret *Nonius* erumpnas *Nonius.* erumpnas *E.* erumpnas *J* V. 489 sq. invertit *Fleckeisenus cum Ritschelio* sic immutatos: Vt cládestina haec céletur consuétio || Ne illa ín suspitióne ponatúr stupri 489. *Vers. damnat Bothius* insuspicióne *J.* insuspicióne *BE* 490. clandestina *B* (7 litt. post clan er.). clan destina *E.* Et clandestine ut *Donatus* consuetio *Scioppius et Bentleius Festo et Donato ducibus.* suspicio *BDJ.* suspitio *EFZ.* consuetudo *Donatus.* susceptio *Pylades, Lambinus.* huc itio *Pistoris, Gruterus* 491. *Cf. v. 476—495* iam s. v. *J* iamdudum *D* resciscettamen (et ex u) *D*

492. *Amphitrio BD.* *Amphytrio EJ* agitur *B* probó *EJ* 493. alcumene nam *EJ.* alcumene nam *B.* alcumenam *D* 494. parui detur *D* suum *libri* 495. Suamque culpam *Acidalius*: Suamque ut culpam *libri.* sua si quid culpa *Nonius* inmortalem *BJ.* inmortalem *E.* mortalem *Nonius* ut sinat *libri cum Nonio.* sinat *Bothius*

Orátionem cónprimam: crepuít foris.

Amphítruo subditíuos eccum exít foras

Simul cum Álcumena sua, úxore usurária.

IVPPITER. ALCVMENA. MERCVRIVS

IVPPITER

Béne uale, Alcuména, cura rém comunem, quód facis,
Átque inperce, quaéso: menses iám tibi esse actós uides. 500
Míhi necessest íre hinc: uerum quód erit natum tóllito.

ALCVMENA

Quíd istuc est, mi uír, negoti, quód tu tam subitó domo
Ábeas?

IVPPITER

Edepol haúd quod tui me néque domi distaédeat:
Séd ubi summus ímperator nón adest ad exércitum,
Cítius quod non fáctost usus fít quam quod factóst opus. 505

MERCVRIVS

Nímis hic scitust sýcophanta, quí quidem sit méus pater.

503. *Osbernus* p. 588: Plautus in Amphitrione: haudquaue tui
me . . . distaedeat

496. Oracionem *J* comprimam *BDJ* foris ex furis *D* *V.* 497 sq.
del. Guyetus 497. Amphitrio (post phi eras. m *D*) *BD*. Amphytrio
EJ subdituius *BDEJF*. subditicius *Z*: corr. *Angelius* foris *D*
V. 498 *del. Lachmannus, F. Schmidtus l. s. s. p. 31* Simul
cum Alcumena sua uxore *Muellerus* p. 696 inter alia. Cum alcumena
uxore libri. Atque Alcumena una uxor *Fleckeisenus* edidit: idem *Nov.*
ann. vol. 61 (a. 1851) p. 52 hiatum Cum Alcumena aliquo modo defen-
dit. Cum Alcumena uoxore *Kochius* *Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p.*
286. Cum Alcumena uxored (vel Alcumenad uxore) *Ritscheli* *Opusc.*
*phil. III p. 125 uxored iam Pareus*³)

Act. I sc. 3 IVPPITER · ALCVMENA · MERĊ *B* in eod. versu
cum 498. IVPPITER · ALCVMENA · MERCVRIVS *EJ*. om. *D* *V.*
499—582 pers. notae initio versuum ex parte semideletae, ut tamen quid
scriptum fuerit dubitari nequeat *J* 499. ene c. spat. *DE* cura
rem ex curarem *B*. curarem *E* comunem libri quid (o s. i) *B*
500. Atque inperce *Camerarius*: Atquin perge *FZ*. At quin perge
BDEJ. At tibi inperce *Ussingius* queso *J*. queso *E* exactos
Pylades. esse exactos *codd. nonnulli Pal.* 501. Michi *EJ* necesse
est libri natum quod erit *F, Bothius*^{2. 3} 502. negotii *BDE*. negotii
FZ. nogecii *J* tutam *E* subito *D* 503. Cf. *Osbernus* haut *E*
neque *J* distedeat *BDE*. distendeat *J* Miro modo hunc v. vexa-
bant cum *Acidalius* (Edepol haud quod me domi neque quod tis taedeat)
tum alii 504. Set *E* ne adest apud *Bothius*² ad est *E* 505. facto
est libri utroque loco facto est /opus est/ *J* 506. scitus est *BDE*

Óbseruatote eúm, quam blande múlieri palpábitur.

ALCVMENÁ

Écastor te expérior quanti fácias uxorém tuam.

IvppITER

Sátin habes, si féminarum núllast quam aequé díligam?

MERCVRIVS

Édepol ne illa si ístis rebus té sciat operám dare, 510
Égo faxim ted Ámphitruonem mális esse quám Iouem.

ALCVMENÁ

Éxperiri istúc mauellem mé quam mi memorárier.
Príus abis quam léctus ubi cubuísti concaluít locus.
Héri uenisti média nocte, núnc abis. hocín placet?

507. *Servius Aen. XI, 725*: Vult . . dicere, non leuiter Iuppiter intuebatur ipsa certamina, ubi *Danielis scholion hoc sequitur*: inde et adiecit 'obseruans oculis' id est intente aspiciens. Plautus: 'obseruato . . . mulieri'

Donatus in Ter. Adclph. prol. 2: Obseruari] . . . obseruari ergo et honorari et captari et audiri significat, ut Plautus: 'obseruatote ut blande palpetur mulieri'

513. *Priscianus VI 73 (G. L. II p. 257, 4)*: excipitur 'hic lectus'. ἡ κλίνη, 'huius lecti', quod tamen etiam 'huius lectus' antiquissimi protulerunt . . . Plautus in *Amphitrione*: 'quam . . . locus'

(scitus ex scitur) *J* scitus est hic *F* sicophanta *BDE*. sic ophanta *J* quiquidem *J* sit meus *EJFZ*. meus sit *BD*, *Camerarius*
507. *Obseruatote eum Bothius*. *Obseruatote BDEJFZ, Donatus*. *Obseruato Servius*. *Obseruatote huic Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 292*. *Obseruate blanditer Guyetus* *Obseruatote ecqui blande Spengelius Plaut. p. 22* blande ///, fort. re er. *E* ut blande *Donatus* suppalpatur mulieri *Fleckeisenus ep. crit. p. 18 ex Servio*. palpetur mulieri *Donatus*. mulieri palpabitur libri: quod defendi posse dicit *Beckerus l. s. s.* 508. te comprior *FZ*. re exprior *Dousa* *Post h. v. collocat v. 510 sq. Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 761: eosdem Guyetus tollit* 509. Sätin, n ex m *E* feminarium *E* nulla est libri eque *J*. eque *E* *De 510 sq. cf. 508* 510. ne illa fustis rebus *E*. ni illa furtis *JF*. ni illa furtiuis rebus *Z*, unde varii editorum errores nati. Iuno si istis rebus *Reinhardtus de fab. retr. thes. II* 511. paxim *Meursius* ted *Amphitruonem Fleckeisenus, Ritscheliu Nov. exc. p. 35*. te *amphitrionem (amphytrionem EJ) libri* malis esse *Bothius¹*. esse malis libri *Amphitruonem ne esse malis Acidalius*. *Amphitruonem multo (vel nimio) malis Muellerus p. 543, illud cum Umpfenbachio Mel. Plaut. p. 20* 512. mihi (michi *E*) libri memorari mihi *Fleckeisenus* 513. lectus def. *Brugmanus Comment. in hon. Buechelari ed. p. 94 sq., Ussingius*. lecti *Palatini nonnulli, Scaliger* ubi cubuisti lectus *Bothius, Lindemannus de metro iure dubitantes* concaluerit *F* loc' / *B* 514. Here *Angelius* Media nocte heri

MERCVRIVS

Accedam atque hanc áppellabo et súpparasitabór patri. 515
Númquam edepol quemquám mortalem crédo ego uxorem suam
Síc ecflíctim amáre, proinde ut híc te ecflíctim déperit.

IYPPITER

Cárnufex, non égo te noui? abin hínc e conspectú meo?
Quíd tibi hanc curátíost rem, uérbero, aut muttítio?
Quoíi ego hoc iam scípione...

ALCVMENA

Ah nóli.

IYPPITER

Muttitó modo. 520

MERCVRIVS

Néquiter paene éxpediuit práma parasitátio.

IYPPITER

Vérum quod tu dícis, mea uxor, nón te mi irascí decet.
Clánculum omnes ábii a legione: óperam hanc subrupuí tibi,

517. Osbernus p. 202: Efflictim, cruciabiliter. Plautus: 'hic ... deperit' Hinc efflictim gloss. Pl.: cf. Ritschellus Op. II p. 272 519. Osbernus p. 611: Verbero ... Plautus: 'Verbero aut muttito' Cf. idem p. 125

Fleckeisenus ep. crit. p. 18 hoccine libri (hoc cine J) 515. subparasitabor BD. sub parasitabor J. superasitabor F' 516. ego om. D 517. ecflíctim B². afflícitum B¹. et flíctim D. efflícitum E³ ex alia voce (E¹ vid. habuisse: Sic et fictumare). et fictum (ex et factum) J are pro amare D: cf. E¹ pro inde E te efflícitum libri, nisi quod efflícitum J Super deperit scr. i. amat J 518. Carnifex BE. Carníffices J abin hinc Pylades, Muellerus p. 543. abin libri econspectu EJ 519. curatio est libri muttítio EB (ti alt. s. v.). mutítio D. muttito ut vid. J. mutito FZ Cf. Osbernus 520. Vers. del. Guyetus

Quoii ego hoc iam LG. Quo lego (1 pro id ex ras. B) iam hoc libri. Quoi ego iam hoc Scutarius. Quem pol ego iam Camerarius. Quoi pol ego hoc iam Fleckeisenus ep. crit. p. 18, qui Quem pol ego hoc iam edidit. Quoi ego iamiam hoc Spengelius Plaut. p. 226. Quoi ego iam hoc Ritschellus Prol. p. 172 Annoli E mutato ut vid. J. mutito FZ mōdo, ~er. E 521. pēne BJ. pene E expediunt J. expetiuit Scaliger, Lambinus: at cf. Langenus p. 1 prima bis script. et alt. delet. D parasi tatio J 522. mihi BDJ. michi E 523. Clanculum omnes LG: Clanculum libri noctu vel furtim addendum esse putat Muellerus p. 543 abi BDE. huc abii Scaliger. hinc abiui Camerarius. abii ego Hermannus Nor. annal. vol. 35 (a. 1842) p. 195. ego abii Bothius¹. abii huc Ritschellus Nov. exc. p. 74. abiens Guyetus Abii clanculum Spengelius Plaut. p. 179 alegione BEJ. a legioned Ritschellus Nov. exc.

Éx me primo ut príma scires, rem út gessissem públicam.
Éa tibi omnia énarraui. nísi te amarem plúrumum, 525
Nón facerem.

MERCVRIVS

Facítne ut dixi? tímídam palpo pércutit.

IVPITER

Núnc ne legio persentiscat, clám illuc redeundúmst mihi,
Né me uxorem praéuortisse dícant prae re pública.

ALCVMENA

Lácrumantem ex abítú concinnas tú tuam uxorem.

IVPITER

Tace:

Né corrumpe oculós: redibo actútum.

ALCVMENA

Id actutúm díust. 530

IVPITER

Nón ego te hic lubéns relinquo néque abeo abs te.

ALCVMENA

Séntio:

Nám qua nocte ad mé uenisti, eádem abis.

IVPITER

Cur mé tenes?

Témpus est: exíre ex urbe prius quam lucescát uolo.

527 sq. *Nonius* p. 362, 16: praeuvertere . . . significat anteponere.
Plautus *Amphitryone*: 'illuc . . . publica' 529. *Nonius* p. 43,
18: concinnare est facere; ut Plautus *Amphitryone*: 'lacrimante
. . . uxorem'

p. 74 hanc operam *Pylades*, *Fleckeisenus* subripui *B.* subrepui (i
s. e) *J* 524. ut prima *Fleckeisenus*. prima libri gessissem ex ces-
sissem *D.* gessissem ex gessiem *J.* cessissem *BE* puplicam *D* 525.
enarui *J* amare *E* plurimum libri 526. Facit ne *EJ* ut s. v. *J*
tumidam *Acidalius* palmo *J* 527. redeundum est libri cum *Nonio*
in *E* 528. Neme *DJ*. Ne mi *Dousa fil.*, *Brixius ad Mil. gl.* 204:
ut cf. *Langenus* p. 79 uxorem s. v. *D* praeuertisse *BD* cum
Nonio. prę uertisse *J.* preuertisse *E* dicar *Pius* pre *B.* prę re
E. pro re *JF* V. 529—569 pers. in notae in versuum principiis
nullae *J* 529. *Versum Mercurio* dat *Bothius*]tuam uxorem *J*
Lacrimantem *BDE*. lacrimante *Nonius* exabitu *E.* ex habitu *Nonius*
Ante *Iovis* notam *M. er. D* 530.]dibo ac tutum *J* actutum
utroque loco ex actuum *B.* ac tuum priore loco *E* hic ac tutum *J*
ac tutum *E* diu est (ex diu est *B*) libri 531.]bens[]linquo
J té *E* abste *BEJ* 532.]adme *J* quia *E* adme *E*
aduenisti, (, rubricator ex?) *E* 533.]exurbe *J* Tempus est

Núnc tibi hanc paterám, quae dono mi illi ob uirtutém
datast,

Ptérela rex qui pótitaui, quem égo mea occidí manu, 535
Álcumena, tíbi condono.

ALCVMENA

Fácis ut alias rés soles:

Écastor condígnum donum, quálest qui donúm dedit.

MERCVRIVS

Ímmo sic condígnum donum, quálest quoi donó datumst.

IvPPITER

Pérgin autem? nón ego possum, fúrcifer, te pérdere?

ALCVMENA

Nóli amabo, Amphítruo, irasci Sósiae causá mea. 540

IvPPITER

Fáciam ita ut uis.

MERCVRIVS

Éx amore hic ádmodum quam saéuos est.

537. *Nonius p. 198, 33*: Culest [*intra C litteram*: *Qualist Guyetus*] pro qualis est, neutro positum pro masculino. *Plautus Amphitryone*: 'edepol . . . dedit'

F, Pylades: Tempus *BDEZ* exurbe *E* priusquam *DJ* luce-
cat *B²FZ*: luciscat *B¹DE*. lutescat *J*. hoc luciscat *Scaliger*

534.]i hanc *J* páteram *E* quę *EJ*. que *B* dono mi illi
Acidalius: dono (dodo *J*) mihi (michi *E*) illic libri. mi illic dono
Guyetus, Muellerus p. 331 adn. (mihi) Nunc hanc pateram quae mihi
illic dono *Lomanus p. 7* obuirtutem (ir e corr. *E*) *BEJ* data est
DJ. data est ex dat est *B*. datest *E* 535. Eterela rex rex *E*
potitaui (priore i ex corr.) *D*. portauit *J* 536.]na tibi *J* ut s. v. *J*

537. Ecastor] *Edepol Nonius*.]or *J* qualest (sic *F*) defendunt
Meursius, Buechelerus Mus. Rhen. vol. 29 (a. 1874) p. 196 improbante
Ritschelio Opusc. t. II p. 617 (cf. nundinale est Festi Aul. v. 324).
quale est *BD*. qualis est *EJZ*. culest *Nonius*: cf. *Jordanus Beitr.*
p. 94 538.]sic *J* sic bis script. et prius eras. *B* qualest *BDEZ*.
qualis est *JF*: cf. ad v. 537. qualist *Pius* cui libri datum est
JFZ. datust *BDE* 539.]gam autem *J* non *Spengeli* 'Nonne'

p. 4: nonne libri possum (p ex s) *D* furciferte *B*. furci ferte
E teperdere m. 3 ex tepedere *J* 540.]amabo (m. 3 ex ambo) *J*
amphitrio *BD*. amphytrio *EJ* sosię *EJ*. sosie *B* *Secun-*
tur in J in eodem v. verba aduenias. Iup̃. licet signo ad v. 544 relata

541.]ita ut *J* Examore *EJ* sueuus *B*. seuus, se in lit. *D*.
seuus *EJ*

IUPPITER

Númquid uis?

ALCVMENA

Vt quom ábsim me ames, mé tuam absentém tamen.

MERCVRIVS

Eámus, Amphitruó: lucescit hóc iam.

IUPPITER

Abi prae, Sósia.

Iam égo sequar. numquíd uis?

ALCVMENA

Etiam: ut áctutum adueniás.

IUPPITER

Licet:

Prius tua opinióne hic adero: intro ábi nunc: habe animúm
bonum. 545

Núnc te, nox; quae mé mansisti, mító ut concedás die,
Vt mortalis ínlucescas lúce clara et cándida.
Átque quanto, nóx, fuisti lóngior hac próxuma,

542.]quiduis *J* cum adsim *J* absis *quidam apud Acidalius, Brixius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 762* me ames (*alt. m ex parte et es in lit.*) *B.* me ames *ex meam es D* me tuam absentem *Camerarius. metuam (me tuam D) te absentem BDEJ. me tuam te absente FZ* tamen *in DEJZ v. 543 adhaeret: corr. Pylades* 543. amphitrio *BD. amphytrio EJ* lucescit *B³J (lu cescit ex lusciscit) FZ: luciscit B¹DE* sciam *E* psosia *BE.]re (abi p interc.) sosia J* Post sosia *spat. 5—8 litterarum BDE* 544. ego sequar *ex eloquar D* num quid *J* actutum *ex actuum B. ac tutum EJ* Verba aduenias *lup. licet v. 540 adhaerent in J* 545. Prius enim *Fleckeisenus. Prius ego Lindemannus* tuad *Bothius, Ritscheli Op. t. III p. 126* oppinione *EJ* adecro *E. ad ero J* intro abi nunc: habe animum bonum *LG coll. Epid. v. 601: bonum animum habe libri. habe animum bonum Ritscheli Opusc. t. III p. 126, Luchsus Studemundi Stud. t. I p. 16 ab similibus locis profecti. eo bonum animum habe Lindemannus. modo (vel ego) bonum animum habe Ussingius. bonum animum habe modo Camerarius. modo bonum animum habe Muellerus p. 583* 546. nox *ex nux D* que *EJ. que D* me *om. EJFZ: add. Pylades* ut] nec *D. uti Gruterus* concedas *Camerarius et Gulielmius: cedas libri* die *Pylades: diei libri* 547.]mortalibus *J* mortalis *BDE¹: mortali- bus E³JF'Z* ínlucescas *B. illucessacas E. illucescas JF'Z. illu- cescat D, Acidalius. ille lustret Lachmannus* et (*sequitur rasura 6 fere litt.*) *D* V. 548—550 *del. Guyetus* 548. longior iam *Hermannus teste Lindemanno* proxima *EJ*

Táto breuior díes ut fiat fáciam, aequé ut dispár siet
 Ét dies cedát mox nocti. ibo ét Mercurium súbsequar. 550

549. sciat *J* 549. 550. aequé ut dispar siet Et dies cedat mox
 nocti *posuimus quoniam melius non erat in promptu.* ut aequé (*aequé*
J. equé E. ras. 2 litt. post aequé D) disparet (*dispar Z*) Et dies
 (*diçes E*) enocte (*et nox Z*) accedat *libri. Locum desperatum multi*
temptaverunt: dispar ut dies Aequé noctem accedat *Fleckeisenus duce*
Goellero ad Trin. p. 60. Ut aequé dispares Et dies et nox accedant
Pistoris. ut aequé dispar et Dies e nocte accedat *Bothius.* ut aequé
 disparet Et nox noctem accidat *Hermannus teste Lindemanno.* ut
 aequé disparent Et diei e nocte accedat *Pareus,* ut aequé dispares
 Dies et nox una cedant *Weidnerus Adv. Pl. p. 23,* ut aequé dispar et
 Aequé ad noctem accedat *H. Hahn De verborum cum praep. comp.*
structura ed. Halis a. 1878 p. 24, ut taceamus alios hac ibo *Muel-*
lerus p. 572 admercurium. *J* sub sequar *m. 3 e* sub sequa *J*

ACTVS II

AMPHITRVO. SOSIA

AMPHITRVO

Age í tu secúndum.

SOSIA

Sequór, subsequór te.

AMPHITRVO

Sceléstissumúm te arbitrór.

SOSIA

Nam quam id ób rem?

AMPHITRVO

Quia íd quod neque ést neque fuít neque futúrumst
Mihí praedicás.

SOSIA

Ecceré, iam tuátim

554. *Charisius* (G. L. I p. 221, 6): tuatim Plautus in Amphitryone; ubi Sisenna 'ut nostratim'. significat autem tuo more
Idem voc. ex hoc loco excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschellius Opusc. t. II p. 271 555 sq. *Nonius* p. 179, 29: tuatim tuo more. Plautus Amphitryone: 'eccere iam tuatim facit'

Act. II sc. 1 AMPHITRIO · SOSIA · B. AMPHYTRIO SOSIA
(haec rubr. litt.) · P. (atram.) E: cf. praef. *Asin.* p. XIV. AMPHYTRIO · SOSIA J: om. D spatio relicto V. 551 sqq. tractat *Bentleius*
ad *Cic. Tusc. III 12* (ed. *Davisianae*) 551. Age^{ge} (A scr. rubricator: ge altero ex errore in priore v. posito et ob id in inferiore repetito) B. ge c. spat. DE itu BDE secundus. Sos. Sequor J. secundus sequor. Sos. FZ 552. Scelestissimum libri te esse F arbitror ego vel arbitror hominem *Muellerus* p. 750 id ob rem *Spengelius* 'Reformvorschläge' p. 336 duce *Fleckeiseno* *Nov. ann. t. 95* (a. 1867) p. 634, qui tamen quam ob rem istuc praefert. obrem libri Cf. *Seyffertus de bacch.* p. 45 553. idquod J neque fuit J futurum est libri 554. Michi EJ predicas E Ecce rei am B. Ecce reiam I) EJ (post Ecce ras. vestigia: re et iam m. 3 coniunctum). Ecce rem iam Z: corr. *Pius* tuatim ex *Charisio* et *Nonio Scaliger.* tuautem BDE (ubi etiam tu autem legi potest) J. tu autem FZ

Facís, tuis utí nulla apúd te fidés sit.

555

AMPHITRVO

Quid ést? quo modó? iam quidem hércle ego tibi ístam
Sceléstam, scelús, linguam abscídám.

SOSIA

Tuós sum:

Proinde út commodúmst et lubét, quicque fácias.

Tamén quin loquár haec utí facta súnť hic,

Numquam úllo modó me potés deterrére.

560

AMPHITRVO

Sceléstissime, aúdes mihí praedicáre id,

Domí te esse núnc, qui hic adés?

SOSIA

Vera díco.

AMPHITRVO

Malúm quod tibi di dabúnt atque ego hódie

Dabo.

SOSIA

Ístuc tibíst in manú: nam tuós sum.

AMPHITRVO

Tun mé, uerbero, aúdes erúm ludificári?

565

Tune íd dicere aúdes, quod némo umquam homo ántehac

555. facit *Nonius* Facís, tuis uti *Bothius*: Facis ut tuis libri, quod def. *Spengelius* l. s. s. Facis tu, ut tuis cum *Brunckio Fleckeisenus*. Facis uti tuis *Lindemannus* apud te nulla *F* fides sit *Guyetus*: sit fides libri Facis nulla apud te tuis ut fides sit *Bothius*^{2. 2} Cf. praeterea *Studemundus de cant.* p. 48, *Seyffertus de bacch.* p. 46

556. quomodo *BDEJ* 557. abscindam *FZ* Tuus libri 558. commodumst et *Camerarius*: commodum siet libri iubet *E*. luber *J*

quidque *BDEJ*. quicquid *F* faciats *E* 559. quid *E* loquar ego *Brunckius* hec *EJ* 560. Nunquam *J* potest *B* potest deterrerei *Spengelius* l. s. s. p. 336 561. Scelestissime libri michi *EJ*

predicare *DEJ* id, d m.² e corr. *J. om. Bothius* 562. Domite

BE qu'd *E* praedico *F* 563. dii *EJ* Cf. *Handii Turs.* I p. 482 atque *J* hodie dabo (Dabo *B*) libri 564. Cf. v. 563

tibi stinmanu nam (ex tibi stinmanunam *B*) *BE* (stin manunam).

tibi est in (ex estin *D*) manu nam (est imanu nunc *J*) *DJ* tuus libri 565. Tum *Z* herum *JFZ* ludificare (i s. e) *E*. ludificarier *Z*

566. Tum *Z*: corr. *Pylades* audes dicere *F* unquam *J* ante hac *BEJ*

Vidit nec potest fieri, tempore uno
Homo idem duobus locis ut simul sit?

SOSIA

Profecto, ut loquor, res itast.

AMPHITRVO

Iuppiter te

Perdat.

SOSIA

Quid malum sum, ere, tua ex re promeritus? 570

AMPHITRVO

Rogas me, improbe, etiam qui ludos facis me?

SOSIA

Merito maledicas mi, si non id ita factumst.
Verum haud mentior resque uti facta dico.

AMPHITRVO

Hic homo ebrius est ut opinor.

570. *Nonius* p. 462, 20: promeritum etiam in mala parte posuit Plautus in Amphitryone: 'quid . . . promeritus'

567. postest *E* 568. semul *Fleckeisenus* 569. loquar *D*.
loquo *E* ita est libri 570. Perdat versui 569 adhaeret in libris
mali sumere (corr. in sum ere *B*) *BE*, *Nonius*. malisum (is ex u) ere
D. mali sum here *J* tua] tanta *Nonius* ex re ex exire *D*. exre
BEJ promeritu[*J* *Artificia commendat Seyffertus de bacch. p.*
21, dissuadet Muellerus p. 311 571. Rogas me *J* ante corr., *Seyffertus Philol. t. 29 (a. 1870) p. 385 (cf. Lorenzius Philol. t. 30 (a. 1871)*
p. 607), probat Muellerus 'Nachtr.' p. 158: Rogasne BDEJ correctus,
FZ improbe libri ludificas FZ facis[J 572. male dicas
J mihi *BD*. michi *EJ* si non id ita factum est *J* (sinon) *F*
(ita id) ex coniectura haud improbabili: si id ita (ita s. v. *B*) factum
est *BD*. si id ita (ex ita id) factum est *E*. si ita id factum est *Z*.
nisi id ita f. e. *Acidalius*. si id non ita factum sit *Fleckeisenus Nov.*
ann. t. 95 (a. 1867) p. 633: quem v. in anapaesticum potius quam in
bacchiacum esse corrigendum ne metricae quidem Spengelii rationes per-
suadent l. s. s. p. 272 sic scribentis: Merito maledicas si id factumst
(si id factumst iam Ussingius). Ceterum cf. Seyffertus de bacch. p. 19
573. haut *E* facta est *JF* dic *E*. dicam ex die *D*
V. 574—80 tractat Lomanus p. 10 dimetros trochaicos describens
574. Clausulam utrum anapaesticam (ebrius est) dicamus cum *Spengelio*
l. s. s. p. 195 an iambicam cum eodem Philol. t. 26 (a. 1867) p. 720
(ebrius) dubitamus Hic homo *Luchsius Hermæ t. 6 (a. 1872) p. 274:*
homo hic libri eb[*J*

SOSIA

Vtinam ita essem.

AMPHITRVO

Optás quae facta.

SOSIA

Egone?

AMPHITRVO

Tu istic: úbi bibisti? 575

SOSIA

Núsquam equidem bibí.

AMPHITRVO

Quid hoc sit hóminis?

SOSIA

Equidem déciens dixi:

Dómi ego sum, inquam, ere, écquid audis? ét apud te ad-
sum Sósia idem.

Sátin hoc plane, sátin diserte esse, ére, nunc uideor tíbi
locutus? 578. 579

576. *Donatus ad Eun. II 2, 6: Quid istuc ornati? inquam]* Scire nos conuenit cum recto casu proferatur interrogatio non esse contumeliosum . . . si autem in obliquo, contemptum significari, ut 'Quid hoc est hominis' e. q. s., quae verba aut ex hoc loco aut ex v. 769 petita esse suspicatur *Fleckeisenus Nov. ann. t. 95 (a. 1867) p. 635*

V. 575—584 trochaeos esse primus intellexit *Holtzius* quamvis errans in singulis. *Fleckeiseni* recognitionem impugnat *Spengelius Plaut. p. 157. Eandem retractat Fleckeisenus Nov. ann. t. 95 (a. 1867) p. 633 sqq., denuo adversante Spengelio Philol. t. 26 (a. 1867) p. 716 sqq.: cf. eiusdem 'Reformvorschlaege' p. 336. Praeterea cf. L. Spengelius Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564, Seyffertus de bacch. p. 12, Studemundus de cant. p. 7, Ritscheliu Opusc. t. II p. 269, Muellerus p. 148, ut mittamus alios. Cur in hac parte aliorum commenta rarius commemorantur intellegent periti* 575. ista E Ante Amph. del. M E opta J F que EJ Sos. om. et s. v. add. E Ergo. ne E. ego me J istuc ut vid. J bebisti J. bibisti ex bibiste D Verba Egone? Amph. Tu istic cum v. 574 nectit *Lomanus p. 10 probante Fleckeiseno, improbante Spengelio Philol. t. 26 (a. 1867) p. 720* 576. Qui hoc si[] homin[] J sit homin E. fit homini *Ussingius. hominist Hermannus teste Lindemanno. est hominis Fleckeisenus Nov. ann. t. 95 (a. 1867) p. 635 duce Hermanno: cf. testimonium ominus Acidalius decies libri (deties E)* 577. Domi, domi *Seyffertus de bacch. p. 12 inquam, ere LG: inquam libri. inquam, domi Muellerus p. 610. domi, inquam Hermannus teste Lindemanno* Et domi ego sum inquam *Spengelius Philol. t. 26 (a. 1867) p. 718. Domi ego inquam sum Fleckeisenus l. s. s. et quid BDEJ apud te ads[J* 578. 579. Statin J Sat in hoc E diserte esse *Fleckeisenus l. s. s.: diserte libri here J locutus Bothius, Fleckeisenus l. s. s.: locutus esse*

AMPHITRVO

Vah, ápage ted a mé.

SOSIA

Quid est negóti?

AMPHITRVO

Pestis té tenet. 580

SOSIA

Nám quor istuc dícis? equidem uáleo et saluos súm recte.

AMPHITRVO

At ego 581. 582

Fáciam te hodie proínde ac meritu's, út minus ualeas ét
miser sis, 583

Sáluos domum si rédiero.

Séquere sis, erum quí ludificas díctis delirántibus: 585

Quí quoniam erus quod ímperauit néglexisti pérsequi,
Núnc uenis etiam últro inrisum dóminum: quae neque fieri
Póssunt neque fando úmquam accepit quísquam, profers,
cárnufex:

Quóius ego hodie in térgum faxo ista éxpetant mendácia.

libri (esse///// B. esse[J). elocutus *Muellerus* 'Nachtr.' p. 3: at cf. *Langenus* p. 188 580. apage ted post *Guyetum* *Spengelius* 'Reform-vorschlaege' p. 337: apage te (apagete BE) libri ame BEJ Sos. postea add. D negotii libri 581. 582. Sos. postea add. D quir istuc E. qur istuc BD. cur ist[] J saluus libri recte LG: recte amphitrio (amphytrio EJ) libri At ego LG (duce *Fleckeiseno* ut v. 583): At te (Ate E. A te, te in lit. B. te om. Z) libri 583. Faciam te LG: ego faciam libri: cf. *Mahlerus* de pronom. colloc. p. 3 (ego te iam *Pylades*) hocedie *Ritscheli* Nov. exc. p. 92 proinde ut *Fleckeisenus* edidit probante *Fuhrmanno* Nov. ann. t. 97 (a. 1868) p. 853: cf. *Langenus* p. 295 meritis es libri 584. saluus libri rediero *Holtzius*: rediero iam libri, ubi iam aut delendum aut corruptum aut post idem alia intercidisse statuimus; neque enim sic ad antecedentia nec ad sequentia commode refertur, nec proximo versui bene adiungitur 585. Cf. v. 584 Sequere ras. ex Sequerere E si serum D. sis erum ex siss erum B. sir, erum E. sic herum JFZ erum qui sic *Hermannus* teste *Lindemann*o. sis me qui *Guyetus*. sis qui erum *Bothius*. Cf. *Muellerus* p. 108 586. quō herus J. quod herus F' 587. eciam J. irrisum J que EJ 588. unquam J ea profers *Fleckeisenus* carnifex BDE V. 588 sq. inversa, sed signis recte posita in E 589. Quo nis BEJ. Quouis Z hodie postea add. D¹ in tergum *Acidalius*, *Lambinus*: intergo libri fasxo, s del. E istaec faxo *Schmidt*us de demonstr. pron. form. p. 79 expectant EJJF mendatia BE

SOSIA

Amphitruo, miserruma istaec miseriast seruó bono, 590
 Apud erum qui uéra loquitur, si íd ui uerum uíncitur.

AMPHITRVO

Quo íd, malum, pactó potest nam (mecum argumentís puta)
 Fieri, nunc utí tu et hic sis ét domi? id dicí uolo.

SOSIA

Súm profecto et híc et illi: hoc quóuis mirarí licet,
 Néque tibi, Amphitruo, ístuc mirum mágis uidetur quám
 mihi. 595

AMPHITRVO

Quó modo?

SOSIA

Nihilo, ínquam, mirumst mágis tibi istuc quám mihi:
 Néque, ita me di amént, credebam prímo mihimet Sósiae,
 Dónec Sosia íllic egomet fécit sibi uti créderem.
 Órdine omnem rem, út quicque actumst, dúm apud hostis
 sédimus,

592. *Nonius* p. 369, 28: putare animo disputare . . . Plautus in *Amphitryone*: 'quo id . . . putet?'

590. *Amphitrio* *D.* *Amphytrio* *EJ.* *Amphytryo* *B* miserrima
 libri istec *J.* istec *DE* miseria est libri 591. herum *J.*
 uera *Pylades*: uerba libri 592. potest nam *e Nonio* *E*³, *Pylades*: potes
 (corr. in putes *B*) nam libri meum *Nonius* putet *Nonius* 593.
 uti tu et hic sis *Lomanus* p. 10: ut tu hic sis libri. uti tu hic sis
Camerarius, ubi sis hic *Guyetus*. ut tu et hic sis (vel ut idem) *Ussin-*
gius. ut tu idem et hic sis *Muellerus* p. 762. hic ut tu sis *Bothius*^{2. 3}
 594. illi *Pareus*³: illic libri cuius *D.* cuius ex cuu uis ut
 vid. *B.* cui uis *EJ* cuius mirari hoc *Guyetus* 595. tibi, Am-
 phitruo *Fleckeisenus* (in fine addiderat nom. propr. *Camerarius*): tibi
 libri. tibi pol *Weisius* istuc factum *Muellerus* p. 605. istuc mi ere
Gertzius mirum mirum mire *Spengelius* *Plaut.* p. 22 istuc mage
 uidetur esse mirum *Guyetus* uideant vel uiderent *J* michi *EJ* (ex
 mihi) 596. Quomodo *BJ* Nichilo *J.* nichilo *E* mirumst *Fleck-*
eisenus: mirum libri in *E.* michi *J* 597. ita me di (di/// *B.* dii *J*)
 libri. ita di me *Pylades*: cf. *Langenus* *Mus. Rhen.* t. 12 (a. 1857) p. 431
 credebam (b e corr.) *E* mihi met *BDJ.* michimet *E* so.sie *E*
 598. illic egomet *Lindemannus*, *Muellerus* p. 30: ille egomet (ego
 met *EJ*) libri. egomet ille *Guyetus* fecit egomet *Ussingius* 599.
 Ordine omnem rem ut *Beckerus* *Studemundi* *Stud.* t. I p. 307: Ordine
 (Ordinē *D*) omne (omnē *D*) ut libri. Ordinem omnem uti vel Ordine
 omne uti *Muellerus* p. 223, hoc cum *Camerario* et *Bentleio* ad *Eun.* V 4,
 48. Ordine omnia ut *Fleckeisenus* quidque *J.* quicūque *E.* quicquid
F. quicquam *Z*: corr. *Pylades* actum est libri quom apud *Fleck-*
eisenus hostes ex hostis *D.* hostes *J*: idem *E*³ ex hostist ut vid.

Édissertauít: tum formam una ábstulit cum nómine. 600
Néque lac lactis mágis est simile quam ílle ego similést mei.
Nam út dudum ante lúcem a portu mé praemisistí domum,

AMPHITRVO

Quíd igitur?

SOSIA

Prius múlto ante aedis stábam quam illo aduéneram.

AMPHITRVO

Quás, malum, nugás? satin tu sánus es?

SOSIA

Sic sum út uides.

AMPHITRVO

Huíc homini nescío quid est malí mala obiectúm manu, 605
Póstquam a me abiit.

SOSIA

Fáteor: nam sum obtúsus pugnís péssume.

AMPHITRVO

Quís te uerberáuit?

SOSIA

Egomet mémet, qui nunc súm domi.

AMPHITRVO

Cáue quicquam, nisi quód rogabo té, mihi respónderis.
Ómnium primum íste qui sit Sósia, hoc dicí uolo.

SOSIA

Túos est seruos.

AMPHITRVO

Míhi quidem uno té plus etiamst quám uolo 610
Néque, postquam sum nátus, habui nísi te seruom Sósiam.

SOSIA

Át ego nunc, Amphítruo, dico: Sósiam seruóm tuom

600. cum *J* formam (r s. v.) *D* una *E*³: unam *BDEJ*
601. Neque *J* lactis *Colerus e cod. Pirckhaimerii teste Pareo, Ritscheli*
Opusc. t. II p. 573: lacti libri similest def. Buechelerus l.
ad v. 537 exscripto. simile est BEJ: idem corr. in similis est D. si-
milis est FZ. simil est Pareus 602. a portu *EJ* 603. edis *E*.
aedes ex aedis *D*. aedes *J* stabat *Heraldus* 604. Quas, a *e corr.*
E nugassatin tu *B*. nugassat intu *E* ē *DE* sumunt uides *E*
605. manu *///// J* 606. SOS. praef. *E* Post quam *E* ame
EJ adiit ex abiit *J* obtugns *J* 607. Pers. notam om. *E*
nerberauit ex nerberabit *B* ego met *J* sunt *E* 608. quicquam
(quic s. v.) *D* michi *EJ*. iam mihi *Fleckeisenus* 609. iste qui
sit iste *Z: corr. Pylades* hoc diu *EJ* 610. Tuus libri seruus
libri *m E* etiam est (est etiam *F*) libri 611. sum om. *D*
seruum libri 612. Ad *E* nunc om. *D* amphitrio *BDE*.

Praéter me alterum, ínquam, adueniens fáciam ut offendás
domi,

Dáuo prognatúm patre eodem quo égo sum, forma, aetáte item
Qua égo sum. quid opust uérbis? geminus Sósia hic factúst
tibi. 615

AMPHITRVO

Nímia memoras míra. sed uidístin uxorém meam?

SOSIA

Quín intro ire in aédis numquam lícitumst.

AMPHITRVO

Quis te próhibuit?

SOSIA

Sósia ille, quém iam dudum díco, is qui me cóntudit.

AMPHITRVO

Quís istic Sosiást?

SOSIA

Ego, inquam. quótiens dicendúmst tibi?

AMPHITRVO

Séd quid ais? num obdórmiuisti dúdum?

SOSIA

Nusquam géntium. 620

AMPHITRVO

Íbi forte istum sí uidisses quéndam in somnis Sósiam.

616. *Nonius* p. 521, 26: mira et miracula ueteres pro monstris
... posuerunt ... *Plautus* in *Amphitryone*: 'nimia ... meam?'

amphytrio *J* díco (*fuit* duo) *D* seruum tuum *libri* 613. Præter
J. Præter *BE* fatiam *B* 614. Dauo *ex* Dabo *D*. Dabo *BEZ*:
corr. *Saracenus* pgnatum *E*. pregnatum *BD* patre, eadem qua
Lambinus formā *J* etate *BE* item *ex* idem *D* 615.]sum
J quid op[]uerbis *J*. qđ opus est uerbis *BD*. qđ opus est uerbis
E factus est *libri* 616.]memoras *J* mira memoras *Luchsius*
Hermæ t. 8 (*a.* 1873) p. 120 set *E* uidisti *codicum* *Non.* *plerique*
617.]introire *J* inaedis *B*. in aedes *ex* in aedis *D*. inedis *E*.
inaedes *ut vid.* *J* nunquam *J* licitum est *libri* 618.]ille *J*
-IS. *tamquam pers. nota* *E* iamdudum *D* 619. Quis *ex* Quid *B*.
Quid *DEJFZ* sosia est *libri* dicendum est *libri* tibi *om.* *D*
EJFZ 620. Set *E* dudu *D* dudum nusquam gentium. Sosia
E (*persona in marg. addita, sed signo post dudum relata*) *Z*: *corr.* *Py-*
lades 621. si istum uides *J* (]si) *F* fortasse (*sic iam Bentleius*)
istum uidisse *Ussingius*. forte istum ais uidisse *Gertzius*. Nos nil mu-
tamus orationem imperfectam esse censes insomnis *BEJ*

SOSIA

Nón soleo ego somnículose erí mei imperia pérsequi.
Vígilans uidi, uígilans nunc te uídeo, uigilans fábulor,
Vígilantem ille mé iam dudum uígilans pugnis cóntudit.

AMPHITRVO

Quís homo?

SOSIA

Sosia, ínquam, ego ille. quaéso, non intéllegis? 625

AMPHITRVO

Quí, malum, intellégere quisquam pótis est? ita nugás blatis.

SOSIA

Vérum actutum nósces, inquam, mé illum seruom Sósiam.

AMPHITRVO

Séquare hac me igitur: nám mihi istuc prímum exquisitóst
opus.

Séd uide ex naui éfferantur quae ímperaui iam ómnia.

622. Somniculose *habet gl. Pl.: cf. Ritscheli* *Op. II p. 272*
Osbernus p. 549: Somniculose . . . Plautus in Amphitrione: Non
. . . somniculose heri imperia sequi 626. *Nonius p. 44, 8:*
Blatis et blateras, confingis aut incondite et inaniter loqueris . . .
Plautus in Amphitryone: 'qui . . . blatis' Osbernus p. 68: Blatio
. . . Plautus in Amphitrione: qui malum intelligere . . . blatis
Cf. idem p. 379

622. somniculosed *dubitanter Ritscheli* *Nov. exc. p. 89* eri
mei *Lindemannus, Lomanus p. 11: eri (heri J) libri. mei eri Muel-*
lerus p. 572 erilia imperia exequi *Ritscheli* *Opusc. t. II p. 272,*
erilia *cum Pylade. erile imperium persequi Weidnerus Adv. Pl. p. 23*
623. *js uidi J uidi, uti uigilans Ussingius nunc te Camerarius:*
nunc (n alt. s. v. D) libri, nisi quod nunc ego F. nunc del. L. Spengelius
Philol. t. 17 (a. 1861) p. 564 factum fabulor *L. Spengelius* fabulabor
EZ: corr. Pylades uigilans uideo, uigilans tecum Weidnerus Adv. Pl.
p. 23 624. iamdudum *BD Vigilantem med ille dudum uigilans*
Langenus p. 42 625. queso *EJ non Fleckeisenus: nonne BD*
(non ne) EJZ. non me F, Bothius intelligis J 626. intelligere
J blatis F, Nonius: blattis BDEJ. blactis Z 627. ac tutum
J. actutum ex actuum B nosces, inquam, me illum LG: nosces
quam illum nosces BDE. nosces inquam illum nosces JFZ. nosces.
Amph. Quem? Sos. Illum nosces Camerarius seruum *libri* 628.
hanc E. ac J me igitur Fleckeisenus: igitur me libri exquisito
est libri V. 629—631 del. Ussingius 629. Set *E* exnaui
eferantur J quę EJ imperaui iam Bothius: iam imperaui libri

SOSIA

Ét memor sum et dîligens, ut quae ímperes conpáreant: 630
Nón ego cum uinó simitur ébibi imperiúm tuom.

AMPHITRVO

Útinam di faxínt, infecta dícta re eueniánt tua.

ALCVMENA. THESSALA. AMPHITRVO. SOSIA

. ALCVMENA

Satín parua rés est uolúptatum in uíta atque in aétate
agúnda,

Praequám quod moléstumst? ita quoíquest in aétate homi-
núm comparátum:

Ita díś est conplácitum, uolúptatem ut maéror comés con-
sequátur: 635

Quin íncomodi plus malíque ilico ádsit, boní si obtigít quid.

631. *Nonius* p. 175, 15: simitu simul . . . Plautus Amphitryone:
'non ego . . . tuum' Simitu *habet gloss. Pl.*: cf. *Ritscheli* *Op.*
II. p. 258

630. quę *EJ.* que *B* compareant *libri* 631. uino (i s. v.) *J*
simitur *Ritscheli* *Opusc. t. II* p. 258, *IV* p. 250. simitu *BFZ*,
Nonius. sim itu ut *vid. E.* simul ex simitu *D.* simul *B* in *marg.*
J. Cf. *Muellerus* p. 570 tuum *libri cum Nonio* 632. difaxint *E.*
dii faxint *J* re eueniant *Camerarius.* ret e ueniant *B.* rete ueniant
DE. re te ueniant *E* (dictare) *J* († s. re). recte ueniant *FZ*

Act. II sc. 2 ALCVMENA ET IDEM AMPH ET SOŚ. *B.*
ALCVMENA ET EIDEM (*minio*). *C.* (*atr.*) *E.* ALCVMENA. AM-
PHYTRIO *J.* om. *D* spatio relicto *V.* 633—641 hexametros bacchia-
cos descripsit *Bothius* post aliorum conatus varios: cf. *A. Spengelius*
'*Reformvorschlaege*' p. 240: tetrametros descripserunt *Hermannus* de
metr. p. 199, *Elem.* p. 297, *L. Spengelius Philol. t. 17* (a. 1861) p. 565.
Cf. *praeterea Seyffertus* de *bacch.* p. 31. 35, *Studemundus* de *cant.* p. 49.
50 633. atin c. spat. *D.* atui, ut *vid.*, item *E* inuita *EJ*
inaetate *J.* inetate *E* *V.* 634. 635 del. *Weisius* 634. Prequam
BJ. P quam *E.* Praeterquam *F.* Prae quę *Z* quod s. v. *E*
molestum est *libri* ita quoique in aetate hominum comparatum
cum *Reizio Hermannus*: ita cuique comparatum est in aetate (inaetate
J. inetate *E*) hominum *libri.* itā quoique in aetate hominum com-
paratumst *A. Spengelius l. s. s.* 635. In *marg. inf.* additus et signo
ad suum locum relatus est versus *E* Ita dis est complacitum *Her-*
mannus: Ita dis est (est om. *Z*) placitum *libri.* Itā dis est placitum
A. Spengelius l. s. s. Itaque dis est placitum *Braune Observ. gramm.*
p. 8 uoluptatiē (ē er.) *E.* uoluptati *Z.* uoluptataem *J* meror
D. meror *BEJ* 636. incommodū *D* Atque incommodi *Ussingius*
doni *EJF* maliq̄ *E* optigit *BDEFJ* quid *ZB* (ex qđ):

Nam ego id nunc expérior domo átque ipsa dé me sció,
 quoi uolúptas

Parúmper datást, dum uirí mei fuít mi potéstas uidéndi
 Noctem únam modo: átque is repénite abiit á med hodie
 hínc ante lúcem.

Sola híc mi nunc uídeor, quia ille hinc abést, quem ego
 amó praeter ómnes. 640

Plus aégri ex hoc ábitu uirí quam ex aduéntu uolúptatis cépi.
 Sed hóc me beát saltem, quóm perduéllis

Vicít et domúm laudis cónpos reuénit.

Absít, dum modó laude pártá domúm se

Recípiat: feram ét perferam úsque abitum eius ánimo 645

quod *D* (ex qd) *EJF* 637. domi *Acidalius*, *Muellerus* p. 625
 cui *BDEJ* 638. Parumper ex Parum per *B* data est *J* cum
 uiri *Seyffertus Stud. Pl. p. 8* fuit mi potestas uidendi *Hermannus*:
 mihi (michi *J*) potestas uidendi (d prior ex u *B*. uiuendi *E*) fuit
libri. potestas uidendi fuit mi *Bothius*, *A. Spengelius l. s. s.* 639.
 abiit a med hodie hinc *LG*: abiit a me (me in lit. *D*. ame *EJ*) hinc
libri. abitiuit a me hinc *A. Spengelius l. s. s.* abiit hinc a med *Koest-*
linus Philol. t. 36 (a. 1877) p. 360. abiit a me nunc hinc *Hermannus*.
 (repentino) abiit a med hinc *Bothius*¹ 640. mihi *BD*. m *E*. michi
J nunc s. v. *B* sola hic mihi uideor nunc *Ussingius* quem ex
 quam *J* propter *E* om̃s *BDJ*. os̃ *E* 641. egri *E*. aegri
 (e s. v.) *J* ex hoc abitu *LG*: ex abitu *BFZ*. exabitu *J*. ex-
 habitu *E*. exaltabitu *D*. ex abitu mei *Lomanus p. 12.* ex eo abitu
Hermannus. ex baetitu *A. Spengelius l. s. s.* ex abítu dubitanter
Georges teste eodem Spengelio p. 241 quam ex quem *B* ex aduentu
 uolui in lit. *D* exaduentu *EJ* cepi *E*. coepi *BDJ* *V. 642—*
653 tractavit Hermannus de metr. p. 200 et Elem. p. 298, unde magna
ex parte nostra pendet discriptio: quattuor tetrametris quinque subiunxit
hexametros cum clausula anapaestica A. Spengelius 'Reformvorschlage'
p. 241. Cf. praeterea Seyffertus de bacch. p. 7. 42, Studemundus de
cant. p. 48, ut mittamus alios 642. Set *E* quom *Pareus*: quom *F*.
 quam *BDEJ*. quod *Z*. quoniam *E*³, *Palat. aliquot, Hermannus*. quom
 omnis *Muellerus p. 265* perduelles ex perduellis *D*. perduellis qua-
 drisyllabum ex hoc quidem metrorum genere expellere non audemus
 643. uicit quod *Hermannus dubitanter* domum laudis compos
 (omum laudis com, in lit.) *D* compos libri reuenit *Hermannus*:
 reuenit id solatio (insolatio *J*) est libri *V. 644 sq. tales esse vult*
Spengelius l. s. s.: Id sólatiost. dum modó laude parta || Domúm re-
 cipiát se, feram ét perferam usque, dein secuntur hexametri 644.
 Absit damnant *Weisius, Muellerus p. 465.* dum vel modo scribit pro
 dum modo (dummodo *D*) idem *Muellerus eodem loco, illud cum Bothio*
 parta *m*³. ex porta *J* domum se *Hermannus*. domum libri: cf.
 v. 645 645. Recipiat *Hermannus*. recipiat se libri: cf. v. 644
 perferamus que *B*

Forti átque offirmáto: id modó si mercédis
 Datúr mi, ut meús uictor uír belli clúeat,
 Satis míhi esse dúcam. 648^a
 Virtús optumúm praemiúmst optumórum, 648^b
 Virtús omnibús rebus ánteit profécto.
 Libértas, salús, uita, rés et paréntes 650
 Et pátria et prognáti tutántur, seruántur.
 Virtús omnia ín sese habét, omnia ádsunt
 Bona, quém penest uírtus.

AMPHITRVO

Édepol me uxori éxoptatum crédo aduenturúm domum,
 Quae me amat, quam cónta amo: praesértim re gestá bene, 655
 Víctis hostibús, quos nemo pósse superarí ratust:
 Éos auspicio meo átque ductu prímo coetu uícimus.
 Cérte enim me illi éxpectatum optáto uenturúm scio.

SOSIA

Quíd? me non rere éxpectatum amícae uenturúm meae?

646. atque *J* offirmato *ex* offormato *D.* obfirmato *J* modo
 si mercedis *om.* *JF* si] est *et sup.* st *m.* 2 scripsit *λ* *D* mer-
 cedes *BE.* mercedis *ex* mercedes *D* 647. detur *Aldus* mihi *BDJ.*
 in *E* belli clueat *F,* *Camerarius.* belli ^{re} redeat (*in marg.* ^{at} at
 clueat *m.* 2) *B.* belli reducat *EJZ.* belli ^{ut} ^e ducat *D:* *cf. Anal. Pl.*
p. 95. belli reclueat *Guyetus.* belli praeclueat *Pareus* 648^a. 648^b.
 michi *EJ* dicam *ex* ducam *D.* dicam *EJFZ:* *corr. Pius*
Ceterum *versum* 648^b *delet Muellerus p.* 466, *item Bothius¹, Koest-*
linus Philol. t. 36 (*a.* 1877) *p.* 361 *Cf. A. Spengelius l. s. s.,*
Seyffertus de bacch. p. 7, *alii* optumum *LG:* *om. libri* praemium
 (premium *E.* premium *J*) est libri optumorum *LG:* optimum
 libri. opimum *Lambinus* *Ceterum v.* 648^a *et* 648^b *sic iungit*
Fleckeisenus: Satis mi esse dúcam. optumúmst praemium uírtus
 649. omnis res *A. Spengelius ut in hexametro* (Virtus -- pro-
 fecto) ante it *BJ.* ante it *ex* ante id *D.* ante id *E* 650. Li-
 beratas *J* et *om.* *Z* *Sup.* [are] *rasura D* 651. Et patria
Hermannus: patria libri Vtantur *E* 652. insese *EJ* ad sunt
J 653. q̄ *E* penes est *J* *Anapaesticum esse vult Spengelius*
l. s. s., iambicum Muellerus p. 50 654. Edepol, d e *corr. E*
 demum *E* 655. Que *EJ* pre sertim *J* 656. Gravius post hosti-
 bus interpungit *Ussingius* ratus est *J* 657. auspicio *E* ductu
FZ. inductu *BDEJ:* *revocant Parcus, Ussingius* cetu *E*
 uincimus *E* 658. Certo *Ussingius* me enim *F* expeccatum *D*
 optato *ex* optatū *E.* optatū *FZ.* optatae *Bothius* 659. Qui
Z expeccatum *D* me non expectatum rere *Z.* me expectatum non
 rere *Bothius* amicę *EJ* meę *ex* mae *D.* meę *J.* mae *B.* meę *E*

ALCVMENA

Méus uir hic quidemst.

AMPHITRVO

Séquere hac tu me.

ALCVMENA

Nám quid ille huc reuórtitur,
 Quí dudum properáre se aibat? án ille me temptát sciens 661
 Átque id se uolt éxperiri, súom abitum ut desíderem?
 Écastor med haúd inuita sé domum recipít suam.

SOSIA

Ámphitruo, redíre ad nauem méliust nos.

AMPHITRVO

Qua grátia?

SOSIA

Quía domi datúrus nemost prándium adueniéntibus. 665

AMPHITRVO

Quí tibi nunc istúc in mentemst?

SOSIA

Quía enim sero aduénimus.

AMPHITRVO

Quí?

SOSIA

Quia Alcuménam ante aedis stáre saturam intéllego.

AMPHITRVO

Gráuidam ego illanc híc reliqui, quóm abeo.

660. quidem est *libri* Seǵre *E*. Sequere *J* hac tume *ex*
 autume *E* me Alcum[*J* qđ *B*. quidem *E* ille huc *Muel-*
lerus 'Nachtr.' p. 44: ille *libri*. illic *Bothius* reñtitur *E* 661.
 properare se aibat *Bothius* (aibat *cum Guyeto*, se *cum Pylade*). pro-
 perare sese aiebat *libri*, nisi quod íese pperaré *D* 662. se uolt
Acidalius: si uult *libri* suum *libri* habitum *BDE* 663. med
 haud *Camerarius*: me haud (mehaud *D*) inuita se *ras*. *ex* inuitasse
E. inuita se *Guyetus* recepit, r *ex s E* 664. Amphitrio *BD*.
 Amphytrio *EJ* melius est *libri* Alē. pro Sōs. *J* Qua *ex* Quā
E 665. Post daturus *eras*. ē in *D* nemo est *libri*, nisi quod *m*^s.
ex nemo potest *J* 666. Quid *J* nunc *del. Pylades* 'istuc
 nunc 'in *D* in mentemst *Lindemannus*: in mentem (inmentem *EJ*)
 uenit *libri* Qui tibi nunc istuc in mentem *sine* uenit *Bothius*
 Quia *FZ* Qui *BDEJ* ad uenimus *J* 667. edis *E*. edes s.
v. J^s intelligo *J* 668. illanc *Camerarius*: illam *libri* hic illam
Guyetus quom abeo *F*, *Pius*: quam abeo *Z*. quam habeo *BDEJ*.
 quom hinc abeo *Pylades*. quom abeo hinc *Luebbertus Gramm. Stud.*
II p. 64: at cf. *Brixius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 428*. quam abeo

SOSIA

Ei, perii miser.

AMPHITRVO

Quid tibist?

SOSIA

Ad aquam praebendam commodum adueni domum,
Decumo post mense, ut rationem te putare intellego. 670

AMPHITRVO

Bono animo es.

SOSIA

Scin quam bono animo sim? si situlam cepero,
Numquam mihi diuini quicquam creduis post hunc diem,
Ni ego illi puteo, si semel occepso, animam omnem inter-
traxero.

AMPHITRVO

Sequere hac me modo. alium ego isti rei adlegabo: ne time.

673. *Nonius* p. 148, 6: occepso coepero Plautus in *Amphitryone*: 'ni ego ... intertraxero' *Idem* p. 233, 15: Anima aqua. Plautus *Amphitryone*: 'ni ego ... intertraxero' *Idem* p. 410, 16: trahere est rursus lenare ... Plautus *Amphitryone*: 'ego ... intertraxero'

def. Gulielmius et Acidalius (= priusquam): *refutati a Fleckeiseno Exerc. cr. p. 13* 669. tibi est libri adaquam B p̄bendam D. pr̄benda E. prebendam J commodum in marg. B: om. DEJFZ
670. Dec umō postmense J mense ex mensē E rationem J putare *Ussingius*: dictare libri (tedictare J). ductare *Lambinus* intelligo J 671. Amph. om. E sim om. *Pylades*. sum *Fuhrmannus* *Nov. ann. t. 105 (a. 1872) p. 813*, idem *Beckerus Studemundi Stud. t. I p. 280* si situlam *Camerarius*. si (post i una litt. er. B) situlam iam libri, nisi quod sisistulam iam E. situlam si iam *Lachmannus*, si sitellam *Hermannus*, uterque omisso sim. Cf. *Muellerus* p. 673 cepero BE. coep[J. sa cepero D, 672. Nunquam J mihi *Weisius*: edepol tu mihi libri diuini, s. v. t no J. diuino Z quicquam (quic s. v.) D. quicquam ///// J credius B¹E. creduis B². creduls D. creditus J diuini quicquam posthac creduis *Ussingius* An Numquam edepol tu mihi post hunc diem dini quicquam creduis coll. *Buechelero Mus. Rhen. t. 35 (a. 1880) p. 628?* quicquam om. *Bothius* 673. si semel LG: si (t sit s. v. J) libri cum *Nonio* occepso FZ, *Nonius* primo et tertio loco, hoccepsio secundo: ocepto BDEJ. occepso iam *Muellerus* p. 572, iam ex v. 671 petens animo EJF omne (t amnē s. v.) J. animam omnem F inter traxero BDEJ 674. me] ne (e deleta postea) D ego om. F rei (m. 2 ex re) D adlegabo F', *Pius*: alligabo BDEJZ

ALCVMENA

Mágis nunc me meum offícium facere, si huíc eam aduorsum,
árbitror. 675

AMPHITRVO

Ámphitruo uxorém salutat laétus speratám suam,
Quam ómnium Thebís uir unam esse óptumam diiúdicat
Quámque adeo ciués Thebani uéro rumiferánt probam.
Váluistin usque? éxpectatun áduenio?

SOBIA

Haud uidí magis:

Éxpectatum suóm salutat mágis haud quiquam quám canem. 680

AMPHITRVO

Ét quom grauidam et quóm te pulcre plénam aspicio, gaúdeo.

ALCVMENA

Óbsecro, ecastór, quid tu me déridiculi grátia

676. *Nonius* p. 439, 3: Inter speratam et dictam et pactam et sponsam hoc interest, quod uirgo priusquam petatur sperata dicitur. Plautus in *Amphitryone*: 'uxorem . . . suam' 678. *Nonius* p. 166, 30: rumiferáre dictum honeste rumoribus ferre. Plautus *Amphitryone*: 'quamque . . . probam' Rumificant legit *Osbernus* p. 497

675. *Versum* del. *Guyetus*, *Amphitruoni* continuant cum *F' Lindemannus*, fortasse vere me meum *Lindemannus*: meum libri facere si *Camerarius*: faceres *BDE*. facerem si *JFZ* Magis officium nunc meum facere *Bothius*³. Magis nunc quam meum officium facere *Gulielmius* aduersum *D*. adúsum *BEJ* 676. *Amphitrio* *BD*. *Amphytrio* *FJ* salutat *Nonius*. salutat (at in litura) *B*. salutet (t tat s. v.) *J*. salutet *DE* letus *BDEJ*, cod. *Colbertinus* *Nonii*. lectus reliqui *Nonii* codd. 677. optimam *BDEJ* 678. adeo ex abeo *B*. abeo (t adeo s. v.) *J*. abeo ex adeo *D*. abeo (adeo m. 3) *E*. ideo *Nonius* uero rumiferant *Nonius*, *Ius*, *Fleckeisenus* ep. crit. p. 19. uero rumificant *FZ*. uero (o ex ū) rumificant (ras. s. u) *D*. uerorum mirificant *B* (ri s. v.) *E*. uero aliter uirorum ificant rummificant[*J* 679. expectatun *B*. expectastim *E*. expectatum *JZ*. expectatū ne (ne eras.) *D* ///, haud *J* 680. *Vers. damnat Ussingius*, sed abiicit hanc sententiam vol. II p. 295 Expectatum snom salutat *LG*: Exspectatū meū (m eras.) salutat *B*. Expectatu meum salutat *D*. Expectatum eum salutat *FJFZ*. Expectatum cum uidi magis iungit *Muretus*, disiungit *Acidalius*. Nam haec maritum suum salutat *Fleckeisenus* magis om. *Z*: add. *Pylades* quiquam *Fleckeisenus*: quisquam libri. quidquam *Bothius* 681. quom grauidam *Pylades*: quom (quom *E*. cum *J*) te grauidam libri (gravidam ex grauidum *J*) quom te grauidam et quom pulcre plenam *Camerarius* cum *J* pulche *E*. pulchre *BDJ* aspicio *BDE* 682. et (s. v.) castor *E* tume *BJ* deridūliculi *B*. deriduculi *J* gracia *J*

Síc salutas átque adpellas, quási dudum non uíderis,
Quási qui nunc primúm recipias té domum huc ex hóstibus?
[Atque me nunc proinde adpellas, quasi multo post uideris.] 685

AMPHITRVO

Ímmo equidem te nísi nunc hodie núsquam uidi géntium.

ALCVMENA

Quór negas?

AMPHITRVO

Quia uéra didici dícere.

ALCVMENA

Haud aequóm facit,

Quí quod didicit íd dediscit. án periclitámini
Quíd animi habeam? séd quid huc uos reuortimini tám cito?
Án te auspiciu cónmoratumst án tempestas cóntinet, 690
Quí non abiisti ád legiones, íta uti dudum díxeras?

AMPHITRVO

Dúdum? quam dudum ístuc factumst?

ALCVMENA

Témpas: iam dudúm, modo.

AMPHITRVO

Quí istuc potis est fíeri, quaeso, ut dícis: iam dudúm, modo?

ALCVMENA

Quíd enim censes? te út deludam cóntra, lusorém meum,

683. *Auctor Queroli p. 51, 9*: Etiam salutas furcifer, quasi hodie me non uideris?

683—685. *Verba quasi — quasi (v. 685) excludit Ussingius: cf. Langenus p. 35. V. 684sq. del. Muretus Var. l. X 13 et Guyetus, v. 685 Fleckeisenus* 683. *appellas libri non dudum Muellerus p. 700* 684. *Quasique Camerarius qui, q ex n ut vid. E te | et F exhostibus EJ* 685. *Cf. v. 683—685 Atque J ap-
pellas libri* 686. *De interpungendi ratione (nisi nunc, hodie) cf. Goellerus ad Trin. p. 93* 687. *Qur E. Cur reliqui aequum J. equum BD. equum E* 688. *de discit J. dediscit ex detiscit D
an periclitamini, etiam t expuncta, sed puncto deleta E. anpericlitami-
mini (ta s. v. m. 3) J* 689. *animi /// J sed] an cedo? uos om. Z: add. Pylades conuortimini Fleckeisenus tam reuortimini cito
Guyetus* 690. *Ante BDEJ. Ante te Z: corr. Pius auspitium
BE commoratum est libri* 691. *abiisti F, Camerarius: abisti
BDEJZ adlegiones E uti Camerarius. ut libri* 692. *Dudum
del. Camerarius istuc om. D factum est libri iam dudum
Brunckius: iam dudum pridem (pride D) libri. iam pridem Pylades.
tam dudum Ussingius: cf. Langenus p. 33 Alia molitur Acidalius*
693. *queso ut ex quesut B. ques ut E. queso ut J dicis ex
dicas E* 694. *Quidnam Langenus p. 267 te ut te deludam J.
ted ut ludam Guyetus*

Quí nunc primum te áduenisse dícas, modo qui hinc áb-
ieris? 695

AMPHITRVO

Haéc quidem delíramenta lóquitur.

SOSIA

Paulispér mane,

Dum édormiscat únum somnum.

AMPHITRVO

Quaéne uigilans sómniat?

ALCMENA

Équidem ecastor uígilo et uigilans íd quod factumst fábuloꝝ:
Nám dudum ante lúcem et istunc ét te uidi.

AMPHITRVO

Quo ín loco?

ALCMENA

Híc in aedibús, ubi tu habitas.

AMPHITRVO

Númquam factumst.

SOSIA

Nón taces?

Quíd, si e portu náuis huc nos dórmientis détulit? 701

AMPHITRVO

Étiam tu quoque ádsentaris huíc?

SOSIA

Quid nunc uis fíeri?

Nón tu scis, Bacchaé bacchanti sí uis aduorsárier,

695. habieris *B* 696. Hęc *E*. Hec *D* *Sos. pers. restituit Saracenus: Alcmenae exhibent BDE. om. JFZ* 697. illum somnum *Gertzius Amphitr. pers. om. JFZ* Quęne *E*. Quę ne *J*. Quae ne *B*. Quaenunc *D*. Que ne utique *F* somniet *EJFZ: corr. Hermolaus*
698. factum est libri 699. Namdudum *J* inloco *EJ* 700.]ubi *J* Hci *D*. Hic ex Hci *B* in edibus (ine dibus *B*) *BE* ubi tute *Fleckeisenus*. cubi tu *Ritscheli* *Opusc. t. III p. 139*
Nusquam *J* factum est libri Nontaces *J* 701.]tu *J* e (ex o) portu *D*. eportu *E* 702.]que *J* huice *Ritscheli* *Proleg. p. 173*. nunc huic *Lindemannus* nunc uis *Muellerus p. 578: uis libri* 703.]bacchae *J* bacche *B* bacche bacchanti ex bacchanti bacche *E* uis cum *Guyeto Ritscheli* *Proleg. p. 150: uelis libri, defensum a Fleckeiseno Nor. ann. t. 61 (a. 1851) p. 41 et Spengelio Plaut. p. 91* aduersarier libri

Êx insana insániozem fácies, feriet saépius:
Si óbsequare, uná resoluas plága?

AMPHITRVO

At pol qui cérta res 705

Hánc obiurigárest, quae med hódie aduenientém domum
Nóluerit salútare.

SOSIA

Inritábis crabronés.

AMPHITRVO

Tace.

Álcumena, unúm rogare té uolo.

ALCVMENA

Quiduís roga.

AMPHITRVO

Núm tibi aut stultítia accessit aút superat supérbia?

ALCVMENA

Quí istuc in mentémst tibi ex me, mí uir, percontárier? 710

707. *Nonius* p. 31, 23: irritare dictum est proprie pronocare: tractum a canibus, qui cum pronocantur irriunt . . . *Plautus Amphitryone*: 'irritabis crabrones' 710. *Nonius* p. 44, 13: percontari diligenter inquirere. *Plautus Amphitryone*: 'qui istuc . . . percontarier?' Et est proprietas uerbi ab eo tracta, quod uada in fluminibus contis exquiruntur

704. *Exinsana* *E*. *insana* *J* faties *B* sepius *BDEJ* 705. obsequare una *Camerarius, Bentleyus*: obsequar funa *B* (funare soluas) *E*. obsequarⁱ funa *D*. obsequaris una *J* (*Jobs.*) *FZ* re soluas *D*. te soluas *Scioppius*. te absoluas *Muretus* *V. l. X* 13. (unam) rem soluas *Pistoris*. te exoluas *Lindemannus* qui *BDE*: cf. *Fleckeisenus* 'krit. Misc.' p. 32. quin *JFZ* certares *BE*. certa rest *Ritscheli* *Opusc. t. II* p. 429, quam coniect. reicit in adn. 706. *inc* *J* Hanc obiurigarest *Ritscheli* *Opusc. t. II* p. 429. Hanc est obiurgare (obuirgare *B*. adiurgare *EJFZ*: corr. *Hermolaus*) libri, ubi Est hanc *Guyetus*. Cf. *Fleckeisenus* 'krit. Misc.' p. 32, *Ritscheli* *Nov. exc.* p. 46 quae med *Ritscheli* loco modo comm. duce *Bothio*. quae (qnę *EJ*. que *D*) me libri hocedie idem *Ritscheli* eodem loco cum *Fleckeiseno* l. c. p. 32. huc hodie *Guyetus* *Varia molitur Muellerus* p. 727 707. Inritabis, r s. n add. *D*. irritabis *J*, *Nonius* crabones *B*. crabrones ex crabones *E* 708. Quid uis *BDEJ* roga *Aldus*: rogare roga libri 709. Num *Camerarius*: Nunc libri stulticia (l s. v. *D*) *BDJ* 710. Quid *F*. Quia *J* mentemst *Gulielmius, Scioppius e Langianis*: mente est libri (inmente *EJ*) cum *Nonio* ex me ex *Nonio Bothius*: om. libri miuir *J* percontrarier *EJ*

AMPHITRVO

Quía salutare áduenientem mé solebas ántidhac,
 Áppellare itidem út pudicae suós uiros, quae súnt, solent.
 Eó more expertém te factam aduéniens offendí domi.

ALCVMENA

Écastor equidém te certo heri húc aduenientem ílico
 Ét salutaui ét ualuissen úsque exquisiúi simul, 715
 Mí uir, et manúm prehendi et aúsculum tetulí tibi.

SOSIA

Tún heri hunc salútauisti?

ALCVMENA

Et té quoque etiam, Sósia.

SOSIA

Ámphitruo, speráui ego istam tíbi parturam fílium:
 Vérum non est púero grauida.

AMPHITRVO

Quíd igitur?

SOSIA

Insánia.

713. *Nonius* p. 359, 1: offendere inuenire . . . *Plautus Amphitryone*: 'eo more . . . domi' 719. *Servius in Verg. Aen. IV* 229 (*I* p. 506, 8): 'gravidam imperiis'] . . ideo . . 'grauida' ablatiuo iungitur, quia etiam grauis illa re dicimus, unde est huius origo sermonis. sic *Plautus in Amphitruone*: 'uxor tua non puero, sed peste grauida est'

711. Quia si salutare *EJ* ([si] *Z*: corr. *Hermolaus* uenientem *Z* ante hac *B* (in antidhac corr.) *J*. antehac *FZ*: corr. *Pylades*
 712. itide *E* pudice *J*. pudice *E* que *EJ*. que *D* 713. experte factam *Nonius* tenebrosum offendi *Nonius*, ubi tenebrosum ex sequentibus irrepsisse vidit *Guyetus* domum *Z*: corr. *Hermolaus*. modo *Gruterus* 714. equidem *B²FZ*: quidem *B¹DEJ* heri huc *Muellerus* p. 572 *Pylade* duce: heri libri. domum heri idem *Muellerus* eodem loco. heri hic *Camerarius* aduenientem heri *Lindemannus* illico *DE* 715. ualuissen *Muellerus* 'Nachtr.' p. 102: ualuissesne (ualuisses ne *BEJ*) libri 716. prehendi *B*. praehendi *D*. apprehendi *Bothius* ex cod. *Guelferb*. et s. v. *B* osculum libri te tuli *BE*. retuli *J*. detuli *FZ*: corr. *Hermolaus* 717. salutaui *B* Amph. Et *DE* te om. *JF* 718. Amphitrio *BD*. Amphytrio *EJ* parturam *Bentleius*, *Lindemannus*: parituram libri 719. Quid ablativum esse posse dicit *Ritscheli* Nov. exc. p. 61 igitur excusat *Ritscheli* Proleg. p. 177: igitur defendunt *Fleckeisenus* Nov. ann. t. 61 (a. 1851) p. 34, *W. Wagnerus* Mus. Rhen. t. 22 (a. 1867) p. 120 Alc. Qui igitur sum *Muellerus* p. 48. Qui igitur est *Guyetus*

ALCVMENA

Équidem sana sum ét deos quaeso, ut sálua pariam fílium: 720
Vérum tu malum mágnum habebis, si híc suom officiúm
facit:

Ób istuc omen, óminator, cápies quod te cóndecet.

SOSIA

Énimuero praegnáti oportet múlieri malúm dari,
Vt quod obrodát sit, animo sí male esse occéperit.

AMPHITRVO

Tú me heri hic uidísti?

ALCVMENA

Ego, inquam, sí uis deciens dícier. 725

AMPHITRVO

Ín somnis fortássis?

ALCVMENA

Immo uígilans.

AMPHITRVO

Vae miseró mihi.

SOSIA

Quíd tibist?

727. *Nonius p. 17, 31*: delirare est de recto recedere. Lira autem est fossa recta, quae contra fines tuendos ducitur et in quam uligo decurrat . . . *Plautus Amphitryone*: 'delirat uxor'. — *Idem p. 159, 2*: percitum dictum est percussum. *Plautus Amphitryone*: 'delirat . . . percita est'

(Qui cum *Lambino*: est *F*) Qui igitur? *Sos*. Peste, insania. *coll. Servio Schoellius* 720. sana ex sanu *D* quęso *EJ*. queso *B* 721. magnum malum *FZ* suum officiū *BDEJZ*. officiū suū *F* 722. istu come nominator (*ras. s. ator*) *D*. istuc ame (*ex istucame B*. Obistucame *ex* Obistucame *E*) nominator *BEJFZ* (a me *FZ*): *corr. Scutarius* concedet *BDE* 723. Enim uero *J* pregnati oportet *B* (*ex* *pregnatio* portet) *E* (*pregnati*, oportet *alt. o ex e*). *pregnanti* oportet (*pregnāti///* portet *D*) *DJ* mulieri malum *Lindemannus*. et malum et malum (*alt. et malum del. D²*) *BDE*. et malum *JF*. malum *Z* Verba tradita *def. Ussingius*, pro quibus ad malum malum *Bothius*, malum, non malum *Guyetus* 725. Tun *F*, *Fleckeisenus* siuis *EJ*. sis me *Lambinus* decies libri dicier *Fleckeisenus*, *Lachmannus*: dicere (*ex decero in litura D*) libri. dixero *Pareus³* 726. Insomnis *J* fortassis *Fleckeisenus*: fortasse libri. *del. Guyetus* Immo uigilans *A. Spengelius* *Plautus p. 23*: Immo uigilans uigilantem libri. Vigilans, inquam *Muellerus p. 641* Vae (*Ve DJ. Vę E*) misero mihi (*m EJ*) libri. Vae mihi cetera *servantes Pylades*, *Ussingius*. Ei mihi *Fleckeisenus*, ut alios mittamus 727. tibi est libri delerat *F*

AMPHITRVO

Delírat uxor.

SOSIA

Átra bili pércitast:

Núlla res tam délirantis hómines concinnát cito.

AMPHITRVO

Vbi primum tibí sensisti, múlier, implicíscier?

ALCV MENA

Équidem ecastor sána et salua súm.

AMPHITRVO

Quor igitur praédicas 730

Té heri me uidísse, qui hac noctu ín portum aduectí sumus?

Íbi cenauí atque íbi quieui in náui noctem pérpetem

Néque pedem meum huc íntuli etiam in aédis, ut cum exércitu

Hínc profectus sum ád Teleboas hóstis eosque ut uícimus.

ALCV MENA

Ímmo mecum cénauisti et mécum cubuistí.

AMPHITRVO

Quid est? 735

ALCV MENA

Véra dico.

AMPHITRVO

Nón quidem hercle de hác re: de aliis néscio.

729. Cf. glossae quas attulit Loecius Prodr. p. 258

Atrabili *E* percita est libri cum Nonio 728. delirantis *ex* delirans *D.* delirantis *m.*² *ex* declarantis *J* hominis *D.* i homines *B* concinat *E.* concinnant *J* 729. Vbi tu *Fleckeisenus* tibi *om.* *EZ:* add. *Hermolaus* impliciscier (*cie in litura D.* impliscier *J*) libri 730. *Sosiae notam praem. E* quor libri predicas *DJ* 731. me heri *Camerarius* inportum *EJ* aduenisti *E* 732. caenauí *J* innaui *EJ* *V.* 733 sq. del. *Guyetus* 733. pedem meum huc *Bothius:* meum pedem huc libri. meum huc pedem *Muellerus* p. 398 intítuli *J.* tetuli *Scaliger* inedis *E.* inaedes *J* 734. ad teloboas *DJ* (ad *ex* at). adteloboas *BF* hostes *J* ut uolumus nicimus *F* 735. cenauisti, e *ex* a *E.* cenauisti *J.* cenasti *F* Quid est *Aldus:* Quid id est (*idē E*) libri. Quid? hem *Acidalius* *Post h. v. ponunt Pius, Pylades, Meursius versum Nonii p. 454 (fragm. VIII) scelesti scribes* 736. quidem hercle de hac re *Camerarius:* de hac quidem hercle re libri (*rede E*): quod tutatur *Fleckeisenus ep. crit. p. 19.* de hac re quidem hercle *Ussingius.* de hac quidem

ALCVMENA

Prímulo dilúculo abiisti ád legiones.

AMPHITRVO

Quó modo?

SOSIA

Récte dicit, út conmeminit: sómnum narrát tibi.

Séd, mulier, postquam épperrecta's, té prodigialí Ioui

Aút mola salsa hódie aut ture cónpreatam opórtuit. 740

ALCVMENA

Vaé capiti tuó.

SOSIA

Tua istuc réfert, si curáueris.

ALCVMENA

Íterum iam hic in me ínclementer dícit, atque id síne malo.

AMPHITRVO

Táce tu. tu dic: égone abs te abii hinc hódie cum dilúculo?

ALCVMENA

Quís igitur nisi uós narrauit mi ílli ut fuerit praélium?

AMPHITRVO

An iam id tu scis?

ALCVMENA

Quíppe qui ex te audíui, ut urbem máxumam 745
Éxpugnaissés regemque Ptérelam tute occíderis.

739 sq. *Nonius* p. 44, 18: prodigia dicta sunt porro adigenda.
Plautus *Amphitryone*: 'sed mulier . . . oportuit'

hercle re: nam *Muellerus* p. 318 737. abiisti *F*, *Pylades*: abisti
BDEJZ adlegiones *J* leginnes vel legumes *E* Quomodo
BDJ 738. conmeminit *B*² in marg. et *B*¹ corr., *F*: comminit *B*¹
ante corr. *DEJZ*. conniuit *Palmerius*. conniuet *Pontanus* 739.
post quam *E* experrecta es te ex *Nonio Lindemannus*: experrecta
es libri (és *D*) prodigiali te *Lachmannus* 740. mola salsa ex mosassa *D*
hodie hodie (prius deletum) *D* thure *J* compreatam *J*, *Nonius*.
conpraecatam *BD* opo[*J* 741. *Vers. del. Guyetus* Ve *BDEJ*
tuo istuc erit nisi *Palmerius* Tua m.² ex Tu *J* 742. inme *EJ* si ne
E 743. tu alt. om. *D* Ego ne *J* abste *BJ* abiih in^chodie *B*. abii
hin hodie *E* hodie] primo *Muellerus* p. 373 de codicibus errans
744. mihi *BDJ*. michi *E* illi ut ex illiut ut vid. *D*. illid ut *J*. illic ut
Z. illud ut *F* fueruit *J* proelium *D*. prelium *J* 745. An
iam id tu scis *Lindemannus*: An etiam (etiam om. *J*) id (ex ul *D*) tu
scis libri. An etiam id scis *Guyetus*. Eho an etiam id scis *Muellerus*
p. 436. An et id tu scis *Pylades* Quippe qui *BDEZ* recte. Quippe
quae *J* (que *J*) *F*, *Pylades*. Quippe *Fleckeisenus* exte *EJ* maximam libri

AMPHITRVO

Égone istuc dixí?

ALCV MENA

Tute istic, étiam adstante hoc Sósia.

AMPHITRVO

Aúdiuistin tú me narrare hódie haec?

SOSIA

Vbi ego audíuerim?

AMPHITRVO

Hánc roga.

SOSIA

Me quídem praesente núnquam factumst quód sciam.

ALCV MENA

Mírum quin te aduórsus dicat.

AMPHITRVO

Sósia, age me huc áspice. 750

SOSIA

Spécto.

AMPHITRVO

Vera uólo loqui te, nólo adsentari mihi.

Aúdiuistin tu hódie me illi dícere ea quae illa aúumat?

SOSIA

Quaéso edepol, num tú quoque etiam insánis, quom id me
intérrogas,

Qui ípsus equidem núnc primum istanc técum conspició simul?

AMPHITRVO

Quíd nunc, mulier? aúdin illum?

ALCV MENA

Ego uéro, ac falsum dícere. 755

747. Ego ne *EJ* istud *D*. istic *F* tu te *E* istuc *Meursius*748. Audistin *Z*, *Bentleius* narrare, *alt.* a *ex e E* hodie haec
Fleckeisenus: haec (*hec DF*) hodie *BD F*. hoc hodie *EJZ* 749. *SO.*
praem. Bothius presente *DJ*. *p̄sentē E* factum est *J*. Factus
est *BE*. Factus est *D* 750. quínte *BDJ* aduersus libri age
me huc *m.*² *ex* me huc age *J* 751. *Sos. pers. om. E* amphitrio
uera (*amphitrio del. et AMPHI s. v.*) *D* loqui (*o s. v.*) *D* michi *E*752. Audistin *Z*: *corr. Pylades* me *ex* michi *E* me hodie *Keller-*
hoffius p. 57 illi *om. EZ*: *add. Hermolaus* ea *om. F* quē *EJ*.
que *D* 753. Quēso *EJ* qm̄ *J*. quum *Z*. quoniam *F* 754. ipsos *E*.
ipsos *D*. ipsos *B*. ipsius *JZ*: *corr. Hermolaus* istanc *ex* ista ne *B*
conspitio *BE* 755. 756. Quid (*sic F*) nunc (*vel* Qui nunc) *Ac-*
dalius: Qui nunc *BDE*, *Fleckeisenus ep. crit. p. 19*: at *cf. Seyffer-*

AMPHITRVO

Néque tu illi neque míhi uiro ipsi crédis?

ALCV MENA

Eo fit, quía mihi

Plúrumum credo ét scio istaec fácta proinde ut próloquor.

AMPHITRVO

Tún me heri aduenísse dicis?

ALCV MENA

Tún te abisse hodie hínc negas?

AMPHITRVO

Négo enimuero et me áduenire núnc primum aio ad té domum.

ALCV MENA

Óbsecro, etiamne hóc negabis, te aúream paterám mihi 760
Dédisse dono hodié, qua te illi dónatum esse díxeras?

AMPHITRVO

Néque edepol dedí neque dixi: uérum ita animatús fui
Ítaque nunc sum, ut eá te patera dónem. sed quis istúe tibi
Díxit?

ALCV MENA

Equidem ego éx te audiui et éx tua accepí manu
Páteram.

AMPHITRVO

Mane, mane, óbsecro te. nímis demiror, Sósia, 765
Quí illaec illic mé donatum esse aúrea paterá sciat,

*tus Stud. Pl. p. 18. Quin nunc JZ Verba Alc. Ego . . . credis
add. B² in marg.: om. B¹ DEJFZ dicere (re abscissa charta
evanuit) B² michi B² quia michi E. qui mihi J 757. Pluri-
mum (Plurimum et D) libri istaec Lambinus: ista (ras. s. a D)
hec (et D [e s. t] EJFZ) libri. ista Pylades pro inde J pro-
loquar D 758. Alc. ex Amph. post dicis D Tunte B. Tun me
J abiisse Pylades hodie om. Z: add. Hermolaus 759. Ego
Z: corr. Saracenus enim uero BEJ et me E aduenire ex
aduenere BD. aduenere E adte J. ate E 760. etiam ne BEJ
michi E 761. hodie dono D Te dedisse hodie Ritscheli-
us Proleg. p. 126. Dono hodie dedisse Guyetus (omisso illi) illic (c s.
v.) D. illic JFZ 763. Itaque J ut eate B. utate (e s. a) D
set E 764. Equidem ego Fleckeisenus: Ego equidem BEJFZ
et ut vid. D. cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 19. Ego quidem Pareus
exte EJ extua EJ 765. obsero J demimor E. demimor
(r prior ex m) B. dimiror ex demireor ras. D. demiror ex demimor
m. 2 J 766. illa ec E. illec J illi E patera ex patero J sciat
E. sciat in ras. B, ubi m. 1 in marg. sciat repetivit. sciat ex sicut D*

Nísi tu dudum hanc cónuenisti et nárrauisti haec ómnia.

SOSIA

Néque edepol ego díxi neque istam uídi nisi tecúm simul.

AMPHITRVO

Quíd hoc sit hominis?

ALCVMENA

Vín proferri páteram?

AMPHITRVO

Proferrí uolo.

ALCVMENA

Fíat. heus tu, Théssala, intus páteram profertó foras, 770
Qua hódie meus uir mé donauit.

AMPHITRVO

Sécede huc tu, Sósia.

Énimuero illud praéter alia míra miror máxume,
Si haéc habet illam.

SOSIA

An étiam credis íd, quae in hac cistéllula
Tuó signo obsignáta fertur?

AMPHITRVO

Sáluom signumst?

SOSIA

Ínspice.

770. *Charisius* (*G. L. I p. 201, 5*): intus Plautus in *Menaechmis*
... idem in *Bacchidibus* ... in *Amphitryone* non minus

767. narrasti *F* hec *EJ* 768. ego edepol *F* nisitecum
(si s. v.) *D* 769. Cf. v. 574 hoc est *Fleckeisenus* sit, it
m.³ corr. vel. planiores factae E hominis *B.* ominis *Acidalius* hoc
fit homini *Ussingius* pateram *J* 770. heus tu *Acidalius*: tu
libri. i tu *idem.* at tu *Bothius².* tute *Lambinus* thessala ex thes
sala *B.* tessala *J* proferto ex profecto *BD.* profecto *EJ* foras
ex faras *D* 771. Quia *J* me donauit *Bothius*: donauit me *libri*
tu *om.* *D* 772. Enim uero *EJ* preter *E* maxime *libri*
773. hec *J* illam *Brixius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 762*: pateram
illam *libri* anetiam *J* etiam *del. Ussingius* idq̄, q̄ *m.³ e corr.*
E in hac *EJ* id credis quae hac in cistula *Guyetus* (id credis *cum*
Camerario). id credis quae in cistellula (*vel* quae hac cistellula)
Bothius. quae in cistellula *Lomanus p. 8* 774. Tuo ex Tua *D*
ferunt *EZ* Saluum *libri* signum est *libri*

AMPHITRVO

Récte: itast ut óbsignauí.

SOSIA

Quaéso, quin tu istánc iubes 775

Pró cerrita círcumferri?

AMPHITRVO

Id édepol qui factóst opus:

Nam haéc quidem edepol láruarum plénast.

ALCV MENA

Quid uerbís opust?

Ém tibi pateram: éccam.

AMPHITRVO

Cedo mi.

ALCV MENA

Age áspice huc sis núnciam

Tú, qui quae facta ínfitiare, quem égo iam hic conuincám
palam.

Éstne haec patera, quá donatu's ílli?

AMPHITRVO

Summe Iúppiter, 780

Quíd ego uideo? haec eást profecto pátera. perii, Sósia.

SOSIA

Aút pol haec praestrígiatrix múlto mulier máxumast

775. 776. *Nonius* p. 261, 33: [circumferre] lustrare. Plautus in *Amphitryone*: 'iube istam pro cerritam circumferri'

775. Rectæ *B* ita est libri Quæso *EJ* quintu *J* Cf. *Nonii testimonium* 776. Procerrita *E* pro cerritam *F*, *Nonius* circumferri *J* Id (vel Ita) edepol *Muellerus* p. 641: Edepol libri quin *J*, *Pius*. quid *F* facto est libri 777. edepollarum arum *E*. edepollarum (s. v. aliter ararum) harum *J*. edepol laruiarum *Bentleius* plena sunt *EJFZ* *Alcum. pers. add. Saracenus*: om. libri opust, t m.³ in ras. 3—4 litt. *E*. opus est *JF* 778. Hem *JFZ* En pateram tibi *Fleckeisenus* Amph. Cedo *Angelius*: Alc. Cedo *BD*. Alc. Credo *EJF* (crede) *Z* mihi *BDJ*. in *E* *Pers. ante* Age add. *Angelius*: om. libri inspice *J* nunc iam *J*. nuntiam *BE* 779. quiquæ *B*. quique *EJ* inficiare *J* hic om. *JF* conuinciam *J* 780. Est ne *BEJ*

hec *E*. heac *J* patera *J* donatus libri illi *D*. illic *JFZ* iuppiter ex ippiter *D* 781. Iuideo *J* haec (hec *E*. hec *J*) ea est (æa est *B*) libri, nisi quod haec est ea *Z* (corr. *Pylades*). haec est *Pareus*³. haec ea (profectost) *Bothius* 782. Jhaec *J* hec *E* praestigiatrix *BDFZ*. prestigiatrix *EJ* mulier multo *DJFZ*: idem ex

Aút pateram hic inesse oportet.

AMPHITRVO

Ágedum, exolue cístulam.

SOSIA

Quíd ego istam exoluam? óbsignatast récte. res gestást bene:
Tu álium peperisti Ámphitruonem, ego álium peperí
Sósiam: 785

Núnc si patera páteram peperit, ómnes congemináuimus.

AMPHITRVO

Cértumst aperire átque inspicere.

SOSIA

Víde sis signi quíd siet,
Né posterius in me culpam cónferas.

AMPHITRVO

Aperí modo.

Nam haéc quidem nos délirantis fácere dictis póstulat.

ALCYMENA

Vnde haec igitur ést nisi abs te, quae mihi donó datast? 790

AMPHITRVO

Ópus mist istuc éxquisito.

SOSIA

Iúppiter, pro Iúppiter.

multo mulier *E* maxima est libri 783.]pateram *J* hic pateram
Fleckeisenus inesse *E* Ágedū ^{mā} *D*. Age dum eam *J*. age dum
ea *E* exolue *Muellerus* 'Nachtr.' p. 60: eam solue libri. hanc
solue *Guyetus*. solue *Pareus*³. solue eam *Lomanus* p. 8 784.]ego
J exsoluam libri obsignata est *J* rectae *D* gesta est libri
785.]peperisti *J* alium peperisti *Fleckeisenus*: peperisti libri
amphitrionem *BD*. amphytrionem *EJ*. alium Amphitruonem *Us-*
singius. Amphitruonem alium *Guyetus* ego alii *E* 786. patera
pateram *D* (cf. *Kiesslingius Mus. Rh. t. 24 (a. 1869) p. 412 et Keller-*
hoffius p. 59): pateram patera (patera *m.*³ s. v. *J*) reliqui omnis
libri praeter *FZ* 787. Certum est libri atque *J* Vides si
signi *BEJ*. uides sis igni *D* sit *D* Cf. *Beckerus Studemundi*
Stud. t. 1 p. 186 788. *Alc. pers. praem. D, erasit B* Nec *E* inme
BEJ culpam in me *F* transferas *Z* 789. hec *E*. heacc *J* de
lirantis *J* 790. hec *EJ* abste *BJ* que *EJ* michi *EJ*. tibi.
Lachmannus data est libri mihist dono data *Fleckeisenus*. datast
dono mihi *Guyetus* 791. Opus mihi (modo mihi *F*. michi *J*) est
BDJFZ. Opustibi est ut vid. *E*. Opus est mi *Pylades* proiup-
piter *E*. iuppiter *JF*

AMPHITRVO

Quíd tibist?

SOSIA

Hic pátera nulla in cístulast.

AMPHITRVO

Quid ego aúdio?

SOSIA

Íd quod est.

AMPHITRVO

At cúm cruciatu iám, nisi apparét, tuo.

ALCVMENA

Haéc quidem apparét.

AMPHITRVO

Quis igitur tíbi dedit?

ALCVMENA

Qui mé rogat.

SOSIA

Mé captas, quia túte ab nauí clánculum huc aliá uia 795
 Praécucurrísti átque hinc pateram túte exemísti átque eam
 Huíc dedísti, póste rursus óbsignásti clánculum.

AMPHITRVO

Eí mihi, iam tú quoque huius ádiuvas insániam?
 Aín heri nos áduenisse huc?

ALCVMENA

Áio, adueniensque ílico

Mé salutaúísti et ego te et aúsculum tetulí tibi. 800

792. tibi est *libri* incistulast *E*. incistula (in cistula *D*) est *DJ* 793.]quod *J* est *Brixius Nov. ann. t. 101 (a. 1870) p. 762*: uerust *BDEZ*. uerum est *JF*. uerum *Bothius*. est uerum *Muellerus p. 290* At cum (actum *FZ*: corr. *Pius*. At tum *BE*. At cum *ex* At tum *D*) cruciatu iam (crutiatu *BD*. iam *ex* sam *D*, *ex* lam *B*. cruciatulam *J*. cruci attulam *E*) *libri*. At cruciatu iam *Fleckeisenus*. At cum cruciatu ni *Camerarius* 794. Hęc *E* Qui *ex* Quis *ras*. *B* rogat *ex* ragat *D* *V*. 795. 796 *inversi in E*, sed *signis recte positi* 795. Captas me *Bothius* tu te *E* abnauí *EJ* 796. Precucurrísti *BE*. Pre cucurrísti *J*. Praecurrísti *Gruterus cum aliis* tu te *E* exemísti (e 2 s. v.) *D* ////átque *J* 797. poste *LG*: posthac (post hac *BEJ*) *libri*: quod recte in suspicionem vocat *Muellerus p. 543*. postea *Langenus p. 260* rursus *Camerarius*: rursus *libri* obsignauísti *Fleckeisenus, Ritschelius Opusc. t. II p. 295*: at cf. *Nov. exc. p. 44* 798. iam tu (s post u eras.) *B*. etiam tu *Fleckeisenus* 799. herinos *E* nos uenisse *Z*: corr. *Angelius* illico *BDE* 800. osculum (obsculum *J*) *libri* te tuli *BJ*.

SOSIA

Iám illuc non placét principium de aúsculo.

AMPHITRVO

Perge éxequi.

ALCV MENA

Láuisti.

AMPHITRVO

Quid, póstquam laui?

ALCV MENA

Accúbuisti.

SOSIA

Euge euge óptume:

Núnc exquire.

AMPHITRVO

Ne ínterpella. pérge porro dícere.

ALCV MENA

Céna adpositast: cénauisti mécum: ego accubuí simul.

AMPHITRVO

Ín eodemne lécto?

ALCV MENA

In eodem.

SOSIA

Ei, nón placet conuíuium. 805

AMPHITRVO

Síne modo arguménta dicat. quíd, postquam cenáuimus?

ALCV MENA

Té dormire aíbas: mensa ablátast: cubitum hinc ábiimus.

tutuli *E*. detuli *F* 801. *Sos. pers. praem. Bothius, Amphitruonis libri*
 illuc *ut vid. E*. illud *FZ* principium *om. Z: add. Hermolaus*
 de osculo (de *in litura*) *B*. de osculo *DE*. de obscuro *J* Amph.
 Perge *Bothius*: pergam *libri* (a *m. 2 in ras. J*). perge *Muretus V. l.*
X 13 exsequi *BD* Alc. Pergam exequi. *Angelius*. Alc. Pergam
 exequi? *Gertzius* 802. post quam *E* accubuisti *m. 2 ex* accubisti
J. Tum *vel* Ibi accubuisti *Muellerus p. 642* Euge euge *Muellerus*
eodem loco: Euge *libri* optime *BDE* 803. Neinter pella *B*. ne
 inter pella *E* 804. Cena *J* adposita est *BE*. apposita est *DJ*
 concenasti *Bothius e cod. Monacensi, quod reicit Fleckeisenus ep.*
crit. p. 19 acubui *J* 805. In eodemne *Fleckeisenus, Lachmannus*:
 In eodem (*Ineodem E*) *libri* Ineodem *EJ* eodem lecto. Alc. *hand*
 placet *Guyetus* 806. argumentum *J* dicat *ex* dicit *B*. dicit *D*
 post quam (quam *s. v. D*) *DE* cenauimus *J* 807. dormitasse *E*
 aibas *Guyetus*: aiebas *JFZ*. aiebas *ex* alebas *D*. alaebas *E*. aiebas
ex aiabas *B* ablata est *libri* abiimus *Camerarius*: abimus *libri*

Vbi tu cubuisti?

AMPHITRVO

ALCVMENA

In eodem lecto una tecum in cubiculo.

AMPHITRVO

Pérididisti.

SOSIA

Quíd tibist?

AMPHITRVO

Haec mé modo ad mortém dedit.

ALCVMENA

Quíd iam, amabo?

AMPHITRVO

Né me appella.

SOSIA

Quíd tibist?

AMPHITRVO

Perí miser, 810

Quía pudicitiae huius uitium me hinc absentest ádditum.

ALCVMENA

Óbsecro ecastór, quor istuc, mí uir, nunc ex te aúdio?

AMPHITRVO

Vír ego tuos sim? né me appella, falsa, falso nómine.

SOSIA

Haéret haec res, sí quidem etiam múluer factast éx uiro.

808. ineodem (o s. v.) *EJ* lecto una tecum *Lindemannus*: lecto tecum una *libri* (lecto *om. E*). tecum una lecto *Fleckeisenus*. tecum lectod uno *Bothius*¹. lecto tecum uno *Acidalius* incubiculo *EJ*

809. tibi est *libri* Hęc *E* admortem *EJ* 810. Qui iam *Lambinus*. Quid ita *Acidalius*. Quinam *Pareus*³ ambo *E*. amabo ex ambo *J* Neme *J* tibi est *libri* 811. pudicitie *E*. pudicitiae *D*. pudicitiae *B*. pudicitiae (ti s. v.) *J* hinc *Bothius e cod. Guelferb.*: hic *libri* hic med *Bombe de abl. abs. p. 23* uicium *EJ* absente est *libri* 812. cur *libri* me *E* nunc ex te *Kellerhoffius p. 63*: ex te (exte *J*) *libri*. ex te ego *Muellerus p. 737 (cf. 'Nachtr.' p. 117)*. ego ex te *Pylades*. ex te *Camerarius, Ritscheli* *Nov. exc. p. 35* ex te indaudio *Umpfenbachius Mel. Pl. p. 11* 813. tuus *libri* sim ex sum *D*. sum *JF* ne ex m *E* falsa, falso *D corr.*, *Angelius*: falso falso *BDE, Camerarius*. falsum *J*. falso *FZ* momine *B* 814. Hęret ex Hęcet *B*. Heret *DEJ* hęc *E*. hec *J* siquidem *EJ* etiam *Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1873) p. 115*: haec iam (hęc *E*. iam s. v. *D*) *libri* Fortasse haec delendum et factust scribendum esse putat *Ussingius* facta est *libri* exuiro *J*. hic iam mulier factust ex uiro *Pylades, Ferrari Elect. II 27*

ALCVMENA

Quíd ego feci, quá istaec propter dícta dicantúr mihi? 815

AMPHITRVO

Túte edictas fácta tua: ex me quaéris, quid delíqueris?

ALCVMENA

Quíd ego tibi delíqui, si quoi núpta sum tecúm fui?

AMPHITRVO

Tún mecum fuerís? quid illac ínpudente audáciust?

Sáltem, tuipte sí pudoris égeas, sumas mútuom.

ALCVMENA

Ístuc facinus, quód tu insimulas, nóstro generi nón decet. 820

Tú si me ínpudícitiai cáptas, capere nón potes.

AMPHITRVO

Pró di inmortalés: cognoscín tú me saltem, Sósia?

SOSIA

Própemodum.

AMPHITRVO

Cenáuin ego heri in náui in portu Pérsico?

ALCVMENA

Míhi quoque adsunt téstes, qui illud quód ego dicam adséntiant.

816. *Osbernus* p. 158: edicto, unde *Plautus Amphitrione*: 'tute ... tua' 823. *Cf. v. 404*

815. quam *D.* quia *J* istaec *E* michi *E* 816. Tu te *J* edictas tua facta *vel* tua edictas facta *Muellerus 'Nachtr.'* p. 41 ex me (me s. v.) *D.* exme *EJ* queris *E.* queris *BDJ* deliqueris *ex* deloqueris *D* *Interr. signum tollit Acidalius* 817. deliqui *ex* delique (*sequitur ras. 5 litt.*) *B* cui libri 818. Tunc *BD.* Tunc *E.* Tu ne *ex* Tunc *ras. J* impudente *EJ* audaciust *Fleckeisenus*: audacius (audacius *BDE*) libri 819. tuipte *Fleckeisenus*: tute (tu te *E*) libri egeas *m. 3 ex* egens *J* An saltem sumas? mutuom libri 821. si (i s. v.) *B* ínpudícitiai *Gruterus*: ínpudicitie *BEJ.* ínpudicicie *D.* ínpudicitiae *FZ* capere non potes *Muretus V. l. X 13, ubi at capere Acidalius*: non potes (potest *B*) capere libri *Ceterum totum v. suspectat Ussingius* 822. Pro del. *Lomanus* p. 12 cognoscisne scribens Prodi *E.* Pro dii *J* inmortalis *BE.* inmortalis *ex* inmortalis *D.* in mortales *J* connoscín *E.* cognostín *F* tunc *E* saltim *D* sosia saltem *EJFZ*: *corr. Angelius* 823. Prope modum *BEJ* Caenauí n ego *J.* cenauí ego *EZ* (coenauí): *corr. Hermolaus* innauí *E* inportu *EJ* 824. *Alcm. pers. praem. F, Pius*: Sosiae *BDEJZ* Michi *EJ* ego s. v. *J* assentiant *J* Post h. v. intulit *Pius* e cod. 'reverendae fidei' hos tres versus: Amph. Qui testes? Alc. Testes. Amph. Quid testicularis? uno sat est || Nec nobis praesente aliquis nisi seruus africanus. In actione || Adest si hunc ab-

SOSIA

Néscio quid istúe negoti dícam, nisi si quíspiamst 825
 Ámphitruo alius, [qui forte te hic absente tamen
 Tuam rem curet] té qui absente hic múnus fungatúr tuom.
 Nám quom de illo súbdituo Sósia mirúmst nimis,
 Cérte de istoc Ámphitruone iam álterum mirúmst magis.

AMPHITRVO

Néscio quis praestrígiator hánc frustratur múlierem. 830

ALCYMENA

Pér supremi régis regnum iúro et matrem fámilias
 Iúnonem, quam mé uereri et métuerest par máxume,
 Vt mi extra unum té mortalis némo corpus córpore
 Cóntigit, quo me ínpudicam fáceret.

AMPHITRVO

Vera istaéc uelim.

ALCYMENA

Véra dico, sed nequiquam, quóniam non uis credere. 835

AMPHITRVO

Múlter es, audácter iuras.

836 sq. *Nonius* p. 262, 25: confidentia constantia. . . Plautus

sentem inuenerit puer. *Quorum medium Afranius in Auctione posuit:*
cf. Non. 76, 20: expulit hos v. Gruterus: cf. v. 400 825. *Sos. pers.*
add. Pius: om. libri negotii *DE.* negotii *BJ* si *om. Z*
 quispiam est *libri* (quis piam *J*) 826. 827. *Verba* qui curet
inclusit Hermannus teste Lindemanno 826. *Amphytrio BEJ.* *Am-*
phitrio D fortasse *Bentleius, Lindemannus* tet hic absende *J.*
 hinc te absente *F* sic tamen *Camerarius* 827. rem curet *ex* curet
 rem *J* te qui absente *Hermannus teste Lindemanno.* teque absente
libri. qui te absente *Bombe de abl. absol. p. 32* *V. 828 sq. del.*
Ussingius tuum *libri* 828. Nam quom *Muellerus p. 20 probante*
Brixio Nov. ann. 101 (a. 1870) p. 427: Namque *libri.* Nam quom
vel Quamquam *Seyffertus Stud. Pl. p. 19* deillo *J* sub dituo
J mirumst nimis *Guyetus:* mirum nimis (*nmis E*) est *libri.* est
 mirum nimis *Bothius².* mirum est minus *Muretus V. l. X 13*
V. 829 Amphitruoni dant D, Angelius Certo *Weisius cum aliis.*
Cetero Acidalius hoc *Z* amphitrione *BD.* amphytrione *EJ*
 mirum est *BEJF.* est mirum *D.* nimis est *Z:* *corr. Valla* 830.
Amph. pers. praem. Bothius: om. libri praestigiator *libri* 831. sup-
 premi *E.* supremo *corr. in supremum D* familias *ex* famalias *E*
 832. In nouem *J.* Iunonem et *Bothius¹* me *om. J* ueteri *E*
 metuere est *libri* maxime *BJ* 833. Vt *ex* *Ve J* mihi *BD.*
 michi *J.* in *E* 834. impudicam *libri* uestra, *puncto m. 2 posito J* istec
EJ 835. Vera *ex* Vena *E* nequicquam *JFZ* 836. Mulieres *E*

ALCV MENA

Quaé non deliquít, decet
Aúdacem esse, cónfidenter pró se et proterué loqui.

AMPHITRVO

Sátis audacter.

ALCV MENA

Vt pudicam decet.

AMPHITRVO

Enim uerbís probas.

ALCV MENA

Nón ego illam míhi esse dotem dúco, quae dos dicitur,
Séd pudicitiam ét pudorem et sédatum cupídinem, 840
Deúm metum, paréntum amorem et cógnatum concórdiam,
Tíbi morigera atque út munifica sím bonis, prosím probis.

SOSIA

Ne ísta edepol, si haec uéra loquitur, éxamussimst óptuma.

in Amphitryone: 'quae non delinquit decet audacem esse confidenter consternari significat disci [haec tria vocabula intrusa sunt] pro se et proterue loqui' 843. Nonius p. 9, 3: examussim dicitur examine ad regulam uel coagmentum: est enim amussis regula fabrorum, quam architecti cum opus probant rubrica illinunt. Plautus Amphitryone: 'si uera . . . optima' Charisius (G. L. I p. 198, 24): examussim Plautus in Amphitryone: 'examussim est optima'; ubi Sisenna 'pro examinato' inquit. amussis autem est tabula rubricata, quae dimittitur examinandi operis gratia an rectum opus surgat Examussim hinc excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritscheli Opusc. t. II p. 272 Cf. Placidus p. 37, 13 D.

Quę EJ deliquit DE. delinquit Nonius 837. prose E, quod libere esse vult Colerus: cf. Muellerus p. 208 pro se et m. 2 s. v. J proterue D, de qua forma cf. Loewius Acta soc. phil. Lips. t. II p. 468

Cf. Nonii testimonium 838. decet pudicam Bothius². pudicam condecet idem Bothius¹. pudicam decuit Guyetus Enim uerbis probas Lachmannus: In uerbis probas libri (in uerbis J). Tu uerbis probas Camerarius. Tu uerbis proba es Gruterus. Ain? tu uerbis proba es Taubmannus. Ain? tu uerbis probas Fleckeisenus. Tu in uerbis proba es Weisius. nunc (vel Id Id tu) uerbis probas Ussingius. Id modo uerbis probas Pylades. Vt te uerbis probas Acidalius 839. ego eg E mihi esse dotem duco Schoellius: mihi (michi J. m E) dotem (dotem mihi F, Lindemannus) duco esse libri, ubi esse duco Bothius quę dos E. quędos, puncto m. 2 posito J 840. pudiciciam BD sedatum ex se datum B. se datum EJ 841. et parentum Fleckeisenus 842. Tibi ut Ussingius munificas in bonis B. munificas in bonis DE 843. hec uera EJ. uera haec Nonius, Lindemannus examussim (examussim E. examussum J) est libri cum Nonio optima libri

AMPHITRVO

Délenitus súm profecto ita, út me qui sim nésciam.

SOSIA

Amphitruo's profecto: caue sis né tu te usu pérduis: 845
Íta nunc homines ínmutantur, póstquam peregre aduénimus.

AMPHITRVO

Múlier, istam rem ínquisitam cértumst non amíttere.

ALCYMENA

Édepol me lubénte facies.

AMPHITRVO

Quíd ais? respondé mihi:

Quíd, si adduco tuóm cognatum huc ád te a naui Naúcratem,
Quí mecum una uéctust una náui, atque is si dénecat 850
Fácta, quae tu fácta dicis, quíd tibi aequomst fíeri?
Númquid causam dícis quin te hoc múltem matrimónio?

ALCYMENA

Sí deliqui, núlla causast.

AMPHITRVO

Cónuenit. tu, Sósia,

Dúc hosce intro. ego húc ab naui mécum adducam Naúcratem.

844. *Nonius* p. 278, 8: delenitus est mente alienatus. Plautus in *Amphitryone*: 'delenitus sum . . . nesciam' 845. *Nonius* p. 453, 20: Usu id est utendo, unde et usurpare dictum est <de eo qui usu> obtinere quicquam poscit. Veteres usu perire, hoc est non utendo, aliquid posse <putarunt> [*sic scripsimus: uncis inclusa libri om. et possit pro poscit exhibent*]. Plautus *Amphitryone*: 'est profecto . . . perduis'

cum *Nonio* 844. Delenitus sum *Nonius*: Delinitus sum (elinitus sum in *litura B.* l m. 1 et prior i m. 3 e corr. E) libri. Deliratus sum *Pareus* sim ex sum J 845. Amphitrio es *BD.* Amphytrio es *EJ.*]est *Nonius* cauesis J sis s. v. E tute *BEJ* perdius E 846. homines] omnes *Scioppius Susp. l. III 7* immutantur *DEJ.* immutamur *Scioppius, Bentleyius* omnes scribentes peregrē E 847. istanc (*sic Fleckeisenus*) ex istam B certum est libri atmittere E. amittier *Langiani* 848. libente libri michi J. m E 849. adduxero *Muellerus* p. 543 tuum libri huc ad te *idem Muellerus eodem loco*: huc libri anau i EJ naucratem ex nau-crata m *BD.* naucratam *EJZ.* naucraten *Scutarius* 850. Quid D uectus (c s. v. B. ex uictus D) est libri issi E 851. Facta quē J. Factaque E aequum (equum J. equum E) est libri 852. Num quid J quinte D 853. causa est libri 854. hosce *Schmidtius de demonstr. pron. form. p. 38*: hos libri abnaui E adducam *JF,*

SOSIA

Núnc quidem praetér nos nemost: díe mihi uerum sério, 855
Écquis alius Sósia intust, quí mei similís siet?

ALCVMENA

Ábin hinc a me, dígnus domino séruos?

SOSIA

Abeo, sí iubes.

ALCVMENA

Nímis ecastor fácinus mirumst, quí illi conlubitúm siet
Meó uiro sic me ínsimulare fálsó facinus tám malum.
Quícquid est, iam ex Naúcrate id cognáto cognoscám meo. 860

855. *Nonius p. 33, 29*: *serium triste et quasi sine risu . . .*
Plautus Amphitryone: 'nunc quidem . . . serio'

Palat. 4 et 5, Guyetus: abducam *BDEZ* naucraten *Z* 855. *Sos.*
pers. om. E pręter *J.* preter *B* nemo est *libri cum Nonio*
michi EJ: om. Z utrum *D* 856. *Ec quis EJ* albius *E*
intus est J meis (*s. r. et s er. D*) similis *BDE* 857. *Abinę E*
ame EJ seruus *libri* 858. *fatinus D* mirum est *libri*
illuc Weidnerus conlibitum *ex conlitum D.* conlitum *BE.* colli-
tum J 859. *falso Lindemannus*: falsum *libri*, *Ussingius* *Fatinus*
D 860. *Quicquid ex* *Quiquid, q ex d facta D.* *Quicquid id Z*
exnaucrate EJ id cognato *Guyetus*: cognato id *libri* meo *ex*
modo D

ACTVS III

IUPPITER

Ego sum ille Amphitruo, quóii est seruos Sósia,
 Idém Mercurius quí fit quando cómmodumst,
 In súperiore quí habito cenáculo,
 Qui intérdum fio Iúppiter, quandó lubet.
 Huc aútem quom extemplo áduentum adporto, ílico 865
 Amphítroo fio et uéstitum inmutó meum.
 Nunc húc honoris uóstri uenio grátia,
 Ne hanc íncohatam tránsigam comoédiam.
 Simul Álcumenae, quám uir insontém probri
 Amphítroo accusat, uéni ut auxiliúm feram: 870
 Nam méa sit culpa, quód egomet contráxerim,
 Si id Álcumenas ínnocentiae éxpetat.

Act. III sc. 1 IUPPITER *B.*]PPITER *J.* IUPPITER DV *E.*
om. spatio relicto D 861. *E*[]ille *J* go cum spat. *DE* am-
 phitrio *BD.* amphytrio *EJ* cuiest *B.* cui est *D:* cf. *Luchsius de*
genet. p. 29. cuius est *EF* (quoinus) *Z,* *Brandtius de pron. gen. form.*
p. 35. cuius *J* seruus libri (seruus est, est *m. 2 s. v. J*) 862.
 Idē/// *B* qui sit *EJFZ* commodust *B.* comodust ut vid. *E.*
 commodū est (e s. v. *D*) *DJ* 863. Insuperiore *E* habito ex
 habita *D* caenaculo (cu *m. 2 s. v.*) *J* *Lipsii et Acidalii portenta*
omissa sunt V. 864—866 del. Guyetus 864. quando s. v. *J*²
 iubet *E* 865. quom *E*³, *Valla:* quo libri praeter *E*³ extemplo
 (t s. v.) *D.* ex templo *E.* exemplo *J* adpto (or s. p) *D.* apporto
J aduentum apparo *Bothius*¹ me extemplo apporto *Lindemannus*
 extemplo aduento, a portu *Acidalius* Hunc . . . aduentum
 asporto *Hermannus teste Lindemanno* ilico ex ilco *J.* illico *DE*
 866. Amphitrio *BD.* Amphytrio *EJ* immuto mecum *J*
 867. ur̄i *BD.* uestri *EJZ.* nostri *F* gracia *J* 868. inchoatam
E (o s. v.) *J.* incoatam *BD* comediam *J.* comediam *BDE*
V. 869—875 suspecti sunt 869. alcumene *J.* alcumene *E* 870.
 Amphitrio *DE.* Amphytrio *BJ* uenio ut *Bothius* auxillum *BD*
 871. fit ex sit *D* ego met *EJ* 872. Alcumenas innocentiae
Lachmannus in Lucr. p. 161, Ritscheliuss Opusc. t. III p. 133 ex-
plosis eis quae Proleg. p. 319 dixerat: alcumenae (alcumene *E*)
 innocenti libri expectat *E* Si id innocenti inmerito damno-
 sum expetat *Hermannus teste Lindemanno.* Id Alcumenae si innocenti

Nunc Ámphitruonem méd, ut occepí semel,
 Iterum ésse adsimulabo átque in horum fámiliam
 Hodié frustratiónem iniciam máxumam. 875
 Post ígitur demum fáciam res fiát palam
 Atque Álcumenae in témpore auxiliúm feram
 Faciámque ut uno fétu et quod grauidást uiro
 Et mé quod grauidast páriat sine dolóribus.
 Mercúrium iussi mé continuo cónsequi, 880
 Siquíd uellem imperáre. nunc hanc ádloquar.

ALCVMENA. IVPPITER

ALCVMENA

Duráre nequeo in aédibus. ita mé probri,
 Stuprí, dedecoris á uiro argutám meo.
 Ea quae sunt facta infécta re esse occlámitat:

883. *Nonius* p. 456, 10: stuprum quod cum uiduis committitur hoc solum dici putant: ueteres pro adulterio et uitio ponunt. *Plautus Amphitryone*: 'stupri . . . meo'

hinc expetat *Camerarius* 873. amphitrionem *BDE*. amphytrionem *J* med *anonymus Ind. phil. Gotting. t. II (a. 1870) p. 239.* memet libri. me ita *Muellerus 'Nachtr.'* p. 158 memet *Amphitruonem* ut *Hermannus teste Lindemanno* 874. Iterum esse adsimulabo *Fleck-eisenus*: Esse adsimulabo libri. Ego adsimulabo esse vel Esse adsimulabo ego *Muellerus* p. 495. Esse hic adsimulabo *Pylades* in-horum *EJ*. in horum *Bothius* 875. Hodie frustrationem *Fleck-eisenus*: Frustrationem hodie libri (*Frustrationem J*). Frustrationes hodie (*et maxumas*) vel Frustrationem ita hodie *Muellerus* p. 494. Frustrationem hodie *Ritscheli* Nov. exc. p. 93. Frustrationem hodie hic *Camerarius*. Frustrationem ego hodie *Pylades* initium *BE* maximam *E* 876. faciam, m ex t *E* ut res *Fleckeisenus, fortasse vere* 877. alcumaene *B*. alcumene *J*. alcumene *E* inntempore *E*. intempore *J* 878. Fatiamque *E* fétu *E*. foetu *DJ* grauida est libri 879. grauida est *J* 880. iussime *E* sequi *JF* 881. Si quid *DJ* imperare *ras.* ex imperarē *E*. imperarem *Z*: *corr. Gulielmius* adloquar ex adloquor *D*. alloquar *J*

Act. III sc. 2 ALCVMENA · IVPPITER · *BE* (*alt. A ex E*) *J*: *om. spatio relicto D* 882. *Pers. om. BD* Dumre *B*. urare *c. spat. DE* nequeo *B* inedibus *E*. in edibus *J* ita sic probri *Braune Observat. gramm. p. 12* 883. auiro *EJ* arguta *Nonius* 884. Ea quē *EJ* infecta re esse *Lindemannus*. infectare est *BDE*. infectare (*infactare J*. infecta re *Z*) *JFZ*. infecta esse *Saracenus*. infecta is esse *Pylades*. re, infecta esse *Hermannus teste Lindemanno* occlamitat (*Gronovius*: at clamitat *B*. adclamitat *E*. acclamitat ex atque clamitat *D*. acclamitat *JFZ*

Quae néque sunt facta néque ego in me admisi, árguit 885
 Atque íd me susque deque esse habiturám putat.
 Non édepol faciam néque me perpetiár probri
 Falso ínsimulatam, quín ego illum aut déseram
 Aut fáciat satis mi ille átque adiuret ínsuper
 Nolle ésse dicta quae ín me insontem prótulit. 890

IUPPITER

Faciúndumst mihi illud, fíeri quod illaec póstulat,
 Si me íllam amantem ad sése studeam récipere,
 Quando égo quod feci fáctum Amphitruoni óbfuit
 Atque ílli dudum méus amor negótium
 Insónti exhibuit, núnc autem insóntí mihi 895
 Illíus ira in hánc et maledicta éxpètent.

ALCVMENA

Sed éccum uideo, quí modo me miseram árguit
 Stuprí, dedecoris.

IUPPITER

Té uolo, uxor, cónloqui.

886. Susque deque *hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschellius Op. II p. 272*

infecta refert ac clamitat *Camerarius*. infecta restat clamitat *Gulielmius*. infecta esse instat clamitat *Ussingius*: an inf. testat clamitat? *Delet v. Guyetus* 885. Quæ *EJ* in me *EJ* 886. Adque *BD* 887. Non *BD F*. Ne *EJZ*. Neque *Weisius cum aliis* fatiam *BE* propri *J* 889. faciat satis *Hermannus teste Lindemanno*: satisfaciat (satisfaciat *B*. satis fatiat *E*) libri mihi (michi *E*) libri. om. *Hermannus teste Lindemanno* ille om. *Z* at iuret *BD* 890. Nolle ex *Nolli D* quæ *EJ* in om. *E* 891. Faciundum (Fatiundum *E*) est libri michi *E* illec *J*. illec *E* 892. Sime *E* illam ex illum *D* adse se *J*. adse se *E* *Ceterum v. damnat Langenus p. 48, fortasse recte* 893. factum *Lindemannus*: factum id libri. id factum *Camerarius* amphitrioni *BDE*. amphytrioni *J* obfuit *JFZ*. offuit ex olfuit *D*. offuit *BE* 894. Atque *J* illi *Pylades*: ille libri (om. *J*). illæ *Scaliger* negocium *J* 895. Insoniti exhibuit *J* autem sonti *Angelius*. autem haec sonti *Hermannus teste Lindemanno* insoniti *J* michi *EJ* 896. inhanc (alt. n s. v. *J*) *EJ*. in hunc *Scaliger* maledicta, le s. v. *B*. maledicti *E* 897. Sed eccum *Guyetus, Ballas de part. coniunct. p. 31, Luchsius Hermae t. 8 (a. 1873) p. 121*: Et eccum libri. Ei, eccum *Muellerus p. 527*. At eccum *Lefebrius* qui modo me miseram *LG*: qui me miseram libri. miseram qui med *Bothius*. modo me miseram qui *Hermannus teste Lindemanno*. illum qui me miseram *Camerarius*. qui innocentem me inter alia *Muellerus p. 527* *Talis versus placuit Henrico Schenkl l. s. s. p. 694*: Et ecce eum uideo qui me miseram arguit 898. decoris *E* colloqui *J*

Quor te áuortisti, quaéso?

ALCVMENA

Ita ingeniúm meumst:

Inimícos semper ósa sum optuérier.

900

IvPPITER

Heia áútem inimicos?

ALCVMENA

Síc est, uera praédico:

Nisi étiam hoc falso díci insimulatúrus es.

IvPPITER

Nimis íracunda's.

ALCVMENA

Pótin ut abstineás manum?

Nam céрто si sis sánus aut sapiás satis,

Quam tu ínpudicam esse árbitrere et praédices,

905

Cum ea tú sermonem néc ioco nec sério

Tibi hábeas, nisi sis stúltior stultíssumo.

IvPPITER

Si díxi, nihilo mágis es neque ego esse árbitror,

900. *Priscianus XI 19 (G. L. II p. 560, 15)*: similiter 'odi' 'noui' 'osus' ex quo 'perosus' et 'exosus' 'notus'. Plautus in *Amphitryone*: 'inimicos . . . optuerier' *Nonius p. 148, 8*: osa sum pro odi. Plautus in *Amphitryone*: 'inimicos . . . obtuerier' *Cf. Osbernus p. 388* 901—903. *Nonius p. 183, 9*: uerecundum est audax et confidens. Plautus *Amphitryone*: 'sic est . . . uerecunda es'

899. Quor te auortisti, quaeso *Umpfenbachius Mcl. Plaut. p. 37 probante Ritschelio Nov. exc. p. 39*: Quo te auertisti libri. Quor ted auortisti? *Fleckeisenus*. Quo te auortisti nunc? *Pylades*. Quonam ted auortisti? *Camerarius*. Quor te a me auortisti? (et ita natum ingenium meumst) *Muellerus p. 527* Est ita ingenium *Fleckeisenus*. Ita enim est ingenium *Lindemannus* meum est libri 900. ossa *J* semper ososam ex ososam semper (altera o ut vid.) *E*. osa sum semper *Z* optueriei *E*. obtuerier plerique codd. *Prisciani, Nonius* 901. Eia *JZ*. Eya *F* Si est *E* ,pédico *B*. predico *D* 902. diti *B* insimilaturus *BD*. insimili laturus *E* est *Nonius* 903. *Pers. om. EJ* iracunda es *Lambinus*: uerecunda (uerecunda *J*) es libri cum *Nonio* Potin ut *Camerarius*: Potin es ut *BF*. Potine st ut *D*. Potin est ut *JZ*. potui est ut *E* abstincas *J* 904. sanus in litura *D* 905. impudicam *J* prēdices *E*. prēdices *D* 906. Cum ea tu *Camerarius*: Cum fatu (fatus *F m. 2, Z*) libri ioco ex loco *D*. loco *BE* necserio *J* 907. nisi sis *J*, *Pylades*: nisi si sis libri praeter *J* stulcior *D*. stulticior *J* stultissimo libri 908. nichilo *EJ* neque esse *Z*: corr. *Pylades*. neque esse ego *F*. neque te esse *Acidalius*

Et id húc reuorti ut púrigarem mé tibi.

Nam númquam quicquam méo animo fuit aégrius 910

Quam póstquam audiui téd esse iratám mihi.

Quor díxisti? inquiés. ego expediám tibi.

Non édepol quo te esse ínpudicam créderem:

Verúm periclitátus sum animúm tuom,

Quid fáceres et quo pácto id ferre indúceres. 915

Equidém ioco illa díxeram dudúm tibi,

Ridículi causa. uél hunc rogato Sósiam.

ALCVMENA

Quin húc adducis meúm cognatum Naúcratem,

Testém quem dudum te ádducturum díxeras,

Te huc nón uenisse?

IUPPITER

Síquid dictumst pér iocum, 920

Non aéquomst id te sério praeuórtier.

ALCVMENA

Ego illúm scio quam dóluerit cordí meo.

914. *Nonius* p. 364, 6: periculum experimentum... *Plautus* in *Amphitryone*: 'uerum ... tuum' *Osbernus* p. 189: 'periclitatus ... tuum'

909. ut purigare me *Ritschellus Opusc. t. II p. 432*: ut me purgare libri. uti me purgare *Camerarius*. med ut purgare *Heineckius teste Holtzio*. ut me de hoc purgare *Pylades* 910.

numquam, qu ex q, *E*. nunquam *J* quicquam *E*. quinquam *J*

Post quicquam deleta e in *E* egrius *E*. aegregius *J* 911.

audinit *B* ted *Camerarius, Ritschellus Nov. exc. p. 35*: te libri

audiui id esse te cum *Pareo Muellerus p. 518* te esse obiratam

Umpfenbachius p. 38 michi *EJ* 912. *Alc. pers. praem. D* Cur

libri didixisti (*prius di del.*) *B* Ante ego *suprascr. IVP in D*

913. Ne edepol *J* impudicam *J* 914. animum sum *Camerarius*

tuum libri cum *Nonio et Osberno* 916. Et quidem *EJFZ* 917.

uel hunc *m. 3 ex* uel horag ut vid. *E*. uel hoc *Fleckeisenus, quod*

ipse reicit Ep. cr. p. 20. uel *Weisius*. hunc uel *Guyetus*. id hunc

Camerarius. etiam hunc *Bothius*⁸, qui alio tempore uel rogato hunc

proposuit De uel cf. *Langenus p. 71* 918. naugratem *E*. Nau-

craten *Z* 919. dixerat ex dixeris *D et ut vid. E*. dixeris *J* 920.

Tetunc *J* si quid *D* dictum est libri periocum *J* 921. equum

est *BDEJ* seriam (*am eras. et o sup. i*) *D*. serio dativum esse

vult *Ussingius, quem contra cf. Langenus p. 80* prę uortier *B*. prae-

uorti est *E*. pręuortiter *J* 922. illud *FZ*: illum *BDEJ*, quod *def.*

Scioppius Susp. l. IV 19 et ed. Fleckeisenus doluerit, o e corr. *E*

Cf. v. 972

IUPPITER

Per dexteram tuam te, Alcumena, oro, obsecro
Da sis mi hanc ueniam, ignosce, irata né sies.

ALCVMENA

Ego istaec feci uérba uirtute ínrita. 925
Nunc cuándo factis me ínpudicis ábstinei,
Ab ínpudicis díctis auortí uolo.
Valeás, tibi habeas rés tuas, reddás meas.
Iuben mi íre comites?

IUPPITER

Sánan es?

ALCVMENA

Si nón iubes,
Iubeo égomet: comitem míhi pudicitiam auífero. 930

IUPPITER

Mane, árbitratu tuó ius iurandúm dabo

923. dexteram *EJFZ*. dextram *BD* 924. Da sis mi hanc *LG*:
Da mihi (michi *J*. m *E*) hanc libri. Te, da mihi hanc *Bothius*^{2. 3} (*de-*
leto te v. 923), *Fleckeisenus* (*servato te v. 923*). Hanc mihi da *idem*
Ep. crit. p. 20. Dato mi hanc *Lindemannus*. Da mihi hanc *idem*
Bothius alio tempore. Da mihi tu hanc *Ussingius*. Da mihi ueniam hanc
Guyetus 925. istec *EJ* irrita libri 926. me ínpudicis abstinei
Luchsius Acta sem. Erlang. t. II p. 358: me ínpudicis (ínpudicis
E) abstines libri. sum ínpudicis abstineus (abstineus cum *Bothio*)
Fleckeisenus, qui Ep. crit. p. 20 fui ínpudicis abstineus *praetulit*.
me ínpudicis abstineo *Acidalius* Haec (*scil. uirtus*) quando factis
me ínpudicis abstinet *Ussingius Errat de hoc v. Lindemannus*
927. Ábínpuđicis *E*. Ab ínpudicis *BDJ* 928. restituas
E 929. luben mihi (m *E*) ire *BDE*. Iuben michi ut *J*, quod
luben mihi uel ire olim fuisse suspicatur *Goetzius Anal. Pl. p. 96*,
quam sententiam nunc *E* refutat. Iuben mihi ex *Langianis Scioppius*,
Hermannus teste Lindemanno Sannan es *B*. Sana nes *E*. Sane es *D*
Sinon iubes *J*. Sin, ibo ego *Scioppius Susp. l. III 7* 930. Iubeo.
LG: Ibo libri ego met *J* michi *EJ* pudicitiam libri praeter *E*
aufero *LG*: duxero libri Pudicitiam mihi mecum comitem (*vel*
mihi comitem mecum) duxero *Muellerus p. 276*, Mecum comitem mihi
pudicitiam duxero *Scioppius Susp. l. III 7* ibo egomet eicientes (*cf. v.*
929): itemque Pudicitiam egomet duxero comitem mihi (*vel* egomet
mecum comitem duxero) *Fleckeisenus Ep. crit. p. 20*, Mecum comitem
pudicitiam mihi duxero *Pareus*³. Sinito: egomet comitem mihi pudorem
duxero (*Sinito ex Langianis*) *Lindemannus, unde Sinito: pudicitiam*
egomet comitem duxero *Hermannus teste Lindemanno, quod edidit*
Fleckeisenus: cf. Spengelius Plaut. p. 84 931. iusiurandum *BDE*

Me meám pudicam esse úxorem arbitrárier.
Id égo si fallo, túm te, summe Iúppiter,
Quaeso Ámphitruoni ut sémper iratús sies.

ALCVMENA

A, própítius sit pótius.

IvPPITER

Confidó fore:

935

Nam iús iurandum uérum te aduorsúm dedi.
Iam núnc irata nóñ es?

ALCVMENA

Non sum.

IvPPITER

Béne facis.

Nam in hóminum aetate múlta eueniunt húius modi:
Capiúnt uoluptates, cápiunt rursum míserias:
Irae ínterueniunt, rédeunt rursum in grátiam.
Verum írae siquae fórtē eueniunt húius modi
Intér eos: rursum sí reuentum in grátiamst,
Bis tánto amici súnť inter se quám prius.

940

ALCVMENA

Primúm cauisse opórtuit ne díceres:

Verum éadem si isdem púrigas, patiúnda sunt.

945

IvPPITER

Iube uéro uasa púra adornarí mihi,
Vt quae áđ legionem uóta uoui, sí donum

933. fallo *ex sallo D.* falloꝝ *E* tu te *J* 934. Queso *J.*
Queso *E* amphitrioni *D.* amphytrioni *BEJ* 935. Apropitius
DE. Apropicius *B.* Ah propicius *J* 936. iusiurandum *BDE*
aduersum *EJ* 937. Benefacis *J* 938. iuhominum *EJ* etate *B.*
etate *E* huiusmodi *BDE* 939. Voluptates capiunt *Bothius*
rursus *F.* rusum *Fleckeisenus, item v.* 940. 942 940.]interueniunt
J Ire *E* inter ueniunt *B* rursum *E* ingracious *DJ.* in-
grāmen *E* 941.]um *J* irē *E.* ire *DJ* si quē *EJ.* si que *D*
huiusmodi *BD* 942.]os *J* rursus *ex* rursus *J* re uentum
B. reuerentum *E.* reuentum est *D* in gratiam est *BDE.* in
gracia est *J* 943.]amici *J* 944.]imum *J* 945. isdem *BDJ.*
eisdem *EZ.* iisdem *F.* eidem *Charpentarius.* idem *Camerarius: at*
cf. Ritscheliuſ Opusc. t. II p. 482, IV p. 316 purigas *Ritscheliuſ l.*
s. s.: purgas mihi (michi EJ. purgas E) libri. mihi purgas Linde-
mannus 946. michi *EJ* 947. Vt quē *J.* Vtque *E.* Quae *Bothius:*
cf. v. 948 ad legionem *Muellerus 'Nachtr.' p. 56: apud legionem libri*

Redíssem saluos, éa ego persoluam ómnia.

ALCVMENA

Ego ístuc curabo.

IVPPITER

Éuocate huc Sósiam:

Gubérnatorem, qui ín mea nauí fuit, 950

Blepharónem arcessat, quí nobiscum prándeat.

Is ádeo inpransus lépide ludificábitur,

Quom ego Ámphitruonem cóllo hinc obstrictó traham.

ALCVMENA

Mirúm quid solus sécum secreto ille agat.

Atque áperiuntur aédes: exit Sósia. 955

SOSIA. IVPPITER. ALCVMENA

SOSIA

Ámphitruo, adsum: síquid opus est ímpera, imperium éxequar.

IVPPITER

Óptume aduenís.

SOSIA

Iam facta páx est inter uós duos?

957 sq. *Osbernus* p. 603: 'Quia pax est . . . duo, gaudeo et uolupte est mihi'

948.]dissem *J* saluus *libri* ea ego persoluam *LG*: ea ego exsoluam (*exoluam DE*, ut *vid. J*). ea ego ut *Bothius* (*deleto Vt v. 947*), *Fleckeisenus* (*servato Vt*) cum *Kampmanno* *De re milit. p. 7*. illa ego exsoluam *Guyetus*. ea ego hic *Muellerus* p. 518 949. alē nota in *ras. ubi ivpp scriptum fuerat E* 950. in mea *EJ*. mea in *Lindemannus e cod. Guliano*, *Fleckeisenus*, qui tamen *Ep. crit. p. 17* sententiam retractat 951. Blefaronem *BDEJ* 952. impransus *J* lepide ludificabitur *Lindemannus inter alia*: ludificabitur *BEJFZ*. ludificabatur *D*. pulcre (*vel ludis*) ludificabitur *Muellerus* p. 511. hodie ludificabitur *Hermannus teste Lindemanno*. ludificabitur dolis *Gulielmius*. ludificabitur probe *Pareus*³. ludis hic satiabitur *Acidalius*. ludificabitur, quum ego (*ex v. 953*) *Bentleius* *Post h. v. talem intercidisse suspicatur Brandtius Mus. Rhén. t. 34 (a. 1879) p. 578 sq.*: Atque inspectabit rei incertus quid siet 953. Cum ego *libri: def. Luebbertus Gr. Stud. II p. 216*, *Fleckeisenus Ep. crit. p. 20*. Dum ego *Hermannus teste Lindemanno* amphitruonem *D*. amphytrionem *BEJ* 955. aedis *D*. edis *B*. edis *E* sosia ex sesia *E*

Act. III sc. 3 SOSIA · IVPPITER · (*ET add. E*) ALCVMENA · *BEJ*: om. *D* spatio relicto 956. Sosiae notam om. *B* Amphitrio *B*. Amphytrio *J*. mphitrio c. spat. *DE* assum *BDE* si quid *DEJ* 957. *Vers. del. Ussingius* Optime *J*. Optume, optume

Nám quia uos tranquillos uideo, gaudeo et uolupést mihi.
 Átque ita seruom pár uidetur frúgi sese instítuere:
 Proinde eri ut sint, ípse item sit: uóltum e uoltu cónparet:
 Trístis sit, si erí sint tristes: hílarus sit, si gaúdeant. 961
 Séd age respondé: iam uos redístis in concórdiam?

Ivppiter

Dérides, qui scís haec dudum mé dixisse pér iocum.

Sosia

Án id ioco dixísti? equidem hercle sério ac ueró ratus.

Ivppiter

Hábui expurigátionem: fácta pax est.

Sosia

Óptumest. 965

Ivppiter

Égo rem diuinam íntus faciam, uóta quae sunt.

Sosia

Cénseo.

Ivppiter

Tú gubernatórem a naui huc éuoca uerbís meis
 Blépharonem, qui ré diuina fácta mecum prándeat.

Gruterus facta pax est inter uos *Muellerus* p. 605: pax est (est om. J) inter uos libri. pax est facta uos inter *Lomanus* p. 12. pax est inter uos, quaeso *Camerarius*. pax est inter uos, sodes *Bentleius*. cf. *Osbernus* V. 958—962 suspecti 958. uolupest *Angelius*: uolupe (uoluppe E) est libri michi E 959. Atque J seruum libri (ex feruum ras. E) fruge J instruere J 960. heri EJ item ipse B, unde itidem ipse *Fleckeisenus* Ep. crit. p. 20 sit ras. ex fit E uultum libri e (et EJ) uultu libri (euultu B) comparet BEJ. coparet D 961. fieri sint E. fuerint si JF. heri si Z: corr. *Angelius* hylarus EZ. hilaris F 962. iam uos J inconcordiam EJ 963. haec dudum *Camerarius*: haec (hec EJ) iam dudum libri. iam dudum haec *Pylades* Deridesne qui scis iam dudum haec me dixit *Bothius*¹ (de dixit iam *Camerarius* cogitabat) 964. An illud ioculo dixisti *Fleckeisenus*. An id ioco dixisti tu *Camerarius*. An ioco dixisti id *Guyetus* equidem hercle LG: equidem libri. ego equidem *Ussingius* acuero EJ raptus E 965. *Alcumenae pers. praem.* BDE Habui expurigationem *Ritscheli* Opusc. t. II p. 431: Habui expurgationem libri. At habui expurgationem *Lindemannus* Optime est libri 966. que EJ 967. Tugubernatorem BE anauí EJ huc in v. 968 ponit *Bothius* euoca ex euacabis D 968. Blefaronem BEJ. Huc Blepharonem *Bothius*: cf. v. 967 qui re LG (cf. v. 951): ut re libri. is uti re *Lindemannus*. ut is re *Lambinus*. hic ut re *Ussingius*. una tu re *Muellerus* 'Nachtr.' p. 110 prandeat ras. ex prandeant D

SOSIA

Iam híc ero, quom illíc censebis ésse me.

IUPPITER

Actutum húc redi.

ALCYMENA

Númquid uis, quin ábeam iam intro, ut ádparentur quíbus
opust? 970

IUPPITER

Í sane et quantúm potest paráta fac sint ómnia.

ALCYMENA

Quín uenis quandó uis intro: fáxo haud quicquam sít morae.

IUPPITER

Récte loquere et proínde diligéntem ut uxorém decet.

Iam hisce ámbo, et seruos ét era, frustra súnt duo,

Qui me Ámphitruonem réntur esse: erránt probe. 975

Nunc tú, diuine Sósia, huc fac ádsies.

Audís quae dico, támetsi praesens nón ades.

Fac Ámphitruonem iam áduenientem ab aédibus

978 sq. *Nonius* p. 88, 21: commentus pro commentitus. *Plautus* Amphitryone: 'fac iam amfitrione ... commentus sis'

969. cum libri illi *Bothius* censebis ex censenis *B* *Iovis pers. om. D* Actutum huc redi. Sos. iam hic ero quom illic censebis esse me *Acidalius*, quem iam deleto sequitur *Ussingius* 970. habeam *E* ituro *J* apparentur (apparetur *Z*: corr. *Angelius*) libri opus est *J*. opus *B* 971. Isane *J*. Insane *E* potest *Pareus*: potes ex potest *ras. B*. potes *DEJFZ* fac sint *Pylades*: facta sint (sint ex sunt *D*) *BDEJZ*. fac ut sint *F* 972. Quinueni *JF*. Quin ueni *Angelius* haut *E* more *J*. more *BDE* Post hunc v. inserunt *Pius* et *Lambinus* fr. XI (*Non.* p. 105, 17): idem post v. 922 ponit *Osannus Anal. crit.* p. 195 973. perinde *Pius*, unde profecti alii alia moliti sunt: cf. *Brixius de Plauti et Ter. pros.* p. 22 uxore *E* V. 974 sq. delet *Ussingius* 974. hisce *Fleckeisenus*, *Schmidtus de demonstr. pron. form.* p. 27: hi *BEFZ*. hii *D*. hic *J*. hice *Bothius* Hi iam ambo *Pylades* seruus libri hera *J*. hera *E* 975. amphitrionem *BD*. amphytrionem *EJ* errant (*prior r s. v.*) *B* probe ut vid. ex probo *E* 976. tu iam *Lindemannus* Sosia, huc fac adsies *LG*: huc fac adsis sosia libri. mi huc fac adsis Sosia *Fleckeisenus* diuinus vel tu fac adsis huc, diuine Sosia *Muellerus* p. 496 977. quę *EJ*. que *D* tam etsi *E*. tametsi e tamet si *J*. tam et si *B* praeses *BE*. praesens ex praeses *D*. pręsens ex pręses *J* non s. v. *B* 978. Amphitruonem iam *Lambinus* duce *Pylade*: iam amfitrione *Nonius*. amphitrionem *BDEF*. amphytrionem *J*. Amphitrionem huc *Pylades in contextu* adueniente *Nonius* abaedibus *J*. abedibus *E*

Vt ábigas: quouis pácto fac conméntus sis.

Volo déludi illum, dúm cum hac usurária 980

Vxóre nunc mihi mórigeró. haec curáta sint

Fac síś, proinde adeo ut uélle med intéllegis,

Atque út mihi minístres quóm mihi ·sácruficem.

MERCVRIVS

Concéдите atque abscéдите omnes, dé uia decéдите.

Nec quísqúam nunc tam audáx fuat homo qui óbuiam ob-
sistát mihi. 985

Nam míhi quidem hercle quí minus liceát deo minitárier

Populó, ni decedát mihi, quam séruolo in comoédiis?

Ille náuem saluam núntiat aut írati aduentúm senis:

Ego súm Ioui dicto aúdiens, eius iússu nunc huc me ádfero.

979. Ut abeat *Nonius* quouis pacto fac commentus sis *Nonius*: quouis (quo uis *B.* quo ///uis *J.* equo uis *E.*) pacto fac commentus (cūmentus *E.* cū mentus *B.* cum mento *D.*) sies *libri*. quouis pacto commentus sies *Pareus*. quouis pacto hoc fac commentus sis *Ussingius* 980. deludi *JF.* diludi *BDEZ* illum dum *JFZ.* illum edum *BDE*, unde illunc dum *Pareus, Mullerus p. 222, vel illum ego dum (hac cum) idem Mullerus eodem loco* usuraria, alt. u ex a *E.* usuria *J* 981. m̄ *E* mihi nunc *Fleckeisenus* hęc *EJ* sint *Camerarius*: sient (ex sunt *D.* ex siet *J.*) *libri* 982. perinde *Pylades* uelle med *Bothius, Ritscheli Nov. exc. p. 35*: uelle me *libri*. me uelle *Pylades*. uelle nunc me *Mullerus p. 482.* uelle me ea *Umpfenbachius Melet. Pl. p. 32* intelligis *J.* ill̄ ntellegis *E* 983. Atque *J* mihi ministres *Pylades, Brugmanus p. 18*: ministres mihi (michi *EJ*) *libri* cum *libri* michi *J.* m̄ *E* sacrificem *E* quom sacrificem mihi *Pareus, Fleckeisenus*. mihi quom sacrificem *Camerarius*. quom mihimet sacrificem *Ussingius* *Versum delet Guyctus*

Act. III sc. 4 MERCVRIVS *BJ.* MERCVRIVS *F E*: cf. *praef. Asin. p. XII*: om. *D* spatio relicto 984. *Merc. notam praef. D* oncedite c. spat. *DE* deuia *J* discedite *F* 985. quisquam nunc tam audax *Fleckeisenus*: quisquam tam audax *libri*. quispiam tam audax *Usenerus de Pseud. p. 17.* quisquam tam audax nunc *Camerarius*. quisquam tamde audax *Bothius*². quisquam tanti ausus *Gruterus et, nisi quod tanto ausu, Palmerius* nunc qui *Lindemannus*. qui se *Reizius* michi *J.* m̄ *E* qui obsistat obuiam mihi vitiose *Pylades* 986. michi *J.* m̄ *E* quidem, e ex a *E* 987. Populo ni ex Populoni *D.* Populoni *B.* Populon *E.* Populo ut *Z*: corr. *Pius* nidecedat *J* michi *E* incomoediis *BE.* incomedis *J* 988. Nauem ille *Guyetus* nunciat *J* uel irati *Pylades*. aut ingrati *Acidalius* 989. ///eius, mu vel simile quid er. et e ex i *E* affero *J*

Quam ob rem mihi magis par est uia decedere et concedere.
 Patér uocat me, eúm sequor, eius dícto imperio sum aúdiens. 991
 Vt fílium bonúm patri esse opórtet, item ego súm patri.
 Amánti subparasítor, hortor, ádsto, admoneo, gaúdeo.
 Siquíd patri uolupést, uoluptas éa mi multo máxumast.
 Amát: sapit. recté facit, animó quando obsequitúr suo: 995
 Quod ómnis homines fácere oportet, dum íd modo fiát bono.
 Nunc Ámphitruonem uólt deludi méus pater: faxó probe
 Iam hic déludetur, spéctatores, uóbis inspectántibus.
 Capiám coronam mi ín caput, adsímulabo me esse ébrium.
 Atque ílluc sursum escéndero: inde óptume aspellám uirum 1000
 De súpero, quom huc accésserit: faciam út sit madidus sóbrius.
 Deinde ílli actutum súfferet suos séruos poenas Sósia:
 Eum fécissee ille hodie árguet, quae ego féceró hic: quid íd mea?
 Meo me aéquomst morigerúm patri esse: eius stúdio seruire
 áddecet.

990. Quam obrem *BJ*. Quamobrem *D* ^m *E* de uia *Z*:
corr. Pylades decedere *ex* decere *J* 991. *Vers. del. Guyetus*
 digo *ut vid.* *E* imperiosum *E* 992. oportet *ex* oporet *B*, *ex*
 oportet *E* item ego sum *Lindemannus*: itidem ego sum *BDE*
 (itide *ut vid.*). itidem ego sum *JF*. itidem *Z* (ego sum *add. Hermo-*
laus) patri *om. Z*: *add. Hermolaus* 993. subparasitor, *alt. a ex i*
E. subparasitabor *BZ*: *corr. Pylades* horto *Z*: *corr. Hermolaus*
 994. Si quid *D* uolup est *E*. uolupest *ex* uolpest *D*. uolupe
 est *JF* uoluntas *D* ^m *E* uolupest mihi uoluptas multo *Reizius*:
cf. Hermannus de metr. p. 184 maximast *BEZ*. maxuma est *DF*.
 maxima est *J* 996. id nmodo *E*. idmodo *J*. modo id *Fleckeisenus*
 flat bono *BE* 997. amphitruonem *BD* (*alt. i ex e*). amphy-
 trionem *EJ* uult libri pater *om. D* probe *ex* per orbem *E*
 998. deludatur *Camerarius* uobis inspectantibus *Pylades*: uobis
 spectantibus *libri*. uobis adspectantibus *e cod. Guelf. Bothius*. ac uobis
 spectantibus *Ussingius* 999. mihi *BD*. michi *J*. ^m *E* in capud
D. incapud *E*. incaput *J* adsimulabo *ex* adsimilabo *D* adsimulabo
 esse me *vel* med adsimulabo esse *Bothius* 1000. Atque *J* illuc
ex illic E susum *Fleckeisenus* ascendero *FZ* aspellam *Came-*
rarius, Bentleyus ad Heautont. II 3, 20: cispellam (*scis pella B*.
 cispella *E* (*i e corr.*). cis pella *J*) libri. expellam *cod. Guelf.* 1001.
 Desupero *BEJ* cum libri huc *om. JF* accerserit *E* fatiam
BE madidus *ex* maditus *D* ebrius *D* *Hunc v. explicari e*
fr. IV vidit Pistoris 1002. illi *Lambinus*: ille (*s. v. E*) libri
 ac tutum *E* sufferret *EJ* suos seruus libri poenas *ex* penas
J. penas *E* 1003. Quod eum *F* que *EJ* facero *J*
 quid id *Camerarius*: quid *BDJF*. quidē *E*. quid est *Z* 1004.
 Meo *ex* Mea *J* aequumst *BD*. equum est *J*. equum est *E* mori-

Sed éccum Amphitruonem: áduenit. iam ille híc deludetúr
 probe, 1005
 Siquidém uos uoltis áuscultando operám dare.
 Ibo íntro, ornatum cápiam qui potís decet:
 Dein súsum ascendam in téctum, ut illum hinc próhibeam.

AMPHITRVO

Naúcratem quem cónuenire uólui in nauí nón erat,
 Néque domi neque in úrbe inuenio quémquam qui illum
 uíderit: 1010
 Nam ómnis plateas pérreptauí, gýmnasia et myropólia,
 Ápud emporium atque ín macello, ín palaestra atque ín foro,
 Ín medicinis, ín tonstrinis, ápud ómnis aedís sacras
 Súm defessus quaéritando: núsquam inuenio Naúcratem.
 Núnc domum ibo atque éx uxore mea hánc rem pergám ex-
 quíreré, 1015
 Quís fuerit quem própter corpus suóm stupri conpléuerit.

1011. *Osbernus* p. 432: hoc myropolium . . . unde *Plautus*:
 'omnes . . . myropolia'

gerum *ex* mirigerum *D* patri esse *Fleckeisenus*: patri libri. esse
 patri *Hermannus de metr.* p. 186 ser uire *E* 1005. Set *E*
 amphitrionem *D*. amphytrionem *BEJ* V. 1006—1008 *parallelus*
esse putat versibus 999—1001 Muellerus p. 617, recte ut videtur
 1006. uoltis *BDE* operam *m.* 2 ex operum *J* 1007. quin *D*
 potis *Lipsius Ant. lect. III* p. 157, *Scaliger*: potius libri 1008.
 Dein *Camerarius*: Deinde libri sursum *FZ* adscendam *J*. escen-
 dam *Bothius*¹ intectum *EJ* probeam *D*

Act. IV sc. 1 AMPHITRIO *BE*. AMPHYTRIO *J*: om. *D* re-
 licto spatio 1009. *Amph. notam praef.* *D* Naugratem *B*. augratem
 cum spat. *DE*. Naucraten *Aldus* nolui ut vid. *E* innauí *EJ*
 1010. inurbe *EJ* 1011. om̃s *D*. omnes *Osbernus* gimnasia
BDE et om. *Z* miropolia (miropalia *E*) libri 1012. Apud
ex Aput *D*. Aput *B* emponum *E* (u e corr.) *J* inmacello *EJ*.
 in macellod *Bothius*, *Ritscheli* Nov. exc. p. 74 in palestra *BD*.
 inpalestra *EJ*. atque in palaestra *Acidalius*. fui, in palaestra *Muel-*
lerus p. 544 atque *J* inforo *EJ* 1013. Inmedicinis *BEJ*
 inonstrinis *BEJ* omnis ex omnes *E*. omis *B* edis *B*. aedes
J *Interpunximus cum Ussingio*: vulgo punctum post v. 1013 ponitur
 1014. queritando *E*. que ritando *J* Naucraten *Aldus* 1015. ibo
 domum *Pylades* atque *J* ex uxore mea *Fleckeisenus*: ex uxore
BE. exuxore *EJ*. ex uxored *Bothius*¹, *Ritscheli* Nov. exc. p. 74
 omnem pergám *Muellerus* p. 544 exquirere *B* 1016. quem-
 propter *J* suum libri compleuerit *BDJ*

Nám me quam illam quaestionem inquisitam hodie amittere
Mórtuom satiúst. sed aedis óccluserunt. eúgepae:
Páriter hoc fit átque ut alia fácta sunt: feriám foris.
Áperite hoc: heus, écquis hic est? écquis hoc aperit
óstium? 1020

MERCVRIVS. AMPHITRVO

Quís ad fores est? **MERCVRIVS**
Égo sum. **AMPHITRVO**
MERCVRIVS
Quid ego sum?
AMPHITRVO Íta loquor.
MERCVRIVS Tibi Iúppiter
Díque omnes iráti certo súnt, qui sic frangás fores.
AMPHITRVO
Quó modo?
MERCVRIVS
Eo modo, út profecto uíuas aetatém miser.
AMPHITRVO
Sósia.
MERCVRIVS
Ita: sum Sósia, nisi mé esse oblitum exístumas.

1017. illa *E* questionem *BDEJ* inquisitam, q ex p *E*
hodiae *D* 1018. Mortuum libri (J) rtuum *J*) satius est libri (sacius
J) edis *E*. sedes *J* eugepe *B*. euge *EJFZ*: corr. *Camerarius*
1019. fit in litura *D* fit[]ut *J* fores *JF* 1020. ec quis
hic est *BEJ* ec quis *BEJ*. ecqui *Fleckeisenus Ep. crit. p. 20*
hoc om. *F* hostium *EJFZ*
Act. IV sc. 2 **MERCVRIVS ET IDEM AMPHITRVO . ET**
BLEFARO B. MERCVRIVS ET EIDEM E. MERCVRIVS AMPHY-
TRIO J: om. D spatio relicto 1021. *Merc. notam om. DE* uis
cum spat. DE Quis ad fores *Z*. Quist ad fores *Fleckeisenus*
Quis ego *Bothius ex cod. Guelferb.: at cf. Muellerus p. 177 adn.*
1022. diique *J* sint *Guyetus* fores (e in a mut. m. 2) *D* 1023.
Quomodo *BJ* Eomodo *B* pfecto *E* etatem *E* 1024. *I, ta,*
1 litt. cr. B mei me *Lindemannus: at cf. Fleckeisenus 'Krit. Misc.'*
p. 22 et Mahlerus p. 28. med Guyetus existimas *BDEJ*

Quíd nunc uis?

AMPHITRVO

Sceléste, at etiam quíd uelim, id tu mé rogas?

MERCVRIVS

Íta, rogo: paene écfregisti, fátue, foribus cárdines. 1026

Án foris censébas nobis públicitus praebérier?

Quíd me aspectas, stólide? quid nunc uís tibi aut quis tú's
homo?

AMPHITRVO

Vérbero, etiam quís ego sim me rógitas, ulmorum Accheruns?

Quém pol ego hodie ob ístaec dicta fáciam feruentém flagris.

MERCVRIVS

Pródigum te fuisse oportet ólim in adulescéntia. 1031

AMPHITRVO

Quídum?

MERCVRIVS

Quia senécta aetate a mé nunc mendicás malum.

AMPHITRVO

Cúm cruciatu tuo ístaec hodie, uérna, uerba fúnditas.

MERCVRIVS

Sácrufico ego tibi.

AMPHITRVO

Qui?

MERCVRIVS

Quia enim té macto infortúnio.

.

1033. *Nonius p. 43, 10*: uernas ueteres appellabant qui uere sacro fuerant nati et habebatur nomen hoc pro uitabili, maledicto. *Plautus Amphitryone . . . Plautus qui supra: 'cum . . . funditas'*

1025. aut etiam *J.* an etiam *Goellerus ad Trin. p. 116, Ussingius dubitanter* 1026. Ita, rogo sic interpunxit *Langenus p. 211*
pene *BDEJ* effregisti *DEJFZ.* effregistis *B* fatue *J* 1027.
fores *JF'* censabas *J* publicius *B* preberier *EJ.* prae-
hiberier *Fleckeisenus* 1028. tu es (tues *J*) libri 1029. ulmorum,
m quae in contextu est m. 2 corr. *J* acheruns libri 1030. obistec
BJ. obistec *E* fatiam *E* 1031. fuisse ex fuisse *E* oportet (tet e
corr.) *E* inadulescentiam *B*¹. in adulescentiam *B*² *D.* inadulescentiam
EJ 1032. aetate a me nunc *Muellerus p. 544*: aetate (aetate ex atate
D. etate *E*) a me (ame *EJ*) libri. in aetate a me *Camerarius.* aetated
a me *Guyetus, Ritscheli* Nov. exc. p. 63. 74. aetate iam a me *Schoellius*
1033.]cruciatu *J.* crutiatu *E.* cruciatur *Nonius* istec *B.* istec
E funditas ex funditus *D* 1034. S[]fico *J* nunc tibi *Fleckeisenus*
infortunio om. *EJFZ*: add. *Hermolaus*

FRAGMENTA

Inter v. 1034 et 1035 quamquam vetus codex (itemque Britannicus) nihil lacunae exhibet (quod contra E duorum versuum intervallum et D folii 20^v qui post v. 1034 restant septem versus vacuos reliquerunt: etiam Vindobonensis quidam maius etiam spatium posuit teste Schneidero apud Hoffmannum p. 20), tamen lectorem nunquam potuit non offendere sententiae hiatus. Iam cum a grammaticis, maxime a Nonio, permulta afferantur quae in ipsa Amphitruone hodie non exstant, dubium esse nequit quin casu aliquo (non consilio, ut Lindemanno visum praef. p. X, in adn. p. 101) in codicum nostrorum archetypo sat magnus foliorum numerus interciderit: ex numero autem versuum a Nonio et ex lacuna et ex reliqua fabulae parte allatorum Hoffmannus 280 fere versus deperditos esse computavit. Quam iacturam aegre ferentes iam exeunte saec. XV supplere conati sunt (qua de re cf. Ritschelii Opusc. II p. 42 sqq., Hoffmannus p. 26 sq., Theod. Hasper de duplici Poenuli exitu p. 1 adn. 2, Reinhardstoettner 'die Plaut. Lustspiele in spätern Bearbeitungen' p. 6), adhibitis grammaticorum nonnullis versibus: id quod multis fraudi fuit. Re vera quae Plauti esse viderentur post Camerarii Fabriciique, Parei, Bothii curas collegerunt Emanuel Hoffmann 'de Plautinae Amphitruonis exemplari et fragmentis' (diss. Vratislaviensis a. 1848), Ussingius in editione a. 1875 (p. 64—67. 330—335), Iohannes Schroeder 'de fragmentis Amphitruonis Plautinae' (particula prior: diss. Argentoratensis a. 1879), Samuel Brandt 'Ueber die verlorene Partie aus Plautus' Amphitruo' (Musei Rhenani t. 34 (a. 1879) p. 575—592), qui omnes pro sua quisque parte rem promoverunt, maxime autem Schroederus, persobrio ille iudicio usus. Idem recte rationem habuit glossarum a Nonio excerptarum ordinis, unde quae ad fragmentorum ordinem constitutum sint consectanea suo loco adnotabimus. Qui quidem ordo satis diversus sane a viris doctis factus est: neque quid cuique de singulis visum sit plene testari possumus. Itaque satis habemus indicasse, quo modo fragmenta in integra fabula olim posita fuisse possint.

Scaenae alterius ad exitum spectant 1—4: atque 1 excepisse videtur ipsum v. 1034. 2—4 Mercurii Amphitruonem ab aedibus arcentis abigentisve. | Sosia prodit: de hoc, quocum modo litigavisse se putat Amphitruo, 5. 6 dicta sunt. | Praesentibus multis civibus invicem se pro moechis raptant Amphitruo (7. 8. 10) et Iuppiter (9). | Collocuntur Alcumena (11. 12. 13) et Amphitruo. | Blepharo prodit et frustra arbiter est (14). | Fragmentorum 15—19 sedes accuratius definiri vix potest

I

At ego te certó cruciatu máctabo, mastígia

II

Érus Amphitruost ócupatus

III

Óptumo iure ínfringatur aúla cineris ín caput

IV

Né tu postulás matulam unam tíbi aquae hinc infundi ín caput.

I. *Nonius* p. 342, 6: mactare malo afficere significat. Plautus *Amphitryone*: 'at ego certo cruce et cruciatum mactabo exuo mastigia' ita ego *Pylades* te add. et cruciatu correxit idem exuo del. *Ussingius*, mutarunt in exi foras *Pylades*, exito *Hoffmannus*, exitio (mactábo éxitio cum hiatu) *Schroederus*, maxumo *Brandtius*, exi ilico *Langenus* p. 29 Duorum versuum fragmenta cum alii discriminaissent (at céro ego | cruce te et cruciatú mactabo *Hoffmannus*, at ego certó cruce | ét cruciatu té mactabo *Brandtius* et *Langenus* p. 29), *Ussingius* et *Schroederus* recte statuerunt uno hoc versu excipi verba *Mercurii* te macto infortunio. Quorum ille certo cum parum placeret deleuit, hic cruce et cruciatu e v. 1033 invectum exempli gratia exitio extrusisse putat. Immo certo et cruciatu coniuncta optime se habent; cum emphasi enim cum cruciatu tuo (v. 1033) iteratur. At displicet cruce et cruciatu: cruce fortasse glossema. Item mirum illud exuo pars videtur scholii (s)erue (nequam) ad mastigia olim adscripti: cf. *Loewii* glossa manu scripta: mastigia: male serue aut serue nequam

II. *Nonius* p. 354, 30: occupatus impeditus; ut graece dicitur ἀσχολεῖ id est 'nactus non est'. Plautus in *Amphitryone*: 'erus... occupatus'. — Amphitruost *Hoffmannus*: amphitryo libri III. *Nonius* p. 543, 5: aula quam nos ollam dicimus, est capacissimum uas. Plautus in *Amphitryone*: 'optimo... caput'. De infringetur cogitaverit fortasse quispiam Praecessit hoc fr. quarto (cf. *Nonius*)

IV. *Nonius* p. 543, 12: matella aquarium uas. Plautus in *Amphitryone*: 'ne tu postules matulam unam tibi aquam infundi in caput' Hinc *Pistoris* vidit explicari v. 1001 postulas *Schroederus* duce *Hoffmanno* matulam unam tibi aquae hinc LG Traditum ordinem servantes scripserunt aquae *Hoffmannus*, aquai *Bothius*, aquas *Schroederus* et *Brandtius*, in caput infundier *Schoellius*; iam inseruerunt *Ribbeckius* apud *Brandtium* p. 581 et *Langenus* p. 94 sq. (postules; matulam unam tibi aquae iam infundam), iam iam *Ussingius* (postules, matula iam iam tibi aquam infundo), a me *Seyffertus* apud *Schroederum* (tibi aquae a me infundi) Secutum est hoc fr. id quod praecedat (cf. *Nonius*)

V

Quíd minitabas té facturum, sí istas pepulissém fores?

VI

Íbi scrobes ecfódito tu plus séxagenos ín die.

VII

Láruatu's: édepol hominem míserum! medicum quaéríta.

VIII

Nílne te pudét, sceleste, pópuli in conspectum íngredi?

V. *Nonius* p. 473, 26: minitas pro minitaris ... Plautus in *Amphitryone*: 'quid ... fores'. — VI. *Priscianus* V 41 t. I p. 168, 5 H.: feminina ... 'scrobs' ... et masculino tamen genere inuenitur. Plautus in *Amphitrione*: 'ibi scrobes effodito plus (al. codd.: effodi duplos) sexagenos in dies'. — *Idem* VII 40 t. I p. 320, 24: in 'obs' feminina latina: 'haec ... scrobs huius scrobis' (sic alii; sed Probus nominatium protulit similem generatio), quod Plautus masculino genere profert in *Amphitrione*: 'ibi scrobes effodito duplus (sic vel duplos nonnulli libri; plerique effodito plus) sexagenos in dies'. — *Commenta Lucani* VIII 756 'exigua scrobe' (I p. 283 *Usen.*) haec exhibent. G (= cod. *Bruxellensis* 5330 saec. X): hic scrobem feminino genere posuit, Plautus masculino: 'scrobes sexagenos fodi in die'. — A (= *scholiorum antiqua sylloge*, cui 'adnotationes' nomen est): hic scrobem feminino genere posuit, Plautus masculino 'scrobes sexagenos' in *Amphitryone*. cod. *Bernensis* 370 saec. X: 'scrobe' feminini generis, licet Plautus posuerit masculino: quod et artis est; nam hic contra rationem posuit (cf. *Servius* in *Vergil. Georg. II* 50: nos scrobes genere dicimus masculino licet Lucanus dixerit contra artem 'exigua posuit scrobe'). *Glossa 'libri glossarum' ab Angelo Mai* *Class. Auct. t. VII* p. 579 e codice *Palatino* 1773 excerpta: scrobem Lucanus feminino genere dixit secutus Plautum (ubi errorem subesse patet et improbandus esset qui coniceret secus ac Plautus). — *Probi Catholica* IV p. 20, 2 K.: hic scrobis huius scrobis genere masculino; sic Plautus 'sexagenos scrobes'. — *Servius* in *Vergil. Georg. II* 288 item affert 'sexagenos scrobes' ecfodito duplos *Bothius*, cuius coniecturam (duplos enim trochaeum explet) sic emendat *Hoffmannus*: duplos effodito. Recte effodito tu plus *Hertzius* ad *Priscianum* in die *Schroederus*: et sic scholiasta codicis *Bruxellensis*. Fallitur *Brandtius* p. 583 adn. VII. *Nonius* p. 44, 22: cerriti et laruati male sani et aut Cereris ira aut larvarum incursatione uexati. Plautus *Amphitryone*: 'laruatus ... quaeritat' Fortasse laruatust quaerita *Acidalius*, qui laruatus voce deleta fragmentum 12 sic continuat: edepol hominem te miserum! m. q. Prius fuit in integra fabula hoc fragmentum simili illi 12: cf. *Nonii* ad illud verba idem qui supra in *Amphitryone* Illic v. inter 739 et frgm. 12 lectum est (cf. *Non.*) VIII. *Nonius* p. 453, 30: ingredi non solum intrare,

IX

Mánufestum hunc obtórto collo téneo furti flágití

X

Ímmo ego hunc, Thebáni ciues, quí domi uxorém meam
Ínpudicitia ínpediuit, téneo, thensaurúm stupri.

XI

Exiúrauisti té mihi dixé pér iocum

XII

Quaeso áduenienti mórbo medicarí iube:

Tu cérte aut laruátus aut cerrítus es.

ut est manifesta eius uerbi significatio, sed et uenire ac se ostendere auctoritate Plauti possumus dicere, in Amphitruone: 'nihilne . . . ingredi' Cf. v. 735 et Men. 708 Fragmentum post v. 845 et ante fr. 8 positum fuit (Nonius) IX. Nonius p. 453, 24: furtum etiam non ablata res, sed omne quicquid occulte geritur auctoritate ueterum dici potest. . . Plautus Amphitryone: 'manifestum . . . furem flagitii' manifesto Schroederus furti L.G. teneo furem flagiti quoquo modo explicas permire dictum: et furtum in lemmate Nonii est. Quamquam praestabit synonymum vocis thesaurus (frg. 10, 2) Fragmentum post id quod praecedit positum fuit (Nonius) X. Nonius p. 331, 15: impedire sordidare, ad probum ducere. Plautus Amphitryone: 'immo . . . impudicitia impediuit'. Idem p. 456, 16: thesaurum etiam copiam pessimae rei dici posse Plautus uoluit in Amphitryone: 'qui . . . impudicitia impediuit . . . thesaurum stupri' Cum hoc et eo quod praecedit fragmento cf. argum. acrost. v. 6 sq.: in uicem raptant pro moechis XI. Nonius p. 105, 17: exiurare et deiurare id est ualde iurare, ut deamare. Plautus Amphitryone: 'exiurauisti . . . iocum' exiurare Ussingio potius iurando amouere videtur significare: at cf. v. 916 Cf. Poenuli V 3, 50 quod ego dixi per iocum XII. Nonius p. 44, 22: cerriti et laruati male sani et aut Cereris ira aut larnarum incursatione uexati. Plautus Amphitryone (cf. fragm. 7). idem qui supra in Amphitryone: 'quasi aduenienti morbo medicati iuuenem (al. libri: iuuenem) tu certe aut laruatus es aut cerritus'. Nonius p. 247, 6: aduenire incipere. Plautus Amphitryone: 'quaeso aduenienti moribo iube (al. codd. iure)' quaese adueniente morbo nunc medicum tibi | enim tu certe aut laruatus aut cerritus es Acidalius. Trochaice Brandtius sic: [age] quaeso aduenienti morbo medicinam fieri iube | nam tu certe aut laruatus aut cerritus es: [abi] quaeso aduenienti m. ius medicabile Bothius. quaese a. m. medicatum tibi Hoffmannus itemque Ussingius, nisi quod medicamen: potius medicinam debebant. quaese a. m. medicari louem Quicheratius. quasi a. m. medicari iubent Hauptius Opusc. II p. 367. Nos sic ut Schroederus versum dubitanter conformauimus Utrum laruatu's legendum sit an cerritus es dubitari posse dicit Ussingius Post fragmentum 7 hoc lectum est (cf. Nonius)

XIII

Nisi hóc ita factumst proinde ut factum esse aútumo
Non caúsam dico quín uero insimulés probri.

XIV

Quí nequeas nostrórum uter sit Ámphitruo decérnere

XV

.... ábitendi núnc tibi etiam occásiost

XVI

.... quae me absente córpus uolgauít suoni

XVII

Péssumo nolí precari

XIII. *Nonius* p. 237, 2: autumare est dicere ... Plautus *Amphitryone*: 'nisi ... probri' factum est *Nonius* quin uero insimules *Brandtius*, *Langenus* p. 117: uerum quin simules (qui insimules *cod. P*) *Nonius* quin uerum *Hoffmannus*. quin iure *Ussingius*. uir, quin *Quicheratius* insimuler *Hoffmannus* uerum qui insimulas probri? *Pareus* uerum ne insimulet probri *Bothius* XIV. *Nonius* p. 285, 29: decernere est dicere. Plautus in *Amphitryone*: 'qui neque has ... amphitryo decernere' *Post v. 1038 inserendum putavit Gulielmus* nequeo nostrorum *Acidalius et Gulielmus* *Ex hoc v. scriptor argumenti acrostichi v. 7 sq. pendet*: Blepharo captus arbiter | uter sit non quit Amphitruo decernere XV. *Priscianus XI* 24 t. I p. 564, 12 II.: declinantur autem participia ad similitudinem et regulam nominum in 'ns' desinentium uel in 'us' mobilium, exceptis, ut supra dictum est, illis, quae nascuntur a uerbis quartae coniugationis in 'eo' desinentibus, quorum genetiuus uocales nominatiui 'ie' mutat in 'eu': 'iens euntis', 'quiens queuntis', quamuis Plautus 'abiendi' dixit pro 'abeundi' in *Amphitryone*: 'abiendi ... occasio est'. — abiendi etiam nunc tibi est occasio *Bothius*. abiendi mendum esse eius *codicis quo usus sit Priscianus pro abeundi putat Schroederus: idem de abitendi cogitare non audet* XVI. *Nonius* p. 182, 21: uulgauit honeste positum uile habuit et quasi in uulgas dedit. Plautus *Amphitryone*: 'cuiusque ... uulgauit suum'. — cuique med absente corpus uxor *Gulielmus* (et uxor corpus supplevit *Rothius quoque ad Nonium, L codice usus qui uxor*). cui usque med absente corpus *Hoffmannus*. quisquam (Qui? quae alio tempore) me absente corpus *Bothius*. [eccam uideo] quae me absente corpus *Ussingius*. huius quae me absente corpus *Schroederus*. quouisque [techinis] med absente corpus sive quouisque [techinis] me absente [uxor] corpus *Brandtius* XVII. *Servius Danielis in Vergil. Aen. VIII* 127 'et cui me precari'] sane ueteres et 'precor illi' pro 'precor pro illo' dicebant. Plautus in *Amphitryone*: 'noli pessimo precari (nobili pessime precari *cod. Paris. 7929*)' hoc est (et hoc est *idem*) 'pro pessimo noli precari'. —

XVIII

Animam conprime

XIX

Clandestino

Videtur grammaticus pessumo dativum non recte 'pro pessumo' interpretatus esse: cf. Asin. v. 477. Ceterum qui non nescit, quantopere immutari soleant et verba Plautina et comoediarum nomina apud Servium excitata, fieri posse concedet ut Asinariae v. 477: pergin precari pessumo a grammatico allatus sit, non Amphitruonis fragmentum nescio quod XVIII. Nonius p. 233, 19: anima iterum significat iracundiam uel furorem; unde et animosi dicuntur iracundi. Plautus Amphitryone: 'a. conprime'. Errorem scholiastae (tacere enim iubentis haec verba sunt) notavit Ussingius, eiusdem interpretationem defendit Schroederus, ut tamen etiam librarii mendum pro animum esse posse statuatur XIX. Excerpsit qui adverbia Plautina collegit: v. Ritschellii Opusc. II p. 236. 273. Vocabulum inter v. 886 et 1116 lectum esse constat De fragmento apud Nonium p. 76 servato, quod Schroederus rectius versum 400 esse censet, vide ad hunc versum. Ceterum singulari consensu ad Amphitruonis hanc lacunam et Schroederus et Brandtius rettulerunt versum a Festo p. 169 sine fabulae nomine allatum: naualis scriba, qui in naue apparebat, inter aliud genus scribarum minimae dignitatis habebatur, quod periculis quoque eius ministerium esset obiectum. Plautus: 'nón ego te nouí naualis scríba, columbar (sic Scaliger: columbari cod.; pronuntiandum est colubar) impudens'. Siue quod columbaria in naue appellantur ea, quibus remi eminent, siue quod columbariorum quaestus temerarius incertusque. Et possunt sane haec de Blepharone dicta esse

ACTVS IV

* * * * *

BLEPHARO. AMPHITRVO. IVPETER

.

BLEPHARO

Vós inter uos pártite: ego nunc ábeo, mihi negótiumst: 1035
Néque ego umquam usquam tánta mira mé uidisse cénseo.

AMPHITRVO

Blépharo, quaeso ut áduocatus mi ádsis neue abeás.

BLEPHARO

Vale.

Quíd opus est med áduocato, quí me utri sim néscio?

Act. IV sc. 3 Pers. om. libri: cf. p. 114 init. 1035. Vos inter uos partite: ego nunc LG: Vos inter uos partite (parcite B) ego BDE (ante VOS prius spat. initiale ut in novae scaenae principio) Z. cf. A. Palmer Hermath. vol. VII (a. 1881) p. 134. Vos inter uos istec partite ego JF' (istec), qua scriptura interpolata (cf. E) usi proposuerunt Vos ista inter uos partite, ego Ritschelius Proleg. p. 130 (cf. Anal. Pl. p. 78, ubi Inter uos istaec partite, ego coniecit Goetzius), Vos inter uos istaec partite (omisso ego) Bothius, Vos inter uos partite: ego istaec Hermannus teste Lindemanno, contra istaec spernentes Vos inter uos dispertite, ego Muellerus p. 355, At uos inter uos partite, ego Lindemannus, Vos inter uos iam partite, ego Guyetus, Vos inter uos partite, ego adeo Braune Quaest. gramm. p. 38 habeo E michi EJ negotium (negocium J) est libri 1036. Ne[] ego J unquam DJ meuidisse J 1037. Blefaro BE.]lefaro J queso ut J. queso ut E. queso te ut Z: corr. Hermolaus mihi D. m BE. michi J habeas E. abeas ex abas D uate J 1038. opus est med Hermannus teste Lindemanno, Ritschelius Nov. exc. p. 24: opust med (med s. v. E) DE. opus est J. opus me B. opust me F' (opus est) Z qui me utri Hermannus teste Lindemanno, Ritschelius l. s. s.: quin utri libri. quine utri Gulielmius. qui utri Camerarius sim Hermannus l. s. s., Ritschelius l. s. s.: sim aduocatus libri Vulgatam Quid opust me aduocato qui utri sim aduocatus nescio def. Umpfenbachius Melet. Plaut. p. 11, Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 237

IUPPITER

Intro ego hinc eo: Álcumena párturit.

AMPHITRVO

Perí miser:

Quíd ego faciam, quem áduocati iam átque amici dése-
runt? 1040

Númquam edepol me inúltus istic lúdificabit, quísquis est.
Iám ad regem rectá me ducam résque ut factast éloquar.
Égo pol illum ulcíscar hodie Théssalum uenéficum,
Quí peruorse pérturbauit fámiliae mentém meae.
Séd ubi illest? intro édepol abiit, crédo ad uxorem meam.
Quí me Thebis álter uiuit míserior? quid núnc agam? 1046
Quem ómnes mortales ignorant ét ludificant út lubet.
Cértumst, intro rúmpam in aedis: úbi quemque hominem
aspéxero,

Síue ancillam, síue seruom, si úxorem, si adúlterum,
Sí patrem, si auóm uidebo, eum óbtruncabo in aédibus: 1050

Ante v. 1039 inculcat Gulielmius fragm. XIV 1039. Totum v. Iovi dat Gulielmius 1040. Quid ego faciam Guyetus: Quid ego libri, nisi quod Quid ago Z et e (ego) in litura B. Quid ego ago Gruterus. Quid ego, quid ago Bothius. Nam quid ego ago Lindemannus Quid ego (vel ago) retinentes coniecerunt iam omnes Camerarius, Muellerus p. 752 et iam aeque Spengelius Plaut. p. 41: cf. Muellerus p. 305 1041. Nunquam J. Numquem B. Num quem DE ludificabit F', Camerarius: ludificauit BDEZ. ludificabunt J quisquis ex quiquis J 1042. Iam Gruterus: Nam iam (///iam, 1 litt. er. B. Namiam E) libri. Nam Guyetus ad regem (em in ia corr.) D. ad regem EJ rectam J me ad regem recta Lindemannus Nam iam ad regem recta ducam me resque ut facta eloquar Bothius (est cum Camerario omittens) facta est (factaest E) libri eloquar, a e corr. E 1043. thesalum E ueneficium J 1044. peruerse EJ pertubauit D familię J. familie E meę EJ 1045. ille est J. illic est F me in ultus (del. lineola) abiit E ad uxorem EJ 1046. Quis me J quid nuc J. quid nun ut vid. E. quidnam Z: corr. Pylades 1047. Quę oīs J iubet E 1048. Certust BDEZ. Certum est JF introrumpam BDE in aedis Camerarius. in aedibus DFZ. in aedibus BJ. inedibus E 1049. seruom libri si uxorem si Bothius, Ritschelius Proleg. p. 85: siue uxorem siue (Sine ex Se D. sev B) libri siue uxorem seruom sine adulterum Goellerus ad Trin. p. 60 1050. Si patrem, si Bothius, Ritschelius Proleg. p. 85: Seu patrem siue libri auum libri seu patrem uidebo siue auom Acidalius eum obtruncabo F'leckeisenus: obtruncabo ex obtruncapo D. obtruncabo E. ibi obtruncabo Muellerus 'Sive' p. 7. alia haud pauca idem

Néque me Iuppitér neque di omnes íd prohibebunt, sí uolent,
 Quín sic faciam utí constitui: pérgam in aedis núnciam.

Pros. Pl. p. 544 *inaedibus J. inedibus E* 1051. Neque *J*
dii J *id om. JF* *uolent ex uolint J. uolunt Z. uelint Lam-*
binus 1052. *sic ex sin B* *fatiam E* *uti Camerarius: ut libri*
 pergam ex pegam D *in aedis Camerarius: in aedibus DFZ.*
inaedibus J. in edibus B. inedibus E *nuntiam E. nunc iam reliqui*

ACTVS V

BROMIA. AMPHITRVO

BROMIA

Spes átque opes uitaé meae iacént sepultae in pectore
 Neque úllast confidéntia iam in córde, quin amíserim.
 Ita míhi uidentur ómnia, mare, térra, caelum cónsequi, 1055
 Iam ut ópprimar, ut énicer. me míseram: quid agam néscio.
 Ita tánta mira in aédibus sunt fácta: uae miseraé mihi.
 Animó malest, aquám uelim: conrúpta sum atque absúpta
 sum.

Capút dolet neque aúdio neque óculis prospició satis.
 Nec mé miserior féminast neque úlla uideatúr magis. 1060

- Act. V sc. 1* BRONIA ANCILLA · AMPHITRIO *B.* ANCILLA
 AMPHITRIO *D.* ANCILLA BROMIA AMPHITRIO (AMPHYTRIO *J*)
EJ *V.* 1053—1061 *dimetros esse voluit Kiesslingius Anal. Pl. p. 8*
 1053. *Pers. om.* *D* pes *c. spat.* *D.* apes *c. spat.* *E.* Dapes *JFZ*:
corr. Hermolaus atque *s. v.* *E* uite *E.* uite *D* meę *EJ*
 sepulte *J.* sepulte *E* inpectore *EJ.* impectore *D* 1054. ulast *D.* ulla
 est *J* confidentiā *B.* confidentiā *DE* ulla confidentiast *Linde-*
mannus iam incorde *EJ.* in meo corde *ed. Fleckeisenus, quod*
ipse reicit ep. crit. p. 17. iam meo in corde *Camerarius. Errat*
de librorum scriptura Muellerus p. 616 1055. michi *J.* m̄ *E.* me
Guyetus uidetur *EJ* celum *J.* celum *BDE* concoqui *Ussin-*
gius 1056. I iām, m *eras. D* opprimar, iam *Guyetus: cf. Rit-*
schelius Proleg. p. 181 inicer *E.* inicier *B.* enecer *JF'Z* me-
 miseram *J* agam[*J* 1057. in edibus *B.* inaedibus *J.* inedibus
E ue *BEJ* misereę *B.* misere *E* michi *EJ* 1058. male
 est *J* aquam *trium syllabarum esse vult Kiesslingius l. s. s.* cor-
 rupta *BEJ.* corrupta (*r alt. ex p*) *D.* corrupta *Fleckeisenus* 1059.
 • Capud *E* dolet /// *B* nec oculis *BDEJ* prospitio *BE*
 1060. me *om.* *D* memiserior *B* miserior *ex* miseor *D* femina
 est libri nequeę *J* illa vir doct. teste *Lomano p. 13* uidetur *E*³,
 cui recte coniunctivus offensionis fuit *Exspectes ulla cruciatur magis.*
Cf. Muellerus p. 643, qui tradita verba intellegi posse negat

Ita erae meae hodie contigit: nam ubi parturiens deos inuocat,

Streptus, crepitus, sonitus, tonitrus: ut subito, ut propere,
ut ualide tonuit.

Vbi quisque institerat, concidit crepitu: ibi nescio quis
maxima

Voce exclamat: 'Alcumena, adest auxilium, ne time:

Et tibi et tuis propitius caeli cultor aduenit. 1065

Exsurgite' inquit 'qui terrore meo occidistis praemetu'.

Vt iacui, exurgo: ardere censui aedis: ita tum confulgebant.

Ibi me inclamat Alcumena: iam ea res me horrore adficit.

Erilis praeuortit metus: accorro, ut sciscam quid uelit,

Atque illam geminos filios pueros peperisse conspicio: 1070

1062. *Nonius* p. 227, 13: tonitrus positum pro tonitru. *Plautus Amphitryone*: 'screpitus sonitus tonitrus' 1068. 1069. *Nonius* p. 362, 20: praeuertit reuocat. *Plautus Amphitryone*: 'ibi ... uelit'

1061. ere meae *BE*. herae meae *J*. ereme at *D* parturiens deos *LG*: parturit deos sibi *libri*. partuis deos sibi *Bothius*^{2. 3.} partus (vel parti) deos sibi *Spengelius 'Reformvorschlaege'* p. 338. parturit deosque *Ussingius*. parturit, deos *Pylades*. parturit, deos ubi *Lindemannus*. partulos sibi *Hermannus teste Lindemanno* 1062. *V. in marg. add. in J*, ubi haec tantum apparent:]crepitus s[]trus [] ut propere ut[*Screpitus Nonius omisso crepitus tonitrius B*. tonit *Ussingius* subito (pro ut subito) *Bothius, Hermannus Elem. p. 413* ualide ex ualde *E* ut subito ut propere fremit trochaeis discriptis *Schoellius Anal. Pl. p. 48* Versum hypercatalecticum def. *Spengelius 'Reformvorschlaege'* p. 330 *V. 1063—1072 Hermannus tractat Elem. p. 171* 1063. Ubi quisque ex Ubique *D* institerat ex inciderat *E*, ex institerit *D*. steterat *Gud. II* crepitu del. *Bothius* maxima *EJ* 1064. Uoce xclamat *E* ad est *E* netime *J* 1065. ec tuis ut vid. *E* propicius *J* celi *BE*. celi *D* 1066. Exurgite *EJ* inquit *BDE* praemetu *B*. premetu *EJ* 1067. exurgo *BEJ* aedes m. 2 ex aedis *B*. edis *E*. edes *J* itatim *E*. ita tunc *D*. ita *Camerarius* confulserant *Camerarius* 1068. Ibi tum me praefert scripturae inclamauit *Muellerus p. 28*. Ibi med *Guyetus* Ibi mein clamar argumenta a mea res cod. *Paris. 7667 Nonii*: in aliis similiter erratum est ita ea *J*. tum ea *Lambinus*. ea *Ussingius* me om. *EJFZ* afficit *J* horrore affleberis praeuertitur cod. *II Nonii* De v. 1069—1077 cf. *Kicsslingius l. s. s.* 1069. Cf. 1068 Eriliis *E*. Herilis *J* praeuertit *BDE*. preuertit *J* metus *F* (ut vid., e corr.) *Z*, *Nonius*: motus *D*. meotus *B*. me otius *J*. meo totius *E*. me metus *Langenus p. 79* ac curro *E* sciam *Nonius*

Neque nóstrum quisquam sénsimus, quom péperit, neque pro-
uídimus.

Séd quid hoc? quis hic ést senex, qui ante aédis nostras sic
iacet?

Numnam hunc percussit Iúppiter? 1073

Credo édepol: nam pro Iúppiter 1074^a

Sepúltust quasi sit mórtuos. 1074^b

Ibo út cognoscam, quísku est. 1075^a

Amphítruo hic est quidem érus meus. 1075^b

Amphítruo.

AMPHITRVO

Perii.

BROMIA

Súrge.

. AMPHITRVO

Interii.

BROMIA

Cédo manum.

AMPHITRVO

Quis mé tenet?

BROMIA

Tua Brómia ancilla.

AMPHITRVO

Tímeo totus, íta me increpuit Iúppiter.

Nec sécus est quasi si ab Áccherunte uéniam. sed quid tú foras
Egréssa's?

1071. sensibus *J* cumpeperit *J* Neque *J* preuidimus *EZ*
1072. hoc quid *EZ* edis *E*. aedes *J* hic iacet *Spengelius l. s. s.*
Septenarium tutantur Kiesslingius et Spengelius l. s. s. 1073. num nam
B (in numnam corr.) *J* V. 1074^a et 1074^b del. *Guyetus* 1074^a.
Crede *E* 1074^b. sepultus *D*. sepultus est *EJ* mortuus *libri*
1075^a. ut cognoscam *Acidalius*: et cognoscam (cognosco *B*) *libri*
1075^b. amphitrio *BD*. amphytrio *EJ*. Amphitruost *Lindemannus*. Est
Amphitruo *Fleckeisenus* hic est quidem *Kiesslingius l. s. s.*: hic qui-
dem *libri*. hic quidem est *Camerarius* herus meus *J. om. Z*: add.
Angelius *Trochaeos describit Spengelius l. s. s.* (quidemst) 1076. Am-
phitrio *BD*. Amphytrio *EJ* Credo *J* 1077. tuabromia *J* timeo
totus *Fleckeisenus*: totus timeo (teneo *J*. tremo *F*) *libri*. totus contremo
Lindemannus ita me *Guyetus*. tam me *Schoellius* me *s. v. D*
increpuit (e add. rubricator) *E* 1078. secus (ecus in litura) *B*. secius
ex secus *D*. secutus, *m. 2 exp. J* acheronte *BD* / si abac
/ quasi cheronte *E*. quam si ab acherunte *JF* (acheronti) *Z* (cheronte):
cf. *Brixius ad Capt. 909 append. et Langenus p. 320* Sed ex Set ut
vid. *J. set E* qui *D* 1079. Egressa es *EJ*. Egressa es *BD*

BROMIA

Eadem nós formido tímidas terrore ímpulit:
In aédibus, ubi tu hábitas, nimia míra uidi. uae mihi, 1080
Amphítruo: ita animus méus mihi etiam núnc abest.

AMPHITRVO

Agedum éxpedi:

Scin mé tuom esse erum Ámphitruonem?

BROMIA

Scío.

AMPHITRVO

Vide etiam núnc.

BROMIA

Scio.

AMPHITRVO

Haec sóla sanam méntem gestat meórum familiárium.

BROMIA

Immo ómnes sani súnt profecto.

AMPHITRVO

At me úxor insanúm facit

Suis foédis factis.

BROMIA

Át ego faciam tu ídem ut aliter praédices, 1085
Ámphitruo: píam ét pudicam tú tuam esse uxorem út scias,
De eá re signa atque árgumenta paúcis uerbis éloquar.

tumidas *J* terrore *ex* terroris *D* impulit *BDEJ* *Inter-*
punctionem delet Ussingius ante Nimia v. 1080 distinguens 1080.
Inedibus *E* ubi tu *Pylades*: tu ubi *libri*. ubi tute *Fleckeisenus*.
cubi tu *Ritscheli* *Opusc. t. III p. 139* nimia (*ni ex m*) *E* *Inter*
nimia et mira lacuna *J* Ve *EJ* michi *EJ* 1081. Amphitrio
BDE. Amphytrio *J*. Ere Amphitruo *Muellerus* *p. 679* animus
meus mihi *Fleckeisenus*: mihi (*michi J*) animus *libri*. meus mi animus
Lindemannus nunc *om. F* age dum *BEJ* 1082. tuum *libri*
herum *J* amphytrionem *BDE*. amphytrionem *J* iam nunc *non*
apparuit in J 1083. Hec *E*. Hec *B* sanam *Camerarius*: saccam
B. sarcam *DEJFZ*. sartam *Lambinus* mentem *om. EJFZ*
meorum *Acidalius*: mearum *B*. morum *D*. mea (*meam F*) *EJFZ*
familiarium *ex* familiarium *J* sola sanam sartam gestat mentem
familiarium *Lindemannus praef. p. IX* 1084. uxori *D* insaniam
D 1085. Suis *ex* Suus *D* foedis *s. v. D*, *ex* foedus *J* factis
ex factam *D* tuidem *B* *De v. 1086 sq. cf. Hermannus Elem. p. 169*
1086. Amphitrio *BDE*. Amphytrio *J* tu tuam esse uxorem *LG*:
tuam esse uxorem *BJ*. esse uxorem *D*. esse tuam uxorem *EFZ*.
tuam esse uoxorem *Kochius Nov. annal. t. 101 (a. 1870) p. 285*. tuam
tibi uxorem *Luchsius Studemundi Stud. t. 1 p. 24* uti *Bothius*
scias *ex* sciam *D*

Ómnium primum Álcumena géminos peperit fílios.

AMPHITRVO

Aín tu, geminos?

BROMIA

Géminos.

AMPHITRVO

Di me séruant.

BROMIA

Sine me dícere,

Út scias tibi tuaéque uxori deós esse omnis própítios. 1090

AMPHITRVO

Lóquere.

BROMIA

Postquam párturire hodie úxor occepít tua,
Úbi utero exortí dolores, út solent puérperae,
Ínuocat deos ínmortalis, út sibi auxiliúm ferant,
Mánibus puris, cápíte operto. tum íbi continuo cóntonat
Sónitu maxumo. aédis primo rúere rebamúr tuas. 1095
Aédes totae cónfulgebant tuaé, quasi essent aúreae.

AMPHITRVO

Quaéso, absoluto hínc me extemplo, cuándo satis delúseris.
Quíd fit deinde?

BROMIA

Dum haéc aguntur, ínterea uxorém tuam
Néque gementem néque plorantem nóstrum quisquam audí-
uimus:

Íta profecto síne dolore péperit.

AMPHITRVO

Iam istuc gaúdeo, 1100

1089. dii *J* mes eruant *E* seruent *F* 1090. tueque *EJ*
om̃s *BD* propicios *J* 1091. Eloquere *F* 1092. Vbi *E^sFZ*: Ibi
BDEJ ut ero *D* puerperę *J*. puerpere *E* Recte comma ponit
Ussingius, gravius distinxit *Fleckeisenus* cum aliis 1093. Inç uocat *E*
inmortales *BE*. immortales *D*. immortales *J* 1094. opertod
Guyetus, *Ritscheli*us *Nov. exc. p. 74* tum ibi *Muellerus p. 544*: ibi
libri contonar *E* *Folii 126^r*, quod 39 tantum versuum est et v.
1094 terminatur, in fine unus versus er., qui tamen ad *Plautum* non
pertinuisse videtur *J* 1095.]maximo *J* Sonti maximo *E* aedes
BD. edes *J*. edes *F* primo ruererebamur *B*. primor uererebamur
ante corr. D 1096. Aedis *BDE* totę *J*. tote *E* tuę *EJ*
auree *D*. aurace ex aurace *E* 1097. Queso *EJ*. Queso *B* ab-
soluto *E* extemplo ex exemplo *D* 1098. sit *BEJ* de inde *EJ*
hec *E* Inter haec et aguntur parva lacuna *J* 1099. Neque
J nostrorum *F* 1100.]profecto *J*

Vtut me erga meritást.

BROMIA

Mitte istaec átque haec quae dicam áccipe.

Póstquam peperit, púeros lauere iússit nos. occépmus.

Séd puer ille quém ego laui, ut mágnust et multúm ualet.

Néque eum quisquam cónligare quíuit incunábulis.

AMPHITRVO

Nímia mira mémoras: si istaec uéra sunt, diuínitus 1106

Nón metuo meae quín uxori látae suppetiaé sient.

BROMIA

Mágis iam faxo míra dices. póstquam in cunas cónditust,

Déuolant angués iubati deórsum in inpluuiúm duo

Máxumi: contínuo extollunt ámbo capita.

AMPHITRVO

Vae mihi.

BROMIA

Né paue. sed ángues oculis ómnis circumuísere. 1110

1102. *Nonius* p. 503, 37: lauit pro lanet . . . lauere inde tractum est . . . Plautus Amphitryone: 'postquam . . . accedimus'

1108. *Nonius* p. 191, 21: angues feminino. Plautus Amphitryone: 'deuolant . . . duo' *Servius Danielis in Verg. Aen. II 206*: iubae autem proprie equorum sunt. Plautus in Amphitruone: 'angues iubati'

1101. Vt ut *BDEJ* me erga *Schmidtus de pron. demonstr. form.* p. 75: erga (ergo *D*) me *libri* merita est (est om. *EZ*) *libri* Mitte istaec (istec *E*. istec *B*) *libri*. Istaec mitte *Pylades* (est *delens*): *idem* (est merita scribens) *Camerarius*. Mitte ista *Lindemannus*. Mitte istaec (atque *delens*) *Bothius* haec que *BD*. haec q̄ *E*. hec que *J* 1102. Post quam *BE* lauere *F*, *Hermolaus ex Nonio*: lauare (lauare, l ex p *D*) *BDEJZ* nos] ut hos *Nonius* occepimus (i e corr.) *D*. accedimus *Nonius* 1103. illic *Lindemannus* magnus est *libri* ut multum *Bothius*, fort. recte 1104. colligare *libri* qui nit *J* incunabulis *BEJ*. in cunabulis ex in cubulis *D*. in cunabulis *FZ*: corr. *Turnebus* 1105. me moras *E* istec *E*. istaec ///, 1 litt. er. *D* 1106. me tuo *J* meae quin *Bothius*, *idem inter alia Muellerus* p. 701: quin meae (mee *E*) *libri* quin meae uoxori *Kochius Nov. annal. t. 101 (a. 1870) p. 285*. quin uxori meae *Guyetus* laete ex latat *D*. late *EJ* suppetie *E* 1107. Mage iam *Pylades* fixo *E* diceas *J* incunas *EJ*. in cunis *F*, *Lindemannus* conditus est *libri* 1108. Deuolant ex Deuolans *D* iubati ex iuuati *D*. iuuati *BE*. iubatae *Nonius* deorsum ininplunium *BE*. deorsum ut implunium *J*. in complunium *Nonius* due *Nonii cod. Par. 7579* 1109. Maximi *libri* Vae mihi *Lachmannus*: Ei mihi (michi *J*. m̄ *E*) *libri*. Ei mihi occidi *Muellerus* p. 720 1110. set *E* circum uisere *DEJ*

Póstquam pueros cónspicati, pérgunt ad cunás citi:
 Égo cunas recéssim rursum uórsum trahere et dúcere
 Métuens pueris, míhi formidans, tántoque angues ácrius
 Pérsequi. postquám conspexit ánguis ille altér puer,
 Cítus e cunis éxilit, facit récta in anguis ínpetum: 1115
 Álterum alteráprehendit eós manu perníciter.

AMPHITRVO

Míra memoras: nímis formidolósum facinus praédicas:
 Nám mihi horror mémbra misero pércipit dictís tuis.
 Quíd fit deinde? pórró loquere.

BROMIA

Púer ambo anguis énicat.
 Dum haéc aguntur, uóce clara inclámat uxorém tuam 1120

AMPHITRVO

Quís homo?

BROMIA

Summus ímperator díuom atque hominum Iúppiter:
 Is se dixit cum Álcuména clám consuetum cúbitibus

1116. Perniciter hinc excerptum in glossario Plautino: cf. *Ritscheli Op. II p. 236. 273*

1111. Post quam *E* con spicati *J* ad cunas *EJ* 1112. recessim *Valla*: recessum *libri*. uicissim *Meursius Crit. Arnob. cap. 4*
 rursum *om. Z*: add. *Hermolaus* uersum *J*. prorsum *Pylades*
 ducere (du ex tui) *D* 1113. michi *J*. m̄ *E* 1114. angues
BDEJ ille *om. F* *V.* 1115. 1116 hoc ordine *Pylades* 'e codicibus
 vetustis': inverso *BDEJFZ* 1115. Amph. notam praef. *E*
 ecunis *EJ* in anguis *E*. in angues *J* dat recte in anguis *Lindemannus*
Versum iambice sic metitur Bothius^{2 3}: citus éxilit e cunis,
 recta facit in anguis impetum, cum *Fleckeisenus* facit recte in eos
 inpetum praeferat ceteris servatis: cumulatam anguium commemorationem
 mulierculae quaesitam esse suspicamur impetum *EJ* 1116. Alterum,
 u ex a *D* altera phendit *B*. altera praehendit *D*. alter aprehendit
J. alter apprehendit *EFZ*, unde altera apprehendit *Saracenus*, altera
 prehendit *Scioppius* eos per niciter, n ex u *J*. eos perníciter *F*
 1117. Pers. *om. E* formidolusum *J* predicas (ex predica m. 3 *J*)
 facinus *EJFZ* 1118. michi *EJ* menbra *BJ*. menbra ex menbra
D misero ex misera *D* perciit *Pius* 1119. sit *BJ* de inde
J Puerambo *D* ambos *FZ* angues *BJ* (n ex m ut vid.)
 emicat *E*. enecat *J* 1120. hec *EJ*. hec *B* inclamat *Dousa*:
 exclamat *libri*, *Ussingius*. acclamat *Lindemannus* 1121. summis *J*
 diuum *BDJ*. diuinum *E* 1122. Isse *E* cum s. v. *E*
 clam] dam *E*. clara *JF* consuetum, t ex r ut vid. *J* cubitibus

Eúmque filiúm suom esse, quí illos anguis uícerit:
Álterum tuom ésse dixit púerum.

AMPHITRVO

Pol me haud paénitet,
Sí licet boní dimidium míhi diuidere cúm Ioue. 1125
Ábi domum, iube uása pura actútum adornarí mihi,
Vt Iouis suprémi multis hóstiis pacem éxpetam.
Égo Teresiam cóniectorem huc áduocabo et cónsulam,
Quíd faciundum cénseat, simul hánc rem ut factast éloquar.
Séd quid hoc? quam uálide tonuit. di, óbsecro uostrám
fidem. 1130

IVPPITER. AMPHITRVO

IVPPITER

Bono ánimo es: adsum auxílio, Amphitruo, tíbi tuis:
Nihil ést quod timeas: áriolos, arúspices

1127. *Nonius* p. 388, 6: supremum susum altum . . . Plautus in *Amphitryone*: 'ut . . . petam' *Idem* p. 460, 9: pacem peti et a diis posse Vergilius significat in *Georgicorum* lib. III . . . Plautus *Amphitryone*: 'ut . . . expetam'

Scaliger: cubilibus libri. cubiculo *Lindemannus* 1123. suum libri
angues *BEJ*. anguos *D* 1124. tuum esse *BD*: esse tuum
EJFZ, corr. *Pylades* aut *E* penitet *J*. penitet *BDE* 1125.
Scilicet *DEJFZ*, corr. *Lambinus* michi *EJ*. me (et scilicet) *Scaliger*
diuidere ex diuidore *D* 1126. iube ex iue *D*. iue *E*
ac tutum *EJ* in *E* 1127. Vtio uis *B*. Vt iouis (s eras.) *D*
suppremi *J*. subpmi *E* multus *E* hostus ex hostis *E*. hostis
Nonius priore loco pacis *J* expectam *E*. petam *Nonius* priore
loco 1128. teresiam (te resiam *BE*. teresiam ex tiresiam *D*) *BDE*,
Fleckeisenus ep. crit. p. 20: tiresiam *JF* (ty-) *Z* con iectorem *J*
huc aduocabo *Muellerus* p. 544 (ubi simul de ad me vel eadem
inserendo cogitat): aduocabo libri. mi aduocabo *Bothius* 1129. Qui
J facta est libri 1130. dii *J* uram *BDE* (uram) *J*
Act. V sc. 2 *IVPPITER* *BDE*: om. spatio relicto *D*
1131. *Pers.* om. *BDE* ono c. spat. *DE* adsum auxilio, *Amphi-*
truo, tibi tuis *LG*: adsum (assum *Z*) auxilio *amphitrio* (*amphytrio*
E) tibi et tuis *BDEZ*. adsum *amphitrio* (*amphytrio* *J*) auxilio tibi
et tuis *JF*. adsum auxilio, *Amphitruo*, tibi *Bothius*. adsum ego auxilio,
Amphitruo, tibi *Fleckeisenus* 1132. Nichil *EJ* timieas *J*

Mitte ómnis: quae futúra et quae facta éloquar,
 Multo ádeo melius quam ílli, quom sum Iúppiter.
 Primum ómnium Alcuménæ usuram córporis 1135
 Cepi ét concubitu gráuidam feci fílio.
 Tu gráuidam item fecísti, quom in exércitum
 Proféctu's: uno pártu duo peperít simul.
 Eorum álter, nostro quíst susceptus sémine,
 Suis fáctis te inmortáli adficiet glória. 1140
 Tu cum Álcumena uxóre antiquam in grátiam
 Redi: haúd promeruit quam ób rem uitio uórteres:
 Mea uí subactast fácere. ego in caelúm migro.

AMPHITRVO

Fáciam ita ut iubés et te oro prómissa ut serués tua.
 Íbo ad uxorem íntro: missum fácio Teresiám senem. 1145
 Núnc, spectatorés, Iouis summi caúsa clare plaúдите.

hariolos *libri* haruspices *BDE* 1133. oñs *BDE* quę futura
 et quę *EJ* facta sunt ex facta *D* 1134. ad eo *E* qm̃ *J*
 sim *Camerarius* qui sum *Palat. aliquot* 1135. alcumena eusuram
BE (in alcumenæ usuram corr.). alcumene usuram *J* 1136. Cepi
 et *J*. Cepiet ex Copret *D*. Coepi et *E* feciⁿlio *B* 1137. ita
EJFZ: corr. *Saracenus* cum *libri* in exercitum *EJ* 1138. Pro-
 fectus *libri* unci *E* partu ex parto *B* duos *EJFZ* 1139.
 qui est *libri* 'Quidam libri' (*Langiani*) conceptus *Misc. obs. novae*
III (a. 1741) p. 18 1140. Si uis *E* immortalis *E* adficiet (et in
litura m. 2) *B*. adfitiet *E*. afficiet *J* 1141. in gráciam *D*. in-
 gratiam *E*. ingràm *J* 1142. aut *E* quam obrem *BEJ*. quam-
 obrem *D* uicio *J* uerteres *D* 1143. uis *D* subactast *E*: sub
 actast *B*. subacta est *D*. sub acta est *J* in cęlum *BJ*. incęlum
E. in celum *D*

Act. V sc. 3 AMPHITRIO *B*. AMPHYTRIO *J*. AMPH-
 TRIOO, priore O male formata et ob id repetita *E*: om. *D* spatio re-
 licto (cf. ad titulum prologi *Asinariae* p. 5) 1144. Pers. praef. *J*
 aciam c. spat. *D*. atiam item *E* ita om. *J* pro missa *J* 1145.
 aduxorem *E* (uxo e corr.) *J* facio ex fatio *D*. fatio *B*. faciam *Z*
 te res iam *B*. teres iam *E*. teresiam ex tioresiam *D*. tioresiam
JF (ty-) *Z* 1146. Q praem. *Ussingius*. Cantor praem. *Fleckeisenus*
 Spectatores, nunc *Fleckeisenus* spectator es *D* Ante Iouis
 parva ras. *B* clare *FZ*. dare *E*. claⁿre *D*. clara *BJ* ap-
 plaudite *Gruterus dubitanter* PLAVTI AMPHITRIO EXPLICIT *BE*
 (AMPHTRIO) *J* (AMPHYTRIO): om. *D*

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSUMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS III
MERCATOR

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

T. MACCI PLAVTI
M E R C A T O R

RECENSUIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A GEORGIO GOETZ RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS III

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

LIPSIÆ: TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO

Mercatorem Plauti post ingeniosissimas Ritschelii curas iterum edere cum constituissem, arduum opus me aggressum esse et alea plenum nequaquam fugere potuit. Nam ut ex altera parte verecundia me vetuit in reiciendis summi viri commentis audacia uti, ita ex altera quidquid sentirem ut libere et ingenue proferrem ipsius experta voluntas impulit. Nec minimam dubitationem illa res movit, qua ratione mea a Ritschelianis disiungerem: qua in re procedente opere mox intellexi me nihil efficere posse, nisi recensionem tamquam meam ederem Ritschelii et verbis et sententiis quoad eius fieri posset servatis. Hanc igitur me Mercatori operam tribuisse sciendum est: restitui librorum scripturam ubi defendi posse credidi, novavi cum de aliorum tum de mea sententia quae mutationem flagitare visa sunt, sed ita, ut Ritschelianas scripturas quas removissem tantum non omnes in adnotatione commemorarem ac ne ea quidem tacerem, quae ille aliis auctoribus edidisset: emendavi et supplevi quicquid e codicibus non recte adnotatum esse novis collationibus fretus inveneram: denique addidi quae inde ab anno 1854 ad explicandam et emendandam fabulam prolata esse cognovi. Quae ante hoc tempus in lucem prodierant rarius inspexi ut a Ritschelio diligenter excussa, nisi quod Weisii Geppertique paucas coniecturas antea omissas adieci. Editiones vetustas et adversaria nisi certa dubitandi causa esset iterum inspicere supersedi, cum summam Ritschelium in colligendis dispersis doctorum commentis posuisse diligentiam dudum intellectum sit.

De Ambrosiano codice quae Loewius mecum communicavit integra subicienda putavi. Sunt autem haec:

'A codicis, ubi inter Epidicum et Mostellariam Mercator posita fuit, quaterniones XXXVI — XXXIX ad hanc fabulam spectasse certum est. Ac primi quidem et quarti cum nihil hodie extet, habemus tamen folium quod praeter secundi et tertii reliquias ad Mercatorem pertinet. Paginam enim codicis 213 ex parte idem quod 193 continere, 214 autem, aversam eiusdem folii, videri scriptura omnino carere docuit Studemundus Commentationum in Mommseni honorem editarum p. 796 sq. Ibi cum accuratum paginae apographum propositum sit, in folio perdifficili amplius sudandum non putavi. Eruit autem Studemundus haec:

1	-----			
2	-----	I L	(?)	
3	-----			
4	-----			
5	-----			
6	-----			
7	-----			
8	-----	Q U	254	
9	-----	S I M U L	255	
10	-----	— E G O C O N S P I C O R	256	
11	-----		257	
12	-----	Q	258	
13	-----	A D N A U E M	259	
14	-----	M I A M U L I E R E M	260	
15	-----	M A T R I A N C I L L A M S U A E	261	
16	Q U A M	O S T Q U A M A	E X I N O N I T A A M O U T S A N O S O L E	262
17	H O M I	A C T O U T I N S A N E I S O L E N T	263	
18	A M A	U I D E M H E R C L E E G O O L I M I N A D U L E S C E N T I A	264	
19	U E R U M A D H O C E X E M P L U M N U M Q U A M		265	

Videtur librarius hoc folium male scriptum ad aliud quid capessendum adhibuisse: qua de re vide quae Studemundus l. s. s. coniecit.

Transimus ad quaternionum XXXVII et XXXVIII fragmenta. Sunt autem haec:

(1)	193.	194	=	247 — 265.	266 — 282	} XXXVII
(2)	359.	360	=	283 — 301.	302 — 321	
	A.	a				
(3)	469 [^]	470 [^]	=	356 ^{*)} — 372.	372 — 374	
(4)	475.	476	=	374 — 406.	407 — 424	
	B.	b				
(5)	369.	370	=	457 — 471.	472 — 487	}
(6)	207.	208	=	488 — 503.	504 — 520	

(7)	93.	94	=	521 — 539.	540 — 555	} XXXVIII
	C.	c ^{**})				
(8)	467 [^]	468 [^]	=	589 — 601.	602 — 619	
	D.	d				
	E.	e ^{***})				
(9)	477.	478	=	681 — 696.	697 — 714	
	F.	f [†])				}
(10)	83.	84	=	753 — 771.	772 — 790	

Foliorum paria etiamnunc cohaerent: 193/194 + 207/208; 469[^]/470[^] + 475/476; 93/94 + 83/84; 467[^]/468[^] + 477/478^{††}); singula sunt: 359/360; 369/370. Paginae 208 et 84 suis locis quaternionum notas exhibent. Titulus binarum paginarum est *PLAVTĪ | MERCATORĒ*, nisi quod p. 467[^], 469[^], 470[^] virgulis illis nunc carent, p. 476 priore. Numeros 475. 476. 477. 478 Studemundus scripsit deletis antiquioribus hisce 469^b. 470^b. 467^b. 468^b, quos Maianos non esse

*) De dubiis vide apparatus: item de versuum in singulis paginis distributione. Hic primum et ultimum adnoto.

**) Hoc folium versus 556--589 (huius versus priorem partem) et duos titulos (= 38 palimpsesti versus) continuisse videtur.

***) Numerum versuum qui his foliis continebantur a Palatinis discrepasse puto; nam a probabilitate abhorret in tribus paginis D, d, E quaternos versus bipertitos fuisse (48 + 12 + 2 + 14 = 76). Accedit quod inter v. 620—664 frustra quaesiveris duodecim longiusculos, quos unius versus spatium excessisse suspiceris. Unde Ambrosiani memoriam conicio auctiorem fuisse Palatinis.

†) Lacunam accurate explet Palatinorum memoria: 36 + 2 = 38.

††) Huic foliorum pari additum est in eodemque involucrio ad-servatur pusillum membranae fragmentum, quod nescio ad quem locum adaptandum sit.

apparet, sed eiusdem qui tertii folii numeris a Maio scriptis (469. 470) A litteram addidit (469^A. 470^A: num forte Geppertus?). Hodierna foliorum condicio satis diversa est. Omnium autem pessime habita 3. 4. 8. 9, quorum praeter margines et lacinias pauculas nihil fere superest: difficillima horum lectio (si lectionem appellaveris), eoque difficilior, quod raro adhibitus est liquor chemicus. Reliquorum defectus membranae fere nullus praeter lacunulas modo plures modo pauciores. Horum de lectione hic facili vel facillima illic difficiliore non ago singillatim, quamquam omnia enotavi: solius paginae 83 mentionem facio, perpallidae illius et ita comparatae, ut paucae voces vel litterae omnino planae sint. Nolui tamen tot locis iterare: 'dubia lectio', sufficit monuisse lectorem. De varia enim singularum litterarum lectionis fide non meum est in editionis apparatu agere: talia qui quaesiverit ex apographo Studemundiano suo tempore petat. Ad idem pertinere nunc mihi videntur parvuli momenti quaedam res, velut versuum longiusculorum in binas lineas ut aiunt distributio, litterae initiales reliquis paullo maiores, litterarum in exitu versuum vel abbreviatio vel deminutio vel colligatio: in ea omnia qui palimpsestum perscrutatur anxie inquirat necesse est, si recte legere sibi proposuit: et omnia quoad fieri potuit accuratissime in meo quoque apographo expressi: at ab editionumstrarum rationibus, ut dixi, haec aliena. Aliter olim in Epidici praefatione p. XI sq. rem instituendam putavi. Lectionibus ab aliis iam publicatis usum me esse consentaneum. Paginas re vera difficiles Ritscheliussive Geppertusque vix attigerunt: id quod non in hanc solam fabulam, sed in omnes codicis Bobiensis reliquias cadit. Quae discrepant ab Ussingii in recenti Mercatoris editione lectionibus ea cum cura examinata me dedisse scito: ille num erraverit tum demum dubitabo, cum Studemundus vel alius qui amplius annum codicem tractavit Ussingianas lectiones praetulerit'.

Codicem veterem iterum contulit Hugo Hinck, qui quicquid Ritschelium non recte adnotasse vidit in ipso Ritschelii exemplari correxit. Codicem Decurtatum ipse cum Ritschelii exemplari contuli. Ursinianum diligen-

tissime denuo excussit Augustus Mau, cuius collationem ubicumque a Ritschelii adnotatione discedit secutus sum. In paucissimis quibusdam et levissimis dubitandi causa relicta erat: quod cum ad ipsas lectiones firmandas prorsus non valere intellexissem silentio praeterii.

Ex Ritschelii praefatione repetenda esse duxi quae de diasceue fabulae p. VI sqq. sagacissime exposuit: 'Om-nino enim aut omnia fallunt aut, si a singularium ver-suum vel accessione vel omissione discesseris, talem prorsus qualem Palatini libri hanc fabulam etiam Bobiensis servabat, h. e. non qualis e Plauti manibus prodiit, sed secundis curis alicuius *διασκευαστοῦ* immutatam ad exemplum Stichi atque Persae. Nam eadem quod mutilarum in numero inde ab Ioannis Baptistae Pii temporibus habita est eamque ob caus-sam imperitissimis supplementis interpolata post v. 829 et 956 insertis, id quidem quam pravo iudicio existimatum sit sensu verissimo iam Niebuhrius assecutus est, quantumvis ille infelix defensor noviciorum supplementorum illorum, Opuscul. histor. et philol. I. 175 sq. Nec enim quidquam in ea quae nunc habetur fabula ad commodam argumenti explicationem desi-deratur, nisi quod et unius scaenae caput periisse ante v. 857, et non suum locum Syrae sermonem, quem post v. 804 repo-suimus, in libris occupare apertissimum est: minimeque om-nium Demiphonis uxor illa scilicet Peristrata erat cur ceteris personis adderetur non praeter necessitatem tantum sed etiam praeter rationem. Contra, cum desit nihil, aliquam multa redundant, aliquid etiam repugnat reliquae argumenti dispo-sitioni: suntque haec ita comparata, ut etiam qui prudentiore iudicio utatur, non possit non duorum operam poetarum agnoscere. Nam satis prudenter negamus sane eos agere qui, sicubi discrepantia inter se vel moleste iterata in poe-tarum libris offenderint quae non posse conciliari appareat, ea continuo ad illud genus omnia referunt quod fere 'duplicis recensio-nis' nomine comprehenditur, nec ab eis 'dittographiis', quae librariorum interpretumve ludibunda sedulitate subnatae ipsa verborum sententiarum numerorum pravitate noviciam originem prodant, severiore iudicio talia discernunt quae satis bona per se, reliquis non ut simul legerentur addita sunt,

sed ut pro eis, horum in locum substituta certo emendandi consilio sive eiusdem poetae sive alius, non librarii vel grammatici, verum item poetae. Velut ad genus prius tantum non omnia exempla 'dittographiae' in Trinummo Plautina indagatae referenda sunt: qualia quidem critico officium imponunt alterarum partium optandarum atque probandarum, damnandarum confidenterque expellendarum alterarum. Nec ulla est e Plautinis fabulis quin hac specie interpolationis, quam glossematum nomine notare consuevimus, identidem deformata sit: pertinentque huc e Mercatore praeter alia (ut v. 536. 745. 815, quibus sero intellexi versum 276 accedere) illae turbae quas componere ad v. 982 studuimus. Contra geminae recensiois h. e. dedita opera institutae διασκευῆς, quam non possis non ex ipsa antiquitate repetere, certissimo, nisi prosus fallimur, indicio tribus in locis servati gemini sermones sunt, sententiarum tenore prorsus παράλληλοι: primum v. 369—372 et 373—375; deinde v. 150—165, pariterque v. 620—624, cum eis comparati qui utroque loco partim praecedunt partim subsequuntur. Has igitur partes non dubitamus una cum prologo fabulae aut toto aut prope toto illi aetati tribuere qua omnem poesim Plautinam studiose recultam esse singulasque fabulas, quo Plautinae festivitatis cupido populo denuo spectandae praeberentur, cum cura retractatas esse olim demonstravimus h. e. ineunti saeculo septimo. Talis autem recensio nova quam late patuerit, cum plerumque, ut nunc res est, accuratius definiri nequeat, tamen non nimis mirandum esse putamus sicubi etiam gravioris discrepantiae vestigia relictas sint. Tale est autem quod permirum consilio, cuius rationem prorsus non expedias, v. 529 Pasicompsae Lysimachus illa dicit *'tuo ero redempta's rursum: Ego te redemi illi: ille mecum oravit.'* Emit enim mulierem Lysimachus oranti Demiphoni qui non fuerat erus, non redemit Charino qui fuerat. Nec consulto simulare hoc, illud dissimulare credendus Lysimachus: alioqui nec de ove sexagenaria illa verba fecisset v. 524, nec si forte iocum captare suspicere, mox tam seriam mirationem proderet, postquam iam per biennium rem habuisse cum amatore Pasicompsam comperit, nec ea interrogaret loquereturque v. 538 sqq. quae

non potuit nisi cui de Charini amore nihil compertum esset. Quo accedit quod ne hoc quidem satis persipicitur, a quo tandem emere mulierem Demiphonis mandato Lysimachus, dum dominus illius Charinus a nave abest, potuerit. Hunc igitur nodum, inexplicabilem nobis, aut solvat qui potuerit, aut insigni argumento esse retractatae aliquando fabulae fateatur.

Haec autem si ratio universa est huius fabulae, etiam de singulis in promptu est quid sit iudicandum, si quae paullulum recedere a Plautina in verbis vel numeris proprietate videantur. Quod genus, utpote excedens praefationis angustias, etsi dedita opera olim pertractandum erit, tamen tantum vel nunc affirmare licet, frustra esse qui talibus freti Mercatorem totam a Plauto abiudicare animum induxerint, hoc est eam fabulam quae et ingenii Plautini et aetatis et consuetudinis vere Plautinae ut manifesta ita luculenta documenta habeat plurima. Frigent quaedam in hac fabula, fateor, et frigent paullo plura quam in Persa notavi nuper. Velut vix satis dignum poeta *ad exemplar Siculi properante Epicharmi* videbitur, quod nimia profecto loquacitate et molestioribus ambagibus impatientem morae Charinum cum in scaena secunda actus primi Acanthio servus tum in quinti actus secunda (nobis tertia) Eutyclus sodalis morantur. Item imitatore potius Plauti quam Plautum prosopopoeiae illius putida frequentia arguit qua non tantum in prologo haec cumulantur v. 19. 25 sqq. *cura aegritudo, nimia elegantia, insomnia aerumna error terror fuga ineptia stultitia temeritas incogitantia, excors immodestia, petulantia cupiditas malevolentia aviditas desidia inopia iniuria contumelia dispendium pauciloquium multiloquium*, sed etiam in reliqua fabula v. 162 *uis metus cruciatus cura iurgium inopia*, rursus v. 845 sqq. *uita amicitia uoluptas laetitia ludus iocus* una cum contrarii generis *malis ira inimicitia maerore lacrumis exitio inopia pertinacia stultitia exilio solitudine*, item v. 867 sqq. *spes salus victoria et cura miseria aegritudo lacrumae lamentatio*. Mitto nunc alia quaedam eius generis, olim huc rediturus: pauca esse in multitudine eorum assevero quae vel recte vel praeclare instituta Plautinae virtutis etiam in simplicioris argumenti

tractatione tam vivam et sibimet constantem speciem prae se ferant, ut ne posse quidem ab alio scripta esse videantur: praesertim in tanta etiam verborum sermonisque antiquitate, quam a recentioris aetatis usu nec pauca nec dubia indicia separant.

Quod autem supra dixi eius scaenae, quae vulgo tertia numeratur actus ultimi, caput periisse temporum iniquitate, id haud scio an aliquo modo confirmetur eo argumentandi genere quod e Glossarii Plautini testimoniis petatum his fabulis identidem adhibui. Excerpta sunt in illo haec e Mercatore adverbia, quibus versuum unde sumpta sunt numeros ascripsi: ampliter 98 neuis 150 guttatim 205 efflictim 444 dissimulanter altrinsecus 977. Non legitur hodie in hac fabula dissimulanter: quod cum inter v. 444 et 977 olim lectum esse appareat, aliquanto maiore ut puto probabilitate ad illum quem dixi locum referes quam ad eas quas v. 624. 732. 849 lacunas notavi'.

Quod supra dixi me Ritschelii quas remōvissem scripturas in adnotatione commemorasse, id ne paucis quibusdam locis omisisse videar, addo haec: si quo loco novam Ambrosiani scripturam secutus sum, ubi Ritscheliu aliam memoriam exhibuit, nihil addidi ipsum quoque novam si novisset scripturam amplexurum fuisse arbitratus, veluti his in versibus: 259 (Inscendi R.), 300 (bonumst R.), 301 (eloqui siquid uelim R.), 308 (Loquar R.), 482 (mirum factumst R.), 687 (om. lac. R.), 757 (Non abis R.). Saepius omisi disertis verbis dicere Ritschelium, ubi ego coniecturas praeferrem, libros secutum esse: 29 (etiam auiditas), 127 (Charinum. Ch. Ego), 283 (Euge), 355 (igitur), 611 (abs te), 615 (mihi hodie), 862 (quiescam usquam), 868 (tecum. Ch. Alium), 889 (Quo ego scio), 941 (uexerit), 981 (Nam ibat exulatum. D. An); quod tamen ex apparatu ubique facile colligitur. Denique addo Ritschelium v. 135^a et 135^b contraxisse, secutum autem esse v. 218 Bothium, 239 Hermannum Cameraariumque (dotem uxoris ambadedisse), 241 Hermannum (dotem simiae ambaderit), 990 Acidaliu (Temperi), v. 848 possuisse *exitium*.

Restat ut addam quae amici corrigendis plagulis

adscripserint et quae ipse sero observaverim. Adscripsit Schoellius haec: 372: Maceo opinor; 385: Iam hau uereor ne illam me amare; 436: Hercle illunc diui; 451: communis est mihi cum alio illa: qui; 585: Meam ego metuo uxorem; 723: Nescio quid dicam. Dor. Ehem haeres; 796: Conciuit hostis domi mihi ultro acerrume; 901: pol pulcre; 903: ad uos, inque? Eut. Quor rogas; 966: Tibi amicam esse, amator; 990: Sibi habeat iam uti uolt per me licet. — Loewius haec adnotavit: 263: ut insanisumei; 847: sex simitu pessumos *deleto v. 849*; 880: numbus *ex glossa vetusta*; 988: cum corbi, cum fiscina; v. 1020 *delet*. — Sero vidi v. 239 Langenum Ind. Monast. a. 1882/83 p. 13 *ambadedisse oppido* coniunxisse et p. 4 v. 553 *id iam lucrumst quod uiuis* recte divinasse; item Buggium Op. ad. Madvigium p. 157 v. 683 scripsisse *Quid clamas, Syra?* — Commemorari potuerunt quae de versibus 271, 267, 276, 464, 480 Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 7, 27, 43, 28, 19 disputat, porro v. 246 dicendum fuit Iordanum 'Beitr.' p. 292 *at* posuisse, fortasse recte. — Corrigenda sunt haec: Act. I scaen. 1 inscript.: delenda verba *de quo nomine cf. praef.* et haec reponenda: *cf. Ritschelii Op. II p. 728.* v. 271 in apparatu scribenda haec: uicinum (*ex uicinus D*) eccum exit foras (*sine nam*) *reliqui praeter A.*

Ienae mense Nov. a. 1882.

G. G.

T · MACCI · PLAVTI
M E R C A T O R
GRAECA · EMPOROS · PHILEMONIS

ARGVMENTVM I

Missús adulescens áb suo mercatúm patre
 Emit átque adportat scíta forma múlIERem.
 Requírit quae sit, póstquam eam uidít, senex:
 Confíngit seruos émptam matri pédisequam.
 Amát senex hanc ác se adsimulans uéndere 5
 Tradít uicino: eúm putat uxór sibi
 Obdúxe scortum. túm adulescentem éx fuga
 Retrahít sodalis, póstquam amicam répperit.

Arg. I INCIPIT MERCATOR FELICITER *A:* cf. *praef. Epid.*
p. XII INCIPIT MERCATOR *B.* MERCATOR *D:* *om. C* 1. Missus
 adulescens ab suo mercatum *Ritschelius Op. II p. 416.* Missus (issus
c. spat. C) mercatum ab suo (absuo *C*) adulescens (adolescens *CD*)
libri adolescens ab suo *Pylades:* Mercatum missus *Pareus ed. tert.,*
Guyetus: Missus mercator *Camerarius* *Hiatum meras defensiones ut*
hoc loco ita alibi non commemorabo nisi quis singularem rationem me-
moratu dignam profert 2. Emittat que *B* apportat *CD.* portat
Z 3. quaesit *C.* quesit *B* post quam *C* 4. Configit *Z.* Con-
 ficit *BCDF* seruus *CD* pedisequam *Pylades.* pedi sequam *B.*
 pedissequam *reliqui* 5. ac se adsimulans *Ritschelius.* adse simulans
B. se adsimulans *reliqui.* at se simulans *Gulielmius.* seque adsimulans
Pylades. ac se simulans *Gruterus* 6. cum putat *D.* cumputat *C.*
 computat *Z.* amico. eum putat *Ritschelius* sibi] illius *Camerarius*
 7. obduxisti cor tuû *B.* Obduxisse scortum. tum *F'Z* adule-
 scentem *Ritschelius.* charinum *BDZ.* charuium *C.* carinum *F'*
 ipsa ex *Muellerus Pros. Pl. p. 532* exfuga *C* 8. repperit *Rit-*
schelius in adnot. inuenit *libri.* inuenerat *Pylades.* repererit *Guyetus.*
 ei inuenit *Ritschelius in contextu*

ARGVMENTVM II

Mercátum asotum fílium extrudít pater.
 Is péregre missus rédimit ancillam hóspitis,
 Amóre captus. út uenit, naue éxilit:
 Pater áduolat, uisam áncillam illam déperit,
 Quoiús sit percontátur. seruos pédisequam 5
 Ab ádulescente fíngit matri emptam ípsius.
 Senéx sibi prospíciens, ut amicó suo
 Veníret, natum orábat: natus, út suo.
 Hic fílium subdíderat uiciní, pater
 Vicínium. praemercátur ancillám senex. 10
 Eám domi deprénsam coniunx íllius
 Vicíni scortum insímulat, protelát uirum.
 Mercátor expses pátria fugere déstinat:
 Prohibétur a sodále, qui patrem íllius
 Hortátur cum suo pátre, nato ut cedát suo. 15

Argum. II ARGVMENTVM BD. om. C 1. asotum *Ritscheli*.
 adsotiũ *B*. a se (ase *C*) dum *CD*, codd. *Pyladis*. a se *FZ*. ab sese
Scaliger. ad socium *Camerarius*. adsiduum *Bothius* olim 2. Is peregre
CD missus *Beroaldus*. milis *BCD*. militis *FZ*. unius *Camerarius*
 hospitis *CDFZ*. militis *B* 3. ut uenit *Lambinus*. ut uehit
libri. atuehit (*h. e. aduehit*) *Gulielmius*. auehit *Scaliger* naue *B*.
 naui *reliqui* exiit *Bothius* 4. aduolauit *Spengelius* 'Plautus'
p. 239. aduolat et *Ussingius* uisam ancillam illam *Ritscheli*.
 uisam ancillam *libri*. uisamque ancillam *Camerarius* 5. Cuius *libri*
 percunctatur *BCD* serui *B*. seruus *reliqui* pedis aequam *B*.
 pedisequam (pedis sequam *D*) *reliqui* 6. adolescente *CD*. adulescentẽ
B fingit matri emptam ipsius *Ritscheli*. matri emptam ipsius *libri*.
De memorat matri emptam ipsius *cogitat Ritscheli* in *adn.* ait matrem
 esse emptam ipsius *Pylades*: idem emtam esse transponens *Camerarius*:
 quos saltem matri ait emptam esse vel matri esse emptam ait (sic *Muel-*
lerus Pros. Pl. p. 521) scribere debuisse annotat *Ritscheli*. ipsius emptam
 matri ait *Bothius*: pro quo lenius eum potuisse matri ipsius emptam ait
 addit *Ritscheli*. 7. perspiciens *Z* 8. Venire *B* 9. Hic (i ex
a) *D* 10. Vicinum codd. *Pyladis*. Vicinus *libri* nostri premercatur
D. pmercatur *B* 11. deprehensam *libri* coniux *B* Eam dómi
 deprensam coniunx illius senis contra artem *Muellerus Pros. Pl. p. 173* dubi-
 tanter 13. expes *Saracenus, Pius*. expers *libri* 14. Prohibere *BCD*
 sodale (so s. v.) *D* patrem ex patriam *D* illius patrem *Bothius*
 15. Hortatur cum suo patre *Ritscheli*. Orat cum suo (cumsuo *C*)
 patre *libri*. Exorat cum suo patre *Muellerus Pros. Pl. p. 18*. Orat suo
 cum patre *Pylades*. Onerat suo cum patre *Gulielmius*. Cum patre
 exorat *Bothius*. Orat cum suo patre una *Ussingius* nato uti cedat
 suo *Bothius*. nato ut cederet (cederit *B*) *libri*. Non ἀπεργον, sed so-
 loecum esse pátre uti nato cederet *Ritscheli* annotat. nato ut cedat
 pater *Muellerus l. s. s.* Post cederet norum v. *libri* addunt: Absente
 cum lenone perfido. Sed 'in emaculatis exemplaribus carmen hoc non
 legitur' *Pio teste*

PERSONAE

CHARINVS ADVLESCENS
ACANTHIO SERVOS
DEMIPHO SENEX
LYSIMACHVS SENEX
LORARIVS
EVTYCHVS ADVLESCENS
PASICOMPSA MERETRIX
DORIPPA MVlier
SYRA ANVS ANCILLA
COCVS

ACTVS I

CHARINVS

Duas rés simul nunc ágere decretúmst mihi:
Et árgumentum et meós amores éloquar;
Etsi hóc parum hercle móre maiorum ínstiti,
Pro meá persona ut sim ád uos index ílico.

Act. I sc. 1 Prologum cum totum vel prope totum septimo saeculo attribuisset Ritschelius praef. p. VIII (cf. Par. I'laut. p. 16 et 233), a Plauto abiudicat Liebigius (de prol. Ter. et Pl. p. 32 sqq.) prorsus olim aliud fabulae initium exstitisse ratus: quos contra accurata ut solet disputatione Dziatzko Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 421 sqq. v. 1—4, 7—9, (fortasse 10 et 11), 46. 56—58, 61—79, 54, 55, 47, 49, 80—110 Plautinos esse probare studet: denique Reinhardtus Studemundi Stud. vol. I p. 80 sqq. haec esse genuina suspicatur 1. 2. 7—9. 106—110 cetera tribus quattuorve hominibus attribuens. Quem bene refutavit Dziatzko Mus. Rhen. vol. 29 (a. 1874) p. 63 sq. Cf. praeterea anonymus Ind. phil. IV (a. 1872) p. 394 CHARINVS ADOLESCENS. B. CHARINVS reliqui: de quo nomine cf. praef. 1. uas c. spat. C. Quas Z decretum st D. ducere n̄c st B. decretum est F 2. Et meos C amoris CD V. 3—17 sic ordinavit Ritschelius Parerg. p. 17 sq., qui in libris collocantur 12—17. 5—11. 3. 4 V. 3—4 num transponendi sint dubitat Dziatzko l. s. s. p. 439 3. Etsi Bothius. Fit B. Et reliqui hercle Ritschelius. ēē BCD. esse FZ. etiam Camerarius. etsi Salmasius. ecce Gronovius. equidem Ussingius matorum B. amatorum Acidalius, Dziatzko l. s. s. 4. Pro mea persona ut sim ad uos Ritschelius. p mea p conatus sum uos sumq, B. Per me perconatus sum uossumq; CD. Per me percontatus sum sumque F'Z, et sine sum libri Mureti Var. lect. XVIII 9. Per meam personam ad uos qui sim Bothius, sed is alias alia suadens et alia aliis incredibilia. Prius ac percontatus sum uos, sumpsit Pistoris index ilico F'. inde ex ilico BD. inde ex ilico C. iudex illico Z. indicium illico Pistoris Aliorum de v. 3. 4 commenta vel potius portenta, ut Salmasii, Acidalii, Alciati apud Lambinum, Gronovii, Ussingii consulto omissa sunt De v. 5 sq. cf. Dziatzko de prol. p. 27, ubi post Osannum Anal. p. 172, sed firmioribus usus argumentis, hos versus spurios esse ratiocinatur

(Graece haec uocatur Émporos Philémonis:

6

Eadem latine Mercator Macci Titi.)

Pater ad mercatum hinc me meus misit Rhodum:

Biennium iam factumst, postquam abii domo.

Ibi amare ocepi forma eximia mulierem.

Sed ea ut sim implicitus dicam, si operae est auribus 10

Atque aduertendum ad animum adest benignitas.

(Non ego item facio, ut alios in comoediis

Vi uidi amoris facere, qui aut Nocti aut Dii

10. *Nonius* p. 176, 23: SimPLICITUS, simpliciter. *Plautus Mercatore*: 'Sed . . . auribus' 13. 14. *Servius ad Aen. I* 636: Munera laetitiamque dei] huc spectat *Danielis schol. hoc*: non nulli 'dii' legunt . . . *Plautus in Mercatore*: 'Qui . . . Lunae'

5. Grece *CD* uocatur *Emporos Iuntina*. uocaturē porus *B*. uocatur *emporos reliqui* 6. *Macci Titi Ritschelius Parerg. p. 21*. mactici *B*: cuius scripturae mentionem *Bentleianam* (in *Phorm. prol. 26*) non intellexit *Osannus Anal. Pl. p. 175*. mactici *CD F*. martici *Z*. matii libri *Mureti l. s. s.* (unde ille scribendum esse coniecit *M. Attii*). Macci Titi *Buggius Philol. vol. 30 (a. 1872) p. 640*, recte refutatus a *Luchsio Studemundi Stud. vol. I p. 74. cf. Brugmanus p. 50*. Marci Accii *Pio duce Pylades*. Marci Attici *Bothius* 7. admercatum *C* hinc meus me *Pius*. hic me meus *CD F*. hic meneus *B*. hic meus me *Z*. meus med hinc dubitanter *Ritschelius in adnotatione rhodum F Z*. rhodus *CD*. rodus *B*: cf. v. 93 et 257 8. factum est libri abii s. v. *C* 9. Ibi amare ocepi *Gruterus*. Abii amare ocepit *B*. Abii ocepi amare (ocepiamare *C*) *CD*. Ocepi amare *F Z* V. 10 sq. spurios dicit *Reinhardtus l. s. s.* 10. Sed ea ut sim implicitus *Lambinus*. Sed eam (Sedeam *B*) ut sim (sit *B*) implicitus (implicitus *C*: implicitas *D*¹: corr. *D*²) *BCD*. Sed eam ut simplicius *F*. Sed eam ut simpliciter *Z*. Sed eam simplicitus *Nonius de adverbio simplicitus somnians* ficam *C* si om. *Z* operae est *Bothius*. opera est libri cum *Nonio* 11—17 spurios esse censent *Dziatzko et Reinhardtus* 11. Atque aduertendum ad *Acidalius*. Atque aduertendam ut *BCD F*. Atque aduertendum ut *Z*. Atque ad uortendum huc *Pylades*. Atque ad aduertendum *Camerarius*. Adque aduertendum huc *Ritschelius Parerg. p. 18 fortasse vere: cf. Dziatzko l. s. s. p. 433* animus *F* 12. item *Muretus e suo quodam libro*. idem *BDF Z*. idest *C* ut alios *C*. ut alias *Bothius* in comediis *D*. incomediis *C* Recte comparat *Dziatzko l. s. s. p. 436 Amphitr. v. 41 sq.* 13. Vi uidi amoris facere *Ussingius*. Vidi amoris facere *BCD F*. Vidi amantis facere *Z*. Vidi amatores facere scripsit et excusavit *Ritschelius Parerg. p. 17 et Proleg. p. CCII. cf. Lachmannus in Lucr. p. 388 et Dziatzko l. s. s. p. 436*. Amantis uidi facere *Pylades*. Vidi facere amatores *Camerarius*. Vidi iam more facere *Muellerus Pros. Pl. p. 540 adn.* Amores uidi facere *Spengelius T. Macc. Pl. p. 238: quos contra cf.*

Aut Sóli aut Lunae míserias narránt suas:
 Quos édepol ego credo húmanas querimónias 15
 Non tánti facere, quíd uelint quid nón uelint:
 Vobís narrabo pótius meas nunc míserias.
 Nam amórem haec cuncta uítia sectarí solent:
 Cura aégritudo nímiaque elegántia: —
 Haec nõn modo illum quí amat, sed quemque áttigit, 20
 Magno átque solido múltat infortúnio;
 Nec pól profecto quísqum sine grandí malo,
 (Prae quám res patitur, stúduit elegántiae:)—
 Sed amóri accedunt étiam haec, quae dixí minus:
 Insómnia, aerumna, érror, terror ét fuga, 25
 Inéptia atque stúltitia adeo et témeritas,
 Incógitantia, éxcors inmodéstia,
 Petulántia et cupíditas, maliuoléntia;

Dziatzko l. s. s. p. 436 quia *B*, *cod. C Servii* nocti aut dii *Servius*,
Scioppius Susp. lect. I, 21. noctu aut die (*ex dii*) *D.* noctu aut die *BCF.*
 nocti aut diei *Z* 14. lune *D* miserias au narras suas *B* 15.
 edepol ego *Ritscheli*. pol ego (*polego C*) *libri.* quidem pol ego
Muellerus Pros. Pl. p. 498 crednam *Reizius.* creduo *Bothius*
 humanas querimonias *Camerarius.* humanisque rimonias *B.* humanis
 querimoniis *reliqui* *Numerorum concinnitati sic olim consulebat*
Ritscheli: Quos quidem ego credo humanas pol querimonias 16.
 tanti facere] tacere *B* quid uelint quid non uelint *Camerarius.* qđ
 uelin uelintq, non uelint *B.* quid uelint aut quid non uelint (*non-*
uelint C) *reliqui* *V. 18—39 Plautinos esse negauerunt Dziatzko et*
Reinhardtus, sed hic ut de duobus auctoribus cogitari posse censeat
 18. hec *D.* uicia *CD.* uitias *B* sectare *B* 19. Curam egritudo *B.* Cura
 egritudo *CD* aelegantia *B.* elegantia (*a extr. s. v. m. 2*) *D*
 20. Hoc *Z.* Nec *F* non *s. v. C* illumq; amat *C* illum modo
 qui a *Pylade* est quemquem *Scaliger* attingit *CD* 21. solitudo
B mutat *B.* mulctat *FZ.* mactat *Lambinus* 22. grande *B*
 grandimalo *C* 23. Prequã *D.* Prae quam (*Prae e corr.*) *C.* Praeter-
 quam *Z,* non displicens *Handio Turs. IV p. 527* respatitur *C*
 studuit *Camerarius.* studit *B.* studet *reliqui* aelegantie *B* 24.
 et iam *B.* que *D.* quod *B* dixi minus *B.* dixi m8s *D.* dixi-
 mus *reliqui* 25. erumna *BCD* error terror et *Camerarius.* errore
 terrore *B.* error et terror et *reliqui.* error et terror *Ussingius* 26.
 Ineptiae *Camerarius.* Inepties *Lachmannus* atque stultitia adeo *Rit-*
scheli. stultitiaque adeo *libri:* cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 8*
 temeritast *CD.* temerita st *B* 27. excors inmodestia] cupiditas
 et maliuolentia *Z:* corr. *Scutarius* 28. Petálantia *D* et cupiditas
BCD. cupiditas *FZ.* cupiditas et *Pylades* maliuolentia *DFZ.*
 mali uolentia *C.* male uolentia *B*

Inhaéret auiditás, desidia, iniúria,
 Inópia, contumélia et dispéndium, 30
 Multíloquium, paucíloquium. hoc ideó quia,
 Quae níhil attingunt ád rem nec sunt úsui,
 Ea amátor profert saépe aduorsò témpore;
 Ac paucíloquium rúrsum idcirco praédico,
 Quia núllus usquam amátor adeost cállide 35
 Facúndus, quae in rem sánt suam, ut possít loqui.
 Nunc uós mi irasci ob mútiloquium nón decet:
 Eodém, quo amorem, Vénus mi hoc legauít die.
 Illúc reuorti cértumst, ut coepta éloquar.)
 Princípio ut aetas éx ephebis éxiit 40

29. Inheret C. Inheret D³ FZ. Ineret BD. Haeret Bothius
 auiditas, quod non malum esse dicit Ritscheliuſ in adn., Pareus tert.
 etiam (et iam B) auiditas libri desidia D³ FZ. residia BCD¹, a
 Grutero defensum. uesidia Palmerius p. 873 desidia inopia || Iniuria
 Bergkii in Diar. antiq. a. 1835 p. 912, Ritscheliuſ. iracundia || Inopia
 Muellerus Pros. Pl. p. 461 adn. desidia, incuria Acidaliuſ. recti incuria
 Ussingius 30. Cf. v. 29 dispendia D, corr. m. 1 31. Multiloquium
 pauciloquium Z. Multiloquium pauciloquii F. Multiloquium parum-
 loquium D. Multiloquium parum loquium BC Pauciloquium,
 multiloquium Ritscheliuſ, qui traditam scripturam sic tantummodo recte
 habere dicit, si eo illud fit sequeretur hoc ideo ego. hoc ideo fit
 libri. hoc eo fit Ritscheliuſ, ideo hoc fit placere negans 32. Que
 B adrem C sunt usui || Ea amator Ritscheliuſ. sunt uidi || Tam
 amator B. suntus uidi || Tam amator CD. sumptus uidet. || Tum
 amator FZ. Tam pro tamen esse voluit Bothius probante Seyfferto
 Stud. Plaut. p. 14 33. Cf. v. 32 profert saepe Pylades: profert
 se 'prisci codd.' Pii. proferri sepe BCD F et, nisi quod saepe, Z
 aduerso FZ 34. Ac Bothius olim. Hoc libri rursus idcirco] sumit
 circo B 35. usquam B. unquam D. umquam C adeost callide
 Camerariuſ. adeos callide B. adeo callidus CFZ. adeo callid D
 36. Facundus quae* Camerariuſ. Facundusque libri rem sint
 suam Camerariuſ. rem insit sua BC. rem fit sua D¹. rem fuit (u
 s. v.) sua D³. rem infit suam FZ. re insit sua codd. Pyladis 37.
 mihi BDC obmulti loquium C ndecet C 38. Eodemquo C
 uen^o (= uen^o?) C mihi hoc Camerariuſ. mihi hac B. hac mihi
 CD. hanc mihi FZ legaũ CD diem FZ Amor et Venus
 me hoc legarunt die mire Scaliger 39. reũti CD. reuertí reliqui
 certumst, ut coepta Ritscheliuſ Parerg. p. 20. certum et conata BDZ.
 certum iconata C. certum ē et conata F. certum ut conata Came-
 rariuſ. certum ut incohata idem coniecit V. 40—60 a Plauto ab-
 iudicat Reinhardtus, postquam de plerisque praeter v. 46 et 56—58
 dubitari posse iam Dziatsko significavit: assentitur Lorenzius in Bur-
 siani Annal. a. 1876 II p. 83 40. ut aetas ex ephebis exiit

Atque ánimus studio amótus puerilíst meus,
 Amáre ualide coépi hinc meretricem. ílico
 (Res éxulatum ad íllam clam abibát patris:)
 Leno ínportunus, dóminus eius múlteris,
 Vi súmma, ut quicque póterat, rapiebát domum. 45
 Obiúrigare páter haec noctes ét dies:
 Conclámitare tóta urbe et praedícere,
 Omnés timerent(mútuitanti, credere.
 Perfídiam lenonum, íniustitiam exprómere:
 Lacerári ualide suám rem, illorum augérier. 50

Ritscheli *Parerg.* p. 20 (coll. *Bacch.* 152), *Fleckeisenus Exerc. crit.* p. 37 sq. atque animus phoeb; etate exiit *BDF* (nisi quod phoeb' et aetate *D*, phoebus *F*). atque animus etate exiit: phoebus *C*. atque animus ephebis aetate exiit *Z*. ut ex ephebis aetate exii *Muretus Var. Lect. XVIII* 9, iterum *Acidalius*. atque aetas ex ephebis exiit *Dousa fil. Fallitur Handius Turs. I* p. 473 41. puerili est meus *Pylades*. puerilest meus *B*. puerilest meumst *D*. pueril^ost mecumst *C*. puerilest. Meum est *F*. puerili Meus est *Z*. puerili meust *Bothius* 42. coepit *BCF*. cepit *D* hinc *Bothius*. hic libri meretricem *CD* 43. Res *Pius. om.* *Z*. Rex reliqui, idemque add. *Scutarius* exultañ *C* adillam *C*. atillam *B* clam abibat *Bothius*. abibat clam *Gulielmius*. iam abibat *BCF*. iã bibit *D*¹. iã^a bibit *D*² 44. importunus *CD* 45. Vi summa ut quicque *Ritscheli*. Visum at quicque *CD*. Vi sumat quoq, *B*. Vi summa quicque *FZ*. Vi summa quicquid *Saracenus*. Vi summa quicque ut *Camerarius* rapib; *B* *V.* 46—60 ita disposui, qui sic se excipiunt in libris: 46. 49. 50. 54. 55. 47. 48. 51. 52. 53. 56—60: pro quo ordine hunc commendabat *Ritscheli*: 46. 51—53. 49. 50. 56—60. 47. 48. 54. 55: *V.* 59. 60. 54. 55. 47. 48 post v. 79 ponit *Ladewigius Philol. vol. XVII* (a. 1861) p. 476 sq.: eodem v. 54. 55. 47. 48 *Dziatzko l. s. s.* (deletis v. 49—53. 59. 60). *Reinhardtus v. 49. 50 tradito l. defendens v. 54. 59. 60. 55. 47. 48 post v. 79 inserit. Solum v. 51 Scaliger post v. 49 ponebat* 46. Obiurigare *Ritscheli*: cf. *Op. phil. vol. II* p. 428. Obiurgaret *B*. obiurgare *DZ*. obiurgare *C*. obiurgat *F* pater hec *BD*. pater ob haec me *Pylades*: haec pater me *Hermannus, Bothius*. pater haec me *Camerarius* nōstēs *C*. noctis *D* 47. Conclamitaret *B* p̄diceret *B* 48. Om̄s *BD* timerent *Ritscheli*. tenerent libri. cauerent *Lambinus*. renuerent *Guyetus* mutuitanti 'ex codd. ant.' *Pylades, Camerarius* in adnot., *Turnebus Advers. XVII* 3, *Gulielmius*. mutu tanti *CD*. mutuanti *B*. nutu tanti *FZ* 49. *V. delet Dziatzko l. s. s. p. 428* Perfidiā lenonum, iniustitiā *Ritscheli*. Perfidiā iniustitiā (in iusticiā *B*) lenonum libri. Lenonum perfidiā, iniustitiā *Bothius*. Cf. *Beckeri Qu. de com. Rom. fab. p. 100 sq.* Lenonem perfidiā, iniustitiā *Reinhardtus l. s. s. p. 57* exp̄meret *B*. exprimere *Z* 50. illorum *Ritscheli*, qui in adnot. et *Op. philol. vol. II* p. 684

Amórem multos ínlexe in dispéndium;
 Intémperantem, incógitantem, iniúrium
 Trahere éxhaurire mé quod quirem ab sé domo.
 Summo haéc clamore; intérdum mussans cónloqui
 Abnúere: negitare ádeo me natúm suom. 55
 Ratiónem pessumam ésse, ea quae ipso óptuma
 Omnis labores ínuenisset pérferens,
 Amóris ui diffúnditari ac dídier.
 Conuítium tot me ánnos iam se páscere:

etiam haec profert: Lacerari suam rem, illius ualide augerier. Cf. *Luchsius de gen. p. 51 et Brandtius de gen. p. 15* 51. illexe *Camerarius*. illexisse *Pylades*. inlexit *B*. illexit *reliqui* in-dispendium *C* 52. incogitantem *Ritscheli*. non modestum *libri* (nisi quod non modestum ñ modestū *D*): quod interpretamentum videtur intemperantem vocis. Intemperantem, inmodicum, excordem, iniurium *Ritscheli* in adnot. 53. Traheret *B* exhaurire *Camerarius*. exurire *libri* Construendum esse trahere me quod exhaurire quirem monet *Ritscheli* in adnot. quod] q, *F* querē *B* ad *Z* domo *Camerarius*. domum *libri*. domu *Kampmannus de AB praep. p. 26* 54. hec *D*. hoc *Z* mussans, conloqui post *Palmerium p. 750* (qui mussas = mussans) *Gruterus*. mussans loqui *Pius* (unde profectus mussans interdum loqui transponebat *Pylades*, quod e 'sanctuariis bibliothecarum reposuisse' *Turnebum Muretus* narrat). mussa cōloqui *CD*. missa conloqui *B*. mussat loqui *FZ*. mihi se colloqui *Camerarius*. mussando loqui *Lambinus, Dousa Expl. III 14*. summisce loqui alii apud *Lambinum* 55. Abnueret *B*. Abnugere *D* negitari adeo *CD*. necitaria deo *B* menatum *BC* suum *libri* 56. Rationem pessimam esse, ea quae *Camerarius*. Rationem pessumam ea eaq, *B*. Ratione pessuma eaque *reliqui*. Ratione pessuma a me quae *Ussingius* ipsius *B* optuma (a ex e) *D* 57. Om̃s *BCD* Omnesque mores *Z* inuenisset *B*. inuenisse *CFZ*. inuenisse (e post. s. r. m. 2) *D* perferens e con. *Scaligeri Lambinus: quod 'in veteribus' esse Muretus dixerat: idemque suasit Pistoris*. perferis *BCD*. perseris *FZ*. perserus 'cod. ant.' *Pii* 58. Amoris ui diffunditari *Camerarius*, qui idem in *B* correxit praeter difunditari. Mori sui difunditari *B*. Mores uidi funditari *reliqui cum ras. post* Mores *C* didier *Gronovius*. didere *CDZ*, 'codd. ant.' *Pii*. dedere *F*. die heret *B*. deteri *Camerarius*. didere (et diffunditare) *Gulielmius omni perversa constructione verborum* 59. Conuitium *FZ*. Conuirium *CD*. Coniurium *B*. commilcutum et commulcium duo codd. *Lambini*. Conuicio *Pistoris* se pascere *Dousa Explan. III 14: atque ita Bentleius in Hor. carm. I 37, 9 ed. Amst.* si pasceret *BDZ*. sipasceret *C*. si pascere *F*. sic pascere post *Pium Lambinus*. sic poscier *Pistoris*. si posceret mira machinans *Gulielmius*. mihi phascere (et se pro me) *Mureti 'veteres membranae', simul integro versiculo addito* Suisque ingratiis me uitam agere perperam

Quod nīsi puderet, né luberet uíuere. 60
 Sese éxtemplo ex ephébis postquam excésserit,
 Non, út ego, amorī néque desidiae in ótio
 Operám dedisse, néque potestatém sibi
 Fuisse: adeo arte cóhibitum se esse á patre.
 Multo ópere inmundo rústico se exércitum, 65
 Nec nīsi quíncto anno quóque solitum uísere
 Urbem, átque extemplo inde, út spectauissét peplum,
 Rus rúsum confestim éxigi solitum á patre.
 Ibi múlto primum sése familiárium
 Labórauisse, quom haéc pater sibi diceret: 70
 'Tibi arás, tibi occas, tíbi seris: tibi itém metes,
 Tibi dénique iste páriet laetitiám labos'.
 Postquám recesset uíta patrio córpore,
 Agrúm se uendidísse atque ea pecúnia
 Nauém, metretas quae trecentas tólleret, 75

60. Quem *Pius* puderet, ne luberet *Pius*. luderet ne luberet
CDFZ. luderet ne luderet *B* uiueret uiueret *B* *V.* 61—105
damnat Reinhardtus l. s. s., quem refutavit Dziatzko Mus. Rhén. vol.
29 (a. 1874) p. 63 sq. 61. exphebis *B*. ex ephe////bis (bi e corr.)
C excesseris *BCD* 62. Nonne (None *D*) ut ego mori *BCD*
 desidie *D*. insidiae *B* inotio *C* 63. dedisset *BCD* potestam
CDFZ 64. Fuisset *B* arcte *Saracenus* se esse *Pylades*. esse
CD FZ. esset *B*. esse se *Camerarius, Bentleius in And. I 1, 27.*
 sese *Gruterus*. essere lepidè *Guyetus* apatre *C* 65. Multopere
Z immundo *CD*. immōdo *Z*. in mundo *Pylades, Meursius, Pal-*
merius: dissente Gulielmio rustico se 'vetusta exemplaria' *Pii.*
 rusticose *B*. rusticos reliqui 66. Neque libri, nisi quod Nequē *B*
 misi *C* quinto e quicto *B*. quinto reliqui solitum *Rit-*
schelius. positum *BCDF*. posse tum *Z*. assuetum *Gulielmius*. po-
 tuisse *Guyetus* uisere] ē *B* anno posse inuisere *Scaliger*
 67. peplum *BC*. poplu *D*. populum *FZ* 68. rusum *B*. rursum
 reliqui exigit *BCD* apatre *C* 69. Ibo *C* primum sese
Pylades. primum se libri. plurimum se 'vetus liber' *Mureti*
 70. Labor agisse *B* qm̄ *B*. cum reliqui hec *D* 71. occas
Pylades. occasus *B*. occasis *CD*. occassis *FZ* eris *B*. s̄aris *C*,
 unde saris *Kochius Mus. Rhén. vol. 25 (a. 1870) p. 620 restituit,*
idem profert Muellerus Add. ad Pros. Pl. p. 111: at recte Ribbeckius
fragm. com.² p. 75 contra attulit Epid. v. 265 item *Guyetus*. eidem
 libri metes 'vetus' *Mureti*. metis libri 72. isti *B*. istic *Bothius*.
 ipsi idem letitiam *C*. letitiam *BD* labos *BF*. babos *C*. habes *D*.
 obes *Z*. labor iam *Saracenus* 73. recesset *Lambinus*. recessit libri
 corpora *B* 74. uendidisset *B* atque apecunia *C* 75. Nauē *B*.
 Nauim reliqui metretasque *B* quae trecentas *C*. que trecentas *D*

Parásse, atque ea se mércis uectatum úndique

* * * * *

Adeó dum, quae tum habéret, peperissét bona.

Me idém decere si, út deceret mé, forem.

Ego úbi ita uisum meó patri esse intéllego,

80

Atque ódio me esse quoí placere aequóm fuit,

Améns amansque tándem animum offirmó meum:

Dico ésse iturum mé mercatum, sí uelit;

Amórem missum fácere me, dum illi óbsequar.

Agit grátias mi atque íngenium adlaudát meum,

85

Et méa promissa nón neglexit pérsequi.

Aedícat nauem círcurum et mercís emit:

87. *Nonius* p. 533, 25: *Cercurus . . . Plantus . . . Mercatore:*
'Aedificat . . . emit'

76. *Parasset B* ea se mercis uectatum undique *cum lacuna unius versus (quem talem esse potuisse: Abiisse in terras sólas orasque últumas coll. Most. 995) Ritscheli*us. eam semp scis uectatū undique *B*. eā sempcis uectatam undique *CD*. eam semper cis uectatem undique *F*. eam semper eis uectatam undique *Z*. eapse mercis uectatum undique *Scaliger*, eapse mercis esse se *afferens e 'v. c.'* ea se in Persis uectatum undique *Gulielmi*us. ea semet sic uectatum undique *Acidali*us. ea semper se inuectatum undique *Bothi*us. ea se mercis uectasse undique *sine lacuna Ritscheli*us in *adn.* 78. quae tum *vetus liber Mureti, Dousa fil.* questum *Z*. questum *reliqui* peperisset *B*. peperisse *CDFZ* 79. Meidem *BC* decere si ut deceret *Pylades*. diceret si ut diceret (siutdiceret *C*) *BCD*. diceret si ut deceret *F'Z*. dicere sic (ut deceret) '*prisca exemplaria*' *Pii* 80. ubi ita uisum *Ritscheli*us. me ubi inuisum *libri* esset *B* 81. hodie *B* me esse *Pylades*. esse me *libri nisi quod* esset *B*. esse ei me *Gruterus, quod etiam minus placere dicit Ritscheli*us in *adn.* quam ei me esse quoí placere *Camerari*us. quod placeret *libri* aeqm̄ *B*. equum *reliqui* 82. amasque *B* tandem animum *Kochius Em. Pl. p. XIII.* ut animum *libri*. actutum animum *Ritscheli*us. utut animum *Pylades*. ui animum *Ussingi*us. iam animum *placere negat Ritscheli*us in *adnot.* *Quamquam fateor mihi ante animum quaedam deesse videri propter verba* *Amens amansque* 83. esset *B* mercatus *B* sinelit *C* 84. facerem edum *B* illa *D* 85. grates *Guyetus* mihi *BCD* Mihi grátias agit, ingenium poterit, ut ait *Ritscheli*us in *adn.*, cui nimiae offensionis correpta in agit ultima fuerit ingeni///um cum *ras. C* allaudat *CD* 86. Et *Ritscheli*us. Sed *BCDF'Z* non exleít psequi *B*: unde neglexeit *Kochius Em. Pl. p. XIII* 87. Edificat *CD* nauem *B*, *Nonius*. nauim *reliqui* cercurum *Camerari*us (et ante cum circerum *Saracenus*) e *Nonio*, ubi cercyrum *libri*. gubnatorū *B*.

Paráta nauí inpónit: praetereá mihi
 Taléntum argenti ipsús sua adnumerát manu:
 Seruom úna mittit, qui ólim a puero páruolo 90
 Mihi paédagogus fúerat, quasi uti míhi foret
 Custós. his sic conféctis nauem sóluimus.
 Rhodúm uenimus, úbi quas merces uéxeram
 Omnís ut uolui uéndidi ex senténtia:
 Lucrum íngens facio praéterquam mihi méus pater 95
 Dedit aéstimatas mérces. ita pecúlium,
 Confício grande. séd dum in portu illi ámbulo,
 Hospés me quidam adgnóuit, ad cenám uocat.
 Venió, decumbo, accéptus hilare atque ámpliter.
 Discúbitum noctu ut ímus, ecce ad me áduenit 100
 Mulíer, qua muliere ália nullast púlcríor:
 Ea nócte mecum illa hóspitis iussú fuit.
 Vosmét uidete, quám mihi ualde plácuerit:
 Postrídie hospitem ádeo, oro ut uendát mihi:

99. Ampliter ex hoc v. excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschelius
 Opusc. phil. vol. II p. 244

gerariam reliqui merces FZ, Nonius emit] sue B 88. Patraui
 B. Num Paratae nauí? Ritschelius in adn. imponit CD pre-
 terea C 89. ipse sua Camerarius. ipse sua libri. sua ipse Rit-
 schelius in adn. dubitanter. Muelléri commenta Pros. Pl. p. 491 re-
 futavit Luchsíus Studemundi Stud. vol. I p. 46, ubi simul hunc íctum
 commendat: ipse sua abnumerat BCD 90. Seruum C uana
 B a D² FZ. om. BCD¹ paruulo libri 91. pedagogus BCD
 92. his sic Bothius. isset BCD. isce F. hisce Z. iisce Came-
 rarius confestim D³ FZ nauem B. nauim reliqui 93. Rodum
 B: cf. ad v. 7 94. Om̃s B utuolui C ex sententia C
 95. facio 'prisca exemplaria' Pii. facto BCD FZ, Bothius³
 praeter^{quam} C. praequam Salmasius 96. estimatas D peculum
 B 97. inportu BC. in portu DFZ illi BCD, Scioppius Susp.
 lect. I 21. ibi FZ 98. adgnouit B. agnouit reliqui adcenam
 B. adcaenam C. ad cenam D. ad coenam Z 100. utimus C
 adme C 101. quam B muliere Scaliger, Salmasius. mulier libri
 quod defendit Kienitz De qui e. q. s. p. 533 coll. Cas. V 1, 10
 nulla est BFZ pulchior CD. pulchrior reliqui 102. illi B
 hospites C iussu] uisus Z, corr. a Scutario 103. Vos metui dete
 B Post mihi rasum in C 104. Postridie (r e corr.) C ora B
 utúdat C

Dico eíus pro méritis grátum me et muném fore. 105
 Quid uérbis opus est? émi eam atque aduéxi heri.
 Eam me áduexisse nólo resciscát pater.
 Modo eám reliqui ad pórtum in nauí et séruolum.
 Sed quíd currentem séruom a portu cónspicor,
 Quem náui abire uétui? timeo quíd siet. 110

ACANTHIO. CHARINVS

ACANTHIO

Ex súmms opibus uíribusque usque éxperire, nítere,
 Erus út minor operá tua seruétur. agedum, Acánthio,
 Abige ábs te lassitúdinem: caue pígrítiae praeuórtier.
 Simul aútem, plenis sémitis qui aduórsum eunt, aspéllito:
 Detrúde, deturba ín uiam. haec hic díscipulína péssumast: 115

105. *Nonius* p. 137, 6: Munia, officia . . . Plautus Mercatore: 'Dico . . . fore'

105. dicens pro *Nonius* promeritis *C* munem *BCD*, *Nonius*.
 munem *Z*. memorem *F*, *codd. Clericanus et Pithoeanus Lambini*.
 moenem *Palmerius* p. 882 106. uerbis opus est] opus uerbis *B*
 emi eam *Bentleius, Reizius, Ritscheli*: emi *Pius*. mi *B*. m *D*.
 mihi *CZ*. dat mihi *F*. emi mi *Bothius*. Minus placere emi atque ad-
 nexi huc (vel huc aduexi) heri *Ritscheli* adnotat: de emi illam cogi-
 tari posse dicit *Spengelius* 'Plautus' p. 234 eri *D* 107. Sed me
Reinhardtus l. s. s. p. 91 resciscat *D*. rescitat *B* 108. tam *C*
 et] ut *F* seruulum *CD* 109. quod *C* seruulum *CDFZ*
 a portu *D* 110. uetitu te meo (ti eras.) *B* siet *B*. sit reliqui

Act. I sc. 2 ACHANTIO SERVVS · CHARINVS ADOLESCENS
B. ACHANTIO. CHARINVS *CD* 111. Exsummis *C* 112. Ser-
 uetur ex Seruitur *D* agendum *BCD* achantio *BCD*: et sic con-
 stanter 113. Accepi abste *B* pigritiae praeuertier *codd. Pyladis*:
 idemque iam *Saracenus*. pigritiae (pigritie *D*, pigriciae *C*) prae-
 uerteris libri fort. recte. praeuortare pigritiae *Ritscheli* in adnot.
 Sequitur in libris quem cum *Ritschelio* feci v. 124 114. plenis
 semitis *Ritscheli*: cf. *Opusc. phil. vol. II* p. 397. plenissimetus
CDF. plenissime *B*. plenissime iis *Z*. plenissime eos *Pylades*. 'alias
 planissime, alias paenissime' *Lambinus*. eos paenissime *Guyetus*. eos
 plenissime *Bothius*. Novisse se qui de penitissime cogitaret dicit *Rit-*
scheli qui aduersum (qui aduersum *C*) libri erunt *Acidali*
 aspellite *C*. aspelito *Z*. cispellito *Palmerius*: rectissime damnatum a
Bentleio in *Heaut. II* 3, 20 115. Detrudetur iam in *B* hec *BD*.
 nam haec *Pylades* hic disciplina *Ritscheli* *Opusc. phil. vol. II*
 p. 397 duce *Fleckeiseno*. hic disciplina *Camerarius*. disciplina hic

Curréti, properanti hódie hau quisquam dígnum habet de-
cédere.

Ita tré simitu rés agendaé súnt, quando unam occéperis:
Et cúrrendum et pugnándum et autem iúrigandumst ín uia.

CHARINVS

Quid illúc est, quod ille tam éxpedite exquírit cursurám sibi?
Curaést, negoti quíd sit aut quid núntiet.

ACANTHIO

Nugás ago: 120

Quam réstito, tam máxume res ín periclo uórtitur.

CHARINVS

Malí nescio quíd núntiat: genua húnc cursorem déserunt.

ACANTHIO

Perií: seditioném facit lien, óccupat praecórdia.
Simul énicat suspíritus: uix súffero hercle anhélitum.

117. *Nonius* p. 175, 18: Simitu, simul . . . Plautus . . . Mer-
catore: 'Ita . . . occeperis'

libri, quod def. A. Spengel *Philol.* 23 (a. 1866) p. 671 pessuma st
B. pessima est reliqui V. 116—118 trochaicos esse voluit Rit-
schelius: at cf. *Brixius Philol.* vol. 12 (a. 1857) p. 650, *Buechelerus*
Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 448, *Studemundus de cant.* p. 76,
Muellerus Pros. Pl. p. 78 116. properandi D hodie hau scripsi. heu
B. haud reliqui. hau *Ritschelius*. hic hau *Muellerus Pros. Pl.* p. 78.
hau tibi *Brixius Philol.* vol. 12 (a. 1857) p. 650 quisquam usquam
Buechelerus l. s. s. 117. Itres B simitures B, *Nonius*. simul res
reliqui. res simitu *Brixius Qu. pros.* p. 31 et *Ritschelius* trochaicum
discribentes: iambicum tuentur *Kampmannus de reb. mil.* p. 34, *Muel-*
lerus l. s. s., *Studemundus de cant.* p. 76, alii agendę C. agende
D unam hoc ceperis *Nonius* 118. currendum est et *Scaliger*,
Guyetus, *Ritschelius* pugnandum est *Guyetus* et ante FZ. et
item *Guyetus* (ut *Stich.* 213) iurigandum est B. iurgandum est
reliqui. iurgandum *Guyetus*. et iurigandum autem *Ritschelius*: cf.
Opusc. phil. vol. II p. 397, 426, ubi de et autem sic posito graves dubi-
tationes ciet inuia C 119. illud est BZ. illuc *Bothius* ex-
peditam *Ussingius* 120. Curaest *Ritschelius*. Curast B C D F. Cura
est Z negotii B nuntient B 121. Quam restito *Bentleius*, *Brixius*
Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651. Quam resisto (res isto B) libri. Qui
quam (vel Nam quam) resisto *Ritschelius* maxime B C D tam res
maxime *Ritschelius*. maxime resisto, tam res *Pylades*. De Quom resisto,
tum res maximo ne cogitetur monet *Ritschelius* in adn. 122. nunciat
D genua . . . deserunt *Charino* continuavit *Ritschelius*: *Acanthioni*
libri tribuunt 123. sedicionem D lien] cf. *Hermannus praef.*
Bacch. p. VI 124. Huc reposuit *Ritschelius*, qui in libris post v. 113

Perii: ánimam nequeo uórtere: nimis níhili tibicén siem. 125
 Numquam édepol omnes bálineae mi hanc lássitudinem éximent.
 Domín an foris dicam ésse erum Charínum, ego animi péndeo.

CHARINVS

Quíd illuc sit negóti lubet scire éx hoc, ut sim cértior.

ACANTHIO

Át etiam asto? at étiam cesso fóribus facere hisce ássulas?
 Áperite aliquis. úbi Charinus érus est? dominest án foris? 130
 Num quísquam adire ad óstium dignum árbitratur?

CHARINVS

Écce me,

Acánthio, quem quaéris.

est. Post v. 122 collocabat Scaliger, post 125 Scriuerius enicat suspiritus Ritscheliuss. enicat suspiritus B. enicat spiritus reliqui. emicato suspiritus Camerarius. enicato suspiritus Dousa Expl. IV 14. enica suspiritus Bothius De v. 125 sq. cf. v. 136 125. uertere libri nummis 'prisca exemplaria' Pii nihili tibicen siem Camerarius. nihil tibi censiem libri Sequitur in libris v. 137 126. Nunquam CD balinaee B. balineę C. balneae FZ mihi libri eximeant B 127. Trochaicum descripsit Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651, quem secuti sunt multi, iambicum Ritscheliuss Domi nam B anforis C Charinum, ego A. Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 671. Charinum. Char. Ego libri Ergo Bothius 128. Vers. delet Ussingius Pers. add. Spengelius l. ad v. 127 exscripto: om. libri Iambos descripsit Ritscheliuss, trochaeos Brixius l. s. s. illuc CF. illud BDZ sit negotii BCD. sit negotii FZ. negoti sit Acidalius, Ritscheliuss lubet scire ex hoc ut A. Spengelius l. s. s. lubet scire me ex hoc metuit B. lubet scire me ex hoc metu ut CFZ. lubet scire me ex hoc tu (me m. 2) ut D. lubet scire me ex hoc, ut Pylades. lubet scire ex hoc me, ut Acidalius. lubet mi adire huc ut Ritscheliuss. lubet adire me, ut Brixius l. s. s. Fuisse cum placeret scitari hinc ut vel seruare hunc ut adnotat Ritscheliuss sim certior Camerarius. sim certus libri. certus ut siem reicit Ritscheliuss. ut certus siem Brixius l. s. s. lubet mi adire, ut fiam certior Ritscheliuss in adnot. 129. Ad D asto at BD. as stro at C. assisto at Z et, nisi quod ac, F hisce assulas Camerarius. his cassulas BCD, de qua scriptura cf. Loewius Act. soc. phil. Lips. IV p. 350 et Spengelius praef. Trin. p. 12. his casulas F. his assulas Z 130. carinus D. charinū B erus est Ritscheliuss. seruus B. erus reliqui domin est an C. domine est an Pylades. domine stant B. domis est an D. domi est an FZ fores B 131. adostium C. ad hostium DFZ V. 132—133 in unum contraxit Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 428 sic: Acanthio quem quaeris. Quae te res malae agitant — — verbis Nusquamst disciplina ignauior eiectis ut fictis e v. 115 132. Achantio

ACANTHIO

Nusquamst disciplina ignáuior.

CHARINVS

Non mé uides? Quae té malae res ágitant?

ACANTHIO

Multae, ere, te átque me.

CHARINVS

Quid ést negoti?

ACANTHIO

Périimus.

CHARINVS

Princípium id inimicís dato.

135^a

ACANTHIO

At tíbi sortito id óbtigit.

135^b

CHARINVS

Loquere íd negoti quícquid est.

ACANTHIO

Placidé: uolo adquiéscere.

CHARINVS

At tu édepol sume láciniam atque abstérge sudorém tibi.

libri queris *BCD* nusquam est *BZ* disciplina *libri* *V. 133sq.* *Ritscheli* ita edidit: Char. ** Ac. ** Char. Quae té malae res ita ágitant? | Multae hércle temet átque me. Char. Quid ést negoti? Ac. Périimus *talia fere intercidisse ratus*: Char. Non me uides? Ac. ah salue ere: *de lacuna consentit Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458* 133. Non mé uides? quae té malae res *scripsi duce Ritschelio*. Quæ te malæ res *CD*. Que te res mala *B*. Que te male res *FZ*. res malae iam *Scaliger* Multæ ere te *C*. Multe ere te *D*. Multae here te *F'Z*. Multa eecte *B*, unde Multae aece (= aequæ) te *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458*. Multae hércle temet *Ritscheli* *Hunc versum et sequentem licentius tractat Fleckeisenus Exercit. p. 28* Quæ te res malae male ágitant? Ac. Multae, ere, aequæ te atque me *trochaeos describens Spengeli* *Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 673* *V. 134—135 tribus dimetris describunt libri, v. 136 addidit Weisius: cf. Spengeli* *l. s. s.* 134. negotii *B* Periimus *Camerari*. Periimus *libri* 135^a. id (*vel hoc*) *add. Lachmannus: om. libri* 135^b. optigit *B* 136. negotii *libri* quic quid *B*. quid est *Z*. quid siet *Ritscheli*: *cf. Trin. v. 88: traditam scripturam def. Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458* *Post h. v. ponit v. 125. 137. 126 Boltens* *stern de reb. scaen. p. 34* 137. huc transposuit *Bothius, in libris scriptum post 125; post 126 Acidali* Attu *CD* sume *B*, *Pylades*. sume tibi *CF'Z*. sumetibi *D* tibi *ACH libri: cf. ad v. 125*

ACANTHIO

Tua caúsa rupi rátrices: iam dúdum sputo ságuinem.

CHARINVS

Resínam ex melle Aegýptiam uoráto: saluom féceris.

ACANTHIO

At édepol tu calidám picem bibito: aégritudo abscésserit. 140

CHARINVS

Hóminem ego iracúndiorem quám te noui néminem.

ACANTHIO

Át ego maledicéntiorem quám te noui néminem.

CHARINVS

Sín, saluti quód tibi esse cénseo, id consuádeo?

ACANTHIO

Ápage istiusmodí salutem, cúm cruciatu quae áduenit.

CHARINVS

Díc mihi, an boní quid usquamst, quód quisquam uti
póssiet 145

Síne malo omni, aut né laborem cápias quom illo utí uoles?

ACANTHIO

Néscio ego istaec: phílosophari númquam didici néque scio.
Égo bonum, malúm quo accedit, míhi dari haud desídero.

138. *Nonius* p. 166, 6: Ramices dicuntur pulmones uel hernia. Plautus Mercatore: 'Tui . . . sanguinem'

V. 138 sqq. tractavit Rostius *Opusc.* p. 255 sqq. 138. ACH om. libri hoc loco: cf. v. 137 tui *Nonius* ramices FZ ex *Nonio*: ramites B. tramites CD iam dum] atrum dum *Nonius*, quo ne abutantur ad atrum iam commendandum monet *Ritscheli* 139. aegiptiam B. egyptiam CD uorato ex uoratu D saluum CD 140. tu edepol *Camerarius* bibito ex bibite D egritudo C. egritudo D 141. ego om. CDFZ 142. maledicenti orē B. male dicentiorē C 143. Sin (h. e. sine) BCD F: et sic *Bentleius* in *Eun.* V 4, 18. Sim Z. Si *Bothius*. Quin *Guyetus* 144. De istiusmodi cf. *Luchs* de gen. p. 55, *Brandt* p. 21 cum add. *Pylades*: om. libri cruciatu que C. cruciatuque B. cruciatu que D V. 145—148 num *Plautini* sint valde dubitat *Ritscheli* 145. usquam st BC quo *Muellerus* 'Nachtr.' p. 32: idem 'prisca exemplaria' Pii possiet *Camerarius*. possit libri, etiam Pii 146. aut] ut *Guyetus* capias ex cupias D cum libri ut uioles FZ capiat et uoles potius exspectat *Ritscheli* 147. istec C. istec D philosopharinū quam B nunquam D 148. quod B accidit C haud ex haut D. hau *Ritscheli*

CHARINVS

Cédo tuam mihi déxteram: agedum, Acánthio.

ACANTHIO

Em, dabitúr: tene.

(CHARINVS

Vín tu te mihi óbsequentem esse, án neuis?

ACANTHIO

Operá licet 150

Éxperiri, quí me rupi caúsa currendó tua,
Vt quae scirem, scíre actutum tíbi liceret.

CHARINVS

Líberum

Cáput tibi faciám cis paucos ménsis.

ACANTHIO

Palpo pércutis.

CHARINVS

Égon ausim tibi úsquam quicquam fácinus falsum próloqui?
Quín iam, prius quam sum éloquentus, scís si mentirí uolo.

ACANTHIO

Ah, 155. 156

Lássitudinem hércle uerba túa mihi addunt: énicas.

CHARINVS

Sícine mi obsequéns es?

153. *Nonius* p. 163, 10: Palpo quasi palpando. *Plautus Mercatore*: 'Palpo percutit' 150. *Neuis hinc transiit in gloss. Plaut.*: cf. *Ritscheli* *Op. II* p. 256

149. mihi tuam *B* dexteram *Saracenus*. dextram libri agendum *BCD* achantio libri em *B*. hem *CD*. en *FZ* *V*. 150—165 non dubitat *Ritscheli* quin non sint eiusdem vel poetae vel recensionis: ineptissimos esse praeter alios v. 158, 159, 162 150. uin (i s. v.) *D* te mihi obsequentem esse *Scaliger*, *Engerus de pros.* p. 13, *Muellerus Pros. Pl.* p. 581. te mihi obesse sequentem libri. Quam nimirum tmesim mi obesse sequentem interpretantur. mihi te obsequentem esse *Pylades*. te mihi esse obsequentem *Camerarius* anne uis *BCD* 151. qui] quam *B*: unde qua *Camerarius*, quoniam *Gruterus*, quom fortasse alii 152. Vtque *C*. Vt que *B* 153. Capud tibi *B*. Tibi caput *Scaliger*, *Guyetus*, *Ritscheli* cis paucos *Gruterus*. paucos libri. paucos cis *Acidalius*. paucis post (et mensibus) *Lambinus* percutit *Nonius* 154. Egom *Z* Ego naus/////im *B* 155. 156. Quid *F* sim *FZ*, *Ritscheli* eloquius *B*. elocutus reliqui scis si *Camerarius*. scisset *B*. scisse reliqui. scias si *Ritscheli*: cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 211 uolim *Ritscheli* Ah proprium v. esse voluit *Ritscheli* 158. *Ac. continuant libri, pers. permutantes usque ad*

ACANTHIO

Quid uis fáciam?

CHARINVS

Tun? id quód uolo.

ACANTHIO

Quíd id est igitur quód uis?

CHARINVS

Dicam.

ACANTHIO

Díce.

CHARINVS

At enim placidé uolo.

ACANTHIO

Dórmientis spéctatores métais ne ex somno éxcites? 160

CHARINVS

Vaé tibi.

ACANTHIO

Tibi équidem a portu adpórto hoc.

CHARINVS

Quid fers? díe mihi.

ACANTHIO

Vím, metum, cruciátum, curam iúrgiumque atque ínopiam.

CHARINVS

Périi, tu quidém thensaurum huc mi ádportauistí mali.
Núllus sum.

ACANTHIO

Immo es

CHARINVS

Scío iam, miserum díces.

v. 161: *correxit Iuntina* Sitiine B. Siccine Z mihi libri Tum id BZ: *corr. Pylades* 159. id est Bothius, Bentleyus. est libri. est id Pylades placidē B 160. exsomno BC. e somno Z excitem Kiesslingius apud Boltensternium p. 29 161. Ve CD CHA ante Tibi cras. B eqidem C aportu C. adportu B apporto CD 162. uin F metum ex mecum D iurgium que atque B. iurgium atque FZ in opiam C 163. Perii, tu Saracenus. Peritu B. Peri tu DFZ. Pertu C thensaurum (n eras.) D. thesaurum BCFZ huc B. hunc reliqui mihi BC. om. DFZ adporta uisti B. apportauisti reliqui

ACANTHIO

Tu dixtí.

CHARINVS

Taces?

Quíd istuc est malí?

ACANTHIO

Ne rogites: máximum infortúniumst.) 165

CHARINVS

Óbsecro, dissólue iam me: nímis diu animi péndeo.

ACANTHIO

Hóc sis uide, ut palpátur: nullust, quándo ocepit, blándior.

CHARINVS

Hércle uero uápulabis, nísi iam loquere aut hínc abis.

ACANTHIO

Plácide: multa exquírere etiam priús uolo quam uápulem.

CHARINVS

Óbsecro hercle oróque ut, istuc quíd sit, actutum índices: 170
Quándoquidem mihi súpplicandum séruolo uideó meo.

ACANTHIO

Tándem indignus uídeor?

CHARINVS

Immo dígnus.

164. dixti CHA. Taces *Ritschelius*. dixi g̃ taces B. dixti ego taceo C. dixi ego taceo D. dixisti. ego taceo F'Z. dixti. CHA. Ergo taces *Camerarius*. dixi ergo tacens (*sine tu*) *Beckerus de com. fab. p. 26*. dixisti: ego taceo *Bothius octonarium describens*. dixti, haud ego (*vel ego nihil*) *ascripsit aliquando Lachmannus: similia Weisius* 165. *Charini pers. praemittunt libri: del. Ritschelius* maximum CD infortunium est libri 166. Cf. v. 167—172 dissolue] te, absolute *Scaliger (nisi quod ted scripsit), quod fortasse verum esse annotat Ritschelius* iamne B V. 167—172 ita collocant *Meursius, Ritschelius*. in B hic est ordo: 169. 168. 167. 170. 167 (sic iterato 167) 171. 172: et hic in reliquis: 169. 168. 167. 170—172: pro quibus hunc ordinem commendat *Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 477: 170—172. 166. 169. 168. 167* 167. sis om. *Guyetus*. si B utroque loco palpatur B utroque loco: palpator reliqui nullus st B utroque loco. nullus est reliqui 168. Hercule C nisiam B abis ex habis ras. B 169. exquirier *Bothius. idem vel exquirere te Ladewigius l. ad v. 167—172 exscripto* et iam B uapules *Pistoris* 170. hercule C 171. Quando quidem C. Quando qd' Z seruolo CD 172. Tandem def. *Langenus p. 89. Tamne Lachmannus, Ritschelius. Tamne Braune Observ. gramm. p. 46. Tamde post Lipsium Bothius*

ACANTHIO

Equidem credidi.

CHARINVS

Óbsecro, num náuis periit?

ACANTHIO

Sáluast nauis: né time.

CHARINVS

Quíd alia armaménta?

ACANTHIO

Salua et sána sunt.

CHARINVS

Quin tu expedis,

Quíd siet quod mé per urbem cúrens quaerebás modo? 175

ACANTHIO

Tú quidem ex ore orátionem mi éripis.

CHARINVS

Taceó.

ACANTHIO

Face.

Crédo, si boní quid ad te núntiem, instes ácritér,
 Quí nunc, quom malum aúdiendumst, flágitas me ut éloquar.

CHARINVS

Óbsecro hercle te, ístuc ut tu míhi malum faciás palam.

ACANTHIO

Éloquar: quandóquidem me oras. túos pater

CHARINVS

Quid méus pater? 180

 173. perit *FZ* salua est *Z* time ex teme *C* 174. sana] sarta
Lambinus % sunt % et sana *D* 175. siet te quod *Gronovius* im-
prudens querebas *BCD* 176. exore *C* mihi libri eripis.
Ch. Taceo. *Ac.* Face (ut alibi fac modo) *Ritschellius*. eripis. *Ch.*
Taceo. *Ac.* Tace *BCDF*. eripis. *Ch.* Taceo. *Ac.* Taceo, simul autem
 modo pro credo, *Z*. eripis. taceas face *Bothius* 177. quid boni *C*
 i in quid ex o corr. *B* adte *C* nunciem *CD* 178. quin
 hunc *DF*. quin nunc *Z* qm *B*. cum reliqui audiendumst *CD*.
 audiendum si *B*. audiundumst *Z*. audiundust *F* 179. hecle *C*
 ut *B*. uti reliqui palu *B*. palã ex palu *D* 180. quando quidem
D meocras *B* tuus libri

Túam amicam
ACANTHIO

CHARINVS
Quíd eam?

ACANTHIO
Vidit.

CHARINVS
Vídít? uae miseró mihi.
Quí potuit uidére?

ACANTHIO
Oculis.

CHARINVS
Quó pacto?

ACANTHIO

Hiántibus.

CHARINVS
Quín abi hinc dieréctus: nugare ín re capitali mea.

ACANTHIO
Quí malum ego nugór, si tibi quod mé rogas respóndeo?

CHARINVS
Hóc quod te rogó responde.

ACANTHIO

Quín tu si quid uís, roga. 185

181. tām D Quidā B. Quid amicam? *Muellerus Pros. Pl. p. 176 adn.: cf. p. 705* Túam amicám — Quid eám nam? — Vidit *Reizius. Iliatum suspectissimum tutatur Ritschelius Proleg. p. CCIX, quem secuti sunt plerique* ne CD *Sequitur in libris v. 185*
182. *Charini pers. praemittunt libri* uidere potuit *Reizius. potuit eam uidere Pylades: quem debuisse saltem potuit uidere eam annotat Ritschelius. idem vel Qui potuit? Ac. Ut opinor Muellerus Pros. Pl. p. 652* pacto, inquam? Ac. hiantibus *Reizius. pacto? Ac. Hem h. Ritschelius edidit: idem in adn.: pacto autem? Ac. Hiantibus. Contra pactod? Ac. Hiantibus Bothio duce Nov. Exc. Pl. p. 77. nam quo pacto? Ac. Hiantibus Schneiderus gramm. lat. I p. 151. sed quo pacto? Ac. Hiantibus Lachmannus. Cf. de v. suspectissimo Muellerus Pros. Pl. p. 637*
183. Quin abi hinc dierectus *Ritschelius. In hoc die rectus B. i hinc dierectus C et nisi quod i in ras. D. hinc dierectus FZ. Abi hinc dierectus Pylades. In' hinc dierectus (simul nugaris) Bothius, Bentleius capitalia B*
184. ego cum ras. litt. r B sit ibi D respondebo B
185. huc transposuit *Acidalius, in libris scriptum post v. 181: del. Ussingius Pers. om. libri rogo Ritschelius, Bentleius, Reizius ut in simillimo v. 215: quorum tamen neutro vide-*

CHARINVS

Cérten uidit?

ACANTHIO

Tám hercle certe, quám ego te aut tu mé uides.

CHARINVS

Vbi eam uidit?

ACANTHIO

Íntus intra náuem. nam ibi prope ástitit
Ét cum ea confábulatust.

CHARINVS

Pérdidisti mé, pater.

Ého tu, eho tu, quín cauisti, ne eám uideret, uérbero?

Quín, sceleste, eam ábstrudebas, né eam conspicerét pater? 190

ACANTHIO

Quía negotíosi eramus nóstris nos negótiis:

Ármamentis cónplicandis, cónponendis stúduimus.

Dum haéc aguntur, lémbó aduehitur túos pater paxíllulo,

Néque quisquam hominem cónspicatust, dónec in nauím subit.

193. *Nonius* p. 534, 12: *Lembus* . . . *Plautus Mercatore*: 'Dum . . . paxillulo'

mur carere posse. interrogo libri responde (*ex resporde*) *mihi C*
siquid B 186. *Centen D¹. Certen D². Certon F, Scaliger Post*
Tam scripsit et del. quam D² ted *Guyetus, Reizius. nunc te Pylades*
aut BC. ac reliqui 187. *eam. Ach. Vidit intus B nauem*
B. nauim reliqui nam ibi *Ritschelius. ut libri. uti Camerarius.*
ubi Spengelius 'Plaut.' p. 221 prope *B. prore CZ. prore DF.*
prorae tuetur Scioppius Susp. lect. I 21 asstitit *CD* 188. *con-*
fabulatus est libri *V. 189 sq. addubitat Muellerus Pros. Pl. p. 720*
 189. *Eho tu eho tu CDF. Eo tu eo tu Z. Eho tu hoc B. Et*
tute! eho tu (et antea perdidistis) Bothius quin *om. B* ne *B. neue*
vel ne ue reliqui uerber *C* 190. *scelestie C* eam *abstrudebas Rit-*
schelius, Lachmannus, Bentleyus. abstrudebas libri. abstrudebas sceleste
Guyetus neeam *C* 191. *negociosi C* nostris nos *Bothius, Bent-*
leius, Ritschelius. nos nostris libri negociis *C* 192. *arma-*
mentis D complicandis, componendis *Camerarius. complicandis et*
componendis libri. componendis et complicandis Pylades *studuimus]*
tumicibus Scaliger in Festum v. Thomices: 'sed de eo amplius in edi-
tione Plautina' addens 193. *hec C. hec B* lempo *C* tuus
libri paxillulo *Nonius* 194. *conspicatus donec B* donicum *Rit-*
schelius Op. II p. 241 nauim subit *amicus Acidalii. nauim super libri:*
quod qui defendissent, debuisse saltem nauist super annotat Ritschelius.
intra uisus est Ussingius

CHARINVS

Néquiquam mare súbterfugi, saéuis tempestátibus 195

* * * * *

Équidem me iam cénsebam esse in térra atque in tutó loco:
Vérum uideo méd ad saxa férri saéuis flúctibus.
Lóquere porro, quíd sit actum.

ACANTHIO

Póstquam aspexit múlIERem,
Rógitare occepít, quóia esset.

CHARINVS

Quíd respondit?

ACANTHIO

Ílico 200

Óccucurri atque ínterpello: mátri te ancillám tuæ
Émisse illam.

CHARINVS

Vísun est tibi crédere id?

195. *Vers. del. Ussingius* Nequicquam Z maris (vel mari') Bothius
seuis C. seuis D subt'atuis temptatib; B Post hunc versum fere
talem intercidisse censet Ritschelius: Adflictatus múltum, summis me
éxemi ex perículis 197. Et quidem C me iam censebam C. meo iam
censebam B: quod med iam censebam interpretatur Ritschelius Nov.
exc. Pl. p. 32 duce Buechelero de decl. p. 49. iam me censebam DFZ.
iam censebam me Bentleius in Phorm. IV 4, 8 interra C. in
terram DFZ intuto C. in tóto (v m. 2) D 198. med ad Guyetus,
Ritschelius Nov. exc. Pl. p. 37. me ad libri, nisi quod me uideo ad
transponit Z. me iterum ad Ritschelius (cui tamen magis etiam placuit
Verum iterum me uideo). denuo me Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15
(a. 1860) p. 430. me hic ad Lachmannus adsaxa C ferri seuis
CFZ. idem ex ferris euis B et man. rec. in D. ferri salsis Kochius
Em. Pl. p. 13. ferri Buechelerus l. s. s. Displicere iteratum saenis
monuerat Ritschelius Verum uideo me eadem ad saxa saeuis ferri
fluctibus Bergkii 'Beitr.' p. 48 199. Loquero B actum B: idque
'alibi legi' Pius scribit. actutum reliqui, quo utitur Beckerus Stude-
mundi Stud. vol. 1 p. 152 sic scribens: quid fit agendum, pro quo quid
tumst actum Langenus p. 193 200. cuia Rittershusius, Scaliger,
Scioppius Susp. lect. I 21. cui B. cui D. cuius CFZ quis Z
Illico B 201. Occucurri B, Camerarius. Occurri reliqui. Occurro ei
H. Keilius de Plin. ep. emend. disp. II ed. Erlang. a. 1866 p. 11. Oc-
curro ultro Muellerus Pros. Pl. p. 597 matrie ancillam B tuę C
202. emissę D uisusne est Bothius. uisunt B. uisum reliqui.

ACANTHIO

Etiám rogas?

Séd scelestus súbigitare occépit.

CHARINVS

Illamne óbsecro?

ACANTHIO

Mírum quin me súbigitaret.

CHARINVS

Édepol cor miserúm meum,
Quód guttatim cóntabescit, quási in aquam indiderís salem. 205
Périi.

ACANTHIO

Em, istuc únum uerbum díxisti ueríssimum.

CHARINVS

Stúltitia istaec ést. quid faciam? crédo, non credét pater,
Sí illam matri meaé me emisse dícam. post autém mihi
Scélus uidetur, mé parenti próloqui mendácium.
Néque ille credet néque credibilest fóрма eximia múlierem 210
Meaé me emisse ancíllam matri.

ACANTHIO

Nón taces, stultíssume?

Crédet hercle: nám credebat iám mihi.

CHARINVS

Metuó miser,

204. *Nonius* p. 401, 2: Subigere . . . Plautus Mercatore: 'Mirum . . . subigitaret' 205. *Nonius* p. 115, 30: Guttatim. Plautus Mercatore: 'Quod . . . salem' Guttatim hinc *excerpsit gloss. Plaut.*: cf. *Ritschellius Opusc. philol. vol. II* p. 244 *Nonius* p. 223, 11: Sal . . . Plautus in Mercatore: 'Quasi . . . salem'

uisus *Pylades*. uisus *Camerarius*. uisus est *Bentleius* Et iam *B*
V. 203—206 alteri recens. trib. *Boltenstern* p. 31 203. subigitari *B*.
subagitare *FZ* Illam ne *B* 204. quid me subigitaret *Nonius*. quin
me subagitaret *FZ* Meum miserum *C* 205. quo *Nonius*. quidem
Z: corr. *Pylades* quā si *D* aqua *Nonius* utroque loco 206. Em
B. Hem reliqui uerissimum libri *V.* 207 sq. del. *Ussingius* 207.
Stultitia istaec est *Charino Pylades* tribuit: *Achantioni* continent libri.
Dubitat Lomanus p. 53 Stulticia *BCF* istec *CD* cedo 'prisca
exemplaria' *Pii*. Vnde quid faciam, cedo. nam non *Pylades*. Cf. *Sciopp.*
Susp. lect. II 21 208. meae me *Acidalius*. meae (mee *C*) libri
emissæ *D* 209. mendatium *BCD* 210. credibile est libri eximia
ex eximia *CD* 211. Meae me *Lomanus* l. s. s. Eam me libri
stultissime libri

Né patrem prehéndat, ut sit gésta res, suspítio.
Hóc quod te rogó, responde quaéso.

ACANTHIO

Quaeso quíd rogas?

CHARINVS

Núm esse amicam súspicari uísus est?

ACANTHIO

Non uísus est. 215

Quín quicque, ut dicébam, mihi credébat.

CHARINVS

Verum, ut tíbi quidem

Vísus est.

ACANTHIO

Non, séd credebat.

CHARINVS

Vaé mihi misero: núllus sum.

Séd quid ego hic diem lámentando pérdo, ad nauem nón eo?
Séquere.

ACANTHIO

Si istac íbis, commodum óbuíam ueniés patri.
Ós tuom adspiciet, té uidebit ésse exanimatum, ílico 220
Rétinebit, rogitábit unde illam émeris, quanti émeris:
Tímidum temptabít te.

213. phendat B. prendat FZ suspicio D. suspectio Salmasius
214. responde quaeso. Ac. Quaeso quid Ritschelius. responde Ach.
Queso libri, nisi quod Quaeso FZ. responde quaeso. Ac. Quid Pistoris.
mihi responde quaeso. Ac. Quid Weisius 215—217. sic solus B.
Quae mediis elapsis sic contrahunt reliqui: num esse amicam suspicari
uisus est? Ach. Non sed credebat 216. Quin, quicque ut dicebam
Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 651 217. Ve BCD mihi om.
FZ 218. diem lamentando perdo Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1869)
p. 454. in lamentando pereor libri. nunc lamentando pereor Bothius,
qui postea elamentando pereor coniecit nauem B. nauim reliqui
noneo C 219. Si ista cibus B. Siistacibus C V. 220—221
inverso ordine collocat Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 652: sed
ibidem v. 220 delere mavult 220. Os tuom adspiciet, te uidebit esse
exanimatum scripsi. Postea (Postquam FZ) aspiciet (aspiciet te FZ.
aspicit te CD) timidum esse atque exanimatum (exanimatu B) libri.
Poste quom te aspiciet e. q. s. Ritschelius, qui in adn. de Poste te ubi
vel Postea ubi te commemorat. Posteaquam aspiciet te Camerarius.
Cf. Ritschelii Op. II phil. vol. p. 547 221. illa meneris B 222.
Tandem temptabit Ritschelius Quin hac Pylades Timidum voce

CHARINVS

Hac ibo pótius. iam censés patrem
Ábiisse a portú?

ACANTHIO

Quin ea ego huc praécucurri grátia,
Né te opprimeret ínprudenter atque électaret.

CHARINVS

Óptume.

DEMIPHO

Miris modis di lúdos faciunt hóminibus 225
Mirisque exemplis sómnia in somnís danunt.
Velút ego nocte hac quae praeteriit próxuma
In sómnis egi sátis et fui homo exércitus.
Mercári uisus míhi sum formosám capram.
Ei né noceret, quám domi ante habuí capram, 230
Neu díscordarent si ámbae in uno essént loco,
Postérius quam mercátus fueram, uísus sum
In cústodelam símiae concrédere.
Ea símia adeo póst haud multo ad mé uenit,
Male míhi precatur ét facit conuítium: 235

225 sq. *Donatus in Andr. II 5, 19*: In somnis ... Plautus:
'Miris ... somnis'

deleta Tentabit te. Ch. Quin hac *Reizius* et Te tentabit *transponens*
Bothius ibi *B* 223. Abiisse *Z*. Abisse *reliqui* aportu *C*
Quin ea ego huc *Camerarius*. Quine ego huc *B*. Quin ego hac *reliqui*
224. imprudentem *C* electaret *B*: *defensum a Gulielmio, Dousa*
Expl. III 14. eiectaret *reliqui*. eluctaret *Lambinus* optime libri
Act. II sc. 1 DEMIPHO SENEX *BCFZ*. om. *D*¹. DEMIFO
SENEX *D*² 225 sq. *De his, quae Rudentis III 1 redeunt cf. Rit-*
schelius Opusc. phil. vol. II p. 282 225. di om. *Donatus* di lusos
*ex di ludos D*². duludos *B*¹. diiludos *B*² 226. omnia *Donatus*. omina
Passeratius in Prop. IV 4, 21 insomnis *Z*: *distinxit Gruterus*
danunt *Pylades*. clamant *B*. donant *reliqui* 227. Vel ut *B*
noctem hanc *Bentleius* praeterit proxima *Z* proxuma in somnis |
Insomnis *CD* 228. ful *B* 229. mihi uisus sum *Z*. uisus sum mihi
F formo///sam *D* 230. Eine *BC* 231. discor darent *B* si *Z*.
nisi *reliqui* ambe *C*. ambe *DF*: ambo *BZ*, *Ritschelius*. cf. *Muel-*
lerus 'Nachtr.' p. 132 in uno] nunc *B* 232. fueram] fui eam *Bothius*
233. custodelam *Gruterus*. custodiam libri. custodiam eam *Came-*
rarius si aecongregere (mi *add. Camerarius s. v.*) *B*. si////miae con-
credere *D*. simie concredere *C* 235. conuicium *solus C*

Ait sésē illius ópera atque aduentú caprae
 Flagítium et damnum fécisſe haud médiocriter:
 Dicít capram, quam déderam ſeruandám ſibi,
 Suae uxóris dotem ambédisſe ilico óppido.
 Mihi illúd uideri mírum, ut una illaéc capra 240
 Vxóris ſimái dotem ambéderit.
 Instáre factum ſímia atque hoc dénique
 ·Reſpóndet: ni properem íllam ab ſeſe abdúcere,
 Ad me íntro ſe ad uxórem ducturúm meam.
 Atque óppido hercle béne uelle illud uísus ſum, 245
 Ast nón habere quóí commendarém capram:

242. *Donatus in Andr. I 1, 120: Ille instat factum] Plautus 'instare factum'*

V. 236 sqq. sic scripti sunt in B (de quo dixit Ritschellus Parerg. p. 489):

Ait ſe illius caprá opera atq, aduentu capre flagitiũ et damnũ
 feciſſe haud mediocriĩ

Dicit caprá quã dederã ſeruandam ſibi ſue uxoris dotẽ ambe
 dediſſe oppido

et ſic porro: a verſu autem 244 ſic:

At me domũ intro aduxorẽ ducturũ meã. Ast non habere cui
 cõmentarẽ caprá

Atq, oppido hercle bene uelle illi uiſus ſũ. Quod agis quid facerẽ
 cura cruciabar miſer

poſt quae ruſſum ſic pergit:

Interea hedus adme uiſus ẽ adgrediriẽr. inſit m̃ predicare ſeſe ab
 ſimia

*eodemque ordine porro. Vnde cauſa perſpicitur cur etiam in CDFZ
 inuerſus ſit verſus in 245. 246 ordo* 236. ſeſe illius opera CDFZ

capre C. capre D 237. flagitium et dampnum C haut D

238. dederat F. dederim *Muellerus Pros. Pl. p. 236* 239. Sue C.
 Sue D dote C dotem uxoris *Hermannus, Bothius*. ſibi uxoris
 dotem *Muellerus Pros. Pl. p. 379*. uoxoris dotem *Kochius Nov. annal.*
vol. 101 (a. 1870) p. 285 ambediſſe DFZ. ampediſſe C. amba-

dediſſe *Camerarius* ilico oppido ſcripſi. oppido libri, quod cum v.
 240 conſtruebant 240. Mi illuc *Bothius* ut una ancilla et una capra
 B. ut una illec (illec D) capra CD 241. ſimiai dotem *Muellerus Pros.*
Pl. p. 279. ſimiae dotem CDFZ. ſimia dote B. dotem ſimiae *Herman-*
nus, Bothius ambederit CDFZ. dederit B. ambadederit *Camerarius*

243. Ante reſpondet *ras. unius litterae B* reſpondet ex reſpondit D

illam properem *Ritschellus* 244. Ad me intro ſe ad uxorem ſcripſi.

Ad me domum intro ad uxorem libri, niſi quod At B (Ad m. ead.), meum
 C, meam ex meum D: ubi íntro dómum ad uxórem *Guyetus*, domum ad
 uxorem intro *Bothius*, Domum ſe ad uxorem intro *Ritschellus: traditam*
ſcripturam def. Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 653 V. 245. 246 hoc

ordine *Gulielmius: inuerſo libri* 245. illud *Bothius*. illi libri 246. De ast

Quo mágis, quid facerem, cúra cruciabár miser.

Intérea ad me haedus uísust adgredírier.

Infít mihi praedicáre, sese ab símia

Capram ábduxisse, et coépit inridére me:

250

Ego ením lugere atque ábductam illam aegré patri.

Hoc quam ád rem credam pértinere sómnum;

Nequeo ínuenire. nísi capram illam súspicor

Iam me ínuenisse quae sit aut quid uóluerit.

Ad pórtum hinc abii máne cum lucí simul.

255

Postquam íd quod uolui tránsegi, ibi ego cónspicor

Nauem éx Rhodo, qua heríst aduectus fílius.

Conlúbitumst illuc míhi nescio quí uísere.

Inscéndo in lembum atque ád illam nauem déuehor:

257. *Priscianus XV 10 (II p. 67, 2 H.): ex Rhodo. Plautus Mercatore: 'Nauem . . . filius'*

cf. Ritschellii Parerg. p. 516 cui libri *Totus v. insiticius visus*

Guyeto 247. *Ab hoc inde v. accedit A* QUAMAGIS A. Quod agis

BCD. Quid agis *FZ: corr. Camerarius* FACEREM A 248. INTEREA

A ADMEHAEDVS A, Z. ad me hedus CD et nisi quod edus F.

hedus adme B UÍSUST A, D (e corr.) Z. uis cum lacuna C.

uisus est BF ADGREDIRIER A, B. aggredirier CDZ. aggredier

F 249. PRAEDICARE A. predicare BCD SESSE A: *cf. Stude-*

mundus Mus. Rhen. vol. 21 (a. 1866) p. 580 250. CAPRAMADDUXISSE-

ETCOEPIT A cepit BD INRIDERI *probabilius quam* INRIDERE A

irridere me CDFZ. abductam conquiri inridere me B 251.

EGOENIMLUDERE A *ita, ut octava T vel I vel P vel R, fortasse etiam L,*

decima D vel B, vix autem G fuerit ludere B ABDUCTAMILLAM-

AEGREPATI A. abductam conquiri B. illam abductam conqueri *reli-*

qui 252. HOC A quam] quod B PERTINERE (vel RI) A

pertineres omnium B 254. quæ sit C. quesit B SIT A 255.

Nam ad *Ritschellius in adnotatione* ADPORTUM A HINCABIIIMANE A

LUCI vel LUCE A. luci *Camerarius.* luce BDCFZ SIMUL AB:

semul CDF. semel Z 256. IDQUODUOLUI A. id hic quod uoluit

B. hic id quod uolui *reliqui, Scioppius Susp. lect. I 21.* illic quod

uolui *Camerarius.* hic quod uolui *vulgo: ubi hic om. Pareus* IBI

A, *Ritschellius.* atque *reliqui: de quo cf. Lorenzius ad Most. v. 1036.*

illi *Geppertus ed. Trin.³ p. 140* CONSPICER (F incerta) A 257.

NAUEM A B, *Priscianus.* Nauim *reliqui* exrodo B RHODO A qua

heri est *Camerarius.* QUASTHERI A; *idem B.* qua est heri *reliqui cum*

Prisciano ADUECTUS A qua h. huc aduectust *Ritschellius in adn.*

fit B 258. CONLIBITUMST *minus probabile quam* CONLIBITUNST A. Con-

libitum est BCZ. clibitumst D. collibitum est F ILLUC A, *Gulielmius,*

Scaliger, Bentleius in Eun. V 8, 26. illud CDFZ. om. B quid *Scaliger*

uisere] miser B 259. INSCENDOIN A. escendū B: *unde* Escendi in

Scioppius Susp. lect. I 21. Ascendi in *reliqui.* Inscendo ibi in *Muellerus*

Atque íbi ego aspicio fórma eximia múlierem, 260
 Filius quam aduexit méus matri ancillám suae.
 Quam ego póstquam aspexi, nón ita ut saneí solent
 Amó, sed eodem pácto ut insaneí solent.
 Amáui equidem hercle ego ólim in adulescéntia:
 Verum ád hoc exemplum núnquam, ut nunc insánio. 265
 Nunc hóc profecto seíc est: haec illást capra.
 Verum¹ hércle simia ílla atque haedus míhi malum
 Adpórtant. atque eos ésse quos deicam haúscio.
 Vnúm quidem hercle iám scio, periísse me.
 Vosmét uidete céterum, quantí siem. 270
 Sed cónticiscam: nam éccum it uicinús foras.

Pros. Pl. p. 495 LEBUM *vel* LIMBUM A. limbum B ad illam
*Ritscheli*us. ad libri cum A. ad eam *Ritscheli*us in *adn.* NAUEM *vel*
 NAUIM A, nauem B. nauim *reliqui* DEUEHOR A. aduehor C D F.
 adueor B. adducor Z 260. ATQ·IBI·EGO·ASPICIO A. Atque ego illam
 aspicio B. Atque ego illic aspicio C D Z (*nisi quod aspitio D*). atque
 illic ego aspicio F. Atque illi aspicio *Ritscheli*us. Illanc conspicio
Beckerus Quaest. p. 108. atque ego *superiori versui continuans* Illic
 aspicio *Pylades*. At eccilli aspicio *Geppertus Trin.² p. 139* FORMA-
 EXIMIA A eximiã B. exumia C MULIEREM A 261. FILIUS-
 QUAMADUEXIT·MEUS A 262. ita ut sanei solent || Amo sed *Ritscheli*us
expulso glossemate. ita amo ut sani solent || Homines sed libri cum
 A, nisi quod amarẽ B et SANEI A, qui SANO p. 213 habet V. 263
delet Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 653 Cf. v. 262 HOMINES
 eodem D PACTO A ut ísani B. ut insani C D. UTINSANEI
 (*vel -NIE*) A insanire amantes in *marg. CD* 264. EQUIDEMHERCLE
 A. hercle equidem *reliqui* ego °lim D inadolescencia C D
 ADULESCENTIA A 265. at D EXEMPLUM A nunquam D
 INSANIO A V. 266—270 hoc ordine *Ritscheli*us duce *Bothio*: quos
 sic 269. 270. 266. 267. 268 collocat A et omisso v. 268 B C D F Z
De duplici exitu vix erit cogitandum 266. NUNCHO·PROFECTO A
 SEIC(*vel* SEEC)EST A. sic est *reliqui* hec C. hec B D. nec F
 illa est B C D F Z 267. UERUMHERLESIMIA A. Sed simia B C F Z.
 Set simia D ATQU·KAEDUSM A, in quo cetera dispici nequeunt.
In fine parvulae reliquiae, quae ad UM spectare videntur. Tamen MIHI
 MALUM (*ita supplet Ritscheli*us) scriptum esse vix videtur. atque hedus
 timeo quid uelint B C D F Z V. 268 om. B C D F Z ATQ·EOS A
 HAUSCIO A atque hoc esse quid dicam hauscio *Ritscheli*us paullo
aliter lectis cod. reliquiis Idem *adnotat pro* Adportant *expectari* Por-
 tendunt 269. HERCLEIAMSCIO A PERIEISSE A. perisse F
 270. CETERUM A QUANTISIEM A. qui siem B, *miroque iudicio*
Scioppius Susp. lect. I 3. quanti sim *reliqui* 271. SEDCONTICISCAM
 A. Idem B. Sed conticescam *reliqui* ECCUM A uicinum ex (ex
 uicinus D) eccum exit foras omnes praeter A

LYSIMACHVS. DEMIPHO

LYSIMACHVS

Profecto ego illunc hírcum castrarí uolo,
Rurí qui nobeis éxhibet negótium.

DEMIPHO

Nec ómen illuc míhi nec auspiciúm placet:
Quasi hírcum metuo ne úxor me castrét mea. 275
(Ac métuo ne illaec símiaie partís ferat.)

LYSIMACHVS

I tu hínc ad uillam atque ístos rastros uíllico
Pisto ípsi facito córam ut tradas ín manum.
Vxóri facito ut núnties negótium
Mihi ésse in urbe, né me expectet: nám mihi 280
Tris hódie leiteis iúdicandas dícito.
Ei et hóc memento deícere.

Act. II Scaen. 2 . LYSIMACHUS (*pro Y etiam I, P, T, minore cum probabilitate E legi potest*) DEMIPHO A. DEMIPHO. LISIMACHVS. SENES. II. LORARIVS B *et nisi quod* LORARIVS DV C. DEMIPHO. LISIMACHVS. LOLARII D 272. PROFECTO A ILLUNCIRCUM A. illū circū B. illuncircum CD CASTRARIUOLO A 273. RURIQ. I A *ita, ut quarta etiam E, sexta E vel T esse possit, punctum autem dispici nequeat: fort. ruri quei interpretandum. Rura que B* NOBEIS A. nobis reliqui EXHIBET A. exhibent B, *quod (exibet) servavit Ritschelius* NEGOTIUM A 274. *Pers. om. C* Necomen C. Nec om B ILLUD A: *idem BFZ* MIHI A *nec om. B* auspitium BD 275. QUASI *vel —SE A* yrcum DF. *id qm (h. e. irquom) B* METUONE (*vel NI*) MEUXOR A. metuo ne uxor nunc F castres Bentleius CASTRETMEA A 276. *Dedi v. ex A, ubi SIMIAEPARTI (vel E) SFERAT, qui talis est in reliquis: Atque illius haec (hec C, hec D) nunc (ñ D) simiae (simie C) partis ferat: eundem sic edidit Ritschelius: Metuo hercle ne illaec e. q. s.: contra sic Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 430: Simitu ne illaec e. q. s.: versum damnavit Ritschelius praef. p. VII: cf. Opusc. phil. vol. 2 p. 702 sqq.: defendit Spengelius 'T. Maccius Plautus' p. 66 et Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 673: cf. Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 55* 277. ... HINC A ADUILLAM A. adullam C ATQ. ISTOSRASTROSUILICO A rastros ex rastos D 278. PI..... I A. Pisto ipsi reliqui: *quod recte defendit Muellerus Nachtr. p. 132 post Bergkium Diar. ant. stud. a. 1855 p. 296. Praesto ut sint Ritschelius. Praesto ipsi Aldina* UTCORAMTRADASINM— A coram ut tradas (*utradas C*) BCDFZ 279. FACITO A NUNTIES A. nuncios D NEGOTIUM A. negocium CDF 280. in urbe om. Z ne] *ine ut vid. B* EXPECTETNAM A 281. TRIS *vel TRES A.* Tris (*e add. s. i m. 2*) D HODIE A LEITEIS A. litis BCD. lites FZ IUDICANDASDEICITO A dicito BCDFZ 282. IET A. Ei et BDFZ:

LORARIUS

Ecquid ámplius?

LYSIMACHVS

Tantúmst.

DEMIPHO

Lysimache, sálue.

LYSIMACHVS

Euge: et tu, Démipho,
Saluétó. quid fit? quid agis?

DEMIPHO

Quod misérrumus.

LYSIMACHVS

Dei mélius faxint.

DEMIPHO

Dei hóc quidem faciúnt.

LYSIMACHVS

Quid est? 285

DEMIPHO

Dicám, si uideam tíbi operam esse aut ótium.

LYSIMACHVS

Quamquám negotiúmst, si quid ueis, Démipho,
Non sum óccupatus úmquam amico operám dare.

DEMIPHO

Benígnitatem tuám mi experto praédicas.

quod esse pro i Gulielmus vidit. Fiet C HOC A *Dicere. Lor.*
Ecquid Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654. DICERE#NUMQUID
A. idem reliqui: pro quo Lor. Fiet. Numquid Ritscheli AM-
 PLIUS A 283. TANTUMST A. *Tantum est reliqui Pers. ante* LYSI-
 MACHE om. A *Lisymache B. lisimache D* Euge et tu *Camera-*
rius. EUGAE A. Euge reliqui Euge euge Reizius 284. SALUETO
(secta litt. L vel I esse potest) A, Camerarius. Salueo B. salue. o
reliqui quid fit? quid agis Bothius. QUIDAGISQUIDFIT A, idem
reliqui, nisi quod sit F quid FZ MISERRIMUS A, *idem Z* 285.
 DEI vel DII A. di BCD. dii FZ MELIUS A FAXINT A. faxim
 B DEI vel DII A. Dii BFZ. Di CD HOCQUIDEM A. hoc qidem
 C FACIUNT A, *idem B et Bugge Op. ad Madv. p. 154. faciant DFZ,*
Ritscheli fatiant C. facient Bothius. Cf. *etiam Rostius Op. p. 258 sq.*
 Quidest CD. QUIDST A 286. UIDEAM A operam esse *Ritsche-*
lius. ESSEOPERAM A, idem reliqui. iam esse operae vel operae esse vel
esse aut operae Muellerus Pros. Pl. p. 710 ocium C *Dicam tibi, si*
nideam esse operam aut otium Schoellius 287. *quanquam (q alt. e*
corr.) C NEGOTIUMST minus *probabile quam* NEGOTIUNST A. *negocium*
est D. negotium est reliqui QUID A. quit C UEIS A. uis *reliqui*
 DEMIPHO A 288. Nonsum C UNQUAM A, *idem CD* AMICUM
 A 289. BENIGNITATEM A MIHI A. in BCD EXPORTO A

Quid tíbi ego aetatis uídeor?

LYSIMACHVS

Accherúnticus,

290

Senéx uetus, decrepítus.

DEMIPHO

Peruorsé uides:

Puer súm, Lysimache, séptuennis.

LYSIMACHVS

Sánun es,

Qui púerum te esse dícas?

DEMIPHO

Vera praédico.

. LYSIMACHVS

Modo hércle in mentem uénit, quid tu deíceres:

Senéx quom extemplo iám nec sentit néc sapit,

295

Aiúnt solere eum rúrsum repueráscere.

DEMIPHO

Immó bis tanto uáleo quam ualuí prius.

LYSIMACHVS

Bene hércle factum et gaúdeo.

DEMIPHO

Immo sí scias,

Oculeís quoque etiam plús iam uideo quám prius.

LYSIMACHVS

Benést.

DEMIPHO

Malam rem deíco.

290. AETAIS (vel AETAES vel AETATS) A ACHERUNTICUS A, CDFZ. acherunticas B. de Acheruntius cogitat Ritschelius in adnotatione
291. Vetulus senex Ritschelius coll. v. 314: cf. Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 458. Senex uetus Scutarius DECREPITUS A PERUORSE A
292. lusimache B. lisimache D SEPTUENNIS A. septuensis C sanu C SANUN A 293. dicis Z p̄dio B UERAPRAEDICO A 294. ER̄CLEINMENTEM A DEICERES A. diceres BCD FZ 295. QUOM A. qm̄ B. cum reliqui extemplo iam Ritschelius. EXTEMPLQESTIAM A, idem reliqui SENTIT A 296. Rusum solus B 297. TANTO A 298. ERCLE A, idem C GAUDEO A SI (vel T) SCIAS A, Pylades: cf. Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 401. scias BCD FZ. ut scias Ritschelius. ut tu scias Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 94 adn. 299. OC.....UOQ-ETIAM (in lac. fuit uleis ut vid.) A oculis BCD FZ et iam B 300. BEN.....DEICO (est ꝥ malam rem

LYSIMACHVS

Iam istuc nón benest. 300

DEMIPHO

Sed aússimne ego tibi éloqui fidéliter?

LYSIMACHVS

Audácter.

DEMIPHO

Animum aduórte.

LYSIMACHVS

Fiet sédulo.

DEMIPHO

Hodie eíre occepi in lúdum litterárium:

Lysímache, ternas scío iam.

LYSIMACHVS

Quid ternás?

DEMIPHO

Amo.

LYSIMACHVS

Tun cápite cano amás, senex nequíssume? 305

DEMIPHO.

Si cánum, sei istuc rútilum siue atrúmst, amo.

LYSIMACHVS

Ludíficas nunc tu me heíc, opinor, Démipho.

videtur paullo nimium esse ad lac. explendam) A Bene ē BD. quā
bene est C malam rem FZ: cf. A. mala ere B. mala re CD. malae
rei Ussingius dico libri praeter A BENEST A. bonum est reliqui
301. AUSSIMNE EGO A. ausimne ego B C D F. ausim ut ego Z ELOQUI-
FIDELITER A. eloqui siquid uelim reliqui 302. AUDACTER A Pers.
add. s. v. D FIET SEDULO A. fiet sedulo in marg. C 303. EIRE A.
ire reliqui OCCEPIN LUDUM A. in ludum occepi reliqui LITTE-
RIUM A, Scutarius. literarum B C D. litterarum Z. līrārum F 304.
lusimache B. lisimache D SCIO A Amo] SCIO A 305. TUN A
CAPITE A cano capite Muellerus Nachtr. p. 70 SENEX NEQUISSIME-
HOMO A, unde homo nequissime Ritschelius edidit. senex nequissime
B C D F Z Amas? tun capite cano amas, nequissime Brugmanus
p. 9 306. Si canum libri cum A, Scioppius Susp. lect. I 21. sine
canum 'prisca exemplaria' Pii. Seu canum Pylades sei istuc Rit-
schelius. seu istuc libri cum A. si istuc Bothius RUTILUNST A ut
vid. Cf. Proleg. p. 85 ATRUNST A. atrum st B 307. ME A
HEIC A. hic reliqui DEMIPHO A

DEMIPHO

Decíde collum stanti, si falsúm loquor:
 Vel út scias me amáre, cape cultrum ác seca
 Digitúm uel aurem uél tu nassum uél labrum: 310
 Sei móuero me seú secari sénsero,
 Lysímache, em aúctor sum uti mé amando énices.

LYSIMACHVS

Si umquám uidistis píctum amatorem, ém illic est.
 Nam meó quidem animo pláne decrepitús senex
 Tantídemst, quasi sit sígnum pictum in páriete. 315

DEMIPHO

Nunc tú me, credo, cástigare cógitas.

• LYSIMACHVS

Egon té?

DEMIPHO

Nihil est iam, quód tu mihi suscénseas:
 Fecére tale ante áliei spectateí uirei.
 Humánum amarest átque id uei obtingít deum. 319

308. decide] ã puta *sup. scr. C* COLLUMSTANTISIFALSUM (8 *etiam* I, E, P, 14 *minus probabiliter* T) A, *Bergkii Progr. Hal. a. 1862 die 2 m. Aug. ed. p. 5, Kochius Em. Pl. p. 13.* collum si falsũ statim B. collum si falsum ad te *reliqui*. collum statim si f. *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 431.* collum si iam tibi f. *Ritschelius de A errans. c. si falsum est uti Camerarius. c. si falsum est nec uti Acidalius* LOQUOR A. loquar *reliqui*. eloquor *Bothius* 309. sias C MEAMARECAPE A AC A. *om. reliqui* 310. TUNASSUM A. tuna sum B. tu nasum *reliqui* 311. SEI, 2 *etiam* P, T, E, L, A. Si *reliqui* MOUERO A. moueo FZ SECARI A secare censeor B 312. LYSIMACHE (*vel —I*) A em auctor sum uti (*uti cum Camerario*) *scripsi*. auctor sum ut *libri cum* A. sum auctor ut *Ritschelius, Bentleius* Tibi Lysimache auctor sum *Muellerus Pros. Pl. p. 687* AMANDOENI- (*vel E*)CES A, *idem CDFZ.* amando hic ē B, *unde* amando hic enices *Camerarius, Ritschelius: secando enices Niemeyerus Herm. vol. XIV (a. 1879) p. 449, Ussingius* 313. UNQUAM A, *idem D.* inquam C uidistis B *cum* A. uidisti *reliqui* em B *cum* A, *suspectum Ussingio.* hem *reliqui* 314. PLANE A. uetulus *reliqui: cf. v. 291* DECREPITUS A *Cf. Niemeyerus de Plauti fab. rec. duplici p. 53sq.* 315. TANTIDEST A. Tam idem est B. tantidem est *reliqui*. Tantundem est *Py-lades* quasi sit] asi s e *corr. C.* quasi si *Acidalius p. 511, Goellerus in Trin. 407* pictumin C 316. MECREDO A 317. TE A succenseas FZ 318. Facere B ALIEISPECTATIUIREI A. alii spectate (*corr. m. 1 ras.*) uiri B. alii spectati uiri *reliqui, nisi quod alii om. F* 319. 320. Hunc v. *cum talem* Humanum amarest, humanum autem ignoscere est *BCDFZ exhibeant (nisi quod amare si B, amare est F,*

Ne síś me obiurga: hoc nón uoluntas me ímpulit.

321

LYSIMACHVS

Quin nón obiurgo.

DEMIPHO

At né deteriorém tamen

Hoc fácto ducas.

LYSIMACHVS

Égon te? ah, ne di síuerint.

DEMIPHO

Vide síś modo etiam.

LYSIMACHVS

Vísúmst.

DEMIPHO

Certen?

LYSIMACHVS

Pérdis me.

Hic homo éx amore insánit. numquid uís?

DEMIPHO

Vale.

325

LYSIMACHVS

Ad pórtum propero: nám ibi mihi negótiumst.

DEMIPHO

Bene ámbulato.

amarē *D*), *A* haec dat: HUMANUMAMARE(vel *I*)STATQ·I(vel *E*, *T*, *P*,)DUE
(minus prob. *I* vel *T*)I(vel *E*, *T*)O IT(vel *TI*)DE(vel *I*)UM: videtur
exstitisse quod Gertzius coniecit: atque id uei obtingit deum: pro
quibus atque id magnum habet deum Ussingius. Cogitarit Ritschelius
de novo versu, cuius exitus cum priore ccaluerit in *A*, quem fortasse non
Demiphonis fuisse sed Lysimachi: idem monet praestare ignoscere: a
Ritschelii lectione profectus atque id ut potest, incanulum Bugge con-
iecit *Op. ad Madvigium* p. 155 iam quod ego amo supplens 321. NE-
SISME *A*, Scioppius *Susp. lect. I* 21. Nescis me *B*. nescis ne reliqui.
Nescis? ne Camerarius. Ne sis ne Palmerius p. 874, Gulielmius, Acida-
lius OBIURGA *A*. obiurgare *B* hoc cum obiurga iungit *Z*: quod
placuit Handio Tursell. III p. 96. huc Bothius, ut illud interpretaban-
tur Gulielmius, Acidalius MI(minus prob. *E*)IMPULIT *A* inpulit *C*
322. Quin *Pylades*. Qui libri 323. egone libri ah ne di si-
uerint Camerarius: nisi at praestat. athene desinerint *BDF*. athene
dessiuerint *C*. athenae descuiuerint *Z* Post h. v. fuisse qui de lacuna
cogitaret adnotat Ritschelius 324. Vise *Z* et iam *B* uisum st *B*.
certon *F*. certem *Z* Perdisme *BC* 325. ex amore *C* nunc quid
F Val *B* 326. negotium ē *BD*. negocium est reliqui

LYSIMACHVS

Béne uale.

DEMIPHO

Bene sít tibi.

Quin míhi quoque etiamst ád portum negótium:
 Nunc ádeo ibo illuc. séd eccum meum gnatum óptume
 Video: híc opperiar hóminem. hoc nunc mihi uíso opust, 330
 Huic pέρsuadere quó modo potís siem,
 Vt íllam uendat néue det matrí suae:
 Nam ei· dóno aduexe audíui. praecautóst opus,
 Ne hic íllam me animum adiécisse aliqua séntiat.

CHARINVS. DEMIPHO

CHARINVS

Homo mé miseríór nullus ést aequé, opínor, 335
 Neque áduorsa quoí plura sít sempitérna.

327. uale. *Guyetus, Bentleyus.* ualete *B.* ualeto *reliqui* Et bene sit tibi *vel* Et tibi sit bene *Muellerus Pros. Pl. p. 369* 328. etiamst *CD.* etiam si *B.* etiam est *FZ* negocium *CDFZ* 329. 330. sed eccum meum gnatum optume || Video: hic opperiar *Ritschelius.* sed optume gnatum meum || Video eccum opperiar *libri, nisi quod* set *C,* optime *FZ,* optum ec natū *B,* operiar *BF* nunc *del. Ritschelius* uiso opust *Acidalius.* uisost (uiso st *B,* uiso est *FZ*) opus *cum libris Ritschelius, ubi* usu est *cum Scaligero Scriuerius*
 331. persuaderé *D²FZ.* persuade *BCD¹* quomodo *BC* potis siem *Camerarius, Bentleyus.* potis sim (sum *F*) *libri.* potis siem *quomodo defendi possit dicit Luchsus Studemundi Stud. vol. 1 p. 36: idem proponit* potis sim, mihi, *pro quo* potis sim dolo *vel* dolis *suasit Studemundus ibidem.* nunc potis siem *Ritschelius* nunc *ex v. 330 huc ad. Ascens* 332. ille uendat ne uendat matri *B, ubi* illam *m. 1 corr.* suę *C* 333. nam idoneo *B* dono *ex domo D* praecautost opus *Ritschelius.* sed praecautost opus *libri, nisi quod* praecaustost *D,* praecauto est *F,* praecauto opus *Z.* sed cautost opus *Bentleyus.* sed praecauto opust *post Pyladem Acidalius.* id praecautost opus *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 454* 334. ad pro hic *Z* illam *def. Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 50 adn. 7.* ad illam *Ritschelius,* illo *Muellerus Pros. Pl. p. 369 adn.*

Act. II Scaen. 3 CHARINVS ADOLESCENS · DEMIPHO SENEX *BC.* CHARINVS. DEMIPHO *D* 'Versuum in hoc cantico descriptionem plane talem servari qualis in *B* est. A qua quae discrepant *Reizii, Hermannii, Lachmanni* temptamenta *ms.,* consulto tacui omnia. Nec magis alia, quorum mihi usus esse nullus videretur, am-

Satin, quicquid est, quam rem agere ócepi,
 Proprium nequit mihi esse id quód cupio?
 Ita míhi mala res aliqua óbicitur,
 Bonum quae meum conprimit cónsilium. 340
 Miser amicam míhi paravi ánimi causa, prétio eripui,
 Ratús clam patrém meum me eám posse habére:
 Is résciuit ét uidit ét perdidit me.
 Neque is quom rogét, quid loquár, cogitátumst:
 Ita ánimi decem ín pectore incerti cértant. 345
 Nec quíd corde núnc consilí capere póssim,
 Sció: tantus cúm cura meóst error ánimó,
 Dum sérui meí perplacét mihi consílium,
 Dum rúrsum haud placét nec patér potis uidétur
 Indúci, ut putét matri ancíllam emptam esse íllam. 350

bitiosius commemoranda putari, velut quod primum versum (ut nihil dicam de Bothii in hoc genere portentosa imperitia) sic Reizius dimetitur: Homó me miséríor nullúst aequé opínor' Ritscheliús: a quo tamen in nonnullis dissentio Cf. Spengelíus 'Reformvorschläge' p. 376 sq.

335. Homo^{secum} D est eque C. est atque B. aequé est Lachmannus Reizio (et Bentleio) assentitur Spengelíus 336. aduersa F' Z cui libri sint plura Camerarius V. 337—340 anapaestos esse voluerunt Brixíus Nov. ann. vol. 91 (a. 1865) p. 72, Spengelíus Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 674, idem 'Reformvorschläge' p. 376, Muellérus Pros. Pl. p. 91: eosdem artificiosius tractat Studemundus de cant. p. 44, 45, 48. Cf. praeterea Seyffertus de bacch. p. 44. Ritscheliús bacchiacos descripsit non sine vi 337. quicquid C si quam Ritscheliús. ut quam Camerarius ego agere Ritscheliús occepit B 338. nequid mihi BFZ. nequit mihi CD. mihi nequit Ritscheliús esse id scripsi. euenire libri, nisi quod e corr. C. dari Spengelíus l. s. s. id quod Ritscheliús 339. mi ex improviso exempli causa Ritscheliús obiicitur FZ obicitur aliqua Camerarius 340. bonum quae C. bonum quae D. bonumque Z conprimit CD mihi cónsilium cum Hermanno et Lachmanno Ritscheliús quae statim conprimit meum idem Lachmannus alio tempore 341. Dimetros librorum def. Muellérus Pros. Pl. p. 91 paravi, ánimi distinguit Spengelíus l. s. s. precio C. precio D eripui om. Camerarius 342. clam] c e corr. C. clam D me meum Bentleius, Weisíus, Spengelíus l. s. s. me eam add. Ritscheliús: om. libri 344. Nequis B cum libri cogitat unde est B 345. inpectore C. in pectori D. pectori F. pectore Z Ceterum nugantur qui de hoc v. dixerunt Palmeríus et Gulíelmíus 346. nequid Z consilii libri 347. Sció Muellérus Pros. Pl. p. 212 meost error CD. meus terror B. meo est error D² F. meus est error Z. est error meo Ussingíus Scio, tantus error meost cum cura ánimó Spengelíus l. s. s. 348. serui mei B. mei serui reliqui 349. potius Z

Nunc sí dico ut rés est, atque íllam mihí me
Emísse indicó, quem ad modum éxistumét me?

* * * * *

Atque íllam abstrahát, trans mare hínc uenum aspórtet.
Sció saeuos quám sit, domó doctus díco. 355

Hócinest amáre? arare máuelim quam síc amare.

Iam hinc ólim me inuítum domo éxtrusit áb se:

Mercátum ire iússit: ibi hóc malum ego inuéni.

Úbi uoluptatem aégritudo uíncat, quid ibi inést amoeni?

Nequíquam abdidí, ábscondidí, ábstrusam habébam: 360

Muscást meus patér, nil potést clam illum habéri, •

356. *Hunc versum Ussingio imitatus videtur esse (quo de dubito) Martialis IX 21, 4: Artemidorus amat, Calliodorus arat*

351. seⁱ D ut//// D res^o st D ut est res *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 307. uti rest Spengelius l. s. s. mihimet me*

Ritschelius in adn. mⁱ mēmissee D 352. cf. 351 quem admodum libri. leuem admodum Scaliger existū et B. existimat F

Intercidisse dicit Ritschelius huiuscemodi aliquid: Malis uerbis multis multum obiuriget me: quem contra vide quae exponit Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 354. A me Ussingius sine lacuna ex-

trahat F transmare BC 355. senos B. seuus CD. saeuus Z. seruus F domo ductus D. homo durus F. homo et durus Z: cf. Sciopp. Susp. lect. III 11 dico Studemundus Stud. vol. 1 p. 85. igitur libri Igitur hoc est amáre tetrametri initium esse Hermannus voluit

V. 356—372 qui exstiterunt in pag. Ambros. 4694, fere non legi potuerunt. Eruit Loewius haec versuum initia: v. 356—358 (qui initio paginae exstitisse videntur) nihil, v. 359 UBIUOLU (extrema littera incerta), v. 360 NEQUIQU, v. 361 nihil, v. 362 NECSACR ut vid. (finis proprium videtur occupasse versum), v. 363 N, v. 364 QUID, v. 365 SOLLICITU, v. 366 ME (videtur fuisse MEUSPATER): exitus videtur proprium versum occupasse, v. 367 UNDEI, v. 368 ITAUOLO, v. 369 N, v. 370 nihil, v. 371 PERMAR (sequi videtur FUTU), v. 372 MAGISOPINOR# (sequi videtur ID) • 356. Cf. v. 355 Hoc

inē B. h^o ocine est D. hoccine est CFZ ma uelim B Ceterum h. v. et v. 359 addubitat Muellerus Pros. Pl. p. 73 adn.

357. is hinc Spengelius l. s. s. holim D me add. Ritschelius: om. libri. Cf. Studemundus de cant. p. 47 extruxit B sese Camerarius 358. ire iussit ibi C. ire iussi tibi B. iussit ire

ibi DFZ ego om. Camerarius ibi hoc damnum inueni Spengelius l. s. s. 359. Cf. v. 356 Nam ubi Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 egritudo CD animi Z 360. nequicquam

FZ abscondidi B. abscondi reliqui abstruxsam B. abstusam C

361. Muscast B. Musca est reliqui pater meus C nihil libri

Néc sacrum nec tám profanum quícquamst, quin ibi ílico adsit.
Néc qui rebus meís confidam, mi úlla spes in córde certast.

DEMIPHO

Quíd illuc est, quod sólus secum fábulatur fílius?
Sóllicitus mihi néscio qua de ré uidetur.

CHARINVS

Áttatae, 365

Méus quidem hic pater ést, quem uideo. ibo, ádloquar. quid
fít, pater?

DEMIPHO

Únde incedis? quíd festinas, gnáte mi?

CHARINVS

Recté, pater.

DEMIPHO

Íta uolo. sed istúc quid est, tibi quód commutatúst color?
Númquid tibi dolét?

CHARINVS

Nescio quid méo animost aegré, pater.
Póste hac nocte nón quieui sátis mea ex senténtia. 370

DEMIPHO

Pér mare ut uectú's, nunc oculi térram mirantúr tui.

CHARINVS

Mágis opinor.

362. nectam *B* quicquamst *D*. quicquam st *C*. quicquam si
B. quicquam est *FZ* quid *B* assit *CD* 363. mihi libri
in corde certast *B*. est in corde *C*. in corde est *DFZ* 364. Super
Quid *m. 2* scr. secum *D* est *B*: om. reliqui quid *Z* solū *B*
fabulatur *B*. fabuletur reliqui 365. qua de re *Luchsius Hermæ*
vol. 6 (a. 1872) p. 268. quare libri. qua re nunc *Ritscheli* *Nu-*
meros paullo concinniores esse hos: Sollicitus nescio qua re nunc mihi
uidetur adnotat *Ritscheli* . Attatae *Ritscheli*. Atate *CD*. At tace *B*.
At at *FZ*. attate *Palmerius p. 873, Bentleius in And. IV 5, 15*
366. Meus quidem hic pater est *CD FZ*, nisi quod ⁱ quidem *C*. Meus pater
hic quidem est *B*: cf. *A*. Pater hic quidem meust *Ritscheli* ibo om. *B*
alloquar *CD FZ* 367. Dem. pers. om. *C*. 368. quid est *CD* quod] quid
B commutatust color *BCD*¹ commutatus est *D*² *F*. commutatus color
est *Z* 369. meo animo st *CD*¹. meo animo est *BD*². animo meo
est *Z* egre *BCD* 370. Poste *B*. Postea reliqui. Cf. *Ritscheli*
Op. phil. vol. II p. 544 ac *D*¹. hac *D*³ mea *D*³, *Camerarius*.
me *BCD*¹. om. *FZ* *V. 371 sq. damnat Ussingius* 371. mare
ex amare ras. *B* uectus libri *V. 372 (?)—389 (sine v. 375)*

DEMIPHO

Íd est profecto: uérum actutum abscésserit.
(Vsquen ualuistí?)

CHARINVS

Perpetuo récte, dum quidem illíc fui.
Vérum in portum huc út sum aduectus, néscio qui animus
míhi dolet.

DEMIPHO

Naúsea edepol fáctum credo: uérum actutum abscésserit.) 375
Érgo edepol pallés: si sapias, eás ac decumbás domi.

CHARINVS

Ótium non ést: mandatis rébus praeuortí uolo.

DEMIPHO

Crás agito, peréndie agito.

CHARINVS

Saépe ex te audiuí, pater:
Reí mandatae omnis sapientis primum praeuortí decet.

DEMIPHO

Áge igitur: nolo áduorsari tuam áduorsum senténtiam. 380

videntur exstitisse in pag. 479^A misere lacerata. Eruit Loewius haec: V. 372. 376—380 nihil (occupauerunt septem versus. 1 ut videtur = exitus v. 372; dubia vestigia litter. C et R abscesserit vocis ut vid.: 2 = 376 ut vid.: 3 = 377 ut vid.: 4 = 378 ut vid.: 5 = 379 ut vid.: 6 et 7 = 380 ut vid.: at omnia (maxime num v. 5 = 379 sit) dubitationis plena, v. 381 IDES in fine, v. 384 et 385 nihil, v. 386 in fine NT ut videtur, v. 382 in fine TSCIO ad modum pallida, v. 383 nihil, v. 387 in fine NCMEA (MOLIOR videtur proprium v. occupasse), v. 388 nihil, v. 389 ad finem Q (= QUID) et dubia vestigia litterarum UIDUEL, v. 373 in fine MILLICFUI, v. 374 sub finem OQUIANI, paullo antea N dubia (nescio): exitus videtur primum versum insequentis paginae occupasse 372. mirantur tui || Magis. Cha. Opinor. Gulielmus: quem debuisse saltem mirantur magis. || Cha. Itast, opinor annotat Ritschellius. Verba Magis opinor Demiphoni continuant, cetera Charino adsignant Weisius et Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 478: sed obstat v. 375 parallelus, nisi forte v. 375 Charino continuamus opino Bothius tertia V. 373—375, in libris post v. 389 positos, huc revocavit Ritschellius, ut quos appareat prorsus parallelus esse versibus 369—372. Cf. quae dixi Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 261 sqq. 373. Usquen Ritschellius. Usque B. Usquene reliqui: cf. Ritschellii Opusc. phil. vol. II p. 557 374. inportum C quia nimis mihi B 375. Nause B 376. palles B. palle CD om. FZ 377. preuorti C. preuorti D 378. Cras agiopere die agito B Sepe BCD exte C 379. Rei] ei F mandate C. mandate BD 380. tuam aduorsus Z. aduorsus tuam cum Bothio Ritschellius

CHARINVS

Sáluos sum, siquidem ísti dicto sólida et perpetuást fides.
Rés adhuc quidem hércle in tutost. nam hunc nescire sát scio
Dé illa amica: quód si sciret, éssét alia orátio.

DEMIPHO

Quíd illuc est, quod ille á me solus se ín consilium séuocat?
Iám non uereor né me amare hic pótuerit rescíscere: 385
Quíppe haud etiam quícquam inepte féci, amantes út solent.
Quín ego hunc adgrédior de illa?

CHARINVS

Quín ego hine me amólior?

Éo ego, ut quae mandáta mihi sunt, áministrem.

DEMIPHO

Immó mane:

Paúcula etiam scíscitare prius uolo.

CHARINVS

Dic quíd uelis.

381. Saluus (a e corr.) C. Saluus DFZ dicito B perpetua est FZ V. 382—386 hoc ordine collocavit Ritscheliuss: quos sic 384—386. 382. 383 collocant libri 382. Char. pers. praem. libri hercle om. F intuito st BCD huc B 383. Deilla BC illa (i s. a) D quid Z 384. Versus sine causa ab Osanno Anal. p. 201 sq. sollicitatus propter v. 364 ille a me Angelius. illa me CD. mea me B. ille FZ sed B inconsilium C se uocat BC 385. Iam del. Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 illam servans uereor CDF ne me amare scripsi. ne illam meam are B. ne illam me amare reliqui. ne eam me amare cum Guyeto Ritscheliuss rescistere B 386. aut BCD. haud FZ faciã ante ut B 387. Dem. pers. praem. libri agredior C. aggredior DFZ 388. Ego eo D ut que C. ut que BD. atque Camerarius mandata mihi sunt administrem. Dem. Ritscheliuss: cf. Opusc. phil. vol. II p. 400. mandata amicũ amicis tradã. De. B. mandata amicus amicis (ex amicus D) tradam. Dem. reliqui, nisi quod mandat Z. mandata amice amicis tradam Ussingius 389. Pauca C suscitare B. sciscitare D¹. sciscitare D³. sciscitari potius dubitari posse num poeta scripserit annotat Ritscheliuss Secuntur in libris v. 373—375 V. 374 exitus. 375. 390—406 exstiterunt in pag. 475, ubi haec versuum initia Loewius expiscatus est: v. 374 nihil, 375 N, 390 SEDQUIDAI, 391 ADUEXEI (vel T, I) # Q, 392 UTMORATAST # NUL, 393 MIHIQUIDEMEDE (exitus videtur proprium v. occupasse), 394 UID, 395 Q, 396 NIHI, 397 LIGN et post spat. umca litt. E, 398 QUAEH, 399 HORUNCILL, 400 EACAUSAEQUID, secuntur haec initia: PAU et paullo post A, ita, ut probabile sit A habuisse Paulatim labefacto, NEDU, 404 NEQ.

DEMIPHO

Séd quid ais? ecquám tu aduexti tuae matri ancillám
Rhodo? 390

CHARINVS

Aduexei.

DEMIPHO

Quid? ea út uidetur múlter?

CHARINVS

Non edepól mala.

DEMIPHO

Út moratast?

CHARINVS

Núllam uidi mélius mea senténtia.

DEMIPHO

Míhi quidem edepol uísast, quom illam uídi —

CHARINVS

Eho, an uidistí, pater?

DEMIPHO

Vídi. uerum nón ex usu nóstro neque adeó placet.

CHARINVS

Quí uero?

DEMIPHO

Quia ením non nostra fórmam habet dignám domo. 395
Níhil opust nobís ancilla, nísi quae texat, quae molat,

ILLAMMAT, 405 NEQ·SINAM#QUIUERO#Q, 406 FLAGITIUMSITSEI 390.
Dem. om. libri Quid ais? ecquam tu aduexisti a Plauto profectum esse
putat Ritschelius, adiectum autem Sed, postquam huc irrepserunt v. 373
—375 De A cf. supra. ad^uexti D. aduexit B. aduexi CFZ tuae C.
tue D matri tue F ancillam ancillam CD rhodo B. erhodo C. e
rhodo DZ. e rhodio F 392. morata est DFZ mea quidem sententia
Bentleius sententia C 393. Mihi quidem edepol libri cum A. Mihi
quoque ita pol Ritschelius. Sic quidem edepol Pylades, Acidalius. Mihi
quidem item pol Bugge 'Tidskrift for Philol.' VI p. 6 et Seyffertus Philol.
vol. 27 (a. 1868) p. 454 uisa est BC cum libri uidi. Ch.
Eho (Eo BZ) an uidisti libri. uidi. Ch. Eho uidistin Bothius, Rit-
schelius. uidi. Ch. An uidisti Guyetus. uideo. Ch. An uidisti Bothius
alio tempore 394. exusu C nostro sine que B. nostro est neque
C 395. Quia enim non (vel Quia noenu) Ritschelius. Quia non libri.
Quia haec non Guyetus. Qui? quia non Bothius. non? Dem. Quia non
Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654 nostra//// (m eras.) B 396.
opust Ritschelius. opus libri que texat que C. que texat que BD

Lígnum caedat, pénsum faciat, aédis uorrat, uápulet,
Praéhibeat cottídianum fámiliae coctúm cibum.
Hórunc illa níhilum quicquam fácere poterit ádmódum.

CHARINVS

Eá causa equidem illam émi, dono quám darem matrí
meae. 400

DEMIPHO

Lábefacto paulátim. uerum quód praeterii dícere,
Né duas neu te áduexisse díxeris — di me ádiuuant —:
Néque illa matrem sátis honeste tuám sequi poterít comes,
Néque sinam.

CHARINVS

Qui uéro?

DEMIPHO

Quia illa fórma matrem fámilias 405
Flágitium sit seí sequatur, quándo incedat pér uias.

397. *Nonius* p. 271, 23: Caedere *Lucilius* lib. XXVII: 'Lignum uapulet' *Idem* p. 420, 7: uerrere . . . *Lucilius* lib. XXVII: 'Lignum . . . uapulet' 'Vix dubitandum videtur, quin *Plautina* verba commemoraverit *Lucilius*: nisi forte errorem iam fuisse in ipsis adversariis grammatici putaveris' *Ritscheli*us. Cf. adn. *L. Muelleri*

397. cedat *CD* cum *Nonio* pensum f. om. *Non.* p. 420 pensim *Z.* pinsum *Visseringius* *Quaest. Pl. I* p. 105 edis *C.* aedes *cod. Nonii* aliquot uorrat *L. Muellerus* in *v. Luciliano*: uarrat *cod. G Nonii.* uerrat *BCD*². ferrat *D*¹ uertat *Z* ac uapulet *Non.* p. 420 398. Praehibeat *Ritscheli*us *Opusc. phil. vol. II* p. 400. Quae (Que *C.* Que *D*) habeat libri cum *A.* Quaeque habeat *Pylades* quottidianum *Z.* quotidianum *F* familię *C.* familia *B* 399. Horunc illa *CD* cum *A.* Horum ancilla *B.* horum illa *FZ*^{*} nihil umquā *B.* 'unde facile efficiat quispiam nil quicquam umqnam' *Ritscheli*us 400. EA-CAUSSA *A.* Eacausa *C* emi] mi *B* dono e domo *B* darem q. matri *D* meę *BC* *V.* 401. 403 (402 intercidisse putaverat *Ritscheli*us) ita collocat *A.* de quo cf. supra: inverso ordine reliqui, *Ritscheli*us 401. De *A* cf. supra Labe facto *CD* preterii *C* 403. Dem. praem. libri Neduas *C.* Ned^e////////s *D.* Netuas *B.* Ne des *FZ.* Ne dui *Camerarius* neu *Camerarius.* nene libri Ne duas neu te aduenisse dixeris. Cha. Di me adiuuant uno integro versu concludunt *BCDFZ* proximum (401) tribuentes *Demiphoni.* 'At is unde tandem labefactari filium colligit? de quo ne sic quidem ei constiterit, si di me adiunent dixisse *Charinum* censueris. Ergo aut plus intercidit aut certe hemistichia duo' *Ritscheli*us adnotat nil transponens: quam sententiam refellit *Spengeli*us *T. Macc. Plaut.* p. 26 omnia *Demiphoni* tribuens 406. Flagitium sit *B* cum *A.* Flagitiumst *D.*

Cóntemplent, conspícient omnes, nútent, nictent, síbilent,
Véllicent, uocént, molesti sánt, occentent óstium:

Ímpleantur élegiorum meaé fores carbónibus:

Átque ut nunc sunt máledicentes hómines, uxori meae 410
Míhique obiectent lénocinium fácere. nam quid eóst opus?

CHARINVS

Hércle qui tu récte dicis ét tibi equidem adséntior.
Séd quid illa nunc fíet?

DEMIPHO

Recte: ego émero matrí tuae

Áncillam uiráginem aliquam nón malam, formá mala,
Vt matrem addecét familias, aút Syram aut Aegýptiam. 415
Éa molet, coquét, conficiet pénsum, pinsetúr flagro:

flagiciumst C. flagitium est FZ SEI A. si reliqui incedit Z
V. 407—424 ut videtur fuerunt in pag. 476 (olim 470B), ubi
hos exitus extricavit Loewius: 407 IBILENT, 408 nihil, 409 NIBUS,
410 UXORIMEAE, 411 AMQUIDEOSTOPUS, 412 ADSENT — (spatia male
conveniunt cum Palatinorum scriptura, quamvis ne equidem quidem
commendent), sequuntur in v. proximo haec in fine SAT (vel E, I, P,) —
(num satis?) quae non possunt convenire cum Palatinorum versu,
414 F.... MALA, 415 nihil, 416 O, 417 TI (?), sequitur v. ubi nil
legit Loewius (418?), dein NUMEGENTIUM (421), LIST...PUS-(PUS in-
certum; 422), EM (incertae; 423), AUOLO (AUO incertissimae: 419),
420 duos versus occupasse videtur, 424 perdubia vestigia vocis uendere
407. om̃s B: om. reliqui nuteat C nictent D³F. nectent

BD¹. nectetⁿ C. niterit Z 408. nocent molestis innocent B ho-
stium FZ 409. elegiorum meae fores carbonibus Bothius (cf. A).
meae fores carbonibus elegeorum BCD FZ, nisi quod mee B,
elegiorum D³, elogeorum F: pro quo eclogiorum Lambinus, elegio-
rum Turnebus Adv. VII 15. elegeorum def. Fleckeisenus Nov. ann.
vol. 93 (a. 1866) p. 9 410. meę C 411. Mihi que B obicient
B. obiiiciant Acidalius lenocinium C. lenocium D eost ABCD.
est FZ 412. qui libri: def. Fleckeisenus Krit. Misc. p. 29. quin
Pylades, Ritscheliuſ dices B tibi equidem adsentior Ritscheliuſ
Prol. Trin. p. 173. tibi adsentior B: cf. A. tibi assentior CDFZ.
tibi ego assentior Pylades. tibi assentior ego Camerarius. tibi ad-
sentior ego Bothius. tibi hoc adsentior idem alio tempore. ego assen-
tior tibi Lingius de hiat. p. 50 413. Verba Sed — Recte aliena ab
hoc loco censet Ritscheliuſ, pro quibus haec exstare potuisse: Nisi quod
matri non est quod dem: at declinat pater et pergit ut filium prorsus
in suam sententiam trahat Sed (ex Set m. rec.) D fiaet C Recto D
tuę C (Cf. A et v. 418 Ritschelii) 414. uiracinem B 415. Vt-
matrem C ssram C egyptiam (ę ex e m. rec.) D. egyptiam FZ.
egipciam C. cypiam B 416. coquet om. CDFZ confitiet B
pinsetur Sentarius. pensetur libri

Néque propter eam quícquam eueniet nóstris foribus flágiti. 417
 Múlto edepol, si quíd faciendumst, fácere damni máuolo, 419
 Quam óbprobramentum aút flagitium múlíebre exferrí domo. 420

CHARINVS

Quíd, si igitur reddátur illi, unde éemptast?

DEMIPHO

Minume géntium.

CHARINVS

Díxit se redhibére, si non placeat.

DEMIPHO

Nihil istóc opust:

Lítigari nólo ego usquam, tuam aútem accusarí fidem
 Mé tibi illam pósse opinor lúculente uéndere.

CHARINVS

Dúm quidem hercle né minoris uéndas quam ego emí, pater. 425

DEMIPHO

Táce modo: senéx est quidam, qui áliquam mandauít mihi
 Vt emerem ad istanc fáciem ancillam.

417. Neque superiori versui continuant CDFZ propteream
 B. Propteream C quic quam C n_xris D flagiti B et, ut
 vid., A. flagitii D¹. flagicii C. flagitium D²FZ Secuntur in
 B postea erasa: minime gentium omissa v. 421 Versum 418 ta-
 lem supplevit Ritschelius: Sed quid illa nunc fiet? recte ego emi
 atque argentum dedi: om. libri: cf. v. 413 et A V. 419. 420
 hoc loco posui duce Ritschelio quos libri cum A post v. 423 exhibent:
 eosdem delet Ussingius 419. edepol C siquid BC faciendum est
 BCD. faciundum est FZ face F dampnima uolo C 420. ob-
 probrandum ante corr. D exferri B. efferri CD. efferri FZ. in-
 ferri Guyetus, Ritschelius. Lachmannus afferri Pistoris 421. siigitur
 C empta est libri Cf. A Minime gentium CDFZ: om. hoc
 loco B: cf. v. 417 V. 422—423 inverso ordine ponit Ritschelius
 422. redhibere CDFZ. adhibere B placeat CDFZ. placet
 B opust CDFZ. opus B 423. Litigari BCD. Litigare FZ,
 Ritschelius nolo ego usquam Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a.
 1860) p. 431. nolo ego uos quam libri. ego nolo uos qua Ritschelius
 cum Bothio, vulgo constructum cum mauolo v. 419. nolo ego uos
 Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 654. nolo ego neque Muellerus
 Pros. Pl. p. 32 post Acidalius 424. Pers. om. libri Nam me
 tibi illam Ritschelius in adnot. 425. ercle C neminoris C ego
 mi pater emi F 426. aliquam Ritschelius. illam libri. olim
 Acidalius. ancillam Boxhornius. ut illast Schoellius 427. ancillam
 add. Ritschelius. om. libri At etiam Muellerus p. 581 quidam ex
 quidem D adolescens CDFZ

CHARINVS

At míhi quidam adulescéns, pater,
Mándauit, ut ád illam faciem, ita út illaec est, emerém sibi.

DEMIPHO

Víginti minís opinor pósse me illam uéndere.

CHARINVS

At ego si uelím, iam dantur séptem et uigintí minae. 430

DEMIPHO

At ego —

CHARINVS

Quin ego, ínquam —

DEMIPHO

Ah nescis quíd dicturus sím: tace.
Trís minas accúdere etiam póssum, ut trigintá sient. 432

CHARINVS

Quó uortisti?

DEMIPHO

Ad íllum qui emit.

CHARINVS

Vbinamst is homo géntium? 434

DEMIPHO

Éccillum uideó: iubet quinque me áddere etiam núnc minas. 435

428. Mandauit C Post Mandauit eras. m in D ut ad illam faciem Ussingius. ad illam (adillam B) faciem libri. aliquam itidem ancillam Ritschelius ita ut illaec est Muellerus Pros. Pl. p. 581. ita ut illa est libri, Ritschelius est mulierem emerem Camerarius illast ut emerem F'leckeisenus Nov. annal. vol. 61 (a. 1851) p. 23 429. minas D¹ 430. siuelim C dentur Ritschelius in adnot. mine C. mino DB 431. Post inquam DE exhibent Ah BC: pro quo rasuram D¹, sup. scr. hac D². at FZ, quod fortasse rectius esse adnotat Ritschelius sim F, Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 219 et Fuhrmannus Nov. ann. v. 105 (a. 1872) p. 630. sum reliqui, Ritschelius 432. Trismina saccudere C. Tres minas accudere B trigintasient C, post quae interrogandi signum alii posuerunt Hic Ritschelius intercidisse Charini fere haec verba (v. 433) suspicatur: Videor pro illo posse quinque etiam addere adolescentulo. Contra Spengelius Plaut. p. 23 sqq. hoc v. et 435 personas mutat. Mihi nil mutandum videtur 434. CH. et (ab initio versus) DE om. CD uertisti F. uortis te Ussingius At illum D. Adillum C Vbinamstis CD¹. Vbi nastis B. Vbinam est is D² FZ gencium C 435. Ecce illum B, Henricus Schenkl l. ad v. 524 exscripto p. 619. Eccum illum Camerarius quoque B adere eciam C quinque addere etiam me minas Ritschelius. quinque addere me etiam nunc minas Bothius

CHARINVS

Hércle qui illunc di infelicient, quísqvis est. ibidém mihi
Étiam meus adnútat: addam séx minas.

DEMIPHO

Septém mihi.

Númquam edepol me uíncet hodie.

CHARINVS

Cómmodis poscít, pater.

DEMIPHO

Néquiquam poscít: ego habebo.

CHARINVS

At íllic pollicitúst prior.

DEMIPHO

Níhili facio.

CHARINVS

Quínquaginta póscit.

DEMIPHO

Non centúm datur. 440

Pótine ut ne licitére aduorsum méi animi senténtiam?

436. Hercle qui illunc di infelicient *Fleckeisenus Misc. crit. p. 31.* Hercle illunc (illunt *C.* illuc *B.*) di (dii *BZ*) infelicient (felicient *B.* in-foelicient *Z*) libri, ubi Hercule *Scaliger*, illum infelicient di *Ritscheli*us, infelicient etiam *Scaliger*: quam formam falsam esse et *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 655* et *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 433* demonstraverunt, quorum ille Hercle di illunc vel illunce vel illam hominem proposuit, hic Quin hercle illunc: cf. *Seyffertus Stud. Pl. p. 6* ibidem mihi scripsi. DEM. Ibidem mihi libri. itidem mihi *Ritscheli*us. totidem mihi *Acidali*us Dem. Hercle et Char. Ibidem *Spengelius l. s. s.* 437. Etiam meus *Ritscheli*us. Etiam (Et iam *B.* eciam *C*) mihi libri. Dem. Etiam meus *Acidali*us innutat *Lambinus* DEM. Addam *Ritscheli*us, *Spengelius l. s. s.* DEM. Septem scripsi. Char. Septem cum libris *Ritscheli*us, *Spengelius l. s. s.* mihi] meus *Loewius* Char. Septem minis (scil. commodis) *Ussingius* sequentia *Charino* continuans 438. Demiphoni et *Charino* distribuit *Guyetus*, totum *Charino* libri continuant, item *Spengelius l. s. s.* Nunquam *CD* edepol *C* me uincet hodie commodis *B.* me uincet hodie me uincet hodie commodis *CD.* me uincet hodie inueniet hodie commodis *FZ.* Vbi inueni hunc qui commodius 'ex priscis exemplaribus' *Pius* affert. me uincet. hic commodius *Py-lades* 'partim ex codd. ant.' pater poscit *C* 439. Nequicquam *FZ* poscet *Ritscheli*us habeo *CD²F.* habeo *BD¹Z* pollicitus est *B* 440. Nihil *B* quinquaginta *C* Noncentum *C* dantur *Z.* datur ex datur *m. rec. in D* 441. Potinne *B* utne *C.* ut *B* licitere *Camerarius.* liceret *B.* litigere *CDF.* letigere *Z* aduersum *B* mei animi *Scaliger, Bothius: cf. v. 597.*

Máxumam hercle habébis praedam: ita illest, quoi emitúr,
senex.

Sánus non est éx amore illíus: quod poscés, feres.

CHARINVS

Cérte edepol aduléscens ille, quóí ego emo, efflictím perit
Eíus amore.

DEMIPHO

Múlto hercle ille mágis senex, si tú scias. 445

CHARINVS

Númquam edepol fuít neque fiet ille senex insánior
Éx amore, quam ille adulescens, quóí ego do hanc operám,
pater.

DEMIPHO

Quiésce, inquam: ístanc rem ego récte uidero.

CHARINVS

Quid aís?

DEMIPHO

Quid est?

CHARINVS

Nón ego illam mancúpio accepi.

DEMIPHO

Séd ille illam accipiét: sine.

CHARINVS

Nón potes tu lége uendere íllam.

DEMIPHO

Ego aliquid uídero. 450

444. Efflictim hinc transit in gloss. Plaut.: cf. Ritscheli Op. II p. 243

animi libri. animi mei *Acidalius, Bentleyus* 442. Maximam
BCDZ predam B ille est libri: cf. *Muellerus Pros. Pl. p.*
581 (ita insanust) qm̃ mentitur B. cui emitur reliqui 443.
nonest C ex amore C 444. Certo CDFZ: cf. *Langenus p. 26*
adulescens CDFZ cui libri efflectim B. efflictum D ante ras.
445. si sup. scr. D situ scias C. situscias B 446. siet
'alibi legi' Pius dicit 447. Ex amore C ille s. v. D² adolescens
CDFZ cui libri pater s. v. D 448. Vers. damnat *Muellerus*
Nachtr. p. 30 Quiesce def. *Fleckeisenus Nov. annal. vol. 101 (a.*
1870) p. 75. Hem quiesce et egero pro uidero *Ritschelius, qui negat*
placere istanc rem ego uidero expuncto recte ais *Dousa fil., Lomanus*
p. 53. agis libri Quidest CD 449. Sic personis distinxit *Acidalius.*
accepi. sed ille illam accepit. DE. Sine libri accipiet *Scaliger,*
Bothius. accipit *Taubmannus* 450. potest ante ras. B tulege C

CHARINVS

Póst autem commúnis mihi illast cum álio quodam. quí scio,
Quíd sit ei animí, uenirene eám uelit an nón uelit?

DEMIPHO

Égo scio uelle.

CHARINVS

Át pol ego esse crédo aliquem, qui nón uelit.

DEMIPHO

Quíd id mea refért?

CHARINVS

Quia illi suám rem esse aequomst ín manu.

DEMIPHO

Quíd ais?

CHARINVS

Quicum míhi communist ílla, is hic nunc nón adest. 455

DEMIPHO

Príus respondes quám rogo.

CHARINVS

Prius tú emis quam uendó, pater.

Néscio, inquam, uelit ille illam nécne abalienárier.

DEMIPHO

Quíd? illi quoidam, quí mandauit tíbi, si emetur, túm uolet:
Sí ego emo illi quí mandauit, túm ille nolet? níhil agis.
Númquam edepol quisquam íllam habebit pótius, quam ille
quem égo uolo. 460

451. communis mihi illast cum *Pylade Ritschelius* coll. r. 455, qui 'quamquam etiam communist mihi illa licebat' addit. communis est illa mihi *CDFZ*. communest illa mihi *B*: quod non credo spectare ad ea de quibus cf. ad *Amphitr.* v. 537 quodam *Ritschelius*: om. libri. 'Neque enim probabiliter *Bothius* communist illa cum alió mihi' *Ritschelius* quid *Z* 452. uenire ne (ne ex me ras. *D*) libri non uelit] non sine uelit *B* 454. id mea *CDFZ*. deme *B*. mea id cum *Pylade Ritschelius* rem suam *B* aequom st *B*. equumst *CDF*. aequum est *Z* in naui *B* 455. Sic sanandum putauit versum *Ritschelius*, qui interpolatus e v. 451 talis est in libris: DE Quid ais CHA communis mihi illa est cum illo is nunc hic non adest: nisi quod illast et hic nunc *B*. Vbi alio pro illo *Camerarius* 457. NESCIO *A* ille om. *A* nec ne *C*. nec me *B* ab aliena cum lacuna *C* V. 458 sq. tales prodierunt ex *A*, nisi quod ab initio SEDILLIQUIDAM-QUI (pro 1 etiam *I*, *T*, pro 6 *E*, *I*, *P*, *T* legi posunt) exstat* (Sed illi quoidam *Bothius*): pro quibus unum hunc reliqui exhibent De. Quid illic quidam qui mandauit cum ille nolet nihil agis, nisi quod mandauit *Z*, tum pro cum *B* Si ego emi ei, mihi qui mandauit *Ritschelius* in adnot. 460. edepol quisquam *BC*. EDEPOLQUISQUAM-

CHARINVS

Cértumnest?

DEMIPHO

Censén certum esse? quín ad nauem iam hínc eo:
Íbi uenibit.

CHARINVS

Vín me tecum illo íre?

DEMIPHO

Nolo.

CHARINVS

Nón places.

DEMIPHO

Méliust te, quae súnť mandatae rés tibi, praeuórtier.

CHARINVS

Tú prohibes.

DEMIPHO

At me íncusato: té fecisse sédulo.

Ad portum ne bítas, deico iám tibi.

CHARINVS

Auscultábitur. 465

DEMIPHO

Íbo ad portum. ne híc resciscat, caúto opust. non ípse emam,
Séd Lysimacho amíco mandabo: ís se ad portum deíxerat
Íre dudum. mé moror, quom heic ásto.

CHARINVS

Nullus sum: óccidi.

EDEPOL A. edepol priusquam D. edepol prius quisquam FZ quam
ego C 461. CERTUMNEST A. Cha. Certum est B C D F Z CENSEN
A Censes certum esse. De. Quin Z. Certumst. Ch. Censen certum
id esse? *Lachmannus* NAUEM A, B. nauim *reliqui* hinc] nunc
F EO A 462. places C D F Z cum A. placet cum ras. unius litt.
post eam vocem B. placeo 'alibi legi' Pius scribit. Vni Demiphoni
nolo: non placet. Meliust continuabat Acidalius: quod non malum esse
dicit *Ritscheli* 463. MELIUSTE A. Melius itē B que C. que B
tres B mandate C praeuotier C 464. MEINCUSATO A. tu
excusato C D F Z. tu excusatio B FECISSE A sedulo om. Z
465. NEBITAS A, *Camerarius*. ne uitas B. ne bites C D. ne ibis F. ne
ires Z: ne bites iam *Scutarius* DEICO A. dico *reliqui* IAM A
466. PORTUMNE A. portum et ne *reliqui* OPUST A, Z. opus est
reliqui 467. lysimacho B. lysimácho C. lisimacho D is (s e
corr.) se C. esse B adportum C DEIXERAT A. dixerat *reliqui*
468. memoror C D QUOMHEIC A. cum hic (ic D) *reliqui*
assto C. adsto Z occidō D

CHARINVS. EVTYCHVS

CHARINVS

Péntheum dirípuisse aiunt BÁCCHAS: nugas MÁXUMAS
 Fuísse credo, prae út quo pacto égo diuorsus dístrahor. 470
 Qúr ego ueiuo? qúr non morior? quíd mist in uítá boni?
 Cértumst, ibo ad médicum atque ibi me tóxico mortí dabo:
 Quándo id mi adimitúr, qua causa uítam cupio uíuere.

EVTYCHVS

Máne, mane obsecró, Charine.

CHARINVS

Quís me reuocat?

EVTYCHVS

Eútychus,

Túos amicus ét sodalis ét uicinus próxumus. 475

CHARINVS

Nón tu scis, quantúm malarum rerum sustineám.

EVTYCHVS

Sció.

Ómnia ego istaec aúscultaui ab óstio: omnem rém scio.

CHARINVS

Quíd id est quod scis?

Act. II scaen. 4 CHARINVS EUTÉYCHUS A. CHARINVS.
 EUTICVS · ADOLESCENTES · II · B. CHARINVS EUTYCHVS ADVLES-
 CENTES B. II. C. C. CHARINVS EVTYCHVS *e ras.* D 469.
 DIRIPUISSE A AIUNT (3 etiam E, P, T esse potest) A. aiunt reliqui
 bachas D F. báhas C maximas B Z cum A 470. preut (preut
 D) quo C D. prae quo Ritschelius: at cf. Brixius Philol. vol. 12 (a.
 1857) p. 655 EGO A prae quo pacto ut ego Lachmannus
 ego hic vel ego nunc Muellerus Pros. Pl. p. 582 DISTRAHOR A
 471. QUREAGO (4 etiam T, P, minus prob. 1) A. Cur ego reliqui
 UEIUO A. uiuo reliqui QUR A. Cur reliqui QUID# vel
 QUUD ut vid. A MIHIESTIMUITA A. mihist in uita C F Z et in
 sup. scr. et ita e corr. D. mihi sustinuit B 472. CERTUNST A.
 Certum est B C D me ibi B 473. mihi libri cum A (MIHI)
 ADIMITUR A CUPIO A 474. OPSECRE A QUIS A, Ritschelius.
 Qui reliqui eutichus D. eutihus (c s. i) C 475. Tuus libri
 cum A SODALIS A ETUICINUS A. simul uicinus reliqui: cf.
 Proleg. p. 145 476. Non] Nam Lambinus codd. ant. commemo-
 rans SUSTINEAM A 477. Omī B ego om. F ISTAEC A.
 istec D. iste C AUSCULTAUI A hostio F Z OMNEMREM A

EVTYCHVS

Túos pater uolt uéndere —

CHARINVS

Omnem rém tenes.

EVTYCHVS

Túam amicam —

CHARINVS

Nímium multum scís.

EVTYCHVS

tueis ingrátieis.

CHARINVS

Plúrumum tu sceís. sed qui sceis méam esse amicam illám?

EVTYCHVS

Tatae, 480

Túte heri ipsus míhi narrasti.

CHARINVS

Sátin ut oblitús fui

Tíbi me narrauísse?

EVTYCHVS

Hau mirumst fáctum.

CHARINVS

Te nunc cónsulo:

Résponde, quo léto censes me út peream potíssimum?

EVTYCHVS

Nón taces? caue tu ístuc deixis.

478. TŮUS *A cum reliquis* PATER *A* uult *BFZ* RĚM TENES *A*
 479. Vide ad v. 181 Cf. *Muellerus I'ros. Pl. p. 705 sqq.* NĚMIUM-
 MULTUMSCĚIS *A* TŮEIS INGRATIEIS *A*. Tuis ingratiis *BC*. Tuis (*vel*
tu is) ingratus *D ante corr. FZ* 480. Plurimum libri cum *A* (PLU-
 RĚMUM) TŮSCEIS *A*. tu scis *reliqui* SED *A* QUISCEIS *A*. qui
 scis *reliqui* MEAMESSEAMICAMILLĀ *A*: quo servato addidit *Tatae*
Ritscheli, quamquam etiam aliis interiectionibus locum esse concedit
 (*Scio vel Quia add. Kienitz de QUI p. 538 not. 2*). esse amicam
 illam meam *reliqui* 481. eri *D* IPSUS *A* MIHI *A* narrasti
B. NARRAUISTI *sine pers. spat. A. om. reliqui* OSATINE *in A exstare*
videtur, sed litteris praeter o incertissimis. Satin *B*. Statim *reliqui*
 OBLITUS *A* 482. TIBI *A* NARRAUISSĚ *A* HAUMIRUM (*minus*
prob. N)STFACTUM A. haud mirum factumst (*factum est BD²Z*)
reliqui TĚ *A* 483. quo uolet occenses me *B* loeto *CD*
 CENSES *A* ME *vel NE A* UTPEBEAM *A* interimam *Muellerus*
Nachtr. p. 132 ut peream censes me *Lachmannus* potissimum
 libri cum *A* 484. tu *AB. om. reliqui* istic *D¹* DĚIXIS *A*.

CHARINVS

Quíd ueis me igitur deícere?

EVTYCHVS

Vín patri sublínerē pulcre me ós tuo?

CHARINVS

Sané uolo. 485

EVTYCHVS

Vísne eam ad portúm?

CHARINVS

Qui potius quám uoles?

EVTYCHVS

Atque éximam

Múlierem pretió?

CHARINVS

Qui potius quam aúro expendas?

EVTYCHVS

Vnde erit?

CHARINVS

Áchillem orabo, aurum út mihi det, Héctor qui expensús fuit.

EVTYCHVS

Sánun es?

CHARINVS

Pol sánus sei sim, nón te medicum mi éxpetam.

dixis *reliqui*, nisi quod dixeris Z QUIDUEIS A. Quid uis *reliqui*
 DEICERE A. dicere *reliqui* 485. Vim BD SUBLINERE A. sub-
 linere CD². sublimere D¹. sublinire (ex subliniire ras. B) BFZ,
Scioppius Susp. lect. I 12 PULCHRE A. pulchre BC. idem, sed u
 e corr. D me os *Camerarius*. MEOS A. meos B. os *reliqui*
 486. Vis neeam B adportum C Qui potius (pocius C) BCD:
cf. Muellerus Nachtr. p. 34 adn. quid potius FZ, cod. Pyladis, Rit-
schelius. QUINPOTIUS A eximiam Z 487. precio CDF QUI-
 POTIUS A, *reliqui*, nisi quod pocius C: *cf. Dousa Expl. III 15.*
 Quid potius *Pylades, Ritschelius* UNDEERIT A, *Guyetus, Bentleyus.*
 unde ateritis B C D F. unde atteritis Z. unde autem erit id 'prisca exem-
 plaria' Pii. unde id erit *Saracenus*. unde at id *Pylades, Acidalius*. unde?
 Ch. ab Atridis et unde aderit id et unde? Ch. at erit aes triplici cona-
 mine *Bothius. Non magis simplicem veritatem Handius Turs. I p. 443*
vidit 488. Achille (morabo) B. Achille D¹. Achillv D². Ego Achillem
Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656. Achilleum Buechelerus Mus.
Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 435. Achilem Bothius olim AURUMUTMIHI-
 DET A. aurum mihi det BCD. aurum mihi ut det FZ. ut aurum
 mihi det *Ritschelius* HECTORQUI (vel QUE) EXPENSUSFUIT A 489.
 SANUNESS..POL (ESS# vel ESSEI) A SANVS A SEI A. si *reliqui*
 n, sed ut p esse videri possit D. prae FZ MEDICUM A. medicinum

EVTYCHVS

Tánti quanti póscit, uin tanti íllam emi?

CHARINVS

Auctorárium 490

Ádicito, uel mίlle nummum plús quam poscet.

EVTYCHVS

Iám tace.

Séd quid ais? unde érit argentum quód des, quom poscét pater?

CHARINVS

Ínuenietur, éxquiretur, áliquid fiet.

EVTYCHVS

Énicas.

Iám istuc 'aliquid fíet' metuo.

CHARINVS

Quín taces?

EVTYCHVS

Muto ímperas.

CHARINVS

Sátin istuc mandátumst?

EVTYCHVS

Potin ut áliud cures?

490. *Festus Pauli p. 11*: Auctarium dicebant antiqui, quod super mensuram uel pondus iustum adiciebatur, ut cumulus uocatur in modio

C mihi libri cum A (MIHI) EXPETĀ A 490. TANTIQUANTI-
POSSIT A poscet Bugge l. infra scripto UINTANTIILLAM A. uin-
tanti illam B. uin tanti (tanti e corr.) illam D EMI#AUCTORARIUM
A, quod quamvis suspectum sollicitare non audeo. emi. Cha. Auctarium
BCDFZ et auctarium legisse videtur Festus. Emi? Cha. Immo auctarium
Parcus, Ritschelius: idem emi a me merito spreuit Auctuarium Bugge
Op. ad Madvigium p. 156 Ceterum uin tanti emier illam Bothius olim,
uin tu tanti emi illam cum Pylade Lachmannus 491. ADICITO A.
Abdicito F' millenum num plus B. mille mummm plus D
PLUSQUAMPOSC(vel S)ET (minus probabile -IT) littera Q incertissima
IAM A 492. SED A UNDEERIT A QUOD A des om. F QUOM
A. qñ B. cum reliqui PATER A 493. INUENIETUREXQUIRETUR
A aliqui Ritschelius FIET A Pers. spat. ante ENI(minus prob.
E)CAS om. A 494. IAMISTUCALIQUIDFIETMETUO#QUINTACES#M ap-
paruerunt in A aliqui Ritschelius me tua C Qui DFZ
495. SATIN[]POTINUTALIQUIDCUBE— A, ubi lacunam explent ISTUC-
MANDATUMST# mandatum est D²F'. mendatum est D¹. mandatū

CHARINVS

Nón potest. 496

EVTYCHVS

Béne uale.

CHARINVS

Non édepol possum prius quam tu ad me rédieris.

EVTYCHVS

Méliust, sanus sí sis.

CHARINVS

Vale, uince ét me serua.

EVTYCHVS

Ego févero.

Dómi maneto me.

CHARINVS

Érgo actutum fáce cum praeda récipias.

st *BZ.* mandat^v st *C* aliquid *Z* cum *A* 496. BENEUALE#.....
QUAMTUADMEREDIERIS *A* edepol (*o e corr.*) *C* 497. MELIUST-
 (minus prob. SI)SANUS[]MESERUA#EGOFEC— *A*, ubi lacuna SEIS#
 UALEUINCEET capit Meliust sanus si sis *Ritschelius*, quod Melius
 sit esse debere dicit *Ussingius*. Melius sanus sis *BCDFZ* uale uince
 libri, nisi quod uale sup. scr. *D.* uale et uince *Camerarius* 498.
 DOMIMANETOME#ERGOACTUTUM.....MPRAEDARECIPIAS *A* me ergo.
 Ch. actutum *Z.* me. Ch. eo te actutum *Ritschelius* dubitanter in adnot.
 fac cum praeda *A* ut *vid.*, *Camerarius* (face): cf. *Scioppius Susp.*
lect. III 11. face: cum praedam reliqui. face: praedam ut 'ex ant.
 codd.' *Pylades*: quod saltem face uti praedam esse debere. monet *Rit-*
schelius. face, cum praeda me ut *Dousa fil.*

ACTVS III

LYSIMACHVS. PASICOMPSA

LYSIMACHVS

Amíce amico operám dedi: uicínus quod rogáuit,
 Hoc émei mercimónium. mea és tu: sequere sáne. 500
 Ne plóra. nimis stulté facis: oculós corrumpis tális.
 Quin tíbi quidem, quod rídeas, magis ést quam ut lamentére.

PASICOMPSA

Amábo ecastor, meí senex, elóquere —

LYSIMACHVS

Exquire quíduis.

PASICOMPSA

Qur émeris me.

LYSIMACHVS

Téne ego? ut, quod ímperetur, fácias:
 Item átque, tu mihi si ímperes, ego fáciam.

PASICOMPSA

Facere cértumst 505

Act. III scaen. 1 LY...ACHVS PASICOM—, *alt. nomen dubia*
lectione A. LISIMACHVS SENEX . PASICOMPSA MERETRIX *B et,*
nisi quod LYSIMACHVS, *C.* LYSIMACHVS PASICOMPSA *D* 499.
 AMICEAMICO *A* OPERAM *A* DED.....DROGAUIT *A* 500. HOC
A. oc D EMEI *vel .. MI dubia lectione A.* emi reliqui MERCI-
 MONIUM.....QUERESANE *A* merci monium *C* 501. Neplora
C PLORANIMIS.....EF— (*post suo loco dubia L*) *A* corrupis *C:*
cf. Bergkii Beitr. p. 128 tales *BF* 502. QUIN *A, Pylades.*
Quid B. Qui reliqui TIBIQUIDEMQ *et postea suis locis Q (uam) et*
in fine RE A quod *om. F.* quid *Z* 503. AMABOECASTOR *A* MEI
A. mi reliqui SENE.....UERERE#E— *A, ultima dubia* 504. QUREMERIS
A. Cur empris *CD¹.* Curẽ prius *B.* Cur emeris *D²FZ* *Pers. spat.*
om. A EGO *A* IMPERETUR (*6 littera I esse potest*). *A.* impares *Z*
 factas *B* 505. Item atque tu mihi si imperes *Ritscheli* 'quam-
 quam constructione non sane *Plautina*'. Item quod tu mihi si imperes
 (IMPERES *A*) libri cum *A,* nisi quod quid *DFZ.* Item quod tu mihi

Pro cópia et sapiéntia, quae té uelle arbitrábor.

LYSIMACHVS

Labóriossi níl tibi quicquam óperis imperábo.

PASICOMPSA

Namque édepol equidem, mí senex, non dídici baiioláre
Nec pécuā ruri páscere nec púeros nutricáre.

LYSIMACHVS

Bona si ésse ueis, bene erít tibi.

PASICOMPSA

Tum pól ego perii mísera. 510

LYSIMACHVS

Qui?

PASICOMPSA

Quía illim, unde huc aduécta sum, malís bene esse sólitumst.

LYSIMACHVS

Quasi deícas nullam múliērem bonam ésse.

509. *Priscianus VI 86 (G. L. II p. 270, 8)*: Hoc pecu, unde haec pecua plurale dicebant . . . Plautus in *Mercatore*: 'Nec . . . nutricare'

imperes *Camerarius* FACIAM A CERTUNST A. certum est B. certust C. certum DFZ 506. PROCOPIAETSAPIENTIAQUAE A Procopia C etsapiencia CD que C. que BD uelle te *Bentleius* UELLE A 507. LABORIOSSI (vel -SE) A. Laboriose reliqui. Laboriosi Pius NIHIL A. nihil reliqui TIBI A IMPERABO A 508. Nam CD. Non FZ EDEPOL A. edepol C QUIDEM A BAIOLARE A (3 etiam E, P, T, 9 I esse possunt). baiolare BCD. baiulare FZ 509. NEQ A PECUA A, Z, *Priscianus*. peculia B. pecula CDF NEQ A, item reliqui et *Priscianus*. neque *Pylades* PUEROS A NUTRICARE (vel -RI) A 510. BON.....EUEISBENEERITTIBI# TUMPOLEGOPERIIMISE— A uis BCD FZ 511. QUI#QUIA ILLIMUND A: cetera dispici non potuerunt praeter SOL— quae proprium versum occupant illim unde C. illimunde B. illum unde (e ex i) D. illuc unde FZ. illi unde *Bothius*, *Bentleius*, *Ritscheli*: at cf. *Opusc. phil. vol. II p. 453* et *Muellerus Pros. Pl. p. 431*. illic unde *Camerarius*, simul aduecta huc transponens. *Dubitabat Handius Turs. III p. 214* huc om. F aduectas ante ras. D mali C. *Nugatur de malis Palmerius p. 873* esse om. Z' solitust D¹. solitū^ost D² V. 512—514 hoc ordine A: quos reliqui sic collocant 513. 514. 512. *Suspicitur Ritscheli* versum aliquem post 512 intercidissee 512. *Lys. pers. om. libri* DEICIS A. dicas BCFZ. dicas D NULLAMM, dein post lacunam (# fort. om.) DEQ et in proprio versu DEMDEIÇO A bonam esse in ras. C esse D

PASICOMPSA

Haud equidem deíco:

Nec mós meust ut praédicem, quod ego ómneis scire crédam.

LYSIMACHVS

Orátio edepol plúris est huiús, quam quanti haec émp tast.
Rogáre hoc unum té uolo.

PASICOMPSA

Rogánti respondébo.

515

LYSIMACHVS

Quid aís tu: quid nomén tibi deícam ésse?

PASICOMPSA

Pasicómpsae.

LYSIMACHVS

Ex fóрма nomen índitumst. sed quíd ais, Pasicómpsa:

Possín tu, sei ussus uénerit, subtémen tenue nére?

PASICOMPSA

Possúm.

LYSIMACHVS

Sei tenue sceís, scio te ubérius posse nére.

PASICOMPSA

De lánificio néminem metuo, úna aetate quae sit.

520

513. MOS A MEUST A. meust CD¹Z. meus est BD²F UTPRAE-
DICEM A OMNEIS A. omnis *reliqui* cire C 514. Oratio C
PLURISESTHUIUS A QUANTI A hec C. hec BD empta
est Z. nupta est F' In haec offendit Ritschellius, quod ea saltem
esse debeat, huiusce quam quanti emptast edens: de huiusce cf.
Schmidtus de pron. dem. p. 55 et Muellerus Nachtr. p. 131. huius
quam quanti emptast ipsa vel huius quam quanti ipsast empta vel
huius est pluri quam quanti ipsa emptast Luchsus de gen. p. 35
515. Lys. pers. praem. BCD FZ ROGARE UNUM HOC TE UOLO A, unde
Rogare unum hoc ego te uolo Ritschellius in adn. te om. Z
ROGANTI A respondebo in ras. C 516. QUIDAIS A. Quis ais
F' QUIDNOMEN A, B. quod nomen *reliqui* TIBI A DEICAM
A. dicam *reliqui* Pasicompse D. Pasi compse B 517. EFORMA
A NOMEN....TUMST (vel TUNST) A inditū st B. inditum est
Z. indicium est F' SED A PASICOMPSA A. pasi compsa B
518. POSSINTUSEI...S.....TEGMENTENUENERE (TEG *incertissima*
lectione) apparebant in A sei ussus A ut vid. si usus (sius C)
reliqui subte mentē tenere B. subtegmen (g m. rec. in D) tenue
nere D F Z 519. POSSUM A. Possim Aldina SEI A. si *reliqui*
tenues scio te uberius posse tenere B SCEIS A. scis *reliqui praeter*
B SCIO A POSSENERE A 520. DELANIFICIONEMINEMMETUO A
etate C quaesit B. quae sit C

LYSIMACHVS

Bonae hercle te frugi árbitor, iam inde á matura aetáte
Quom sceís facere officiúm tuom, muliér.

PASICOMPSA

Pol docta dídici:

Operam áccusari nóñ sinam meam.

LYSIMACHVS

Ém, istaec hercle rés est:
Ouém tibi eccillám dabo, natam ánnos sexagínta,
Pecúliarem.

PASICOMPSA

Meí senex, tam uétulam?

LYSIMACHVS

Generis graécist. 525

521. BONAHERCLETEFRUGI A. Bonam hercle te et frugi *reliqui*,
nisi quod ercle C: cf. *Luchsius Hermae* vol. 8 (a. 1873) p. 109

ARBITROR A arbitro a matura *Ritscheli* iam inde a matura
aetate *Luchsius* l. s. s. matura iam inde libri cum A indu *Lipsius*.
de *Bothius* etate C. etate D 522. QUOM A, F. Qm̄ B. cum *reliqui*.
Quoniam *Camerarius*: quo servato facere debebat *Hermannus* SCEIS-
FACERE OFFICIUM A. idem nisi quod scis omnes et offitium B *reliqui*.
facere officium (vel officium facere scis) *Ritscheli* tuum, mulier. Pas.
Pol. *Camerarius*. tuum mulier pol BCD¹. TUUM#MULIERPOL A. tuum.
Pa. mulier pol Z. tuum. Pa. muliere pol D² F, unde tuum. Pa. a muliere
Rostius p. 262 DOCTADIDICI A. idem *reliqui*, nisi quod docta e

pocta B. cf. *Bugge Op. ad Madvigium* p. 156. docte didici *Ritsche-*
lius. docta dico *Palmerius* p. 882. a docta didici *Dousa* 523.

ACCUSARI (vel RE) NON SINAM A Ly.] spat. BCD¹ EMISTAEC-
HERCLERESEST A: idem *reliqui*, nisi quod hem CDFZ et istec C

524. OUEM A, 'prisca exemplaria' Pii. Quem BCD. Quin F.
Qui Z tibi eccillam *Bothius*. TIBIECILLAM A, sed EC litteris in-
certis. tibi ecce illam CDFZ, 'prisca exemplaria' Pii. tibi ancillā
B, permiro iudicio inde a *Camerario* propagatum, nec *Grutero* su-
spectum in *Appul. t. III* p. 435 Oud. tibi aniculam eleganter *Bue-*
chelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 439. tibi bellam ineleganter
cum *Gertzio H. Schenkl 'Sitzungsberichte der phil.-hist. Classe der Kais.*
Acad. der Wissensch.' vol. XCVIII p. 627, quod emendat tibi bel-
lulam vitiose. tibi ad rem illam *Ussingius*. tibi millam *Bugge Tids-*
krist f. Phil. VI p. 7 ex *Varr. R. R. II* 2 DABO A 525. PECU-
LIAREM A MEI vel MII A. mi *reliqui* UETULAM A. uetula F.
ueluta Z. uellutam 'prisca exemplaria' Pii generi Z GRAE-
CIST A, *Camerarius*. graci st B. gräst CD¹. gräst D². gratiast Z.
gratia est F'. Graii est *Palmerius* p. 703. Graci est *Ussingius*

Eam seí curabeis, pérbonast: tondétur nimium scíte.

PASICOMPSA

Honóris causa, quícquid est quod dábitur, gratum habébo.

LYSIMACHVS

Nunc, múlier, ne tu frústra sis, mea nón es: ne arbitrére.

PASICOMPSA

Deic ígitur quaeso, quóia sum?

LYSIMACHVS

Tuo eró redempta's rúrsum.

Ego té redemi illi: ille mecum oráuit.

PASICOMPSA

Animus rédieit, 530

Sei mécum seruatúr fides.

LYSIMACHVS

Bono ánimo's: liberábit

Ille té homo: ita edepol déperit: atque hódie primum uídit.

PASICOMPSA

Ecástor iam biénnumst, quom méd amare coépit.

526. SEICURABEISPERBONAST A. Si curabis perbonast (perbona est FZ) ceteri tondetur. Lys. nimium C 527. QUICQUIDEST A DABITUR A HABETO vel minus prob. HABEBO A 528. Lys. pers. om. C MULIER A NETUFRUSTRASIS A. ne tu frustra sis CDF. ne tu frustrassis Z. neu frustra sis B. ne frustra sies Bothius, Bentleyus. nei frustra sies Ritschelius me CD NON A ARBITRERE A. arbitrere ex arbitrare D². arbitrer B 529. DEIC A. dic reliqui igitur /dic D queso C. queso BD QUOIASUM A. cuia sum CFZ. cui asum D. cui' sū B TUO A REDEMTAS A. redempta es reliqui 530. te redemi illi: ille mecum Ritschelius. TEREDEMILLE (vel —LLI)MECUM A. te redemi ille me reliqui. te redimerem, ille me Pylades. redemi te, ille me Camerarius. Corruptela non fugit Fleckeisenum Exerc. p. 37 REDIEIT A. rediit reliqui 531. SEI A. Si reliqui ANIMOES A: idem reliqui liberabat Z 532. Te illic homo Luchsus Hermae vol. VI (a. 1871) p. 280 TE A ITA A, B. om. reliqui deperit te Camerarius et (de librorum scriptura errans) Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656 atque] ex quo Brixus l. s. s. UIDIT A 533. Ecastorium D. Ecastor iam B. Ecastor sine iam F BIENNIUNST A. biennium st B. biennium est Z biennio mecum rem habere Ussingius QUOM A. cum reliqui med amare scripsi. mecum rem libri cum A, Ritschelius COEPIT A. cepit B. cepit CDF. coeperit Z. coepiuit Spengelius Philol. vol. 32 (a. 1873) p. 366. coëpit post alios Bergkii Nov. annal. vol. 105 (a. 1872) p. 124. ille coepit Pylades. oceptauit Ritschelius. coepit habere Camerarius

LYSIMACHVS

Quid ais tu? iam bienniumst, quom habét rem tecum?

PASICOMPSA

Cérto.

Nunc quándo amicum té scio esse illíus, indicábo. 535

Et inté nos coniuráuimus, nisi cúm illo et ille mécum,
Neutér stupri causá caput limáret.

LYSIMACHVS

Dei immortáles,

Etiám cum uxore nón cubet?

PASICOMPSA

Amábo, an iam marítust?

Neque ést neque erit.

LYSIMACHVS

Nolím quidem. homo hércle periuráuit.

PASICOMPSA

Nullum ádulescentem plús amo.

LYSIMACHVS

Puer ést ille quidem, stúlta: 540

V. 534 et 535 hoc ordine Acidalius: inverso libri cum A 534. BIENNIUMST A. biennium st B. biennium est reliqui QUOM-HABETREMTECUM A. cum tecum rem habet reliqui. cum tecum habet rem Pylades certo (rt e corr.) C. certe Z 535. ESSE A INCABO A 536. Sic Ritscheliuss (nisi quod Et initio delet) sublati glossematis: quibus duo in B C D F Z versus enati: Et inter nos coniurauimus ego cum illo et ille mecum || Ego cum uiro et ille cum muliere nisi cum illo aut ille mecum, nisi quod cūiurauimus D. Quorum altero omisso priorem servat A (ILLOAUTILLEMECUM). Vulgatam def. Spengeliuss Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 674, secundo v. Ego cum uiro, ille vel Et cum uiro et cum scribens, ubi illic Muellerrus Pros. Pl. p. 333. In priore scribit ego cum illo et ille mecum Langenus p. 195 haec verba ad coniurauimus referens 537. NEUTER (vel —TIR) A CAUSSA A limaret B cum A, Saracenus. liniaret reliqui DEI A. Dii reliqui 538. ETIAM A. Et iam B uxori Kiesslingius Anal. Pl. p. 12 CUBET A Amabo te Ritscheliuss an iam maritust Muellerrus Pros. Pl. p. 717. ANMARITUST A. an maritus est F'Z. Amaturust B¹CD. amaturus/// B. an est maritus Bothius. num maritust Ussingius 539. NEQ·ERIT A NOLIMQUIDEMHOMO-HERCLEPERIURABIT A. Nolim quidem (quidest C). PAS. Homo hercle periurauit B C D F Z: corr. Acidalius 540. Pasicompsae pers. om. libri: cf. v. 539 PUERESTILLEQUIDEM A

Nam illí quidem hau sané diust quom déntes excidérunt.

PASICOMPSA

Quid, déntes?

LYSIMACHVS

Nihil est: séquere sis: hunc mé diem unum oráuit
Vt ápuđ me praehiberém locum, ideó quia uxor rúrist.

DEMIPHO

Tandem ímpetraui, ut égomet me corrúmpere:

Emptást amica clám uxorem et clam fílium.

545

Certúmst: antiqua récolam et seruibó mihi.

Breue iam relícuom uitae spátiumst: quín ego

541. QUIDEM A HAU A. haut C. hand reliqui SANÉ A
DIUST A, Z. diu si CD. diuisi B. diu est F QUOM A. qm̄ B.
cum reliqui DENTĒSEXCIDĒRUNT A exciderit C. exciderint
DFZ 542. DENTĒS A. demes C LYS. om. B relicto spatio.
PAS. CD NIHIL A SEQUERE... HUNC A. sequere sis (scis F) huc
BCDFZ, Ritscheliu. sequere sis hac Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870)
p. 401: cf. Muellerus 'Nachtr.' p. 50: ubi hunc recte divinavit anonymus
in Ind. philol. vol. 5 (a. 1873) p. 251 DIEMUNUMORAUIT A
543. APUT A. aud C me om. B praehiberem B. prehiberem
CD. perhiberem F. prohiberem Z. PRAEBEREM A. ideo quia
BCDFZ. IDEOFECIQUA (errat Geppertus Stud. Pl. II p. 91 idcirco
legens) A. id adeo quia Langenus p. 146 RURIEST A cum reliquis
Act. III scaen. 2 DEMIPHO A. DEMIPHO SENEX. BC.
DEMIPHO D². om. D¹ 544. TANDEM(vel IM)PETRAUI A ut
egomet me BCDFZ. E(vel I)GOMETMEUT A. cf. Kellerhoffius de
colloc. verb. p. 57, Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 459. me
egomet ut Ritscheliu CORRUMPEREM A. corumperem B 545.
EMPTAESTAMICA A. Empstamica CD¹. Empstamica D². Empta
est amica BFZ CLAMUXOREETCLAMFILIU A. clam uxore et
iam (etiam CD) filio BCD. clam uxore et filio FZ: corr. Rit-
scheliu. clam uxore mea et filio Camerarius. clam uxorem et clam
filio Bothius. clam uxore et clam filio Geppertus Stud. Pl. II p. 90
546. Certum st C. Certum est DF. CERTUNST A etreseruibo
C. ut seruibo DFZ 547. BREUEIAMRELICU(minus prob. QU)OM-
UITAE(vel —AI)SPATIUMSTQUINEGO A, quod retinui. Decurso inspatio
breue quod uitae reliquumst BCDFZ, nisi quod Decursu ante
corr. D, in spacio DZ, inspatio C, uita ere licuumst B, uite D, uite
C, est F. Ubi Decurso iam spatio Gruterus, Decurso inspatio Lach-
mannus in Lucr. IV 283, interpretatus spatio, Brene uitae relicuum
quod spatiumst, quin ego Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 7,

Voluptáte, uino, amóre id delectáuero.

Nam hanc sé bene habere aetátem nimioſt aéquius.

Aduléſcens quom ſeis, túm quomſt ſanguis ínteger, 550

Rei té quaerundae cónuenit operám dare.

Demum ígitur, quom ſeis iám ſenex, tum in ótium

Te cónloceſ, dum póteſ ameſ: id iám lucrumſt,

Quod uíuiſ. hoc ut deíco, facteiſ pérſequar.

Nunc támen interea ad méd huc inuiſám domum. 555

Vxór me expectat iám dudum eſuriéſ domi:

Breue relicuom quod nitae spatiumſt, quin ego *Geppertus Stud. Pl. II p. 92 de A errans, denique pariter errans de A* Breue iám relicuom quod spatiumſt oppleuero *Ussingius*. Breue reliquom iam uitae spatiumſt: id igitur *coll. Ter. Eun. V 2, 15 Ritscheliuſ edidit, ubi id adeo Braune Observ. gr. p. 39 548. VOLUPTATE A amore id ſcripſi. et amore libri cum A. amore Ritscheliuſ delecta uero BC 549. SEBENE A. bene ſe Ritscheliuſ AETATEM A NIMIOST A. nimio eſt FZ AEQUIUS A. equiuſ BCD 550. Adolescens CF QUOMSEISTUMQUOM A. cum ſiſ tum cum CDFZ. cum ſiſ tecum cum B eſt libri cum A INTEGER A 551. te Ritscheliuſ. tuae (tuę C, tui F) libri cum A. om. *Guyetus* QUAERUNDAE A. querende CFZ. querende BD conuenit te *Bothiuſ* tuae deleta DARE(vel RI) A 552. IGITUR A QUOMSEISIAMSSENEXTUMINOTIUM A, *Ritscheliuſ*. cum ſi ſim (ſum D) ſenex tunc inotium CD. cum ſiſ ſenex tunc inotium BFZ: ubi ſenex ſiſ *Pyladeſ*. quom tu eſ iam ſenex, tum in otium *Geppertuſ Stud. Pl. II p. 92 errans de A 553. CONLOCES A, B. colloceſ reliqui POTESAMESIDIAM A, ubi POTIS (quod ſcriptum non eſt) legit et ſcripſit Ritscheliuſ. poteſt uerſidiam B. poteſt aue ſidiam CD¹, ubi poteſ ſaue D². poteſ ſane id iam F. poteſ ſi ualeſ id iam Z. poteſtur: id iam *Camerariuſ, et ſic tranſponenſ* Te, dum poteſtur, conloceſ *Acidaliuſ*. pota, eſ, ſauiſ: id iam ſine dum *Palmeriuſ p. 872. pote, et ameſ: ſi id iam Bothiuſ LUCRUMST A. lucro ſt BCD¹. lucro eſt D²FZ. lucruiſt Ritscheliuſ 554. QUODUIUIS A, *Camerariuſ*. Quod uno uiſ B. Quod uniuſ D. Quod u//ni uiſ C. Quominuſ Z. Cominuſ F. Quor uiuaſ *Ritscheliuſ*. Quod uiuo'ſ *Buecheleruſ Muſ. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 443. Quod unguis Bergkiuſ Diar. antiqu. ſtud. a. 1855 p. 295 DEICO A, dico reliqui FACTEIS A. factiſ reliqui PERSEQUIAR A 555. NUNCTAMEN-INTEREAAADMEHUCINUISAMDUM A (cuiuſ unum fol. poſt h. v. deſideratur), ubi med ſcripſi. Pro quo duo verſuſ continui in BCD ſunt: Nunc (Nc D) tamen interea adme (ad me D) huc inuiſam domum || Interea tamen huc intro adme inuiſam domum, quorum priorem om. FZ. Interea tamen huc ad me interuiſam domum ed. *Ritscheliuſ cum Douſa fil. Nunc tamen interead ad me huc inuiſam domum idem Nov. exc. p. 80. 83, ubi etiam de ad med cogitat. Minuſ placere formam talem: Nunc tamen interea huc ad me interuiſam domum vel adeo N. t. interea intro ad me huc inuiſam domum idem annotat. Cf. Muelleruſ Nachtr. p. 107 556. exſpectanti an dudum B exurienſ Z*****

Iam iúrgio enicábit, si intro rédiero.

Verum hércle postremo útut est, non ibó tamen,

Sed hunc uicinum prius conueniam quám domum

Redeam. út mihi aedis áliquas conducát uolo,

560

Vbi hábitet istaec múlter. atque eccum ít foras.

LYSIMACHVS. DEMIPHO

LYSIMACHVS

Addúcam ego illum iam ád te, si conuénero.

DEMIPHO

Me dícit.

LYSIMACHVS

Quid ais, Démipho?

DEMIPHO

Est muliér domi?

LYSIMACHVS

Quid cénses?

DEMIPHO

Quid, si uísam?

LYSIMACHVS

Quid properás? mane.

DEMIPHO

Quid fáciam?

LYSIMACHVS

Quod opust fácto, facito ut cógites.

565

DEMIPHO

Quid cógitem? equidem hercle ópus hoc facto exaéstumo,

557 iam om. C iurgio (ex iurgo m. 2) D 558. ut ut BC
559. domi Z 560. ut] is praestare annotat Ritschellius edis C.
edis D 561. istec CDZ it] ut D. it ex ut C²

Act. III scaen. 3 LISIMACHVS DEMIPHO SENES .II. B. LYSI-
MACHVS DEMIPHO SENES .II. DU C. LYSIMACHVS DEMIPHO
D 562. Abducam F illam D¹FZ adte BC te sicut uenero FZ
563. dicis B Mire esse Quid ais dictum censet Seyffertus Philol.
vol. 29 (a. 1870) p. 411 564. Quid censes Demiphoni continuat
Bothius censes ex censent B ni F mane Pylades. om. libri

565. opus est libri facto facito B. facto CD¹. facito D²FZ
566. exaestumo Ritschellius: cf. Op. vol. IV p. 141. exestimo B. ex-

Vt illo íntro eam.

LYSIMACHVS

Itane uéro, ueruex? íntro eas?

DEMIPHO

Quid áliud faciam?

LYSIMACHVS

Príus auscultá atque húc ades:

Prius étiamst, quod te fácere ego aequom cénseo.

Nam núnc si illuc íntro íeris, amplectí uoles,

570

Confábulari atque aúsculari.

DEMIPHO

Tú quidem

Meum ánimum gestas: scís quid acturús siem.

LYSIMACHVS

Peruórse facies.

DEMIPHO

Quódne amem?

LYSIMACHVS

Tantó minus.

Ieiúnitatis plénus, anima foétida,

Senéx hircuosus, tu aúsculere múlIERem?

575

Vtíne adueniens uómitum excutias múlIERi?

574. *Nonius* p. 233, 1: Anima . . . Plautus . . . Mercatore 'Ieiunitatis foetida'

istimo *CDZ.* existumo *F* 567. Vt illo *Ritscheli*us. Vt illuc *libri.*
 Vt *Guyetus* Ita me *Z* uero *om.* *Pareus* *seruato* illuc ueruex
B. uerbex *reliqui* introeas *C* 568. auscultá atque huc *Ritsche-*
lius. hoc auscultá atque hoc *CD.* hoc auscultá atque hic *FZ.* hoc
 auscultá atque *B* 569. etiam st *BC.* etiam est *FZ* quo *CD.*
 qm *B* equum *BCDF.* equum *Z* 570. illuc *B.* illo *reliqui,*
 'quo *seruato* debebant si tu illo' *Ritscheli*us introieris *B.* introiris
CD. introires *FZ* si introieris, ilico *Muellerus Pros. Pl. p. 340.*
 si illo introd ieris *reicit Ritscheli*us *Nov. exc. p. 82* 571. ausculari
CD. auscultari *B.* osculari *FZ* 572. quod *FZ* siem *Pylades.*
 sim *libri* 573. Quodne amem *Scaliger.* Quod ne ames *libri.* quin
 ne amem 'codd. ant.' *Pii* Tanto magis post *Guyetum Kochius Em.*
Pl. p. XIII: cf. anonymus Ind. phil. vol. 5 (a. 1873) p. 250 sqq. et
idem Kochius Philol. vol. 33 (a. 1873) p. 707 574. Ieiunitatis *No-*
nius. ianutatis *CD*¹. iam etatis *D*²*FZ.* iam etatis *B* fetida
BF, Nonius, e cuius codice Pal. animam foetidat *profert Pareus*
 575. hircuosus, tu] uir quosustu *B.* ircosus tu *CD.* hircosus tu *Z.*

DEMIPHO

Scio pól te amare, quóm istaec praemonstrás mihi.
 Quid, si ígitur cenam fáciam? hoc si censés, coquom
 Aliquem árripiamus, prándium qui pércoquat
 Apúd te hic usque ad uésperum.

LYSIMACHVS

Em, istuc cénseo: 580

Nunc tú sapienter lóquere neque amatórie.

DEMIPHO

Quid stámus? quin ergo ímus atque obsónium
 Curámus, pulcre ut símus?

LYSIMACHVS

Equidem té sequor.

Atqui hércle inuenies tú locum illi, sí sapis:
 Nullum hércle praeter húnct diem illa apud méd erit. 585
 Metuo égo iam uxorem, crás si rure rédierit,
 Ne illam híc offendat.

DEMIPHO

Rés paratast: séquere me.

hyrcosus tu *F* ausculere *BCD*¹. osculere *D*²*FZ* 577. DEM. *FZ*. om. *BCD*, *Ussingius* Scio (i s. v.) *D* polteamare *D* qñ *B*. cum *CDF* istec *CD* mi *Z* 578. DE *B*. om. reliqui. LYS. *Pylades* Quod *FZ* coenam faciam? hoc *Pius*. coenam faciam? DEM. Hoc *Pylades*. unam factam hoc *DZ* et, nisi quod una, *F*. unū factā hoc *C*. unum factum hoc *B*. unum faciam? hoc *Gulielmius*. unum faciam hoc? *Acidalius*. unum rectum hoc *Guyetus*. *Liberius Palmerius* p. 872: Quid igitur, si hoc bonum factum censes cens *D*¹. censes *D*² co quom *B*. coquum reliqui 580. Aput *B* ted *Weisius* hem *FZ* 581. loquere neque amatorie *Brixius Philol.* vol. 12 (a. 1857) p. 656. loquere atque amatori *BCD*. loquere atque amatorie *FZ*. loqueris et amatorie *Guyetus, Reizius, Ritscheli*, qui in adn. loquere ut amatorem decet proponit. loqueris atque amatorie *Pylades*. loquere atque ut amatoris est *Seyffertus Philol.* vol. 27 (a. 1868) p. 455. loquere atque amatoris modo *Ussingius*. l. atque adamatore *Loewius* 583. Curamus *Camerarius*. Curemus libri pulche *C*. pulchrę *B*. pulchre reliqui scimus *F* 584. Atqui *Ritscheli*. Atque libri illic *B* 585. Nulum *C* hercle om. *B* preter *C* apud med *Luchsius Studemundi Stud.* vol. I p. 61 inter alia (illaec apud me erit vel apud me illaec erit). apud me cum libris *Ritscheli*, quod tutatur *Brugmanus* p. 21 586. iam uxorem *Ritscheli*. uxorem libri. enim ego uxorem *Muellerus Pros. Pl.* p. 712. uoxorem *Kochius Nov. annal.* vol. 101 (a. 1870) p. 285 An Vxorem ego metuo? crassi *C* 587. parata est libri

CHARINVS. EVTYCHVS

CHARINVS

Súmne ego homo misér, qui nusquam béne queo quiéscere?
 Sí domi sum, fóris est animus: sín foris sum, animús domist.
 Íta mi in pectore átque in corde fácit amor incéndium: 590
 Ní oculi lacrumís defendant, iam árdeat credó caput.
 Spém teneo, salútem amisi: rédeat an non, néscio.
 Si ópprimit patér, quod dixit, éxsolatum abiít salus:
 Sín sodalis, quód promisit, fécit, non abiít salus.
 Séd tandem, tam etsí podagrosis pédibus esset Eútychus, 595
 Iam á portu redísse potuit. íd illi uitium máximumst,

Act. III scaen. 4 CHARINVS · EVTICVS · ADOLESCENTES
 DVO · B. CHARINVS EVTYCHVS ADOLESCENS · II · C. CHA EV-
 TIC' D². om. D¹ 588. homo om. Z V. 589—601 occupabant in
A pag. 467 A miserrime laceratam, ex qua Loewius haec initia ex-
piscatus est: v. 589 nihil, 390 sub finem dubia vestigia litterarum o et
E (amor incendium), 591 nihil, 592 dubia vestigia litterarum SP
(SPem), 593 s (si), 594 dubia vestigia N litterae (sein), 595 SE (E
incertum, SED), 596 IAMA incerta lectione, 597 Q et paullo post vestigia
dubia s litterae (Quod nimis), 598 SE incerta lectione, sequebantur
fortasse v. 842. 843 (divisus?) ubi tamen nihil apparuit, 599 (?) N
initio. Ex reliquis quinque v. paginae ultimus 601 vestigia haec
habet U, dein dubia R, paullo post dubia R (eutyche#eucharine
prius) et in fine NHELITUM. Quid quattuor reliqui continuerint versus,
dubium est: sed plura videntur habuisse quam praebent Palatini 589.
 foris st C sin] si F foris ē sum B domi st BC. domi est
 ex domist D. domi est FZ 590. mihi libri inpectore C incorde
 C 591. oculi lacrumis defendant Ritscheliuss, sed ut etiam de oculis
 nominativo cogitet: cf. *Opusc. vol. II p. 650*. oculos lacrime defendatⁿ
 B. ex oculis lacrumę defendant C. ex oculis lacrume defendatⁿ D.
 ex oculis lacrume descendant F et, nisi quod lachrymę, Z. oculi la-
 crumas defendant Scaliger. *Traditum (CD) nescio an defendi possit*
 592. Spem teneo vix sana esse adnotat Ritscheliuss. Spem tenuo Kret-
 schmer *Quaest. Pl. ed. a. 1863 p. 24* annon BC 593. pater nos,
 uixid Palmerius p. 973 exsolatū B. exsolatum C. exulatum D F Z
 594. Verba non abiit (habiit D) salus tamquam glossema eicit
 Ritscheliuss: scriptum esse potuisse protinam redierit vel rediturum ar-
 bitror vel aliquid simile 595. tandem, tametsi podogrosis Ritscheliuss.
 tamen demsipo dragosis B. tamen (tam D) dempsi podagrosis CD.
 tandem si podagrosis Z et, nisi quod pedagrosis, F. tandem iam si
 podagrosis Acidalius (*delens iam v. proximo*). tandem etiam si poda-
 grosis Guyetus. iamdudum, si podagrosis Bothius. tamen idem, si
 podagrosis idem postea isset Palmerius eutichus BCD 596.
 iam a portu C. iam adportu B rediisse Z illi libri: ei Ritsche-

Quód nimis tardus ést áduorsum méi animi senténtiam.
 Séd isnest, quem curréntem uideo? is ípsus est. ibo óbuiani.
 Núnc quid restat? eí, disperij. uóltus neutiquam huiús placet.
 Trístis cedit: péctus ardet: haéret pes: quassát caput. 600
 Eútyche.

EVTYCHVS

Eu, Charíne.

CHARINVS

Prius quam récipias anhélitum,
 Vno uerbo elóquere: ubi, úbi ego sum? hícine an apud mórtuos?

EVTYCHVS

Néque apud mortuós neque hic es.

CHARINVS

Sáluos sum: inmortalitas
 Míhi datast. hic émit illam: púlcre os subleuít patrí.
 Impetrabiliór qui uiuat, núllus est. dice, óbsecro: 605
 Seí neque hic neque Áccherunti sum, úbi sum?

lius tacite uicium D maxumum st B. maxumum est e maxumumst D. maximumst FZ. maximum est C 597. mei om. B
 598. Sed is nest F. Sed is ne est Z. Sed inest BC. Sedi nē D. an in est (ut sanun es) ? is add. Acidalius. om. libri. atque Muellerus Pros. Pl. p. 559 Secuntur in libris duo versus ex act. V scoen. 2 initio huc inculcati, deleri iussi ab Acidalio 599. Nunc quid D. Nunc quod BCF. Numquid Z. Namquid Bothius olim ei Ritscheliu et ei BCD. et hei FZ. hei Saracenus. eheu Camerarius. spei Ussingius uultus B ne uti quam B: cf. Ribbeckius de partic. p. 13 uoltus huius ne utiquam placet Luchsius de genit. p. 36 600. cedit Bothius. incedit libri pectus sarrit Palmerius. cor ardet Guyetus haeret pes Ritscheliu. haereo B. hereo CD. heret FZ an errat pes? casat (immo cassat) Guyetus capud D 601. Eutiche BCD Eu charine D. Eucharine BC. heu charine Z. eleu charine F. Heus, Charine Bothius V. 602 — 619 misere habiti sunt in A, ubi nihil apparuit, nisi quod disertis verbis testor 602. UN (dubia lectione) initio et uos in fine A ubi, ubi ego sum? scripsi. ubi ego sum libri cum A, ut vid., cum spatia convenient. ego ubi sum Ritscheliu. ego utrubi sum Muellerus Nachtr. p. 96 reiectis eis quae Pros. Pl. p. 761 disputauerat (ubi ego nunc sum) hiccine an FZ. hinc eam, unde hic an ras. B 603. Q-A (A dubia: N-Q-Apud) A Saluns CDFZ immortalitas FZ 604. L dubia (subleuit) A data (ex dada D) est libri emit mihi illam C ante ras. pulchre os CDFZ. pulchros B 605. IM initio et O dubia in fine A Impetrabilior B. Impetrabilior CF, codd. Lambini nullust. set Ritscheliu dice scripsi. dic ras. ex dico B. dico reliqui. dic cum Camerario Ritscheliu 606. SEIN initio et MGENTIU in fine A Si neque CDFZ.

EVTYCHVS

Nusquam géntium.

CHARIVS

Dísperii: illaec ínteremit mé modo odio orátio.

Quícquid est, ad cápita rerum pérueni.

EVTYCHVS

Primum ómnium

Périimus.

CHARIVS

Quin tu íllud potius núntias quod néscio?

Ódiosast orátio, quom rém agas, longinquóm loqui. 610

EVTYCHVS

Múlier alienátast abs ted.

CHARIVS

Eútyche, capitál facis.

EVTYCHVS

Qui?

CHARIVS

Quia aequalem ét sodalem líberum ciuem énicas.

EVTYCHVS

Né dei seirint.

Sine que *B* acherunti *B*. acheronti *reliqui* 607. In *A* nihil apparuit disperi *D* illec *CDZ* inter emit *D* modo odio *Schoellius*. modo libri. m. huius *Ritschellius*. modo hic *Camerarius*. modod *Ritschellius Nov. exc. p. 84*. modo una *Ussingius*. *Alia Fleckeisenus Exerc. p. 25 V. 608. 609. 610 hoc ordine Bothius: 610. 608. 609 libri cum A* Traditum ordinem defendens omnia praeter Quin — nescio *Eutycho* adscribit *Ussingius* 608. QUIÇQ initio et IMUMOMNIUM in fine *A* Quic quid est *BC*. Equidem *FZ* adcapita *C* omnium *B*. om. *CDFZ* 609. E et M (dubia lectione: PERIIMUS) et OD NESÇIO in fine *A* Perii-mus *Pylades*. Perimus *BCDFZ* nuntias (a e corr.) *C* 610. OD initio et MLOQUI in fine *A* Odiosa est oratio *Camerarius*. Hodie sat st oratio *B*. odio sane oratio *CD*. odiosa ne oratio *F*. odiosa ne oratio est *Z* cum libri rem aueas *Acidalius* longinquam *B*. longinquum *CDFZ* longinqui *FZ* Odiosumst orationem re magis longinquam loqui *Ussingio placuit* 611. A dubia et s in fine (facis) *A* est libri abs ted scripsi. abs te (abste *BC*) libri *Eutiche BCD* hec capital *B*. hoc capital *Ritschellius* Heu, Eutycho, capital *Muellerus Pros. Pl. p. 582* 612. QU (QUIA) et ENICAS in fine *A* equalem *BCD* liberum ciuem *B*. ciuem liberum *reliqui* 613. NE (E dubia) initio et in fine ULUM et ADAM *A* (ita ut spatia capiant deiseirint. ‡demeisisti-gladiuminiug et iamc) dii sirint *Camerarius*. desierint *B*. deserint *CD*. dixeris *FZ*. dei sierint *Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15*

CHARINVS

Démisisti gládium in iugulum: iám cadam.

EVTYCHVS

Quaéso hercle, animum né desponde.

CHARINVS

Núllust quem despóndeam.

EVTYCHVS

Nón tibi istuc mágis diuidiaest quám mihi diuidiaé fuit. 615

CHARINVS

Lóquere porro aliám malam rem: quóist empta?

EVTYCHVS

Néscio:

Iam áddicta atque abdúcta erat, quom ad pórtum uenio.

CHARINVS

Vaé mihi:

Móntis tu quidém mali in me ardéntis iam dudúm iacis.

Pérge, excrucia, cárnufex, quandóquidem occepistí semel.

(CHARINVS

Díc, quis emit?

615. Varro de l. l. VII 60: in Mercatore: 'Non . . . fuit'

(a. 1860) p. 444 in iugulum, iam *Camerarius*. ingulumiã B. ingulum iam CD¹. in gulam iam D²FZ 614. Q initio et ULLUST-QUEM (finis proprium v. occupabat) A Queso BCD nullus est BCD FZ 615. Hunc versum huc revocavit *Ritscheli*us, qui in libris (in A hoc certe loco non exstat: post 619 A deperditus) est post 619 Non Varro. Nec libri diuidia est Varro. diuidiae (diuidiæ C) est libri Ne tibi istuc magis diuidiae non est *Ritscheli*us: at cf. *Nov. exc.* p. 95 mihi diuidiae scripsi. mihi hodie libri cum Varrone. mihi hodie *Bergk*ius *Diar. antiqu. stud.* a. 1855 p. 292. Cf. *idem Beitr.* p. 87, 158, *Ritscheli*us l. s. s. p. 95, *Muellerus Pros. Pl.* p. 582 (umquam quam inter alia), *Luchs*ius *Studemundi Stud.* vol. 1 p. 23 616. I. initio et IO in fine A Char. pers. om. libri malam rem B. rem || Malam CF. rem || Mala DZ aut i in malam rem *Ussing*ius. *Mire argutatur Palmer*ius p. 873 cui est libri. quoi ea est *Ritscheli*us. quoi sit *Buecheler*us *Mus. Rhen.* vol. 15 (a. 1860) p. 443: at cf. *Becker*us *Studemundi Stud.* vol. 1 p. 132 617. ORTUM-ÜENIO in fine A (exitus proprium v. occupabat) adducta B. abdicta F' qm B. quom F. cum reliqui adportum C Ve CD. Veh F' 618. MONTE (vel TI) initio, dein suo loco QUIDEMMA et in fine D . . . ACIS A tuquidem C in om. Z 619. PERGE, dein F . . . QUA EMOCC . . . S (dubia) . . SEMEL A carnufexa C. carnifexa B. carnifex FZ quando quidem D Cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 366 occepsti *Bentle*ius V. 620—624 non esse eiusdem vel poetae vel re-

EVTYCHVS

Néscio hercle.

CHARINVS

Em, istúcinest operám dare 620

Bónum sodalem?

EVTYCHVS

Quíd me facere uís?

CHARINVS

Idem quod mé uides:

Út pereas. quin pércontatu's, hóminis quae faciés foret,
 Quí illam emisset: eó si pacto pósset indagárier
 Múlier? heu me míserum.

EVTYCHVS

Flere omítte. istuc quod núnc agis)

EVTYCHVS

Quíd ego feci?

CHARINVS

Pérdidisti me ét fidem mecúm tuam. 625

EVTYCHVS

Dí sciunt culpám meam istanc nón esse ullam.

CHARINVS

Eugé, papae.

Deós absentis téstis memoras: quí ego istuc credám tibi?

EVTYCHVS

Quín tibi in manúst quod crēdas: égo quod dicam, id mi ín
 manust.

censionis cuius sunt v. 616. 637 vidit Ritschellius: cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 257 sqq. 268 620. Dii mihi quis Z Em BCD¹. Hem D²FZ istuccine est Camerarius. istuc in est B. istuc inest reliqui 621. uides] uis FZ 622. Vtpereas C percunctatus C. percunctatus BD que C facies (ex pacies m. 2) D. pacies BC 623. eos si B indagari F 624. Mulier heu me miserum (memiserum B) EVT Fiere omitte BCD. Mulier. heu me miserum. EV. fiere. Ch. omitte FZ. Mulier. EV. Heu me miserum. Ch Flere omitte Camerarius agis] 'intercidisse apparet quibus continuaretur sententia' Ritschellius: at cf. Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 268 625. Char. pers. praem. BCD Eut. Perdidiisti BC 626. EV om. BC Dii B Disciunt CD istic Doussa fil. istanc post ullam collocatum Bothius euge pape B, Muellerus Pros. Pl. p. 652. eugipe C e corr. eutibe (ex eugipe m. 2) D. eutyche FZ. Eugepae Guyetus, Ritschellius. Euge eu papae Fleckeisenus Nov. annal. vol 107 (a. 1873) p. 503 627. absentis testes B. absentes testis reliqui 628. Quin

CHARINVS

Dé istac re tu argútus es, ut pár pari respónd eas:
 Ád mandata cláúdu's, caecus, mútus, mancus, débilis. 630
 Prómíttebas te ós sublinere méo patri; ego me crédidi
 Hómini docto rém mandare: is lápidi mando máxumo.

EVTYCHVS

Quíd ego facerem?

CHARINVS

Quíd tu faceres, mén rogas? requaérer es,
 Rógitares quis é sset aut unde é sset, qua prosápia:
 Cíuisne é sset án peregrinus.

EVTYCHVS

Cíuem esse aibant Átticum. 635

CHARINVS

Úbi habitaret, ínuenires sáltem, si nomén nequis.

EVTYCHVS

Némo scire aíébat.

CHARINVS

At saltem hóminis faciem exquírer es.

EVTYCHVS

Féci.

Pistoris. Quia libri in manu est *BDFZ*. in manu est *C* quod dicam
C mi in *Bothius*. mihi ea in *BCDF*. mihi mea in *Z* manu st *B*.
 manu est *reliqui* 629. De istac *C* tu argutus *Ritschelius*. argutus
 libri Satis de istac re argutus es (vel argutus satis) *Muellerus*
Nachtr. 132. De istac red argutus es *Ritschelius Nov. exc. p.* 64.
 Istac de re tu es argutus *Weisius* par pari ut *Weisius* 630.
 Ad mandata *C* claudus libri et editiones ante *Ritschelium* cecus
CD debilis *ras. ex debiles B* 631. te ///os *B* sublimere
*CD*¹. sublinire *D²F*. sublinier *Z* ego me *Ritschelius*. egomet
 libri 632. doctorē *BC* mandare:is *Camerarius*. mandar is *BCD*.
 mandas *F*. mandans *Z*. mandare *Ussingius* lepidi mando *B*.
 lapidi sine mando *reliqui* maximo *BCDZ* 633. tu *B. qm. reli-*
qui men] me non *B*¹. me n///// *B* post rasuram. me dubitanter
Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 209 requaereres *Ritschelius*:
cf. Opusc. IV p. 141. requereres *B*. requireres *reliqui* 634. qua-
 prosapia *C* 635. Cuius ne *C* aibant *Guyetus*. aiebant libri 636.
 nomen si *Ritschelius* nequis *BCD*¹: quod sollicitare non ausus est
Ritschelius. nequires *D²FZ* 637. Nemo scire aiebat *Bothius*.
Post erasum Nemo ab initio versus scire *B*, sed ut recentior manus
 Nemo aiebat praemiserit. Nemo aiebat scire *reliqui*, *Ritschelius*.
 'Facilis sed non necessaria mutatio Nemo se scire aibat' *Ritschelius*

CHARINVS

Qua forma ésse aiebant ígitur?

EVTYCHVS

Ego dicám tibi:

Cánum, uarum, uéntriosum, búcculentum, bréuiculum,
Súbnigris oculís, oblongis mális, pansam aliquántulum. 640

CHARINVS

Nón hominem mihi, séd thensaurum néscio quem memorás
mali.

Númquid est quod dícas aliud dé illo?

EVTYCHVS

Tantumst quód sciam.

CHARINVS

Édepol ne ille oblóngis malis míhi dedit magnúm malum.
Nón possum duráre: certumst éxulatum hinc íre me.
Séd quam capiam cíuitatem cógito potíssimum: 645
Mégares, Eretriám, Corinthum, Chálcidem, Cretám, Cyprum,
Sícyonem, Cnidúm, Zacynthum, Lésbumne an Boeótiam.

EVTYCHVS

Cúr istuc captás consilium?

647. *Huc respicere suspicatur Fleckeisenus Ep. crit. p. XII Priscianum I 49 (G. L. II p. 36, 20), ubi Saguntum scriptura pro Ζάκυνθος commemoratur*

cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 582* 638. fora B igitur *Ritschelius. om. libri. ergo Camerario duce Gruterus. Eutyche Bothius. Contra Qua tandem hominem forma esse aibant Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 79* 639. uiarum B. uanum Z uentricosum F 640. Sub nigris BCD pansam B. pansum reliqui, etiam Pii 'vestusta exemplaria' 641. thensaurum B thesaurum reliqui 642. Num quid B deillo C Tantumst *Ritschelius. Tantum libri* 643. neille C dedit mihi a *Pylade est* 644. certum st B. certum est (m. 2 ex certumst) D exulatum (a e ti corr.) B 645. potissimum libri 646. Megare Eretriam *Ritschelius Proleg. p. 152. Megare seretrium B. Megare feretrium CD. Megarem feretrium F. Megara eretriam Z corynthum F. chorinthum Z chalcidem Z chalcitam B. calchitam CDF ciprum D* 647. Sicyonem-cnidum B Sicionem F gnidum D (ex cnidum) FZ Zacynthum *Pius. Zagcintum B. zacingthum CD. hyacynthum F. iacynthum Z. Plautum Saguntum scripsisse annotat Ritschelius* Lesbumne an Boeotiam *Ritschelius. lesbiambo iotiam B. lesbiam boetiam reliqui. lesbiam boeotiam Pylades. Lesbon an Boeotiam Gujetus. Lesbiam an Boeotiam Bothius olim* 648. istuc (c s. v.) D captas

CHARINVS

Quía enim me afflictat amor.

EVTYCHVS

Quíd tu ais? quid, quóm illuc, quo nunc íre paritas, uéneris,
 Si íbi quam amare fórte occipias átque item eius sit ínopia, 650
 Iam índe porro aufúgies? deinde item íllinc, si idem euénerit?
 Quís modus tibi exílio tandem euéniet? qui finís fugae?
 Quae patria aut domús tibi stabilis ésse poterit? díe mihi.
 Cédo, si hac urbe abís, amorem te híc relicturúm putas?
 Si íd fore ita sat ánimo acceptumst, pró certo incertúm si
 habes:- 655

Quánto te satiúst rus aliquo abíre, ibi esse, ibi uíuere
 Ádeo dum illius té cupiditas átque amor missúm facit?

CHARINVS

Iám dixisti?

EVTYCHVS

Díxi.

CHARINVS

Frustra díxti. hoc mihi certíssimumst:

Éo domum, patrem átque matrem ut meós salutem: póstea
 Clám patrem patria hác effugiam aut áliquíd capiam cónsili. 660

Guyetus. ceptas *FZ.* coeptas *BCD* me afflictat *CDFZ.* afflictat med *Guyetus:* cf. *Proleg.* p. 184. Non recte *Lachmannus* in *Lucr.* p. 290 649. qui cum *Z.* quid cum *reliqui* ueneris post illuc habet *C,* sed *signis* correxit 650. Si ibi quam amare forte *Ritscheli.* Sibi amare forti *B.* Si ibi amare forte *signis* corr. ex Si ibi forte amare *C.* Si ibi amare forte *reliqui* at que *C* eius sit inopia in ras. *C* 651. si idem *Ritscheli.* si item libri, nisi quod sitem *C* 652. Quis] Qui *Ritscheli.* in *adn.* dubitanter post *Pareum* aliosque tandem exilio *Bothius:* idem *Ritscheli.* fuge *C* 653. Quae *C.* Que *B* 655. Si id] Sin *Ritscheli.* fore *B.* forte *reliqui* sat] sit *B* acceptum est libri pro certo incertum *Ritscheli.* certum id pro certo *BCDF.* certum id profecto *Z.* incertum id pro certo *Bothius* deletum est post acceptum: contra incertum pro certo habes *Ussingius.* idque pro certo si habes *Henricus Schenkl* l. s. s. p. 678 sqq. 656. satius est (*ex* satiu st) rus *D.* satius est rus *FZ.* stat lustrus *B* Quanto satiust rus abire te aliquo atque ibi te uiuere *Ritscheli.* Quanto te satiust rus aliquo abire ibique (*vel* atque illi) uiuere *Henricus Schenkl* l. s., s. 657. cupiditas te *Ritscheli.* at cf. *Opusc.* vol. II p. 682 658. certissimum est *BCZ.* certissimum est *D.* certissimumst *F* 659. atque s. v. *D* matremque *D* 660. patre *F* consilii *BFZ*

EUTYCHVS

Vt corripuit sé repente atque ábiit. ei miseró mihi:
 Sí ille abierit, meá factum omnes dícent esse ignáua.
 Cértumst praeconúm iubere iám quantumst condúcier,
 Quí illam inuestigént, qui inueniant: póst ad praetorem ílico
 Íbo, orabo ut cónquaestores dét mi in uicis ómnibus. 665
 Nám mihi nil rélicui quicquam áliud iam esse intéllego.

661. corripuit *C* hei *Ritscheli*us. heu *libri* 662. factum *B.* om. re-
 liqui omnis *CD*¹ dicentes se *B* ignauiae *C* 663. Certum st *B.*
 Certumst *reliqui* praeconium *Z*, defensum a *Gulielmio* iubere *CD*
 iam quantum est *libri*. quantumst iam *Ritscheli*us in *adnotatione* 664.
 adpraetorem *C* 665. Ibo *B.* om. *reliqui*. Unde *profectus* ad prae-
 torem ihero ¶ Orabo ut conquisitores *Guyetus* conquaestores *Lach-*
mannus in *Lucr.* p. 406. conquisitores *libri*: cf. *ad Amphitr.* v. 65
 mihi *libri* 666. nil *reliqui Angelius*. nihil relictum *libri*. relicui
 nil *Ritscheli*us: cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 559. nihil relictum *Sara-*
cenus iam aliud *Bothius, Ritscheli*us intelligo *Z*

ACTVS IV

DORIPPA. SYRA

DORIPPA

Quoniam á uiro ad me rús aduenit núnťius
 Rus nón iturum, féci ego ingeníum meum:
 Reuéní, ut illum pérsequar qui mé fugit.
 Sed anúm non uideo cónsequi nostrám Syram. 670
 Atque éccam incedit tándem. quin is ócius?

SYRA

Nequeó mecastor: tántum hoc onerist quód fero.

DORIPPA

Quid óneris?

SYRA

Annos óctoginta et quáttuor:
 Et eódem accedit séruitus, sudór, sitis.
 Simul haéc quae porto déprimunt.

DORIPPA

Aliquíd cedo, 675

Qui aram hánc uicini nóstrarum aedium aúgeam.
 Da sáne hanc uirgam laúri.

Act. IV scaen. 1 DORIPPA (DO RIPPA C) MVLIER . SYRA
 (SIRA D²) ANVS . BCD². om. D¹ 667. auiro C admerus C nun-
 cius C 668. noniturum C flexi Ussingius 669. reuereni D¹
 670. non^c D. nunc FZ nonuideo C nostra Z syriam
 B 671. eccam incedit Camerarius. incedit eccam libri qui ni
 sotius B. quin is otius D. Dor. qui nis otius C 672. Neque ome
 castor B oneri st B. oneris est reliqui 673. etquattuor C. et
 quatuor BDF 674. eo iam Ritscheliu: cf. Bugge Opusc. ad Mad-
 vig. p. 156. Ceterum versum suspectat Ussingius 675. hec C que
 BC Dor. om. Z 676. Qui aram hanc uicini nostrarum aedium
 augeam scripsi (vicinus est Apollo). Qui hanc uicini nostri aram
 augeram BCD F et, nisi quod augeam, Z: quo Syra addidit Camera-
 rius: ubi Agyii qui Bergkii Diar. antiquor. stud. a. 1855 p. 295,
 Huius oneris qui vel Vicinam qui infeliciter Spengelii Philol. vol. 23
 (a. 1866) p. 675. Qui uicini hanc nostram augeam aram Apollinis
 Ritscheliu coll. Bacch. 172. In uicini latere uici et in augeram vo-
 cabulam ab agyeus factum suspicatur Muellerus Pros. Pl. p. 522. Satis ha-
 bet rite aram augeam scripsisse Ussingius 677. Syrae pers. praem. libri:

SYRA

Em.

DORIPPA

Intro abíte.

SYRA

Eo.

DORIPPA

Apóllo, quaeso te út des pacem própítius,
 Salútem et sanitátem nostrae fámiliae,
 Meóque ut parcas gnáto * * *

680

SYRA

Dispérii: perii mísera: uae míseraé mihi.

DORIPPA

Satin tu sana's, óbsecro? quid éiulas?

SYRA

Doríppa, mea Doríppa.

DORIPPA

Quid clamás? cedo.

SYRA

Nescío quaest mulier íntus hic in aédibus.

678 sq. *Porphyrio in Hor. carm. saec. 46*: Plautus in *Mercatore* fabula idem sensit, cum inducit matrem familias precari Apollinem, nato suo ut parcat

corr. *Acidalius* Desane *B* lauri. Syr. Em. Dor. Intro abite. Syr. Eo scripsi. lauriabit uintro DOR Eo *B*. lauri abi tu (abitu *C*) intro (*sequitur spatium*) Eo *CD*. lauri. DO. abi tu intro. SYR. Eo *FZ*. Lauri. Syr. En. Dor. Abi iam tu intro Syr. Eo *Ritschelius ex parte ducibus Acidalio et Pylade* (abi iam). *Displicere* lauri. Syr. En tibi. Do. abi tu intro *Ritschelius adnotat*. lauri. SYR. Do. DOR. Abi tu intro. SYR. Eo *Bugge Opusc. ad Madvig. p. 157* 678. DO om. *B* queso *BCD* propicius *CD* 679. etsanitatem *C* nostrę *C*. nostre *B* familię *C* 680. gnato parce (pace *B*) propitius (propicius *CD*) libri: 'quae apertum est e v. 678 iterata esse, pepulisse autem aliquid huiusmodi: Meoque ut parcas gnato ut mihi sospes fuat' *Ritschelius* V. 681—696 occupabant *Ambrosiani* p. 477, ubi *Loewius* nil legit nisi quae disertis verbis testatus sum 681. I et R initio dubia lectione (disperii) *A* Dispersi *BCD* ue *CD* misere *BC*. misere *D* 682. s initio *A* Satin tu sanas *B*. Satintus ana es *C*. Satin tu sana es *D*. Satin sana es *FZ* quid eiulas] quod uolebas *B* 683. DO initio *A* Dorippā ea *B* me adorippa *C* clamas] uis *Ritschelius cum Guyeto*, clamas esse interpretamentum eiulas vocis ratus cedo scripsi. obsecro libri, *Ritschelius* 684. N initio *A* qua ē mulier inthus hic inaedibus *B*. mulier quę est intus hic

DORIPPA

Quid, mŭlier?

SYRA

Mulier méretrix.

DORIPPA

Veron sério?

685

SYRA

Nimiúm scis sapere, rŭri quae non mánseris.

Quamueís insipiens póterat persentíscere

* * * * *

Illam ésse amicam tuí uiri bellíssumi.

DORIPPA

Credó mecastor.

SYRA

Ei hác mecum, ut uideás semul

Tuam Álcumenam pélicem, Iunó mea.

690

DORIPPA

Ecástor uero istúc eo quantúm potest.

LYSIMACHVS

Parúmne hoc est malaé rei quod amat Démipho,

inedibus C: ubi hic intus in F, intus in sine hic Z. mulier quae est hic intus (intus s. v.) in edibus D hisce in aedibus Schmidtius de dem. pron. form. p. 30 685. QUIDMŬLIER# initio et ERIQ ut vid. in fine A serie C¹DFZ ueron? SYR. Serio cum Acidalio Ritscheliuss 686. NIMIUM initio et RIS, RI dubiis, in fine A quæ C. que B 687. QUAMUEÍS initio et E dubia in fine A: sequitur novus v., ubi tamen nil apparuit nisi initio I (vel T, minus prob. E, P) Quam uis B. Quam CDFZ persentisceret Z 688. ILL ut vid. initio A Secuntur 6 versus in quibus nihil apparuit (689—691. titulus duorum versuum. 692. ?) pellis sumi C. bellissimi BFZ 689. me ecastor D Ei B (ut v. 281). I reliqui simul D²FZ 690. alcmenam D²FZ pellicem Z iuno mea Iuno mea F 691. E castor C pot est C Ego uero ecastor isto eo Muellerus Pros. Pl. p. 364

Act. IV scaen. 2

LISIMACHVS SENEX B. LYSIMACHVS

SENEX DV C. om. D

692. Parumne hoc est Ritscheliuss. Parumne est libri. Parumne est hoc Camerarius. Parumne est id (rectius id est) Lachmannus. Parum nunc est sine interrogatione Bothius. Parumne sit Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 675: idem Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 25, qui Muelleri commenta (Pros. Pl. p. 515) recte reicit. Parumne est Kochius Mus. Rhen. vol. 25 (a. 1870)

Ni sump̄tuosus insuper etiám siet?
 Decém si ad se uocásset summatís uiros,
 Nimium óbsonauit. séd coquos, quasi ín mari 695
 Solét hortator rémiges hortárier,
 Ita hórtabatur. égomet conduxí coquom:
 Sed eúm demiror nón uenire ut iússeram.
 Sed quís nam a nobis éxit? aperitúr foris.

DORIPPA. LYSIMACHVS. (SYRA)

DORIPPA

Misérrior mulier mé nec fiet nec fuit, 700
 Talí uiro quae núpserim. heu miseraé mihi.

p. 622. Cf. *Langenus* p. 50. *Nihil profecisse annotat Ritschellius Handium Turs. IV p. 189 male DZ* 693. NISUMPTU initio A et iam B 694. DECEMSE (vel SI) initio et in fine OS ut vid. A si ad se uocasset summatís *Spengelius Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 675.* si ad cenam (siadcenam C. si ad coenam Z) uocasset summos libri. si ad cenam summos uocitasset *Ritschellius.* uocasset si ad cenam summos *Pylades.* si ad cenam uocasset summatís *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857) p. 656.* si ad cenam ucasset summatís *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 686.* Cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 95* 695. NIMIUM A (dubia) (ubi uitsedcoqus aptum) Q R (dubia). A opsonauit C coquos (co s. v.) D 695. SOLETHORTATOR GESHOR ER (dubiae) A De Solét cf. *Proleg. p. 184.* Solitust *Pylades.* Solet olim *Acidalius, Guyetus* horitator *Scaliger in Lycophr. Cassandr. p. 87, abusus Diomede I p. 382.* aegeator ex glossariis *Loewius Prodr. p. 285* remigies Z V. 697—713 (?) occupabant *Ambrosiani p. 478, ubi nihil Loewio apparuit nisi haec: 1. M dubia in fine (697?), 2. nihil (v. 698?), 3. s dubia initio (699?), 4. 5 nihil (titulus?), 6. FUIT in fine (700), 7. nihil (701?), 8. ENDESUIRO in fine (702), 9—13. nihil (703—707?), 14. MIHI in fine (708), 15. nihil (709?), 16. RDUINT in fine (710), 17. nihil (711?), 18. QUIDNUNC initio et sub finem: NISIUTIADEAM. . . . ADLOQUAR (v. 712), 19. B initio, dein post circa 10 litt. spat. s dubia, dein paullo post O U dubiae, quae si ad v. 713 spectant, apparet initio v. alia in A exstitisse atque in Palatinis* 697. ego met C conduxit Z coquã BCD¹. coquum D² Z 698. Sed eum BD. Sedñ C. Sed eccum Z. Sed quom F 699. Sed quis nam *Ritschellius.* Sed quinam hinc libri. Sed qui hinc nam *Camerarius.* Quinam hinc *Ussingius.* St, quinam? anobis C Act. IV scaen. 3 DORIPPA MVLIER. LISIMACHVS SENEX SYRA ANVS B: item, nisi quod LYSIMACHVS, C. DORIPPA M LISIMAC' (SENEX SIRA AN' erasa) D². om. D¹ 700. Misereor B 701. hei *Ritschellius* misereq̄ (ex misereq̄re m. 2) D

Em, quói te et tua quae tu hábeas commendés uiro.

Em, quói decem talénta dotis détuli,

Haec út uiderem, ut férrem has contumélias.

LYSIMACHVS

Perii hércle: rure iám rediit uxór mea.

705

Vidísse credo múlierem illam in aédibus.

Sed quae loquatur, éxaudire hinc nón queo.

Accédam propius.

DORIPPA

Vaé miserae mi.

LYSIMACHVS

Immó mihi.

DORIPPA

Dispérii.

LYSIMACHVS

Immo equidem hercle óppido perí miser:

Vidít. ut te omnes, Démipho, di pérduint.

710

DORIPPA

Pol hóc est, ire quód rus meus uir nóluit.

LYSIMACHVS

Quid núnc ego faciam, nísi ut ad eam adeam atque ádloquar?

702. Hem *FZ* cui *libri* tua quae (que *C.* que *D.*) tu *BCD.* tua quae *F.* tu quae *Z:* *quod fraudi fuit Schneidero gramm. lat. I p. 145*

703. Hem *FZ* quói '*vetusta exemplaria*' *Pii.* qui nostri *libri* talenta *BC* 704. Hec *C.* Hoc *F'* inderem *C* 705. rure rediit uxor iam *Muellerus Pros. Pl. p. 73.* rure rediit huc uxor *Brugmanus p. 41* mea uxor *Z* 706. credo *libri.* eam credo *Camerarius*

mulierem *ex* mulierem *D* illam *Ritscheli.* *om. libri.* illi *Ussingius.* hanc *Pylades.* hic *Kampmannus de IN praep. p. 2* in edibus *D.*

inedibus *C* 707. Sedque *C.* Sed que *D* non queo *Pylades.* non quo *BCD.* nequeo *FZ* 708. Ve *CD* miserere *C.* misere *D*

mihi *libri* Vae mihi miserae *Brugmanus p. 41* 709. Immo equidem scripsi. Equidem *libri,* *Ritscheli.* Et quidem ego *Muellerus Pros. Pl. p. 652.* Ego equidem *Pylades.* Ego quidem *Camerarius.* *Cf. Fleck-*

eisenus Exerc. p. 20 her cle *ex* hei cle *D* 710. Vidit ut te omnes *CD*¹. Vidit ut omnes *B.* Vt di te omnes *D*² *FZ.* Vtinam di te omnes *Pylades.* Vidit. ut omnes te *Camerarius* di perduint *Camerarius:* *cf.*

A. di perdiunt *CD.* di pdunt *B.* perdiunt *Z:* unde perduint *Pius.* disperdiunt *F.* disperduint *Pylades* 711. *DO. om. B* 712. *LY. om. B*

ego nunc *F:* *cf. Kellerhoffius de verb. colloc. p. 55* ad eam *Langenus p. 103. om. libri.* ad eam *deleto* ut *Muellerus Pros. Pl. p. 538 inter alia* (accedam vel conloquar). eam *Guyetus, Ritscheli*

De A cf. supra alloquar *CF.* eloquar *Z*

De A cf. supra alloquar *CF.* eloquar *Z*

Iubét saluere súos uir uxorém suam.
Vrbáni fiunt rústici?

DORIPPA

Pudícus

Faciúnt quam urbani quí non fiunt rústici. 715

LYSIMACHVS

Numquíd delinquent rústici?

DORIPPA

Ecastór minus

Quam urbáni: et multo mínus mali quaerúnt sibi.

LYSIMACHVS

Quid aútem urbani déliquerunt? díe mihi:
Cupio hércle scire.

DORIPPA

Síc tu me temptás sciens?

Quoia illa mulier íntust?

LYSIMACHVS

Vidistíne eam? 720

DORIPPA

Vidí.

LYSIMACHVS

Quoia ea sit, rógitas?

DORIPPA

Resciscám tamen.

LYSIMACHVS

Vin dícam quoiast? illa — illa edepol — uae mihi:

713. *De A* cf. *supra* saluare *B* suus libri 714. Pudicitus *BD*. Pudicitius *FZ* 715. Faciunt pol *Ritscheli* quam urbani scripsi. quam illi libri. illi quam *Camerarius*. quam illis *Ca* *Muellerus Pros. Pl. p. 751* 716. Num quid *B*. Nunquid *reliqui*. Numquid = Numquam quidquam *Bugge Tidskrift for Philologi vol. VII p. 34*. Numquam *Ritscheli*. An non *Lambinus*. Num non *Guyet* delinquent *B*. delinquent *C*. delinquent *reliqui* delinquent? *DOR*. Rustici ecastor *Spengeli Philol. vol. 23 (a. 1866) p. 676* 'Quaerit num propter delictum aliquod a servis ruri commissum in urbem venerit' *Ussingius* 717. urbani delinquent et *F* malum *Z* querunt *C*. querunt *D* 718. autem minus urbani *F* deliquerunt *C* 719. 720. 721 hoc ordine *Bothius*. 720. 721. 719 libri 719. *Vers. del. Ussingius* scire. *Dor*. Sic tu *Bothius*. scire sed tu libri tentas *FZ* 720. *Dor. praem. libri* Quoia *Gulielmius*. Quia (= Cuia) libri intus st *B*. intus est *D² FZ* Vidisti neeam *B* 721. Cui aea *B*. Cuia ea *reliqui* cogitas *FZ* Resiscam *B* 722. Vindicam *BCD* cui est *B*. cuia est *reliqui*. *DOR*. Quoia est *Beckerus Studemundi Stud. vol. I*

Nescío ego quid dicam.

DORIPPA

Haéres.

LYSIMACHVS

Haud uidí magis.

DORIPPA

Quin dícis?

LYSIMACHVS

Quin si líceat —

DORIPPA

Dictum opórtuit.

LYSIMACHVS

Non póssum, ita instas: úrges quasi pro nóxio.

725 .

DORIPPA

Si innóxiu's —

LYSIMACHVS

Audácter quamuis dícito.

DORIPPA

Dic ígitur.

LYSIMACHVS

Dicam.

DORIPPA

At pól qui dicundúmst tamen.

LYSIMACHVS

Illást — etiam uis nómen dicam?

DORIPPA

Níhil agis.

Manufésto teneo in nóxia.

p. 285 illa libri. LYS. Illa *Beckerus l. modo scr.* cuia est illa? illa edepol *F.* cuia est illa? edepol *DZ* ue *CD* 723. Nescio ego (vel Nescio pol) *Muellerus Pros. Pl. p. 723.* Nescio libri, *Ritscheli* DOR Haeres (Heres *CD*). LIS Haud *libri*. DOR. Haeres? Haud *Bothius*. DOR. Haeres: haud *Ritscheli*. Cf. *Rostius Opusc. p. 262 sq.* uidi magis] demagis *ascripsit Scaliger* Cf. v. 739 724. *Pers. Dor. initio del. Bothius, Ritscheli* 725. Nonpossum *C* insta surges *BC*. instas (ex insta m. 2) surges *D* noxia *F* 726. Si innoxiu's — Lys. Audacter *scripsi*. Scio innoxius (*parva rasura ante inn. in B*) Lys. Audacter libri. Si innoxiu's audacter cum *Bothio Ritscheli* quam uis *BC*. quiduis *F.* quid uis *Z* 727. Dicamne *Ritscheli* Ego dicam *Camerarius* At pol qui *scripsi*. Atqui *DFZ*, *Ritscheli*. At qui *C*. At quid *B* dicendum est *B*. dicundum est *reliqui* 728. Illa est — etiam *Bothius*. Illa sunt etiam *BD* (*ubi sint m. 2*) et, nisi quod funt, *C*. illa scin ut etiam *Z*. illa sicut etiam *F*. Illa est, num etiam *Camerarius* uin. etiam *Muellerus Pros. Pl. p. 653 adn.* nihil magis *FZ* V. 729—734 sic transposuit *Ritscheli*: 731. 730. 729. lacuna duorum versuum.

LYSIMACHVS

Qua nóxia?

729

Istaéc quidem illast —

DORIPPA

Quaé illast?

LYSIMACHVS

Illa —

DORIPPA

Ohe, iám satist: 730

Non tú scis quae sit íllaec?

LYSIMACHVS

Immo iám scio.

Tam, sí nihil usus éset, iam non dícerem.

734

De istác sum iudex cáptus.

DORIPPA

Iudex? iám scio:

735

Huc tu ín consilium istam áduocauistí tibi.

LYSIMACHVS

Immó sic sequestro míhi^o datast.

DORIPPA

Intéllego.

737. *Festus p. 339 de sequestro agens: et Pla[utus Mercatore: 'Immo] sic sequestro mihi data [est*

734 729. Manifesto *F'*. Manifestum *Ritscheli* coll. *Men.* 594. *Bacch.* 696 in noxia coll. *Cas. II* 8, 71 *Dousa fil.*, quod in re-
tustis editionibus esse falso testatur *Kampmannus de IN praep. p. 15.*
innoxia es libri (in noxia es *F'Z*) Quia *C* Huic versui submittit v.
734 *Weisius* 730. Istaec quidem illa est *Bothius*. Ista quidem illa
est libri. Ista quidemst illa *Ritscheli*. Ista est quidem illa *Guyetus*
Quae (Que *C*. Que *B*) illa est libri Ohe, iam satist *Ritscheli*. iohia
*BCD*¹, *Ussingius*. io illa *D*² *FZ*. iod io *Guyetus*. io hias *Bothius*
V. 731. 734 hoc ordine (sine lacuna) *Acidalius: inverso libri* 731. *Dor.*
pers. praem. libri que *D* illaec *Bothius*. illa libri iam] etiam *Z*,
Ritscheli *V.* 732. 733 tales fuisse censet *Ritscheli*: *Dor.* Etiam
rogas? ne nunc dissimula diutius. || *Lys.* Etsi uno uerbo potis sum ex-
purigare me e. q. s. *Mihi si quae interciderunt, de qua re dubito, certe*
alia videntur intercidisse 734. Tam (*h. c.* Tamen) *Bothius*. Iam
libri. Nam *Ussingius* sinihil *C* 735. Deistac *C* 736. Huc
Gruterus. Nunc libri. Nempe *Dousa fil.* consilium (um e corr.) *C*
aduocauisti *B*. aduocasti *CDFZ* 737. Immo sic] Immo haec
Ritscheli. Immo *Camerarius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 257*

LYSIMACHVS

Nihil hércle istius quícquamst.

DORIPPA

Numero púrigas.

LYSIMACHVS

Nimiúm negoti répperi. enim uero haéreo

* * * * *

COCVS. LYSIMACHVS. DORIPPA. SYRA

Cocvs

Agite íte actutum: nám mihi amatorí seni
 Coquénda cenast. átqui quom recógito,
 Nobís coquendast, nón quoi conductí sumus.
 Nam quí amat, quod amat sí habet, id habet pró cibo.
 [Videre, amplecti, ausculari, adloqui.] 745
 Sed nós confido onústos rediturós domum.
 Eite hác. sed eccum quí nos conduxít senex.

data est *D*² 738. LY. om. *Z* quicquam est *BCDF*. quicquam *Z* DO. om. *Z* nunc numero *F* purigas *Ritscheli*us. purgas libri. purgitas *Pylades* 739. Hunc v. post v. 723 ponit *Ladewigius Philol. vol. XVII (a. 1861) p. 478* negotii *B*. negotii *FZ* hereo libri Post haec versum intercidisse censet *Ritscheli*us (740) talem: Quos esse hos dicam qui huc recte adueniunt uia: quem contra disputat *Ladewigius l. modo exscripto* Cf. ordinem superscriptionis scaenae 4 in *BC*

Act. IV sc. 4 LISIMACHVS · DORIPPA · COCVS *B*. LY SIMACHVS COCVS EIDEM *C*. om. *D*¹. COCVS LYSMAC' DORIPPA SIRA *D*² 741. mihi] iam *Ritscheli*us. illi *Schoellius* amator (prior a s. v.) *D* 742. Coquenda coena est *Bothius*. Coquendast (Coquenda st *B*. Coquenda est *D*² *F*) cena libri atqui *Ritscheli*us. atque libri. at belle (et cena) vel at mecum dubitanter *Muellerus Pros. Pl. p. 8* qm *B*. cum reliqui. equidem cum *Camerarius* recogito *B*. regito *CD*. cogito *FZ* 743. coquenda est (ex coquendast m. 2) *D* non cui conducti *Camerarius*. non ducti libri. non ei cui ducti *Pylades*. non cui ducti 'antiqui codd.' *Pii* 744. quiamat *B* si id habet, id habet *Camerarius* 745. 'Insiticius habendus, quamquam defensus a *Lingio p. 17*' *Ritscheli*us: cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 532* amplectier *Camerarius* ausculari *CD*. auscultare *B*. osculari *FZ*. oscularier *Camerarius* alloqui libri 747. Eite *B*. Ei te *D*. Fite *C*. Ite *FZ*

LYSIMACHVS

Ecce autem perii: coquos adest.

Cocvs

Aduénimus.

LYSIMACHVS

Abeí.

Cocvs

Quid, abeam?

LYSIMACHVS

St, abei.

Cocvs

Abeam?

LYSIMACHVS

Abeí modo.

Cocvs

Non éstis cenatúri?

LYSIMACHVS

Iam saturí sumus.

750

Intérii.

DORIPPA

Quid ais tu? étiamne haec illí tibi
Iussérunt ferri, quós inter iudéx datu's?

Cocvs

Haecíne tuast amíca, quam dudúm mihi
Te amáre dixtei, quom óbsonabas?

LYSIMACHVS

Nón taces?

De interpunctione cf. Langenus p. 5 748. coquus libri 749.
Abei] Abii B¹. Abi B ex ras. Abi reliqui St, abi Camerarius.
Stabi BD¹. Stai C. abi D²FZ abeam? Lys. Abei modo Ritscheli-
schelius. Abeam? Lys. Abei C. Abeam. LYS. Abii B¹D¹. Abeam.
LYS. Abi B²D²FZ. Abeamne? LYS. Abi Camerarius. Licuisse etiam
St abi. Abeam. Abi abi modo annotat Ritscheli-
Lachmannus in Lucr. III 941: qui olim abeamusne pro abeamne
correxerat. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 629 751. Interii Pareus.
Sed interii libri. St, interii Acidalius 752. interii iudex B datus
libri V. 753—790 sciendum est in A nihil apparuisse nisi quod di-
sertis verbis testor 753. HAECINE (E ultima incerta), dein post spa-
tium maius quam pro scriptura Palatinorum SSETQUAMDUDUMMIHI (S
prior et ET incertissimae) A Hecintua est C. Hec intua est B. Hecin-
tua est D¹. Hecine tua est D². Hecine tua est FZ 754. TEA-
MARED.....(IXTEI quadrat), dein Q dubia (Quom) et suo loco ABAS (AS
dubiae) A dixti Camerarius. dixisti B C D F Z qm B. cum C D F Z
Nontaces C

Cocvs

Satis spíssum filum múlueris: uerum hércle anet.

755

Lysimachvs

Abín diirectus?

Cocvs

Haúd malast.

Lysimachvs

At tú malu's.

Cocvs

Scitam hércle opinor cóncubinam hanc.

Lysimachvs

Quín abis?

Non égo sum, qui te dúdum conduxí.

Cocvs

Quid est?

Immo hércle tu istic ípsu's.

Lysimachvs

Vae miseró mihi.

Cocvs

Nempe úxor rurist túa, quam dudum deíxeras

760

755. Cf. Loewii Prodr. p. 271, ubi glossae afferuntur

755. SATIS.....(*quadrant* scitum et spissum) FILUM MULIERIS-
 UERUM HERCLE ANET A spissum Ritscheliu (cf. Opusc. phil. vol. II
 p. 402) scitum libri (fortasse e v. 757): nisi quod situm Z. scitum
 def. Langenus p. 118 filum Pius. filium B C D F Z uerum hercle
 anet A, Ritscheliu, Octaviu Ferrariu Elect. II p. 281. uerum hercle
 an et C D. uerum hercle amet B. uerum hercle aut haud F. uerum
 hercle anet Z. uirum hercle anet Gulielm. Alia aliis ineptiora
 Aldus, Meursius, Palmerius, Coluius, Gruterus 756. MALA (*incer-*
tissima lectione) suo loco et UMALUS in fine A LYS. om. F
 Abindie rectus B C. Abin (i s. i) di///rectus D. Abi indirectus F: ubi
 Abin hinc Muellerus Nachtr. p. 97 mala st B. malast (e s. a post.
 m. 2) D. mala est Z Attumalus C malus libri 757. SCITAM-
 HERCLE OPINOR CONCUBINAM HANC # QUINABIS (*QUIN incerta lectione*) A
 hercle opinor sane B C D F. hercle opinor satis Z. hercle opinor
 recte Guyetus. hercle sane Ritscheliu hanc om. Z Non abis
 (Nonabis C) B C D F Z 758. QUITEDUDUM et QUID— in fine A
 quite C conduxí libri. cf. Luebbertus Stud. gramm. I p. 46. con-
 duxim Ritscheliu. conduxit Acidaliu 759. UCIPS (U dubia), dein
 dubia E (uae) et in fine MIHI A istic Pylades, Acidaliu. istuc
 B C D F Z ipse libri Ve B C D misero misero F 760.
 UXOR RURI (vel RE) STUA QUAM DUDUM DEIXER— A rurist Z. rure st

Te odísse atque anguis.

LYSIMACHVS

Égone istuc dixí tibi?

COCVS

Mihí quidem hercle.

LYSIMACHVS

At íta me amabit Iúppiter,

Vxór, ut ego illud núnquam deixi.

DORIPPA

Etiám negas?

Palam ístaec fiunt té me odisse.

LYSIMACHVS

Quín nego.

COCVS

Non nón te odisse aiébat, sed uxorém suam:

765

Et suam aútem uxorem rúri esse aibat.

LYSIMACHVS

Haéc east.

Quid míhi molestus?

B, *Buechelerus de decl.* p. 62. rus est *CDF* dixerat *BCDFZ*
761. *AQU* suo loco et *TU* (*ISTUC*) *A* Odisse te *Fleckeisenus Philol.* vol. II (a. 1847) p. 90, *Ritscheli*. Ted odisse *Bothius*. cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 653 atque *Seyffertus Philol.* vol. 27 (a. 1868) p. 455. aeque *B. idem A* ut vid. propter spatia. aeque atque (eque *C*. eque *D*) *reliqui*, *Ritscheli*. Cf. *Langenus* p. 20 anguis *BFZ*. angis *CD*. anguem *Hermannus* Ego neistuc *C* istuc tibi deletó dixi *Bothius, Ritscheli*

762. ...IQUIDEMHERCLE#ITAMEAMABITIUPPITER *A* Mihi tu *Ritscheli*. Pol mihi *Fleckeisenus l. s. s.* At ita me *Fleckeisenus l. s. s.* Ita me (*Itame C*) *libri*. Ita me ille *Muellerus Pros. Pl.* p. 653 *inter alia* amabat *C*¹ iupiter *F* 763. UXORUTEGOILLUDNUMQUAMDEIXI#ETIAM-NEGAS *A* nunquam *D* dixi *BCDFZ* Dor.] Co. *Z* 764. 765. Hoc ordine *A*, *Pistoris: inverso BCDFZ* 764. PALAMISTAECFIUNTTE-MEODISSE#QUINNENEGO *A* DO. praem. *BCDFZ* istec *C* 765. NONNONTETE incertae)ODISSEAIEBATSED(SED incertissimae)UXOREMSUAM *A* CO. om. *F*. LYS. *Z* Non non te odisse aiebat uxorem uerum suam *B* et, nisi quod Non semel *BCDFZ* et uerum s. v. *C*, *reliqui*. Non non defendit *Umpfenbachius Mel. Pl.* p. 41 coll. *Phorm. II* 1, 73, ubi noenum *Ritscheli* Nov. exc. p. 40, fortasse recte. Non ted odisse, uerum uxorem aibat suam *Bothius, Ritscheli*. Non te se odisse, uerum uxorem aibat suam *Spengelius Plaut.* p. 228 766. ETSUAM-UXOREMRU.....AIEBAT#HAECEAST *A* Et suam autem uxorem *Ritscheli*. CO. Et uxorem suam *BCDFZ* aibat *Ritscheli*. aiebat *BCDFZ* Hec *C*. Hec *B* ea est *D³FZ* V. 767—792 varias sententias excitaverunt: *Ladewigius Philol.* v. 17 (a. 1861) p. 479 v. 773—778 = 768—770 ex altera recensione repetit, v. 771 sq. post v. 792 ponit: quem contra ipse *Act. soc. phil.*

Cocvs

Quía nouisse mé negas.

Nisi métuis tu istanc —

LYSIMACHVS

Sápío: nam mihi únicast.

Cocvs

Vein me éxperirei?

LYSIMACHVS

Nólo.

Cocvs

Mercedém cedo.

LYSIMACHVS

Cras pétito: dabitur. núnc abi.

DORIPPA

Heu miseraé mihi. 770

LYSIMACHVS

Nunc égo uerum illud uérbum esse experiór uetus,
 Aliquíd mali esse própter uicinúm malum.

Cocvs

Qur heíc astamus? queín abimus? Sí tibi

Lips. vol. VI p. 242 sqq. v. 767—772 post v. 778 ponebam: denique Ussingius v. 773—778 tollit 767. 768. Hoc ordine libri: inverso Ritscheliuss 767. QUIDMIHIMOLESTUS#QUID(vel QUIA)NOUISSEME..GA. (GA dubiae) A, unde Loewius quae supra molestus B. molestus es reliqui Quia me non nouisse (nonnouisse B) ais (aif C) B C D F Z, Ritscheliuss 768. NISIMETUIS(vel ES)TUISTANC#SAPIONAMMIHIUNICAST A Nisi metuis tu istanc — scripsi ex A. Ni. metuis tu istanc reliqui. Nempe metuis tu istanc Ritscheliuss. Num metuis tu istanc Camerarius, Langenus p. 130. Ne metuis (= Metuisne) tu istanc Meursius. Nimirum odisti hanc Bugge 'Tidskrift f. Phil.' vol. VII p. 3 unica est D² 769. UEINMEEXPERIREI#NOLO#MERCEDEMCEDO A Coc. Vin B C D F'Z experiri B C D F'Z. expediri Palmerius Volo B C D F'Z: corr. Camerarius cedo B. dabo C D. dato F Z 770. CRA.....ODABITURNUNCABI#HEUMISERAEMIHI A abi. DO. Eu (Heu F'Z) miserae (misere C. misere D) mihi B C D F'Z. abi. heu misero mihi. Aldina: prob. Acidalius et (ei) Ritscheliuss 771. NUNCEGOUERUMILLUDUERBUMESSEEXPERIORUETUS (UETUS incertae)

A Pers. Lys. add. Pylades. om. libri Nūc C uerum ego Lachmannus Nunc ego illud uerum uerbum esse Brizius Nov. annal. vol. 123 (a. 1881) p. 54 772. Ita A, nisi quod MALUM esset B 773. Expectari potius Lysimacho continuata haec verba Cur hic astatis? quin abis adnotat Ritscheliuss QURHEICASTAMUSQUEINABIMUSINCOMMODI A Cur hic B C D F'Z Quein abimus? si tibi

Quid sécus euenit, íd non est culpá mea.

LYSIMACHVS

Quein me éxradicas míserum.

Cocvs

Scio iam quíd ueleis: 775

Nempe me hínc abire ueís.

LYSIMACHVS

Volo inquam.

Cocvs

Abíbitur:

Drachumám dato.

LYSIMACHVS

Dabitur.

Cocvs

Iám darei ergo seís iube:

Darei pótest interea dum ílleí ponunt.

LYSIMACHVS

Quín abis?

Potine út molestus né seís?

scripsi Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 244. quin abimus (habimus B) incommodi B C D F Z. Lys. Quin. abis? Coc. Incommodi cum Bothio Ritschelius 774. SIQVÍDSECVSTIBIEVENITIDNONESTCULPAMEA A
Quid secus euenit scripsi l. s. s. Siquid tibi euenit (eueniet F) B C D F Z. Si euenit quid tibi Ritschelius. Si tibi quid euenit Guyetus id] at Gronovius, refutatus a Rostio Opusc. p. 166 nonest C Cf. Geppertus Stud. II p. 93 775. QUEINMEERX(pro X minus prob. R et A: corruptela pro exradicas?)ADICASMÍSERUM#SCIOIAMQUÍDUELEIS A
Quin B C D F Z mera dicas C. me radicas B D F Z: corr. Aldina miserum ex miseram C uelis B C D F Z 776. NEMPE-
MEHINCABIREUEIS#UOLOINQUAM#ABIBITUR A Nempe (m s. v.) C
me hic B. hinc me Camerarius: non recte Geppertus Stud. II
p. 90 uis B C D F Z Adibitur B 777. DRACHMAMDATO#
DABITUR#DAREIERGOSEISIUBE A Drachmandato B. dragmam
dato CD. drachmam dato F Z. Drachumam da Ritschelius. dra-
chumam dato modo idem Opusc. II p. 472, et alio tempore dra-
chumam dato. (Dabitur. Darier). cf. ibidem iam darei Ritschelius.
dari B C D F Z sis B C D F Z 778. DAREIPOTESTINTEREADUMILL
.....(quadrat EIPONU)NTQUINABIS A dari potest B C D F Z. Po-
test Parcus, Hermannus, Ritschelius illi B C D F Z Quin (i s. v.) C.
Qui D¹. Quin D² 779. POTINEUTMOLESTUSNESEIS#AGITEAPPONITE A

COCVS

Agite appónite

Opsónium istuc ánte pedes illí seni.

780

Haec uássa aut móx aut crás iubebo abs té peti.

Sequíminei.

LYSIMACHVS

Fortasse illum mirarí coquom,

Quod uénit atque haec áttulit. dicam íd quod est.

DORIPPA

Non míror sei quid dámnei facis aut flágití,

Nec pól ego patiar, seíc me nuptam tám male

785

Meásque in aedeis seíc scorta obductárier.

Syrá, eí, rogato meúm patrem uerbeís meeis,

Vt uéniat ad me iám semul tecum húc.

SYRA

Eo.

ne sis *CDFZ*. nesis *B* opponite *Lambinus* 780. OPSONIUMISTUC-
 ANTEPEDESILLISENI *A* Obsonium *BCDFZ* 781. HAEQUASSAAUT-
 MOXAUTCRASTIUBEBOAB(minus prob. P)STEPETI *A* Hec *C*. Hec *B*
 uasa *BCDFZ* nox *Bothius* iubebo (b post. s. v.) *C* abste
BC pet///// *C* 782. SEQUIMINEI#FORTASSETEILLUMMIRARIÇOQUM
A Sequimini *BFZ*. Sequiminin *CD*, *Ussingius* illum mirari
 coquom *Guyetus*. te illum mirari coquom (coquum *CDFZ*) libri, ubi
 istum *Camerarius*. illum te mirarier *Ritschelius*. fortasse illum miraris
 coquum *Hermannus*. (fors sit vel fuat) te illum mirari coquom reicit
Ritschelius in adn. 783. QUODUENITATQ·HAECATTULITDICAMIDQUID-
 EST *A* adque *C* atulit *D*. adtulit *Z* id quod est *Beckerus*
Studemundi Stud. vol. 1 p. 245, *Geppertus Stud. Pl. II p. 94*.
 quid (qui *C*) est *BCDFZ*. quid est *Ritschelius* 784. NONMIROR-
 SEIQUIDDAMNEIFACISAUTFLAGITI *A* miñor *D* si *BCDFZ*
 damni *BFZ*. dāpni *CD* flagitii *BFZ* 785. Sic *A*, nisi quod
 NUPTAMTAMMALE Neo *C* sic *BCDFZ* patiar. sic me n. t.
 male! *Ritschelius* 786. MEASQ·INAEDEISSEIÇSCORTAOBDUÇTARIER *A*
 Meas quae *B*. Meas (que add. m. 2) *D*. Praestare Meas adnotat
Ritschelius inaedis *DFZ*. in edis *B*. inedis *C* sic *BCDFZ*
 adductarier *F* 787. Sic *A*, nisi quod SYRAI ei *B*. i *CDF*.
 om. *Z* uerbis meis SY Eo *B*. meis uerbis *CDFZ*. corr. *Came-*
rarius 788. UTUENIATADMEIAMSI(minus prob. SE)MULTECUM#EO *A*
 • ad me iam om. *I'* me] te *CD* . simul tecum huc *Pylade duce*
Camerarius: simitu tecum *Ritschelius in adnot.* semul tecum libri,
 nisi quod simul *Z*. simulde mirifico invento *Bothius*. simul tecum
 una *Muellerus Pros. Pl. p. 629 inter alia* SY. eo om. hoc loco *B*:
 cf. v. 787

LYSIMACHVS

Nesceís negoti quíd sit, uxor. óbsecro:

Concépteis uerbeis iám ius iurandúm dabo, 790

Me núnquam quicquam cúm illa — iamne abiút Syra?

Perii hércle. ecce autem haec ábiit. uae miseró mihi.

At té, uicine, dí deaeque pérduint

Tuá cum amica cúmque amatió nibus.

Suspícionum impléuit me indigníssume: 795

Concíuit hostem dómi mi uxorem acérrumam.

Ibo ád forum atque Démiphoni haec éloquar,

Me istánc capillo prótracturum esse ín uiam,

Nisi hínc abducit quó uolt ex hisce aédibus.

Vxór, heus uxor, quámquam tu iratá's mihi, 800

Iubeás, si sapias, haéc hinc intro auférrier:

Eadém licebit móx cenare réctius.

789. NESCEISNEGOTIQUIDSITUXOROB(vel P)SECRO A Nescis *BCDFZ*
negotii *BCD*. negotii *FZ* 790. CONCEPTEISUERBEISIAMIVS-
IURANDUMDABO A Conceptis uerbis *BCDFZ* iusiurandum *BCD*
791. quic quam C. quicquam (c s. v.) D iam ne *BC* 792. hec
C. hec D abit Z ue *CD* 793. Atte C uicinae B didee-
que C. di deeque D perdunt *Pylades*. perdunt B. perdunt C.
perdiunt *DFZ* 794. Tua cum *Camerarius*. Cum tua *libri*. Cum tuad
Ritschelius Nov. exc. p. 68. Cumque tua *Muellerus Pros. Pl. p. 707*.
Cum tua hac *Pylades* 795. Suspicionum *Dousa fil.* Suspitionibus
B. Suspicione *CDFZ* indignissime *BDFZ* 796. Conciuit hostem
domi mi uxorem acerrumam *Ritschelius*. Conciuit hostis domi uxor
acerruma st *libri*, nisi quod azerrumast D, acerrima ē Z. Quae inter-
pungunt vulgo post hostes. Post quam vocem domi uxor est acerrima
Camerarius, uxor est acerruma sine domi *Guyetus*, dum uxor est acer-
ruma cum proximo versu constructa *Bothius*. Conciuit litis mihi cum
uxore acerrumas *Muellerus Pros. Pl. p. 174*. Conciuit hostis domo
mi uxor acerrumas placuit *Ussingio* 797. adque C Demiphoni
haec *Pylades*. haec (hec C. hec B) demiphoni *libri* 798. istac B
protacturum B. pertracturum Z esse (c. s. e. m. 2) D
inuia C 799. uoltex B. uult ex *FZ* his caedibus B: cf. ad
v. 129 800. irata es *libri* 801. sapeas B hec C hinc intro
Ritschelius. intro *libri*. intro hinc *Pylades* auferrier (alt. r s. v.) C.
anferrier *FZ*

ACTVS V

SYRA. EVTYCHVS

SYRA

Era quó me misit, ád patrem, non ést domi:
 Rus ábiisse aibant. núnc domum renúntio.
 Ecástor lege dúra uiuont múlieres 805
 Multóque iniquióre miserae quám uiri.
 Nam sí uir scortum dúxit clam uxorém suam,
 Id sí rescuiit úxor, inpunést uiro:
 Vxór uirum si clám domo egressást foras,
 Viró fit causa, exígjtur matrumónio. 810
 Vtinám lex esset éadem, quae uxoríst, uiro.
 Nam uxór contentast, quae bonast, unó uiro:
 Qui mínus uir una uxóre contentús siet?

Act. V Scaen. 5 de tralaticia fabulae distributione: contra quam
 novum hinc actum ordiendum putavit Ritschelius SYRA ANCILLA.
 EVTICVS (H s. v. additum in C) ADOLESCENS BC. SYRA EV-
 TICHVS D² 803. qñ me B. que me Z. quem me auctore Sara-
 ceno Camerarius adpatrem C nonest C 804. abisse BCD
 aibant Guyetus. aiebant libri demum F' renuncio C et Pii
 'prisca exemplaria'. renunciat Z V. 805—817 huc transposuit
 Ritschelius suasore Bothio: quae in libris post v. 829 collocata novam
 scaenam efficiunt actus IV sextam, SYRA nomine inscriptam 805.
 durauu/////unt (erasae ol litterae) B. dura uiuunt reliqui 806.
 iniquiores DFZ miserae sic collocatum Plautinum esse negabat Rit-
 schelius, pro quo iure Bergkii Ind. Hal. a. 1858/59 p. 6 807.
 uir si Bothius, Ritschelius 808. Impune st BD. Impune est FZ
 809. Vxor uirum Pareus. Vxor uiro BCDZ. om. F Vxor domo
 si clam modo Langenus p. 230 egressa est libri 810. Vxor uiro fit
 F' cassa 'felicissima emendatio venerandi senis Ludovici Dorleans in
 suis notis ad Tacitum': Pareus matrumonio C. matrumonio ex
 matrimonio D. matrimonio BFZ 811. 812. que C. que B
 uxori est libri uno uiro B, omissis quae media sunt uiro. Nam
 . . . bona est contenta est et bona est libri q, C 813. uir
 minus Ritschelius

Ecástor faxim, si ítidem plectantúr uiri,
 [Si quís clam uxorem dúxerit scortúm suam,] 815
 Vt illae éxiguntur quae ín se culpam cómmerent,
 Plurés uiri sint uídui, quam nunc múlieres.

EVTYCHVS

Deféssus sum urbem tótam peruenárier:
 Nihil ínuestigo quícquam de illa múliere.
 Sed máter rure rédiit: nam uideó Syram 820
 Astáre ante aedis. Síra.

SYRA

Quis est qui mé uocat?

EVTYCHVS

Erus átque alumnus túos sum.

SYRA

Salue, alúmne mi.

EVTYCHVS

Iam máter rure rédiit? respondé mihi.

SYRA

Sua quídem salute ac fámiliai máxuma.

EVTYCHVS

Quid istúc négotist?

SYRA

Túos pater bellíssumus 825

815. *Versum iteratum esse e v. 807 vidit Osannus p. 204* 816. illa *BCD* exiguntur ex exiguntuntur *D* que inculpam conuenirent *B* 817. uiri sunt *C*. sint uiri *Z* 818. Defessum urbem *B*. Defessus su urbem *C* peruenariaer *C*. percunctarier *Z*, corr. iam a *Scutario* 819. inuestigio *C*. inuenisti ^o *B* deilla *C* 820. Sedmater *C* 821. asstare *D* edis *C* syra *D* Quisest *C* me nominat *Z* 822. alumnū *C* tuus libri alumne mi *Pylades*. alumne libri 823. responde ex respondit ut vid. *C* 824. Sua quidem salute ac familiae *Camerarius*: quando non licuit *Latinis ut σύν γε τύχη Graecis*. Cum quidem salute a familia (afamilia *BC*) libri. Cum quidem salute familiai *Bothius* (familiai iam *Bentleius*). Sua quidem salute familiaeque *Guyctus*. Et quidem salute sua et (vel ac) familiae *Muellerus Pros. Pl. p. 134* maxima *C* 825. negotii st *B*. negoti est *CD*. negotii est *FZ* Tuus libri bellissimus *D*². bellissimus *D*¹ *B*. bellissimus ex belissimus *C*. bellissimus *FZ*

Amícam adduxit íntro in aedis.

EVTYCHVS

Quó modo?

SYRA

Aduéniens mater rúre eam offendít domi.

EVTYCHVS

Pol haúd censebam istárum esse operarúm patrem.

Etiám nunc mulier íntust?

SYRA

Etiam.

EVTYCHVS

Séquere me.

CHARINVS

Límen superumque ínterumque sálue, simul autém uale. 830

Húnc hodie postrémum extollo meá domo patriá pedem.

Úsus, fructus, uíctus, cultus iám mihi harunc aédium

Ínteremptust, ínterfectust, álienatust. óccidi.

Dí penates meúm parentum, fámiliai Lár pater,

Vóbis mando, meúm parentum rém bene ut tutémini. 835

832 sq. *Nonius* p. 449, 20: Interfici et occidi *Plautus*
Mercatore: 'mihi interfectus est'

826. inēdis C. in edis B Quomodo BCD 828. Cf. *Lange-*
nus p. 104 829. Et iam mulier nunc B intus est libri
Et iam B Subiciunt his vulgo scaenas illas a novicio homine factas,
quas primum addidisse Pium monstravit *Ritschellius* Op. vol. II p. 56 sqq.
'Non inepti imitatoris *Plautini*' *Scaligero* visas esse non possumus satis
mirari Cf. v. 805—17

Act. V scaen. 1 CHARINVS B. CHARINVS ADOLESCENS
C. CARINVS ADOL D²: om. D¹ 830. superumque *Ritschellius*.
superum CDFZ. superam B. superiorum *Lachmannus* uabe C.
salue B 831. me a DFZ 832. Vsufructus 'sunt qui legant'
Pius harum FZ, *Nonius* edium C. edium cod. aliquot *Nonii*
833. interemtu st. B. inter emtust D¹. inter emtus est D². interi-
tus *Nonius* interfectu st B. interfectus est *Nonius* alienatu st
B 834. dii FZ familiai *Bentleius* ante *Bothium* et *Goellerum* in
Trucul. p. 104 et *Lachmannum* in *Lucr.* p. 159. familiae (familię CD)
libri. familiaeque *Camerarius* 835. uttutemini C

Ego mihi alios deós penatis pérsequar, aliúm Larem,
 Áliam urbem, aliam cíuitatem: ab Átticis abhórreo.
 Nám ubi mores déteriores increbrescent ín dies,
 Vbi qui amici, qui infideles sánt nequeas pernóscere,
 Vbique id eripiátur, animo tuó quod placeat máxume, 840
 Íbi quidem si régnum detur, nón cupitast cíuitas.

EVTYCHVS. CHARINVS

EVTYCHVS

Díuom atque hominum quae spectatrix átque era eadem es
 hóminibus,
 Spem ínsperatam quom óbtulisti núnc mi, tibi gratés ago.
 Écquis nam deúst, qui mea nunc laétus laetitiá fuat?
 Dómi erat, foris quod quaéritabam. séx sodales répperi: 845

837. abatticis *C.* ab athicis *F* 838. ibi *F.* uiri *Z*, corr. a *Scu-*
tario deterio res *C* indies *D.* indies ex indes *C* 839. Vbi qui *duce*
Pio Palmerius, item *Scioppius Susp. lect. II 21.* Vbique *BCDZ.*
 ibique *F* sint *Camerarius.* sient *BCDF.* fient *Z* nequeas *C*
 840. Vbique id eripiatur post *Scioppium Gruterus.* Vbi qui de-
 ripiatur *B.* Vbiquid eripiatur *C.* Vbi qui (*ex* que) deripiatur *D.*
 Vbi quid eripiatur *F* et, nisi quod erripiatur, *Z* placet *Z* ma-
 tume *C.* maxime *BZ* 841. cupitast *Weisius, Ritschellius.* est cu-
 pita *CDFZ.* est cupida *B.* defensum a *Salmasio.* est lubita *Muel-*
lerus Nachtr. p. 39 ciuitas *D².* cyuitas *D¹*

Act. V scaen. 2 EVTICVS · CHARINVS · *B* et addito ADVLE
 CENS *C.* EVTICVS CARINVS *D²:* om. *D¹* V. 842—850 addubitat
Weisius V. 842. 843 et hic et supra post v. 598 exhibent libri.
 Illo loco (quem additis circulis signamus) debebat *Acidalius*, hoc *Bothius*

842. Diuom (*Z*). Diuom (*D*). Diuvm (*C*). Duum *C.* Diuum
DF(F)Z. Dium *B(B), Kochius Nor. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 284*
 adque (t s. d) *C* que *C (C).* que *B (B)* speratrix *BCD (BCD).*
 imperatrix *Ussingius.* regnatrix *Guyetus* erā (*D*) eadem om. (*B*)

843. Spem insperatam quom *Brixius Nor. ann. vol. 101 (a. 1870)*
p. 773. Spemspera tamquā *B.* Spem sperat aequom (*B*). Spem
 sperata cum (*C*). Spem speratam quam *CDFZ.* Spem speratam
 cum (*DFZ*). Spem speratam quom *Ritschellius.* Spem speratam quo-
 niam *Camerarius* optulisti (*B*) nunc mihi, tibi *Ritschellius.*
 hunc mihi tibi (*BCDFZ*). hanc mihi sine tibi *BCDFZ* 844.
 Ec quisnam *B.* Ecquisnam *D.* Eoquis nam *C* deust *Pylades.*
 deus est libri letus letitia *C.* letus letitia *B* fuat *Camerarius,*
Bentleius in Adelph. V 4, 1. fiat *CDFZ.* fiet *B* 845. Domi id

Vítam, amicitíam, uoluptatem, laétitiam, ludúm, iocum.

Eórum inuentu rés simitu péssumas pessúm dedi:

Íram, inimicitíam, maerorem, lácrumas, exilium, ínopiam, Sólitudinem, stultitiam, exítium, pertináciam.

* * * * *

Dáte di quaeso cónueniundi mi éius celerem cópiam. 850

CHARINVS

Apparatus sum, út uidetis. ábicio supérbiam:

Égomet mihi comés, calator, équos, agaso sum, ármiger:

Égomet sum mihi ímperator, ídem egomet mi oboédio:

Ritschelius. Hiatus defendit Lachmannus in Lucr. p. 195 erat, foris Muellerus Pros. Pl. p. 708 inter alia (Domi mi). erat libri.

erat id *Guyetus* queritabam C. queritabam ex q̄teritabam D. querit abiam B¹. querit abi.i cum ras. B². quaeritabam: ibi *Camerarius*. foris quaeritabam *Acidalius* 846. amititiam B. amiciciam FZ. amicam *Guyetus* uoluptatem *Ritschelius* dubitanter. ciuitatem libri, quod = citatem esse vult *Kochius Nov. annal. vol. 103 (a. 1871) p. 828. Nec salutem nec quietem nec aequitatem nec hilaritatem placere annotat Ritschelius: hilaritatem Hermannus et Lachmannus* letitiam C. leticiam B. letitiam D locum F 847. Eorum inuentu res simitu *Bothius*: Eorum inuenturus simitu C. Eorū inuentūrus simitu D (sim itu D²). Eorum inuenturus sim ita Z et, nisi quod sum, F. Eorum inuentu st sim tu B, unde recentissima *demum manu* simitu factum. Eorum inuentu res decem simitu *Camerarius*. Eorum inuentu res decem une (una?) *Guyetus* pessimas Z pessum dedi BC. pessumdedi D. pessundedi FZ V. 848 849 sic constitui ex CDFZ, ubi tales sunt: Iram inimicitiam (a ex ti D) merorem lacrumas exilium inopiam solitudinem || Stultitiam exitium pertinaciam, nisi quod inimiciciam FZ, moerorem Z, lacrimas C, lachrumas F, lachrymas Z, stulticiam CF, pertinaciam CD: nec differt B, nisi quod priori versui tria vocabula ex posteriore inculcata sunt, ut bis exhibeantur: Iram inimititiam stultitiam exitium ptinaciam merorē lacrumas exiliū inopiā || Solitudinē stultitiam exitiū ptinaciam, quorum nominum tribus extremis omissis *Camerarius* effecit quod vulgabatur. V. 849 talem esse voluit *Ritschelius*: Pertinaciam stultitiam exilium solitudinem Post hos autem versus vidit *Ritschelius* intercidisse, quibus ad *Charini* mentionem sermo traduceretur 850. diqueso C conueniundi BF. conueniūndi C. conueniēndi (u s. e) D. conueniendi Z mihi BCD 851. Cha. om. Z Apparatussum C ut ut B abiicio FZ 852. caltor B. clauator Z, idque 'alibi legi' Pius dicit equus B. equus reliqui agaso sum *Ritschelius*. agaso CDF. agasso Z. agas B ego equiso, ego agaso *Muellerus Pros. Pl. p. 681* armier B. armiger (g s. v.) C 853. sumihi C ego met C mihi libri oboedio CD. obedio B. obedio FZ

Égomet mihi feró quod usust. ó Cupido, cuántus es.
 Nám tu quemuis cónfidentem fácale tuis factís facis, 855
 Eúndem ex confidénte actutum díffidentem dénuo.

EVRYCHVS

Cógito, quo nam égo illum curram quaéritatum.

CHARINVS

Cérta rest

Me úsque quaerere íllam, quoquo hinc ést abducta géntium,
 Néque mihi ulla obsístet amnis néc mons neque adeó mare,
 Néc calor nec frígus metuo néque uentum neque grán-
 dinem: 860

Ímbrem perpetiár, laborem súfferam, solém, sitim.

854. *Nonius* p. 421, 20: Cupidinem cum feminino genere dicimus, cupiditatem significamus cum masculino, deum ipsum. *Plautus Mercatore*: 'Cupido quantus es' 859. *Nonius* p. 191, 30: Amnem masculino genere appellamus feminino *Plautus Mercatore*: 'neque mare' 860. *Nonius* p. 200, 2: Calor generis masculini Neutri *Plautus Mercatore*: 'neque frigus neque calorem metuo' *Philargyrius ad Verg. Georg. II* 344: . . . Vt *Plautus*: 'neque frigus neque calor metuo grandinem'

862. *Verba* quiescam usquam noctu neque diu *exstitisse apud Nonium* p. 98, 19 *susplicatur Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15*

854. Ego met C usu st B. usu est (ex usust m. 2) D o Cupido *Camerarius*. occupido B. cupido CDF. cupidus Z. cf. *Nonii test.* 855. quem uis B. quaẽ uis C 856. exconfidente C diffidentem (alt. f s. v.) C 857. *Person. om. Z* quonam BCD. quoniam F ego B, *Bentleius Adelph. IV* 2, 30. om. reliqui. *Fallitur Kampmannus de reb. mil. p. 34* queritatum C certa rest *Acidalius*. certarest B. certa res est reliqui 858. Meusque B. Mensque Z. Me usque quaque *Muellerus Pros. Pl. p. 559* querere B. querere C. quo quo C. quoquod *Ritscheliuss Nov. exc. p. 80*. quoquomque *Bergkius Beitr. p. 76* hinc est abducta *Bothius*. hinc abductast BCD. hinc abducta est FZ. ea hinc abductast *Ritscheliuss*. est hinc abducta *idem Muellerus eodem loco* 859. ulla mihi *Nonius* obsistet B. opsistet C. obsistat DFZ. obstauit *Nonius* neque mons Z neque adeo] atque adeo *Nonius* 860. Nec calor nec frigus metuo BCD¹, *Buechelerus de decl. p. 7, Gandino Rivista di fil. VI p. 468 sq.* Nec calorem nec frigus metuo D²FZ. Neque frigus neque calor metuo *Philargyrius*. Neque frigus neque calorem metuo *Nonius: idem Gruterus et teste Rutgersio Var. lect. V 17 Scaliger*. Nec calor nec frigus: metuo *Mercerus, Pareus, Ritscheliuss: quam sententiam impugnat Bergkius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 43* Frigus neque calorem metuo *scribens*. Nec calorem ac frigus metuo *Ussingius*. Neque frigus neque aestum metuo *Guyetus* 861. imbrem ex imbem D

Nón concedam néque quiescam haud úsquam noctu néque dius
Prius profecto quam aút amicam aut mórtem inuestigáuero.

EVTYCHVS

Néscio quóia uóx ad auris mi áduolauit.

CHARINVS

Ínuoco

Vós, Lares uiáles, ut me béne iuuetis.

EVTYCHVS

Iúppiter,

865

Éstne illic Charínus?

CHARINVS

Ciues, béne ualete.

EVTYCHVS

Heus, ílico

Stá, Charine.

CHARINVS

Quí me reuocat?

EVTYCHVS

Spés, salus, uictória.

CHARINVS

Quíd me uoltis?

(a. 1860) p. 440: Diu pro die Titinius Plautus Mercatore: '[quiescam diu. idem Casina] e. q. s. 864 sq. Nonius p. 476, 6: Tutant. Plautus in Mercatore: 'inuoco tutetis'

862. considam *Palmerius* quiescam haud usquam *Muellerus* Pros. Pl. p. 570 inter alia (neque noctu vel umquam hodie vel neque noctu umquam vel cessabo). quiescam usquam *BCF*. 'quiescamus quam *D*. conquiescam usquam *Z*. quiescam cusquam duce *Bergkio* Beitr. p. 119 *Ritscheli* Opusc. vol. III p. 143 dius *D¹F'Z*. dnis *C*. dius *D²*. uis *B*. interdus *Camerarius*. diu *Bothius*: cf. *Buechlerus* Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 440 et Nov. annal. vol. 25 (a. 1867) p. 68, *Bergk* Beitr. p. 79 863. inuestiga uero *C*
864. Hinc usque ad finem fabulae personarum notas plerasque omnes omittunt *CD¹*, quod in singulis versibus rarius notabo cuia uox *CDFZ*. cui nox *ras*. ex cui noxa *B* ad auris *B*. adaures *C*. ad aures *DF*. ad aurem *Z* mihi libri 865. Lares hic om. *Z*, collocat post tutetis diales *Z*, *Nonius* bene iuuetis *Camerarius*. bene uiuetis *B*. bene tutetis *CDFZ*, *Nonius* bene omisso 866. Est ne *C* ille *FZ* Inter bene et ualete spatium *C*. bene ualete ciues *Guyetus* Heus ilico *Bothius*. Illico cum libris *Ritscheli*. Isti ilico *Muellerus* Pros. Pl. p. 653 867. Quis *Ritscheli*

EVTYCHVS

Íre tecum una.

CHARINVS

Álium comitem quaérite.

Nón amittunt hí me comites quí tenent.

EVTYCHVS

Qui súnt ei?

CHARINVS

Cúra, miseria, aégritudo, lácrumae, lamentátio. 870

EVTYCHVS

Répudia istos cómites atque hoc réspice et reuórtere.

CHARINVS

Síquidem mecum fábulari uís, subsequere.

EVTYCHVS

Sta ílico.

Nám amicus tibi béneuolenti aduénio multum béneuolens. ●

CHARINVS

Mále facis, properántem qui me cómmorare: sól abit.

EVTYCHVS

Si húc item properés ut istuc próperas, facias réctius. 875

Húc secundus uéntus nunc est: cápe modo uorsóriam.

Híc fauniús serenust, ístic auster ímbricus:

Híc facit tranquíllitatem, iste ómnis fluctus cónciet.

868. Iretecum *B* EV Spes *D*: idem error v. 869 et 871: cf. v. 867 tecum una rel tecum. Char. Immo *Muellerus Pros. Pl. p. 653.* tecum Ch. libri (cf. *D*) aliuni *C* querite (ite c corr.) *C*. querite *D* 869. admittunt *Z* hi/// (c cras. ut vid.) *B*, unde his *Ritscheli*us. hi reliqui Quisunt *C* ///me *B* ii *F* 870. miseria (i post. s. v.) *C* lacrumae *D*. lachrumae *F*. lachrymae *Z*. lacrum uel *B*. lacrimae cum spatio *C* 871. hoc (i. e. huc) libri. huc *Lambinus* reuertere *C* 872. sub sequere *C* Post Sta spatium *C* 873. Huc revocavit *Ritscheli*us, qui in libris post v. 887 collocatus est talis: Sta ilico (Studio *C*) amicus at uenio (atuenio *CD*). aduenio *FZ*) multum bene uoles (beneuolens *Z*), ubi beneuolens. Cha. Quid est de suo *Camerarius* et Nam *Ritscheli*us. sta ilico errore iterata sunt e fine superioris versus Cf. v. 887 tibi benenolenti addidit *Ritscheli*us, qui adnotat, alia posse excogitari ut tibi opitulatum 874. Malifacis *Z* comemorare *C* ante ras. solabit *BC* 875. Sihuc *C* properas *D* ut om. *Z* 876. Huc] Nunc *Z*. Hinc *F* Ante Cape spatium *BCD* 877. faonius serenust istic *B*. serenus faonius est hic reliqui Post anster spatium *C* imbricus (c s. v.) *C* 878. Versum glossema esse antecedentis suspicatur *Ladewigius Philol. vol. XVII (a.*

Récipe te ad terrám, Charine, huc: nám dextrorsum quíd uides?
Nímbus ater ímberque instant. spíce nunc ad sinísteram: 880
Caélum ut est splendóre plenum, nón ex aduorsó uides?

CHARINVS

Réligionem mi óbiecisti: récipiam me illúc.

EVTYCHVS

Sapis.

O Charine, cóntra pariter fér gradum et confér pedem.
Póрге bracchiúm.

1861) p. 479 coniciet B V. 879—881 restitui ut potui: quos corruptissimos sic B exhibet:

Recipite ad terram charine huc non me exaduorso uides

Nubis ater imberque instat aspiciat non ad sinistram atque detis

Celum ut ē splendore plenum exaduorso uides

A quibus in his reliqui discrepant: 879. Recipite D¹. Re///spite D². Respue F. Respice Z, 'nonnulli libri mss.' Lambini. Recipe te Camerarius

ad teŕram (x add. m. 2) D. ad dextram F'Z. ad dexteram eidem illi Lambini non ne CDFZ exaduorso C. ex aduerso D Respice ad dextram, Charine: nonne ex adu. u. Ritscheliuſ 880. Nubis ater imberque CD. Nubis atra íberque F'Z. Nubis ater imber ut Guyetus. Nubs ut atra atque imber Ritscheliuſ olim aspice non at sinistra C. aspice ñ ad sinisteram D. aspice nunc ad sinistram Z. aspice ad sinistram F'. iam ad sinistram respice Guyetus. nunc sinistrorsum aspice Ritscheliuſ olim atque ut detis CD (= at que uidetis? cf. v. 879). atque uides F'Z. atque uide sis Scioppiuſ Susp. lect. III 11. atque uidebis Bothiuſ octonarios procudens Nubis atrae ut imber instat? spice nunc ad sinisteram Ritscheliuſ: cf. Beckeruſ Studemundi Stud. vol. I p. 286. Nubes? ater imber instat. aspice nunc sinistra Ussingiuſ 881. Celum CD ut splendore est CDFZ ex aduorso (r s. v. C) uides huc illapsa ex v. 878 versus exitum expulisse, eiusque partem in fine v. 879 atque ut detis servatam esse suspicatur Ritscheliuſ (uide sis atque innubilum): qui iisdem verbis neglectis olim cogitabat de tali versu: Caelum ut est splendore plenum, rursum ex auorso uides: ubi auorso Bothiuſ praeiverat. atque claritudine exitum esse voluit Ussingiuſ. Ceterum duos versus Acidaliuſ hos edolabat: Recipe te retro, Charine, huc: non ex aduerso uides? Nubis atra imberque instat: coelum hic plenum splendoris est 882. Personam om. DFZ: add. Saracenuſ Relligionem ex Religionem C. Relligionem DFZ mi obiecisti Ritscheliuſ. ilicobiecit B. illi obiecit reliqui, nisi quod obicit Z. obiecit illic Bothiuſ, pro quo debuisse eum saltem illic mi obiecit Ritscheliuſ adnotat illuc sapis Z. cui illuc sapis F: corr. Saracenuſ 883. garine BC etconfer C 884. Vers. damnat Weisiuſ

Porge Ritscheliuſ, Bentleiuſ. Porrige libri brachium CDFZ

Charini pers. inserit Ritscheliuſ: om. libri Prehende Pylades. prende (pende B) libri. en prende Ritscheliuſ. cedo (vel ecce) prende Muelleruſ p. 630 Eu. Teneo Ritscheliuſ. Cha. Teneo libri Cha. Tene Rit-

CHARINVS

Prehende. iám tenes?

EVTYCHVS

Teneó.

CHARINVS

Tene.

EVTYCHVS

Quó nunc ibas?

CHARINVS

Éxulatum.

EVTYCHVS

Quíd ibi ut faceres?

CHARINVS

Quód miser. 885

EVTYCHVS

Né paue: restítuam iam ego te in gáudio antiquo út sies.
Máxume quod uís audire, id aúdiēs.

CHARINVS

Quid ego aúdiam?

EVTYCHVS

Túam amicam —

schelius. En. Tene libri, pro quo Tu dic excogitavit *Ussingius mira arte* 885. *Eut. pers. add. Ritschelius: om. libri* Quod *B ante ras. CD* Quid ibi *B.* Quitibi *CD.* Quid tibi *FZ* ut faceres *Muellerus Pros. Pl. p. 654.* facer his *CD.* facere uis *BFZ.* facere is *Gruterus.* faceres *Lachmannus, Ritschelius.* facere *Bentleius* Quot *BD.* Quid *Z* miser ex miserst *rasura B.* miser st *C.* miser est *D.* miser est *FZ* 886. iam] tibi iam *D* in gaudio antiquo ut sies *Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1874) p. 106 sq.* in gaudiantiq, ut sis *D.* ingaudi antiq, ut sis *C.* ingaudiantq, ut sis *B.* in gaudium utique ut sis *FZ,* cum maxime iungentes. in gaudia antiqua ocus *Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 560.* in gaudia, antequam is. *Cha.* eo *Camerarius.* in gaudia antiqua ut sis *Pareus.* in gaudium antiquom et uetus *Kochius Em. Pl. p. 14.* in gaudia atque lubentias *Bugge Tidsskrift for Philologi vol. VI p. 9: cf. Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 562.* in gaudia antiqua, ut scias *Ussingius* 887. Maxime quod *B.* maxime (*in fine versus cum ut sis iunctum*) Quod *CD.* maxume. *Cha.* Quod *F* et, nisi quod maxime et Quid, *Z* it *C.* om. *B* audies *Camerarius.* audis libri *Cha.* Quid ego audiam *Ritschelius.* quod gaudeas libri *Eutycho continuantes* Sequitur in libris, quem post v. 872 cum *Ritschelio inseruimus: eundem talem huic loco vindicat Ussingius: (quod gaudeas)* Studiose adportans amicus uenio multum beneuolens 888. *Eut.* Tuam amicam *Camerarius (post Cha. Quid est? a se addita).* Tuam amicam cum beneuole(n)s iungentes libri *Cf. v. 181* Quid meam amicam? *Muellerus Nachtr. p. 105 abiectis eis quae Pros. Pl.*

CHARINVS

Quid méam amicam?

EVTYCHVS

Vbi sit, égo scio.

CHARINVS

Tune óbsecro?

EVTYCHVS

Sánam et saluam.

CHARINVS

Vbi eám saluam?

EVTYCHVS

Id quoque égo scio.

CHARINVS

Ego me máuelim.

EVTYCHVS

Pótin ut animo sís tranquillo?

CHARINVS

Quíd, si mi animus flúctuat? 890

EVTYCHVS

Égo istum in tranquilló quieto túto sistam: né time.

CHARINVS

Óbsecro te, elóquere propere eam úbi sit, ubi eam uíderis.

p. 176 adn. 653 coniecerat. Quid eam (Quideam B. Quidem eam F) libri, *Ritscheli*us Quid eam? ubi ubist? Eu. Ego scio *Bergki*us *Ind. Hal.* 1858/59 p. XIII ubi sit] 'fort. ubi ea sit' *Ritscheli*us tune obsecro ras. ex tuine obsecro ut vid. B. tume atumne obsecro D. tu me atumne obsecro C (= tu me at tumne ut vid.). Tune? autuma, obsecro *Seyffert*us *Philol.* vol. 25 (a. 1867) p. 461: at cf. *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 654. tu meam tune obsecro F. tun. eam tunc obsecro Z. tun. autem, obsecro *Bothi*us 889. etsaluam C Id quoque ego scripsi. Quo ego B, *Ritscheli*us. Ego CDFZ. Quo ego codicis B suspectum esse annotat *Ritscheli*us, intellegi posse negat *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 654 manelim FZ. mauetim CD. malim B. mauolim *Ritscheli*us 890. tranquillo ex tranquillā ras. B. tranquillā CD si mi animus *Buecheler*us *Mus. Rhen.* vol. 15 (a. 1861) p. 443. idem vel sin animus *Bergki*us *Beitr.* p. 120: idem denique tertius *Bugge* *Tidsskrift for Philologi* vol. VII p. 4: cf. *Philol.* vol. 28 (a. 1869) p. 562. sint antimus B. sintantimus C. sint an//imus D. si animus FZ. si autem animus *Bothi*us, *Ritscheli*us fluctuant BCD 891. tibi istunc cum *Acidali*o *Ritscheli*us in tranquillo quieto tuto sistam *Seyffert*us *Stud. Pl.* p. 21. intrans quieto C) reliqui. in tranquillo et tuto sistam cum *Camerario* *Ritscheli*us. in quieto tuto sistam (et tibi istunc) *Bugge* *Tidsskrift f. Phil.* vol. VII p. 4 et *Philol.* vol. 31 (a. 1872) p. 248 netime BC 892. eloquere propere ea ubi *Ritscheli*us, quem

Quíd taces? dic: énicas me míserum tua reticéntia.

EVTYCHVS

Nón longe hinc abést a nobis.

CHARINVS

Quín commostras, sí uides?

EVTYCHVS

Nón uideo hercle núnc, sed uidi módo.

CHARINVS

Quin me ut uideám facis? 895

EVTYCHVS

Fáciam.

CHARINVS

Longum istúc amantist.

EVTYCHVS

Étiam metuis? ómnia

Cómmostrabo. amícior mihi núllus uiuit átque is est
Qui íllam habet: nequést, quoi magis me mélius uelle aequóm
siet.

eam *ponere debuisse docet Beckerus loco infra scripto. loquere ubi libri. propere eloquere ubi Ussingius. loquere nunc ubi Camerarius. eloquere amicam ubi sit Beckerus Studemundi Stud. p. 174 uederis C*

893. dic] dic cur *F'* dicenicas et memiserum *B* reticentia *Z*. recentia *reliqui*. tacentia *Muellerus Nachtr. p. 67 dubitanter* 894. abesta *//////* nobis *cum unius vel duarum litterarum rasura B*. abest (e s. v.) anobis *C*. abest sine a nobis *Camerarius* quin commonstras si uides *Guyeto duce Bothius*. quin ergo commonstras si tu uides *Z*, et nisi quod commonstras, *F*. quin ergo cōmostras set ut uides *D*. quin ergo cōmostrasset (*sequitur spatium*) ut uides *C*. Cum ergo cōmostrasset ut uides *B* 895. sed uidi modo *FZ*. sit uidim (uidin *ex uidim ras. D*) modo *CD*. siuidit modo *B*. set modo uidi *Ritscheli* Quin me ut *Ussingius*. Quem ego *BCDZ*. Quin ego *F'*. Quin me *Kienitz de part. QUIN p. 5 duce Kellerhoffio*. Ergo ego quin *Ritscheli* uideam *FZ*. uidea *D*. uideo *BC* 896. Faciam. Cha. Longum istuc *Pareus*. Faciamlon Cum istunc *B*, (*ubi longin Cum man. Camerarii*), et nisi quod cum, *CD cum lacuna*. Faciam. Ch. Longinquum istuc *FZ* *Eut. pers. om. B relicto spatio*

Et iam *B* metuis? omnia *Lambinus*. metuis omnia *B*. metnis? (h. omnia *Eu. Acidalius*. emutuis omnia *CD*. emutis omnia *FZ* 897. Cōmonstrabo *Z*. Cōmostrabo *F'*. Conmonstrabor *CD*. Cha. Cum monstrabor *B* atque ut *D* 898. neque est *libri* quoi *Pius*. qui *CDFZ*. cum *B* me melius uelle *Guyetus*. me nelle me melius *BCD*. me uelle melius *FZ* equom *CD*. aequum *FZ* sient

CHARINVS

Nón curo istunc: dé illa quaero.

EVTYCHVS

Dé illa ergo ego dicó tibi.

CHARINVS

Díc igitur, ubi illást?

EVTYCHVS

In nostris aédibus.

CHARINVS

Aedís probas, 900

Sí tu uera dícis, pulcreque aédificatas ábitro.

Séd qui ego istuc crédam? uidisti án de audito núnrias?

EVTYCHVS

Égomet uidi.

CHARINVS

Quís eam adduxit ád uos?

EVTYCHVS

Hem quid íd rogas?

BCD 899. *Char. pers. om. B* Non curo istunc: de illa *Ritscheli*. Nunc curam de istuc ulla *B*. Non curā deistuc ullā *CDZ*. Non curam de istuc illam *F*. de istoc ullam *e* 'codd. ant.' affert *Pius*. Non curo istuc: illam *Camerarius*. istunc iam *Acidalius* commendabat quero *CD* De illa *BC* Sequitur in libris quem *Ritscheli* suasore *Acidali* post v. 921 traiecit: quem talem olim huic loco vindicabat *Ritscheli*: Sane hoc non in mentem uenit dudum ut reperirem tibi: pro quibus *Ussingius* haec commendat: Sane hoc non in mentem uenit dudum ut obicerem moram: delet *Weisius*. De libris cf. infra

900. illa est libri In nostris *BC* edibus nostris *F* aedibust *Bothius*: cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 54* Euge aedis *Lachmannus* 901. Situ *C* pulcreque *Camerarius*. pulchre libri. et pulchre *Pylades* arbitro *BC*. arbitrio *D*¹. arbitror *D*² *EZ* Cf. de hoc v. *Muellerus Pros. Pl. p. 559* . 902. qui *Pylades*. quid libri uidisti? an de audito *Guyetus*. uidistis ante audito *BCD*. uidistin an tu audito *F*. antu audito etiam *Pii* 'prisca exemplaria'. uidistin? an tu: audio *Z*. uidistin? an de auditu *Camerarius*: ubi audito *Gruterus* nuntias *F*. nuncias *Z*. inocias *B*. inotias *CD* 903. Egomes *CD*¹ ad *B*, 'prisca exemplaria *Pii*'. om. reliqui *EV ex CHA B* Hem quid id scripsi. Inique libri. Em, inique *Ritscheli*. Ah inique *Brixius Emend. in Capt. p. XVII*. Vt inique *Bucchelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 443*. Enim inique *Bothius*. Quis? inique duce *Acidali* *Guyetus*. Displicere pol vel at inique annotat *Ritscheli*. Haud aeque *Schneiderus gramm. lat. I p. 568* Sequitur in libris, quem hinc semotum ab *Acidali* post v. 911 posuit

Quíd tua refért, quicum istuc uénerit?

CHARINVS

Dum istíc siet.

EVTYCHVS

Ést profecto.

CHARINVS

Opta érgo ob istunc núnctium quiduís tibi. 905

EVTYCHVS

Quíd, si optabo?

CHARINVS

Deós orabo, ut éius faciant cópiam.

EVTYCHVS

Dérides?

CHARINVS

Seruáta res est démum, si illam uídero.

Séd quin ornatum húnct reicio? heus, áliquis actutúm húc foras
Éxite, illinc pállium mi ecférte.

EVTYCHVS

Em, nunc tu míhi places.

CHARINVS

Óptume aduenís: cape, puere, chlámýdem atque istic sta
ílico, 910

Bothius, damnarit Ussingius 904. tua refert *FZ*. ima refert *CD*. amare fert *B*. amorem refert *Bothius*. id tua *Muellerus Nachtr.* p. 42 qui cum *BC* istuc *Ritscheli*. istac libri (quod sic qui cum istac *Lachmannus* tuebatur). ista *Lambinus*. istaec *Acidalius*. ista huc *Muellerus Nachtr.* p. 42 reiectis eis quae *Pros. Pl.* p. 722 dixerat uenerit. *Chà.* dum *Camerarius*. uenerit dum libri istic siet *Acidalius*. istuc siet *Camerarius*. istuc sit *BCDF*. istuc sic *Z*
905. *Eut. Camerarius*. *Cha.* *B* personas permutans etiam in proximis duobus versibus. om. *FZ* obta *CD* ob istuc *BD*. obistuc *C* nuncium *CD* quid uis *BD* 906. si] sit *CD* orabo *Aldina, Acidalius*. orato libri, nisi quod ortato *C* faciat copia *BCD*. faciat copiam *F*. faciant copia *Z* 907. Deridis seruata *BCD* illa uideor *BCD* 908. quin] cum *B* reicio *FZ* heus aliquis *Pylades, Acidalius*. heus aliquis est (rel ē) libri. heus aliquis heus *Camerarius* actutum ex actuum (t s. v.) *C* hunc *BCD* huc actutum sine foras *F* 909. mihi libri ecferte *Scioppius Susp. lect. II* 21. haec (ha//c *B*. hęc *C*. hęc et u s. q m. 2 *D*) ferte *BCD*. huc ferte *FZ* Hem libri mihi *Acidalius*. mihi ut libri 910. Optime *Z* aduenis *Acidalius*. adueniens libri cape puere *Bothius*. puere (puer *Z*) cape libri. puere em cape *Muellerus Nachtr.* p. 132 clamidem *BCD* atque *Bothius*. atque haec (hęc *BD*) libri istic *F, Acidalius, Handius Tursell. III* p. 208. istinc libri

Vt, si haec non sint uera, inceptum hoc itiner perficere ex-
sequar.

Vera dicis?

EVTYCHVS

Níl, Charine, té quidem quicquám pudet.

Nón mihi credis?

CHARINVS

Ómnia equidem crédo, quae dicís mihi:

Séd quin intro dúcis me ad eam, ut uídeam?

EVTYCHVS

Paulispér mane.

CHARINVS

Quíd, manebo?

EVTYCHVS

Témpus intro eúndi non est.

CHARINVS

Énicas. 915

EVTYCHVS

Nón opust, inquám, nunc intro te íre.

CHARINVS

Respondé mihi:

Quá causa?

EVTYCHVS

Operae nón est.

CHARINVS

Cur?

EVTYCHVS

Quia nón est illi cómmodum.

sta *Camerarius*. sat *BCD*. sine *FZ*: quod *decepit Handium p.*
464 911. hec *C* sit *B* inceptum *C*. inceptum *D* itinere *BCD*
exequar *CD FZ* V. 912 huc reposuit *Bothius in libris collocatum*
post v. 903: post v. 936 collocabat *Acidalius* Cha. Vera *BFZ* Nihil
libri (*pers. om. D*) carine *B* quidem *om. FZ* (*habent etiam Pyladis*
codices) quic quam *C* 913. EV Non *BD* equidem *B* quae
dicis *Z*. que edicis *F*. quia edicis *BCD* tibi *B* 914. quin]
cum *B* introducis *BD* adeam et utuideam *C* 915. Quin *F*
intro eundi non est *Ritscheli*. non est intro eundi (*introeundi B*)
libri 916. opus est libri intro te ire Ch. Responde (*m. 2 ex*
intro te ire res Cha. sponde) *D*. intro te ire res (*sequitur spatium*)
ponde (*d s. v.*) *C*. introi re (*ex introire ras.*) res Cha. Ponde *B*
917. Eu. eras. initio *B* Eu ex Cha corr. *B* opere *Z* commodi

CHARINVS

Ítane? commodum ílli non est, quae me amat, quam ego
cóntra amo?

Omnibus me lúdificatur híc modis. ego stúltior,
Quí isti credam, quóm moratur. chlámydem sumam dénuo. 920

EVTYCHVS

Máne parumper átque hoc audi.

CHARINVS

Cápe sis, puer, hoc pállium.

EVTYCHVS

Sáne hoc non in méntem uenit dúdum ut tibi concrédarem.
Máter iratást patri ueheménter, quia scortúm sibi
Ób oculos addúxerit in aedis, dum ruri ípsa abest:
Súspicatur íllam amicam esse ílli.

CHARINVS

Sonam sústuli. 925

EVTYCHVS

Eám rem nunc exquírit intus.

CHARINVS

Iám machaerast ín manu.

BCD 918. non est *C* quæ *C'* contra amo *F'Z*. contra iam *B*.
contraham *CD* 919. me ludificatur hic *Gulielmius*. hic ludificatur
(sequitur spatium in *C*) me libri Omnimodis hic ludificatur me.
Sed sumne ego stultior *Muellerus Pros. Pl. p. 54* dolis *F'Z*
stultitior *B* 920. Qui *B*, *Pius*. Quid reliqui istic redam *B*. istic
reddam *CD* quom moratur *Ritscheli*. commoratur libri. qui
moratur *Ritscheli* in adnotatione. commoratori *Ussingius correpta ut*
ait prima syllaba clamidem *BCD* 921. hoc *Z*. hæc *BCDF*
puere *Muellerus Nachtr. p. 140* 922. Hic repositus de sententia *Ac-*
dalii, in libris post v. 899 collocatus *Eut. pers. om. libri* in-
mentem *C* ut tibi concrederem *Ritscheli*. ut tibi *B*. ut ob
CD F'Z. ut oboeo 'codd. antiqui' *Pii*. ut oblitum *Saracenus*. ut urbem
obambulo *Pylades*. ut tibi dicerem *Camerarius: cf. v. 899* 923.
mater *DF'Z*. Mane *B*. om. *C* irata est libri 924. ob oculos *Z*.
Oboculis *BC*. Ob oculis *D*. ab oculis *F'* abduxerit *F'* inaedis
C 925. Pro personarum notis in hoc et proximo versu spatia vacua
B Ch. Zonam *Pio Saracenoque ducibus Pylades*. Sonam *BCD Z*.
Senam *F'* 926. Eu. Eam *Pio Saracenoque ducibus Pylades*. Eam
libri Post exquirat spat. *C*, quod ante iam deest Iam machaerast
Z. Iam macharast *CD*. Iam macharest *B*. Iam macherast *F'*

EVTYCHVS

Núnc eo si te íntro ducam —

CHARINVS

Tóлло ampullam atque hínc eo.

EVTYCHVS

Máne, mane, Charíne.

CHARINVS

Gerrae: síc me decipere haúd potes.

EVTYCHVS

Néque uolo edepol.

CHARINVS

Quín tu ergo itiner éxsequi meum mé sinis?

EVTYCHVS

Nón sino.

CHARINVS

Egomet mé moror. tu púere, abi hinc intro ócius. 930
Iam ín currum conscéndi, iam lora ín manus cepí meas.

929. *Nonius* p. 482, 15: Itiner dictum pro iter . . . Plautus in Mercatore: 'quin tu . . . sinis' *Priscianus* VI 36 (*Gr. l. II* p. 229, 1): dicimus . . . huius itineris, quamuis antiqui et 'hoc iter, iteris' et 'hoc itiner, itineris' dixerunt. Plautus in Mercatore: 'quin tu . . . sinis' 930. *Priscianus* VII 17 (*Gr. l. II* p. 301, 1): Notandum tamen, quod Plautus a 'puer' nominatio uocatum 'puere' dixit in Mercatore: 'egomet . . . ocus'

927. *Eut. pers. om.* B Nunc eo si te *Ritscheli*us. Nam scio te B. Nam si eo te *reliqui*. Nam si eo te nunc *Camerari*us. Nam si eo ted *Bothi*us introducam BCD ampullū B. ampulam Z 928. Heus mane, mane Charine *Bothi*us. Heus mane mane Charine, heus *Guyet*us charine (ine m. 2 ex e) D Gerrae: sic me decipere haud potes *Schoell*ius. Erras: me decipere haud potes (potest BC) libri. Erras. me iam decipere haud potes *Guyet*us. Erras. me decipere non potes alii teste *Ritschel*io. Erras: me decipier haud potest *Ritschel*ius. Erras: memet decipere hau potes *Niemeyer de Plaut. fab. dupl. rec. thes. III*. Ne erres: tu me (vel me hodie) decipere haud potes *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 655. Erras: me decipere es haud potis *Bergki*us *Ind. Hal.* 1858/59 p. VII 929. uolo edepol CDFZ. edepol uolo B ego *Nonii cod. Paris.* 7667 et *Colbert*. iter B exequi CDFZ in eum ne *Nonii cod. Paris.* 7667 meum ex metum ras. B meum me sine *Nonii cod. Colbert.* finis D. sines editiones *Nonii ante Quicheratum* 930. Non-sino C Egomet me moror *Bothi*us. Egomet memor *Priscian*us. Ego me moror BCDZ. Egone moror F puere CDF, *Priscian*us. puer BZ 931. cursum B conscendi FZ. escendi CD, *Sciopp*ius *Susp. lect. I* 21. uescendi B iam hora B. lora iam *Lachmann*us

EVTYCHVS

Sánuſ non es.

CHARINVS

Quín pedes uos ín curriculum cónicitis
 Ín Cyprum rectá, quandoquidem páter mihi exiliúm parat?

EVTYCHVS

Stúltus es. noli ístuc quaeso dícere.

CHARINVS

Certum éxsequist,
 Óperam ut sumam ad péruestigandum, úbi sit illaec.

EVTYCHVS

Quín domist. 935

CHARINVS

Nam híc quod dixit, íd mentitust.

EVTYCHVS

Véra dixi equidém tibi.

CHARINVS

Iám Cyprum uení.

EVTYCHVS

Quin sequere, ut íllam uideas quam éxpetis.

CHARINVS

Pércontatus nón inueni.

EVTYCHVS

Mátris iam iram néglëgo.

CHARINVS

Pórro proficiscór quaesitum. núnc perueni Chálcidem.

Vídeo ibi hospitém Zacyntho: díco quid eo aduénerim: 940

inmanus *BC* cepi *CD* 932. incurriculum *C* coniicitis
FZ. coicitis *Ritscheli*: at cf. *Rud.* 769, *Asin.* 817, *Beckerus Quaest.*
p. 26, *Kampmannus de IN praep.* *p.* 35, *Lachmannus in Lucr.* *p.* 188

933. Incyprum *C*. In cyprým *D* quando quidem *C* mihi
 pater *Guyetus* exsulum imperat *Pareus* 934. quëso *C* dicere
 ei *Muellerus Pros. Pl.* *p.* 24. dicere. *Cha.* Ah *Ussingius* exsequi
 st *B*. exsequist *C*. exequi est (*m.* 2 ex exequist) *D*. exequist *FZ*

935. summa *Z* aduestigandum *B* sit illec *Z*. illec sit *F*
Eut. pers. et proximo r. Char. om. *B sine spatio* domi st *B*.
 domi est (*ex domist m.* 2) *D* 936. hic *B*. id reliqui mentitum
 est (*ex mentitust m.* 2) *D*. mentitũ st *BF* dico *FZ* 937. uideãs
C 938. Perconctatus *Scutarius*. Percunctatus *BCDZ*. Percunctatus
 est *F* negliglo *B*. negligo *F* 939. proficis cor *C*. proficiscar
Weisius cum aliis quesitum *D*. q, situm *C* calcidem *CDF*
 940. ibi *om.* *Z*. ubi *DF* zacynto *BC*. zacincto *D*. hiacyntho *F*

Rógito quis eam auéxerit, quis hábeat, si indaudíuerit.

EVTYCHVS

Quín tu istas omíttis naugas ác mecum huc intro ámbulas?

CHARINVS

Hóspes respondít Zacyntho fícos fieri nón malas.

EVTYCHVS

Níl mentitust.

CHARINVS

Séd de amica se índaudiuisse aúumat
Híc Athenis ésse.

EVTYCHVS

Calchas íste quidem Zacýnthiust. 945

CHARINVS

Náuem conscendó, proficiscor ílico: iam súm domi,
Iám redii de exílio. salue, mí sodalis Eútyche.
Vt ualuisti? quíd, parentes meí ualent? tam grátiaſt:

quideo *B.* qui deo *C.* quid ibi *F* 941. Rogito *Pius.* Cogito
libri auexerit *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 434.* uexerit *libri*
si indaudiuerit *Camerarius.* si ibi (*siibi D.* si Ibi *C*) inde audiuerit
libri. si ibi inaudiuerit *Pylades* 942. Quintu *C.* Cum tu *B*
naugas *C.* nugas *reliqui* 943. redit *corr. in* respondit *D* zacyntho
(*cum vacuo spatio circ. 4 litterarum ante eam vocem*) *B.* zacinto *D.*
zazýno *C.* hiacyntho *F.* Zacynthi *Ussingius* 944. Eu. om. etiam *B*
Nihil *libri* mentitus est *libri* Pro Cha spat. etiam *B* se in-
daudiuisse *Ritscheliuss.* se indaudiissē *D.* se inaudiissē *C.* se inaudisse
BZ. se audisse *F.* sese inaudisse *Camerarius.* indaudisse se *Bothius,*
Fleckeisenus Exerc. p. 44 autumant *BCD* 945. Pro Eut. spat. *B*
Hic suspectum: nondum est Athenis Calchas *Camerarius.* Calcas *BDF.*
Callas *C.* Chalcas *Z.* Calcast (et Zacintius) *Bergkius Beitr. p. 32*
zacyntiust *C.* zacyntu st *B.* zacinctiust ex zacinctust *D.* zacynthust *Z.*
hiacynthust *F* 946. Char. pers. om. etiam *B* proficis cor *C* iam
FZ. ea *BCD* 947. Eu. praem. *B* redii de exilio *Ritscheliuss.* redi
exilio *libri.* redii exilio *Pylades et* iam iam *geminans Bothius.* rediui
exilio *coni. Camerarius.* redii ex exilio cum *Kampmanno de reb. mil.*
p. 33 Fleckeisenus Exerc. p. 11 CHA salue *B* salue, mi *Guyetus.*
salue mihi *libri,* *Ritscheliuss:* at cf. *Brixius Philol. vol. 12 (a. 1857)*
p. 657 eutice *BCD* 948. quid, parentes mei ualent? tam gra-
tiast: *Ritscheliuss.* quid parentis metuat mater dati *libri,* nisi quod
parentes *FZ,* mat̃ *CD.* quid parentes mei? ualent? tibi gratia est
Pylades. quid parentes? quid tua mater? satin bene? *Pius.* quid,
parentes mei ualent? coena dabitur *Camerarius.* quid parentes? mecum
ad matrem cedito *Bothius.* quid, parentes mei ualent? Tu ad
matrem adi *Weisius.* quid parentes mei? ualent mater pater? *Bugge*
Opusc. ad Madvig. p. 157. quid parentes mei, tua mater et pater (*vel*

Béne uocas, benígne dicis. crás apud te, núnc domi.
Síc decet, sic fieri oportet.

EUTYCHVS

Éia, quae mihi sómnias. 950

Híc homo non sanúst.

CHARINVS

Medicari amícus quin properás mihi?

EUTYCHVS

Séquere sis.

CHARINVS

Sequór.

EUTYCHVS

Clementer quaéso: calces déteris.

Aúdin tu?

CHARINVS

Iam dúdum audiui.

EUTYCHVS

Pácem componí uolo

Méo patri cum mátre: nam nunc éist irata —

CHARINVS

Í modo.

EUTYCHVS

Própter istanc.

quid parentes? uiuont mater et pater) *Redslobius Symb. crit. p. 6.*
'*Tamquam respondentem audire Eutychum Charinus sibi ridetur: ipsa
responsa non dantur*' *Ritscheli* 949. benigne dicis *CD*. benigna
aedicis *B* eras *Z* nunc *Pius*. non libri 950. Sic *Pius*. Si libri
(Sidecet *C*) fierit *B*. Eia quae mihi somnias scripsi. Elo-
quenisomnias *B*. Eloque ni somnias *D*. Eloqueni somnias *C*. Eloque
insomnias *F*. io. quę insomnia *Z*. Eho quae tu somnias *Camerarius*:
ubi ehodum quae *Guyetus*. eloquere an tu somnias *Bothius*. Eho tu,
quin tu somnias *Ritscheli*. Eia, quae mihi somnias *Ussingius*. Eho
tu, loquere in somniis *Kochius Em. Pl. p. 14* 951. non sanust
Guyetus. non sanus *CD F Z*. insanus *B*. non sanus est *Pylades*. in-
sanust *Bothius* Pro Cha spatium etiam *B* amicis *F* properas
mihi *Ritscheli*. properas libri. Fortiore medicamento amicus quā
properas medicarier *Bothius, Hermannus* 952. Eu. om. *B* Se-
quere sis *F*, *Pius*. Seque res es *B*. Seque reses *C*. Sequereses *D*.
Sequere scis *Z* quęso *C*. queso *BD* De versibus 953—956 cf.
quae disputari *Mus. Rhen. vol. 31 (a. 1876) p. 635 sqq.* 953. Audintu
C Ante uolo spatium *C* 954. eist irata *Muellerus Pros. Pl. p.*
655. est irata libri. iratast ei *Ritscheli* Imodo *C*. modo *Z*
955. *Eutychi personam praemittunt B, Pylades. om. C D F Z* Quintu
BC istanc modo *F Z*

CHARINVS

Í modo.

EVTYCHVS

Ergo cúra.

CHARINVS

Quin tu ergo í modo: 955

Tám propitiam réddam, quam quom própitiast Iunó Ioui.

DEMIPHO. LYSIMACHVS

DEMIPHO

Quási tu numquam quícquam adsimile húius facti féceris.

LYSIMACHVS

Édepol numquam: cáui ne quid fácerem. uix uiuó miser:
Nám mea uxor própter illam tóta in fermentó iacet.

DEMIPHO

Át ego expurigátionem habébo, ut ne suscénseat. 960

LYSIMACHVS

Séquere me. sed éxeuntem fílium uideó meum.

956. Eu. Tam Z propiciam et propicia Z quam (4 litt. crasae) ppicia est B. quam cum propitia est reliqui

Act. V sc. 3 DEMIPHO · LISIMACVS · SENES · II · B et, nisi quod LYSIMACHVS, C. DEMIFO LYSIMACVS II D². om. D¹ 'Ab initio Demiphonis et Lysimachi sermones haud adeo paucos intercidisse apparet: sed non tales quales adduntur vulgo' Ritschelius: quam sententiam impugnauit Spengelius Plautus p. 47, vix, opinor, recte 957. Quasi si vel consimile vel huiusce (cum Lachmanno) inter alia multa Muel-lerus Pros. Pl. p. 559 hiatum vitiosum remoturus nunquam CD

V. 958sq. hoc ordine Acidalius posuit: inverso libri 958. LY. om. libri Ego pol Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 462, Kellerhoffius l. s. s. p. 70 nequid BC facerem. uix uiuo miser Ritschelius, Brixius Emend. Pl. ed. a. 1854 p. 3. facerem uix uiuum ser CD¹. facere multū miser B. facerem. uix uiuus sum miser D² FZ. facerem. uix uiuus miser vulgo. facerem qui fierem miser Ussingius 959. Lys. pers. praem. libri propter ellam D².

propte ellam CD¹. prope illam B toto F infermento BC

960. At ego F. At g B. At ergo CDZ. At ego eam Camerarius. Ast ego Bothius, 'quod non debebam probare Parerg. p. 516' Ritschelius expurigationem Ritschelius. expurgationem libri suc-

censeat Z. subcenseat F 961. Lys. pers. om. libri ex^ountem C

Sequuntur in B quattuor versus vacui

EVTYCHVS. LYSIMACHVS. DEMIPHO

EVTYCHVS

Ad patrem ibo, ut mátris iram síbi esse sedatám sciat.
Iám redeo.

LYSIMACHVS

Placét principium. quíd agis? quid fit, Eútyche?

EVTYCHVS

Óptuma opportúnitáte ambo áduenistis.

LYSIMACHVS

Quíd reist?

EVTYCHVS

Vxor tibi placáta et placidast. cétte dextrás núnciam. 965

LYSIMACHVS

Dí me seruant.

EVTYCHVS

Át pol tibi amicam ésse nullam núntio.

965. *Erant qui huc referrent Cledonii verba haec (Gramm. lat. V p. 59, 22): [cedo] in plurali facit cete, ut Plautus in (nomen fabulae intercidit): 'cette patri meo' Eadem Plauto tribuit Pompeius (Gramm. lat. V p. 240, 23), Terentio Alcuinus p. 2118 P., non e Plauto adfert Nonius p. 84: cete e Plauto profert Phocas (Gramm. lat. V p. 436, 16), e Plauto et antiquis comoediographis Marius Plotius [M. Claudius] Sacerdos II (Gramm. lat. VI p. 490, 20: cf. Probus Gramm. lat. IV p. 38, 15), e veteribus Sergius Explan. in Donat. II (Gramm. lat. IV p. 551, 33)*

Act. V scaen. 4 EVTICVS ADOLESCENS SENES IDEM . B. EVTYCHVS ADVLESCENS EIDEM C . C. EVTICVS ADOL CHA D²: om. D¹ V. 962 sq. hoc ordine Pylades et Acidalius: *inverso libri* 962. E praem. B, EV D²FZ Appatrem C. Adpatrem ex Appatrem D. Ap patrem Bergkii Ind. Ital. a. 1858/59 p. V sedatam] securam Camerarius 963. EV iam B. pers. erasa D. credo Z LY] DE B. om. FZ sine spatio fiet B eutiche B. eutice CDFZ 964. EV eras. in B: om. CDFZ Optimã B. Optima reliqui oportunitatem BCD aduenistis Camerarius. ut uenistis B. aut nenistis CD. autem uenistis FZ. atuenistis Ritscheliu rei est libri 965. placata et placida est Bothius. placida et placatast (pacatast D) libri cete Camerarius. certe libri: cf. testimonia. Nugatur Handius Turs. II p. 14 nunciam Z. nunc iam reliqui 966. Aut te pro me hoc versu, aut proximo me pro te Acidalius At pol tibi amicam scripsi. Tibi amicam libri. Tibi iam amicam Ritscheliu. At tibi amicam iam Muellerus Pros. Pl. p. 560 nullam esse Z Tibi uero esse nullam amicam Lachmannus nuncio DZ

DEMIPHO

Dí te perdant. quíd negotist nám quaeso istuc?

EVTYCHVS

Éloquar.

Ánimum aduortite ígitur ambo.

LYSIMACHVS

Quín tibi ambo operám damus.

EVTYCHVS

Quí bono sunt génere nati, sí sunt ingenió malo,
 Suápte culpa dámnum capiunt, génus ingenio quom ím-
 probant. 970

DEMIPHO

Vérum hic dicit.

LYSIMACHVS

Tíbi ergo dicit.

EVTYCHVS

Éo illud est uerúm magis.

Nám te istac aetáte haud aequom filio fuerát tuo
 Ádulescenti amánti amicam erípere emptam argentó suo.

967. Dite *C* qui *vitium Gronovianae* negotiĩ *B*. negotii
 est *D*. negotii est *CFZ* queso *C*. queso *BD* 968. *LY*.] *DE*
B. *EV* *D*² Quid *B* 969. *LY* *praem.* *D*² si sunt *Camerarius*.
 sunt *BC*. *om.* *DFZ*. si fiunt *Guyetus simul* genio scribens
 970. damnum capiunt *Ritscheli*us, genere *e v.* 969 *irrepsisse* ratus.
 genere capiunt *libri*: genere cedunt *vel* (Sua se culpa) genere ex-
 cipiunt *Ussingius* ingenio cum *Ritscheli*us. ingenium *BCDZ*.
 ingenuum *F*. ingenio si (*vel ubi*) *Ritscheli*us in *adnot.* ingeniod
idem *Nov. exc. p. 70* improbant *B*. *pro*bant *C*. *in*probant *I*

Suapte culpa genere capiunt, genus ingenuum improbant *Ca-*
merarius. *Vbi* cupiunt *Scaliger ascripsit* (*idem Camerarius*²), capi-
 untur *idem commendavit in Varr. rer. rust. II p. 242 ed. Steph.*
 Suapte culpam generi capiunt *Salmasius et faciunt substituto Guyetus*:
 geniunque ingenuum *idem*, genus ingenio *Lipsius*. *Alia aliis ineptiora*
alii: quorum honorificae mentioni Taubmannus consuluit: velut quod
Coluius degeneres absunt *scripsit, cuius sententiam, non verba probat*
Ussingius. *Nihil viderunt Rostius Opusc. p. 130 sq., Lingius de hiatu*
p. 28 971. dicit hic *Camerarius* *Eut. pers. inserunt D²Z*
 ergo] hercle *Ritscheli*us: *cf. Langenus p. 239* *DE. D²FZ*
 illud est uerum *BCDF*. illud uerum est *Z*. id uerum est *Bothius*.
 uerum est *Guyetus*. *Longe a vero Lomanus p. 55 aberrat* 972.
EV. praem. D²FZ aetatē *CD*. etatē *B* equom *B*. equum *CD*
 filio fuerat *Bothius*. fuerat filio *libri* 973. Adolescenti *DZ*
 eripere emptam argento *Weisius, Ritscheli*us: 'quamquam eripere
 argento emptam cum *Lachmanno vel emptam eripere argento lice-*
bat' *Ritscheli*us. emptam argento eripere *BCDZ*. emptam argento

DEMIPHO

Quíd tu ais? Charíni amicast ílla?

EVTYCHVS

Vt dissimulát malus.

DEMIPHO

Ílle quidem illam sése ancillam mátri emisse díxerat. 975

EVTYCHVS

Própterea igitur tú mercatu's, nóuos amator, uétus puer?

LYSIMACHVS

Óptume hercle: pérge porro: ego ádsistam hinc altrínsecus.
Quíbus est dictis dígnus, usque onerémus ambo.

DEMIPHO

Núllus sum.

LYSIMACHVS

Fílio suo qui ínnocenti fécit tantam iniúriam.

EVTYCHVS

Quém quidem hercle ego éxulatum quom íbat, reduxí do-
mum. 980

DEMIPHO

Num íbat exulatum? an ábiit?

977. Altrinsecus ex hoc loco profert gloss. Plaut.: cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 257

redimere F 974. charini B, Pius. charine CDZ. charino F
amicastilla B. atnicast illa C EV ex LIS B 975. matrie misse
C 976. mercatus libri nouus libri 977. Cha. praem. D²FZ
Optime Z perge porro Ritschelius. perge libri. perge perge
Guyetus ergo (r s. v.) C assistam FZ altrinsecus F, codd.
Pyladis, gloss. Plaut. alterin secus B. alter insecus C. alterinsecus
D. alternis cecus Z 978. oncremus C 979. Lysimacho tribuit
Camerarius, quem libri Eutycho: libros def. Ladewigius Philol. vol.
17 (a. 1861) p. 478 Ante tantam spatium C Iniuriam (non in-
iuriam) B 980. EV praem. solus D²: reliqui Eutycho continuant: cf.
v. 979 exulatum quom ibat scripsi. in exilium (inaexilium C) cum
iret libri: quod falsum esse docuit Luebbertus de Quom p. 89. hodie
peregre (vel peregre e patria) quom iret Ritschelius exempli causa. hodie
e patria profugum exempli causa Luebbertus l. s. s. Cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 757. in exilium ne iret expectat Ussingius redduxi
Ritschelius V. 981—983 sic reconcinnari, qui tales sunt in B:

Nam exibat exiliū DE An abiit EV Et iam loquere larua
Temperare istac aetate istis decet te artibus
DE Fateor deliqui pfecto EV Et iam loquere larua
Vacuum esse istac etate diis decebat noxiis

EUTYCHVS

Étiam quaeris, inprobe?

DEMIPHO

Fáteor, deliquí profecto.

LYSIMACHVS

Étiam loquere, lárúa?

Témperare istác ted aetate hís decebat nóxiis.

Ítidem ut tempus ánni, aetatem aliam áliud factum cóndecet.

Nám si istuc iuus ést senecta aetáte scortarí senes, 985

Vbi locist res súmma nostra pública?

DEMIPHO

Ei perii miser.

A quo exemplo reliqui ita discrepant. 1. Nam ibit exulatum *CD*. Nam ibat exulatum *FZ* EV Etiam *CDFZ*. LY. etiam *Gruterus* 2. aetate *D* decete *C* 3. DE om. *CD*¹ EV] spat. *CD*¹ Etiam *CDFZ* 4. te detate *C*. ted etate *D*. te etate *FZ* his decebat *DF*. his dicebat *C*. hic decebat *Z* Quae ex his prodierunt:

DE. Num ibat exulatum? an abiit EV Etiam *****

DE. Fateor deliqui profecto. EV. Etiam loquere larua?

Temperare istac aetate istis decet te artibus

Vacuum esse istac ted aetate his decebat noxiis

Oculi a primo in secundum v. abierunt, ad tertium perrexerunt, denique secundum respexerunt. Praeterea haec adnotanda sunt: 981. Vitium in iteratis esse vidit *Osannus Anal. p. 202 nihil ultra suspicatus* Integrum librorum v. servat *Ritscheli* 982. Vers. delet *Ussingius* Verba Fateor: deliqui profecto *Ritscheli* ceteris abiectis post v. 986 ponit lacunam statuens, quam sic explet quom redemi illam mihi Lys. Etiam *Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 478.* Ent. Etiam *BD²FZ* 983. Duo versus in unum sicut feci contraxit *Ritscheli*. Temperare istac aetate istis decebat te artibus *Pylades* et iis decebat sine te *Camerarius*: cf. *Bergkii Beitr. p. 40* Temperare istac aetate his (vel is) decebat noxiis *Ritscheli* Nov. exc. p. 59 sq.: cf. p. 7. 31. 74: quem contra vide *Muellerum Nachtr. p. 74 sq.* istac aetate te his *Umpfenbachius Melet. Pl. p. 44* Sequitur apud *Ritscheli* v. 987 uncis inclusus 984. aetate aliam *BD*. etate aliam *C*. aetatem aliam *FZ* condecet *Lachmannus in Lucr. p. 64.* conuenit libri. Ceterum hunc v. damnat *Guyetus* Versum e duobus coaluisse velut talibus: Itidem ut anni tempus [operam aliud aliam postulat, || In hominum uita] aetati aliae aliud factum conuenit suspicatur *Ritscheli* 985. istuc iuus est *CD*. istu cuius est *B*. istuc inuisset *FZ*. istuc iuus sit *Ritscheli* Vocem senecta addubitat *Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 54,* ubi decrepita vel capulari exspectat senex *Z*. patres *Ritscheli* 986. locist res *Fleckeisenus Exerc. p. 17.* locis tres *BCD*. loci res *FZ* et est addito *Camerarius* loci siet summa sine nostra *Ritscheli* puplica *C* Eiperii *C*. Hei perii *FZ*

[Ádulescentes réi agendae isti mágis solent operám dare.]
Iam óbsecro hercle habéte uobis cúm porcis, cum físcina.

EVTYCHVS

Rédde filió.

DEMIPHO.

Iam eam ut uolt pér me sibi habeát licet.

LYSIMACHVS

Témpere edepol: quóniam ut aliter fácias non est cópia. 990

DEMIPHO

Súpplici sibi súmat quod uolt ípse ob hanc iniúriam.
Módo pacem faciátis oro, ut né mihi iratús siet.
Si hércle sciuissém siue adeo ióculo dixissét mihi,
Sé illam amare, núnquam facerem ut íllam amanti ab-
dúcerem.

Eútyche, ted oró: sodalis eíus es: serua et súbueni. 995

988. *Servius ad Georg. I 266: ... Plautus in Mercatore: 'uobiscum ... fiscina'*

987. *Cf. v. 983* Adulescentes (te s. v.) C. Adolescentes Z
rei agenda est B. rei gerendae Umpfenbachius Melet. *Plaut. p. 45*
simul magis uolent scribens opera BCD 988. *Dem. pers. praem.*
Camerarius, om. libri hercle habete uobis Acidalius. hercle uobis
habete libri, nisi quod habere Z. uobis hercle habete Camerarius.
uobis cum habete Servius cum porcis cum fiscina cum libris Serrius.
sportis duce Salmasio vel porris coniciebat Acidalius: fuscina Sal-
masius. *Res obscura: cf. Schneiderus de proverb. Plaut. et Ter. p. 5*
989. *Versum sequenti postponit Ritschellius* EV Redde D²FZ:
*om. BCD*¹ filio. De. Iam eam ut scripsi. filio sibi (si DFZ)
habeas EV Iam (iam sine pers. et spat. CDFZ) ut (om. CDFZ) libri.
filio sibi habeat. Dem. Iam ut Camerarius, Ritschellius, postquam sibi
habeat 'alibi legi' Pius dixit. filio. D. Immo iam ut Muellerus Pros.
Pl. p. 743 DE. Per FZ pme B per me habeat Guyetus,
Ritschellius 990. DE praem. D² Tempere edepol: quoniam
Buechelerus Mus. Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 444. Temper edepol quo-
niam D. Temper edepol quō C. Temperare edepol quoniam B.
Semper edepol. EV. Quoniam FZ. Temperi edepol, quoniam Acidalius
Ante ut et ante facias racua spatia C copia Guyetus. copie CDZ.
copie BF 991. Supplicii libri sibi om. CDFZ sūma Z
quod Bothius. quid libri uult F' obhanc B 992. faciat
isoro ut C. faciat misero ut B iratus siet Pylades. iratus est
BCD. iratus FZ 993. hercle (h s. v.) C loculo BCDF
uocula dixet mihi S. J. Warren 'Over de godsdienstige en wijsgeerige
begrippen der Jaina's' ed. Zwoll. a. 1875 thes. 994. Sed C
nunquam C 995. Lys. praem. D², Cha. Z Eutiche BCD
ted oro Guyetus, Ritschellius Nov. exc. p. 37. te oro libri. oro te

Húnc senem pará clientem: mémorem dices benefici.

LYSIMACHVS

Óra ut ignoscát delictis tuís atque adulescéntiae.

DEMIPHO

Pérgin tu autem? heia, superbe inuéhere. spero ego míhi
quoque

Témpus tale euénturum, ut tibi grátiam referám parem.

LYSIMACHVS

Míssas iam ego istas ártis feci.

DEMIPHO

Et quídem ego dehinc iam —

LYSIMACHVS

Níhil agis: 1000

Cónsuetudine ánimus rursus te húc inducet.

DEMIPHO

Óbsecro

Sátis iam ut habeatís. quin loris caédite etiam, sí lubet.

*Ritscheli*us edidit eius esse rura et B. eius esse rua et CD sub
ueni C 996. para *Guyetus*, *Bentleius* in *Andr. I* 1, 17. para me
libri, nisi quod parame in B cum clientem coaluit benefici CD.
beneficii FZ. EV bene fiet B 997. LYS. *Camerarius*. EV. FZ. om.
BCD deliciis B C D F tuis] huius *Acidalius*, *Ritscheli*us. eius
Bothius. suis *Weisius*. adulescentie C. adolescentiae DZ 998.
DEM. *Camerarius*. LIS. B. CHA. D² FZ Pergintu C eia Z. hia
CD. hia F. huc B Ceterum autem? heia, superbe inuehere. *Rit-*
*scheli*us abiectis eis quae *Parerg.* p. 454sq. disputaverat. autem, eia
superbe, inuehere? inde a *Camerario* vulgo. autem in hunc superbe
inuehere? *Bothius*. autem in me superbe inuehier *Ussingius*. 'Non
videtur de eheu vel ohe vel oiei cogitandum' *Ritscheli*us 999. Tem-
pus euenturum tale, ut gratiam *Hermannus*: quem potuisse etiam
Tempus tale esse euenturum ut gratiam *Ritscheli*us annotat 1000.
LYS *Camerarius*. DEM. D² FZ. om. B Missus B C D artis feci.
DE. Et *Gruterus*. artificiet CD. artifici et B FZ. artes feci et 'prisca
exemplaria' Pii, 'codd. antiqui' *Pyladis*. artes faciam. DE. Et *Came-*
rarius iam. LYS. Nihil agis *Lachmannus*. iam Nihil (cum spatio)
BCD¹. iam. CH. Nihil D². iam. CHA. Nihil FZ. iam. LYS. Nihil
Camerarius. iam. LYS. Nisi *Bothius* cum proximis construens. iam
omisero. LYS. *Ritscheli*us olim. Nihil effecit *Brixius* *Quaest. de Plauti*
et Ter. pros. p. 50 1001. rursum *Ritscheli*us *Opusc.* vol. II p. 260
1002. loris ex locis D¹. locis FZ cedit CD et iam B
silubet C

LYSACHES

Patet dictis: sed ista non faciet, quoniam hoc resciverit.

LYSACHES

Nihil opus resciscat.

EUTYCHES

Quid istae? non resciscet: ne time.

Eamus intro: non turbabit hic locus, factis tuis. 1003

Idem memoramus, arbitri ut sint qui praetereant per vias.

LYSACHES

Hercle qui tu recte dicis, eadem breuior fabula
Erit eamus.

EUTYCHES

Hic est intus filius apud nos tuos.

LYSACHES

Optime, illac per hortum nos domum transibimus.

LYSACHES

Eutycle, hanc uolo prius rem agi quam meum intro refero
pedem. 1010

EUTYCHES

Quid istae est?

LYSACHES

Suam quisque homo rem meminit, responde mihi:

1003. *Lysmacho* verum dicit B. Camerarius. *Ladecigius Philol.* vol. 17. a. 1561 p. 479, *Eutycle* D²FZ. *Ritschelinus* dubitanter
q^u B. cum reliqui 1004. opus est B. EVT. Quid istae? non
post Saracenum Camerarius. CHA. Quid istae? non D²FZ et sine CHA
CD. LIS quid istae? non B. EVT. quid istae? non *Pylades*: et quid
istae e suis codicibus *Lambinus* avert. LYS. qui istae? EVT. non
Bothius olim. resciscat. quid istae? fuisse qui *Demiphoni* continuaret
annotat *Ritschelinus* rescisset C. retine BC 1005. Eamus B.
Pylades. EVT. Eamus D²FZ. utibilis *Ritschelinus*. utibile si CD.
ut si B. utibile FZ. utibilis fortasse *Nonii* p. 224 *exemplis defendi*
posse annotat *Ritschelinus*. An utibilis hic loqui? factis i cum
rasura C 1006. memoramus F. arbitrium sint B. arbitri sint
Uringius ante arbitri interpungens. per vias C 1007. DE B, *Sara-*
cenus. CHA D²FZ. Hercle. Her cle C qui libri. *Fleckeisennus Misc.*
crit. p. 29. Hercle quin cum *Pylade* *Ritschelinus*. breuior (io e corr.)
C 1008. EV B. Camerarius. LY D²FZ. est hic F ante corr.
tuus B. tunc reliqui. tuus apud nos filius *Engerus de pros.* p. IX
1009. Optime et B. Optime est reliqui. nisi quod Optime Z
Ent. Illac *Ritschelinus*. illac portum F 1010. Eutiche CD. re
magis B. agi rem *Bothius*. introire tero B. refero intro pedem
Muellerus Pros. Pl. p. 357 1011. Fortasse praestare Suam quisque
rem homo adnotat *Ritschelinus*. honorè B. memini ex memint C

Cérton scis non súscensere míhi tuam matrém?

EVTYCHVS

Scio.

LYSIMACHVS

Víde modo.

EVTYCHVS

Vidí.

LYSIMACHVS

Sat habeo. séd quaeso hercle etiám uide.

EVTYCHVS

Nón mihi credis?

LYSIMACHVS

Ímmo credo: séd tamen metuó miser.

DEMIPHO

Eámus intro.

EVTYCHVS

Immó dicamus sénibus legem cénseo 1015

Prius quam abeamus, quá se lege téneant contentíque sint.

1012. Certonscis *B*. Certen scis (c s. v.) *C* succensere *FZ* 1013. Sic scripsi. LY. Vide. EV. Me uide. LY. Satis habeo. id quaeso *FZ*: ubi at pro id *Acidalius*. Video me fide. LIS Satis habeo id queso *B* et spatio pro LIS relicto *CD* (ubi *D* add. m. 2), nisi quod id queso *D* et idque so *C*. Lys. Vide modo Eut. Me uide. Lys. Sat habeo, sed quaeso *Ritscheli*us. Cf. *Balbachius* p. 32 sq. Vide. Eut. Do meam fidem. Lys. Sat habeo. sed quaeso *Langenus* p. 277: at cf. *Brixius* Nov. annal. vol. 123 (a. 1881) p. 58 Hinc nova pagina in *B* incipit et simul promiscuus caerulei rubrique coloris in pingendis personarum notis usus, quem per partem maximam *Pseuduli* pertinere dixit *Ritscheli*us praefatione eius fabulae p. XI. Quo accedit graecarum usus litterarum de quo cf. *Ritscheli*us praef. *Trin.*² p. LV. Itaque v. 1014 et 1015 graecis

notis caeruleis superpositae sunt rubrae latinae hoc exemplo: ^{EV} Γ vel Γ, ^E LIS D

A, *B* 1014. mihi s. v. *B* LYS] D *D*² miseriam ascripsit *Lachmann* 1015. Sic personis distinxit *B*, item *Acidali*us. CHA. Eamus intro. EV. Immo *D*² *F*. EV. Eamus intro. EV. Immo *Z*. EV. Eamus intro. immo cum *Pylade Camerari*us legem censeo. leges *A* Censeo *B*. leges censeo *CD*¹. leges. CHA. censeo *D*² *FZ*. leges censeo *Camerari*us Ceterum pristinam ipsius *Plauti* fabulam tali versu terminatam fuisse suspicatur *Ritscheli*us: Eamus intro. Ω Spectatores, bene ualete et plaudite 1016. Γ praem. *B* Priusquam habeamus *BC*. Prius habeamus *D* *FZ*. Prius quam eamus *Bugge* (*Opusc. ad Madvigium* p. 158. Prius quam hinc intro abeamus *Ritscheli*us qua se lege *Gulielmi*us. quas elege *BCD*. quas leges *FZ*. qua se *Ritscheli*us te neant *C* Ante sint spatium *C*

Ánnos gnatus séxaginta quí erit, si quem scíbimus
 Seú maritum síue hercle adeo caélibem scortárier,
 Cúm eo nos hac lége agemus: íncitum arbitrábimur,
 Ét per nos quidem hércle egebit quí suom prodégerit. 1020
 Neú quisquam prohibéto post hac ádulescentem fílium
 Quín amet et scórtum ducat, quód bono fiát modo.
 Sí prohibuerit, clám plus perdet quám si praeberít palam.
 Haéc adeo addo ut éx hac nocte primum lex teneát senes.
 Béne ualete: atque, ádulescentes, haéc si uobis léx placet, 1025
 Ób senum hercle indústriam uos aécumst clare plaúdere.

1017. EV. *praem.* D^aFZ: om. *Camerarius* natus CFZ
 quierit ex querit (i s. v.) D. querit B siquem BC 1018. siue
Pylades. seu libri adō C siue adeo hercle *Braune Observ.*
gramm. p. 32 célibem C. celibem D scotarier B 1019. hac
Bothius. hic libri 1020. *Hunc versum Pistoris et Ritscheli* (quasi
 qui scribens, pro quo ita qui *Seyffertus Philol.* vol. 27 (a. 1868) p.
 456) post v. 1023 collocant hercle (h s. v.) B suum libri
 1021. prohibeto post hac *Ritscheli* in adnotatione, *Muellerus Pros.*
Pl. p. 560 inter alia. post hac prohibeto libri. posthac prohibessit
Ritscheli in adnotatione. posthac prohibetod idem *Nov. exc.* p. 102
 adolescentem DZ filia BCD 1022. Qui F et scortum] scor-
 tumque *Guyetus.* quin scortum *Bothius* 1023. Si prohibuerit *Pylades.*
 Siquis prohibuerit libri. Si quis prohibeat *Guyetus.* Si prohibessit
Ritscheli in adnotatione et *Opusc.* vol. II p. 401 probante *Luebberto*
Gramm. Stud. I p. 6 clam plus perdet *Bothius.* plus perdet clam
 libri. plus perdat sine clam *Guyetus* quam si praeberit *Guyetus.*
 si prohibuerit sine quam libri cum vacuo spatio post ea verba ex rasura
 vocis *Erus orto B.* quam si praeberit *Camerarius.* quam prae-
 hibuerit *Scaliger.* quasi praeberit *Seyffertus Philol.* vol. 27 (a. 1868)
 p. 455. quam si praehibessit *Ritscheli* in adnotatione: cf. *Opusc.*
 vol. II p. 401: probat *Luebbertus l. s. s.* 1024. Hęc BC adeo
 addo ut scripsi. adeo (adō C) ut libri. admoneo ut *Buechelerus Mus.*
Rhen. vol. 15 (a. 1860) p. 430. adeo uolo *Ussingius.* adeo licet (ex
delens) *Muellerus Nachtr.* p. 132 Hoc addo unum ut *Kampmannus*
de DE praep. p. 21 exhac BC. ex hacce *Camerarius* adeo ex
 hac nocte primum lex uti *Bothius.* adeo edico ex hac nocte primum
 ut *Ritscheli* senes ex senex F 1025. adque C adolescentes
 DZ hęc BC 1026. Obsenum CZ iniuriam *Guyetus* aecum
 est B. equum est CD. aequum est FZ dare plaudere D. dare
 plaudite FZ PLAVTI MERCATOR EXPLICIT. BCD

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADSUMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS IV
STICHVS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIII

T. MACCI PLAVTI
S T I C H V S

RECENSUIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

EDITIO ALTERA A GEORGIO GOETZ RECOGNITA

COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS IV

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

MDCCCLXXXIII

LIPSIAR, TYPIS B. G. TEVNERI

D · M

ET · PERPETVAE · MEMORIAE

CAROLI · REISIGI · THVRINGI

PRAECEPTORIS · DVM · VIXIT : DVLCISSIMI

POST · FLEBILEM · MORTEM · DESIDERATISSIMI

SACRVM · ESSE · VOLVIT

SALVBERRIMAE · DISCIPLINAE · ALVMNVS

PIENTISSIMVS

FRIDERICVS · RITSCHELIVS

PRAEFATIO

De codice Ambrosiano haec scribit Loewius:

“Nulla — ut Ritschelii verbis utar — e Plautinis fabulis integrior in membranis Ambrosianis quam Stichus (postrema codicis fabula) habetur. Cuius praeter quattuor fere quae interciderunt membranas et superstites sunt reliquae partes omnes et lectionem, si non ita multa exceperis, cum facilem tum certam habent. Sunt autem hae:

49.	50	=	argumentum.	didasalia*)	} LXXXVI**)
271.	272	=	1— 10.	10—30	
51.	52	=	31— 58.	59—73	
277.	278	=	74— 89.	90—103	
279.	280	=	104—121.	122—139	
65.	66	=	140—155.	156—174	
285.	286	=	175—193.	194—210	
67.	68	=	211—230.	231—249	

73.	74	=	250—270.	271—284	} LXXXVII
273.	274	=	285—301.	302—315	
57.	58	=	316—331.	332—345	
53.	54	=	346—360.	361—377	
63.	64	=	378—391.	392—410	
59.	60	=	411—429.	430—448	
283.	284	=	449—465.	466—485	
75.	76	=	486—504.	505—519	

*) Cf. egregiam Guilelmi Studemund commentationem ‘de actae Stichi Plautinae tempore’ inscriptam et Commentationibus philologis in honorem Theodori Mommseni editis insertam p. 780 sqq. — Ceterum Geppertiana de Terenti si dis placet versibus in palimpsesti pagina 49 perscriptis prolata mera esse somnia a. 1876 cum Ritschelio communicavi.

**) LXXXVI quaternionis nota in paginae 68 imo margine scripta est: item LXXXVII (VII numeris perpallidis) p. 76, LXXXVIII p. 156.

149. 150	= 520—536. 537—551	} LXXXVIII
A. a	= [552—583]	
167. 168	= 583—597. 598—613	
169. 170	= 614—630. 631—647	
B. b	= [648—681]	
155. 156	= 682—693. 694—708	
C. c	} = [709—775]	
D. d		

Singularia nunc folia sunt p. 49/50. 67/68. 149/50. 155/156, reliqua ita, ut supra significatum est, cohaerent. Male habita maxime 155/156 (cuius praeter 1. 2. 17. 18. 19 versus omnes misere laceri) et 149/150 (cuius pars superior continuis lacunis pessum data). Eius modi in paginis ubicunque Palatinorum lectio spatium lacunarum apte explebat, pro singulis illius recensitionis litteris puncta ita posui, ut etiam personae spatium (#) puncto notatum esse vellem. Puncta quod non nullis locis non posui, sed litteras puncto subscriptas, tolerari posse ipsique rei non nocere hanc inconstantiam iudico. Binarum paginarum tituli esse solent: **PLAUTI | STICHUS**, nisi quod eis carent omnino p. 49. 50. 271. 68. 73 (qua de re cf. Studemundus l. s. s. p. 9. 11) atque p. 293 (STICHUS) et 284 (PLAUTI) virgulae illae nunc resectae sunt.

Descripsi autem haec folia a. 1876 descriptaque huius ipsius anni mense septembri cum plagulis Goetzianis ex parte iterum contuli. Integrae fabulae denuo conferendae tempus quod concessum non habui maximo opere doleo. In apographo meo conficiendo accurate me rationem habuisse lectionum ab aliis, maxime a Ritschelio et Gepperto publicatarum, non est quod pluribus moneam: monebo contra examine quam religiosissime instituto ita me meas lectiones proposuisse, ut de aliorum sive discrepantia sive congruentia omnino tacerem. Restat ut addam quae in Mercatoris praefatione p. VIII dixi, ea de Sticho quoque dicta me velle.

His quae de Ambrosiano exposuit Loewius meus, paucissima de reliquis subsidiis addenda sunt. Atque eiusdem socii indefessi labori debetur collatio codicis Decurtati:

codicem veterem iterum contulit Hugo Hinck, codicem Ursinianum Augustus Mau. Codicis Lipsiensis et editionis principis scripturas ex Ritschelii editione petii. Denique moneo, me in recensenda fabula eandem rationem ingressum esse quam in Mercatore edita improbavit Ussingius: Ritscheliana commenta lubenti animo retinui, ubi retinenda esse mihi persuasi, mutavi quae mutationem flagitare visa sunt, ad codicum scripturam haud raro redii, addidi quae ab aliis prolata esse vidi: qua in re si quae non recte fecero, non deerunt qui moneant: si quae omisi, leniter me carpant: spem enim me omnia vel collegisse vel posse colligere paullatim abicere et doctus sum et didici. Multa tamen me omisisse vix credo.

Ex Ritschelii praefatione repetenda esse duxi haec:

„Ceterum insigni haec ipsa fabula documento est, quot quantasque Plautinae comoediae turbas cum post Ambrosiani codicis aetatem tum ante illam sint expertae: cuius rei notabiliora exempla nuper demum Bacchidum *διόρθωσις* praebuit v. 377 sq. 393 sqq. Nihil nunc dicam de lacunis: quarum in Sticho multitudo ex ipso Ambrosiano conspicua fidem facere poterit, non sine ratione in aliis fabulis etiam sine testimoniorum pondere de lacunarum vel frequentia vel amplitudine coniecturam fieri. Mitto alias vel interpolationes vel transpositiones, nunc demum clara certaque ut puto in luce positas, in duobusque subsisto perveteris *διασκευάσεως* exemplis designandis. Quorum alterum in decem illis versibus 48—57 cernitur, qui nec a verborum sententiarumque tenuitate ullam commendationem habent nec cum proxima scena apte coeunt et non minus post eos qui praecedunt sororum sermones, quam ante eos qui a v. 68 sequuntur, prorsus supervacanei sunt. Hos igitur versus, in quibus iam Scaligero offensioni fuit mira *paenitet* verbi constructio, omissos quidem illos in Ambrosiano codice, ego relictos esse e tali recensione huius fabulae coniicio, qua novae actioni scenicae aliquanto post Plautinam aetatem consuleretur. Quo consilio credibile est in eius cantici locum, a quo Plautina fabula ordiretur, iambicis senariis perscriptam scenam substitutam esse, ut quod genus numerorum plus

gratiae esset eis temporibus habiturum, quibus impeditiora canticorum metra prorsus non intellecta esse vel L. Cornelii Sisennae exemplo compertum est. De quibus rebus Parergon dissertatione III. et VI. dixi (p. 206 sqq. 375 sqq. alibi). Eiusque recensiois contagio, si quid video, etiam ad proximam scenam aliqua ex parte pertinuit, de cuius turbis aliquid significavi annot. ad v. 70, explicatius dicere nunc longum est, certo statuere difficile. Eodem spectat quod tetigi ad v. 441 sqq.

Latius etiam in aliam partem patent satis antiquae διασκευάσεως vestigia. Quod enim in nominibus fabularum factum est, quae mutata esse posterioribus temporibus docui Parergon I, p. 167. 203 sqq., id ad personarum quoque nomina pertinuisse longe luculentissimo argumento Stichus est Plautina. In qua sororum nomina feruntur PANEGYRIS et PINACIVM, pueri DINACIVM. Atqui nec per se probabiliter factum est Dinacium nomen: nec, si modo factum sit, brevem ab initio syllabam habiturum sit, qualem numeri requirunt v. 284. 334, commendant reliquis locis: nec ab ipsa memoria librorum fidem habet, cum pro illo et A et B Pinacium formam substituant, ut suis locis annotavi. Quodsi Pinacium nomen fuit pueri, satis illud cum in grammaticum tum in personam conveniens, consequens est non esse idem nomen eiusdem fabulae alii personae eique honestissimae mulieri a poeta impositum longe ineptissime. Id igitur cum ne fiat quidem in Ambrosiano codice, qui Pamphilam dicat quam reliqui libri Pinacium, ecquis dubitabit quin recte illud nomen Plautinae quidem fabulae restituatur? Cuius autem libri in alterius nomine mulieris fidem perspeximus, eiusdemne de sororis nomine testimonium reiiciemus? ut qui non PANEGYRIS et PINACIVM sed PHILVMENA et PAMPHILA nominibus primam fabulae scenam inscribat. Non mehercle qui sapiat dubitabit quin haec sint vere Plautina nomina, per διασκευάσεως demum occasionem expulsa. Cuius διασκευάσεως non est mirum quaedam vestigia cum pristinae illibataeque fabulae memoria casu permista esse. Haec enim novae recensiois vis fuit ut, qui in scenae inscriptione Plauti manum

servaret, idem tamen liber in ipsis sermonibus novicio invento locum daret et *Panegyris* admitteret pro *Philumena* v. 247. 331. Quibus locis maioris opinor audaciae futurum erat tralaticium nomen patienter propagare quam praeter libros confidenter instaurare pristinum, quod quidem illius prosodiacam mensuram pari ratione aequat atque quae inter Pamphila et Pinacium formas intercedit.

Effecit autem huius rei evidentia, ut progrederemur longius et alius nominis integritatem primum addubitaremus, mox autem diligenter tota caussa pensitata fidem non habere firmiter nobis persuaderemus. Nam cum et exemplo destitutum et a ratione, si non prorsus reiectaneum, at satis mirum sit PAMPHILIPPVS nomen Epignomi fratri vulgo inditum, tum uno fabulae loco pro illo PAMPHILVS in ipso Ambrosiano apparet. Estque is locus ita comparatus, ut servata Pamphilippus forma vix ullo pacto rationi satisfiat. Quocumque enim modo versus 393 verba, qualia in Palatinis exstant:

Vidistin uirum sororis Pamphilippum? — Non adest

Immo *e. q. s.*

vel personis distribueris vel interpungendo distinxeris, aut sana sermonum concinnitas desiderabitur aut peccabitur in loquendi consuetudinem Plautinam. Contra sana atque expedita esse omnia senseris, simul atque duce Ambrosiano libro, in quo illius versus haec species est:

UIDISTINUIRUMSORORISPAMPHILUM NON NONADEST
sic colloquentium sermones dispertieris:

PHIL. Vidistin uirum sororis Pamphilum? PIN. Non:

PHIL. Non adest?

PIN. Immo *e. q. s.*

Non me fugiebat aliquanto difficilius e reliquis quinque fabulae locis insiticiu nomen expelli: sed ut tamen intentius circumspicienti interpolationis vix ambigua vestigia quaedam facile apparerent. Ac primum animum advertebant versuum 506 sq. hae turbae:

Vt mihi uolup est, Pamphilippe, quia uos in patriam
domum

Redisse uideo bene gesta re ambos, te et fratrem tuum.

Quorum alteri etiamsi legitimos numeros non improbabiliter sic restituas: *Video bene gestá re rediisse ambos*, tamen si semel concedendum est traiecta esse Plautina verba, non profecto multo maioris audaciae, quam *rediisse* verbum transponere post *gesta re*, hoc fuerit ut in priorem versum *video* verbum reiiciatur turbatique ordinis caussa e removendi *Pamphile* nominis consilio repetatur, cui percommodus in tali versuum illorum conformatione locus:

Vt mihi uolup est, quia uos uideo, Pamphile, in patriam domum

Bene re gesta rediisse ambos, temet et fratrem tuum. Quam mutationem si qui forte hariolantis potius esse quam divinando emendantis putabunt, hoc cogitent quaeso, absque illa esset, facere me non potuisse quin aut planissimi testimonii veterem atque antiquam auctoritatem ignave spernerem aut unius in eadem fabula hominis diversis nominibus placide servatis duas quas discernere liceret recensiones mixtas relinquerem. Atque lenitur profecto violentiae si qua est offensio illius eo, quod tam est expedita reliquorum exemplorum tractatio quam huius esse disceptabilem sentio. Et enim versu 583:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphilippe, o spes mea,
O mea uita, o mea uoluptas, salve:

quis tandem post *sperate* vocativum languidissima ferat *spes mea* verba? de quorum corruptela dubitatio non esset, etiamsi nomen hominis nihil quicquam controversi haberet. Poeta quid scripserit, satis docere similium comparatio potest:

Adgrediar hominem. o sperate Pamphile, o salus mea. Huicine autem versui Plautinam nominis formam redderem, non redderem ei qui praecedit quantumvis alia offensione libero? Quem cum poeta talem, nisi fallor, emisisset:

Set uideon' ego Pamphilum cum fratre suo Epignomo?
atque is est:

una deleta suo vocula licuit noviciae recensione auctori *Pamphilippum* suum invehere. Nec maiore opera quam in his duobus, qui quales in Ambrosiano exstiterint ne compertum quidem hodie est, in eis qui supersunt versibus 527.

596 vel ad inferendum suppositiciū nomen olim opus fuit vel nobis opus est ad verum sic revocandum:

Set eccum fratrem Pamphilum [meum] incedit cum
socero suo.

Quid ais, Pamphile? PA. Ad cenam [hodie] hercle alio
promisi foras.

Quippe in exilium vocularum vel omissione vel accessione, cuius generis infinita est in Plautinis libris frequentia, omnis vertitur mutatio.

Praeter haec quae tractavi dubitationem facile moveat Sagarinus nomen insolenter correpta paenultima singulare. Quod cui servo inditum est, is cum v. 433 duobus nominibus prorsus absurde copulatis *Sagarinus Syrus* dicatur, non profecto inepte quispiam in veri Syrus nominis locum ab interpolatore demum Sagarinum esse substitutum, uno autem hoc loco Plautinae manus vestigium casu relictum opinaretur, nisi talem argumentationem illud everteret quod, nisi omnia fallunt, illo ipso versu *syrum* vel *sirum* nihil est nisi corruptum *feram* verbum.

Aliud est genus, in quo conclamatio Stichi sit quam aliarum fabularum condicio. Nam cum nominum notae illae, quibus singuli inter se sermones discriminati colloquentium actorum personis distribuuntur, nullae usquam in A sint, in sat multis scenis Plautinis scenarumve partibus nullae in CD, in Sticho quidem singulare hoc accedit quod easdem, idque constanter per totam fabulam, ne B quidem servavit. Itaque, quantumvis levis in hoc genere universo vel plane pleneque testantium librorum fides sit (cuius rei causam Prolegomenis Trin. p. XXXVIII. significavi), tamen quo non spernendo ratiocinandi praesidio alibi uti licuit, ut in extremis Trinummi scenis, item in Bacchidum prima, eo in duabus potissimum Stichi partibus dolendum fuit nos prorsus destitui: quae sunt ab initio et in fine fabulae. In his igitur ubi ne CD quidem quicquam testarentur: quoniam FZ (ut l. s. s. p. L sq. commemoravi) non alio fonte nisi ipso D usi sunt: non potui quin prorsus e meo iudicio penderem nec unquam tralaticiam sermonum partitionem curans id sequeretur solum quod rei probabilitas

suadere videretur. Quanquam haec ipsa optandi potestas deligendique libertas dici nequit quam fuerit plena dubitationis, cum et sententiarum ratio et personarum indoles haud raro diversissimos atque adeo contrarios dispertiendi modos admittat. Vt non diffitear eas rationes, quas vel Philumenae et Pamphilae vel Stichii et Sagarini sermonibus disponendis adhibui, aliquoties (ut ad v. 88. 682 dixi) necessitatem persuadendi minime habere.

Praeterea in orthographico genere aliquid novavi, de quo breviter esse commonendum video. In quo ut dies diem doceat, cum nuper expertus sum Musei nostri phil. t. VII, p. 318 sq., ubi *conisus conexus coniuvent* formas firmavi quas Vergiliani quoque codices tuentur, tum in contrarii generis scriptura *nollo* pro *nolo* nunc intellexi. Quam receptam a me Stichii v. 631. 718. 733, servandam etiam Milit. 81 (*nollet*), non deberi casui Diomedes docet haec tradens I, p. 381 [386, 13]: 'ex hoc uerbo [*uolo*] composita sunt malo nolo. mendose qui (f. quidam) geminant *l* litteram et enuntiant mallo nollo: quoniam principale eorum unam habet *l*, uolo, et in compositione prima decedit syllaba, sequens non immutatur'. Vbi quid mendose fieri iudicet grammaticus, non est quod nos admodum curemus, qui satis ἀναλόγως *nonuolo* transire in *nollo* potuisse perspiciamus. Gravius hoc est, quod antiquos auctores habere hanc scripturam illinc discimus: quorum doctrinam non par esse putamus editorem Plauti obscurari pati. Quanquam ut nunc res est, non ausim equidem eandem ceteris quoque locis restituere praeter librorum vel testimonia vel vestigia. Etsi enim in genere orthographico ad certam constantiam revocando, qui posthac Plautum edent, nisi fallor aliquanto longius quam nos nunc consulto volumus progredi et poterunt et debebunt: velut *han* scripturam ante consonantes perpetuabunt, item *ausculari* formam pro *osculari*, *it at quit quot* pro *id ad quid quod*, *semul* pro *simul*, *essurio* pro *esurio*, *surrupere* pro *surripere*, *pausillus* pro *pauzillus*, *rusum prosum susum* pro *rursum prorsum sursum*, *quor* pro *cur*, *puplicus* pro *publicus*, item *aps apsens opsecro optineo improbus irritus conporto* cum similibus, *u* pro *y*, alia: tamen suapte natura non tam certis finibus hic locus uni-

versus circumscriptus est, quin semper quaedam vagatura sint liberius, quae unius normae severitate exaequari aut ratio vetet aut dissuadeat commoditas. Sic qui sapiant merito dubitabunt e legum monumentis *gnosceret* ambiguaque Festi (p. 174) memoria *gnobilis* in Plautum inferre, quantumvis probabile sit *gnatus* eundem semper, nunquam *natus* dixisse. Item consuetudini fortasse hoc dabunt, ut *quom* scripturam, quae non immerito in *quomplures quiquomque utquomque* servabitur, transferre ad praepositionem vereantur, quae haud sane saepe, sed tamen non nunquam sic scripta in bonis libris exstat. Nec qui *nollo* constanter substituere in locum tralaticiae *nolo* formae animum inducat, consultius agere videbitur quam qui exclusa *debere* scriptura ubique *dehibere* ponat, tametsi et *praehibere* ubique et semel ipsum *dehibere* testantur codices.”

De diasceue Stichi post Ritschelium scripserunt Bergkii (Diar. antiqu. stud. a. 1850 p. 332 sqq.) Teuffelius (Stud. u. Charakt. p. 277 sq.), Ladewigius (Philol. vol. 17 p. 455 sqq.), de quorum commentis quid sentirem exposui Act. soc. phil. Lips vol. VI p. 270 sq. et 302 sqq. Summam eorum quae disputavi etiamnunc teneo: singula quaedam retractare cum non sit huius praefationis alio loco constitui. De nominibus tamen cur secutus sim rationem a Ritscheliana editione discrepantem quam paucissimis hoc ipso loco exponere in animo est.

Atque primum quidem Pamphilippi nomen tale esse in quo offendamus non nego: sed certum est idem nomen exstare in ipso contextu locis hisce: 506 (ABCD), 527 (ABCD), 582 (BCD), 583 (BCD), 596 (ABCD) hisque omnibus locis numeros tolerari posse servata hac nominis forma. Idem nomen exhibet titulus scaenae IV 1 (AD³) et IV 2 (BD³). Unus est v. 393, ubi A Pamphilum exhibet, reliqui libri Pamphilippum ita, ut defensio non exclusa sit.*) Quare cum Pamphilippus forma saltem in retractata fabula exstiterit, errore autem uno illo loco pristinam formam resedissem mihi quidem improbabile sit, hoc nomen retinui: nec prorsus ratione carere exposuerunt Bergkii l. s. s. p. 335 et Spengelius l. in adn. commemorato.

*) Eandem versus scribendi rationem quam ego Spengelius secutus est (Sitzungsber. der Münchener Acad. a. 1883 p. 266) ●

Fabulae non retractatae utrum idem fuerit nomen necne nescitur. — Etiam Panegyridis nomen servavi, quod semper exhibent libri et in contextu et in titulo praeter primum, ubi Ambrosianus nomina PHILVMENA et PAMPHILA praebet. Namque persuasum habeo, tale fuisse nomen mulieris in fabula retractata. In genuina fabula utrum exstiterit nomen Philumena an aliter sit explicanda inscriptio Ambrosiani dubito: cf. quae exposui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 273 post Bergkium l. s. s. Geppertumque Plaut. Stud. vol 1 p. 107 et quae post nos exposuit Spengelius l. s. s. — Pamphilae nomen retinui, ne nomine careat soror minor, quamvis ex solo illo loco Ambrosiani podierit: nihili esse aut Dinacium nomen pueri aut Pinacium nomen mulieris pro certo habeo. Retractatae fabulae nomen nescimus: quod utrum Pamphila fuerit sicut in genuina an Pamphila fuerit in genuina tantum aliudque in retractata ignoramus. — De Epignomi nomine merito dubitaverunt Bergkius l. s. s. p. 346 (ubi de Epignomus cogitat) et post Bergkium Fleckeisenus in editione, extitisse olim Epistrophus, Abronichus, Aristratus, Onesimus vel aliud simile nomen suspicatus. Fleckeiseno assentitur Koenig, de nom. propr. quae sunt apud Plautum et Terentium p. 17. *Epignomus* si metiris, claudicant v. 238 et 465, si *Epignomus* cum Muellero Pros. Pl. p. 330, evertuntur v. 282 et 371. Cf. quae de hoc nomine monuit Ritscheli-
 lius Opusc. vol. III p. 311. — Servo alteri Sagarinus nomen est, ut voluit Ritscheli-
 us duce Salmasio: cuius rationem neque Bergkio (l. s. s. p. 337) Sangario scribenti neque Koenigio (l. s. s. p. 29) Sangarinus defendenti redarguere contigit. De reliquis nominibus quod addam non habeo.

Sed haec hactenus. Restat ut adnotatiunculas quasdam addam Schoellii mei inter corrigendum natas. V. 217. *quam edo, quando*: 230. *Vaniloquilalias*: 255. *Immo uolt abs te m. nobis darc*: V. 376: *Eu est, qui*: ante v. 387 quaedam deesse videntur: v. 541. *quo euasurus sit [senex]*: v. 650. *Χαίρε* o erilis.

Ienae m. Octobri a. 1883.

G. G.

T · MACCI · PLAVTI
S T I C H V S

[T. MACCI PLAVTI STICHVS]
GRAECA ADELPHOE MENANDRV
ACTA LVDIS PLEBEIS
CN · BAEBIO C · TERENTIO AED · PL ·
[EGIT]
T · PVBLILIVS PELLIO
[MODOS FECIT]
MARCIPOR OPPH
TIBIIS SARRANIS TOTAM
[FACTA EST ?]
C · SVLPICIO C · AVRELIO COS ·

Hanc didascaliam primus ex A edidit Angelus Mai (M. Acci Plauti fragmenta inedita, p. 52), emendavit et explicavit Ritscheli (Parerg. p. 251 sqq.): eiusdem emendationem perfecit Studemundus (de actae Stichi Plautinae tempore in Comm. in hon. Theod. Mommseni ed. p. 782 sqq.) refutatis hallucinationibus Geppertianis (Ueber den Cod. Ambr. p. 10 sqq.) Quae uncis inclusimus, supplementa sunt Ritschelii, pro quibus vacua A praebet spatia. V. 7 Ritscheli modulatus est scribebat: ego cum Guilelmo Wilmanns (de didasc. Terent. p. 33 sqq.) aliisque formulam sollemnem reposui

ARGVMENTVM I

1. DUASSORORES
2. DUOF
3. REMQUAÆR
4. §
5. SOROR
6. PA
- 7.
8. R
9. FAC

Has argumenti reliquias eruit felicissime Studemundus l. s. s. p. 25 (804), qui haec addit: „Duas sorores [vers. 1] dicuntur sine dubio uxores duxisse duo f(ratres) [vers. 2]. qui tamen quoniam rem quae(runt) [vers. 3], peregre profecti sunt et per longum temporis spatium a patria absunt; pa(ter) [vers. 6] castigat filias, quod eae viros perseverenter peregrinantes pauperes sustinere neque relinquere, etc.“

ARGVMENTVM II

Senéx castigat fílias, quod eaé uiros
Tam pérseuerent péregrinantis paúperes
Ita sústinere frátres neque relínquere:
Contráque uerbis délenitur cómmodis,
Habére ut sineret, quós semel nactaé forent. 5
Virí reueniunt ópibus aucti tráns mare:
Suam quísque retinet, ác Sticho ludús datur.

INCIÞ STICHVS PLAVTI. ARGVMENTV B. IN CI(I e corr.)PIT
STI CHVS PLAVTI C. INCIPIT STICHVS PLAVTI. INCIPIT AR-
GVMENTVM D³. Stichus Plauti Z. PLAVTI POETE. CLARISSIMI.
STICVS INCIPIT. ARGVMENTVM F, qui STICVS *inscribit per totam*
fabulam 1. enex *cum spat.* C quod eę D, *Bothius.* quodaeae B.
quo heae C. quod hae F'Z 2. pauperis CD 3. sustine C
4. Contra que CD: '*quod defendi potest*' *Ritschelius* deleniter B¹:
corr. ead. manus. delinitur F 5. ut] quod F. om. Z quos] ut F'
nactę C. nacte Z. inacta B 6. transmare C 7. retineat CD.
retinat B EXPLICIT ARGVMENTVM *addit B,* EXPLICIT D³

PERSONAE

PANEGYRIS [PHILYMENA] } SORORES
[PAMPHILA] }
ANTIPHO SENEX
GELASIMVS PARASITVS
CROCOTIVM ANCILLA
PINACIVM PVER
EPIGNOMVS } FRATRES
PAMPHILIPPVS }
STICHVS } SERVI
SAGARINVS }
STEPHANIVM ANCILLA
TIBICEN

*De Sagarini et Stichi nominibus cf. liber glossarum, qui (velut in Palat. 1773 et Ambrosiano B 36 inf.) haec habet: fugens et sagaris: nomina seruorum: in quibus Stichus et Sagarinus latere coniecit Loe-
wius Anal. Pl. p. 213*

ACTVS I

PANEGYRIS. PAMPHILA

Credo égo miseram Penélopam fuisse
 Soror suo éx animo, quae tám diu uidua 2^a
 Viro suó caruit: nam nós eius animum 2^b
 De nóstris factis nóscimus, quarúm uiri hinc absunt

Act. I scaena 1 PHILUMENA PAMPHILA A: quae nomina Ritscheli-
 schelius per totam fabulam restituit. PANEGIRIS PINACIVM SO-
 RORES · II · B D. om. C: cf. praefatio Ceterum in ipsis sermonibus
 per fabulam universam personarum nominibus caret B spatiis in me-
 diis versibus relictis: quae si desunt diligenter adnotabitur V. 1—47
 cum iambicis senariis Muretus Var. lect. V 6 descripsisset, Hermannus
 auctore Reizio versus „Reizianos“ restituit in libro de metr. p. 173 sqq.:
 quam sententiam idem in Zimmermanni Diar. antiqu. stud. a. 1837
 p. 759 sq. (= Ritschelii Opusc. vol. II p. 198 sqq.) ita retractavit, ut
 octo tantum priores versus hoc metro includeret, quos quidem sotadeos
 esse voluerat Elem. doctr. metr. p. 457 sq. Saturnios v. 1—8 appellat
 Fritzschi Philol. vol. 34 (a. 1876) p. 188 sq. Cf. Westphalius apud
 Darnmannum I p. 7 V. 1—2^b ita describit B: quam descriptionem de-
 fendunt praeter alios Christius Metr. Bemerk. p. 48, Metrik p. 272², Her-
 mannus Buchholtz Philol. vol. 36 (a. 1877) p. 721 sqq.: eosdem in sex
 versiculos discerpit A, quorum haec initia sunt: Credo, Fuisse, Soror,
 Quae, Viro, Nam: qui versus non videntur displicere Studemundo de
 cant. p. 27. 31 neque Redslobio symb. crit. p. 3: cf. Spengelius Reformvor-
 schläge p. 331 sq. Contra librorum discriptione abiecta verba ita scripsit
 Hermannus: Credó ego Penelopám, soror, miserám suo ex animo || Quae
 tám diu suo caruit uiro: nam nos eius animum (vel: Quae tam diu ui-
 dua suo uiro caruit: nam eius animum), quem secutus Ritscheli-
 us v. 2 priorem scripturam praetulit, v. 1 sic transponens Credo ego fuisse mi-
 seram, soror, Penelopam, ex animo: sic autem Muellerus Pros. Pl. p. 146:
 Credo égo miseram fuisse Penelopam, soror, suo ex animo, || Quae tam
 diu uidua uiro suo caruit: nam nos eius animum, cum Bergk-
 ius Diar. antiqu. stud. a. 1850 p. 338, Fleckeisenus, Crainius Ueber Compos. etc. p. 37
 adeo trochaicos octonarios facerent. Cf. quae protulerunt Darnmannus
 II (h. e. progr. Graudent. ed. a. 1870) et Winterus Ueber die metr. Recon-
 struction der Pl. Cantica p. 65 1. Sic A, nisi quod FUISSEPENELOPAM
 ·redo c. spat. C. Credon Westphalius l. s. s. egomiseram B ego sup. scr.
 D² Penelopamfuisse Christius Metr. p. 272². fuisse penelopam (pene-
 lopam B. penolopam C. penelopam ex penolopam D) libri cum A
 2^a. Sic A suo om. iam Muretus ex animo C quę C tamdiu
 B C D 2^b. Sic A nos ex uos D³ V. 3—5 sic describunt A B
 3. DENOSTRISFACTISNOSCIMUSQUARUMUIRIHINCAPSUNT A hinc uiri

Quorúmque nos negótiis abséntum, ita ut aequomst,
Sollicitae noctes ét dies, sorór sumus semper. 5

PAMPHILA

Nostrum ófficium nos fácere aequomst

Neque id mágis facimus quam nós monet pietas. 7^a

Sed híc, mea soror, adsídedum: multá uolo tecum 7^b

Loquí de re nostra ét uirum.

Reizius, Ritschelius, Muellerus Pros. Pl. p. 146 hinc (n ex c inter scrib. corr.) *D* 4. QUORUMQ·NOSNEGOTIISAPSENTIUMITAUTAEQUOM-EST *A* nos om. *DFZ* absentum ut est aequum (equum *CD*, aequum *B*) *BCDFZ*. absentum, ita ut est aequom vel absentium ita ut aequomst *Bergkii* l. s. s. p. 338: cf. *Buechelerus de decl. (ed. Windekilde)* p. 80. Quorúm quidem nos negótiis e. q. s., quod duriusculum esse annotat *Ritschelius*, unice verum dicit *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 260* 5. Sic *A*, nisi quod SOLLICITAE-NOCTES (vel IS) sollicitae *FZ*. sollicitę (ci sup. scr.) *D* noctes et *CDFZ*. noctes sed *B* mea (vel o) soror vel simus *Spengelius* l. s. s. p. 300, qui alteram versus *Reiziani* partem anapaesticam esse vult *V. 6—8* ita describit *B*: nec differt *A*, nisi quod ut supra v. 6, 7, 8 discerpens haec constituit initia: Nostrum, Nos, Neque, Quam, Sed hic, Loqui, Saluine: Veteris descriptionem (v. 6.7) suo quisque modo tutantur *Bergkii* l. s. s. p. 339, *Redslobius* p. 4, *Hermannus Buchholts* l. s. s., *Spengelius* l. s. s.: *Studemundus de cant. p. 32* hoc quoque loco *Ambrosiani* versiculos praetulit. Versus *Reizianos* pergit describere *Hermannus* hosce: Nostrum ófficium aequomst fácere nos, neque id magis fácimus || Quam nós monet pietás: sed hic, mea soror, assís-dum: || Voló tecum de ré uiri. Saluaene amábo? cui astipulatur *Ritschelius*, nisi quod altero versu sed huc soror adsiesdum et tertio Volo loqui de re uiri scribit, pro quibus Volo tecum loqui de re uiri *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 61 (a. 1851) p. 42*. Versu 6 transpositionem *Hermannianam* praeciverat *Bothius*: huc v. 7^b coniecerat iam *Acidalius*. In adnotatione commendat *Ritschelius* hoc: sed hic, mea soror, adside, || Dum uolo loqui de re uiri. *Crainiana* omitto 6. PINACIVM praef. *CD*. *PI. FZ* Sic *A*, nisi quod OFFICIUM et AEQUOMST

offitium *B* aecum est *B*. aequum (equum *D*) est *CDFZ* 7^a. Sic *A* nos cum *Weisio* delet *Redslobius* p. 4 non male *Ambrosiani* versiculos tutatur ctiam *Muellerus Pros. Pl. p. 194* Hunc v. ut v. 7^b et 10 creticum tetrametrum esse praemissa anacrusi dicit *Bergkii* l. s. s. p. 339 7^b. SEDHICSORORASSIDEDUMMULTAUOLOTEQUM *A* Totum v. *Panegyridi* dat *Ritschelius*, priora *Panegyridi*, extrema (a multa) *Pamphilac* *Redslobius* p. 4: cf. *Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 452 sq.* et *Bergkii* l. s. s. p. 339, *Acta Soc. phil. Lips. vol. VI p. 271* mea soror libri praeter *A* omnes adsidum (ad si dum *C*) *BCD*¹. adsidum *D*² *FZ* 8. Sic *A*, nisi quod SALU/min. prob. *E*) NEAMARO (cf. v. 6—8) Veteris scripturam tuentur *Christius Metrik p. 348*², *Muellerus Pros. Pl. p. 146*, *Bergkii* l. s. s., *Redslobius* p. 4, *Ambrosiani Stude-*

PANEGYRIS

Saluaéne, amabo?

PAMPHILA

Speró quidem et uoló: sed hoc, soror, crúciór: 9
 Patrém tuom meúmque adeo unice únus 10. 11
 Ciuíbus ex omnibús probus qui perhibétur
 Eúm nunc improbí uiri officio úti, 13. 14
 Virís absentibús nostris qui tántas 15
 Facit íniurias inmérito

mundus de cant. p. 27, 32 Loquidere C nostra et uirum exempli causa scripsi. uiri libri. uirum Bothius duce Guyeto, Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 453. nostra Westphalius l. ad v. 1—47 indicato Pamph.] Pinacio (= Pamphilae) continuant BCD: cf. Bergkius l. s. s. p. 339. PA. praefigunt FZ Saluaene Hermannus: salue ne B. saluene CDFZ. saluene ea vel saluane ea Spengelius l. s. s. p. 333: cf. Ritschelius ad Trin. v. 1177 et Donat. ad Ter. Eun. V 6, 8. Saluerene mire Buchholtzius l. s. s. V. 9—17 sic describit A: eadem discriptione B utitur, nisi quod v. 16. 17 in unum contraxit: quam discriptionem merito tuentur Bergkius l. s. s. p. 340, Studemundus de cant. p. 32, Christius Metr. p. 348², Buchholtzius l. s. s., Redslobius l. s. s., Spengelius l. s. s., quamvis de metris descendentes: quorum quidem nil mutantes Buchholtzius et Spengelius meros anapaestos restitunt, partim anapaestos (16. 17, quibus v. 15 addit Bergkius) partim iambicos faciunt Bergkius, Studemundus, Redslobius, Christius: audacius duce Hermannno Ritschelius hos dimetros iambicos edidit: Speró quidem et uoló. set hoc, || Sorór, crucior patrém tuum || Meumque ádeo qui unus únice || Ciuíbus ex omnibús probus || Perhibétur: eum nunc ímprobi || Viri ófficio uti: quí uiris || Tantás absentibús facit || Nostrís inmerito iniúrias || Nosque áb eis uolt abdúcere: quorum aliquot Plautina elegantia destitutos esse monet Kiesslingius Anal. Pl. p. 11 sq. 9. Pamphilae dedi duce Ladewigio l. s. s., quae Pinacio FZ tribuunt. PANEGIRIS praem. CD, Ritschelius Sic A, nisi quod EQUIDEMET: qui cum Ritschelio EQUIDEM . . ET habere visus esset, Bergkius l. s. s. duce Ritschelio equidem id et scripsit equidem F cum A crutior BC 10. 11. Sic A, nisi quod PATREMTUUMMEUMQ: et UNICEQUIUNUS tuum libri cum A unice unus scripsi qui in v. 12 collocato. unice qui unus libri cum A: de colloc. cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 24 unícẽ mensuram def. cum Christus Metr. p. 246² tum alii 12. Sic A, nisi quod CIUIBUS, PROBUS, om. QUI exomnibus C probus qui scripsi. probus libri cum A: cf. v. 10. 11 13. 14. Sic A, nisi quod UIRI 15. UIRISQUITANTASAPSENTIBUS-NOSTRIS A: idem reliqui, nisi quod absentibus, quae transposui: pro quo talem commendat Bergkius versum: Viris tántas qui absentibus nostris vel hunc: Qui tántas absentibus nostris (Viris fácit iniurias inmerito): de transpositione cogitat etiam Bombe de abl. abs. thes. 4 in singulis errans Syncopen quandam in voce tantas statuunt Studemundus de cant. p. 32 et Redslobius l. s. s. 16. FACITINIURIASIN-

Nosque áb eis abducére uolt.
 Haec rés uitae me, sóror, saturant,
 Haec míhi diuidiae et sénio sunt.

PANEGYRIS

Ne lácruma, soror, neu túo id animo 20
 Fac, quód tibi pater faceré minatur.
 Spes ést eum melius fácturum.
 Noui égo illum: ioculo istaéc dicit:
 Neque illé sibi mereat Pérsarum
 Montís, qui esse aurei pérhibentur, 25
 Vt istúc faciat quod tú metuis.
 Tamen sí faciat, minume írasci
 Decet: néque id immerito euéniet.
 Nam uíri nostri domo ut ábierunt,
 Hic tértiust annus.

MERITO A immerito libri praeter A 17. NOSQ:ABEISA BDUCERE-
 UOLT A is B. his CDFZ. iis nunc Hermannus in Elem.
 abdu////cere B. abducere (b s. v.) D. abducere ui Bergkii l. s. s.
 uult libri praeter A V. 18—33 anapaesticos esse Hermannus
 vidit, qui duobus systematis conclusit: eandem versuum distinctionem
 AB (et A quidem inde a v. 20 pari singulorum initio) servant, nisi
 quod v. 31 sq. B in unum contraxit: contra v. 20—47 tribus syste-
 matis inclusit Redslobius p. 5 18. Sic A Hae res BZ. Heres
 C. Heres DF uite C. uitae (i ex o) D soror me F sa-
 turant (s ex n) D 19. Sic A, nisi quod MIHI Hae libri praeter
 A mi BCDF diuidie C. diui diae B senio D 20. Pa-
 negyridi dedi duce Ladewigio. PIN. CD. PA. FZ NELACRIMA-
 SORORNEUTUOIDANIMO A Neu libri praeter A lacruma BCD.
 lachruma Z neutuo D. ei eu tuo C 21. Sic A, nisi quod
 TUUSPATERFACERE Versum creticum esse dicit Bergkii p. 340 (mini-
 tatur), dimetrum iambicum adiecta clausula anapaestica Studemun-
 dus de cant. p. 59, anapaesticum tetrametrum hypercatalectum Spenge-
 lius et Buchholtzius tibi Bothius. tibi tuus libri cum A, nisi quod tuus
 tibi F. tuus Hermannus olim, sic ille alio tempore transponens: neu
 tu ánimo id fac || Quod tibi tuus pater faceré minatur: cf. Spengelius
 Plaut. p. 135 22. Sic A 23. Sic A, nisi quod NOUI et DICIT
 ioculo istec CD. istaec ioculo Camerarius 24. NEQ:ILLESIBIMEREAT-
 PERSARUM A illic Ritscheli. ille hau idem in adnotat. 25. MONTI-
 (min. prob. E)SQUIESSEAUREIPERHIBENTUR A montes CDFZ per-
 hibentur (h sup. scr.) B 26. Sic A tumet uis B 27. TAMETSI-
 FACIATMINIMEIRASCI A Tamen si BCDFZ. Tam si dubitanter
 Ritscheli in adnotatione coll. c. 44 minime BCDFZ cum A 28.
 Sic A, nisi quod DECET et EUENIET 29. NAMUIBINOSTRIDOMOUT-
 ABIERUNT A 30. HICTERTIUSANNUSITAUTMEMORAS A, nisi quod HIC

PAMPHILA

Ita út memoras.

30

PANEGYRIS

Quom ipsi ínterea ut uiuánt, ualeant,
Vbi sínt, quid agant, ecquí bene agant,
Neque párticipant nos néque redeunt.

PAMPHILA

An id dóles, soror, quia illi suom ófficium
Non cólunt, quom tu tuom fácis?

PANEGYRIS

Ita pol.

35. 36

PAMPHILA

Tace sís: caue sis audíam ego istuc
Posthác ex te.

litterae incertissimae tertius *Ritscheli*us. tertius libri cum *A*, nisi quod tertius *B*: cf. *Ritscheli*us *Opusc. II* p. 610 De annust cogitat *Spengeli*us Pamph.] Ita scripsi duce *Bergkio* cum *FZ* (*PIN.*). *PHILVMENA* *Ritscheli*us: om. *BCD* cum *A* sine spatio 31. Sic *A*, nisi quod ut omisso Paneg.] *PA. FZ*: om. *CD*. eidem personae continuavit *Ritscheli*us: cf. quae ad v. 7^b adnotauimus Cum libri praeter *A* isti *Seyffertus Philol.* vol. 25 (a. 1867) p. 442 ut add. *Seyffertus, Redslobius* p. 5: om. cum libris *Ritscheli*us 32. *UBISINTQUIDAGANTECQUIDAGANT A* ecqui bene agant *Ritscheli*us. ecquid (ec quid *BC*) agant *BCD* cum *A*: om. *FZ*. ecquid ament nos non inepte *Lomanus* p. 62, minus recte de trochaicis numeris cum hic tum aliis locis huius scaenae cogitans. ecqui indigeant *Bergk*ius l. s. s. *Paroemi*acum *Hermannus* hac distinctione effecit: Vbi sínt, quid agant, ecquid agant neque || Partícipant nos neque rédeunt: cf. *Spengeli*us *Plaut.* p. 126, qui librorum scripturam defendit, ut *Reformvorschl.* p. 415 33. Sic *A*, nisi quod bis *NEQ*: V. 34—47 ita describunt *AB*: quam discriptionem merito retinuerunt iidem qui supra, ubi praeter anapaestos iambicum systema (v. 34—36: An íd doles sorór quia || Illí suum officium nón colunt || Quom tú tuum facis? Ita pol) et bacchiacos (cum *Hermann*o v. 43. 44: Et si illi improbí sint atque áliter nos fácient || Quam aequóm sit, tam pól noxiaé ne quid mágis sit, || Omníbus obnixe opibús nostrum || Nos ófficium meminísse decet) *Ritscheli*us esse censuerat De v. 34—36 cf. *Studemundus* de cant. p. 59, *Spengeli*us *Pl.* p. 91 34. Sic *A*, nisi quod *SOROR* et *SUUM* Pamph.] *PIN. FZ*. om. *CD* id (i ex a) *D* suum libri cum *A* 35. 36. *NONCOI(vel E)UNTQUOM-TUTUUMFACIS#ITAPOL A* cum libri praeter *A* tu tuum *Ritscheli*us ex *A*: idem coniccerat *Weis*ius. tuum *BCDFZ* PANEG.] Ita *CDFZ* V. 37. 38 inverso ordine exhibet *A* *Dimetros acatalectos* descripsit *Hermannus* 37. PAMPH.] *PIN. CDFZ* Sic *A* 38. Sic *A* Posthac *F* cum *A*. Caue posthac (post

PANEGYRIS

Nam quíd iam?

PAMPHILA

Quia pól meo animo omnis sápiētis
 Suom offícium aequomst colere ét facere. 40
 Quamobrem égo te hoc, soror, tametsi és maior,
 Moneo út tuom memineris óffícium:
 Et si illi improbi sint, átque aliter
 In nós faciant quam aequómst, tam pol
 Nostrís omnibus obnixe opibus 45
 Nostrum óffícium meminísse decet.

PANEGYRIS

Placet: táceo.

PAMPHILA

At memineris fácito.

hac B) BCDZ exte C PANEG.] PA. CDFZ: spat. B cum A
 quid DFZ cum A. qui BC 39. PAMPH.] PIN. CDFZ QUIA-
 POLMEOANIMOOMNI(vel E)SSAPIENTI(vel E)S A sapietis D¹: corr. D²
 40. Sic A, nisi quod SUUM et AEQUOMEST et FACERE suum libri cum A
 aecum est B. aequum (equum D) est CDFZ V. 39—47 confusos
 tales olim fuisse suspicatur *Muellerus Pros. Pl. p. 422*: Quia etsi illi improbi
 sint átque aliter || Faciánt quam aequom sit, támen pol nos || Nostrum
 óffícium meminísse decet. || Ph. Placet táceo. Pa. At memineris fácito
 ceteris abiectis V. 41—47 tractat *Bergkius l. s. s. p. 342 licenter*
 41. Sic A, nisi quod SOROREGOHOCTE Quam obrem BD. Quam
 ob rem C tam etsi es B. tam et sies C. tamet sies D 42.
 Sic A, nisi quod TUUM tuum libri cum A 43. Sic A ad-
 que C 44. Sic A, nisi quod In omittit et TAM habet In nos
Pius. Nos libri cum A. Nis (= nobis) Guyetus. Nobis Redslobius
p. 8: catalecticum v. tuetur Studemundus de cant. p. 59 aequum
 est B. aequum (equum CD) est CDFZ. aequom sit *Hermannus, Rit-*
schelius tamen pol libri praeter A 45. NEQUIDMAGISSITOMNIBUS-
 OBNIXEOPIBUS A Nostris omnibus exempli causa *Spengelius p. 415*
initium ex v. 7 huc pervenisse ratus. ne quid (nequid BC) magis si-
mus BCDFZ, ubi minus Pius. an Eo magis? obnixe CDFZ
cum A. obnoxiae B tamén pol ne quíd magis siémus || Omnibus
obnixe opibús Hermannus. Ne quíd magis sit noxiae obnixe Reds-
lobius p. 5 46. Sic A, nisi quod NOSTRUM 47. PANEG.] PA. CDFZ
 PLACET#TACEO#ATMEMINERISFACITO A PAMPH.] PIN. DFZ. PAN.
 C. spat. AB placet: tace *Bergkius p. 343 at] an F V. 48—57*
Plautinos non esse A evincit, a quo illi prorsus absunt: cf. Ladewigius
Phil. vol. 17 (a. 1861) p. 455, qui ex his versibus non genuinis suspi-
catur in genuina quoque scaena olim Panegyris rationem suam de-

(PANEGYRIS

Nolo égo, soror, me crédi esse inmemorém uiri:
 Neque ille eós honores, míhi quos habuit, pérdidit.
 Nam míhi pol grata accéptaque huiust benignitas: 50
 Et mé quidem haec condício nunc non paénitet,
 Neque ést quor studeam has núptias mutárier.
 Verúm postremo in pátris potestatést situm:
 Faciéndum id nobis, quód parentes ímperant.

PAMPHILA

Scio átque in cogitándo moerore aúgeor: 55
 Nam própemodum iam osténdit suam senténtiam.

PANEGYRIS

Igitúr quaeramus, nóbis quid facto úsus sit.)

ANTIPHO. PAMPHILA. PANEGYRIS

ANTIPHO

Quí manet ut moneátur semper séruos homo officiúm suum,
 Néc uoluntate id fácere meminit, séruos is habitu haú probost.

fendisse 48. PA. praemittunt FZ: om. CD. Pamph. Bergkiius
 p. 335 soro D¹. soror D⁴ inmemorem CD. immemorem BFZ

49. eos del. Bothius, Ritscheliu: ille del. Guyetus 50. mihi pol

^{ta}
 B. pol mihi reliqui gra ex grã D huiust benignitas Ritscheliu
 (hui'st Guyetus). huius (ante eam v. ē erasum in D) est benignitas libri.
 huius benignitast Bothius 51. hec C. hoc B conditio libri
 penitet B. petiit et C. periit et DFZ 'Mirum loquendi genus'
 Scaliger 52. Neque est cur Guyetus. Neque est cur non (quor non
 B) BCD. Neque est cur nunc FZ, Muellerus Pros. Pl. p. 306.
 Perperam de his iudicat Kampmannus de reb. mil. Pl. p. 18 53.
 postremo ex postea D Post patris eras. est in D potestate est
 libri 54. Faciundumst nobis Ritscheliu in adn. 55. PIN. FZ.

om. CD. Paneg. Bergkiius l. s. s. adque C in cigitando D.
 incogitando C merore BCD F augeor BCD, Bentleius in
 Heautont. II 2, 3. angor FZ. angeor cum Palmerio Acidalius
 56. prope modum C 57. PA. FZ. om. CD. Pamph. Bergkiius l.
 s. s. queramus BDF. que ramus C nobis sup. scr. D² quod
 C facio BC usus] opus F' sit] sit antipho B

Act. I scaena 2 ANTIPHO MULIERES A. om. BCD¹. AN-
 TIPHO D³. Antipho Panegyris. Pinacium filiae FZ 58. QUI-
 MONEATUTMONEATURSEMPERSERUUSHOMO OFFICIUMSUU A Cui D.
 ui cum spat. init. C manet BCDZ. monet F seruos libri

Vós meministis quótkalendis pétere demensúm cibum: 60
 Quí minus meminístis, quod opust fácto, facere in aédibus?
 Iám quidem in suo quicqué loco nisi erit míhi situm su-
 pelléctilis,

Quom égo reuortar, uós monumentis cómmonefaciam búbulis.
 Nón homines habitáre mecum míhi uidentur, séd sues.
 Fácite sultis, nítidae ut aedes meae sint, quom redeám
 domum. 65

Iam égo domi adero: ad meám maiorem fíliam inuisó modo.
 Sí quis me quaerét, uocatote áliqui: aut iam egomet híc ero.

praeter A suum libri cum A 59. NECUOLUNTATEIDFACEREM-
 EMINITSERUUSHISHABITUHAUPROBUS *A* Nec] Nam *B* uluntate
Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 686 Facere nec uolun-
 tate id *Geppertus Pl. Stud. vol. II p. 46* seruos is *CD FZ*. ser-
 uosis *B*. seruos hic *tamquam ex A* (*Geppertus l. s. s.* habitus *F*
 aut *BCD*. haud *FZ* probost *Ritscheli*. probu st *B*. pro-
 bus st *CD*. probus est *FZ* 60. Sic *A*, nisi quod etiam DIMEN-
 SUM legi potest quod kalendis *D*. quot Kalendis *FZ*. quod ca-
 lendis *BC* 61. Sic *A*, nisi quod MINUSMEMINISTIS et OPUSSIT

opust *Bothius*. opus sit (sit sup. scr. *D*) libri cum *A* factre
 (r inter scrib. ex e) *D* 62. Sic *A*, nisi quod QUIQ., NISI, SUPEL-
 LECTILIS in om. *Bothius* quicque *AB*, *Pylades*. quique *CD*,
Muellerus Pros. Pl. p. 347, *Ribbeckius Com. R. p. 62²*. quoque
F. queque *Z*. quidque vulgabatur inde a *Taubmanno* sita *F*
 supellectilis *FZ* cum *A*. supellectilis *BCD*. Vide *Proleg. Trin.*
p. CXXIII. CXXXVII 'Durioribus numeris huius versus etsi
 defensio parata est *ibid. p. CCXXV et CLIV*, tamen nescio an prae-
 stiterit: Iám nisi quidem suo quicque locó mi erit situm suppelléctilis'
Ritscheli supellectilis nominativum esse suspicantur *Muellerus*, *Rib-*
beckius l. s. s. sita scribes 63. Sic *A*, nisi quod MONIMENTISCOM-
 MONE(rel I)FACIÁ Quom *B* cum *A*. Cum reliqui reuortar e reuertar,
 an hoc ex illo correctum habeat *B*, obscurum est. reuortar reliqui cum *A*
 monumentis libri praeter *A* commune faciam *BD* 64. Sic *A*,
 nisi quod MIHI et SED mihi *Z* cum *A*. mihi hic *BCD*. hic mihi *F*
 uidetur *F* 65. Sic *A*, nisi quod FACITE et AEDI(rel E)S Faciete
CD sulcis *CD*: pro quo spat. vacuum circa 12 litt. *B* nitide
C meq *C* meq edes *D*. meae aedes *F* cum libri praeter *A*
 66. Sic *A*, nisi quod INUISOMODO filiam (iam in ras.) *C* modo
Geppertus ex A. domum reliqui, *Ritscheli* de *A* errans 67. Sic *A*,
 nisi quod SIQUISMEQUAERETINDEUOCATOTEALIQUI Siquis *BCD*
 me quaeret (queret *B*. queret *CD*) libri cum *A*. quaeret me
Fleckeris. quaeret *Guyetus*, *Ritscheli* uocatote scripsi. inde
 uocato te *B*. inde uocatote *CD FZ*. inde uocatote *Kochius Nov. ann.*
vol. 101 (a. 1870) p. 686. euocatote *Muellerus Pros. Pl. p. 351*
 quaeret, me uocate inde *Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 728*

PAMPHILA

Quíd agimus, soror, si óffirmabit páter aduorsum nós?

PANEGYRIS

Pati

Nós oportet, quód ille faciat, quoíus potestas plús potest.
Éxorando, haud áduorsando súmendam operam cénseo. 70
Grátiam a patré si petimus, spéro ab eo impetrássere.
Áduorsari síne dedecore et scélere summo haud póssumus:
Néque ego id sum factúra, neque tu ut fácias consiliúm dabo,
Vérum ut exorémus. noui ego nóstros: exorábilist.

ANTIPHO

Príncipium ego quo pácto cum illis óccipiam, id ratióci-
nor: 75

68. PAMPH. *Ladewigius Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 454.* PAN. CD. PIN. FZ. PHIL. *Ritscheli* QUIDAGIMUSSORORSIOFFIRMAUIT-PATERADUERSUMNOSPATI A offirmabit (r sup. scr. D²) D. offirmauit ante corr. C. obfirmabit F aduorsum C. aduersum reliqui cum A PANEG. *Ladewigius l. s. s.* PIN. CD. PAN. FZ. PAMPH. *Ritscheli* apati B 69. NOSOPORTETQUODILLEFACIATCUIUS-
POTESTASPLUSPOTEST A cuius libri cum A V. 70—83 hoc ordine collocatos A servavit, qui in reliquis libris sic sese excipiunt: 80—83. 75—79. 70—74. „Quamquam ut de aliis praeterea turbis huius scaenae suspicer, cum alia me movent tum praeter ceteros v. 84, qui non potest non valde importunus videri“ *Ritscheli* 70. PIN. huic versui praemittebat *Acidalius*, proximo PAN. F, PIN. DZ: neutri quicquam C Sic A, nisi quod ADUERSANDO haud B cum A. om. reliqui aduersando libri cum A 71. De pers. cf. v. 70 GRATIAM-PE(vel I)RSI(vel E)PET(vel E)MUSSPEROABEOIMPETRASSERE A a patre si petimus FZ. a patre si petimus BCD: cf. *Buechelerus de decl. p. 97.* si pace petimus *Ritscheli* de A errans. a patre si (vel si a patre) petemus *Kampmannus de AB p. 10.* si petimus addens nos post spero *Hermannus Nov. annal. vol. 35 (a. 1842) p. 193.* patris si petimus *Redslobius p. 16.* a patre hanc si petimus *Muellerus Nachtr. p. 4* ab (a ex o) D impetrassere B cum A. impetrasse CFZ. impetrasse (t sup. scr. m. 2) D 72. ADUERSARISINEDEDECOREETSCELERESUMMOHAUDPOSSUMUS A Aduersari sine FZ cum A. Aduersariis indedecore (inde decore B) reliqui summo D⁴. summos D¹ haud libri cum A possumi B 73. Sic A, nisi quod NEQ·EQUIDEMISFACTURANEQ·TE ego id sum factura *Ritscheli*. ego factura sum BCD FZ. equidem id factura def. *Brixius Emend. Pl. ed. a. 1854 p. 2.* equidem ego id factura *Niemeyerus de Plaut. fab. rec. dupl. p. 17 sq.* ego sum factura *Taubmannus Ambrosiani TE ne quis abutatur sic: neque te ut facias compulsura sum, monet Ritscheli* 74. UERUMUTEXOREMUS-NOUIEGONOSTROSEXORABILI(vel E)ST A exorabile est BCDZ. exorabilis est F 75. ANT. om. libri Sic A, nisi quod ILLI pro

Utrum ego perplexim lacessam oratione ad hunc modum,
Quasi ego numquam quicquam adsimulem ac quasi quid
indaudierim

Eas in se meruisse culpam: an potius temptem leniter,
Quam minaciter. scio liteis fore: ego meas noui optime.
Si manere hic sese malint potius quam alio nubere, 80
Faciant. quid mihi opust decurso aetatis spatio cum meis
Gerere bellum, quom nil, quamobrem id faciam, meruisse
arbitror?

76. *Charinius* p. 213. 26: perplexim Plautus in Stichos: 'utrum
... orationem' *Nonius* p. 515, 15: perplexim pro perplexe.
Plautus in Stichos: 'utrum ... modum' *Idem* vocabulum ex h. l.
excerpsit gloss *Plaut.*: cf. *Ritschelii Opusc.* vol. II p. 269

cum illis raciocinor CDZ V. 75—79 delet *Guyetus* V. 76—79
tales esse voluit *Langenus* p. 151:

Utrum ego perplexim lacessam oratione ad hunc modum
Quasi quid indaudierim eas meruisse culpam, an leniter
Potius temptem: scio ego liteis fore: meas noui optime.

De eisdem versibus cf. *Niemeyerus de Plaut. fab. rec. duplici* p. 31

76. Sic A, nisi quod MOLU ergo CDZ per plexim B. Cf. de
h. r. *Langenus* l. s. s. lacescam D¹. lacessam ex lasessam C ora-
tionem Z, *Charinius*, *Nonii libri* plurimi 77. QUASINUMQUAMQUICQUAM-
ADEOADSIMULEMANQUASIQUIDINAUDIEM A Quasi ego scripsi.
Quasi libri, *Ritschellius* quicquam adsimulem scripsi. quicquam in
eas similem (eassimulem B) B C D F Z: et in A. cum quo facit *Rit-*
schellius, et in B versus coniectura sanare voluerunt librarii: de adeo
cf. *Langenus* et *Braune Obsert. gramm.* p. 41: de eas *Langenus* l. s. s.
ac scripsi. an cum A *Ritschellius*: om. B C D F Z quasi nihil libri
praeter A indaudierim *Parvus*. prob. *Fleckeisenus Exerc.* p. 44. in-
audierim cum A *Camerarius*. inde audierim B C D F Z, item cod. *Scu-*
ligeri Ceterum hic versus suspectus est 78. Sic A, nisi quod MERCISSE
et LENITER inse B D culpaman potius B. culpam: potius *Ritsche-*
lius. culpam, ac potius *Acidalius* temptem B C D cum A. tentem F Z
leniter C D 79. Sic A, nisi quod ANMINACITER ab initio et
LITEIS (vel IES vel min. prob. TS) Quam scripsi. An libri cum A De
minaciter cf. *Langenus* l. s. s. litis libri praeter A noui optime B
cum A. optime noui reliqui 80. Sic A, nisi quod MALINT et
NUBERE ANT. notam praemittunt D² F Z (AM. Z) 81. Sic A,
nisi quod NONFACIAMQUID ab initio et CUM EIS in fine Faciant
Acidalius. Non faciam B C D cum A. Non faciant Z. Nunc faciant
F. Non faciam def. *Niemeyerus* l. s. s. opust D Z cum A. opus
et B C. opus est F deturso B etatis C spacio C D cum
meis *Lomanus* p. 64. cum eis libri cum A 82. GERERE BELLUM-
QUAMNUNQUAMOBREMIDFACIAMMERUISSEARBITOR A quom] cum

Mínume: nolo túrbas. sic hoc mi óptimum factu árbitror,
Síc faciam: adsimulábo, quasi quam cúlpan in sese ad-
miserint.

Pérplexabilitér earum hodie pérpauefaciam péctora: 85
Póstid igitur deínde, ut animus méus est, id faciám palam.
Múlta scio faciúnda uerba: ibo íntro. sed apertást foris.

PAMPHILA

Cérto enim mihi patérnae uocis sónitus auris áccidit.

85. Perplexabiliter hinc excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschelii
Opusc. vol. II p. 269 Cf. Charisius p. 213, 26, qui idem vocabulum
attulisse videtur

libri praeter A, ubi leviter erratum est quam obrem BCD id om.
libri praeter A arbitrer Lambinus 83. MINIMENOLOTURBES (vel is
incerta lectione) SEDHOCMIHIOPTIMUMFACTUARBITROR A Minime libri
cum A uolo FZ, cum Minime iungentes sic hoc mi Redslobius
l. s. s. p. 16. sed hoc mihi libri cum A, Fleckeisenus. sed mi hoc
Bothius, Ritscheliu factum Dousa 84. SICFACIAMADSIMULABO-
QUASIQUEMULPAMIN(IN incertae)SEADMISERINT(IN incertae) A ANT.
praemittunt D² FZ adsemulabo B: cf. Fleckeiseni ep. crit. p. VIII
quam culpam Ritscheliu ex A. aliquam culpam BCD FZ, nisi
quod cupam D ante corr. culpam aliquam Bothius in sese CFZ.
in sese BD. ad sese Ritscheliu ex A ASDE proferens: cf. Langenus l. s. s.
miserint F Ceterum hunc v. aut delendum (delevit Fleckeisenus) esse
aut sic corrigendum annotat Ritscheliu praef. p. X: Sic faciam: adsi-
mulabo, quasi nil culpa ad sese admiserint . Vitiosa profert Darn-
mannus II p. 5 85. Sic A, nisi quod PERPAUEFACIAMPECTORA Ante
hodie ras. litt. d B hodie earum Koehler de verb. acc. e. q. s. p. 9
per pauefaciam CD. per paue faciam B. perparue faciam F
86. POSTIDAGAMIGITURDEINDEUTANIMUSMEUSERITFACIAMPALÃ A
Post id igitur deinde Ritscheliu. Postidagam igitur de inde B.
Post id agam igitur deinde reliqui cum A. Prius id agam: igitur
deinde Acidaliu. Post id ego igitur deinde Lomanus p. 65. Post ita
agam igitur deinde Brixius Em. Pl. ed. a. 1854 p. 18 est id Fleck-
eisenus. erit libri cum A, Ritscheliu palam Camerariu cum A.
patam B. pacem CDFZ 87. Sic A, nisi quod MULPA et IBO et FORIS
facienda libri praeter A apertast CD cum A. aperta st B. aperta
est FZ 88. PAMPH. Ladewigius l. s. s. PIN. CDFZ. PANEG.
Ritscheliu 'Ceterum tam multos distribuendi modos sororum in
hac scena sermones admittunt, ut in tanta codicum et inconstantia et
omittendi negligentia vix habeas ubi sat certo pedem figas. Restabat
igitur ut aliquo modo non incommodo timidioris Philumenae auden-
tiorisque Pamphilae sermones alternarentur' Ritscheliu: cf. Ladewigius
l. s. s. p. 454 CERTOENIMMIHIPATERNAEUOCISSONITUSAURI (vel F)
SACCIDIT(IT incertae) A paterne C

PANEGRIS

Is est ecastor: férre aduorsum homini ócupemus ósculum.
Sálue, mi pater.

ANTIPHO

Ét uos. ilico ágite istic adsídite. 90

PANEGRIS

Ósculum.

ANTIPHO

Sat est ósculi mihi uóstri.

PANEGRIS

Qui, amabó, pater?

ANTIPHO

Quía ita meae animaé salsura euénit.

PAMPHILA

Adside híc, pater.

ANTIPHO

Nón sedeo istic: uós sedete: ego sédero in subséllio.

91. *Festus* p. 197, 28: Significatur etiam osculo sauium ut Plautus in *Neruolaria*: 'osculum sat est mihi . . . qui ambo mi pater' de quo loco cf. *Leidolphus de Festi et Pauli locis Pl.* p. 229

89. Sic A, nisi quod IS et ADUERSUM PAN. CDFZ, *Ladewigius*. PAMPH. *Ritscheli*us Isest B aduorsum (um e corr. C) libri practer A homini Dousa, Scaliger cum A hominem B C D F Z, *Peine*, de dat. usu p. 87 90. Verba priora utrique sorori simul tribuenda esse dixit *Ladewigius l. s. s.* PANEGR. praemittit *Ritscheli*us, addens haec fortasse *Pamphilae* tribuenda. PIN. C D F Z SALUEMIPATERETUOSAMBAEILICU- AGITEISTICADSIDITE A Salue me B. Saluemi D AN. F Z. PANE. C. PAN. D Ante Vos, a qua voce novus v. incipit, A D in marg. uos *Ritscheli*us. uos ambae (ambe D. ambe C) libri cum A istic om. libri practer A. istinc *Ritscheli*us falso *Ambrosiani* testimonio nixus agite ilico isti vel isti ilico agite *Muellerus Pros. Pl.* p. 332 ambae servato adsidite *Camerarius* cum A. ascidite B. abscedite C D F Z, *Ritscheli*us. absistite *Acidalius* 91. PANEGR. *Ritscheli*us. PIN. C D F Z OSCULUM#SATESTOSO (vel C) SCULUMIHI- UOSTRI#QUIAMABOPATER (R incerta) A ANT. F Z. AN. ex PAN. D. PANE. C est osculi mihi B cum A. est mihi osculi C D Z. mihi est oculi F nostri B cum A. ūri C D F. uestri Z PANEGR. *Ritscheli*us. PIN. C D F Z Quiamabo B Osculum sat est mihi (sequitur lacuna) qui ambo mi pater *Festus* 92. A praem. D² F Z: spat. C D¹ Sic A, nisi quod EUENIT#ADSIDEHIC- PATER itameae B meę C anime C salsura euenit *Camerarius* cum A. salsurae uenit B. salsure uenit C D Z. salsure uenit F PAMPH.] PIN. D² F Z. om. B C D sine spatio. PANEGR. *Ladewigius* asside libri practer A 93. Sic A, nisi quod SEDEREIN AN. ex

PAMPHILA

Máne puluinum.

ANTIPHO

Béne procuras míhi: sat sic fultúmst: sede.

PAMPHILA

Síne, pater.

ANTIPHO

Quid opúst?

PAMPHILA

Opust.

ANTIPHO

Morem tíbi geram. atque hoc ést
satis.

95

PAMPHILA

Númquam enim nimis curáre possunt suóm parentem fíliae.
Quem aéquiuſt potiórem habere quám te? postideá, pater,
Víros nostros, quibus tú nos uoluisti éſſe matres fámilias?

PAN. D. AN. FZ. PANE. C sedeo] sed ec D insubsellio B
94. PAMPH.] PIN. libri Sic A, nisi quod SATISSICFULTUST et spat.
ante SEDE A AN. ex PAN. D. AN. FZ. PANE. C sat Bothius.
satis libri cum A fultum est B C D F Z Sede ex A Geppertus
Pl. Stud. vol. II p. 47, quod patri dedi: mihi omiſſa persona ante
eam vocem B C D F Z, Fleckeisenus mihi: sat sic fultumst. Pamph.
Sine Ritscheliuſ. sat sic fultumst. Pamph. Sine pater Brixius Emend.
Pl. ed. a. 1854 p. 18. 95. PAMPH.] PIN. C D F Z SINEPATER-
#QUIDOPUST# OPUSTMOREMTIBIGERAMATQ·HI(vel E)CESTSATIS A Sine
pater] Pater Ritscheliuſ: cf. v. 94: om. Brixius l. s. s.: cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 130 ANTIPHO CD. AN. FZ. A (sic: pater A
quid) B Quid opus est libri praeter A PAMPH.] PIN. C D F Z
opus est libri praeter A Quid opust? Pamph. Opus est.
Ant. Quid istic? morem Brixius l. s. s. „I'ortasse pater addita-
mentum est librariorum, ita autem instauranda poetae manus: AN.
Nam quid opus est? Pamph. Opus est. e. q. s. Quamquam possunt
etiam morem geram interpretis esse (ut v. 742), Plauti autem haec: PA.
Sine, || Mi pater. AN. Quid opus est? PA. Opus est. AN. Morigerabo.
atque hoc satist. Nam omnium minime elegantes hi ſint numeri fu-
turi: Mi pater. Quid opust. Opust. Morem geram. atque hoc est
satis.“ Ritscheliuſ adque C hoc libri praeter A at sic Gep-
pertus l. s. s. est satis B cum A. satis est reliqui 96. PAMPH.]
PIN. FZ. om. CD sine spat. Sic A, nisi quod SUUMPAREN(N incerta)TEM
suum libri cum A filie C 97. PIN. praem. D² Sic A, nisi quod
QUE(vel I)MAEQUIUSTNOSPOTIOREM Quem F cum A. Qum B. Cum
CDZ aequiuſt Ritscheliuſ. aequiuſ (equiuſ BC) est nos B C D F Z.
aequomst nos Kiesslingiuſ Mus. Rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 118, Spengeliuſ
Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 729, Muellerus Pros. Pl. p. 220 haberē B
quam om. F post idea B. postea F 98. Sic A, nisi quod

ANTIPHŌ

Bónas ut aequomst fácere, facitis, quóm tamen absentis uiros
Proínde habetis, quási praesentes sint.

PAMPHILA

Pudiciat, pater, 100

Eós nos magnificáre, qui nos sócias sumpserúnt sibi.

ANTIPHŌ

Númquis hic est aliénus nostris díctis auceps aúribus?

PANEGYRIS

Núllus praeter nósque teque.

ANTIPHŌ

Vóstrum animum adhiberí uolo.

Nám ego ad uos nunc íperitus rerum et morum múlIERUM
Díscipulus uenio ád magistras: quíbus matronas mórIBUS, 105
Quae óptumae sunt, ésse oportet, íd utraque ut dicát mihi.

TUOLUISTI ESSENOS uros *B.* nostros *sup. scr. D²* nos uoluisti
esse *Ritschellius*. uoluisti esse nos *libri cum A* filias *D¹*. familias
D² 99. AN. om. *C* in princ. versus BONA SUTAE Q COST FACERE
FACITIS QUOM TAMEN APSENTI / *rel E SUIROS OS incertae* *A* equum est *B*.
aequum (*equum C*) est *CD FZ* quom *B cum A*. cum *reliqui*
100. Sic *A*, nisi quod HABETIS et PRAESENTE / *rel IS et SI ENT et PUDICI-*
TIAS TPATER R incerta Per inde *B*. Perinde *CD FZ* habetis *B*
quasi *D* post corr. *FZ* cum *A*. quas *BC* et *D* ante corr.
presentes *C*. presentes *B* PAMPH.] PIN. *CD FZ* Pudicitia
est *libri praeter A*. pudicitiae *Bothius* 101. Sic *A*, nisi quod
EOS NOS MAGNIFICARE QUI et SOCIAS SUMPSE RUNT Eos nos *Weisius*,
Brixius Emend. Pl. ed. a 1847, *Ritschellius cum A et D¹*. Enos *BC*.
E nos *D¹*. eos *FZ*. Est, nos *Bothius* quis *BC* sotias *CD*
102. Sic *A*, nisi quod HIC et NOSTRIS DICTIS Num quis *BD* Num-
qui hic est alienus *cum Bothio Ritschellius*. Numquis hic alienus *Spengelius Plaut. p. 109 dubitanter*. Numquist hic alienus *Guyetus*. 'Li-
cebat etiam Numquis hic et in fine auribus' *Ritschellius* 103.
PAN. *CD² Z*. PIN. *D¹ F* NULLUS PRAETER NOS QUETE Q: # UOSTRUM
ANIMUM ADHIBERI UOLO *A* Nullus *libri cum A*. Nullus *Ritschellius*:
cf. Opusc. vol. II p. 611 preter *BC* nosque (nos que *B*) te qui
BCD. nos teque *FZ* 104. Sic *A*, nisi quod IMPERITUS inperi-
tus *C*. imperitus *BDFZ* cum *A* 105. Sic *A*, nisi quod DISCIPULUS-
UENIO et MATRONAS MORIB. matronas] moratas *Brixius ad Capt. v. 103*
106. Sic *A*, nisi quod ESSE OPORTET OS EDUTRA Q: UT Que *C*
optumę *C*. optu me *B* oportet id utraque *Ritschellius*. oportet
sed utraque (*sed utraque B*) *libri praeter A*, unde oportet, *sed utraque*
ingeniose commendat Bugge in Tidskrift for Philologi og Paedag.
vol. VI p. 15 (cf. Philol. vol. 28 a. 1869 p. 566). Ab *A* profectus
oportet eos utraque coniecit *Kiesslingius Mus. Rhen. vol. 24 (a. 1869) p. 118*

PAMPHILA

Quíd istuc est, quod huc éxquaesitum múlíerum morés uenis?

ANTIPHO

Pól ego uxorem quaéro, postquam uóstra mater mórtuast.

PAMPHILA

Fácilē inuenies ét peiorem et péius moratám, pater
Quam ílla fuit: meliórem neque tu réperies neque sól
uidet. 110

ANTIPHO

Át ego ex te exquaero átque ex istac tuá sorore.

PAMPHILA

Edepól, pater,
Scío ut oportet ésse: si sint íta ut ego aequom cénseo.

ANTIPHO

Vólo scire ergo, ut aéquom censes.

PAMPHILA

Vt, per urbem quom ámbulent,
Ómnibus os optúrent, ne quis mérito male dicát sibi.

ANTIPHO

Díc uicissim núnciam tu.

107. Sic A, nisi quod ISTUC et EXQUI(min. prob. E)SITUM PAMPH. Ritscheli. PAN. D²Z. Pl. F. spat. CD¹. PANEG. Ladewigius l. s. s. huc exquaesitum B. huc exquesitum C. huc exquesitum DZ. huc exquisitum F. exquaesitum huc cum Guyeto Ritscheli. 108. AN. D²FZ. spat. CD¹ Sic A, nisi quod POSTQUAM Polego BD quero C post quam B uostra omnes mortua est libri praeter A 109. Sic A PAMPH. Ritscheli. PA. D²FZ, Ladewigius. spat. CD¹ 110. Sic A, nisi quod ILLA et TUREPERIESNEQ: tu om. F repperies CI sol uidet Pylades cum A. uidet sol reliqui. uidit sol 'antiqui codd.' Pii 111. Spat. CD¹ Sic A, nisi quod EXQUERO et SORORE et PATER exte BCD exquaero Bothius. exquiro libri praeter A adque CD¹. atque D⁴ existac C PAMPH. Ritscheli. PIN. D²FZ. PANEG. Ladewigius. spat. CD¹ aedepol F. Edepol D¹. Edepol D⁴ 112. Sic A 'Mira sententia' Ritscheli. cf. Muellerus Pros. Pl. p. 94 adn. aequum B. aequum CDFZ V. 113—117 esse parallelus versibus 121—125 demonstrare studui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 264: cf. Ladewigius l. s. s., qui solos v. 116—117 = 123—125 esse voluerat: cf. praeterea Spengelius Plaut. p. 45 et Studemundus Nov. annal. vol. 93 (a. 1866) p. 53 113. Spat. CD¹ Sic A, nisi quod SCIRE et sine spatio ante UTPER ergo scire F aequum B. aequum (equum C) CDFZ PAMPH. Ritscheli. PIN. D²FZ. PANEG. Ladewigius. spat. CD¹ cum libri praeter A 114. Sic A, nisi quod OPTURENT opturent B. obturent CDFZ nequis BCD male-dicat D 115. Sic A, nisi quod TIBIDICAM AN. om. CD¹ in

PANEGYRIS

Quíd uis tibi dicám, pater? 115

ANTIPHO

Vbi facillumé spectatur mŭlier, quae ingenióst bono?

PANEGYRIS

Quoí male faciundíst potestas, quóm, ne id faciat, témporat.

ANTIPHO

Hauí male istuc. age tú dic altera: útra condiciost pénsior,
Víriginemne an uíduam habere?

PAMPHILA

Quánta mea sapiéntiast,
Éx malis multís malum quod mínimumst, id minumést
malum. 120

ANTIPHO

Quí potest muliér uitare uítiis?

principio versus nunc iam *BCD* PANEG. *Ritschelius*. PA. *F*.
PIN. *D*²: *spat. om. BCD*¹. PAMPH. *Ladewigius* 116. *Spat. CD*¹

Sic A, nisi quod UBIFACILLINE et MULIER et INGENIOEST facil-
lime libri cum A quę *C* ingenio est libri cum *A* 117. CUIMALEFA-
CIUNDIESTPOTESTASQUAERI(vel E)IDFACIATTEMPERAT *A* PANEG. *Rit-*
schelius. PA. *FZ. om. CD sine spat.* PAMPH. *Ladewigius* Quo imale *B*.
Cui male reliqui. cum *A*. Cum male *Acidalius* faciundi est libri cum *A*
quom *Ritschelius*. quę *BCDFZ* id faciat *Ritschelius ex A*.
faciat id *BCDFZ*. faciat *Bentleius* 118. AN. *om. CD, spat. relicto*

Sic A, nisi quod AGETUALTERAUTRASITCONDICIO Haud *B* cum *A*.
Haud reliqui istiuc *C* age libri praeter *D*². *A* age *D*² tu dic
altera, utra condiciost scripsi ducibus *Ritschelio et Luchsio Studemundi*
Stud. vol. 1 p. 59. tu altera utra sit (ut rasiť *C*) condicio (condicior
B. conditior *CD*. conditio *FZ*) libri cum *A*. tu dic altra utrast
condicio *Muellerus Nachtr. p. 69.* tu altera ai utra sit condicio
Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 408. tu dic: utrast condicio
Ritschelius. altera age tu, utrast *Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869)*
p. 729. nunc tu dic: utra condiciost *Beckerus Studemundi Stud. vol. I*
p. 164 inter alia pension *D*¹. pensior *D*² 119. VIRGINEMNE-
UIDUAMHABERE#QUANTAMEASAPIENTIAST *A* Virginemne an *Ac-*
dalius. Virginem an libri praeter *A* PAMPH. *Ritschelius. om. CD*
in principio versus, omisso spat. B. PIN. *FZ.* PANEG. *Ladewigius*
quantam eas sapientia est *B*. quanta meas (quantameas *C*) sapientia
est *CD*¹. quanta mea sapientia est *D*⁴*FZ*. Quanta meast sapientia
Ritschelius 120. EXMALISMULTISMAŁUMQUODMINIMUMSTIDMINIMEST-
MALUM(LUM incertae *A*) *E* malis *BFZ*. *E* malis *CD* quod mi-
nimum est libri praeter *A* id minimest *Heraldus cum A.* id minimum
est libri praeter *A*, defensum a *Mureto Var. lect. XIV 5* 121. AN.
Spengelius Plaut. p. 45: om. libri, Ritschelius QUIPOTIESN(N dubia)-

PAMPHILA

Vt cotidie

Prídie caueát ne faciat quód pigeat postrídie.

ANTIPHO

Quaé tibi muliér uidetur múlto sapientíssuma?

PANEGYRIS

Quaé tamen, quom rés secundae súnť, se poterit gnóscere:
Éť illa, quae aequo animó patietur síbi esse peius quám
fuit. 125

ANTIPHO

Édepol uos lepidé temptaui uóstrumque ingenium íngeni.
Séd hoc est, quod ad uos uénio quodque esse ámbas con-
uentás uolo:

Mi aúctores ita súnť amici, ut uós hinc abducám domum.

PAMPHILA

At enim nos, quarúm res agitur, áliter auctorés sumus.
Nam aút olim, nisi tíbi placebant, nón datas opórtuit, 130
Aút nunc non aequómst abduci, páter, illisce abséntibus.

..(AM *nimum est*) MULIERUITAREUITI(vel E).. #UTCOTIDIE A potest
mulier uitare uitis BCD. potest mulieres uitare uitet FZ. pote mu-
lieres uitare, is uitet Ritschelius. potis pro potest iam Scaliger
PAMPH. Spengelius l. s. s. spat. C et, ut vid., A. spat. om. BFZ. A ex-
hibet D cotidie CD cum A. cot tidie B. quotidie FZ 122. Sic A,
nisi quod PRIDIE et NE et PIGEATPOSTTRIDIE nefaciat D post tridie
B Post h. v. lacunam statuit Ladewigius l. s. s. 123. Sic A, nisi quod
SAPIENTISSIMA AN. om. CD in princ. versus Quę C tibi nam
Ritschelius sapientis suma BD. sapientissima F cum A 124. Sic
A, nisi quod CUM et SECUNDAE et COGNOSCERE PANEG. Ritschelius
cum Z. spat. CD. PI. F. PAMPH. Ladewigius Quę C cum libri
cum A secunde C sunt] sient F sepoterit D gnoscere Rit-
schelius. noscere libri praeter A 125. Sic A, nisi quod PATIETUR
quę equo C Post h. v. lacunam esse putat Bergkiius l. s. s. p. 344 126.
Spat. C Sic A tentauit FZ ingenium (e e corr.) C ingenii BCD.
om. FZ. duum Lambinus 'ex veteris scripturae vestigiis': quod iure
suspectum Scioppio susp. lect. II 17 127. Sic A, nisi quod SED
et Q: esse sup. scr. D¹ 128. Sic A, nisi quod MIHIAUCTORES
et HINC Mihi auctores (autores F) ita libri. Ita mi auctores
Fleckeisenus. Mihi ita auctores Bothius, Ritschelius 129. PAMPH.
Ritschelius. PAN. DFZ. spat. C. PANEG. Ladewigius Sic A
At enim D autores F 130. Sic A, nisi quod DATAS 131.
Sic A, nisi quod PATER et AP(min. prob. B)SENTIR. equum est B.
aequum est DFZ. equum est C illis Fleckeisenus

ANTIPHO

Vósne ego patiar cūm mendicis nūptas me uiuó uiris?

PAMPHILA

Plácet ille meus míhi mendicus: súos rex reginaé placet.
Ídem animust in paúpertate, qui ólim in diuitiís fuit.

ANTIPHO

Vósne latrones ét mendicos hómines magni pénditis? 136

PANEGYRIS

Nón tu me argentó dedisti, opínor, nuptum, séd uiro. •

ANTIPHO

Quíd illos expectátis, qui abhinc iam ábierunt triénnium?
Quín uos capitis cóndicionem ex péssuma primáriam?

PAMPHILA

Stúltitiast, patér, uenatum dúcere inuitás canes.
Hóstis est uxór, inuita quaé uiro nuptúm datur. 140

ANTIPHO

Cértumnest, neutrám uostrarum pérsequi imperiúm patris?

PANEGYRIS

Pérsequimur: nam quó dedisti núptum, abire nólumus.

132. A *praem.* DFZ. *spat.* C Sic A, nisi quod NEPTAS-
MEUIUOUIRIS Vos ne BD nuptias CD uiuo] uitio B 133.
PAMPH.] Ita Ritschellius: cf. Ladewigius l. s. s. PIN. D² in *spat.*
FZ. *spat.* C Sic A, nisi quod ILLEMIHIMEUS et SCUSREX
mendicis BCD suus libri cum A reginæ C 134. Hunc v.
alteri sorori attribuit Bergkius p. 344: probat Ladewigius l. s. s.
Sic A animus est libri praeter A inpaupertate C indiuitiis C
135. A *praem.* DFZ. om. C in princ. versus Sic A, nisi quod
HOMINES (vel IS) Vos ne BC. Vos Fleckeisenus Latrones] cf.
Parerg. Pl. I p. 382 mendicos] o ex u corr. B 136. PAN. D²
in *spat.* FZ. *spat.* C Sic A, nisi quod SED me tu libri praeter A
op nor B 137. A *praem.* DFZ. *spat.* C QUIDILLOSEXPECTATIS-
QUIABHINCIAMABIERUNTTRIENNIŪ A Quid ex Quit B expectatis
libri praeter A 138. Sic A, nisi quod CONDICIONEMEXPRESSIMA
conditionem libri praeter A pessum aprimariam B. pessūma pri-
mariam C 139. PAMPH. Ritschellius. PAN. D²FZ. *spat.* CD¹
Sic A Stultitia est libri praeter A, nisi quod stulticia BFZ 140.
Hunc v. Bergkius l. s. s. alteri sorori attribuit: probat Ladewigius l.
s. s. Sic A, nisi quod HOSTIS et INUITA et DATUR Cf. Proleg.
Trin. p. CLXXV quæ C uiro Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 53
ex A. ad uirum libri praeter A, Ritschellius 141. AN. DFZ. *spat.*
C CERTUMNEESTNEUTRAMUOSTRARUMPÉRSE (vel I) QUIIMPERIŪMPATRIS
A Certumne (Certum ne B) est libri cum A neutrum F. ne
utrum B 142. PAN. Ritschellius. PIN. D² in *spat.* FZ. *spat.* C Sic A,

ANTIPHO

Béne ualete: ibo átque amicis uóstra consilia éloquar.

PAMPHILA

Próbiores, credo, árbitrabunt, sí probis narráueris.

ANTIPHO

Cúrate igitur fámiliarem rem, út potestis, óptume. 145

PANEGRIS

Núnc places, quom récte monstras: núnc tibi auscultábimus.
Núnc, soror, abeámus intro.

PAMPHILA

Ímmo interuisám domum.

Si á uiro tibi fórtē ueniet nún̄tius, facito út sciam.

PANEGRIS

Néque ego te celábo, neque tu mé celassis quód scias.
Ého Crocotium, í, parasitum Gélasimum huc arcéssito: 150

144. *Nonius p. 470, 11: arbitrabunt. Plautus in Stichō: 'probiores . . . narraueris'*

nisi quod PERSEQUIMUR et DEDISTI Persequimur ex Persequitur B
143. AN. DFZ: spat. C BENEUALETEIBOATQ·AMICISUESTRA-
CONSIILIAELOQUAR A adque C uostra libri praeter A con-
silia C eloquar (uar e corr.) C 144. PAMPH. *Ritscheli*us. PAN.
D² in spat. FZ. spat. C Sic A, nisi quod PROBIORESCREDOARBITRA-
BUNT credo] uero *Nonius* arbitrarunt CD¹. corr. D⁴ 145. Sic A,
nisi quod POTESTIS AN. DFZ: spat. C Curate B. Cura te C obtume
D 146. PAN. D² in spat. FZ. om. C in princ. versus PAMPH. *Berg-*
*k*ius l. s. s. Sic A, nisi quod TIBIAUSCULTAUMUS places *Guliel-*
*m*ius cum A. placet BCD FZ cum libri praeter A 147. PIN.
praem. F Sic A, nisi quod NUNC et INTRO habeamus B
PAMPH.] PIN. D² in spat. Z. spat. C. PA. F. PANEG. *Bergk*ius l.
s. s. hinc intro *Muellerus Pros. Pl. p. 669: quo abiecto huc intro*
Nachtr. p. 107 introd *Ritscheli*us Nov. exc. p. 81 inter uisam C ad
me interuisam idem *Muellerus Nachtr. p. 107* prius domum *Pylades*
148. SIABUIROTIBIFORTEUENIETNUNTIUSFACETOUTSQUIAM A a uiro
(auiro CD) libri praeter A: cf. *Langenus p. 332. ab uiro ex A Rit-*
*scheli*us nuncius CD facito] PAN. facito D² Z, iungentes antea
domum, si —. correxit *Acidali*us 149. PANEG. addidit *Acidali*us.
om. sine sp. CDFZ. PAMPH. *Bergk*ius l. s. s. NEQ·EGOTECELABONEQ·TU-
MECELASSISQUODSCIAS A me om. D¹: sup. scr. D² scies libri prac-
ter A Post h. v. plura intercidisse suspicatur *Bergk*ius l. s. s., qui v. 150
demum *Panegyridi* tribuit: at cf. quae dixi *Act. soc. phil. vol. VI*
p. 302 150. EHOCROCOTIUMPARASITUMGELASIMUMHICARCESSITO A
Ehoc ro cotium i B. eho crocotium CD. eho crocotium F cum A.
eo crocotium Z gelasium D. gelasinum F accersito F

Técum adduce. nám illum ecastor mittere ad portúm uolo,
 Sí quae forte ex Ásia nauis héri uel hodie uénerit.
 Nám dies totós apud portum séruos unus ádsidet:
 Séd tamen uolo íteruisci. própera atque actutúm redi.

151. Sic *A*, nisi quod ILLUM ECAS TORMITTERE AD PORTUM nam-
 illum *B* 152. SI QUA EFORTE EXASIANAUIS HERIAUTHODIEUENERIT
 quæ *C* exasianauis *B* heri uel scripsi. heri libri cum *A*. heri
 eo *Ritscheli* de *A* errans 153. Sic *A*, nisi quod TOTOSAPUD et
 SERVO (rel U/S) porcum *B* assidet libri praeter *A* 154. Sic *A*, nisi
 quod PROPERA et REDI tamen] tarien *B* inter uisi *BD* atque
 om. libri praeter *A* actutum atque huc *Pylades*. ac actutum *Came-*
rarius

ACTVS II

GELASIMVS. CROCOTIVM

GELASIMVS

Famem égo fuisse súspicor matrém mihi: 155
 Nam póstquam natus súm, satur numquám fui.
 Neque quísquam melius réferet matri grátiam,
 Neque réttulit quam ego réfero meae matrí fami.

158. Cf. *Charisius* p. 55, 13: fame tamen producitur, quamvis non habet i, et ideo auctores etiam huius fami dixerunt, ut idem *Plautus* in *Sticho* fami datiuo casu

Act. I scaen. 3 Actus II, quem a proxima scaena ordiuntur vulgo, initium hic fecit cum Bothio Ritschelius GELASIMVS CROCOTIVM A. GELASIMVS CROCOTIVM. B. ANCILLA CROCOTIV^E GLASIMVS PARASIT' D^s. om. C. Gelasimus ancilla. Crocotiũ. Parasitus Z. Gelasimus parasitus. Crocotium ancilla F 155. FAMEME(ME incertae)G(vel C)OSUSPICORFUISSEMATREMMIHI A amem cum spat. C. Famen F ego fuisse suspicor *Ritschelius*. fuisse suspicor libri praeter A. fuisse ego suspicor *Muellerus Pros. Pl. p. 143* 156. Sic A, nisi quod NATUS posquam D saturnũ quã B V. 157—158 sic scripti sunt in A:

NEQ:QUI^SQUAMMELIUSREFERETMATRIGRATIAM
 QUAMEGOMEAEMATRIREFEROINUITISSIMUS

sic autem in B:

Quã ego matri meę refero inuitissimus.

Neq' rettulit quã ego refero meę matri fami.

Quocum C congruit, nisi quod is retulit habet. Ex hac autem scriptura D codicis:

Numquam fui. quam ego matri meę refero inuitissimus (iss ex ul):
 Ego refero meę matri fami [quã : neque retulit
 nam illã me in aluo menses
 [gestavit decẽ

Nam illa méd in aluo ménsis gestauít decem:

At égo illam in aluo gésto plus annós decem. 160

Atque illa puerum mé gestauit páruolum,

Quo mínus laboris cépisse illam exístumo:

Ego nón pausillulam ín utero gestó famem,

Verum hércle multo máxumam et grauíssumam.

Vterí dolores mi óboriuntur quót dies. 165

Sed mátre[m] parere néqueo, nec quid agám scio.

hae turbae manarunt in FZ: quam ego matri mee (meo Z) refero inuitissimus: quam neque retulit Ego refero mea (mee Z) matri fami. Unde Pylade auctore confictum est, quod vulgatur suasore Acidalio: (Sed) quam ego matri meae retuli inuitissimus, Eam mihi nunquam retulit mater gratiam. Ambrosiani versum alterum reicit Seyffertus Stud. Pl. p. 11, cum ipse tres versus constituisset Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 242 utraque scriptura conflata sic: Neque quisque . . . Neque rettulit (finem intercidisse ratus), Quam ego e. q. s. Pro quibus hoc Ritschelius cum Bothio edidit: Neque quisquam melius referet matri gratiam || Quam ego matri refero meae Fami inuitissimus Charisii testimonio nixus, haec tamen addens: 'Alioqui licebat Quam meae ego matri refero iam inuitissimus'. Alterum v. sic constituit Muellerus Nachtr. p. 143: Quam ego refero matri meae Fami inuitissimus 159. NAMILLA-MEINALUOMENSE/vel ISGESTAUITDECEM A Nam illa med Ritschelius Nov. exc. p. 38. Nam (Na B) illa (illam C) me libri cum A. Nam me illa cum Pylade edidit Ritschelius. Namque illa me Bergkii Beitr. p. 46. Nam illaec me Muellerus Pros. Pl. p. 7 menses B C D F Z decem post. add. C 160. Sic A, nisi quod ILLAM et GESTO Secuntur in A v. 165. 166 161. Sic A, nisi quod ILLA paruulum libri praeter A 162. Sic A, nisi quod ILLAMEXISTUMO cepisse illam ex A Ritschelius. illam cepisst B. illam cepisset D. illam cepisset C. illam cepisse F'Z. illam cepse Dousa. Nugatur cum Wasio Schneiderus Gramm. lat. I p. 588 existimo libri praeter A 163. Sic A, nisi quod EGO-NUNC ab initio Ego non Ritschelius duce A. At ego non B C D² Z. Atque ego non D¹ F'. At ego hau Seyffertus Stud. Plaut. p. 4, Kellerhoffius p. 68 pauxillulam libri praeter A. pauxillam Guyctus serrato At gesto famem Z cum A. gestor amem B C D. gestor famem F' 164. Sic A, nisi quod MAXIMAM et GRAUISSIMAM maxumam F. maximam reliqui cum A grauissimam libri cum A V. 165. 166 hic collocant B C D F' Z, post v. 160 A 165. UTERIDOLORESMIHI OBO RIUNTURCOTIDIE A Uteri dolores Iuntina cum A. Ut teri didolores B. ut te ridi dolores C. uteri dolores D. ut aridi dolores F. aridi dolores Z mihi oboriuntur libri. mi oriuntur cum Weisio et Bentlio Ritschelius quot dies scripsi Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 240. cotidie C D cum A. cottidie B. quotidie F Z Delcto Vteri Bothius: Dolores oboriuntur mihi: idem autem alio tempore: Uteri dolor mihi oboritur 166. Sic A nec quid agam scio] nescio quomodo libri praeter A

Ita áuditauí saépe hoc uolgo dícier,
 Solére elephantum gráuidam perpetuós decem
 Esse ánnos: eius ex sémine haec certóst fames.
 [Nam iám compluris ánnos utero haerét meo.] 170
 Nunc sí ridiculum quaérat hominem quíspiam,
 Venális ego sum cum órnaméntis ómnibus:
 Inánimentis éxplementum quaérito.
 Gelásimo nomen mi índidit paruó pater,
 Quia iam á pausillo púero ridiculús fui. 175
 Proptér pauperiem hoc ádeo nomen répperei,

167. Cf. *Festus Pauli* p. 28, 15: auditauí saepe audiui

167. AUDITAUISAEPEHOCUOLGODICIERSOLERE A Ita auditauí saepe hoc *Bergkii* l. s. s. p. 340 collato *Festo Pauli*. Aut diuise pe- hoc B. audiui sepe hoc C D F Z, nisi quod sepe Z. Ita indaudiui saepe hoc *Ritscheli*, addens de auditauí vix cogitare licere uologo B. uulgo F. uerbum uolgo *Bentlei* dicier] a multis dicier *Pylades*. dictum dicier *Camerarius*. uere dicier *Parcus*. dictitarier *Bothius*

168. ELEPHANTUMGRAUIDA(min. prob. O)SPERPETUOSDECEM A: cf. v. 167 grauidam libri praeter A 169. Sic A, nisi quod ESSE ab initio ex- semine C haec F Z cum A. hac B C D certo est libri praeter A

170. Sic A 'Aperte insiticius quamquam exstans in A: con- fictus ad exemplum v. 236' *Ritscheli* complures (con plures B) libri praeter A heret B C D 171. NUNCSIRIDICULUMHOMI- NEMQUAERATQUISPIAM A quaeret hominem *Bentlei* in *Heaut.* IV 7, 8. hominem queret B C D F Z, nisi quod queret Z. homo hominem quaerat *Muellerus Pros. Pl.* p. 501. hominem quaerat post *Spengelium Plaut.* p. 198 *Usenerus Scaen. Pseud.* p. 9 quispiam (s sup. scr. m. 1) D 172. Sic A, nisi quod OMNIBUS

173. Sic A inani mentis B explementum *Camerarius* cum A. explementum B. exi supplementum C D⁴ Z. exi suplementum D¹. ex supplementum F querito C. querito B D 174. Sic A, nisi quod MIHI Gelasino F mihi libri cum A reddidit F

V. 175. 176 hoc ordine collocat *Acidalius*: inverso libri cum A

175. QUIA INDE IAM A PAUSILLO PUERO RIDICULUS FUI A Quia iam a pausillo puero cum *Guyeto Ritscheli*. Quia inde iam a pausillo (pauillo F) puero F Z. Quia inde iam a pausi illo puero B. Quia inde iam a pausi illos (corr. D⁴) C D¹. Quia inde iam a pausillo sine puero *Acidalius*. Quia inde a pausillo puero *Bothius*. Cf. *Brixius Quaest. pros.* p. 20 sq., *Kampmannus de AB praep.* p. 6, *Hermannus in Iahnii Annal. phil. t. XXXV* p. 190 sq., *Luchsius Hermae* vol. 8 (a. 1873) p. 109

V. 176—178 parallellos esse versui 175 censet *Ladewigius Philol.* vol. 17 (a. 1861) p. 455: de interpolatione cogitavi *Act. soc. phil. Lips.* vol. VI p. 266. Quamquam poterit etiam versibus 179 sq. ante v. 174 collocatis sana sententia aliquatenus recuperari 176. PROPTER-

Eo quía paupertas fécit ridiculús forem:
 Nam illa ártis omnis pérdocet, ubi quem áttigit.
 Per annónam caram díxit me natúm pater:
 Proptérea, credo, núnc adessurio ácrius. 180
 Sed géneri nostro haec rédditast benígnitas:
 Nullí negare sóleo, si qui essúm uocat.
 Orátio una intériit hominum péssume,
 Atque óptuma hercle méo animo et scitíssuma,
 Qua ante útebantur: 'uéni illo ad cenam: síc face: 185
 Promítte uero: né grauare: est cómmodum?
 Volo ínquam fieri: nón amittam quín eas'
 Nunc réppererunt iam eí uerbo uicárium,

177. Cf. *Juvenal III, 152*: Nil habet infex paupertas darius in se, quam quod ridiculos homines facit

PAUPERI(vel T, E)EMHOCADONOMENREPPERE(vel I, T)I(vel E, T) A
 pauperem hoc adeo B. paupertatem hoc adeo CDFZ. pauper-
 tatem adeo hoc *Guyetus*. Vide *Proleg. Trin. p. CXXI* repperi
 libri praeter A 177. EOQUIAPAUPERTASFECITRIDICULUSFOREM A
 178. NAMILLAARTI(vel E)SOMNI(min. prob. E)SPERDOCETUBIQUEMATTIGIT A
 omnis (omnes CDFZ) artes libri praeter A ad tigit ex at tigit
 B. adtigit C 179. Sic A caram annonam *Bothius, Ritschellius*
 menatum B 180. Sic A, nisi quod CREDONUNCESSURIO ad-
 essurio *Ritschellius*. esurio libri praeter A. ego esurio *Guyeto auctore*
Bothius eo acrius *Muellerus Pros. Pl. p. 535* 181. SEDGENERI-
 NOSTROHAECREDITASTBENIGNITAS A hec C red ditast B. red-
 dita est CDFZ 182. NULLISNEGARESOLEOSIQUISMEESSUMUOCAT A
 negare B cum A. nugare reliqui si qui esum *Bothius*. siquis (si
 quis DFFZ) es sum (essum D. esum FFZ) me libri praeter A. qui
 esum me sine si *Camerarius*. si quis me deletio esum *Gulielmius Veris*.
I 18: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 390 si qui essum me ucat *Kochius*
Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 686 183. Sic A, nisi quod IN-
 TERIIT et PESSUME interiit *Pylades cum A*. interit libri praeter
 A 184. ATQ·OPTUMAHERCLEME·OANIMOETSCITISSUMA A Ad-
 que C optima libri praeter A scitis summa BCD. scitissima
 F'. satis summa Z: corr. *Pylades* 185. Sic A Qua ex Que C
 ut ebantur B. utebatur F ad cenam F cum A. ad cenam
 C. ad cenam D. accenam B. ad coenam Z 186. Sic A, nisi
 quod UERO et GRAUARE(vel I) Promitte Z cum A. Promitto (Pro
 mitto B) BCDFF' 187. Sic A, nisi quod AMITTAM fieri BCD
 amictam C 188. NUNCREPPERERUNTIAMEIUERBOUICARIUM A rep-
 pererunt (reperer D) ei uerbo sine iam BCD. reperere ei uerbo FFZ.
 reppererunt uerbo ei iam (vel repperere ei uerbo iam) *Ritschellius*. rep-
 perere ei uerbulo *Hermannus apud Beckerum Quaest. p. 106*

Nihilí quidem hercle uérbum id ac uilíssimum:.

‘Vocém te ad cenam, nísi egomet ceném foris.’ 190

Ei hércle uerbo lúmbos diffractós uelim,

Ne périeraúerít, si cenassít domi.

Haec uérba subigunt mé uti mores bárbaros

Discam, átque ut faciam praéconis conpéndium

Itaque aúctionem praédicem, ipse ut uénditem. 195

CROCOTIVM

Hic illést parasitus, quem árcessitum míssa sum.

Quae lóquitur, auscultábo, prius quam cónloquar.

189. NIHILQUIDEMHERCLEUERBUMI(vel E)TACUILISSIMUM A Nihili
F' cum A, Pylades. Nihil reliqui quidem sup. scr. D² uer-
bum id Ritscheliuſ duce A. uerbum B C D F Z. uerbulum Gruterus,
Hermannus l. s. s. ac uilissimum Z. acuilissimum B C D. acciui-
lissimum F 190. Sic A, nisi quod UOCÉM cenam B D¹ F cum A.
cenam C D⁴. coenam Z ego met B cenem B C D F cum A.
coenam Z 191. Sic A, nisi quod HERCLE et DEFRACTOSUE LIM
hercle ego libri praeter A diffractos Ribbeckius Poet. Com.² p. LVI.
defractos libri cum A 192. NE(min. prob. I)UE(UE incertae)R-
(min. prob. B)E(vel I, T)PERIERITSICENASSITDOMI A Ni periera-
uerit Bugge Tidskrift of Phil. vol. VI p. 17, Lorenzius Philol. vol. 27
(a. 1868) p. 548. Ni uere perlerit B. Niue repleuerit C D F Z. Ni
uere perierit Camerarius. Ni uere peieret Bothius. Nae te reple-
uerim ‘in puris exemplaribus legi’ Pius dicit. Ne periure iteret, suae
Ritscheliuſ. Nisei res perierit Geppertus alia ex A proferens atque
nos Stud. Pl. vol. II p. 39. Ni misere perierit Crainius Diar.
gymnas. vol. 20 (a. 1866) p. 485 Ne perierit niue iste cenassit
Luebbertus Gramm. Stud. I p. 94 talia ante h. v. periisse ratus: nam
ego cum quouis nunc pignus in cenam duim cenassit B F' cum
A. cenassit B D². cenassit D¹. coenassit Z domi Camerarius
cum A. domo reliqui 193. Sic A, nisi quod UERBA et MEUT-
MORE(vel I)S Hec C ueba D¹: corr. D² me uti mores Bo-
thius. me ut mors B. me ut mores C D F. me ut morem Z. me
mores ut Camerarius. nunc me ut mores Pylades 194. Sic A, nisi
quod PRAECONI(vel E)SCOMPENDIUM adque C praekonis Z. praekon-
(precones D) B D. precones C F compendium libri praeter B ac
praekonis ut faciam compendium transponit Bothius 195. Sic A, nisi
quod IPSE Itaque] Atque Acidalius, post ipse interpungens. Ita qui
Scaliger auctionem D² F Z cum A. autionem B C D¹ predicem
C D uenditem] me ueni (meueni D) item B C D. inueni item F.
uenire item Z. uenitem ‘h. e. ueneam, prisca lectio’ Pii 196. Pers.
om. C spatio relicto Sic A, nisi quod PARASITUSQUEM ille est libri
praeter A accersitum libri praeter A 197. Sic A, nisi quod LOQUOR
Que C aut scultabo B priusquam C conloquar B C D. collo-
quar F Z. conloquor F'leckeisenus

GELASIMVS

Sed cūriosi sūnt hic quomplurēs mali,
 Aliénas res qui cūrant studio máxumo,
 Quibus ípsis nullast rés, quam procurént, sua. 200
 Ei quándo quem auctiónem facturúm sciunt,
 Adeúnt, perquirunt, quíd siet causae, ílico:
 Vxórin sit reddénda dos diuórtio:
 Aliénum aes cogat án pararit praédium.
 Eos ómnis tametsi hercle haúd indignos iúdico, 205
 Qui múltum miseri sīnt, laborent, níl moror.
 Dicam aúctionis caúsam, ut damno gaudeant:
 Nam cūriosus némost, quin sit máleuolus.
 Damna éuenerunt máxuma miseró mihi.

198. Sic *A*, nisi quod COMPLURES GEL. om. *CDZ* sine spatio quomplures *Ritschelius*. qui amplures *B*. qui iam plures reliqui praeter *A*. quamplures *Pius* 199. Sic *A*, nisi quod RES et MAXIMO aliena *F* qui res *Ritschelius* maximo libri cum *A* 200. Sic *A*, nisi quod QUIBUS et RES nulla est libri praeter *A* qua *BCD*
201. Sic *A*, nisi quod SI pro EI ab initio et QUI(min. prob. E)M quando om. *F* 202. Sic *A*, nisi quod ADEUNT et CAUSAE quid *Camerarius* cum *A*. quicquid libri praeter *A*: cf. *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 31 sq.*, *Muellerus Nachtr. p. 83* causae *C* ilico] illi quod *F* *Ordinem hunc versuum commendat Ritschelius praef. p. IX: invertunt libri cum A* 203. Sic *A*, nisi quod UXORIN Uxorin sit *D*². Uxor insit *BCD*¹. uxori an sit *F* redenda *D*²: corr. *D*¹ 204. ALIENUMAESCOGN(puncto non satis certo)ATANPARARAIT-PRAEDIUM *A* pararit] parassit *Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 39 ex A profert* prandium libri praeter *A*. praelium *Lipsius teste Taubmanno (voluit ut vid. praedium)* 205. E(vel I)OSOMNE(vel I)-STAMETSIHERCLEHAUDINDIGNOSIUDICO *A* Eo *BCD* omnis libri praeter *A* tam et si *BCD* iudicio *BCD* 206. Sic *A*, nisi quod MULTUMMISERISUNT et NIHIL Qui libri cum *A*. qui ut *Z* sint, laborent *Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 247 defendit.* sat laborent *Ritschelius* nihil libri cum *A* 207. Sic *A*, nisi quod AUCTIONI(vel E)S et UT et GAUDEANT autionis *Z*. auticonis *CD* damno *Ritschelius*, ut et *A*. am no *B*. animo reliqui
208. Sic *A*, nisi quod NEMOEST nemo est libri cum *A* quin *Pylades* cum *A*. qui non libri praeter *A* malibolus *B*. maliuolus reliqui *Sequitur in libris interpretamentum versus 207, quod om. A: Ipse ego met quā obrem auctionem prēdicem (B) ubi ego pro ego met C, egomet reliqui, predicem CDF, praedicem Z. Ut insiticism iam Guyetus notavit. Contra in A hic scripti sunt v. 232. 233, suo loco iterati* 209. Sic *A*, nisi quod MAXIMA *G* praem. *D*: spat. habet *C* dampna *C* Dānae uenerunt *B* maxuma *BCD*. maxima *FZ* cum *A* heu misero *Ritschelius*. ei misero *Muellerus Pros. Pl. p. 11:*

Ita mé mancupia míserum adfecerúnt male: 210

Potátiones plúrumae demórtuae:

Quot ádeo cenae, quas defleui, mórtuae,

Quot pótiones múlſi, quae autem prándia,

Quae intéꝛ continuom pérdidi triénnum.

Prae maéꝛore adeo míser atque aegritúdine 215

Consénui: paene súm fame demórtuos.

CROCOTIVM

Ridículus aequé núllust, quam hic quando ésurit.

GELASIMVS

Nunc aúctionem fácere decretúmst mihi:

Forás necessumst, quídquid habeo, uéndere.

Adéste sultis: praéda erit praeséntium. 220

cf. Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 17 210. ITAMEMANCIPIA-MISERUMADFECEBUNTMALE A mancupia libri praeter A affecerunt FZ male B 211. Sic A, nisi quod POTATIONE (vel I)S potiones F plurimae (plurime C. plurime D) libri praeter A demortue CD². demortuo D¹ 212. Sic A Quot FZ cum A. Quod B. Quo CD cenae DF cum A. cenę ex cenę ras. B. cenae C. coenae Z defleui mortuas Bothius mortue C 213. Sic A, nisi quod POTIONES et AUTEM Quot D⁴FZ cum A. Quod BCD¹ pociones D quae autem Gelpertus Stud. Pl. vol. II p. 40 ex A, Bentleyus. Quot autem D⁴FZ. Quod autem BCD¹. Quot item idem Bentleyus, Brixius Quaest. pros. p. 32, Ritschelius 214. QUAEINTERCONTENUUMPERDIDITRIENNIUM A Que C intra Dousa continuum libri praeter A 215. Sic A, nisi quod MERORE Pre C moerore Z. merore BCD cum A adeo D²FZ cum A. deo BCD¹ miseratque B egritudine B C D F 216. Sic A, nisi quod EMORTUUS paene sum F cum A. pre ne sum B. prenesum C. penesum ex prenesum D. pene sum Z fame demortuos Ritschelius. fame emortuus libri cum A. fame ipsa emortuus Pylades. fame ipse emortuus Acidalius. famed emortuos post Guyetum et Buechelerum de decl. p. 93 Ritschelius Nov. exc. p. 64 217. Crocotio dedit Pistorem secutus Gruterus: Gelasimo continuant libri Sic A, nisi quod NULLUSESTQUANDO nullust quam hic quando Weisius, Fleckeisenus, Langenus p. 19. nullus est quando libri cum A, Bentleyus. nullust quam quando Ritschelius. nullus est quam quando Camerarius 218. Pers. correxit idem qui v. 217. spat. praemittunt CD. om. BFZ Sic A, nisi quod FACEREDECRETUST autcionem CD¹ decretum est libri praeter A 219. FORASNECESSUSTQUICQUIDHABEOUENDERE A necessum est libri praeter A quid quid B. quicquid C D F Z cum A 220. Sic A, nisi quod ERIT Adeste sultis Camerarius cum A. Ad sese ultis BCD. Age sultis Z. At stultus F preda erit C. predaerit B presentium BC

Logós ridiculos uéndo. age, age licémini.

Quis céna poscit? écqui poscit prándio?

Hercúleo stabunt prándio, cená tibi.

Ehem, ádnuistin? némo meliorés dabit

[Nullí meliores ésse parasitó sinam]

225

Cauillátiones, ádsentatiúnculas

Ac pérrieratiúnculas parasíticas.

Robíginosam strígílim, ampullam rúbidam

Ad únctiones graécas sudatórias

Vendó uel lalias málacas crapulárias:

230

228. *Huc spectare censet Ritschelius Pauli p. 263 verba haec:*
Rubidus ... item scortae ampullae rugosae rubidae dici solent

221. LOCOSRIDICULOSUENDOAGELICEMINI A Logos *Camerarius*.
 Locos BCD cum A. iocos F'Z rediculos B age, age *Muelle-*
rus Pros. Pl. p. 689, Bugge Opusc. ad Madvig. p. 178. age libri
cum A. agite Pylades. Excogitari possunt multa 222. Sic A
 Quis] Qui BCDZ. Quid F cena C. coena Z possit F'
 ecqui DZ cum A. ec qui B. eo qui C. et quid Z possit pran-
 dium F 223. HERCULEI(min. prob. E)STEAMAUIPRANDIOCENATIBI A

Herculeo stabunt *Ritschelius*. Hercules te amabit *libri praeter*
 A. 'Nihil profecerunt Acidalius cum aliis' *Ritschelius*. Herclus te
 amabit *Bugge l. s. s. Gepperti lectione fretus* cena CD. coena
 Z 'prandio aut cena malim' *Ritschelius* tibi] cibo *Bothius*
 Hercules te amabit: prandio, cenam tibi? *Geppertus Stud. Plaut. vol. II*
p. 40 224. Sic A, nisi quod ADNUISTIN et MELIORISDABIT(T incerta)

Ehen D 225. 'Interpretamentum est' *Ritschelius Guyeto duce*
 Sic A, nisi quod PARASITOS Nulli *Dousa fil. cum A. Nullis*
libri praeter A parasito *Dousa. parasitos libri cum A* Nullis
 — parasitis *Gulielmius* Versum post v. 231 collocat *Bugge l. s. s.*

„V. 226—230 hoc ordine collocat *Acidalius*: 229. 230. 226—228
libri cum A, sed ut in A v. 226 a prima manu omissum altera ma-
nus [immo m. prima, ut vid.] litteris minoribus inseruerit talibus, qua-
libus Argumentum Pseuduli scriptum est cuius exemplum A. Maius
aeri incidi iussit [non his, sed eisdem quibus reliqua scripta sunt, licet
minoribus sane]“ *Ritschelius*. Traditum ordinem servat *Bugge l. s. s.,*
neque mihi omnes scrupuli exempti sunt 226. Sic A Cauilla-

tiones] i ante o e corr. B. Captationes *Guyctus* adsentatiuntulas
 D. assentatiunculas F 227. Sic A, nisi quod AP vel min. prob. AD

per iuratiunculas B. periuratiunculas C. per iurati uncultas D.
 periurariunculas F. periuraciunculas Z 228. Sic A robigino-

sam B cum A. rubiginosam reliqui strigilem *libri praeter A, Rit-*
schelius 229. Sic A, nisi quod UELIUNCTIONES Ad unctiones *Rit-*
schelius. Vel unctiones *libri praeter A. Vel ad unctiones Acidalius.*

Vel punctiones *Bugge l. s. s.* grecas BCD subdatorias B

230. Sic A, nisi quod UELALIAS et CRAPULARIAS Vendo uel lalias

Parasítum inanem, quó recondas réliquias.

Haec uéniuisse iám opus est quantúm potest,

Vt, decumam partem inde Hérculi pollúceam. 233

CROCOTIVM

Ecástor auctiónem hanc haud magní preti. 235

Adhaésit homini ad ínfumum uentrém fames.

Adíbo ad hominem.

GELASIMVS

Quís haec est, quae aduorsúm uenit?

233. *Priscianus IX 56 (Gr. l. II p. 491, 20): polluceo polluxi. Plautus in Stichos: 'ut . . . polluceam'*

Bugge duce Bergkio Diar. ant. stud. a. 1855 p. 295. Vel alias libri praeter A. Vendo: puluillos (malacos crapularios) Ritscheliuss dubitanter. Vendo: eulalias Darnmannus Observat. in locos nonnullos Stichi p. 7 malacas crapularias] mala castra pularias (pullarias D) BCD. malacas ampullarias FZ. malacas alias crapularias mss. Schobingeri. malis malacas ampullarias Pylades et crapularias substituto Camerarius. Locus vix sanatus est Vel ad alias magis malacas crapularias Acidalius 231. Sic A V. 232. 233 errore in A post 208 scripti recte hic redeunt

232. HAECEUENISSEIAMOPUSESTQUANTUMPOTEST A priore loco: HAECEUENISSEIAM(sup. v. TEM)PUSESTQUANTUMPOTEST idem posteriore loco Haec ueniuisse (vel uenum iuisse) Fleckeisenus Exerc. p. 48. Haec (Hec BC) uenisse (uaenisse F) libri praeter A. Haec ueniisse Bentleyus 233. Sic A utroque loco, nisi quod sine inde Uti Camerarius partem inde Muellerus Pros. Pl. p. 695. partem libri cum A et Prisciano. partem si Ritscheliuss. partem ex uoto Pylades, quod transiit in Prisciani exemplum Putschianum. partem hinc vir doctus in Gersdorffii Repert. a. 1851 IV p. 187 234. Ex Ambrosiani scriptura Ritscheliuss coniecit, versum hoc loco intercidisse talem: Eo maior spes sit me utero parturum famem. Adversatur Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 41 235. Sic A, nisi quod EO(vel C)-MAI(vel T, min. prob. E)OR et omisso hanc Mecastor Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 41. Eo maiorem Darnmannus I p. 34 autionem D¹Z. auctiones Scaliger. auctiunculam Kochius Mus. Rhen. vol. 32 (a. 1877) p. 100 hanc haud Ritscheliuss. haud libri. non idem Ritscheliuss in adnot. cum Guyeto. ecçam haud Muellerus Pros. Pl. p. 524

pretii (precii FZ) libri praeter A 236. Sic A, nisi quod INFIMUM Ante Adhaesit spat. CD Adhesit BCDI' infimum C (adinf.) DFZ cum A. infirmum B 237. ADIBOADIHOMINEM#QUISHAECEST-QUAEMIHIADUORSUMUENIT A adhibo D¹ ad B cum A. om. reliqui Quis haec est FZ cum A. Quis hec est C. Quis hec est D. Quis hec ee B. Quist Ritscheliuss quae aduorsum uenit Fleckeisenus. quae

(que BC. ⁱ q D¹. ^e q D⁴) aduorsum it mihi (aduorsūd mhi B) libri praeter A, quibus abutitur A. Muellerus in Progr. Badensi ed. a. 1873 p. 18 quae mi aduorsum uenit Ritscheliuss cum A quist haec quae aduor-

Epignómi ancillast haéc quidem, Crocótium.

CROCOTIVM

Gelásime, salve.

GELASIMVS

Nón id est nomén mihi.

CROCOTIVM

Certó mecastor íd fuit nomén tibi.

240

GELASIMVS

Fuít disertim, uérum id usu pérdidi:

Nunc Míccotrogus nómine e ueró uocor.

CROCOTIVM

Ecástor risi múltum.

GELASIMVS

Quando aut quo ín loco?

CROCOTIVM

Hic, quom aúctionem praédicabas péssumam.

241. *Nonius* p. 509, 18: disertim ... Plautus in Stichos: 'fuit ... perdidit' disertim ex hoc loco excerpserit gloss. Pl.: cf. *Ritscheli* Op. vol. II p. 279

sum it mihi inter alia *Muellerus Pros. Pl.* p. 266 Cf. *Seyffertus Philol.* vol. 29 (a. 1870) p. 412 et *Stud. Plaut.* p. 26 238. E(vel I)PIGNOMIANCILLAHAECQUIDEMESTCROCOTIVM A ancillast haec quidem *Ritscheli* ancilla haec (hec BC. haec sup. scr. D¹) quidem est libri cum A crococium DZ 239. Sic A, nisi quod GEIASIME gelasine DF id est B (ex corr.) C cum A. est id DFZ 240. Sic A, nisi quod CERTO et TIBI Certo me castor BCD. Certon ecastor F 241. Sic A, nisi quod DISERTI(vel E)MUE(vel I)RUM disertim *Nonius*, gloss. *Plaut.* cum A. disertum B. desertum CDFZ uerum om. *Nonius* id] in *Gruterus* 242. Sic A miccot rogos B cum A (in quo pro T etiam P legi potest). micotrogus CDZ. mitotrogus F. misotrogus 'prisca exemplaria' Pii ex uero libri praeter A 243. EUECASTORRISITEHODIEMULTUM#QUANDOAUTQUOINLOCO A Ecastor risi *Guyetus*. Eue castor risite hodie B. Eu ecastor risit (si sup. scr.) ehodie D. Ey. ecastor risi te hodie C. heu ecastor risi te hodie FZ. Au, risi te hodie *Ritscheli* coll. v. 258. Eu ecastor risi sine te hodie *Muellerus Pros. Pl.* p. 723 multum om. *Bentley*, *Bothius* in loco B

Duo olim exstitisse versus hos:

Eu ecástor semper míhi quidem tu Gélasimu's.

Nam risi te hodie multum e. q. s.

suspiciatur *Studemundus* teste *Richtero de partic. exclam.* p. 33 244. Sic A, nisi quod PRAEDICABAS#PESSIMA cum libri praeter A praedicabas pessumam *Ritscheli*. predicabas (praedicabas DZ) GE. Pessuma libri

GELASIMVS

Eho, an aúdiuisti?

CROCOTIVM

Té quidem digníssumam.

245. 246

GELASIMVS

Quo núnc is?

CROCOTIVM

Ad te.

GELASIMVS

Quíd uenis?

CROCOTIVM

Panégyris

Rogáre iussit téd hoc opere máxumo,
Mecúm simitu ut íres ad sesé domum.

GELASIMVS

Ego ílluc mehercle uéro eo quantúm potest.
Iamne éxta cocta súnť? quot agnis fécerat?

250

CROCOTIVM

Illá quidem nullum sácrificauit.

GELASIMVS

Quómodo?

praeter A, nisi quod pro GE. spatium B 245. 246. Eho a v. suo separavit
Ritschelius Sic A, nisi quod TI vel min. prob. TE Ehon libri
praeter A audiuiſti *Pylades cum A.* aut luisti B. audisti C D F Z
Pers. om. B sine spatio dignissimam (meū ex ma D²) libri *praeter*
A 247. Sic A, nisi quod PANEGYRIS adte B C panegyris
F'Z cum A. panegiris B C D. *Philumena Ritschelius* 248. RO-
 GARE(vel I)IUSSITTEUTOPEREMAXIMO A ted hoc *Bugge Opusc.*
ad Madvigium p. 180 sq. te ut libri cum A. temet cum *Grutero Rit-*
schelius. ted ut *Bothius.* te nunc *Guyetus* maxumo F. maximo
reliqui cum A. 249. MECUMSIMITUUTIRESE(vel I, T)OQUANTUM-
 POTEST *extremis verbis errore ex v. sequenti, ubi redeunt, illapsis*
A Metum D si mitu B. simitii D. simul F ut ires C Z
cum A. utires B D. ires F. adires *Bothius* adsese B 250.
 Sic A illo (ille F) libri *praeter A* illo tecum hercle *Muellerus*
Nachtr. p. 53 me hercle B C. me hercule F Z. *Vide Bentleium*
ad Eun. I 1, 22 potis *Fleckeisenus* 251. IAMNEEXTACOCTA-
 SUNTQUOTAGNISFECERAT A *Spat. praemittunt C D* Iam ne B C.
 namne D extactocta B quot agnis *Camerarius cum A: idem*
in B adscripsit Camerarius. quod tac nis B. quod tacnis C. qđ
 tamis D F. quod tarmis Z: quod tramis *Scutarius* 252. Sic A,
 nisi quod SACRIFICAU(vel B)IT sacrificauit B. sacrificabit C D F Z
 V. 253 sq. sic turbati sunt in A:

Quid ígitur me uolt?

CROCOTIVM

Trítici modiós decem

Rogáre opinor.

GELASIMVS

Méne, ut ab sesé petam?

CROCOTIVM

Immo út tu a uóbis mútuom nobís dares.

255

GELASIMVS

Nega ésse quod dem míhi nec granum trítici
Neque áliud quicquam, nísi hoc quod habeo pállium.
Linguám quoque etiam uéndidi datárium.

CROCOTIVM

Au,

QUIDIGITURMEUOLTME NEUTASESE PETAM

TRITICIMODIOSDECEMROGAREOPINORTEUO(min. prob. U)LT

253. uolt *F'* modios (os in ras.) *C* 254. rogare (re sup. scr. m. 2)
D opinor. GE. Mene, ut ab sese cum *Grutero Ritschelius*. opinor
te uolt. GE. mene ut ab sese libri, nisi quod spat. pro GE. et uol *B*.
opinor uolt. GE. mene ab sese ut *Guyetus*. opinor te uolt. GE. mene?
ab se ut *Bothius* 255. Sic *A*, nisi quod UT(min. prob. F et I)AUOBIS-
MUTUUM Immo ut tu a uobis scripsi duce *A*. Immo ut abste libri
praeter *A*. Immo ut a uobis *Loewius Anal. Pl. p. 176*. Immo tu
ut vel ut tute abs te *Ritschelius*. Immo hercle ut abs te *Pylades*
mutuum *B*. mutuum reliqui cum *A* Verba nobis — mihi
(v. 256) in ras. *C* dares libri cum *A*. dates *Seyffertus Stud. Pl.*
p. 7. duis cum *Bothio Ritschelius* 256. Sic *A*, nisi quod NEC-
MIHINECMUTUC(min. prob. O)M Nega *Bothius cum A*. Negato libri
praeter *A*. Negato cod. *Scaligeri* dem mihi nec granum tritici scripsi
expulso glossemate. dem nec mihi nec mutuum libri cum *A*, quod def.
Spengelius Plaut. p. 58. dem mihi nec quod uolt mutuom *Ritsche-*
lius. dem nunc mihi nec mutuom *Bothius*. dem nec mu nec mu-
tuum *Gruterus Varrone de l. lat. VII 101 M. abusus*. dem nec me-
dimnum mutuom *Muellerus Nachtr. p. 143* Verba nec mutuum —
pallium in ras. *C* Negato mihi esse nec quod dem isti mutuom
Fleckeisenus. Negato mihi esse nec quod mutuom duim *Bugge Philol.*
vol. 31 (a. 1872) p. 248. Nega mi esse quod dem mutuum neque triti-
cum *Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 75* 257. Sic *A* (Q:) quic-
quam *CDFZ* cum *A*. quisquam *B* nisi hoc *B* nisi quod habeo
hoc *Bothius, Ritschelius*. nisi quod habeo *Guyetus* 258. 259.
LINGUAMQUOQ·ETIAMUENDI(vel E)DIDATARIAM *A* uendidi datariam
Bothius cum A. uendidit ariam *B*. uenditariam reliqui Ceterum
verba Linguam — uendi[tariam] in ras., ubi initium proximi v. scrip-
tum erat, *C* Au (pro quo Hau *F* et Hand *Z*) proprium v. esse vo-

Nullán tibi linguast?

GELASIMVS

Quaé quidem dicát 'dabo',

260

Veterém reliqui: eccíllam, quae dicát 'cedo'.

CROCOTIVM

Malúm tibi di dent * * * *

GELASIMVS

Malúm quidem si uis, haéc eadem dicít tibi.

CROCOTIVM

Quid núnc, ituru's án non?

GELASIMVS

Abi sané domum: ●

Iam illó uenturum dícito. propera átque abi.

265

Demíror, quid illaec me ád se arcessi iússerit,

Quae númquam iussit me ád se arcessi ante hunc diem,

luerat Ritschelius: in libris cohaeret c.v.260 260. Cf.259 AUNULLAM-TIBILINGUAEST#QUAEQUIDEMDICATDABO A Nullan Ritschelius duce A. Nulla libri praeter A lingua est GE. quae quidem dicat dabo | Veterem B C D F' Z (nisi quod in B spat. pro GE. et verba quæ — dicat in ras. C) Gelasimo continuantes, quae inde a Pylade sic distinguuntur: lingua est, quae quidem dicat dabo? GE. Veterem 261. UENTRI(vel E)RELIQUIECCAMQUAEDICATCEDO A Veterem] Peregre Luchsius Studemundii Stud. vol. 1 p. 29. Ventri def. Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 42 riliqui D eccillam Bothius. eccam illam libri praeter A quæ C Veniuit. relicua eccam est (vel etiamst) quae dicat cedo Muellerus Pros. Pl. p. 690 262. 263. „Duorum versuum vestigia latere in A:

MALUMQUIDEMSIUIS#HAECEADEMDICITTIBI

concedet, qui haec cum reliquorum librorum scriptura contulerit:

Malum tibi di dent. GEL. haec eadem dicit tibi

Vbi verba Malum — dent in ras. C, dii F', GE sine spat. om. B, toti autem v. GEL praemittit C (iterans ante haec): denique pro haec habent hæc BC, hec D. Exemplo qualia excidere potuerint haec sunt:

Malum di tibi dent, mihimet si dicas cedo“

Ritschelius 262. di tibi Ritschelius Malum isti di dent linguae quae dicat cedo vel Malum dibi di dent cum ista quae dicat cedo Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 28 263. hoc eadem dabit Ritschelius 264. Sic A, nisi quod ITURUS et ABI iturus libri cum A. annon BC Abi] bi cum spat. B Verba Abi — ad se v. 267 in ras. C 265. Sic A, nisi quod DICITO et q: abii C 266. Sic A, nisi quod DE vel DI ab initio et ILLAECMEADSE illec C. illec DZ adse B: om. F' accersi libri praeter A 267. Sic A, nisi quod HUNCDIEM Quæ C nunquam C accersi libri praeter A

Postquám uir abiit éius. miror quíd siet:

Nisi út periculum fiat, uisam quíd uelit.

Sed éccum Pinacium éius puerum. hoc sís uide: 270

Satin út facete aequé átque ex pictura ástitit?

Ne iste édepol uinum póculo pauxíllulo

Saepe éxanclauit súbmerum scitíssume.

272 sq. *Placidus* p. 38, 25 ed. *Deuerl.*: exanclare exhaustire, a graeco ueniens, quod quidem uerbum Plautus, saecularis poeta comicus, posuit in *Sticho*: 'ne iste . . . exanclauit' Cf. *Sergius de littera* (*Gr. lat. vol. IV* p. 477, 10): nam ante l numquam inuenitur d, uerum in paucis t, ut exantlauit, quod in Plauto lectum est, hoc est exhaustiuit *Nonius* p. 292, 7: exanclare significat exhaustire. Plautus in *Sticho*: 'ne . . . scitissime'

268. Sic A, nisi quod UIR si et C 269. Sic A periculum F
 270. Sic A, nisi quod PINACIUM et omisso SIS ec cum B
 Pinacium *Bothius* cum A cum hic tum per totam fabulam, permire tamen seruans mulieris idem nomen: contra quem *Balbachius* dixit *Observ.* p. 45 sq. piacium B. dinacium CDFZ hoc sis uide *Fleckeisenus Philol. vol. II* (a. 1847) p. 90. hoc uide libri cum A, *Ritscheli*us, qui tamen in adnotatione *Fleckeisenianam* scripturam elegantem dicit et fortasse veram em vel incedit intercidisse suspicatur *Muellerus Pros. Pl.* p. 690: hiatum defendit *Hermannus Elem. doctr. metr.* p. 191 271. STATUTFACETEATQ·UTPICTURAASTITIT A facete aequé atque ex pictura *Fleckeisenus*. facete atque ex pictura (expictura CD) libri praeter A. faceted atque ut pictura *Loewius Anal. Pl.* p. 176. facete atque ex picturad *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 64: cf. *Muellerus Nachtr.* p. 72 sq. facete atque ex pictura hic *Pylade auctore Acidali*us 272. NEISTEEDEPOLUINUMPOCULO-PAUXILLULO A edepol uini *Placidi* R, de poluini H, de polluine G poculo] uide *Fleckeisenus Philol. vol. II* (a. 1847) p. 112. pauculo *Placidi* H, paulo G uinum poculo exanclaut (exanclauet P) plantus in penulo saepe exanclauit codices *Nonii* HP 273. SAEPE-EXANCLAUTSUBMERUMSCITÍSSUME A Sepe CD exanclauit (ex an clauit B) libri cum A, *Nonius*. exaclauit *Placidi* H, exanclauit G. exantlauit *Sergius* sub merum BD. submersum F. submetrum Z. merum *Nonius* scitissime (scitis sume B, scitissime Z) libri cum A. scitissime *Nonius*

PINACIVM. GELASIMVS

PINACIVM

Mercúrius, Iouis qui núnťius perhibétur, numquam aequé patri
Suo núnťium lepidum áttulit, quam ego núnc meae nuntiábo
erae. 275

Ítaque onustum péctus porto laétitia lubéntiaque:
Néque lubet nisi glóriose quícquam proloquí profecto.
Amoénitates ómnium uenerum ét uenustatum ádfero,
Ripísque superat mi átque abundat péctus laetitiá meum.
Nunc tíbi potestas ádipiscundist glóriam, laudém, decus: 280
Própera, Pinaciúm, pedes hortáre, honesta dícta factis,
Eraéque egenti súbueui * * * *

276. Cf. *Loewii Prodr.* p. 275: lubentia: libidine uel uoluptate.
Cf. *Placidus* p. 62, 20 ed. *Deuerl.*

Act. II scaena 1 PINACIVM GELASIMVS A. PVER PARASITVS B. DINACIV PVER GELASIM' PARASIT' D³: item FZ, nisi quod Gelasinus F. om. C „V. 274—308 octonarii iambici sunt, quibus trochaici mixti octonarii 276. 277. 281. 291. [?] 292. 302, septenarii ut videtur 288. [?] 293. 306. Continuatione numeri copulatos v. 274—283 Hermannus interpretabatur *Elem. doctr. metr.* p. 175“ *Ritscheli* 274. Sic A, nisi quod IOVIS et NUNTIVS ercurius cum spat. C nuncius CD numquid B. nunquam C eque C. aequé D 275. Sic A, nisi quod ERAENUNTIABO nuncium CD meę C nuntiabo erae *Ritscheli*. aere nuntiabo B. ere nunciabo C. nunciabo D¹. ere nunciabo D². herae nuntiabo FZ quem ego nunc erae meae nuntiabo *hypermetrum defendit cum Hermanno Kiesslingius Anal. Pl.* p. 11 276. ITAQ·HONUSTUMPECTUSPEORTOLAETITIALIBENTIAQUE A atque D¹: corr. D² laetitia ex latitia corr. B. letitia D. letitia C. leticia FZ lubentiaque D¹. libentiaque BCD² cum A 277. Sic A, nisi quod IUBET lubet Z cum A, qui iubet. libet reliqui gloriosse B proloqui] proloco B profecto vulgo constructum cum proximis superioribus iunxit *Ritscheli* 278. Sic A, nisi quod UENUSTATEM A Amoenitate somnium B et libri cum A. atque *Camerarius* uenustarum F adfero B cum A. affero CD²F. afferit D¹. afferet Z 279. Sic A, nisi quod RIPISQ· et MIHIATQ: Ripasque *Lambinus*. Nimisque Iuntina superat BCZ cum A. exuperat D¹. exsuperat D² mihi libri cum A atque D². at D¹ habundat BD leticia B. letitia C. letitia D. laetitia F V. 280. 281 hoc ordine ponit *Bothius*, inverso libri cum A 280. Sic A, nisi quod ADIPISCENDAST adipiscendi est libri praeter A Nunc potestas tibi apiscendist proponebam dubitanter *Anal. Pl.* p. 103 281. Sic A, nisi quod PEDE(vel IUS et HONESTA Propera *Acidalius* cum A. Propterea reliqui Pinacium B cum A. dinacium reliqui ortare D honesta D fac *Hermannus* 282. ERAEQ·GENTISUBUENIBENEFAC-

Quae misera in expectatione est Epignomi aduentum uiri:
Proinde ut decet, uirum amat suum, cupide expetit. nunc,
Pinacium,

Age ut placet, curre ut lubet: caue quemquam flocci feceris: 285
Cubitis depulsa de uia, tranquillam concinnam uiam.
Si rex obstabit obuiam, regem ipsum prius peruortito.

GELASIVS

Quidnam dicam Pinacium

288^a

MALORUM TUUM A Eraeque C. Eraeque r ex g inter scrib. corr.) D
egenti Z. genti BCD cum A. merenti F, codd. Lambini
subueni] subueni bene facta malorum tuum B cum A. subueni bene-
facta maiorum tuorum CDF. subueni. benefacta maiorum tuorum ex
auge Z, e r. 303 ut apparet ascito exange. 'Sed ex eo loco totum po-
tius hemistichium irrepsit et tale quiddam perulit quale hoc est:

Eraeque egenti subueni, [benefactis adiuta eam tuis].

Serrato r. 280. 281 ordine sic transposuit Guyetus duce Acidalio:

Benefacta maiorum tuorum exange. heraeque subueni?

Ritschelius Verba benefactis (sic) maiorum tuum (sic) def. Winterus
p. 67 De trochaico versu cogitat Muellerus Pros. Pl. p. 180: nil inter-
cidine videtur post subueni Spengelio Reformrörschlaege p. 416 283.

Sic A, nisi quod MISERA Que C misera in Ritschelius cum
A. misera libri praeter A expectatione expectatione BC, est libri
cum A aduentum B cum A. aduentu reliqui: aduentus rel ad-
uenti Douss Expl. IV 17. aduentus Ritschelius. Cf. Spengelius
l. s. s. p. 116 'Bonum septenarium trochaicum efficiunt quae vul-
gantur: Quae misera expectatione est Epignomi aduentus uiri' Rit-
schelius Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 315 in expectatione Epignomi

aduentus uirist Fleckeisenus 284. Sic A, nisi quod PROINDE et AMAT-
UIRISUUM Pro inde B uirum amat suum Guyetus. amat uirum
suum libri cum A. suum amat uirum Muellerus Nachtr. p. 9 amat
delet Bergkiius Diar. antiqu. stud. a. 1855 p. 290 cupide expetit. nunc
Pinacium ex A Ritschelius, nisi quod et praemittit. cupide. nunc expidi
pina cui? B. cupide. nunc expedi pinacium reliqui. Dinacium primus
Saracenus 285. Sic A, nisi quod UT et CAUE et FLOCCI curre FZ
cum A. currere BCD caueque quam D floccifeceris C 286. Sic
A, nisi quod CUBITIS et UIAM deuia BCD ē cinnauia B 287.

Sic A, nisi quod OBUEl PSTATITOBUIAMREGENIPSUM et PERCORTITO
obstabit obuiam D'FZ. obstabitor (stabitor in ras. C) uiam BCD¹

V. 288^a et 288^b ita describunt AB: quam descriptionem defendit
Hermannus Elem. p. 184. Uno versu comprehendit cum reliquis Ritsche-
lius sic scribens:

Quidnam dicam Pinacium tam lixabundum currere?

tam lubenter pro glossemate habuit Bothius, lubenter Ritschelius qui
lixabundum (cf. Locuius Anal. Pl. p. 176) Scaligero debet. Idem ad-
notat rix defendi posse versum hoc exformatum:

Quidnam tam dicam Pinacium lasciuibundum currere?

288^a. QUIDNAM PINACIUM A dinacium libri praeter AB

Lascíuibundum tám lubentem cúrrere? 288^b
 Harúndinem fert spórtulamque et hámulum piscárium.

PINACIVM

Sed tándem opinor aéquiust erám mihi esse súpplícem 290
 Atque óratores mittere ad me dónaque ex auro ét quadrigas,
 Quí uehar: nam pédibus ire nón queo. ergo iám reuortar:
 Ád me adiri et súpplícari mi égomet aequom cénseo.
 An uéro nugas cénseas nilue ésse quod ego núnc scio?
 Tantum á portu adportó bonum, tam gaúdium grande ád-
 fero: 295
 Vix ípsa domina hoc, sí sciat, exóptare ab deis aúdeat.

288^b. *Glossae Festi* p. 116, 9: lixabundus: iter libere ac prolixè faciens et *Isidori* lixabundus qui ambulat uoluptatis causa dicitur (ita *Maius VI* p. 532^a) huc vix spectant: cf. *Loewius Prodr.* p. 275

288^b. Sic A, nisi quod CURRERE tam lubenter libri praeter A
 289. Sic A, nisi quod FERTSPORTULAMQ:ETHAMUM Harundinem (H in ras.) C hamulum solus B. hamum reliqui cum A 290. Sic A, nisi quod TANDEM et AEQUIUMST opinor aequius (equius C) est libri praeter A, nisi quod aequius B heram Z Sed tandem opino aequomst eram mihi esse supplicem atque eam *Ritscheli*us: cf. v. 291
 291. Sic A, nisi quod ATQ: et DONAATQ: vel DONATAQ: vel min. prob. DONAMQ: dona que B Oratores mittere ad me donaque ex auro et quadrigas *Ritscheli*us: cf. *Kiesslingius Anal. Pl.* p. 11 sq. 292. Sic A, nisi quod ERGONAM uear B ergo iam FZ. ergonam BD cum A. ego nam C 293. ADMEADIREETSUPPLICARIEGOMETMIHIAEQUOMCENSEO A adiri *Ritscheli*us duce A. iri libri praeter A mi egomet *Ritscheli*us. egomet mihi libri. egomet mi *Mahlerus de pron. colloc.* p. 13. mi egomet me *Muellerus. Pros. Pl.* p. 34 censeo aequum (aecum B. equum C) libri praeter A 294. ANUE(E dubia)RONUGASCENSEASNIHILESSEQUODEGONUNCSCIO(IQ dubiae) A GEL. praem. CDZ, DIN. insequenti versui An] 'Fortasse Ne potius, sine interrogatione' *Ritscheli*us censeat cod. *Scaligeri* nilue *Ritscheli*us. nihil libri cum A. id *Spengelius Reformvorschlæge* p. 416. nihilque *Acidali*us. nihili *Scaliger, Bothius*: cf. *Langenus* p. 98 nihilue esse ego quod *Fleckeisen*us 295. Sic A, nisi quod AD(vel F)FERO a portu *Pylades* cum A. hortu B. portu reliqui adporto B cum A. apporto reliqui boni *Fleckeisen*us affero (adfero B) grande libri praeter A: transposuit iam *Acidali*us 296. VIX-IPSA DOMINAHOCNI(min. prob. E)SCIASEXOPTAREABDEISAUDEAT A si *Ritscheli*us. ne si B. nisi reliqui praeter A ex optare B. expectare F a dis audeat *Pylades*. adist audeat B, prope *evanido* arbitror m. eadem adiecto. adist audeat (sic cum vacuo spatio) CD. a di audeat Z. audeat F

Nunc ultro id deportem? haú placet, neque id uiri officium
árbitror.

Sic hoc uidetur míhi magis meo cónuenire huic núnctio:
Aduórsum ueniat, ópsecret, se ut núnctio hoc inpértiam.

Secúndas fortunás decent supérbiae. 300

Sed tándem quom recógito, qui pótuít scire haec scíre me?
Nón enim possum quín reuortar, quín loquar, quin édissertem,
Erámque ex maerore éximam, benefácta maiorúm meum
Exaúgeam atque illam aúgeam insperáto opportunó bono.
Contúndam facta Tálthybi contémnamque omnis núnctios: 305
Símulque ad cursurám meditabor ád ludos Olýmpios.

297. Sic A, nisi quod NEQ. IDUIRIOFFICIUMARBITOR id] hoc libri
praeter A haud libri praeter A uiri Gulielmus cum A. uero libri
praeter A 298. Sic A, nisi quod UIDEATUR et CONVENIRE Sic Pisto-
ris et Acidalius cum A. Hic BCDZ. om. F mihi uidetur F cōue-
nire B huic FZ cum A. huc BCD nuncio CD 299. ADUERSUM-
UENIATOPSECRETSE(vel I)UTNUNCTIOHOCIMPERTIAM A Aduersum ut
libri praeter A obsecret libri praeter A nuncio CD inpertiam
B. imperitiam C. impertiam reliqui cum A 300. Sequitur senarius
defensus ab Hermanno Elem. doctr. metr. p. 164: cuius initium paullo
remotum est in A: octonarium effecit Ritscheliuss decent fastidia et scri-
bens Sic A, nisi quod SUPERBLAE super uie B 301. SEDTAN-
DEMCUMRECOGITOQUIPOTUITSCIRE(vel I)HAECSCIREME A cum libri cum
A 'potuit] an potis est potius?' Ritscheliuss poterit Muellerus Nachtr.
p. 145: cf. Luebbertus Gramm. Stud. vol. II p. 44 hec C scire (i s. v.) D

302. NONENIMPOSSUMQUINREUORTARQUINLOQUARQUINE(E dub.) et in
proprio v. DISSERTE(vel I)M A In CDFZ hic v. deest. Eo spectat
quam post me notam (⊕) C habet quin edissertem Pareus. qui me
disser te B. quin edisertem Camerarius Enim non et edisserte quin
loquar Winterus p. 67 mire 303. ERAMQUAEXMAEROREEXIMAMBENE-
FACTAMAIORUMMEUM A Eramque ex BCD. Heramque ex F, Pius.
He namque ex Z. Eram quin duce A Bugge Tidskrift for Philol. vol.
VII 24. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 109 moerore Z. me rore B.
merore CDF maiorum FZ cum A. malorum BCD meum (um
in ras.) C 304. Sic A, nisi quod ATQ. ILLAM et DOMO pro bono
Exaugeam in ras. C insperato Acidalius cum A. ex insperato re-
liqui opportuno F cum A. oportuno BCDZ. a portu Gulielmius
Verisim. I 24 bono idem. modo libri praeter A. cf. ad v. 338

305. Sic A, nisi quod FACTATHALTHUBI facta thalthibi C. factat
althibi B. facta thalthibi D. facta Thaltibii Z. facta thalthibo
F ctemnâque B. contundamque D¹: corr. D² nuncios C

306. Sic A, nisi quod SIMULQ. et MEDITABORMEADLUDOSOLYMPIOS
Simulque ad cursuram (adcursuram B) libri cum A. Simulque
cursuram Ritscheliuss addens: 'nisi Simul ad c. m. ad defendes'
meditabor Ritscheliuss. meditabor me libri cum A olimpie BCD.
olympiac FZ Versum iambicum defendunt Muellerus Pros. Pl.

Sed spátium hoc occidít: breuest currículo: quam me paénitet.
Quid hóc? oclusam iánuam uideo. íbo et pultabó foris.

Aperíte atque adproperáte, fores facite út pateant: remouéte
moram.

Nimis haéc res sine curá geritur: uide, quám dudum hic asto
ét pulto. 310

Somnóne operam datis? éxperiar, fores án cubiti ac pedes
plús ualeant.

Nimis uéllem haec fores erum fúgissent, ea caúsa ut haberent
málum magnum.

Deféssus sum pultándo.

Hoc póstremumst: uae uóbis.

p. 143 et Winterus Ueber die metr. Reconstruction p. 35 307. Sic A, nisi quod HOCOCCID(D incerta)ITBREUEST et PAENITET spacium CDZ. stadium 'in priscis exemplaribus legi' Pius dicit occidit. breuest curriculo defendit Spengelius Reformvorschlage p. 416. oppido breuist curriculo Ritscheliu edidit: idem in adn. quod nimis breuist curriculo audebat. occidi! breue est Acidaliu. me occidit: breuis curriculi e. q. s. Kiesslingius et de Wilamowitzius Anal. Pl. p. 12 curriculo (alt. r sup. scr.) B penitet B. penitet CDF. poenitet Z 308. QUIDHOC-OCCLUSAMIANUAMUIDEOIBOETPULTABOFORI(min. prob E)S A fores(o ex u C) libri praeter A V. 309—312 servavit tetrametros cum AB Ritscheliu: dimetris Hermannus descripsit Elem. d. metr. p. 395, qui in libro de metris p. 130 cogitauerat de trochaicis numeris. Parum recte, ut de numerorum ratione saepius, Lomanus iudicauit p. 66 309. Sic A, nisi quod APERITEATQ·AP(min. prob. D)PROPERATE adque C appropriate FZ 310. Sic A, nisi quod ASTOETREPULTO hec C asto et pulto Taubmannus. asto (sequitur unius l. ras. in C) es pulto BCD¹. ast edes pulto D². aedes pulto Z. astem pultatum (pultatum etiam cod. Scaligeri) F 311. Sic A, nisi quod FORE(vel I)SANPEDES Som non B. Sum non CD. Non FZ: corr. Taubmannus ancubiti D ac pedes Lomanus. an pedes (anpedes D) libri cum A Quem v. Ritscheliu in adn. sic scribendum censet: Somnóne operam datis? éxperiar fores an cubiti mei plús ualeant. Male fores eiecit cum Guyeto Bothius 312. Sic A, nisi quod HAE et HABERENT-MANUM haec F. Schmidt de dem. pron. form. p. 45. hae (he C) libri cum A foges eum D¹. fores erum D². de mensura cf. Ritscheliu Prolegg. p. CCII. herum eicit Guyetus, 'unde profectus non inepte proponas: Nimis uellem haec fores fugissent' Ritscheliu fugis sentea B malum magnum Hermannus. manum BCD cum A. malum FZ. cf. Trin. 1062. malam rem Muellerus Pros. Pl. p. 123 versus catalecticum efficiens. anum Bugge Op. ad Madvigium p. 181. Versum iamb. def. Winterus p. 38 malum cum FZ scribens. Ne manum quidem verbo defensorem deesse tibi persuade ex Philol. vol. 36 (a. 1877) p. 723 V. 313—325 continuos dimetros Hermannus descripsit. In AB duo tetrametri sunt 319. 320 et 321. 322: reliqui dimetri omnes 313. Sic A 314. HOCPOSTREMUMST(vel E vel I)UAEUOBIS A

II 1, 35 - 42

Sed spatium hoc occidit: praesens

Quid hoc? occidit: praesens

Aperite atque auproperat

Nimis haec res: sin. cur. praesens

Somnóne operam datur: praesens

Nimis uellem haec fore: praesens

Defessus sum paulatim

Hoc postremum: praesens

143 et Winterus Ueber die

i quod HOCOCUM: praesens

dium 'in prius exemplum

ilo defendit Spengelium

ilo Ritschellius edidit

bat. occidi: praesens

s. Kierlingius et de

.scr.) B praesens

FRANJANT: praesens

libri praesens

Vandria Her

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

lib. p. 25

potis

LIBIS B

SIM PA

Gelaaimus

Philumenae

PANEGYR.

AB sunt haec:

rob. E/SUBIST

B, ubi est libri prae-

reliqui, faciatun mihi B,

Ritschellius hor:

haec? tun mi hostis uenia?

cum discipulis Spengelium Re-

obsecro hās frangit foris? ubi

hostis uenia? Contra iambiron

Quisnam obsecro has frangit

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

p. IV discipulis numeros: Quis nam

abist? Tun haec facis? tun mihi huc

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

tu mihi huc hostis uenia? cum tales

GELASIMVS

Ibo átque hunc compellábo.

315

Saluós sis.

PINACIVM

Et tu sálue.

GELASIMVS

Iam tú piscator fáctu's?

PINACIVM

Quamprídem non edísti?

GELASIMVS

Vnde ís? quid fers? quid féstinas?

PINACIVM

Tua quód nihil refert, né cures.

320

GELASIMVS

Quid istíc inest?

PINACIVM

Quas tu edés colubras.

GELASIMVS

Quid tam íracundu's?

PINACIVM

Si ín te

postremumst uae scripsi cum A. postremum est libri praeter A. postremum esto Ritschelius. postremumst bat Niemeyerus *Hermæ* vol. XIV (a. 1879) p. 450 a Ritschelii lectione POSTEMUM·UAT profectus: unde Ritschelius postremum fuit eliciebat. postremumst cum Geppertus *Plaut. Stud.* vol. II p. 42 Nunc hoc p. est uobis Hermannus. Hoc est postr. uobis Camerarius 315. Sic A compellabo Camerarius cum A. compello libri praeter A 316. SALUSSIS#ET(vel I)TUSALUE A saluus libri cum A PIN.] DIN vel DI C D F Z et sic in reliquis semper, quod amplius non notabo 317. IAMTUPISCATORFACTUS A factus libri cum A. Interrogantis esse Dousa vidit *Expl.* IV 17 318. Sic A, nisi quod PRIDEM Quam pridem B D edisti F Z cum A. dedisti B C D, quod defendit idem Buchholtzius, cui v. 312 manum placuit 319. Sic A, nisi quod QUIDFESTINAS fes B festinastua B: cf. v. 313—325 320. Sic A Pers. om. B sine spatio necures C D 321. Sic A istinc est libri praeter A. istic est Pius, Hermannus olim: istuc est idem alio tempore Quas tu edes colubras Hermannus cum A. qua tui descolubras B, ubi qua tu id escolubras correxit Camerarius. quas tu uides colubras reliqui. uites colubras 'in priscis codd.' esse Pius testatur. qua tu id re excolubras coni. Camerarius: quod cum 'suos veteres libros habere' Lambinus dicit, fidem rix habet. Contra Camerarium Muretus dixit *Var. lect.* XIV 19 Versum spurium existimat Weisius 322. Sic A, nisi quod SITE(vel I) iracundus libri cum A si in te (into B D) libri praeter A

Pudor ádsit, non me appélles.

GELASIMVS

Possúm scire ex te uérum?

PINACIVM

Potes: hódie non cenábis.

325

PANEGYRIS. GELASIMVS. PINACIVM

PANEGYRIS

Quisnam óbsecro has frangit fóris? ubi ubist? tun haéc facis?
tun mi huc hóstis uenis?

GELASIMVS

Salué: tuo arcessitú uenio huc.

PANEGYRIS

Ean grátia foris effringis?

323. Sic A, nisi quod APPELLES assit libri praeter AB 324.

Sic A, nisi quod SCIREEXTE ex te scire D exteuerum B

325. Sic A Din. om. C potes F'Z cum A. potest BCD. potis
Ritschelius cenabis BDF cum A. cenabis C. coenabis Z

Act. II sc. 2 PANEGYRIS PARASITUS A. PANECIRIS B
erasis inter P et A duabus litteris. PANEGIRIS M CELASIM' PA-
RASIT' DINATIV' PVER D³. om. C. Panegyris mulier. Gelasimus
parasitus. Dinacium puer F'Z, nisi quod Gelasinus F. Philumenae
nomen restituit Ritschelius 326. PANEGIRIS praem. D. PANEGYR.
C Anapaesticum feci octonarium ex duobus qui in AB sunt hisce:
QUISNAMOP(vel B)SECROHASFRANGITFORI(min. prob. E)SUBIST
TUNHAECFACISTUMIHUHOSTISUENIS

Quorum priore uis nam cum spat. C, fores (foris B) ubi est libri prae-
ter A: altero Tunc hec B, tun haec (hec C) reliqui, facistun mihi B,
facis tun mihi CDFZ Trochaeos edidit Ritschelius hos:

Quisnam óbsecro has frangit foris? tun fácis haec? tun mi hostís uenis?
ubi haec facis Fleckeisenus Anapaesticum descripsit Spengelius Re-
formvorschlaege p. 184 hunc: Quis nam óbsecro hās frangit fóris? ubi
is est? tun haéc facis, tun mi huc hóstis uenis? Contra iambicos
versus duo descripsit Winterus p. 68: Quisnam obsecro has frangit
fores? || Ubist? tune facis haec? tu mihi huc hostis uenis? cum tales
Bergkii Ind. Hal. a. 1862/63 p. IV descripsisset numeros: Quis nam
obsecro has frangit foris? ubist? ubist? || Tun haec facis? tun mihi huc
hostis uenis? 327. SALUETUOARCESSITUENIOEANGRATIAFORESEF-
FRINGIS A Anapaestos tutantur cum alii tum Spengelius l. s. s. et
Muellerus Pros. Pl. p. 109: trochaicum descripsit octonarium Ritsche-
lius omisso huc in adnotatione huc uenio proponens accersitu libri
praeter A fores BCD FZ

GELASIMVS

Tuos ínclama, tui délinquont: ego quíd me uelles uísebam.
Nam méd equidem harum míserebat.

PINACIVM

Ergo aúxilium properé latumst.

PANEGYRIS

Quísnam hic loquitur tám prope nos? an Gélasimust?

GELASIMVS

Pinácium.

PANEGYRIS

Vbist? 330

PINACIVM

Réspice ad me et relínque egentem párasitum, Panégyris.

PANEGYRIS

Pínacium

328. Sic *A*, nisi quod DELINQUONT *Anapaestos descripsi cum Muellero l. s. s. ut v. 329: trochaeos Ritschelius* Tuo sinclamatui *F*. Tuos inclamatui *BD*. Tuo sin clamatui *C* delinquont *B*. delinquunt reliqui praeter *A* iusebam *B* 329. NAMMEQUIDEMHARUMMISERABANT-
#ERGOAUXILIUMPROPERELATUMST *A* Nam med equidem harum *Ribbeckius de partic. lat. p. 41*. Nam (ante quam vocem spat. *C*) equidem harum libri praeter *A*. Nam me equidem harum *Spengelius l. s. s. miserebāt metiens et versum catalecticum efficiens. cf. Loewius Anal. Pl. p. 213* Versum trochaeis describentes Nam me quidem miserebat harum transposuit *Ritschelius*, ubi me quidem iam *Rittershusius*: Nam harum me quidem *Schmidtus de dem. pron. formis p. 51*: Nam me harum quidem *Bothius*: Nam miserebat me quidem harum *Crainius Ueber die Compos. p. 32* Ergo (*r e corr.*) *C* latun ē *B*. latum est reliqui cum *A* 330. QUISNAMHICLOQUITURTAMPROPENOS#PINACIUM-
#UBIISST *A* Quis nam *C* loquitur hic *Ritschelius* propenas *B*: propenos *m. eadem corr.* an Gelasimust addidi: *om. libri* GEL. cum *Acidalius Ritschelius*. DIN. *CD FZ*. spat. *B* cum *A* pinacium (sequitur spat.) ubi is est *B*. dinacium. PA. ubi is (is *om. F*) est *CD FZ*. Pinacium. PHIL. Pinacium? ubisst *Bugge Tidskrift for Phil. vol. 7 p. 25*. Pinacium? PHIL. Ubi is est, Pinacium? *Muellerus Pros. Pl. p. 252*. Pinacium. PHIL. Ubi is est? PIN. Respice *ex v. 331 Ritschelius* Ceterum hunc *v. spurium dicit Weisius* 331. Sic *A*, nisi quod PANEGYRIS Respice me libri praeter *A*. Ad med *Ritschelius: cf. v. 330* panegyris *DFZ*. panegiris *C*. pane giris *B*. Philumena *Ritschelius* 332. PINACIUMISTUCINDIDERUNT#NOMENMAIORES-MIHI *A* PA. sup. scr. *D*¹ Dinacium *CD FZ* istuc indiderunt *C* cum *A*. istuc indider *D*. istuc indidere *FZ*. istucindideri *B*

PINACIVM

Istuc índiderunt nómen maiorés mihi.

PANEGYRIS

Quíd agis?

PINACIVM

Quid agam, rógitas?

PANEGYRIS

Quidni rógitem?

PINACIVM

Quid mecúmst tibi?

PANEGYRIS

Meín fastidis, própudiose? elóquere propere, Pínacium.

PINACIVM

Iúbe me omittere ígitur hos, qui rétinent.

PANEGYRIS

Qui retinént?

PINACIVM

Rogas? 335

Ómnia membra lássitudo míhi tenet.

PANEGYRIS

Linguám quidem

Sát scio tibi nón tenere.

PINACIVM

Ita céleri curriculó fui

Própere a portu, tui honorís causa.

334. Propudiose tamquam adverbium hinc transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritscheli Op. vol. II p. 269 337. Charisius p. 124, 23: . . . celeri id est ab hoc et ab hac celeri: Plautus in Sticho: 'ita celeri' inquit 'curriculo fui'

333. Personarum notas inde ab hoc v. per totam scaenam CD nullas habent, nisi ubi contrarium testabimur Sic A, nisi quod MECUMESTTIBI Spat. post rogitem om. CD in fine versus mecum est libri cum A 334. MIHINFASTIDISPROPUDIOSE#(pro se# min. prob. SSEELOQUE-REPROPEREPINACIVM A Mein fastidis Scioppius Susp. lect. II 9. Mihi infastidis BCD. Men infastidis F. Men fastidis Z. Men rogas Camerarius Ante eloquere spat. ut vid. B pinacium BCD cum A. om. F'Z. Dinacium Camerarius 335. Sic A, nisi quod IGITUR et RETINENT#QUIRETINENTROGAS omisso spatio Post hos ut vid. spatium B 336. Sic A, nisi quod LASSITUDOMIHITENET V. 337. 338 hoc ordine exhibent BCD F'Z: inverso A 337. Sic A, nisi quod TENERE#vel 1) et CELERI fui BCD cum A, Charisius. iui F'Z 338. PROPEAPORTUTUIHONORISCAUSA#ECQUIDADPORTASDOMI A a portu C. portu Z tui honoris causa dubitanter retinui.

PANEGYRIS

Écquid adportás boni?

PINACIVM

Nímio adporto múlto tanto plús quam speras.

PANEGYRIS.

Sálua sum.

PINACIVM

At ego perii, quói medullam lássitudo pérbibit. 340

GELASIMVS

Quíd ego, quoi miseró medullam uéntris percepít fames?

PANEGYRIS

Écquem conuenísti?

PINACIVM

Multos.

PANEGYRIS

Át uirum?

PINACIVM

Equidem plúrumos:

Vérum ex multis néquiores nállum quam hic est.

PANEGYRIS

Quómodo?

GELASIMVS

Iándudum ego istunc aégre patior dícere iniusté mihi.

honoris causa tui cum Bothio Ritscheliuss Ec quid D adportas
 B cum A. apportas reliqui boni libri praeter A: cf. ad v. 304
 339. Sic A, nisi quod NIMIAPARTE(vel 1)MULTOTANTA ab initio
 Nimio adporto Ritscheliuss. Nimio inparti BC. nimio in parti D.
 nimio impartit F. nimio impartior Z tanto Pius, Salmasius,
 Acidalius. tanta libri cum A PA. om. CD sine spatio 340. AT-
 EGOPERIICUIMEDULLASLASSITUDOPERBIBIT A peri B quo ime-
 dullam B. cui medullam reliqui praeter A 341. QUIDEGOMISERO-
 CUIMEDULLASUENTRISPERCE(vel 1)PITFAMES A GEL. om. CD sine
 spatio cui misero libri praeter A percipit Gulielmius. peredit
 Palmerius. perreperit Lipsius Ant. lect. V 17 342. ECQUEMCONTE-
 NISTI ¶ MULTOS ¶ ADUIRUMECQUIDEM et in novo v. PLURIMOS A Ec
 quem C PA. post multos om. CD in principio versus ad libri cum A,
 nisi quod aduirum BC PIN. Equidem plurimos Buechclerus Mus. Rhen.
 vol. 12 (a. 1857) p. 132. ecquem (ec quem BCD) DIN. (om. F) Plurimos
 libri praeter A, Ritscheliuss, ubi quam plurimos Camerarius 343. Sic
 A, nisi quod NEQUIOREM et QUOMODO in novo v., ut de spatio non constet
 Spat. praem. CD exmultis C nequi orem B Mulieri tribuit
 Ritscheliuss quae una cum proximis Gelasimo libri, cum spatium ante Iandu-
 dum omittant 344. Cf. v. 343 IANDUDUMEGOISTUMPATIORDICEREIN-

Praéterhac si me ínritassis

PINACIVM

Édepo! essuriés male. 345

GELASIMVS

Ánimum inducam, ut ístuc uerum te élocutum esse ábitrer.

PINACIVM

Múnditias uolo fíeri: ecferte huc scópas simulque harúndinem,
 Vt operam omnem aráneorum pérdam et texturam ímprobam
 Deíciamque eorum ómneis telas.

GELASIMVS

Míseri algebunt póstea.

PINACIVM

Quíd? illas itidemne ésse censes, quási te, cum ueste única? 350

348 sq. *Nonius* p. 192, 9: araneae et feminini sunt generis... masculini. *Plautus* in *Sticho*: 'ut... telas' Cf. *Loewius Anal. Pl.* p. 178

IUSTEMIHI A Iam dudum libri praeter A. Nam iamdudum *Bothius* ego istunc aegre *Ritscheli*us. ego istum libri cum A, nisi quod ego sup. scr. D². 'Poteris etiam ego istum impune' *Ritscheli*us 345. Sic A, nisi quod PRAETERHAEC SIM E INRITASSI (vel E) S Praeter hac C. Preter hac B sime B meinritassis D esuries libri praeter A 346. ANIMU- MINDUCAMUTU ISTUCUERUMTEELOUTUMESSEARBITRER A ut ne istuc *Ritscheli*us. ut tibi istuc *Bugge Philol.* vol. 31 (a. 1872) p. 248. Cf. *Brixius Nov. ann.* vol. 101 (a. 1870) p. 777 locutum *Bothius* 347. Sic A, nisi quod EFFERTE et HARUNDINEM Mundicias BC uolo ex foro D¹ ecferte *Bothius*. hec ferte BCD. hic. ferte FZ Simul *Ritscheli*us *Proleg.* p. CXLVI et *Opusc.* vol. II p. 325, non in editione 348. Sic A, nisi quod TEXTURAM operam omnem libri cum A. operas *Nonius* araneorum libri omnes cum *Nonio*: cf. *Loewius Anal. Pl.* p. 178. araneorum cum *Pylade Ritscheli*us perdam] tergum *Nonius* improbam ex improbum ut vid. D. improbem B, *Nonius* 349. DEICIAMQ: EO (min. prob. A) RUM OMNEI STELAS MISERE- (vel I) ALGEBUNT POSTEA A Deiciamque *Nonius* cum A. De hic iam- que B. dehinc iamque CDZ. dehinc iam atque F eorum *Nonius* cum A, ut videtur. earum libri praeter A, *Ritscheli*us omnis libri praeter A. omnes *Nonius* GEL. om. F: spat. om. CD in versus principio Miseri algebunt *Fleckeisen*us. Miserae algebunt *Ritscheli*us cum *Camerario* (cf. A). miserae fulgebunt B. miserae fulgebant C. miserae fulgebunt DZ. miserae fulgebunt F. miserae frangebunt 'in quibusdam codd.' *Pii*: unde miserae frangebunt *Pylades* 350. QUID ILLOS ITIDEM- NECENSES ESSE QUASI TE CUM VESTE A UNICA A PIN.] GEL. F illos *Fleckeisen*us cum A. illas libri praeter A, *Ritscheli*us itidemne esse censes *Ritscheli*us. itidem esse censes libri praeter A. itidem censes esse *Bothius*. 'De illasne itidem censes esse cave cogites' *Rit- scheli*us. Aliqui censes esse ex A falso adfert *Geppertus Stud. Pl.* vol. II

Cápe illas scopas.

GELASIMVS

Cápiam.

PINACIVM

Hoc egomet, tu hóc conuerre.

GELASIMVS

Ego féceró.

PINACIVM

Écquis huc effert nássiternam cúm aqua?

GELASIMVS

Sine suffrágio

Pópuli tamen aedílitatem hic quídem gerit.

PINACIVM

Age tu ócius

Fínge humum, conspérge ante aedis.

GELASIMVS

Fáciam.

PINACIVM

Factum opórtuit.

352. *Festus* p. 169, 11: Nassiterna est genus uasi aquari ansati et patentis quale est quo equi perfundi solent . . . Plautus . . . et in *Neruolaria*: 'equis . . . aqua sine suffragio' Quae verba et in *Sticho* et in *Nervolaria* exstitisse censet *Bergkii Beitr.* p. 160: cf. *Ritscheli Opusc. II* p. 325 nasiterna: uas uinarium est apud *Placidum* p. 69, 3 ed. *Deuerl.*

p. 43 Proxima, a verbis Quasi tectum neste usque ad uenales logi sunt Illi (v. 390) et suo loco in Z apparent folii 215 paginam priorem implentia, et (sine Illi) errore aliquo mediae Persae (inter me et Argentum I 1, 40) inserta in folii 186 pagina posteriore posita sunt. Nec quicquam discrepantiae est praeter unum illud quod ad v. 386 commemoravi

tecum B cum A. tectum reliqui 351. CAPELLASSCOPAS#^ACOPLAM#-HOCEGOMETTUHOCCONUERRE et in novo v. EGOFECEO A Cape illas libri praeter A GEL. om. F' Spat. ante Hoc om. CD in principio versus Ego fecero edidi ex A. Fecero libri praeter A. ECFECERO legit et scripsit *Ritscheli* 352. Sic A, nisi quod EFFERT et spat. omisso Ec quis BCD. Ecqui *Ritscheli* cum *Guyeto* nassiternam A cum *Festo*. nasciternam BCD F' Z 353. POPULITAMENAEDILITATEMHIQUIDEMGERITAGETUOCUS A otius CDZ 354. PINGEHUMUMCONSPERGEANTEAEDI(min. prob. E)S#FACIAM#FACTUMOPORTUIT A Finge *Bugge Tidskrift for Philol.* vol. VII. p. 26. Pingelibri cum A. Terge *Ritscheli*. Stringe *Guyetus*. Tinge *Lipsius Ant. lect.* V 17 edis D

Égo hinc araneás de foribus deíciam et de páriete. 355

GELASIMVS

Édepol rem negótiosam.

PANEGYRIS

Quíd sit, nil etiám scio:

Nísi forte hospité s uenturi sũnt.

PINACIVM

Vos lectos stérnite.

GELASIMVS

Príncipium placét de lectis.

PINACIVM

Álii ligna caédite:

Álii piscis depurgate, quós piscator áttulit:

Pérnam et glandiúm deícite.

GELASIMVS

Hic hércle homo nimiúm sapit. 360

PANEGYRIS

Nón ecastor, út ego opinor, sátis erae morém geris.

PINACIVM

Ímmo res omnis relictas hábeo prae quod tú uelis.

355. Sic A, nisi quod ARANEA(vel O)S Ego hinc libri cum A, nisi quod ergo D. Ego illum Ritscheliu: cf. Opusc. phil. II p. 454. Hinc ego Guyetus araneas CDFZ. araneas B de foribus BCD deíciam BCD cum A. deíciam FZ de pariete BCD 356. Sic A, nisi quod NEGOTIOSAM QUID SIT NIHIL omisso spatio GEL. om. CF in princ. versus Aedepol Z negótiosam Z quid sit Gelasimo continuabat Acidaliu cum A nihil libri cum A 357. NISI FORTE HOSPI- TES UENTURI SUNT ¶ LECTOS STERNITE A nisi (si sup. scr.) D nunc sunt Ritscheliu olim: cf. Opusc. vol. II p. 326 sunt. PI. Vos lectos cum Weisio Ritscheliu. sunt DI. (om. BCD sine spatio) lectos libri praeter A. sunt. DI. alii lectos Acidaliu. si sunt PI. lectos Bothiu lecto sternice B 358. PRINCIPIUM PLACET DE LECTIS ¶ ALII LIGNA CAEDITE A GEL. D, Acidaliu, Dousa. spat. om. C. PAN. FZ delectis BCD PIN.] DIN. CDFZ ali B cedite CDFZ 359. ALII PISCIS DEPURGATE QUO A TOR ATTULIT A Ali B pisces libri praeter A purigate Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 249 quod B piscato (immo piscatu) rettuli Lipsius Ant. lect. IV 17 360. PER NAM ET GLANDIUM DEICITE ¶ HIC HERCULE HOMO NIMIUM SAPIT A pernam (r sup. scr.) D gladium C deícite BCD F cum A. deícite Z alii deícite. GE. Hercle homo hic Fleckeisenus GEL. om. B sine spat.: item CD in versus principio: quod cum consentaneum sit non amplius notabo 361. Sic A, nisi quod ECASTOR omisso UT ut libri praeter A omnes satis B cum A. om. reliqui herae FZ. aere BCD 362. Sic A, nisi quod OMNI(vel F)S RELICTAS prae C prae eo quod Langenus p. 33

PANEGYRIS

Túm tu igitur, qua caúsa missus és ad portum, id éxpedi.

PINACIVM

Dícam. postquam mé misisti ad pórtum cum lucí simul,
Cómmodum radiósus sese sól superabat éx mari. 365

Dúm percontor pórtitores, écquae nauis uénerit

Éx Asia, negánt uenisse: cónspicatus sum ínterim

Cércurum, quo ego mé maiorem nón uidisse cénseo.

Ín portum uentó secundo, uélo passo péruenit.

Álius alium pércontamur: quóíast nauis? quíd uehit? 370

Ínteribi Epignomúm conspicio tuóm uirum et seruóm Stichum.

PANEGYRIS

Hém, quid? Epignomum élocutu's?

PINACIVM

Tuóm uirum

366 sqq. *Nonius* p. 533, 25: cercurns nauis est Asiana pergrandis. Plautus in Sticho: 'cum percunctor . . . censeo' 369. *Nonius* p. 11, 26: passum est proprie rugosum uel siccum. Plautus Sticho: 'in . . . peruenit' 371. Interibi *ex hoc ut videtur loco adfert gloss. Pl.: cf. Ritschelii Opusc. phil. vol. II p. 266*

363. TUMTUIGITURQUACAÛSSAMISSUSESadPORTUMIDEXPEDI *A* tu *ex* tui *ras.* *B* causa tu missus *Z* adportum *C* id *om. libri praeter A.* mihi *Pylades* 364. Sic *A*, nisi quod DICAM et MEMISISTI et SE(*rel* 1)-ME(*rel* 1)/L me misisti]meministi *D F* adportum *C* lucis *F*. lucu *Pius* 365. COMMODUMRADIOSSUSSEC(*min. prob. s*)/SESOLSUPERABATEMARI *A* radiosus sese *Lipsius: cf. Studemundus Mus. Rhen. vol. 21 (a. 1866) p. 580.* radiosus esse *libri praeter A.* radiosus ecce *Gruterus, Scaliger: ubi se ecce Buchelerus Mus. Rhen. vol. 12 (a. 1857) p. 132.* radiosus ipse *alii* mari, Dum iungebatur vulgo ante *Ritschelum* 366. Sic *A*, nisi quod PERCONTORPORTITORES cum *Nonius* percontor *F Z* cum *A.* perconctor (per conctor *BC*) *BCD.* percunctor *Nonius* potitores *B* ec quae (ec quæ *C*) *BCD.* ecq; *Z.* et quae *Nonius* 367. Sic *A*, nisi quod NEGANT et INTERIM *Exasia C.* Ex Asia ac *Ritscheliu.* Ex Asia et *Bothius* 368. Sic *A*, nisi quod QUOEGOMAIOREM et UIDISSE memaiorem nonuidisse *D* Cercurum *B Z* cum *A.* Cercurum *D.* Cer currum *C.* Cercirum *F.* cyrcerum *Nonius* 369. Sic *A*, nisi quod PERUENIT 370. Sic *A*, nisi quod PERCUNTAMUR et NAUIS perconctamur *CD.* percunctamur *Z* cui aest *B.* cuia est *reliqui praeter A* 371. INTERIBIEPIGNOMUMCONSPICIOTUUMUIRUMETSERUMSTICHUM *A* Interibi *Ritscheliu* duce glossario *Plautino* cum *A.* Interim *libri praeter A* epignonium *F Z* tuum *libri cum A* seruum stichum *Z* cum *A.* seruõ ft hichum *B.* seruumst ichum *C.* seruumst hic hum *D.* seruũst hunc *F* 372. HEMQUIDEPIGNOMUMESLOCCTUS#TUTUMUIRUMETU- et in novo v. -MMEAM *A* qui depignomum *B.* qui | De-

GELASIMVS

Et uitám meam.

PINACIVM

Vénit, inquam.

PANEGYRIS

Tútin ipsus ípsum uidistí?

PINACIVM

Lubens.

GELASIMVS

Hércle uero cápiam scopas átque hoc conuorrám lubens.

PINACIVM

Argentique auríque aduexit nímium.

GELASIMVS

Nimis factúm bene. 375

PINACIVM

Lánam purpurámque multam.

GELASIMVS

Ést qui uentrem uéstiam.

PINACIVM

Léctos eburatós, auratos.

GELASIMVS

Accubabo régie.

pignomum *CD*. quid epignonium *FZ* elocutus (e *sup. scr. D*¹)
BCDFZ. es locutus ex *A* def. *Loewius Anal. Pl. p. 178: cf. Langenus*
p. 184 tuum uirum (*sequitur spat.*) et uitam meam *BCD*. *DIN*. tuum
 uirum. *PAN*. et uitam meam *FZ*. *GEL*. tuum uirum et uitam meam
Acidalius, Ritscheli. Totum v. *Gelasimo* tribuit *Scaliger*: Hem quid
Mulier, reliqua *Gelasimo* *Guyetus* 373. Sic *A*, nisi quod *IP**SUS*
 in quam *C* tutin ipsus ipsum ex *A* *Loewius Anal. Pl. p. 178*.
 tun eum (tuneum *B*, tū eum *Z*) ipsum libri praeter *A*. Tun eum
 ipsus ipsum *Ritscheli* *Spat. om. B* Lubens ex *A* *Ritscheli*.
 ita ego libens libri praeter *A*. ita ego, ac lubens *Bothius*
V. 374—375 hoc ordine collocat *Acidalius*, inverso libri cum *A*, quod
 defendi potest 374. *GEL*. praem. *D* Sic *A*, nisi quod *ATQ: HOC*
 adque *C* conuerram libens libri praeter *A* 375. *PIN*. om.
 libri Sic *A*, nisi quod *ARGENTI* et *NIMIUM* $\#$ *NIMIS* *PIN*. om. libri
 Argentique *Guyetus*. Argenti libri cum *A* Atque argenti *Muel-*
lerus Pros. Pl. p. 669 nimium] multum libri praeter *A* *GEL*. *Ac-*
dalius. *PAN*. *FZ* 376. Sic *A*, nisi quod *MULTAM* $\#$ *ESTQUI* pu-
 puramque *D* *GEL*. *DZ*. *PAN*. *F* est qui retinui ex *A*. ēqui
B. Hem qui reliqui, *Ritscheli*. hehem qui *Pylades*. ehem qui *Ca-*
merarius, Muellerus Pros. Pl. p. 669. Em qui *Ribbeckius de partic.*
p. 31. Erit qui *Loewius Anal. Pl. p. 178* An uentericulum?
 377. *PIN*. praem. *D* Sic *A* *GEL*. *Z*. *PAN*. *F* accubabo regie
Z cum *A*. accubabor egle *BCD*. accubabo egle *F*

PERACTVM

Túm Babylonica peristróma et tónsilia tapétia
Áduexit.

GELASIVS

Nimíúm bonae rei. hércle rem gestám bene.

PERACTVM

Póste, ut occepí narrare, fídicinas, tibícinas, 380
Sámbucas aduéxit secum fórna eximia.

GELASIVS

Eúgepae.

Quándo adbíbbero, adlúdiabo: túm sum ridiculíssumus.

PERACTVM

Póste unguenta múltigenerum múlta.

378. Cf. glossae quas Loecius Prodr. p. 290 attulit De peristroma cf. scriptor de dub. nomin. (Gramm. lat. vol. V p. 556, 7): peristromum generis neutri; sed Cicero elegantius dixit hoc peristroma et haec peristromata

378. Sic scripsi. TUMBABYLONICAETPERISTROMATONSILLIAETTAPPETIA A. Tam babilonica et peristromaton silla et tapetia reliqui, nisi quod Tum babilonica et FZ, sella et CDFZ: cf. Loecius Prodr. p. 291. Tum Babylonica peristromatia, conchyliata tapetia Ritschelius. Tum babilonica peristromata selias et tapetia Pylades et sellas 'alibi scriptum esse' dixerat Pius: T. B. peristromata consutaque tapetia Camerarius. T. B. p., consiliata tap. Pareus. T. B. p., conchyliata t. Gronotius. Tum Babylonica peristroma, tonsilia t. Bergkii Philol. vol. 17 (a. 1861) p. 38. Tum B. peristromata, tonsilia tapetia Muellerus Pros. Pl. p. 247: et tonsilia tapetia def. Buechelerus de decl. p. 40

379. ADUEXITNIMIUMBONAEREI¶REMGESTAMBENE sine hercle A Aduexit. GEL. Nimium bonae rei. hercle Ritschelius. Aduexit nimium bonae rei / bonaerei D. bonae rei C. GEL. (PAN. F. spat. BCD) hercle libri praeter A 380. Spat. om. C Sic A, nisi quod POSTEA et FIAICINAS Poste ut Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 546. Post ut libri praeter A tibi cinas B. tibicinas ex tabulas corr. D¹ 381. SAMBUCASADUEXITSECUMFORMAEXIMIA¶EUGEPAE A Sam bucas B. Sambucinas 'in codicibus antiquis scribi' Pius notavit: recepit Camerarius. Sambucicinas Salmasius, Guyetus: cf. E. Hauler, Stud. Vindob. vol. V (a. 1853) p. 163 sq. aduenit B secum aduexit Guyetus eximia F cum A. exumia BCDZ, Ritschelius GEL. Z. PAN. F Eugeneae B cum A. eugepe CD. euge FZ

Euge papae vel exumia forma secum aduexit ad hiatum tollendum Muellerus Pros. Pl. p. 670 382. Sic A, nisi quod TUM-SUMRIDICULISSIMUS GEL. praem. F adhibero Z ridiculissimus BZ. ridiculis sumus D. ridiculissimus CF cum A 383. POST-EAUNGENTAMULTIGENERUMMULTA¶NONUENDOLOC min. prob. GROS A Poste B, Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 544. Post Guyetus. Post

GELASIMVS

Non uendó logos:

Iám ego non facio aúctionem: mi óptigit heréditas.

Máliuoli perquísitores aúctionum pérrierint. 385

Hércules, decumam ésse adauctam, tíbi quam uoui, grátulor.

Spés est, tandem aliquándo inportunam éxigere ex uteró
famem.

PINACIVM

Póst autem parasítos secum aduélixit

GELASIMVS

Ei, períí miser.

PINACIVM

Rídiculissumós.

GELASIMVS

Reuorram hercle hóc, quod conuorri modo.

Vénales logí sunt illi, quós negabam uéndere. 390

hec *CDFZ* unguenta libri praeter *A* omnes multi generum *B*.
multigenera *Guyetus* GEL. om. *F*. logos] iocos 'libri veteres' *Lambini*

384. GEL. praem. *F'* IAMNONFACIOAUCTIONEMMIHIOP(min. prob. *B*).
TIGITHEREDITAS *A* Iam ego *Ritschelius* Proleg. Trin. p. CLXXXVI.
Iam libri cum *A*. Iamiam *Bothius* non auctionem facio *Muellerus* Pros.
Pl. p. 75 facio *B* cum *A*. faciam reliqui auctionem (c sup. scr.) *D*
mihi optigit *BCD* cum *A*. mihi obtigit *F'Z*. optigit mi *Ritschelius*
edidit, qui olim nam obtigit mi proposuerat 385. MALI(min. prob. *E*)

UOLIPERQUISITORESAL(AU dubiae)UI(vel T)ONUMPERIE(vel I)RUNT *A*
Maleuoli edidit *Ritschelius* auctuonum *B* perierint libri praeter
A omnes 386. Sic *A*, nisi quod DECUMAM Hercules *Z* cum *A*.
hercoleles *B*. Hercoledes *CD*. hcolides *F'* decimam libri prae-
ter *A* uoui *BCD* cum *A*. noui *F'Z*: pro quo uoui 'ex prisca
lectione scribendum' esse *Pius* annotavit: atque ita *Z* habet priore loco
illo, de quo ad v. 350 dixi 387. SPESESTT(vel P, T, I)ANDEMALIQUEANDO-

INPORTUNAMEXIGEREEXUTEROFAMEM *A* Hunc v. om. libri praeter
A Spes est tandem aliqua me inportunam e. q. s. *Ritschelius* in
adnotatione errans de *A* Dubito de hoc versu 388. POSTAUTEM-

ADUEXITPARASITOSSECUM#EIPERIIMISER *A*, *Ritschelius* parasitos
secum aduexit *Muellerus* Pros. Pl. p. 670. aduexit (aduenit *B*) secum
parasitos libri praeter *A*, qui ne ipse quidem verum servavit ei
BCD cum *A* ut vid. hei *F'Z* 389. RIDICULOSISSIMOS#REUOR-

RAMHERCLEHOCQUODCONUERRIMODO *A* Ridiculissimos *F'*, *Acidalius*,
Bentleius. Ridiculosissimos *BC* (osi in ras.) *DF* cum *A* reuorram
BCD cum *A*. reuerram *F'Z* conuorri *Ritschelius*. conuerri libri
cum *A* V. 390—392 hic collocavit *Bothius*: post v. 395 libri habent
cum *A* 390. Sic *A*, nisi quod ILLI logi *Z* cum *A*. loci *BC*
et sup. scr. *D*. ioci *F'*, libri *Lambini* Ceterum in *Z* folium 215
rectum terminatur hoc versu:

Ílicet: iam méo malost quod máleuolentes gaúdeant.
Hércules, qui déus sis, sane díscessisti nón bene.

PANEGYRIS

Vídistin uirúm sororis Pámphilippum? Nón adest?

PINACIVM

Ímmo uenisse eúm simitu mi aíbant illi: ego húc citus
Praécucurri, ut núntiarem núntium exoptábilem. 395

PANEGYRIS

I íntro, Pinaciúm: iube famulos rém diuinam mi ápparent.

394. Simitu *ex hoc loco adfert gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Opusc. vol. II p. 269* 395. *Priscianus X 43 (Gr. L. vol. II p. 533, 2):* 'curro' etiam repetita priori syllaba 'cucurri' facit praeteritum, quod in compositione inuenitur apud quosdam auctorum geminationem primae syllabae seruans . . . Plautus in Sticho: 'praecucurri . . . exoptabilem'

GEL. uenales logi sunt Illi etc. Et. persequere ut in folio sequenti. proxima pagina vacua est, folium autem 216 incipit a uerbis Illi quos negabam 391. Sic A, nisi quod ILICET et MALE(vel I)UOLENTE(vel I)S Illi(i ex l C)co et meo malo est libri praeter A: unde Illicet: meo malo est Acidalius male uolentes B. male uolentes CD gaudeant Pius cum A. audeant (eant in ras. C) BCDZ. audiant F 392. Sic A, nisi quod DISCESSISTI A Hercules (H in ras.) C. ercules D sane qui deos////sis (erasa i) B. sane qui deossis (de ossis CD. de' sis Z) CDFZ. sane qui deus es Guyetus. qui deossis sane Buechelerus de decl. p. 13 discessisses (discesisses C) non male libri praeter A 393. VIDISTINUIRUMSORORISPAMPHILUM#NON#NONADEST A et sic edidit Ritschelius: cf. praef. Pamphilippum DIN. (spat. om. CD in versus principio) non PAN. (spat. BCD.) adest libri praeter A adest? cum interrogatione Pylades: pro quo abest? Guyetus Pamphilippum PIN. Non. PHIL. Non adest? Darnmannus Observ. in locos nonnullos Stichi p. 11. Pamphilae. PIN. Non. PANEG. Non adest Bergkiius l. s. s. p. 334

394. IMMOUENISSEEUMSIMITUME(vel I, T)E(vel T, I)I(min. prob. T)B-(B incerta)AT(vel E, I)ILLE(min. prob. I)EGOHUCCITUS A, de qua scriptura cf. Loewius Anal. p. 179 Immo uenisse eum simitu mi aibant illi scripsi. Immo alebant uenisse eum simul B: item reliqui praeter A, nisi quod Immo et cum uenisse omnes, aiebant FZ. Immo uenisse eum simitu aiebant illi Ritschelius Proleg. Trin. p. CXLIII et simitu est in gloss. Plautino. De simitur cogitat idem Opusc. vol. II p. 258 ego huc citus Ritschelius ex A. sed ego huc (hic F) libri praeter A 395. Sic A, nisi quod NUNTIUMEXOPTABILEM Pre cucurri B. Precucurri C nunciarem nuncium CDZ exoptabilem Priscianus cum A. obtabilem BCD². obtales D¹. optabilem FZ 396. Sic A, nisi quod PINACIVM et FAMULIS et MIHI I intro F cum A, Scutarius. I i (ii DZ) intro BCDZ Pinacium] panacium BCD. dinacium FZ lube B famulis def. Loewius Anal. p. 179 mihi libri

Béne uale.

GELASIMVS

Vin áministrem?

PANEGYRIS

Sát seruorum habeó domi.

GELASIMVS

Énimuero, Galásime, opinor próuenisti fúttile,
 Sí neque ille adést, neque hic qui uénit quicquam súbuenit.
 Íbo intro ad librós et discam dé dictis melióribus: 400
 Nám ni illos hominés expello, ego óccidi planíssume.

397. Sic *A*, nisi quod ADMINISTREM et SERUORUM DIN. praem.
F 398. Sic *A*, nisi quod PROUENISTI Enim uero *BD* ge-
 lasine *F* uenisti *D*¹. puenisti (p sup. scr.) *D*² futile solus *F*
 399. Sic *A*, nisi quod UENI Sineque *BCD* 400. Sic *A*, nisi
 quod ETDICAM adlibros *B* dictis] logis scriptum fuisse suspica-
 batur Ritschelius 401. Sic *A*, nisi quod HOMINES(vel IS) et EGO et
 PLANISSIME Nāni *B* occido *F* planissime *F* cum *A*. planis
 sume *BD*

ACTVS III

EPIGNOMVS. STICHVS

EPIGNOMVS

Quom béne re gesta sáluos conuortór domum,
 Neptúno gratis hábeo et tempestatibus:
 Simúl Mercurio, quí me in mercimóniis
 Iuuít lucrisque quádruplicauit rém meam. 405
 Olím quos abiens ádfeci aegrimónia,
 Eos núnc laetantis fáciam ego aduentú meo.
 Nam iam Ántiphonem cónueni adfiném meum,
 Cumque eó reueni ex ínimicitia in grátiam.
 Vidéte quaeso, quíd potest pecúnia. 410
 Quoniám bene gesta ré redisse mé uidet

Act. III scaena 1 De tota hac scaena cf. quae exposui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 308 sq. EPIGNOMVS STICHVS *A. idem B. om. C.*
 EPICNOM' ADOLESCENS STICHVS SERV' *D³: item F'Z, nisi quod*
 Sticus *F'* 402. *Sic A, nisi quod* SALVUSCONUORTORDOMUM Cum
 (úm *c. spat. C*) libri praeter *A* bene regesta *B.* beneregesta *D* saluus
 libri cum *A* 403. *Sic A, nisi quod* GRATE(min. prob. *I*)S Neptino *B*
 grates *BCDF'Z* 404. *Sic A, nisi quod* MERCURIOQUIME mein *D*
 405. IUVITLUCRISQ·QUADRIPLICAVITREMMEAM *A* Luuit *B*
 406. OLIMQUOSABIENSADFE CIAEGRIMONIA *A* adfeci aegrimonia *Py-*
lades cum A. adfectae grimonia *B.* adfecta egrimonia *CDZ* et, nisi
 quod aegr., *F'* 407. EOSNUNCLAETANTISFACIAMADUENTUMEIO *A*
 letantis *C.* letantis *D* faciam ego aduentu *Ritscheli* duce *Guyeto*
 et *Hermann* apud *Beckerum* *Quaest. p. 107.* faciam aduentu libri.
 faciam iam rel facio iam *Muellerus Nachtr. p. 84* laetantis aduentu
 faciam *Fleckeisenus.* aduentu faciam laetantis *Spengelius Philol. vol. 28*
 (*a. 1869*) *p. 729* 408. *Sic A, nisi quod* IAMI 409. *Sic A, nisi quod*
 QUMQ; e ore ueni *B.* eo re ueni *C* inimicitia (ni sup. scr.) *B.*
 inimititiam *C.* inimicicia *F'* ingràm *B.* ingratiām (in sup. scr.) *D*
 410. VIDETEQUAESOQU (duobus fere litteris plus quam *IDP*)
 TESTPECUNIA *A* Vide te *B* queso *C.* queso *D* 411. *Sic A,*
nisi quod REDHISSE Quoniam] Quo *B* bene gesta re *Beckerus*

Magnásque adportauísse diuitiás domum,
 Sine áduocatis íbidem in cercuro, ín stega,
 In amícitiam atque in grátiam conuórtimus.
 Et is hódie apud me cénat et frater meus. 415
 Nam heri ámbo in uno pórtu fuimus: séd mea
 Hodié solutast náuis aliquantó prius.
 Age abdúce hasce intro, quás mecum adduxí, Stiche.

STICHVS

Ere, sí ego taceam seú loquar, scio scíre te,
 Quam múltras tecum míserias mulcáuerim: 420
 Nunc húnct diem unum ex íllis multis míseriis
 Volo mé eleutheria cápere aduenientém domum.

Quaest. p. 109 cum A. bene regesta B. bene re gesta (beneregesta D) reliqui. re bene gesta Camerarius redisse libri praeter A redisse bene re gesta Fleckeisenus menidet D 412. Sic A, nisi quod AP- (vel D) PORTAUISSEDI (I dubia: fort. IT ex A) UITIAS apportauisse F' 413. Sic A, nisi quod CI (min. prob. E) RCULOOINSTE GA incercuro instega BCD 414. Sic A, nisi quod IN ab initio et ATQ: Inamiciciam F. Inamititiam D adque C ingrām B conuertimus F' 415. Sic A, nisi quod APUT is F cum A. si BCD. sic Z. hic Lambinus apus B. apud reliqui praeter A cenat BF cum A. cenat CD. coenat Z 416. NAMHERIAMBOINUNOPORTO (O dubia) FUI-MUSSEDMEA A heri FZ cum A. hieri B. hi heri CD portus B 417. Sic A, nisi quod SOLUTAST soluta est libri praeter A 418. Sic A, nisi quod ABDUC et QUASMECUMADDUXISTISTICHE Age del. Ritscheliu abducus B. abduc has reliqui cum A. Abduce has Ritscheliu Age duc has Lambinus adduxistiche BD. adduxisti che C 419. S praem. D ERESIEGOTACE (vel I) AMSIUELOQUARSCIOSCIRETE A Ere si (Eresi BC) ego taceam seu BCD, Scioppius Susp. lect. I, 21. Ere siue ego taceam seu FZ: cf. Ritschelii Proleg. Trin. p. LXXXV loquar (lo e corr.) B scio scirecte B 420. Sic A, nisi quod MISERIAŞMULCAUERIM Quam BC cum A. quas DFZ mulias B mulcauerim BCD F' cum A. mulctauerim Z. multauerim Camerarius. antlauerim Acidalius. mutauerim Guyetus, Gronovius. Ineptit Dousa Expl. IV 18. 'Novi qui de emulserim cogitaret. Emendationem exspectat verbum haud dubie corruptum' Ritscheliu. lucrauerim Spengeliu Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 729. cumulauerim Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 778. Traditam scripturam defendunt adscita Placidi glossa p. 66, 22 ed. Deuerl.: mulcantem aerumnas: misere uiuentem; aerumna est miseria Kochius Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 551, Bugge Tidskrift for Phil. vol. VII p. 26, Loeuius Anal. Pl. p. 176 421. Sic A, nisi quod DIEM et EX(in-ter x et i tenuis littera velut i, locum habet) LLIS et MISERIIS Nunc hunc CDF', nisi quod E praemisit ante Nunc D. Nunc nunc B. In hunc Lambinus illis multis B cum A, multis illis CDFZ, nisi quod ex multis iungit C 422. Sic A, nisi quod ELEUTHERIACAPERE

EPIGNOMVS

Et iús et aequom póstulas: sumás, Stiche,
In húncc diem: te níl moror. abi quó lubet.
Cadúm tibi ueteris uíni propeinó.

STICHVS

Papae,

425

Ducam hódie amicam.

EPIGNOMVS

Vél decem, dum dé tuo.

STICHVS

Quid? hóc etiam unum?

EPIGNOMVS

Quíd id autemst, mihi éxpedi?

STICHVS

Ad cénam iam ibo.

EPIGNOMVS

Sí uocatu's, cénseo.

Sic hóc placet.

STICHVS

Ego ábeo.

EPIGNOMVS

Abi: te níl moror.

Vbi cénas hodie?

eleutheria Pius cum A. eleutheriam libri praeter A. elenoboria
(e suo codice puto) Scaliger ascripsit. eleutheriam defendit Brixius
Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 778 me eleutheria iam agere Rit-
schelius coll. Pers. I 1, 29 423. ETIUSETAEQUO(vel U)MPOSTULASSU-
MASSTICHE A EPI. om. CD Etius D. Et uis C et om. Z
accum BCD, unde aecum Ritschelius. aequum FZ 424. sumas
Stiche. || In hunc diem te e. q. s. Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869)
p. 729 Sic A, nisi quod NIHIL et QUOLUBET(OLUBET incerta lectione)

Tibi hunc Ritschelius. Librorum scripturam tutatur Brixius l. s. s.
Istunc Bothius nihil libri cum A ab iquo lubet B. abi quolubet
D 425. Sic A, nisi quod PAPAE Cadum] ea dum F' propino
libri praeter A Spat. om. ut vid. B. S habet D pape CD 426.
DUCAMHODIEAMICAMUELDECEMDUMDETUO dubia inde a paene ultima M
lectione, A Ep.] E D detuo C V. 427—429 solus A ser-
uavit lectu difficillimos quos supplevi ut potui 427. QUODHOCE(vel I,
vel T)T(vel I)AMUN(UN dubiae)UM#QUIDID(min. prob. T, E, I)AUTEM
EXPEDI A, unde dedi quae supra 428. ADCENAMIBONISI(vel P, E, min.
prob. T)U(dubia)O(vel C)C(vel O)AT(vel I, E, P)USCENSEO A, unde dedi quae
supra. Ad cenam iam ibo nisi quid aliud tibi lubet Bugge Opusc. ad
Madvigium p. 182 sq. 429. SICHOCPLACETROGA MNIHILMOROR
A, unde quae supra te nihil moror in fine Bugge l. s. s. 430. Sic A,
nisi quod INSTITE Personae notam nullam libri praemittunt cenas

STICHVS

Síc hanc rationem ínstiti.

430

Amícám ego habeo Stéphanium hinc ex próxumo,
Tui frátris ancillam: eó condixi: sýmbolam
Ad cénam ad eius conséruiom Sagarinúm feram.
Eadémst amica ambóbus: riualés sumus.

EPIGNOMVS

Age ábduce hasce intro. húnct tibi dedó diem.

435

STICHVS

Me in cúlpa habeto, nísi probe excrucíáuero.
Iam hercle égo per hortum ad amícám transibó meam,
Mi hanc óccupatum nóctem: eadem sýmboiam
Dabo ét iubebo ad Ságarinum cenám coqui.

*BDF cum A. cenas C. coenas Z hodie. St. Sic hanc Ritschelius
duce A. hodie si hanc BCD, Epignomo continuantes: item Lambinus.
hodie. St. Si hanc Z. hodie? St. Hanc F' institi Ritschelius.
instit BCD. insto F. instituis Z 431. Sic A, nisi quod AMICAM
Stichi notam praefixam a Lambino om. libri spepephanium
B¹. spephanium C et ex ras. B. spe phanium D 432. TUIFRA-
TRISANCILLULAME(vel I, T)O(vel C, D)CONDUXIINSYMBOLAM A ancillam:
eo condixi: symbolam scripsi. ancilla meo edici insimbolam B. an-
cilla meo condici in simbolam CD. ancilla meo Conducam sim-
bolo F. ancillam. eo conductum symbolam Z. ancillam: eo con-
dicam: symbolam Ritschelius ei condicam ad symbolam ad
coenam e 'libris veteribus' suis Lambinus affert: unde profectus ei
condixi Dousa Expl. IV 18. eo conduxi in symbolam Ad coenam
ac Camerarius 433. Sic A, nisi quod CENAM et CONSERUUMSANGARI-
NUMSYRUM Ad cenam adelus BD. Adcenam ad elus C. Ad cenam
(coenam Z) ac eius FZ conseruum libri cum A sangarinum
BCDZ cum A. sangarium F feram Ritschelius. syrum (syrum
BC) libri cum A 434. Sic A, nisi quod EADEST et SUMUS
Eadem est libri praeter A ambabus CD sumus Pius cum AF.
simus BCDZ 435. Sic A, nisi quod HASCE EPI. om. CD sine spa-
tiis abduc eas libri praeter A abduce hasce hinc Ritschelius. abduce
has nunciam Fleckeisenus abduce hasce intro. nunc hunc Muellerus
Nachtr. p. 82 reiectis eis quae Pros. p. 282 protulerat: cf. Spengelius
Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 730 hunc] nunc Z debeo F 436.
STICH. om. CD sine spatiis Sic A, nisi quod MEAMCULPAM et PROBE
Me in culpa Salmasius. Meam culpam libri cum A probe excru-
ciauero Camerarius cum A. proex cruciauero B. per excruciauero CDFZ.
excurauero Scaliger, Dousa 437. Sic A, nisi quod PER hortum FZ
cum A. ortum BCD ad Saracenus cum A, Acidalius. om. BCD FZ
438. Sic A, nisi quod MIHI et SYMBOLAM Mi CDZ. Mihi B
cum A. In F' nocte meadem B. noctem. eidem F sym-
bolam Z cum A. simbolam BCD. symbolum F' 439. Sic A, nisi*

Aut égomet ibo atque ópsonabo opsónium. 440
 Sagárinus quoniam hic áderit cum dominó suo,
 Seruós homo, quibus eram cenam m . . .
 Aduórsitores dúo cum uerberibús decet
 Dari, út eum uerberábundi adducánt domum.
 Paráta res faciam út sit. egomet mé moror. 445
 Atque íd ne uos mirémini, homines séruolos
 Potáre, amare atque ád cenam condícere:
 Licet haéc Athenis nóbis. sed quom cógito,
 Potiús quam inuidiam inuéniam, est etiam hic óstium
 Aliúd posticum nóstrarum harunc aédium: 450

quod ETIUREBOADSANGARINUM et COQUI iubebo *CDZ* cum *A*. ludebo
B. uidebo *F'* sangarinum *BCDZ* cum *A*. sangarium *F'* cē-
 nam *C* Proxima in *D* sic collocata sunt, sed ut notis appictis trans-
 poni iubeantur:

Id ne uos miremini hominis seruulos putare amare atque ad cenam
 Cenam coqui aut egomet ibo atque obsonabo obsonium atque
 Condicere *e. q. s.*

Quorum versuum primum in margine tantum *C* habet 440. Sic *A*, nisi
quod AUTIBOATQ: adque *C* obsonabo obsonium libri praeter *A*
V. 441—445 solus *A* servavit 441. SANGĒ(vel I)RINU(min. prob. O)-
 SC(vel O, min. prob. S)OM(dubia)I(vel P)AM(min. prob. MA)HI(vel E)X'ADE-
 (DE dubiae)RITCU(CU dubiae)DOMINOSUO *A*, unde dedi quae supra
 Sagarinum non iam adire huc ad amicum suum Bugge Opusc. ad Mad-
 vigium p. 182 sq. 442. SERUUS(dubia)HOM(HOM dubiae)X(vel C)QU(du-
 bia)IBUS ERAMCE(incertis inde ab *E* omnibus)NAMM— (quadrant in
 fin. ALE, EAE, EA) *A*, quae supplere nequeo Seruom! eí, ubi iusso
 amicae coqui cenam meae Bugge l. s. s. 443. Sic *A*, nisi quod
 DECET Aduorsitores uolo cum uerberibus duo Bugge l. s. s.
 444. DARI(min. prob. E)UTII(vel UTN)A(min. prob. O)MU(dubia)ERBERA-
 BUNDUMAB(vel D)DUCANTDOMŪ *A*: quae exhibui, Bugge proponebat l. s. s.
 DARIUTEUM ab initio legerat Maius 445. Sic *A*, nisi quod FACIAM
 hic faciam ut sint, set Ritscheliu 446. Sic *A*, nisi quod HOMINE-
 (vel I)SSERUOLI adque *C* neuos *BD* homines seruulos *Z*. hominis
 seruulos reliqui praeter *A* 447. Sic *A*, nisi quod CENAM Potare *F'Z*
 cum *A*. Putare *BCD* adque *C* cenam *C* conducere *F'* 448.
 LICETHAECATHENISNOBISSEDQUOMCOGITO *A* Licet haec (hec *B*.
 hec *CD*) libri praeter *F'* cum *A*: def. Muellerus Pros. Pl. p. 118.
 Licet haec Bugge Tidskrift for Phil. vol. VII p. 27. Licet hoc *F'*,
 Camerarius, Ritscheliu cum libri praeter *A* 449. Sic *A*, nisi quod
 INUENIE(vel I rel T)M et HOSTIUM indiuidiam inueniam *BCD*. indiui-
 diam ueniam *Z*. in diuidiam ueniam *F'*, Scutarius. inueniam inuidiam
 Ritscheliu ostium *B*. hostium reliqui cum *A* 450. Sic *A*, nisi quod
 POSTICUMNOSTRARUM et AEDIUM Aliud *B* cum *A*. Aliud autem *CDFZ*
 harunc *A*. harūce *B*. harunce Ritscheliu. harum *CDFZ*: cf.

Ea ibo óbsonatum atque eádem referam obsónium:
 Per hórtum utroque cómmeatus cónuenit.
 Ite hác secundum uós. ne ego hunc laceró diem.

GELASIMVS. EPIGNOMVS

GELASIMVS

Librós inspexi: tám confido quám potis,
 Me meum óptenturum régem ridiculís logis. 455
 Nunc íteruiso, iámne a portu aduénerit,
 Vt eum áduenientem meis dictis deléniam.

F. Schmidt, de demonstr. pron. formis p. 48 edium *B* *Sequuntur in B C D F Z haec, quae in edd. pro uno versu sunt: Posticam partem magis utuntur aedium: quae absunt ab A. Omisit iam Aldus, revocavit Camerarius, deleri iusserunt Pistoris, Sagittarius (de ianuis veterum), Balbachius p. 49. Interpolationis indicio haec est in B distinctio:*

Posticam partem magis utuntur aedium ea ibo ob
 Sonatum eadem referam obsonium

451. 452. Sic *A*, nisi quod *EA* omittit et *OPSONIUM* exhibet, versu 451 *CONUENIT* Ea ibo obsonatum atque *Ritscheli* in *adn.*, *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 61 (a. 1851) p. 47.* Ea ibo obsonatum libri praeter *A*. Ea obsonatum ibo *Ritscheli* in contextu obsonium libri praeter *A* obsonium: Per hortum utroque *Ritscheli*. obsonium Per hortum: utroque *vulgo* Per hortum (*Perhortum C*) *CZ* cum *A*. Per hur tū *B*. Per ortum *D¹F*. Per hortum *D²* comeatus *B* conuenit *Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 47* cum *A* et *D¹*. continet *BCD²FZ*, *Ritscheli* 453. Sic *A*, nisi quod *UOSMETEGO* Ite *FZ* cum *A*. Ita *BCD* uos. ne ego *F*: cf. *Amph. II 1, 1.* uos me ego libri praeter *AF*. uos. mi ego *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 444* hinc *F*

Act. III scaena 2 GELASIMVS EPIG(vel C)NOMVS *A*. GELASIMVS EPIGNOMVS *B*. om. *C*. GELASIM' PARASIT' EPICNOMVS ADI *D³*: item *FZ*, nisi quod *Gelasinus F*, adolescens *FZ* *Personarum notis, nisi ubi contrarium testamur, carent CD* 454. Sic *A*, nisi quod *POTI(vel E)S* ibros cum *spat. C* Librosinspexi tam *D*. Libros inspexitam *B* potist *BCDZ*. potest *F*. cf. v. 325 455. Sic *A*, nisi quod *LOGIS* Meum me *Ritscheli* obtenturum libri praeter *A* regem (e prior sup. scr.) *B* logis] meis libri praeter *A* 456. Sic *A* inter uiso *BCD*. interuisi ritium *Gronovianae Gruterianaeque* iam ne *BC*. iāme *D¹* a portu *B* 457. Sic *A*, nisi quod *DELE(vel I)NIAM* meis dictis libri omnes. dictis meis cum *Bothio Ritscheli* 'Nisi fuit meis logis coll. v. 400' addens *dele-*
niam Bothius. deliniam libri praeter A

EPIGNOMVS

Hic quídem Gelasimus ést parasitus, quí uenit.

GELASIMVS

Auspício hercle hodie ego óptumo exiúi foras.

Quom stréna mi obscaeúáuit, spectatum hóc mihist, 460

Mustélla murem ut ábstulit praetér pedes.

Nam ut ílla uitam répperit hodié sibi,

Itém me spero fácturum, augurium ác facit.

Epignómus hic quidemst, qui ástat: ibo atque ádloquar.

458. Sic A Gelasinus F 459. AUSPICIOHODIEOPTUMOEXIUI-
FORAS A Auspicio B hercle hodie ego *Ritschelius*. hodie libri
cum A. huc hodie ego *Pylades*. hocedie *Spengelius Plaut. p. 197*.
hocedied *Ritschelius Nov. exc. p. 95 inter alia* (Auspiciod hodied,
Auspiciod ·hocedie). De hercule cogitabat *Acidalius* exiui libri.
exii *Ritschelius* 'Duos versus misere truncatos in unum conflatos
esse, in ultima autem syllaba exiui formae latere aui (scil. sinistra)' *suspiciatus est Fleckeisenus Exerc. p. 23 V. 460. 461 hoc ordine posuit*
Ritschelius: inverso libri cum A: res dubia 460. QUOMSTRENAOBSCAE-
UAUITSPECTATUMHOCMIHIST A Quom strena mi obscaenauit *Rit-*
schelius. Cum strena obscaenauit BC. Cum strena obscaenauit D.
Cum strena obsonauit F: et obsonauit etiam codices *Pyladis*. Cum
strena obsecrauit Z. Quae strenue obsonauit *Saracenus*. 'Sunt qui
legunt Tum renes obsecrauit' *Pius*. Eum strenua obsonauit *Pylade*
duce Camerarius. Eam (voluit haud dubie Eum) strenue obsonauit
Acidalius. Eum strenue obscoenauit *Boxhornius, Salmasius*. Eum
strenua obscoenauit *Guyetus*. Quoniam strenam obscaeuaui *Bothius*
spectatum] stratus F hoc *Camerarius cum A. hic libri prae-*
ter A mihi est libri praeter A Nouom strena obscaeuaui spec-
taculum hoc mihi *Bergkii Mus. Rhen. vol. 20 (a. 1865) p. 290*
'Ceterum persanatum esse versum nego. Quem non inepte conii-
cias talem a poeta profectum esse:

Bona strena mi obscaeuaui, quom spectrum mihist,
Mustella murem ut abstulit praeter pedes'

Ritschelius 461. Sic A, nisi quod MUSTELA om. ut Mustella F. Mustela
reliqui cum A murem ut *Ritschelius*. murem libri cum A. murem
mihi *Acidalius*. murem mi *Bentleius in Hor. Epist. I 7, 29* pręter C

462. Sic A 'Totum versum talem potius olim exstitisse suspicor:

Nam ut illaec hodie repperit uitam sibi'

Ritschelius 463. ITEU(ITEU ut vid.)MESPEROFACTURUMAUGURIUM-
ACFACIT A, cuius primum vocabulum neque ITEN esse posse, ut legerat
Ritschelius, neque adeo PROIN, ut *Geppertus testatur Plaut. St. vol. II*
p. 7, Loewius adnotat Item libri praeter A mespero D ac] hac
BCD. hoc FZ. haec *Acidalius*, interpungens post facturum facit
om. F 464. Sic A, nisi quod IBOATQ. quidem est libri praeter
A quia stat B. quia stat D adque C adloquar B cum A.
alloquar reliqui

Epignóme, ut ego té nunc conspició lubens: 465
 Vt praé laetitia lácrumae prosiliúnt mihi.
 Valuístin usque?

EPIGNOMVS

Sústentatumst sédulo.

GELASIMVS

Propíno tibi salútem plenís faúribus.

EPIGNOMVS

Bene átque amice dícis. di dent quae uelis.

GELASIMVS

* * * * * 470

EPIGNOMVS

Cenem ílli apud te?

GELASIMVS

Quóniam saluos áduenis.

EPIGNOMVS

Locátast opera núnc quidem: tam grátiaſt.

465. Sic A, nisi quod LIBENS Epigno me BD O, †Epignome
Fleckeisenus libens libri cum A Epignóme mi ut ego nunc te con-
 spicio lubens *Ritscheli*: ubi eu pro mi *Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869)*
p. 730. cf. praef. et Ritschelii Op. vol. III p. 311 466. UTPRAELAE-

TITIALACRIMAEPROSILIUNTMIHI A prę BC leticia CFZ. leticia B
 lacrimae (lacrimę BC. lacrimę D. lachrymae Z) libri cum A
 prosiliunt *Bothius cum A.* pręsillunt BC. psillunt D. praesiliunt FZ

467. Sic A, nisi quod SUSTENTATUST sustentatū st B. sustenta-
 tum est F sedulo D²FZ cum A. seduo (se duo B) BCD¹

V. 468. 469 hoc ordine collocat A: inverso reliqui, utrumque Gelasimo
 tribuentes. Epignomo di dent quae uelis *Bothius dabat* 468. Sic A,

nisi quod SALUTEM 469. Sic A, nisi quod AMICAE dident D

que C 470. 'Excidisse aliquem Gelasimi versum certissimum est.

Velut Igitur tu aput me cenes hodie, dent uolo: vel etiam simplicius
 Cenabis hodie aput me, peregre quom aduenis. Nisi forte de gravio-
 ribus turbis suspicabere, quales breviter hoc exemplo significamus:

GE. Cenabis aput me, quoniam saluos aduenis.

EP. Cenem illi aput te? GE. * * * * *

Ritscheli 471. CENEMILLI(sup. i scripta C)APUDTEQUONIAMSALUUS-
 ADUENIS A Cenem illi aput te? GE. Quoniam *Ritscheli*. Ce-
 nem (Cenem CD) illi apud (aput B) te quoniam (qm B) BCD. cena
 apud me qm F. coenabis apud me quoniam Z saluus libri cum A

472. EP. om. D Sic A, nisi quod OPERA habet et st in fine al. m.
 add. Locatast *Balbachius p. 50 cum A.* Vocata est B C D F Z opera
 nunc quidem: tam gratiaſt *Scioppius cum A coll. Menacchm. II 3, 36:*
 'quode recte iudicat *Ladewigius Diar. ant. stud. a. 1842 p. 1070*
Ritscheli. opera numquidem tam grām est B et, nisi quod num qui-

GELASIMVS

Promitte.

EPIGNOMVS

Certumst.

GELASIMVS

Síc face, inquam.

EPIGNOMVS

Cérta rest.

GELASIMVS

Lubénte me hercle fácies.

EPIGNOMVS

Idem ego istúć scio.

Quando úsus ueniet, fíet.

GELASIMVS

Nunc ergo úsus est.

475

EPIGNOMVS

Non édepol possum.

GELASIMVS

Quíd grauare? cénseas:

Nescío quid hercle uéro habeo in mundo.

EPIGNOMVS

Í modo:

dem *CD* et gratiam *C*. opera. *GE*. num quidem tam graue est *Z* et non pro num substituens *F*. opera. *GE*. nam quid enim tam graue est *Scaliger*. opera. *GE*. numquid emta? ni grauest cum proximis iungens *Gulielmius* 473—482. Pro decem versibus olim quattuor vel quinque extitisse suspicatur *Muellerus Pros. Pl. p. 242: versus 473—478 = 479—482 esse monui Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 256* 473. PROMITT(altera *T* supr. scr.) *E* ¶ CERTUMST ¶ SICFACIE(vel *I*)SINQUAM ¶ CERTARES *A* *GE*. om. *FZ* certum est libri praeter *A* *GE*. om. *BCD* sine spatiis et *CD* quidem in principio versus face *Ritscheli*. fac libri praeter *A* certa res est *Guyetus*. certa res (certares *B*) est libri praeter *A*. Est certa res *Fleckeisenus* 474. LIBENTE(sup. *E* al. *m.* scripta est *R*)HERCLEMEFACIEST ¶ IDEMEGOISTUCSCIO *A* *GE*.] *E D* Iubente *B* me hercle *Camerarius*. hercle me libri. pol me *Seyffertus Pl. Stud. p. 5* Pol me lubente *Kellerhoffius p. 53* facies libri praeter *A* 475. Sic *A*, nisi quod UENIET et ERGOSUST 476. Sic *A* nisi quod GRAUARI censeas ¶ Nescio *B*. censeas. nescio *CDZ*. censes. nescio *F*. censeo ¶ *Eas*. nescio *Acidalius* 477. Cf. v. 476 NESICIOQUID- UEROHABEO *A* sup. o scripta INMUNDOIMODO *A* hercle uero scripsi. uero libri cum *A*. opipari *Ritscheli*. uero lauti *Langenus p. 114*. uerborum *Spengelius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 730*. rerum ego *Bri-*

Aliúm conuiuam quaérito tibi in hunc diem.

GELASIMVS

Quin tú promittis?

EPIGNOMVS

Nón grauer, si póssiem.

GELASIMVS

Vnúm quidem hercle certo promittó tibi:

480

Lubéns accipiam certo, si promíseris.

EPIGNOMVS

Valeás.

GELASIMVS

Certumnest?

EPIGNOMVS

Cértum: cenabó domi.

GELASIMVS

Sed quóniam nil procéssit hac, ego ádiero

Apértiore mágis uia. ita: plané loquar.

xius Emend. Pl. (ed. a. 1854) p. 18. 'Novi qui de uerrini cogitaret. Item fuit cum sueris conicerem. An fuit hesterni?' Ritscheli in mundo
D EP. I modo Z. EP. et modo F. i modo (imodo D) BCD 478. Sic A, nisi quod CONUIUAMQUAERITO(et sup. IT scriptae TA) quaerito (que-
rito BC) libri praeter A. quaerita Ritscheli quaeritod (in hunc diem)
Ambrosiano abusus Kochius Emend. Pl. p. 17 tibi Pylade duce
Camerarius cum A. om. libri praeter A 479. Sic A GE] G D
Quintu BD grauersi B 480. Sic A certo] certum libri
praeter A. certe Ritscheli cf. *Langenus p. 24 481. Sic A, nisi*
quod LIBENS et CERTO Lubens F. Libens reliqui cum A acci-
piam certo, si Bothius. accipiam, certo si vulgo 482. Sic A, nisi
quod CERTUMNEEST#CERTUM#CENABO Certumne est Camerarius
cum A. certum est libri praeter A certum cenabo libri praeter A,
nisi quod cenabo C, coenabo Z. certumst: cenabo Ritscheli cf.
Brix Emend. Pl. (ed. a. 1854) p. 6 483. 484. 485. Sic praeunte
Bothio transponendi fuerunt quos hoc ordine A exhibet: 485. 483. 484.
Quorum alterum et tertium (483 sq.) om. BCD FZ 483. SEDQUO-
NIAMNIHILPROCESSIT(vel E, I, D)ATEGOHACI(vel E, T)ERO A Sic Bo-
thius, Ritscheli processit hac, ego adiero scripsi. processit, igitur
adiero Ritscheli processit atque ego haereo *Bothius. processit, af-*
fectauero Bugge Tidskrift for Phil. vol. VI p. 18: idem Philol. vol. 31
(a. 1872) p. 249. processit, alia ego adiero Kochius Ind. philol. vol. V
(a. 1873) p. 90 484. Sic A, nisi quod PLANE(vel I) Apertiore
magis uia. ita: distinxi. Apertiore magis uia, ac Ritscheli Aper-
tio tiorem magis uiam ac *Bugge Tidskrift f. Phil. vol. VI p. 18. Aper-*
tio tiorem ad hunc uiam ac *idem Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 249. Aper-*

Quandó quidem tu ad mé non uis prómittere, 485
Vin ád te ad cenam uéniam?

EPIGNOMVS

Si possít, uelim:

Verum híc apud me cénant aliení nouem.

GELASIMVS

Hau póstulo equidem méd in lecto accúmbere:
Scis tú med esse unum ími subsellí uirum.

EPIGNOMVS

At ei óratores súnť populi, summí uiri: 490
Ambrácia ueniunt húc legati públice.

GELASIMVS

Ergo óratores pópuli summatés uiri

491. *Prave huc rettulerunt Charisii p. 213, 28 testimonium publicus e Sticho afferentis: de quo vide Ritschelii Parerg. p. 368 sqq. Itaque improbanda esse videntur quae Bergkiius Diurn. antiqu. litt. a. 1850 p. 1350 p. 344 adn. profert* 492 sq. *Priscianus VII 61 (Gr. lat. II p. 338, 11): Plautus in Sticho infimatis: 'Ergo ... infimus' Idem XII, 17 (Gr. lat. II p. 587, 7): Plautus in Sticho: 'Ergo ... infimus'*

tiorem: age: uix ita *Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 48 ex A profert.*
Apertiore uis uia et *Bothius* 485. Sic A GE] G D Quando-
quidem CDFZ tuam BCDZ. tumibi F. tu ad me *Bothius*
cum A. operam tuam *Pylades.* tute ad me *Ritscheliu* noenu
Bergkiius Opusc. vol. I p. 675 486. Sic A, nisi quod POSSIMUE LIM
adte B adcenam B. adcenam (ad cenam D) CD possit
Acidaliu. possim libri cum A 487. E praem. D: spat. C
Sic A, nisi quod NOUEM cenant C 488. G praem. D Sic
A, nisi quod QUIDEMMEINLECTO Haud libri praeter A med
in lecto *Camerariu*, *Ritscheliu* Nov. exc. p. 38. me in lecto (inlecto
BC) libri cum A. in lecto med *Ritscheliu* edidit. me imo lecto
Umpfenbachiu Mel. Pl. p. 35. me summo in lecto *Pylades: quod non*
displicuit Kampmanno de IN praep. p. 6. me medio in lecto *Lipsiu*
Ant. lect. III Haud equidem in lecto postulo me vel Haud in lecto
equidem postulo me *Muellerus Pros. Pl. p. 539* 489. E praem. D
Sic A, nisi quod MEESSEUNI et UIRUM med esse *Camerariu*.
me esse libri cum A unum imi *Ritscheliu*. uni libri cum A, nisi
quod unius F. imi *Pius* med esse uni def. *Luchsii de gen. p. 8*
tute med esse imi *Bothius* Scis tute (tute etiam *Muellerus Pros.*
Pl. p. 446) me esse cunice subselli *Umpfenbachiu* l. s. s. 490. AT-
(vel E, I) EIORATORESSUNTPOPULISUMMIUIRI A At ei *Ritscheliu*. At ii
libri praeter A populi sunt *Ritscheliu*. sunt popli *Bothius*
491. Sic A, nisi quod LEGATIPUBLICE(vcd I) Ambroccia B ante corr.
Ambraccia B (post corr.) CD. ambrachia F Ante huc spat. CD
pullice B 492. G praem. D Sic A, nisi quod POPULI

Summi áccubent, ego ínfumatis ínfumus.

EPIGNOMVS

Haud aéquomst te inter óratores áccipi.

GELASIMVS

Equidem hércle orator súm, sed procedít parum. 495

EPIGNOMVS

Cras dé reliquiis nós uolo. multúm uale.

GELASIMVS

Periei hércle uero pláne, nihil obnóxie.

Vnó Gelasimo mínus est quam dudúm fuit.

Certúmst mustellae pósthac numquam crédere:

Nam incértiorem núllam noui béstiam. 500

Quaen eáipse deciens ín die mutát locum,

Eam aúspicaui ego ín re capitalí mea?

497. *Gellius VI 17, 4*: sed enim quia saepe dixi obnoxius et quid dicerem nesciui, didici ex te et scire nunc coepi, quod non ego omnium solus, ut tibi sum uisus, ignorau, sed, ut res est, Plautus quoque, homo linguae atque elegantiae in uerbis Latinae princeps, quid esset obnoxius nesciuit; uersus enim est in Stichos illius ita scriptus: 'nunc ego hercle perii plane, non obnoxie'. Cf. § 4 et 11
502. *Nonius p. 468, 21*: auspicaui pro auspicatus sum. Plautus ... in Stichos: 'ea ... mea'

493. SUMMIINCUBABUNTEGOINFIMATISINFIMUS A accubent *Prisciani libri G L K priore et G posteriore loco, Ritschelius*. accumbent libri praeter A, reliqui *Prisciani libri*. accubabunt *Muellerus Pros. Pl. p. 352*
infimatis infimus libri cum A, *Priscianus* 494. HAUDEQUOMSTTEINTER-
ORATORESACCEPI A Haut B æquum est B. æquum est C D F' Z
orationes C D 495. Sic A 496. Sic A, nisi quod RELIQUIIS-
NOSUOLO#MULTUM de reliquiis F' cum A, *Pius*. dereliquis (de reli-
quis Z) reliqui 497. Sic A, nisi quod PERIE(punct. ut vid.)I Sic *Camerarius* (Perii). Peri hercle uero plane nihil obnoxie B C. Peri hercle uero plane nihil obnixe D¹ (ubi obnixe D²) Z. Perii uero hercle nihil obnixe F'. Nunc ego hercle perii plane, non obnoxie *Gellius*, 'quod Nunc hercle ego esse debebat' *Ritschelius*: at cf. *Seyffertus Stud. Pl. p. 24* 498. Hunc post v. 502 collocat B Sic A V. 499 et 500 praeter vocem credere totos in loco fortiter raso scriptos B habet 499. Sic A Certum est libri praeter A mustellae D F Z. mustelæ C. multellae B post hac B D 500. Sic A nulla B 501. QUAENE(vel I, min. prob. P)AI(vel T, min. prob. E)E(vel I)ST(vel I, min. prob. E)DECIESIN-
DIEMUTATLOCUM A Quaen eapse *Ritschelius* dubitanter. Qua enet ipsa B. quæ netipsa C. quæ nec ipsa D F'. quin et ipsa Z. Quin ipsa *Camerarius*. Quaene et ipsa *Gruterus*, *Lachmannus in Lucr. p. 389*. Quaene ipsa *Acidalius*. In A quid lateat nescio deciens B C D. decies F' Z cum A indie B C D 502. EGOAUSPICABIINRECAPITATIMEA

Certúmst amicos cónuocare, ut cónsulam,
Qua lége nunc med éssurire opórteat.

A Eam auspicaui ego in re *Acidalius*. Eam ego auspicaui in re *CDFZ*. Ea ego auspicaui in re *B*. Ea ego auspicaui in re *Nonius*
503. Sic *A* Certum est libri praeter *A* 504. Sic *A*, nisi quod
MEESSURIRE(vel 1) nunc med *Bothius*, *Ritscheli* Nov. exc. p. 49.
nunc me libri cum *A*. me nunc *Pylades* esurire libri praeter *A*
Post hanc scaenam aliam intercidisse, qua *Epignomus* uxorem saluta-
verit, suspicatur *Bergk* Diar. ant. stud. a. 1850 p. 346: at cf. quae
dixi Act. soc. phil. Lis. vol. VI p. 305

ACTVS IV

ANTIPHO. PAMPHILIPPVS. EPIGNOMVS

ANTIPHO

Íta me di bene amént measque míhi seruassint fílias, 505
 Vt mihi uolup est, Pámphilippe, quía uos in patriám domum
 Rédiisse uideó bene gesta re ámbos, te et fratrem tuom.

PAMPHILIPPVS

Sátis abs te accipiám, nisi uideam míhi te amicum esse,
 Antipho:

Núnc, quoniam mihi amicum experior ésse, credetúr tibi.

ANTIPHO

Vócem ego te ad me ad cénam, frater túos ni dixissét mihi, 510

Act. IV scaena 1 ANTIPHO PAMPHILIPPUS EPIGNOMUS A.
 ANTIPHON EPIGNOMVS *erasis ante ANT litteris Anti B.* ANTI-
 PHO SENEX PAMPHILIPP' EPICNOM' ADL .II. D³. *om. C.* An-
 tipho senex. Pamphilippus Epignomus adolescentes duo F' *et, nisi*
quod Il., Z. Cf. praefatio Personarum notis, nisi ubi contrarium testa-
bimur, carent CD V. 505—522 *exitum esse scaenae lacerae suspicatur*
Bergkiius Diar. ant. stud. a. 1850 p. 346 505. A *praem. D* ta *cum*
spat. C Sic A, *nisi quod* MIHIBENE di bene me *Ritscheli*us: *at cf.*
Langenus Mus. Rhen. vol. 12 (a. 1857) p. 430 mihi *Ritscheli*us. mihi
 bene libri *cum A.* bene *Bothius* seruassint (i ex e) D. serua sint B
 506. Sic A uolu pest B. uolup est *reliqui* Pamphilippe (Pam
 philippe B) libri *cum A* mihi uolup est, quia uos uideo, Pamphile,
 in *Ritscheli*us: *cf. praef.* 507. Sic A, *nisi quod* UIDEO et TUUM
 Redisse libri *praeter A* gestare BCD Bene gesta re redisse ambos
 temet et *Ritscheli*us. Redisse ambos bene re gesta uideo te et *Bothius*.
 Bene gesta re redisse ambos et ted et *Kochius Emend. Pl. p. 17* Re-
 disse defendunt cum alii tum *Spengeli*us *Plaut. p. 105* tuum libri *cum A*
 508. P *praem. D¹. E D²* Sic A, *nisi quod* NISI et AMICUM abste C.
 a te F' iudeam B Antipho *om. F'* 509. Sic A, *nisi quod* AMICUM (AM
 dub.) et CREDE (vel I)TUR Nunc quia te amicum mihi libri *praeter A.*
 Nunc quia te mi amicum *cum Bothio Ritscheli*us. Nunc quia amicum mihi
 te *Guyetus*. Nunc quoniam te amicum *Geppertus Stud. Pl. II p. 43* cre-
 detur *cum Bothio Ritscheli*us. creditur libri *praeter A* 510. A *praem. D*
 Sic A, *nisi quod* UOCEN *vocabulo in marg. al. m. diuersisque litteris*

Te ápuđ se cenáturum esse hodie, quóm me ad se ad cenám uocat.

Ét magis par fuerát me uobis dáre cenam adueniéntibus,
Quám me ad illum promittere, nisi nóllem ei aduorsárier.
Núnc me gratiam ábs te inire uérbis nil desídero:
Crás apud me eritis ét tu et ille cúm nostris uxóribus. 515

PAMPHILIPPVS

Át apud me peréndie: nam ille héri me iam uocáuérat
Ín hunc diem. sed sátine tecum pácificatus sum, Ántipho?

ANTIPHO

Quándo ita rem gessístis, ut uos uélle amicosque áddecet,
Páx commercsquest uóbis mecum. nam hóc tu facito ut cógites:

adscriptum UOCAREM et TUUSNI(et si supr. scr.)DIXISSET cenam CD
tuus libri cum A ni Ritschelius duce A. nisi B C D F Z 511. Sic A,
nisi quod SEAPUTSECENATURUM Te apud se libri praeter A cenatu-
rum CD Té apud se cenáturum sine esse Bothius, Fleckeisenus Phil.
vol. II (a. 1847) p. 96 cum libri praeter A ad se F Z cum A. ad
esse C. ad ee D. ad ee B cenam CD 512. Sic A, nisi quod DARE
et ADUENIENTIBUS dare uobis libri praeter A cenam CD 513.
QUAMMEADILLUMPRMITTERENISINOLLEMEIADUORSARIER A Quam
me ad illud C D F Z. Quam mea diliit B nolle mei B Quam
ad illum me promittere, ei nisi nollem Ritschelius: verba tradita def.
cum alii tum Buechelerus de decl. p. 120. Quam illuc me promittere
ei nisi nollem Ritschelius in adn. Quam me ad illum permittere 'in
priscis exemplaribus legi' Pius scribit. Quam promittere me ad illum, nisi
nollem Guyetus 514. Sic A, nisi quod INIRE et NIHIL abste B C D
nihil libri cum A 515. Sic A, nisi quod APUTMEERITIS uris C.
uestris F Z 516. PA praem. D Sic A, nisi quod APUT et ILLE
At] Eat libri praeter A. Et Pylades 'peréndie: nám ille herí pro-
nuntiandum, non peréndié: nam ille hère scribendum' Ritschelius: cf.
tamen Opusc. vol. II p. 255 peréndié: nam ille héri in hunc iam
uocauerat || Me diem transposuit Bothius 517. Sic A, nisi quod
SEDTSATINEGO diem hunc Ritschelius. diem hanc Guyetus set
satine Ritschelius. sed satin ego libri praeter A satin tecum ego
sum vel satin sum tecum ego vel satine tecum ego Muellerus Proe.
Pl. p. 321 pacificatus Fleckeisenus Ep. crit. p. 8 sumantipho B
518. A. praem. D Sic A, nisi quod ITAREMGESSISTIS ut Bo-
thius cum A. uti libri praeter A uellem amicos atque (adque C)
libri praeter A. uellem amicosque Dousa, Scaliger 519. Sic A,
nisi quod COMME(ME dub.)RSQ-EST et sine NAM: cf. Studemundus Hermæ
vol. I (a. 1866) p. 290 Pax commercique est B C D. commertium
paxque F. pax commerciumque est Z, Ritschelius uobis mecum.
nam hoc tu facito libri praeter A. uobis mecum. nam hoc tu Guye-
tus. mecum. nam hoc tu facito Bothius. uobis mecum. hoc facito
Ritschelius de A errans

Vt quoique homini res paratast, périnde amicis útitur: 520
 Sí res firmast, fírmi amici súnť: si res laxé labat,
 Ítidem amici cónlabascunt. res amicos ínuenit.

EPIGNOMVS

Iám redeo. nimiást uoluptas, sí diu afuerís domo,
 Dómum ubi redierís, sei tibi nulla aégritudo animo óbuiamst.
 Nam íta me absente fámiliarem rem úxor curauít meam: 525
 Ómnium me exilem átque inanem fécit aegritúdinum.

520. *Charisius p. 211, 1*: perinde pro proinde Plautus iu Sticho:
 'ut . . . utitur'

V. 520. 521 uno versu B C D F Z hoc comprehendunt:

Ut cuique homini res parata est firmi amici sunt si res lassa labat
nisi quod lassalabat B, lasse labant CZ, lasse labant DF 520.
 UTCUIQ·HOMINIRESPARATASTPERINDEAMICISUTITUR A Ut proinde
 homini res parata est perinde amicis utitur *Charisius* proinde
Muellerus Pros. Pl. p. 246, Fuhrmannus de part. compar. p. 32, quod
in Ambrosiano legit Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 49 mirum exitum
procudens hunc: proin amici sunt usui 521. SIRESFIRM (asti-
 tem spatium explet) FIR(IR incertae) et in fine R(dubia) ES(S dubia) LAXELA-
 BAT ita, ut inter R duas non sufficiant miamicisuntsi, A Si res fir-
 mast, firmi amici sunt: si res laxe labat *Ritschelius olim (cf. Opusc.*
phil. vol. II p. 175). Si res firmast itidem firmi amici sunt: si res
 labat *idem edidit* 522. ITIDEMAMICICONLABASCUNTRESAMICOSINUE-
 NIT A collabascunt F 523. IAMREDEONIMIASTUOLUPTASU
 (bidiua videtur non sufficere) FUERISDOMO A nimia est uoluptas
 F. nimia est uoluptas est B. nimia est uoluptast CD. nimia uo-
 luptast Z si diu afueris *Ritschelius, 'quamquam quom diu afue-*
ris magis placitum sit'. si diua fueris BCD. si diu abfueris Z.
 "diu" si abfueris F. In A quid lateat nescio domo *Acidalius*
cum A. a domo (adomo BCD) libri praeter A diu si (quom)
 afueris a domo *Muellerus Pros. Pl. p. 384* 524. DOMUMUBIREDI-
 (quadrat erisset) IBINULL (aste optime quadrat) GRITUDO A-
 NIMOQBUIA(A non satis certa) A ubi] si libri praeter A tibi nulla
Ritschelius (cf. A). tibi nulla (nulla tibi F) est libri praeter A
 egritudo B. egritudo CDF obuiamst *Ritschelius.* obuiam libri
cum A ut videtur Nec *Acidalius inepte: si ibi nulla est aegritudo*
animo obuiam nec delete Domum Guyetus, Muellerus Pros. Pl. p. 433:
Ubi redieris, si tibi nullast aegritudo animo obuiam 525. NA-
 MITAMEAP(vel B)SENTE (quadr. familia) REMREMUXORCURAUIT-
 MEA A Nam ita displicet *Muellerus Pros. Pl. p. 433* absen-
 tem BCD 526. OMNIUMMEEXILEMATQ: INANEMFECITAEGRITUDINEM
 A Duorum versuum partes conflatas esse (Omnium e. q. s., fecit
 e. q. s.) suspicatur *Bergkiius Diar. ant. stud. (a. 1850) p. 346.* Omni
 . . . aegritudine *Spengeliius Philol. 28 (a. 1869) p. 731* De Omnium
cf. Proleg. Trin. p. CXXXIII et Buechelerum de decl. p. 81

Séd eccum fratrem Pámphilippum incédit cum soceró suo.

PAMPHILIPPVS

Quíd agitur, Epignóme?

EPIGNOMVS

Quid tu? quámdudum in portúm uenis?

PAMPHILIPPVS

Haú longissumé.

EPIGNOMVS

Postilla iám istest tranquillús tibi?

ANTIPHO

Mágis quam mare, quo ambo éstis uecti.

EPIGNOMVS

Fácis ut alias rés soles. 530

Hódiene exonerámus nauem, fráter?

PAMPHILIPPVS

Clementér uolo:

me delet Spengelius Plaut. p. 80, post fecit transposuit Bothius: gravio-
riorem subesse corruptelam statuit Muellerus Pros. Pl. p. 432 sq.
exilem suspectum dicit Ritscheli-
us, falsum Muellerus. exulem Pius
Integrum versum Atque . . . pamphilippum omissum postea inseruit D¹,
ut videtur agritudinum B. egritudinum F 527. SED EC CUM FRA-
TREM PAMPHILIPPUM INCEDIT CUM SOCERO SUO A ec cum C pamphi-
lippum libri cum A, nisi quod pamphilippu B. Pamphilum meum
Ritscheli-
us. Pamphilum una Kochius Em. Pl. p. 17. Consulenda de
hoc praefatio quom B socere C Post h. v. alium intercidisse,
quo Antipho Pamphilippum de Epignomi adventu certiore fecerit, suspi-
catur Bergk-
ius l. s. s., qui totum locum licentissime mutat ut Epino-
mum faciat ex Epignomo: cf. praef. 528. QUID AGITUREPIGNOME#-
QUID TU QUAM DUDUM IN PORTUM UENIS A agit F mi + Epignome
Fleckeisenus quã dudum CD. quã dudu B in portum BC
a portu uenis Bothius 529. HUC LONGIS-
SUME POSTILLA # IAM ISTE EST-
TRANQUILLUS TIBI A Hau longissime cum Guyeto Ritscheli-
us. Huc
longissime BCD cum A, Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 51. huc. PA.
longissime FZ, Bothius (huc?) EP. Post illa Z. Post illa in princ.
versus CD, omissa spatia B. Ep. omissa postilla F iste est libri
cum A 530. Spat. om. C MAGIS QUAM MARE QUOD AMBO ESTIS UECTI-
FACIS UT ALIAS RES SOLES A quo F, Camerarius. qua CDZ, Muel-
lerus Nachtr. p. 32. om. B EP. Z. PAM. F: om. sine spatia BCD
ressoles B 531. Epi. praem. F, nihil Z. spat. CD HO-
DIE EXONER (locum habent amusa) UEM FRATER # CLEMENTER UOLO
A Hodiene (Hodie ne C) libri praeter A PA.] spat. om. B
Clementer (m e corr.) C

Nós potius onerémus nosmet uícissatim uoluptátibus.
Quám mox coctast céna? inpransus égo sum.

EPIGNOMVS

Abi intro ad me ét laua.

PAMPHILIPPVS

Deós salutatum átque uxorem módo intro deuortór domum.
[Haéc si ita ut uoló conficio, cóntinuo ad te tránseo.] 535

EPIGNOMVS

Ápud nos eccillám festinat cúm sorore uxór tua.

PAMPHILIPPVS

Óptumest: iam istóc morai mínus erit. iam ego ápud te ero.

ANTIPHO

Príus quam abis, praesénte te et hoc ápologum agere unúm uolo.

532. Vicissatim hinc excerpit gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Opusc. vol. II p. 269

532. Sic A Nosmet potius libri praeter A, Ritschelius oneremus (onoremus B) nosmet uicissatim (uicis satim D²) BCD² cum A. oneremus notiet uicis satim D¹. oneremus uicissatim FZ. nos uicissatim oneremus cum Bothio Ritschelius de uicissatim dubitans

533. Spat. praem. CD Sic A, nisi quod in fine ADMEETIAUA^{LABA}(IAUA ut vid. et LABA al. m.) cocta est F, Pius. coactaes CD. co actaes B. cocta es Z impransus FZ EP.] om. BCD sine spatio adme

B 534. DEOSSALUTATUMATQ·UXOREMMODOINTRODEUORTORDOMUM A intro modo Ritschelius cum Guyeto Proleg. Trin. p. CXXIX

535. E solo A prodiit, ubi CONFICIO et ATTE confexo F'leckeisenus Uncis circumdedit Ritschelius ut ad similitudinem v. 623 fictum

536. Sic A, nisi quod APUTNOSSI(min. prob. E)CCILLAM, in quo nos se ec-cillam latere suspicatur Ritschelius Aput B cum A nos eccillam Bothius, Bentleyus, Lomanus p. 67. nos ex illa B. nos hec illa CF'. nos hec illa D. nos haec illa Z. Ambrosiani scriptura abutitur Hen-ricus Schenkl Plaut. Stud. p. 624 (18) 537. OPTUMESTIAMISTOCM-

ORAEMINUSERIT (# iam quadr.)EGQAP— (hae quinque dubiae) A Optumum est libri praeter A morai Lachmannus lect. aest. Berol. a. 1817 p. 3. morae BC. more DFZ De exitu cf. Luchsus Studemundi Stud. vol. 1 p. 60 et Brugmanus p. 21 Ep. iam cum FZ, Ritschelius

Totum v. Pamphilippo cum BCD dedit Bergkius (qui tamen in se-quentibus prorsus aliam sequitur distributionem, quam refutabam Act. Soc. phil. Lips. vol. VI p. 304) aput B Post aput crasa e in

B 538. PRIUSQUAMABISPRAESE(ESE dubiae) (nteted-huicapo quadr.)LOG(OG dub.) (umagere quadr.)UN(UN dub.)UMUOLO

A Priusquam C praesente te et hoc scripsi. presentet huic BC. presentet huic D. praesente te huic FZ. praesente ted huic cum Guyeto Ritschelius apologum facere Muellerus Pros. Pl p. 469. apologum me agere servato te Acidalius unu B

PAMPHILIPPVS

Máxume.

ANTIPHO

Fuit ólim, quasi ego súm, senex. ei fíliae
Dúae erant, quasi nunc meaé sunt. eae erant duóbus nuptae
frátribus, 540
Quási nunc meae sunt uóbis.

PAMPHILIPPVS

Miror, quo éuasurust ápologus.

ANTIPHO

Érant minori ei ádulescenti fídicinae, tibícinae:
Péregre aduexerát, quasi nunc tu. séd ille erat caelébs senex,
Quási ego nunc sum.

PAMPHILIPPVS

Pérge porro: praésens hic quidemst ápologus.

ANTIPHO

Deínde senex ille illi dixit, quoíus erant tibícinae, 545

539. MAXUME#FUITOLIMQUASIEGOSUMSENEXEIFILIAE A Pam-
philippo dedi, quae Epignomo adsignaverat Ritschelius cum FZ
nunc égo Ritschelius senex ei C. senexei B. senex ei et (ei
sup. scr. D²) DFZ filie C 540. DUAERANTQUASINUNCMEAE-
SUNTEAERANTDUOBUS (praeter nuptae vid. velut N litterae
spat. esse)FRATRIBUS A Duç C meç CD eae] aeç C.
aæ D nupte C 541. QUASINUNCMEAESUNTUOB (is # mi
n
quadr. RORQUOEUAŞURUST et in proprio versu APOLOGVS A nuc D
sint Z meç C PA.] E D. om. C in princ. versus quorsum
euadat Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 311 euasurus est F
542. A praem. D ERANTMINORIE(vel I, T)I(vel E, T)ADULEŞCENTIFI-
DICINAETTIBICINA A Aereminori illi B. A. aereminori D. Aere
minori illi praemisso spatio C. An. minori illi Z. An. Minor ille F.
Erant minori illi Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 7 ex A profert.
Frater minor illum (adulescentum fidicinas, tibicinas cum proximis
iungens) Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250. Erat illorum uni
Ritschelius. Erat minori illi Bergkius l. s. s. p. 348 adulescenti
fidicinae tibicinae scripsi. adulescenti fidicina et tibicina BCD cum
A. adulescenti fidicinā et tibicinam Z. adolescens fidicinam et ti-
bicinam F. adulescenti [quasi nunc tibi] tibicina Ritschelius Erat
adulescenti minori Guyetus 543. PEREGREADUEXERATQUASINUNC-
TUSEDILLEERATCAELEPSENEX A si ille D E erat (r sup.
scr.) D celebs DFZ. celeps C celepsenex B 544. QUA-
SIEGONUNCŞUM #PERGEPORROPRAEŞENSHICQUIDÊ et in noro v. ESTA-
POLOGVS A egonunc D PA.] E D perge ex pergo C
porro B cum A. obsecro reliqui presens praemisso spatio
B. presens CD presens est hic quidem F quidem est apo-
logus libri cum A quidem apologust Bothius 545. A praem. D

Quási ego nunc tibi díco:

PAMPHILIPPVS

Auscullo atque ánimum aduerto sédulo.

ANTIPHO

‘Égo tibi meam fíliam, bene quícum cubitarés, dedi:
Núnc mihi reddi ego aéquom esse abs te, quícum cubitem,
cénseo.’

PAMPHILIPPVS

Quís istuc dicit? án ille quasi tu?

ANTIPHO

Quási ego nunc dicó tibi.

‘Immo duas dabo’ ínquit ille aduléscens ‘una sí parumst: 550
Ét si duarum paénitebit’ ínquit ‘addentúr duae.’

PAMPHILIPPVS

Quís istuc, quaeso? an ílle quasi ego?

ANTIPHO

Is ípse quasi tu. túm senex

Ílle quasi ego ‘sí uis’ ínquit ‘quáttuor sané dato,
Dúm equidem hercle quód edant addas, meúm ne contrun-
cént cibum.’

DEINDESENEXILLE(vel 1).....TCUIUSERATTIBICINA A Dein
Bothius Deindesenex ille illidixit D illi om. F cuius libri
cum A erant tibicinae Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250.
erat tibicina (tibi cina B) libri cum A. cf. v. 542 546. QUASI-
EGONUNCTIBIDICO#AUSCULTOATQ:ANIMUMADUORTOSEDULO A PA.]
E D² adque C 547. Sic A, nisi quod CUBITARES A AN.] E D²
meam tibi Ritschellius cum Bothio qui cum BCD cupitares C
548. NUNCMIHIREDDIEGOAEQUOMESSEQUICUMCUBITEMCENSEO omisso
abste A aecum B. aequum CDFZ abste BCD qui cum
BD cupitem C 549. QUISISTUCDICTANILLEQUASITU#QUASI-
EGONUNCDICOTIBI A quasi tu....ínquit ille om. B, uno versu
comprehendens Quis istuc... parum est quasitu CD 550. IM-
MODUASDABOINQUIDILLEADULESCENSUNASIPARUMST A Person. spat.
praecedit in CD. ‘In nonnullis exemplaribus hic loquitur Pamphi-
lippus’: Pius adolescens DFZ si parum (siparum C) est libri prae-
ter A 551. Sic A, nisi quod PA(min. prob. O)ENITEBIT Et om. F si-
duarum D penitebit B. poenitebit C inquit C duę C 552. Ab
hoc versu usque ad v. 582 deficit A Spat. om. C quęso C an-
ille B ANT.] om. BCD sine spatio tum Acidalius. om. libri
553. si uis] suus BC quatuor DFZ 554. Dum equidem
(equem B) BCDZ. Dum quidem F, Ritschellius cum Lambino: cf.
Proleg. Trin. p. LXXIX et Ribbeckius de part. p. 40 quod] qui-
dem F quod edant] quo dedant B. quod edint Acidalius con-

PAMPHILIPPVS

Videlicet parcúm fuisse illúm senem, qui id díxerit, 555
Quóm ille, illi qui póllicetur, eúm cibum popóscerit.

ANTIPHO

Videlicet inaéquom fuisse illum ádulescentem, qui ílico,
Vbi ille poscit, dénegarit dáre se granum trítici.
Hércle qui aequom póstulabat ílle senex, quandó quidem
Fíliae illae déderat dotem, accípere pro tibícina. 560

PAMPHILIPPVS

Hércle ille quidem certo adulescens dócte uorsutús fuit,
Quí seni illi cóncubinam dáre dotatam nóluit.

ANTIPHO

Sénex quidem uoluít, si posset, índipisci dé cibo:
Quía nequit, qua lége licuit uélle dixit fieri.
'Fíat' ille inquít adulescens. 'fácis benigne' inquít senex. 565

truncant *F*, *Pius*. contruncant *BCD*. cōtrūcet *Z* cybum *D*. cibū *B*
V. 555—560 desperatos esse dicit Muellerus Nachtr. p. 46 555. *Vers. delet*
Guyetus Videlicet] Videtur *F'* parcum ex partum (*c sup. scr.*) *B*
fuisse illum *Guyetus*. illum fuisse libri, nisi quod frusse *Z* id
Lomanus p. 67. om. libri. hoc *Bryardus* 556. Quom ille, illi qui
pollicetur, eum *Ritschelius*: 'quamquam Quom ille sibi qui pollicetur eum
magis etiam placiturum sit'. Quo ille illi pollicetur qui eum *B*: item
reliqui, nisi quod quoniam ab initio *CD F'*, qm̃ *Z*, pollicetur *F*
Nihil profecerunt *Dousa et Acidalius* cybum *D* 557. Vide-
tur ut *v. 555 F'* inaequom fuisse illum scripsi. non fuisse illum
nequam inmisso glossemate *BCD*. fuisse illum nequam *F'Z*. ne-
quam fuisse illum *Ritschelius cum Bothio et Lomano*. non fuisse
illum aequom vel non aequom fuisse illum *Seyffertus Philol. vol. 25*
(a. 1867) p. 445 adulescentem *Z*. adolescentem *F*. adolescentiā
BCD 558. illeposcit *D* denegarit *Acidalius*. denegavit libri
darese *D*. se dare *Camerarius* *V. 559. 560 tales edidit Rit-*
schelius: Quin hercle aequom postulabat senex, quandoquidem filiae
Quam ille dederat dotem, accipere eum uoluit pro tibicina 559.
Hercle qui aequom *Fleckeisenus Misc. crit. p. 29.* hercle quia equum
B. Hercle quia equum *C*. Hercle quia aequum *DF'Z*. Quin hercle
aequom *Bothius*. Hercle quin ae. *Acidalius*. Hercle quidem ae. *Spenge-*
lius Plaut. p. 77 illesenex *D* quandoquidem *F'Z* 560. ille *BCD*.
ille *Pius* pro suspectum Verba tradita defendit *Seyffertus Philol.*
vol. 25 (a. 1867) p. 446 et Spengelius Plaut. p. 77: cf. Muellerus Pros.
Pl. p. 142 561. hercle quia equum ille *B* certe *Z* adolescens
DF'Z uersutus *F'* suit *C* 562. Qui seni *BF*. quis enim
CDZ 563. poscet *DF'Z* decibo *BCD* 564. nequid *CD*.
nequiuuit *Z* 565. *Spat. praecedit in D* Ante facis *spat. CD*

‘Hábeon rem pactam?’ ínquit. ‘faciam ita’ ínquit ‘ut fierí uoles.’

Séd ego ibo intro et grátulabor uóstrum aduentum fíliis.
Póste ibo lautum ín pyelum: ibi fouébo senectutém meam:
Póst ubi lauero, ótiosus uós opperiar áccubans.

PAMPHILIPPVS

Gráphicum mortalem Ántiphonem: ut apólogum fecit quám fabre. 570

Étiam nunc sceléstus sese dúcit pro adulescéntulo.
Dábitur homini amíca, noctu quae ín lecto occentét senem:
Námque edepol aliúd quidem illi quíd amica opus sit, néscio.
Séd quid agit parasítus noster Gélasimus? etiám ualet?

EPIGNOMVS

Vídi edepol hominem haúd perdudum.

PAMPHILIPPVS

Quíd agit?

EPIGNOMVS

Quod famélicus. 575

567. *Priscianus VII 10 (Gr. lat. II p. 293, 12)*: et filiis tamen in eodem genere dictum est . . . Plautus in Stichos: ‘ego ibo . . . filiis’ pro filiabus

afacis *B* benigne ex benegne *D* inquit *B* 566. Habeonrem *B*.
Habe on rem *C* pactam *Acidalius*. factam libri, nisi quod *A* factam *D*
ita inquit *BC* 567. uestrum *F* 568. Poste ibo lautum *Fleck-*
eisenus. Postea ibo lauatum libri in pyelum *Lambinus*. in pilum (in-
pilum *BC* et spat. ante in *B*) libri Post lauatum in pyelum ibo: ibi
Ritscheli: at cf. *Opusc. philol. vol. II p. 544* ibo pro ibi *F*
569. Poste *Fleckeisenus* ociosus *F* opperiar (alt. p ex o ut vid.) *C*.
operiar *F* accubans *Pylades*. accumbans (accum bans *B*) *BCDF*.
accumbens *Z* 570. *PA.*] *E D*² in spatio Gra phicum *B* fecit quam
def. Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 778. fecit deleto quam
Ritscheli 571. *Spat. praeced* in *CD* Etiam *Ritscheli* cum *Bothio*.
It iam *B*. id iam *CDFZ*. Vt etiam *Acidalius* sese *Dousa*. esse libri.
se esse *Acidalius* 572. inlecto *B* occentet *Pistoris*. acentet *B*.
accendet *CDZ*. accedet *F* 573. *Spat. praemittunt CD* nanque *F*
opus sit *Camerarius*. opos sit *B*. possit reliqui: cf. *Buechelerus*
de decl. p. 6 et *Bügge Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 403* Post
hunc v. integram scaenam intercidisse suspicatur *Bergkius Diar. an-*
tiqu. stud. a. 1850 p. 348: quem refutavi *Act. soc. phil. Lips. vol. VI*
p. 303 sq. V. 575. 576 integri in solis *DFZ* exstant: in unum
contraxit *B* omissis haud perdudum uocasti hominem. Cuius
erroris societas ad *C* ita pertinuit, ut, congruens in reliquis cum *D*,
pro haud perdudum habeat ad caenam et ne erasum ante Quidagit
(sic) 575. aedepol *FZ*

PAMPHILIPPVS

Quín uocasti hominem ád te ad cenam?

EPIGNOMVS

Né quid adueniens pérderem.

Átque eccum tibi lúpum in sermone: praésens esuriéns adest.

PAMPHILIPPVS

Lúdificemur hóminem.

EPIGNOMVS

Capti cónsili memorém mones.

GELASIMVS. PAMPHILIPPVS. EPIGNOMVS

GELASIMVS

*	*	*	*	*	*	*
	*	*	*	*	*	*
*	*	*	*	*	*	*

Séd ita ut occepí narrare uóbis: quom hic non ádfui,
 Cúm amicis delíberauí iam ét cum cognatís meis. 580
 Íta mi auctores fuére, ut egomet me hódie iugularém fame.
 Séd uideon ego Pámphilippum cúm fratre Epignomo? át-
 que is est.

576. uocasti hominem ad te ad cenam *Ritschelius*. uocasti hominem ad cenam (ad cenam *D*. ad cenam *C*) *BCDF'Z*, ubi hominem uocasti *Guyetus*, uocauisti hominem *Bothius*, uocasti hominem *Spengelius* *Plant.* p. 88 nequid *BCD* Adueniens ne quid cum *Bothio* *Ritschelius*. Ne adueniens quid *Guyetus* pcedere *B* 577. ec cum *C*. ectum *B*¹ Atque eccum lupum *Ritschelius*. Eccum tibi lupum *idem in adnotatione.* cf. *Muellerus Pros. Pl.* p. 347 in sermone *CD* ad est *B* 578. consili *B*. consilii *CDF'Z*

Act. IV scaena 2 GELASIMVS PAMPHILIPPVS EPIGNOMVS

B: om. *C*. GELASIM' PARASIT' PÁPHILIPP' EPIC NOM' ADO-
 LESCS .II. *D*³. Gelasimus (Gelasinus *F*) Parasitus. Pamphilippus
 Epignomus adolescentes duo (ado. II. *Z*) *F'Z* *Personarum notis*,
 nisi ubi contrarium testamur, in hac quoque scaena carent *CD* *Initium*
scaenae intercidisse Acidalius vidit 579. *G praem.* *D*³ Sed ita ut
Acidalius. Sed (ed *D*. ed cum spat. *C*) ita quod libri. Est ita ut *Lambi-*
nius. St, ita ut *Dousa Expl. IV* 19. Sed (id quod.) *Bothius* uobis:
 quom *Ritschelius*. uobis, cum vulgo cum libris. uobis: dum *Goellerus*
in Trin. v. 895 non cum rasura unius litterae post eam vocem *B*.
 modo *Acidalius* 581. Ita] Id *Lambinus* mihi libri auctores (u
sup. scr.) *B*. auctores *F* ego met *B* 'Totum versum nescio an
 talem potius poeta dederit: Ita mihi auctores fuere ut me hódie iugula-
 rém fame' *Ritschelius* ungularem *C* 582. uideo ne ego met me

Ádgređiar hominem. éxspectate Pámphilippe, o spés mea,
Ó mea uita, o méa uoluptas, sálue. saluom gaúdeo
Péregre te in patriám redisse.

PAMPHILIPPVS

Crédo: salue, Gélasime. 585

GELASIMVS

Váluistin bene?

PAMPHILIPPVS

Sústentatumst sédulo.

GELASIMVS

Edepol gaúdeo.

Édepol ne ego nunc míhi medimnum mílle esse argentí uelim.

EPIGNOMVS

Quíd eo tibi opust?

hodie B. uideo ne ego C. uideone ego D. pamphilippum cum fratre
epignomo libri, nisi quod fratre pignomo BCD. Pamphilum cum
fratre suo Epignomo Ritscheliuss. Pamphilum una cum fratre Epi-
gnomo Kochius Emend. Pl. p. 17 his est D 583. Ad grediar B.
aggrediar FZ exspectate scripsi. sperate libri. o sperate Loma-
nus p. 68, Ritscheliuss. exoptate Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 30
pamphilippe o spes (ospes BCD) mea BCD FZ: cf. praef. Verba
OSPESMEA etiam in A sunt (ubi primum novae paginae versum ca-
piunt), nisi quod o adiecit corrector. Pamphile, o salus mea Ritsche-
lius: cf. Luchsius l. s. s. 584. OMEAUITA OMEAUOLUPTASSALUESALUUM-
GAUDEO A omea utroque loco C, posteriore B saluē D saluum libri
cum A 585. PEREGRETEINPATRIAMREDIISSE#CREDOSALUEGELASIME
A te BC cum A. om. D FZ 'Non opus est transpositis in patriam te'
Ritscheliuss in patriam BC redisse. Pamph. Credo: salue scripsi ex A.
redisse saluum. PA. Salue D (pers. add. D^s) FZ et spatiis pro pers. re-
lictis BC, nisi quod sal uegelasime B. redisse. salue. PAMPH. Salue Rit-
scheliuss. 586. G praem. D^s VALUISTINBENE#SUSTENTATUMESTSEDU-
LOEDE-POLGAUDEO A P inscruit D^s sustentatumst Geppertus ex A
profert Stud. Pl. vol. II p. 53. sustentavi libri praeter A (et omisso quidem
ante eam vocem spatium CD), Ritscheliuss G D^s 587. EDEPOLNE-
EGONUNCMIHIME(vel O)DI(litteris EDI incertis)UMNUMME(vel I)ILLESSE-
ARGĒ et in novo v. TUELIM A Edepol ne ego nunc mihi medim-
num Muellerus Nachtr. p. 144 Muelleroque teste Studemundus. Edepol
ne egomet medediā nē B. Edepol ne (Edepolne D) egomet mihi
mediam (media F') nunc CDF et modium pro mediam substituto Z.
Edepol ne ego nunc mihi modium Ritscheliuss. Edepol ne ego mihi
nunc modium Hermannus Opusc. vol. VIII p. 440 argenti uelim
B cum A, Pylades. uelim argenti CDFZ 588. Sic A, nisi quod
EO et TE tibi opus est B. opus est sine tibi reliqui praeter A

GELASIMVS .

Húnc hercle ad cenam út uocem, te nón uocem.

EPIGNOMVS

Áduorsum te fábulare.

GELASIMVS

Illúd quidem, ambos út uocem:

Ét equidem si pósset, ego iam uós inuitassém domum 590

Ád me, sed mihi ín sinu tunicae níhil est, atque hoc scítis uos.

EPIGNOMVS

Édepol te uocém lubenter, sí superfiát locus.

GELASIMVS

Quín tum stans obstrúsero aliquid strénue.

EPIGNOMVS

Immo unum hóc potest:

GELASIMVS

Quíd?

EPIGNOMVS

Vbi conuiuae ábierint, tum ut uénias.

GE.] spat. om. BCD, et CD quidem in principio versus ad cenam (adcenam B. ad cenam C) hercle libri praeter A uocemte C 589. ADUORSUMTEFABULARE#ILLUDQUIDEMAMBOSUTUOCEM A Aduorsumte (te ex est ut vid.) C fabulare. GE. illud quidem, ambos Gruterus cum A: 'quae verba excepisse in proximo versu uolui dicere videtur (cf. Mus. philol. n. VII p. 312 = Opusc. vol. II p. 437), qui tamen versus haud scio an interciderit' Ritschellius. fabulare illud quidem ambos libri praeter A. fabulare illud quidem. GE. ambos Camerarius V. 590. 591 solus A servavit 590. ETE(vel I)QUIDEMSI et paulo post IC(vix O)NE(vel I, T)UOSINUITASSEM DOMŪ A, unde quae supra uostrae cenassem domi Bugge Ritschelliana lectione nisus Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250 591. ADMESED . . HINS . . O A(dubia)NIHIL-ESTAT(vel E)Q . HOCSCITISUOS A, quae dubitanter supplevit Loecius nihil est atque hoc scitius Bugge loco ad v. 590 allato scitiust in fine legit Gelpertus Pl. Stud. vol. II p. 45 Versuum sede mutata locum sic scribit Bugge Op. ad Madvigium p. 183 sq.: Ad me ad cenam uos, uolebam. nihil est atque hoc scitius || Et equidem sci uocitassetis, uostrae cenassem domi 592. EDEPOLTEUOCÉMLUBENTERŞISUPERFIATILOCUS A libenter libri praeter A super fiat BC. superfuat Dousa 593. Sic A, nisi quod QUINTISTANS et UNUM Quin tum stans Scaliger, Bothius. Quin tu stans BC (ns ex s ut vid.) D cum A ante correcturam: unde Quin tu, stans Pylades, Quin tu? stans Is. Pontanus. Quin tu stas F.Z. Quin et stans Guyetus obstusero C. obstruxero F 594. QUID#UBI-CONUIUAEBIERINTUTTUMUENIAS#UAĒĒĒ et in novo versu TATITUAE conuiue D. conuiue C abierint Z cum A. abirent BCD. ab-

GELASIMVS

Vae aetati tuae.

EPIGNOMVS

Vasa lautum, nón ad cenam díco.

GELASIMVS

Di te pérduint. 595

Quíd ais, Pamphilíppe?

PAMPHILIPPVS

Ad cenam hercle álio promisi foras.

GELASIMVS

Quíd, foras?

PAMPHILIPPVS

Foras hercle uero.

GELASIMVS

Quí malum tibi lassó lubet

Fóris cenare?

PAMPHILIPPVS

Vtrúm tu censes?

GELASIMVS

Iúben domi cenám coqui

Atque ad illum renúntiari?

ierunt *F* tum ut *Ritscheli*us. tum libri praeter *A* uae aetati tuę
B. uę aetati tuę *Z*. ue aetati tuę *CF*. ut (*sup. t scr. u*) etati tuę
D. cf. *Lorenzius Philol. vol. 30 (a. 1870) p. 431*. Euax attatae *Rit-*
*scheli*us. Vae uitae tuae reiecit *Ritscheli*us, quod tamen commendat *Fleck-*
*eisen*us *Ep. crit. p. 22* 595. *Spat. om. D* Sic *A*, nisi quod *TE*
Vasa] Vna libri praeter *A* ad cenam *B*. ad cenam *D*. ad cę nam
C Dite *C*. Dii te *F* perdunt *BCDZ*. perdiunt *F*: corr. *Pius*
596. Sic *A*, nisi quod AGIS et PROMISI *G* praem. *D*^s. *spat. CD*¹
ais *Acidali*us. agis libri cum *A* pamphilippe libri cum *A*. Pam-
phile *Ritscheli*us ad cenam *B*. ad cenam *D*. ad cenam *C* hodie
hercle *Ritscheli*us promissi *B* 597. Sic *A*, nisi quod QUIDMALUM
et LIBET *PA.*] om. *B* sine spatio hercle *B* De Quid (*A*) cf.
*Bergki*us *Beitr. p. 55* libet libri cum *A* 598. FORISCENAREUTRUM-
TUCENSESIUBENTUDOMICENAMCOQUI *A* foris] tibi foris *DZ* (tibi
servantes ante lasso). 'Quo sic quispiam utatur:

G. Quid foras? *P*. Foras hercle uero. *G*. Quid malum lasso lubet

Tibi foris cenare? *P*. Itan censes? *G*. Iube domi cenam coqui'.

*Ritscheli*us cenare *C* Utrumtucenses *C* iubendo mi cenam (mice-
nam *D*. mi cenam *C*) *BCD*. iubedum mi cenam *F*. iubedum mihi ce-
nam *Z*. iube domi cenam cum Camerario *Ritscheli*us 599. ATQ-ADILLUM-

PAMPHILIPPVS

Sólus cenabó domi?

GELASIMVS

Nón enim solus: mé uocato.

PAMPHILIPPVS

At ille ne suscénseat, 600

Meá qui causa sump̄tum fecit.

GELASIMVS

Fácilē excusarí potest.

Míhi modo auscultá: iube cenam dómi coqui.

EPIGNOMVS

Non mé quidem

Fáciēt auctore, hódie ut illum decípiat.

GELASIMVS

Non tu hinc abis?

Nísi me non perspícere censes, quíd agas. caue sis tú tibi:
 Nam illic homo tuam heréditatem inhiát quasi esuriéns
 lupus. 605

Nón tu scis, quantum áfflictentur hómīnes noctu hic ín uia?

RENUNTIARI # SOLUS CENAUIDOMI A adque C renunciari Z cenabo
 BF. cenabo CD. coenabo Z. cenabit in A fuisse putat Ritschelius
 addens: 'quod cave defensum eas' 600. NONENIM SOLUS MEUOCATO #
 ATILLENESUSCENSEAT A GEL.] spat. om. C nesus (ne sus C) cen
 seat BC. nesusenseat D 601. Spat. praemittit C Sic A, nisi quod
 FECIT # FACILE EXCUSARI sump̄tum B 602. Sic A, nisi quod AUSCUL
 TAIUBEDOMICENAMCOQUI iube cenam (cenam C) domi libri praeter A.
 domi cenam iube Ritschelius. iube domi cenam Camerarius cum A
 Non me F'Z cum A. Non me D. Non (o ex u) me C. Num me B
 603. Sic A, nisi quod HINCABIS 604. NISIMENONPERSPICERE CENSES
 QUIDAGASCAUESISTUTIBI A menonperspicere D tibi (bi e corr.)
 C 605. NAMILLICHOMOTUAMHEREDITATEMINHIATQUASIESURIENSLU
 PUS A illic homo tuam hereditatem inhiat libri cum A, nisi quod
 tuam om. D¹, tum habent BCD²Z (correctum a Pio), hereditatem Z.
 inhiat ille homo hereditatem tuam Ritschelius inhiat, essuriens lu
 pust Fleckeisenus 606. Sic A, nisi quod QUAMEFFLICTENTUR Non
 tu scis quantum Kampannus de IN praep. p. 11. Non tu scis quam
 (Nontuscis C et quam in ras. idem) libri cum A. Nonne tu scis quam
 Ritschelius. Non tu scis quam de Fleckeisenus. Non tu scis ut Guyetus.
 Cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 287 afflictentur F', Camera
 rius. efflictentur reliqui libri cum A, etiam 'nonnulli veteres libri'
 Lambini inuia BCD

PAMPHILIPPVS

Tángo plureis, quí defendant, íre aduorsum iússero.

EPIGNOMVS

Nón it, non it: quía tanto opere suádes ne bitát.

GELASIMVS

Iube

Dómi mihi tibi tuaéque uxori céleriter cenám coqui.

Si hércle faxis, nón opinor díces deceptúm fore. 610

PAMPHILIPPVS

Pér hanc tibi cenam ícenato, Gélasime, esse hodié licet.

GELASIMVS

Íbisne ad cenám foras?

PAMPHILIPPVS

Apud frátrem ceno in próxumo.

GELASIMVS

Cértumnest?

PAMPHILIPPVS

Certum.

GELASIMVS

Édepol te hodie lápide percussúm uelim.

PAMPHILIPPVS

Nón metuo: per hórtum transibo, haúd prodibo in púplicum.

607. Sic A, nisi quod DEFENDANT et ADUORSUM PA. Pylades. EP. F'Z pluris BCFZ. idem supr. scr. D² Post hunc v. quaedam Pamphilippi verba, quibus metum quendam simulaverit, intercidisse statuit Seyffertus Stud. Pl. p. 16 608. Sic A, nisi quod OPERESUADESNETU(TU ut vid.)EBITAS(S ut vid.)IUBE EP. Pylades. GEL. F'Z, Bothius Non it non it (nonit D) quia BCD cum A. Non it quia F'Z, Fleckeisenus. Non it, non it. EP. quid Bothius soloece tantopere F'Z suades ne bitat Camerarius. suades ne (suadasne B) ebitat (euitat Z. e bitat C) libri praeter A, unde ebitat defendit Loewe Prodr. p. 275. ne ad me bitat Fleckeisenus GEL. Camerarius. om. F'Z: spat. om. BD Iube domi Fleckeisenus 609. Sic A, nisi quod DOMIMIHTIBIQ. tibi BCDZ. om. F'. tibi-que Ritschelius cum A Mihi tibi tuaeque Fleckeisenus: cf. v. 608 tuæque C cenam D 610. Sic A Sihercle C 611. Sic A, nisi quod INCENATO tibi hanc Ritschelius cenam D. caenam C coenam hanc tibi Guyetus 612. Sic A, nisi quod FORAS# APUT et PROXUMO(sup. U corrector I addidit) Ibin Muellerus Nachtr. p. 101 adcenam CD aput B cum A ceno C inproxumo BCD. in proximo F' 613. Sic A Certum ne est (neest CD) libri praeter A PA.] spat. om. B Cestum C GEL.] spat. om. B aedepol F'Z tehodie D hodie e lapide F' 614. NONMETUOPERHQR-

EPIGNOMVS

Quíd ais, Gelasime?

GELASIMVS

Óratores tu áccipis: habeás tibi. 615

EPIGNOMVS

Tuá pol refert.

GELASIMVS

Énim uero si meá refert, opera útere.

EPIGNOMVS

Pósse edepol tibi opínor etiam uní locum condí bonum,
Vbi accubes.

PAMPHILIPPVS

Sané faciundum cénseo.

GELASIMVS

O lux óppidi.

TUMTRANSIBONONPRODIBOINPUBLIÇŨ A me tuo B ortum F
transibo libri cum A. 'Vix licebit de traibo forma cogitare' Ritsche-
lius, quam formam recepit Fleckeisenus. adibo edidit Ritscheli-
us hand Muellerus Pros. Pl. p. 326. non cum libris Ritscheli-
us pupli-
cum B. publicum (p ex b C) reliqui cum A 615. QUIDAGISGELASIME-
ORATORESTUACCÏPIASHABEASTIBI A ais B, Acidalius. agis reliqui
cum A gelasine DF tu (tuacc. BD) accipis libri praeter A 616.
TUAPOLREFERT#ENIMUEROSIQUIDEMMEAREFER.....RE A pol
delet Koehlerus de verborum accentus etc. ratione p. 24 re fert C GE.
FZ: om. B Enim uero si mea Fleckeisenus. enim siquidem (si
sup. scr. D) mea libri praeter A enim refert. GE. Si quidem Rit-
schelius Ab A profectus Ritscheli-
us in adn. hanc liberio-
rem ver-
suum conformationem proponit:

Tua pol enim refert. GE. Enimuero siquidem mea refert, meam

Operam posce. EP. Edepol tibi opino unum locum etiam conspikor
refert. GE. Enim si quid Bothius. cf. Bugge Tidskrift for Phil. vol.
VII p. 27 mea refert] in ea refert Z mea opera Ritscheli-
us 617. POSSEEDEPOLTIBIOPINORETIAMUNILOCTUMCONDIB(vel P)—A, quae
suppleri Posce. EP. edepol Palmerius p. 760, Ritscheli-
us Esse
edepol Dousa condi bonum scripsi Ambrosiani reliquiis nixus. con-
spicor libri praeter A. concedier Bugge Tidskrift for Phil. vol. VII
p. 28 = Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250 etiam uni locum unum
conspicor Ritscheli-
us, 'nisi unum uni locum etiam males' addens (unum
pro uni Bothius) EP. Posse edepol tibi opinor etiam uni locum esse:
conspicor Acidalius. Posce. EP. Edepol tibi opinor etiam cunicum lo-
cum ego conspikor Impfenbachius Mel. Pl. p. 37. Posce. EP. Edepol
tibi opinor etiam uni locum esse conspikor Fleckeisenus. Cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 588 618. UBIACCUBES#SANEFACIUNDUMCENSEOOLUX-
OPPIDI A cubes Ritscheli-
us sanefaciundum D olux oppidi

EPIGNOMVS

Si árte poteris áccubare.

GELASIMVS

Vél inter cuneos férreos.

Tántillum loculi, úbi catellus cúbet, id mihi sat erít loci. 620

EPIGNOMVS

Éxorabo aliquó modo: ueni.

GELASIMVS

Húcine?

EPIGNOMVS

Immo in cárcerem.

Nam híc quidem geniúm meliorem tuóm non facies. eá-
mus, tu.

PAMPHILIPPVS

Deós salutabó modo: poste ad té continuo tránseo.

GELASIMVS

Quíd igitur?

EPIGNOMVS

Dixi équidem in carcerem íres.

C. oluxoppidi *B* opidi *F*. 619. SIARTEPOTERISACCUBARE#UELINTER-
CUNEOSFERREOS *A* GE.] spat. om. *D* cun eos *B*. cunetos *D* 620.
TANTILLUMLOCULIUBICATE(vel I)LLUSCUBETID(fort. possis etiam CUBITET
legere)MI(sup. scr. HI)SATERES(S et TERES incertissimae)EST— *A* tantullū
Z. Tantulum *Bothius* loci libri praeter *A* id mihi sat erit loci *Bothius*.
id (ibi *F'*) mihi saterest (sat est *F'Z*) loci libri praeter *A*. id satis erit
mihi *Ritscheli*us. id mihi sat ere'st loci *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867)*
p. 447 Tantillum loci, catellus ubi cubet, sat, ere, est mihi *Luch-*
sius Studemundi Stud. vol. 1 p. 45, sed ne sic quidem versum persana-
tum esse confidens 621. EXORABOALIUOMODOUENI#HUCINE#IMMO-
INCARCEREM *A* Exorabo . . . ueni *Epignomo tribuit Acidalius.* PA.
exorabo aliquo modo. EP. ueni *Z* et omisso PA. *F'* GEL.] om. *C* sine
spatio hucine *BCDZ* cum *A*. huccine *F'* incarcerationem *C* 622. Spat.
praem. *C* NAMHICQUIDEMGENIUMMELIOREM TUUMNONFACIES et in novo
versu EAMUSTU *A* Post quidem rasura *C* meliorem genium libri
praeter *A* tuum libri cum *A* Ante eamus pers. spat. *C* eam us *B*
tu] 'malim hinc' *Ritscheli*us: cf. *Brixius ad Capt. v. 106* 623.
DEOSSALUTABODOMOPOSTEADTECONTENUOTRANSEO et ante versum hoc
signum .|—|. *A* modo libri praeter *A* omnes. ex domo quempiam
domi facere posse annotat *Ritscheli*us poste ad te] postea ad te
(adte *BC*) libri praeter *A*. post ad te *Guyetus* contenuo def. *Loewius*
Anal. Pl. p. 184 624. QUIDIGITURDIXIS(corr. in DIXTI)EQUIDEMINCAR-
CEREMIRESEQUINSI(vel T)IUSSEERIS *A* igitur *BCD* cum *A*, *Scioppius Susp.*
lect. I 19. agitur *Z*. agis *F'* EP.] spat. om. *B* incarcerationem *CD*

GELASIMVS

Quin si iússeris,

Eó quoque ibo.

EPIGNOMVS

Di ímmortales, híc quidem pol summam ín crucem 625
Céna aut prandió perduci pótis.

GELASIMVS

Ita ingeniúm meumst:

Quícumuis depúgno multo fácilius quam cúm fame.

EPIGNOMVS

Nóui ego: ista sátis spectatast míhi iam tua felícitas.

* * * * *

Dúm parasitus mi átque fratri fuísti, rem confrégimus. 630
Núnc ego nollo ex Gélasimo mihi fieri te Catagélasimum.

si *Pylades cum A. om. libri praeter A* 625. EOQUOQ·IBO#DI(vel E)-
IMMORTALES·HIC·QUIDEM·POL·SUMMAM·IN·CRUCEM A EP. *Acidalius*. P
D³. PA. F'Z dii BCD pol summam in crucem] iusum
ma in crucem B. uisumma in crucem (ce e corr.) C. ui summa in-
crucem DZ. summam in crucem F'. ut in summam crucem *Sara-*
cenus. in summam crucem *Gulielmus*. uel summam in crucem *Bugge*
Tidskrift for Philol. vol. VII p. 28 coll. Bacch. 902 626. Sic A,
nisi quod CENAUT et PERDUCIPOTISEST Caena C potis *Bothius*. potest
libri praeter A GE.] G D³ meum est libri praeter A 627. Sic A
Qui cum uis B. Quicum uis CD de pugno D cum fame C
V. 628. 630 hoc ordine collocant eoque continuo BCD F'Z: inverso A
628. NONEGOISTAAPUTTE#SATISSPECTATASTMIHIAMTUAFELICITAS A
EP.] Sic *Acidalius*. PAM. F'Z Noui ego: ista satis *Ritschelius in*
adn. apud te delens cum *Weisio*. Non ego isti apud te satis B. Non
ego isti apud te (*sequitur spatium*) satis CD. non ergo is tu apud te
satis F'. non ergo is tu apud me. satis Z. Non ergo is tu? apud
me satis *Lambinus*. Num eguisti apud me? satis *Scioppius Susp.*
lect. I 19: cf. Mahlerus p. 53 spectata est libri praeter A Noui
ego: apud me satis spectatast mihi iam tua ista facilitas *Ritschelius*
edidit ista e versus principio ascito et facilitas cum Bothio scribens
Cf. Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 2 sq. 629. *Excidisse talem versi-*
culum putat Ritschelius: Qua depugnas uentris causa, homo nihili, cum
alienis bonis Ego de lacuna dubito 630. Sic A, nisi quod MIHI
et CONFREGIMUS para situs C mihi libri cum A 631. NUNC-
EGONOLOEXGELASIMOMIHIFIERITECATAGELASIMUM A nolo egelasimo
mihi te catagelasimum libri praeter A, nisi quod e gelasimo F'Z,
nollo BC (pro quo uolo F'), mihite C, cata gelasimum C, gelasino F'.
De nollo cf. praefatio. nollo mi ex Gelasimo fieri te Catagelasimum
Ritschelius. nolo te ex Gelasimo Catagelasimum fieri *Lomanus p. 69.*
nollo ex Gelasimo te mi fieri Catagelasimum *Mahlerus p. 33. Ambro-*
siani scripturam retinet Flicheisenus Exerc. p. 43

GELASIMVS

Iámne abierunt? Gelasimé, uide, núnc consilio cápto opust.

* * * * *

Égone? tu ne. míhine? tibi ne. uíden ut annonást grauis? 635

Víden benignitátes hominum ut périere et prothýmiae?

Víden ridiculos níhili fieri, atque ípsos parasitárier?

Númquam edepol me uíuom quisquam in crástinum inspiciét
diem.

632. 633. IAMNEABIERTGELASIMEUIDENUNCCONSILIOCAROOPUST A
pro quo versum hunc praebet B: Iamne abisti gelasime uide quid
es capturus consilii. Idem reliqui, nisi quod GE. praem. F'Z, ge-
lasine habet F, spatium ante uide C: unde duos hos versus reconcinnat
Ritscheliuss:

Iámne abis tu? [abít profecto]. núnc consilio sáno opust.

[Ámbo abi]erunt: uíde, Gelasime, quíd capturu's cónsili.

Quem contra Ambrosianum secutus sum, nisi quod capto scripsi cum
Loewio: ex reliquorum codicum scriptura Beckerus Studemundi Stud.
vol. I p. 208 talem effecit: Iámne abiit? Gelasime, uide quid sis captu-
rus consili abis tu Ritscheliuss cum Bothio. abisti def. Fleckeisenus
l. s. s. 'Ceterum poteram etiam: Iamne abis tu? hercle abiit. pol nunc con-
silio sanost opus' Ritscheliuss Altero Ritschelii versu uide Gelasime
est Lomani, Gelasime uide Fleckeisenus tuebatur Cf. Niemeyerus
de Plauti fab. rec. dupl. p. 32 sq. et Fuhrmannus Nov. ann. vol. 105
(a. 1872). p. 825 634. Aliquid excidisse vidit Ritscheliuss, quo
in proximo v. egone et tibine referrentur. 'Ludi multa possunt,
explorari nihil' Ritscheliuss. Iam fame morieris, cenam nisi tu tibi
paraueris lusit Niemeyerus l. s. s. 635. EGONE#TUNE#MIHINE-
#TIBINE#UIDESUTANNONASTGRAUIS A Egone? tu nae. mihine?

tibi nae Bothius: cf. Fleckeisenus Philol. vol. II (a. 1847) p. 92.
Egone (Ego ne B. Egone, e e corr. C)? tune? (tune ex tunc D)
mihine? tibi ne? (mihi ne tibi ne B. mihi netibi ne C) libri praeter
A, nisi quod tibi ne om. F' uiden Fleckeisenus, Ritscheliuss Prol.
Trin. p. CXLIX. uides libri cum A utan non a est B. ut annona
est reliqui 636. UIDENBENIGNITATESHOMINUMUTPERIERINTEETPRO-
THYMIAE A Vides libri praeter A (sequ. spat. in C) hominum ut
periere et Acidalius. hominum periere et libri praeter A prothymiae Z
cum A. pro thymiae B. prothymiae DF. prothymie C 637. Sic
A, nisi quod UIDENRIDICULOS Vides libri praeter A mihili C
adque C 638. NUMQUAMEDEPOLMEUIUOMQUISQUAMINCRASTINU

et in novo v. INSPICIETDIEM A me uíuom B cum A. me ui-
uum (meuiuum D) reliqui incrastinum inspiciet diem B cum A.
in crastinum (incrastinum C) prospiciet diem reliqui. in crastinum
spiciet (speciet) diem Bergkiuss Beitr. p. 146, Bugge Tidskrift for
Philol. vol. VII p. 29. in crastinum aspiciet diem Muellerus Pros.
Pl. p. 101. in diem prospiciet crastinum Ritscheliuss Parerg. Pl. I
p. 275 sq. et in ed.

Nám mihi iam intus pótione iúncea onerabó gulam,
 Néque ego hoc committam, út me esse omnes mórtuom di-
 cánt fame.

639. *Sic A, nisi quod INTUS et ONERADO mihi iam intus BC cum A. intus mihi iam D. intus mihi iam DFZ, 'non improbabiler' Ritscheliu*s* iuncea CF cum A. uincea BDZ gilam BCD* 640. *Sic A, nisi quod COMMITTAM et MORTUUM hoc] 'fortasse hau fuit potius, ut Bacch. v. 1037' Ritscheliu*s*: idem commendat Thureau de pron. dem. usu p. 15 com mittam B ut homines mortuum me dicant (medicant BD) libri praeter A. homines ut me mortuom dicant Bothius. ut me esse homines mortuom dicant Ritscheliu*s* idem in A esse arbitratus fame BC*

ACTVS V

STICHVS

More hóc fit atque stúlte mea senténtia,
 Si, quem hóminem expectant, eúm solent prouísere:
 Qui tam hércle illa causa ócius nihilo uenit.
 Idem égo nunc facio, quí prouiso Ságarinum:
 Qui níhilo citius uéniet tamen hac grátia. 645
 Iam hércle égo decumbam sólus, si ille huc nón uenit.
 Cadúm modo hinc a me húc cum uino tránsferam:
 Postídea accumbam. quási nix tabescít dies.

Act. V scaena 1 STICHVS A. STICHVS B: om. C. STICHVS[†]
 SERVVS D^s. Sticus seruus F'. Stichus seruus Z 641. Sic A
 ore cum spat. C atque stulte Camerarius cum A. at quest utte
 B. atque (adque C) est uite CD. atque est ita FZ 642. Sic A
 Siquem BCD, ubi Si, quem Ritschelius expectant B cum
 A. expectant reliqui 643. Spat. praem. C QUIH(H sup. scr.)-
 ERCLEILLACAUSAOCIUSNIHILOUENIT A Illa qui causa hercle ocus
 nihilo Fleckeisenus tam hercle scripsi coll. v. 44 et 645. hercle
 libri cum A causad Ritschelius Nov. exc. p. 73 nihilotius uenit
 B. nihil otius uenit (ex ueniet C) CDZ, nisi quod nihil ex nil
 fecit D^s. nihi locius uenit F'. nihilo citius aduenit Acidalius, Rit-
 schelius. illo ocus nihilo uenit Buechelerus Mus. Rhen. vol. 12 (a. 1857)
 p. 132 644. Sic A, nisi quod SANGARINUM Verba Idem . . . ue-
 niet (v. 645) in rasura, ubi verba Tamen . . . non scripta erant, C
 pro uiso C sangarinum BC cum A: cf. praef. Sequitur spat. in C

ti
 645. Sic A nihilocius ueniet B: unde nihilo citius Camerarius
 nihil otius uéniet CD. nihil ocus ueniet F'. nihil ocus uenit Z
 646. Sic A 647. Sic A hinc ame huc BC. huc a me hunc Ritsche-
 lius. hunc ad me Saracenus cum B cum A, Saracenus. om. F'Z
 et cum spatio vacuo CD iuno Z trans feram C 648. Ab hoc
 versu deficit A usque ad v. 682 Postidea Ritschelius. Postea libri.
 Postilla Bothius. 'Nisi Postea decumbam malueris' Ritschelius
 quasi nix tabescit Bothius. quasenex (qua senex CFZ) tabescit (ta-
 bes cit C) BCD FZ. quase nix tabescit Lachmannus in Lucr. p. 91.
 quia senex t. Pius. quasi senex t. Gruterus. quia sensim extabescit
 Camerarius

SAGARINVS. STICHVS

SAGARINVS

Saluète, Athenae, quae nutrices Graeciae:

Erilis patria, salue: ut te uideó lubens.

650

Sed amica mea et consérua quid agat Stéphanium,

Curaést ut uideam. nám Sticho mandáueram,

Salútem ei ut nuntiáret atque ei diceret

Me hodié uenturum, ut cénam coqueret témpéri.

Sed Stíchus est hic quidem.

STICHVS

Fécisti, ere, facétias,

655

Quom hoc dónauisti dóno tuom seruóm Stichum.

Pro di ímmortales, quót ego uoluptatés fero,

Quot rísiones, quót iocos, quot sáuia,

654. *Temperi hinc excerptum in gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Opusc. philol. vol. II p. 271*

Act. V scaena 2 SAGARIN' STICHVS SERVI · II · D F Z, nisi quod Sticus et duo F'. om. C. Sic autem B:

Postea accumbam quasenex tabescit dies

SanGARIO

STHICHVS

Salue te athene quę nutrices graecię

uno versu post STHICHVS racuo relicto Personarum notis carent CD

649. *alnete cum spat. CD athene CD quę C nutrix es pro nutrices 'in reteri lectione haberi' Pius scribit greciae D. grecię C*

650. *Erilis patria, salue: ut te Ritscheliuss coll. Bacch. v. 170. Terra erilis patria te libri, nisi quod herilis C D F Z. O terra herilis patria, te Lambinus. Vt terra herilis patria te Dousa Expl. IV 20. 'Te terra te herilis patria te (sic) Scaliger. Herilis terra patria, te Bothius. Ineptit Scioppius Susp. lect. I 19 libens libri 651. 'Set mea*

amica et transponere noli' Ritscheliuss 652. Curaest Studemundus Stud. vol. 1 p. 195. Cura est libri, Ritscheliuss ut uideam Ritsche-

lius. ut (om. F') ualeat libri Vt ualeat, cura est Acidalius 653.

ei ut nuntiaret atque ei Ritscheliuss addens: 'nisi ut etiam delendum est'.

ut nuntiaret atque ei ut libri, nisi quod nunciaret Z, adque C. ut

nuntiaret ei atque ut Bothius. ut nuntiaret atque atque ut Muellerrus

Pros. Pl. p. 376 654. Mehodie C cénam CD 655. STICH.]

om. BCD sine spatio fac etias B 656. Cum libri dono tuum

CD F Z. donotuum B seruum libri praeter B Stichum om. F'

657. Prodi BC. Pro dii F' Post immortales spat. C quod

BCD ferro C 658. Quorisisionis quod locos quod suauias B, qui

locus scripturus erat

Saltationes, blánditias, prothýmias.

SAGARINVS

Stiche, quíd fit?

STICHVS

Euge, Ságarine, lepidíssume: 660

Feró conuiuam Díonysum mihique ét tibi.

Namque édepol cena cóctast: locus libér datust

Mihi ét tibi apud uos. nam ápod nos est conuíuium:

Ibi uóster cenat cum úxore adeo et Ántipho:

Ibidem érus est noster. hóc mihi donó datumst. 665

SAGARINVS

Quis hómo donauit uínum?

STICHVS

Quid id ad te áttinet? 666. 667

Proin tú lauare própéra.

659. blandicias *BCF'* prothimias *F*. prothimias^y *D* 660. SA. Stiche quid fit? St. Euge *Ritschelius*. SA. Stiche. ST. Hem. SA. Quid fit? St. Euge *F'Z*: *idem BCD*, nisi quod Stiche *B* et pro personarum notis spatia habent *BCD*. SA. Stiche quid fit? St. hem. euge *Bothius sangarine libri* lipidissume *C*. lepidissime *F'Z* 661. dionisum mihique *CD*. dionysium mihique *F'Z*. dioni hique summi hique *B* 'Fortasse transponendum: Fero Dionysum conuiuam huc mihique' *Ritschelius* 662. cena *CD* coctast *Ritschelius*. dicta est libri datus est libri 663. nam aput *B* 664. ibi (*ex ubi corr. D*) uoster *CD*, *Acidalius*. Ibi demerús uoster *B*. ibi noster *Z*. tibi Noster (*duobus versibus distributa*) *F'* caenat *C*. cenat *D* ante pho *B* 665. Ibi demerus *B*. Itidem herus *Acidalius* hoc libri. hoc *Ritschelius* dona *C* datum est *B*. datumst *reliqui* 666. 667. Quis homo donauit uinum *Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 459*. Quis somniauit (Quissomniauit *B*) aurum libri (*nisi quod* Quin somniaui uerum *F*, etiam *Lambini libri veteres et cod. Scaligeri*). Quis id donauit autem *Acidalius*. Quis propinauit autem *Bugge Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 250*. Quis obsonauit autem *Guyetus*. Quis summanauit aurum *Meursius, Palmerius* Qui di datte *B*. Quid id adte *D* Pro uno duos hos effecit versus *Ritschelius*: Quid somniastin? ST. Verum hercle ego dico tibi. || Quis igitur hoc donauit? ST. Quid id ad te attinet? Post *h. v. unum intercidiisse suspicatur Seyffertus l. s. s.* V. 668. 669 parallelos esse censeo tribus qui sequuntur: eosdem cum v. 670—672 sic constituit *Ritschelius*: Volo eluamus hodie peregrina omnia. || [Relinque: Athenas nunc colamus: sequere me.] || Proin tu lauare propera. SA. Lautus sum. ST. Optume. || Sequere ergo hac me intro, Sagarine. SA. Ego uero sequor. || [Pol mi hoc] domum redeunti principium placet 668. Prointu lauare *D*. Pro intulauare *C*. Pro

SAGARINVS

Lautus sum.

STICHVS

Óptume:

Sequere érgo hac me intro, Ságarine.

SAGARINVS

Ego ueró sequor.

STICHVS

Volo éluamus hódie peregrina ómnia.

670

Relínque: Athenas núnc colamus: séquere me.

SAGARINVS

Sequor ét domum redeúnti principiúm placet.

Bona scaéua strenaque óbuiam occessít mihi.

STEPHANIVM

Mirúm uideri némini uostrúm uolo, spectatóres,

Quid ego hínc, quae illic habito, éxeam: faciám uos certíores.

675

Domo dúdum huc arcessíta sum. nam quóniam nuntiátumst

Ipsárum uenturós uiros, ibi féstinamus ómnes:

Lectís sternendis stúduimus mundítiisque apparándis.

intu lauare *B* Lautussum *B* optime libri 669. erge *D*
 hac (ac *e* corr.) *C* hac me ergo *Muellerus Pros. Pl. p. 510, Kellerhoffius p. 84* intro Sagarine *Ritscheli* intro libri *V. 670—672*
ex alia rec. esse videntur: cf. quae supra dixi 670. eluamus hodie: peregrina omnia || Relinque *iungebatur ante Weisium, qui post omnia interpunxit: cf. Lorenzius Philol. vol. 28 (a. 1869) p. 187* peregrina *D*
 672. *Spat. om. C* An Sequor. domum? redeunti *Acidalius*. redeundi libri 673. Bona scaeua suorum 'librorum *et. auctoritate*' *Lambinus*. Bona sceua *D*. Bonas ceua (cum strenaque coniungens ceua) *C*. Bonas caeua *B*. Bona scena *F'Z*. Bona coena *Pius* obuiam *Camerarius*. obulam *BC*. obolitm *D*. obolum *F'Z* occes sit *C*. accessit *F'Z* mihi stephanium (i sup. scr. *B*) *BCDF'*

Act. V scaena 3 STEHANIVM ANCILLA *D³F'Z. om. BC*
 674. irum cum *spat. CD* uestrum *BCD* spectato res *C* 675. que *C* illi habito huc *Ritscheli* 676. arces sita *C*. arcesita *B*. accersita *DF'Z* nam quoniam *Ritscheli*. quoniam (qm̃ *BD*) libri. quoniam iam *Gruterus* nuntiatum (nunti atum *C*) est *CDF*. nuntiatum est *BZ* 677. Ipsarum *Ewaldius teste Studemundo Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 73.* Istarum libri, *Ritscheli* uirosibi *C*. uiro sibi *D* omnis *BCD* 678. studuimus *BF'Z*. fiduimus *CD* mundiciisque *CDF*

Intér illud tamen negótium meis curauí amícis
 Sticho ét conseruo Ságarino meo céna cocta ut ésset. 680
 Stichus óbsonatust: céterum curándo id me adlegáuit.
 Nuuc íbo hinc et amicós meos curábo hic adueniénteis.

SAGARINVS. STICHVS. TIBICEN

SAGARINVS

Agite ite foras: férte pompam. cádo te praefició, Stiche.
 Ómnimodis temptáre certumst nóstrum hodie conuíuium.
 Íta me di ament, lépide accipimur, quom hóc recipimur in
 loco 685
 Quí praetereat, cómissatum uólo uocari.

679. Inter negotium tamen *vel* Illuc inter negotium tamen meis
Muellerus Pros. Pl. p. 440 680. *Spat. praecedit in C* sagarino
D¹ F. sangarino *BCD² Z* cēna *CD* 681. obsonatus est libri
 ceterum *D* curando id me adlegauit scripsi. ego curando id
 adlegauí (adligauí *C*. allegauí *F*) libri. id curando aliquem adlegauí
Ritschelius, qui in *adn.* haec addit: 'Ceterum de curando id dubito at-
 que haud scio an scripserit poeta ceterum id curauí aliquem adlegando
 (vel ceterum aliquem adlegando id curauí). Nisi alium pro aliquem
 males'. Cf. *Krause de gerund. p. 35* Vers. del. *Guyetus* 682. Ab
 hoc versu accedit *A* NUNCI BOETAMICOS ME OSCURABO HIC ADUENIENTEIS
A aduenientes libri praeter *A*

Act. V scaena 4 SANGARINUS STICHUS TIBICINA *A*. SA-
 GARIN STICHVS SERVI. II. *D³ Z.* Sagarinus Sticus serui duo *F*.
om. BC Personarum notis per totam scaenam carent *CD*. 'Quae
 cum in *FZ* demum accesserint, sermonum Sticho et Sagarino distri-
 buendorum et libera potestas fuit et multis in locis tam incerta fides,
 ut pari commoditate vel contraria partitio institui potuerit: similiter
 atque in scaena 2. actus I' *Ritschelius* 683. AGITE ITE FORAS FERTE
 PO et in fine FICIO STICHE *A* ita, ut in *spat.* quadrent MPAMCADOTE PRAE

Ante Agite erasa *S* in *B* gite cum *spat.* *C* cadote *C*
 praeficio *B*. perficio *C* stiche *C* Stiche, te praeficio cado *Ritsche-*
lius 684. OMNIB·MODISTEMPTARE CER(R dubia) et in fine UM·HODIE·CO-
 NUIUIŪ *A* Omnimodis *Scaliger, Bothius*. Omnibus modis libri cum
A temptare *BDZ* cum *A*. tempere *C*. tentare *F*. temperare
Lipsius Ant. lect. lib. III certumst *Z*. certum si *BC*. si certum
 si *D*. certum est *F* Vers. del. *Guyetus* 685. Stichi personam
 praemisit *Bothius* ITA·MEDIAMENT·LEPIDE ACCIP(IP dubiae) et in fine
 MURIN·LOCO *A*. me di amant *C*. mediament *B* accipimur *Guye-*
tus et A ut ex *spat.* videtur. accipiamur *BCDZ*. accipiemur *F*
 quom] cum *Camerarius*. quoniam *FZ*: 'quod cave tueare
 deleta in' *Ritschelius* recipimur *Guyetus*. recipiamur *BCD*. reci-
 piemur *FZ* in loco *C* 686. QUISQUIS PRAETEREAT COM... SA(A du-
 bia lectione) et in fine: ARI(vel E) # CONUENIT *A*

STICHVS

Cónuenit,

Dúm quidem hercle, quísque ueniet, uéniat cum uinó suo:
 Nam hínc quidem praeter nós polluctura hódie dabitur némini.
 Nósmet inter nós ministremus mónotropi.

SAGARINVS

Hoc conuíuium

Pro ópibus nostris sátis commodulumst núcibus, fabulis, fí-
 culis, 690

Óleis, intubuló, lupillo cómminuto, crústulo.

691. *Glossam ad tryblio scripturam spectantem attulit Loewius Prodr. p. 276*

Qui *Ritscheli*us. Quisquis libri cum *A* prētereat *BD* cōmissatum *BCD*. cōmessatum *F*. comessatum *Z* ulo *Kochius Nov. ann. vol. 101* (a. 1870) p. 685 ceteris servatis *STI.*] *SAG. Bothius* 687. DUMQUIDEM-HERCLEQUISQU et in fine UMUINOSUO *A*, cuius spatia paullo plus capiunt quam reliqui libri exhibent ercle *B* ueniet, ueniat scripsi. ueniat libri: cf. *Muellerus Nachtr. p. 145* quisque ueniat suo cum uino: nam hinc qui dem *extremis ex proximo versu ascitis Ritscheli*us, ubi cum suo quisque ueniat uino *Fleckeisenus* 688. NAMH(H dubiae) et sub finem PRAETERNOS(sequuntur circa 5 litterae quae legi nequeunt: reliqua proprium occupabant versum) *A* Nam hinc quidem praeter nos polluctura hodie scripsi. Nam hinc quidem hodie pollectura praeter (prēter *C*) nos iactura *BCDFZ*: ubi polluctura pro pollectura cum *Pio* et iam pro iactura cum *Camerario* substitutis hunc versum edidit *Ritscheli*us: Hodie polluctura praeter nos iam e. q. s. *Ordinis turbati indicium est iactura = luctura (polluctura)* dabitur nemini *B*. nemini dabitur *CDFZ* 689. NOSMETINTERNOSMINISTREMUS et in fine CON, dein in proprio versu UIUIUMST et hoc quidem lectione incertissima *A* Nosm et C ministremus *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60* (a. 1850) p. 261 monotropi. SA. hoc *Ritscheli*us: mono trophe hoc *B*. monotrophe. hoc *CDFZ*, defensum a *Turnebo Advers. IX 21*. monotrophi. hoc *Scaliger*. monotrope. hoc *Bothius*. monostrophe hoc, interpungens post ministremus, *Gulielmius Verisim. III 21* conuiuium *Ritscheli*us. conuiuium est *BCDFZ* 690. PROOPIBUSNOSTRISSATISCOMMODULENUCIBUSFABULIS et in proprio v. FICULIS *A* commodulumst *Ritscheli*us. commodule (commodulenucibus *B* iungit) libri cum *A* nucibus *D*. nuculis *Cobet*us *Mnemos. vol. IV* (a. 1876) p. 263 eleganter 691. OLE..IN....L.....LLOCOM-(OCOM lectione incertissima) *A* Oleis, intubulo dubitanter scripsi. Oleae interiplo *BC*. Oleę interiplo *D*. Oleae interrupto *FZ* cum lupillo iungentes. Olea in tryblio *Turnebus Advers. XVI 11*. De trulleo cogitat *Loewe Anal. Pl. p. 185*. Oleae tryblio *Ritscheli*us: 'quamquam Olearum potius exspectari concedendum est'. Oleae in triplio 'libri veteres' *Lambini* lupillo comminuto crustulo libri: quae *Ritscheli*us post comminuto interpunxit. lupillo, cum minuto crustulo *Turnebus*. lupilli commi-

STICHVS

Sátiust seruo hominí modeste fácere sumptum quam ámpliter.
Suóm quemque decet: quíbus diuitiae dómi sunt, scaphiis,
cántharis,

Bátiochis bibúnt: nos nostro Sámiolo potério
Sí nunc bibimus, támen effícimus pro ópibus nostra moénia. 695

SAGARINVS

Séd amica mea et túa dum comit dúmque se exornat, nós uolo
Lúdere inter nós. strategum té facio huic conuúio.

692. *Nonius* p. 511, 17: ampliter . . . *Plautus* in *Sticho*: 'sat est . . . ampliter' Ampliter hinc excerptum in gloss. *Plaut.*: cf. *Ritschelii Opusc. vol. II* p. 269 694. *Glossas ad batiocis scripturam spectantes attulit Loewius Prodr.* p. 276

nuto crustulo *Gulielmius*. lupillis, comminuto crustulo *Bothius*. Ad lupillo a *Scaligero* adscriptum est puluillo 692. SATI(vel E)STSERU(STSERU incerta)OHOMIN et in fine Ū, dein in proprio v. QUAMAMPLITER A STI. *Ritscheli*us. om. libri Satiust seruo homini modeste facere *Ritscheli*us cum *Guyeto*. sat est serui homini modeste facere *Nonius*. Sat est seruo homini modeste melius facere *BCDFZ*. 'Fuit qui Sat est: seruo homini modice meliust facere' *Ritscheli*us. Sat est deleri *Lomanus* p. 69 iubebat 693. SUUMQ·MQ·DECETQUIBUSDIUITIAEDOMISUNTSCAPHIOET et in proprio v. CANTHARIS A Suum libri cum A diuitie C. diuicie B domi sunt D: pro quo cyatho *Guyetus* scaphiis *Bothius*. scaphio et Z cum A. caphio et reliqui

694. BATIOCHISUIUNTADNOSNOSTROSAMILOPOTERIO A batiohis C. bathiochis F. Batiocis defendit *Loewe Prodr.* p. 276. Batiacis *Turnebus* l. s. s. ex *Athenaeo*, apud quem βατιάχη est XI p. 484 E, βατιάχιον p. 480 A et 484 F. Idem *Ritscheli*us. Batiolis *Camerarius*: quod poculi nomen e *Plauti Colace Nonius* p. 545 affert bibunt *CDFZ*. bibum B nos nostro samiolo Z. at nos nostro samiolo F. ad nos nostros amiolo BD. adnos nostro amiolo C

695. TAMENUIUIMUSNOSTAMENEFFICIMUSPROPIBUSNOS et in proprio v. TRAMOENIA A

Si nunc bibimus, tamen *Ritscheli*us. Tamen uiuimus nos tamen *BCDZ* cum A: quae vulgo post uiuimus interpungunt. tamen uiuimus nos F. Viuimus, nos tamen *Scaliger*. Tamenetsi bibimus, tamen *Muellerus Pros. Pl.* 474 V. 696—699 huc transposuit *Ritscheli*us, qui in libris, etiam in A, sequuntur post v. 704

996. SAG. *Ritscheli*us. om. libri SEDAMICAMEAETTUAD(D dubia) et in fine ORNATNOSUOLO A dum comit *Camerarius*. dum cenat (cenat CD) *BCDFZ*

dum comit dumque se exornat *Camerarius*. dum comit se exornatque *Guyetus*. dum comit se atque exornat *Ritscheli*us. dum comit, dum se exornat idem *Proleg. Trin.* p. CXXXI cum *Weisio*. dum comit dumque se ornat vel dum comit dum se exornat *Muellerus Pros. Pl.* p. 315

697. TAMENLUDEREINTERNOS et in fine CCONUIUIO A Ludere *Guyetus*,

STICHVS

Nímium lepide in méntem uenit.

SAGARINVS

Pótiusne in subséllio

Cýnice hic accipimúr quam in lectis?

STICHVS

Ímmo enim nimium hic dúlciust.

SAGARINVS

Núnc uter utrubi áccumbamus?

STICHVS

Ábi tu sane súperior. 700

Atque adeo ut tu scíre possis, pácto ego tecum hoc díuido:
Víde, utram tibi lubét etiam nunc cápere, cape prouínciam.

SAGARINVS

Quíd istuc est prouínciae autem?

700. Utrubi hinc *vel e v. 750 transiit in gloss. Plaut.: cf. Ritschelii Op. vol. II p. 269*

Iomanus p. 69, Ritscheliuſ. Tamen ludere libri cum A internos D Ante Strategum personae spat. BCD huic F. huc BCDZ 698. Spat. om. CD NIMIUMLEPIDEINMENTEMUENITPOTIUSQUAMINSUB et in proprio v. SELLIO A inmente CDZ. in mte ex imnte rasura B SAG. Ritscheliuſ. om. libri cum A sine spatio potiusne in subsellio Ritscheliuſ. potius quam in subsellio (ins. C) libri cum A. potius in Saracenus, Camerariuſ 699. CYNICEHICACCIPIMURQUAMINLECTICIS#-IMMOENIMNI et in proprio v. MIUMHICDULCIUS A hic om. libri praeter A: post accipimur inseruit Ritscheliuſ accipiemur FZ quamde Fleckeisenus in lecticis (inlecticis BC) libri cum A: corr. Pius STI. Ritscheliuſ. SA. FZ enim nimium hic dulciust scripsi duce A. enim hic magis est dulcius BCD FZ, Ritscheliuſ: enim mauis? STI. Dulciust Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 44 ENIMNE || MAUISDULCIUST ex A proferens. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 395 700. ... UTER-UT(vel I)R et in fine #ABITUSANESUPERIOR A Nunc uter utrubi

scripsi. Amica uter utrubi (ut rubi B) BC. amica ut uir ubi D. amica uter uir ubi Z. amica ut uir ubi F. Uter amicam utrubi Ritscheliuſ. Uter amicae utrubi Guyetus. Amicae uter utrubi Camerariuſ. Amice uter utrubi Scaliger Abiitusane B. Abitu sane D. Abitusane C 701. ATQ-AD EOUTTU et in fine P(vel F)ACTO EGO HOC TECUM DIUIDO A Adque C uttu scire B. nitu scire C. nitu scire D. ni tu scire FZ pacto Ritscheliuſ. facto BCD FZ. factum Saracenus, Angelius tecum hoc B. hoc tecum reliqui cum A diuiclo B Ceterum in D facto ego hoc tecum diuido in ipso fine paginae, postquam prima manus omisit, adscripsit D²

702. UIDEU dcin B (lubet) et in fine UNCCAPEREPROUINCIAM A libet

libri etiam nunc capere CDFZ. et iannuncapere B: unde etiam-num capere Camerariuſ 703. QUIDISTUC U UTRUM FONTI-

STICHVS

Vtrúm Fontine an Líbero
Imperium te inhibére mauis?

SAGARINVS

Nímio liquido Líbero.

Séd interim, stratége noster, cúr hic cessat cántharus? 705
Víde, quot cyathos bíbimus.

STICHVS

Tot quot dígiti tibi sunt ín manu.
Cántio Graecást: ἢ πέντ' ἢ τρία πῖν' ἢ μὴ τέτταρα.

SAGARINVS

Tíbi propino. decumum a fonte túte tibi inde, sí sapis.

NEANLIBERO *A* Quid *ex* Quis *B* prouincię *C* autem *Ritscheli*us. *om.*
libri Fontine *Bergki*us *Progr. benef. Marsch. Hal. a. 1862 p. 3, Beitr.*
p. 99. fontale (*l ex r C*) *BCDZ.* feudale *F.* fontine *Ritscheli*us. fon-
tali *Saracenus, Camerari*us. Fontinali *Turneb*us *Advers. XVI 11* an-
libero *B* 704. IMPERIUMTEINH et paulo post *A(dubia)UIS#NI*.....
QUIDOLIBERO *A* inperium *C* teinhibere *D* mauir *B*
nimio *ex* nemio *D* 705. SETINTERIMSTRATEGENOS *dein suo loco CE*
dubiae et in fine ARUS A interim] *vide Prol. Trin.¹ p. CXXIX*
stratage *BZ.* stratage *CD F* 706. UIDEQUOTCYATHOSUIU et paullo
post QUOTDIGITITIBISUNT et in proprio *v. INMANU A* quod *BC*
cyathos *BC cum A.* cyatos hos *DF.* cyathos hos *Z.* Vbi nos 'alibi
scriptum' esse dicit *Pius* quod *B* tibi sunt *B cum A.* sunt tibi
reliqui 707. CANTIOGRAECAST apparuerunt in *A,* ubi reliqua versus
pars vacua est SAG. praemisit *Bothius* eidemque proximos duos con-
tinuavit Cantio est greca (*gręca Z*) libri praeter *A.* Cautio est
graeca *Scaliger.* Cantio est graeca *Bothius* ἢ πέντ' ἢ τρία πῖν' ἢ
μὴ τέτταρα *Ritscheli*us. cepente pine et trispine einet et tara *B.* ce-
pente pine et trispine emet ettara (et tara *C*) *CD:* item *FZ,* nisi quod
cepente *Z,* emet ei tara *F.* Quae sic graeca fecit *Scutari*us: καὶ πεντε
πίνε καὶ τρεῖς πινε ἡμὶ τέτταρα, sic autem *Camerari*us: ἢ πέντε πῖν' ἢ
τρεῖς πῖν' ἢ μὴ τέτταρα. Vbi τρία suadebat *Turneb*us *Adv. XVI 11.*
ἢ πέντε πῖν' ἢ τρεῖς, μὴ τέτταρα *Hasper*us *Nov. ann. vol. 125 (a. 1882)*
p. 783 'Graccis verbis *Plaut*us usus esse ut latinis videtur, ita ut ad
latini septenarii rationes prosodiacas accommodaret. Qui si graecorum nu-
merorum mensuram seruasse credetur, facile cuiquam sic scripsisse videbitur:

Cantio st: ἢ πέντε πίνειν ἢ τρεῖς ἢ μὴ τέτταρα:

quam formam παροιμίας testantur *Plutarch*us *Quaest. sympos. III 9*
p. 657, *Athenae*us *X p. 426 D,* *Photi*us *lex. p. 599,* *Eustathi*us in *Odyss.*
IX p. 1624, 45. 49' *Ritscheli*us 708. TIBIPROPINODECUMUMAFONTE-
TIBITEINDESISAPIS *A* SAG. *Acidali*us. *om. FZ* propino. decu-
mum a fonte tibi tute (*ubi tute tibi Seyffert*us *Philol. vol. 25 a. 1867*
p. 461) *Ritscheli*us. propino decū ama fonte tibi tute *B.* propino de-
cuma fonte tibi tute *CD FZ.* propino decem: affunde tu tibi *Lipsi*us
Ant. lect. III. propinod eccum a fonte: tu tibi *Muret*us *Var. lect.*

Béne uos: bene nos: béne te: bene me: béne nostram etiam
Stéphanium.

STICHVS

Lépide hoc actumst. tíbi propino cántharum.

SAGARINVS

Vinúm tu habes: 710

Nímis uellem aliquid púlpamenti.

STICHVS

Si hórum, quae adsunt, paénitet,
Níhil est. tene aquam.

SAGARINVS

Mélius dicis: níl moror cuppédia.

Bíbe, tibicen: bíbe si bibis. bibéndum hercle hoc est: né nega.
Quíd hic fastidis, quód faciundum uídes esse tibi? quín bibis?
Áge si quid agis. áccipe inquam: nam hóc inpendit públicum. 715
Haúd tuom istúe est, te uereri. erípito ex ore túbias.

*XV 19. propinod eccum: a fonte tibi tute Acidalius. propino decuma. fontem tibi tute Bothius 709. SA. praemittunt FZ: spat. D: om. Acidalius nos] uos B benete beneme C et iam B Sequuntur in libris duo versus quos transposuit post v. 732. 733 Ritschelius 710. STI. om. CFZ actum est libri cantharum (h s. v.) C SAG. Ritscheli-
lius. sine intervallo libri et vulgata uinum libri. uini vitiose Grute-
riana, Gronoviana 711. STI. praem. FZ. spat. D. SAG. Acidalius: om. Guyetus, Taubmannus aliquit ex aliquid B pulpulmenti BCD
STI. Acidalius. SAG. FZ Sihorum (rum in litura) B que C
poenitet Z. penitet reliqui 712. Nihili es Guyetus teni BCD
SAG. Acidalius. STI. FZ melius dixis Pius. merum ius
dicis 'vir doctus' apud Taubmannum nihil libri cuppedia omnes,
praemisso vacuo spatio C 713. SAG. praem. FZ: om. Camerarius
Sticho continuans Bibere si bibis: bibendum Ritschelius verba age
siquid agis c. v. 715 irrepsisse ratus. age siquid agis bibendum (agiss-
bibendum B) libri. 'Quanquam ad legitimos numeros etiam sic licuit
versum revocare:*

Bíbe tibicen, bibe: bibendum hercle hoc est. bibedum: ne nega'
Ritschelius nenega BCD 714. hic del. Ritschelius. hoc scripse-
runt 'alii' apud Pium, Camerarius uides faciundum tibi esse Rit-
schelius bibis ex bibes D 715. Agesi quid B. Age siquid CD
nam hoc inpendit Ritschelius. non hoc inpendit C. non hoc inpendet
(impendet DF) BDF. nō hoc impende Z. hoc non impendit Aci-
dalius 716. Haud Saracenus, Pius. Aut libri tuum istuc est
libri. tuumst istuc Ritschelius te uereri (teuereri D) CDFZ. te
uerereri B. uereri te Acidalius, Ritschelius Post uereri spat. BCD
eripito scripsi. Eripe libri, Ritschelius exore BCD. ore Bo-
thius Haú tuom istuc eet réuereri. eripé ex ore tibi tibias Muel-

STICHVS

Úbi illic biberit, uél seruato meúm modum, uel égo dabo.
Nóllo ego nos prosum hóc ebibere: núllo rei erimus póstea.
Námque edepol quam uís desubito uél cadus uortí potest.

SAGARINVS

Quíd igitur? quamquám grauatus fuisti, non nocuít tamen. 720
Áge tibicen, quándo bibisti, réfer ad labeas tíbias:
Súffla celeritér tibi buccas quási proserpens béstia.
Ágedum, Stiche: uter démutassit, póculo multábitur.

STICHVS

Bónum ius dicis: ímpetrare opórtet, qui aecum póstulat.

SAGARINVS

Age ergo obserua: sí peccassis, múltam hic retinebo ílico. 725

721. *Nonius* p. 210, 23: labea rursum feminini. Plautus in Sticho: 'age . . . tibias'

lerus Pros. Pl. p. 312: cf. Fleckeisenus (qui praeter uereri te nil mutat) 717. biberit (erit ex ent) *D* seruato (o post. ex a) *B* ego dabo *Ritscheli*us. tu dabo *BCDZ*. tu dato *F*, *Pius*, *Aldina* 718. Nollo *BCDZ* ut v. 631. Nolo *F*. Volo *Turnebus Advers. IV 21, Scaliger lect. Auson. II 26* nos hoc *Ritscheli*us. nos om. *F* prosum hoc ebibere *Muellerus Pros. Pl. p. 34* duce *Ritschelio*, qui prosum ebibere scripserat. prosumo bibere *B*. pro summo (prosummo *C*) bibere *reliqui*, *Turnebus l. s. s. IV 21 et IX 21*. prorsum obbibere '*Matth. Lanoicus*' apud *Gruterum*. prothume ebibere *Bentlei*us rei erimus *Gruterus*. reierimus *B*, unde relerimus *eadem manus*. relerimus *CDFZ* 719. Nunquam *F* aedepol *Z* quam uis desubito *Ritscheli*us. quamuis desubito *FZ*. quam uide (quamuide *D*) subito *BCD* uerti omnes 720. igitur *Saracenus, Scioppius Susp. lect. I 19*. agitur libri grauát *D* nun *CD*. num (cum interrogatione) *Scioppius: sed v. ad v. 766* nocuit (n e corr.) *C* 721. Agetibicen *D* quom bibisti cum *Bothio Ritscheli*us. 'Fortasse fuit quando biberis' *Ritscheli*us refert *BCD* labeas *BCD*, *Nonii libri plerique*. labea *Z*. labia *F*. labias *Camerarius* 722. Sufla *B* proserrens *BCD* 723. 'Ante hunc v. nescio an aliquid exciderit' *Ritscheli*us Age dum *BCD* ute *C* demutas sit *CD*. demutassis *F* poculo mulctabitur *Pius*. pculomutabitur *B*. procul mutabitur *reliqui*. poculo, multabitur *Iac. Cruqui*us apud *Taubmannum*, poculo cum demutassit *iungens*. pro culpa multabitur *Turnebus Advers. IV 21. Cf. Bentlei*us in *Hor. Serm. II 2, 123* 724. uis *C* impetrare (t sup. scr. m. 2) *D* quiaecū *B*. quia equum (equum *D*) *CD*. quia aequum *FZ* postulas *FZ*, *Ritscheli*us 725. SAG. *F*. spat. *CD*. om. *Z* Age del. *Ritscheli*us cum *Guyeto: cf. Proleg. Trin.¹ p. CXXVII* sipecassis *C*.

STICHVS

Óptumum atque aequíssumum oras.

SAGARINVS

Ém tibi hoc primum ómnium.

STICHVS

Haéc facetiást, amare inté se riualís duos,
 Vno cantharó potare et únum scortum dúcere.
 Hóc memorabilést: ego tu sum, tú's ego: uni animí sumus.
 Vnam amicam amámus ambo: mécum ubist, tecúmst tamen. 730
 Técum ubi autemst, mécum ea itidemst: neúter alteri ínuidet.

SAGARINVS

Óhe, iam satist: nollo óptaedescat: álium ludum núnc uolo.
 Bíbe si bibis.

STICHVS

Non móra erit aput med. édepol conuiuí sat est:

si peccassit *F* multam *B*. mulctam *F*. multa *CDZ* 726. *STI*.
F. *SAG*. *Z*. spat. om. *C* optimum atque aequissimum libri *SAG*.
F. *STI*. *Z*. spat. om. *BCD* hem libri. en *Ritscheli* hem tibi.
 hoc primum omnium, Haec *Acidali* placuit 727. *STI*. *Ritscheli*.
 om. *F'Z*: item *CD* in medio versu faceciast *Z*. facet iast *B*
 riualis *B*. riuales reliqui 728. et unum *Camerarius*. unum libri.
 ambo unum vel una unum *Muellerus Pros. Pl. p. 568* 729. memo-
 rabile est *F* tues *BCD*. tu es *F'Z* uni animi *BCDZ*, *Brand-*
tius de gen. sing. pron. p. 24. unanimi *F*, libri *Lambini*, *Ritscheli*
 730. ubi est tecum est libri 731. *Spat. praecedit in D* ubi
 autemst] ubi aũ est *B*. autem ubi est reliqui *Sequitur spatium post*
 est in *CD* mecum ea itidemst *Ritscheli* ('nisi itidem mecumst
praetuleris' addens). mecum ibi aĩest *B*. mecum autem ibi est *CDZ*.
 mecum ibi est *F*. ibi item mecumst *Guyetus*. An mecum simitust?
 neuter alteri *Camerarius*, *Lachmannus ad Lucr. p. 313*. neuter utri libri.
 neutri neuter cum *Guycto Ritscheli*. neuter neuteri *Bugge Opusc.*
ad Madvigium p. 184 sq. 732. 733. *SAG*. *Z*. *STI*. *F* Óhe *Rit-*
scheli proprium esse versum iussit Óhe iam satist *Ritscheli*. Óhe
 iam (Óheiam *B*) satis libri nollo *BCD*, ut v. 718. 733. nolo *F'Z*
 optaedescat: alium ludum *Ritscheli*. obtaedes catali ut ludũ *B*. obcedes
 catali ut ludum *D*. opcedes catali ut ludum *C*. obcedes catuli ut
 ludunt *F'Z*. obcaedes nomen compositum interpretatur, catali ut ludũ
 autem in 'membranis morticinis' esse testatur *Turnebus Advers. IX 21*.
 obscaeues, catuli ut ludunt bolo *Palmerius*. obscaeues, staticulum
 dum *Scaliger*. obscaeues etiam *Pistoris*, obcaedas (*h. e. occidas*) *Bo-*
thius nunc uolo *BC*. uolo nunc *D*. uolo nunc *F'Z* V. 734.
 735 huc transposuit *Ritscheli* qui in libris habentur post v. 709: de
 loco non assentitur *Muellerus Pros. Pl. p. 588*: interpolatos esse suspi-
 catur *Langenus p. 172* 734. *Stichi* personam praemittit *Ritscheli*

Módo nostra huc amíca accedat: íd abest, aliud níl abest. 735
Vín amicam huc éuocemus? éa saltabit.

SAGARINVS

Cénseo.

STICHVS

Méa suavis, amabílis, amoena, Stéphanium, ad amorés tuos,
Fóras egredere: sát mihi pulcra's.

SAGARINVS

Át enim mihi pulcérruma.

STICHVS

Fác nos hilares hílariores ópera atque aduentú tuo.

SAGARINVS

Péregre aduenientés te expetimus, Stéphaniscidium, mél
meum, 740
Sí amabilitas tíbi nostra placet, sí tibi ambo acceptí sumus.

cum Acidalio Bibe si bibis *Scutarius*. Bibessibibis *B*. Bibes si bibis *CD*. Bibe sis bibis *Z*. Bibes sis bibe *F'* *Suspikor verba* Bibe si bibis *hinc aliena esse* (cf. v. 713) *STI. F'Z. SAG. Acidalius, Ritscheli*us. *spat. om. C* apud *B* *Post apud rasura est et vacuum spatium in C* med. edepol scripsi. me *SAG. edepol F'Z et spatio pro SAG. relicto BCD*. me. set pol *Ritscheli*us conuiuisat est *B*. con uiui satest *D* 735. ab est utroque loco *C* si id adest *Ritscheli*us: cf. *Rothheimer de Enunt. cond. p. 12 et Bentleius ad Ter. Andr. V 2, 7* nihil libri nihil aliud *F'* ab est *D* 736. *STI. om. F'Z: vacuum spat. habent CD* amicam amicam *F'* *SAG. F'. STI. Z* 737. *STI F'. SAG Z* sanis mellicula amoena *Koehler de verb. acc. s. q. s. p. 54* stephanum *BCD* adamores *B*. ad mores *Z* 738. sat *Ritscheli*us. satis libri pulchra es libri *SAG. F'. STI. Z* enim mihi *Acidalius, Bentleius, Lomanus p. 69*. enim libri. quidem mihi *Muellerus Nachtr. p. 100* pulcherrima libri 739. *STI. om. F'. SAG. Z* adque *CD* 740. *SAG. om. F'Z* expectimus *C* stephanis cidium *B*. stephaniscidium *C*. stephani sauium *F'* 741. ambo delet cum *Guyeto Ritscheli*us, addens: 'Nisi males si ambo accepti tibi sumus. Quanquam, ne quid dissimulem, totum versum talem potius a poeta profectum esse suspikor: Si amabilitas tibi placet nostra, ambo si accepti sumus' et hoc edidit *Fleckeisenus* sumus *Camera-* rius. sumus stephanium libri, nisi quod maius post sumus spatium est in *C*

STEPHANIVM. STICHVS. SAGARINVS. TIBICEN

STEPHANIVM

Mórigerabor, meaé deliciae: nam íta me Venus amoéna amet,
 Vt ego huc iam dudúm simitu exíssem uobiscúm foras,
 Nísi me uobis éxornarem. nám ita ingenium múl McBrest:
 Béne quom lauta, térsa, ornata, fíctast, infectást tamen: 745
 Nímioque sibi múl McBrier réperiet odium ócius
 Sua ímunditia, quam ín perpetuom ut pláceat munditiá sua.

STICHVS

Nímium lepide fábulatast.

SAGARINVS

Véneris merast orátio.

STICHVS

Ságarine.

SAGARINVS

Quid est?

STICHVS

Tótus doleo.

SAGARINVS

Tótus? tanto míserior.

Act. V scaena 5 STEPHANIVM ANCILLA EIDÉ DZ. om.
 BC. Stephanium ancilla. Sticus Sagarinus serui duo F *Personarum*
notis usque ad finem fabulae carent CD 742. Morigerabor *Ritschelius*.
 Morem (orem cum spat. C) uobis geram (cerâ C) libri. Morigerabor uobis
Luchsius Studemundi Stud. vol. 1 p. 41. Morem ergo geram Guyetus
 delicię C itame C amoena amet def. *Brugmanus p. 21. amet Luchsius*
l. s. s. 743. huc *Scaliger, Guyetus*. hinc F'. hic reliqui simitu exissem
B, Kampmannus de reb. Pl. p. 34. sim id uexissem D. sim aduexissem C.
 exissem FZ uobis cum B 744. exornare vitium *Gronoriana* ita
 ingenium muliebrest *Ritschelius*. ita est ingenium muliebrem B et, nisi
 quod muliebre, reliqui, ubi mulierum *Weisius*. ita ingenium est muliebre
Bothius 745. cum libri lauta *Scaliger, Guyetus*. lauta est libri ficta
 est libri infecta est BCDZ. inficta est F', *Bothius* 746. reperiet
Fuhrmannus de partic. comp. p. 22. repperit libri. reppererit Muel-
lerus Nachtr. 145 odium meretrix reperit *Ritschelius* otius BCD
 747. inmunditia BD. inmundicia C. imunditia Z. imundicia F'
 in perpetuum DZ. inperpetuum BC. imperpetuum F' utpla-
 ceat D. placeat *Fuhrmannus l. ad v. 746 commemorato* mundicia
 CDF 748. STI. F. SAG. Z fabulata est libri SAG. F. STI.
 Z merast oratio *Fleckeisenus*. mera est oratio libri. mera ea ora-
 tiost *Ritschelius* 749. STI. F'. om. Z Sangarine (*pacnultima littera*
e corr.) B. Sangarine reliqui deleo C Totus *Saraccenus*. Potus libri

STEPHANIVM

Vtrubi accumbo?

SAGARINVS

Vtrúbi tu uis?

STEPHANIVM

Cum ambóbus uolo: nam ambós amo. 750

STICHVS

Vápulat pecúlium: actumst: fúgit hoc libertás caput.

STEPHANIVM

Dáte mi locum, ubi accúmbam, amabo, síquidem placeo:
nám mihi

Cúpio nunc cum utróque bene esse.

STICHVS

Díspereo. quid ais?

SAGARINVS

Quid est?

STICHVS

Íta me di ament, núnquam enim fiet hódie, haec quin saltét
tamen.

Áge, mulsa mea suáuitudo, sálta: saltabo égo simul. 755

750. Cf. v. 700

750. Vtrubi *Camerarius*. Vtrū ubi *B*. Vtrum tibi *reliqui* accubo *C*. 'Fortasse fuit ego accumbo' *Ritscheli*: idem *Muellerus Pros. Pl. p. 669* Accentus sic posui cum *Fleckeiseno* *SAG. Camerarius*. *STI. F'Z* Vtrubi *Camerarius*. Vtrū ubi *libri* uis] ius *C* Cumambobus *B*. Cum ambabus *CD* ambosomo *B*. ambo amo *Ritscheli* 751. actum est *libri* Ante fugit spatium *BCD* fugithoc *D* capud *BC* 752. mihi *libri* locum mi ubi accubem *Ritscheli*: cf. *Muellerus Nachtr. p. 16* nam mihi *Fleckisenus*. tum mihi *CZ*. tum mihi *BDF*. tum ibi *Bothius*. iam mihi *Ritscheli* 753. Cupio nunc cum utroque bene esse *scripsi*. Cupio cum utroque ei mihi bene *libri*, nisi quod esse mihi bene *F'* (sic etiam *Pylades*). Cupio cum utroque esse bene *Ritscheli*. Nunc cum utroque bene esse cupio *Fleckeisenus* *STI. om. BCD sine intervallo* dispereo. quid ais cum *B* *Ritscheli*. dispereo (despereo *Z*). *SA*. quid ais *F'Z*. dispereo (desperco *D*) quid ais *CD* *SAG. Ritscheli*. *STI. F'Z. spat. B* Quid est *Wcisius*. Quid ego *libri*. Hem quid est *Ritscheli* 754. *STI.] SA. F'Z. spat. om. CD* mediamet *B*. me (corr. ex mi////) di ament *D*. ita me di amet *C* enim] ei *Z* flet *BCD* haec quin saltet tamen *Camerarius*. hec qui ñ saltent tamen *B*. haec (hec *C*) qui non saltent tamen (saltenttamen *C*, nisi quod t tertia ex a corr.) *CDZ*. hoc qui non saltem tamen *F'* 755. *Spatium vacuum praem.*

SAGARINVS

Númquam edepol med ístoc uinces, quín ego ibidem prúriam.

STEPHANIVM

Síquidem mihi saltándumst, iam uos dáte bibat tibícini.

STICHVS

Ét quidem nobis.

SAGARINVS

Téne, tibicen, primum: postideá loci,
Si hóc eduxerís, proinde ut consuétu's antehac, céleriter
Lépidam et suauem cántionem aliquam óccipito cinaédicam, 760
Vbi perpruriscámus usque ex únguiculis. inde húc aquam.

Tene tu hóc: educe. dúdum haud placuit pótio:

Nunc mínus grauate iam áccipit. tene tu. ínterim,

Meus óculus, da mihi sáuium, dum illíc bibit.

758. 759. Postidea hinc et e proximo versu antidhac (pro antehac) transierunt in gloss. Plautinum: cf. Ritscheliuss Opusc. phil. vol. II p. 269 759. Cf. 758 760. Nonius p. 5, 14: cinaedi dicti sunt apud ueteres saltatores uel pantomimi . . . Plautus . . . in Sticho: 'lepidam . . . cinaedicam' 761. Haec uerba ante oculos abuit Apuleius Met. X 22, ubi 'ex unguiculis perpruriscens mulier' commemoratur

CD sua uirtudo D mulsa mea suauitudo Acidalius. mulsa mea, suauitudo vulgo 756. SAG.] STI. F'Z aedepol F'Z med istoc Guyetus, Ritscheliuss (cf. Nov. exc. p. 29). méistoc B (sic). me istoc reliqui. me tu istoc Muellerus Pros. Pl. p. 600. me istoc tu Umpfenbachius Mel. Pl. p. 29 uin ces B ibidem (ibidē B ita, ut ē sit e corr.) libri. ibi vitium Taubmannianae secundae, Gruterianae, Gronovianae pluriam B 757. saltandum est libri iam Ritscheliuss. tum libri bibant F'Z 758. SA.] spat. om. C post id ea C D F. post idea B 759. eduxeris Camerarius. eduxerit libri. obduxeris Scaliger pro inde C consuetus (us ex is ut vid. C) libri ante hac B. antidhac restituendam esse dicit Bergkius Diurn. antiqu. stud. a. 1850 p. 344: cf. tamen Ritscheliuss loco ad test. exscripto 'Fortasse sic scripsit poeta: Si hoc eduxis proinde ut es consuetus antehac (vel antehac es consuetus)' Ritscheliuss 760. cantionem Nonius, Saracenus. cantationem libri occipito Saracenus, Pius. occipio libri. occupito cum cod. Bambergensi Nonii Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 252 cinedicam Z. cyne dicam B. cynedicam C D F' 761. Vbiperpruriscamus D. Vbi perpruriscamus (r post p e corr.) B exunguiculis D Act. V scaena 6 Eidem .II. praemisso novam scaenam ordiuntur D³ Z. Sine intervallo continuant reliqui, nisi quod Aquā in C positum est in versu singulari, proximi autem e ne scriptum est cum spat. initiali pro Tene 762. SA. praem. Z ene D obduce Scaliger haud Pistoris. om. libri 763. orauate C tenetu C 764. damihi B D suauium B C

STEPHANIVM

- Prostíbulist autem, stántem stanti sáuium 765
Dare amícam amico.

STICHVS

Euge, eúge: sic furí datur.

SAGARINVS

Age, iam ínfla buccas: núnc iam aliquid suáuitē.
Cedo cántionem uéterī pro uinó nouam.
Qui Iónicus aut cinaédicust, qui hoc tále facere póssit?

STICHVS

Si istóc me uorsu uíceris, alió me prouocáto. 770

SAGARINVS

Fac tu hóc modo.

STICHVS

At tu hóc modo.

765. *Stephanio dedit Ritschelius, quae vulgo Sagarino continuantur cum FZ: spatium habent CD* Prostibuli est autem *Turnebus Adv. IX 21, Salmasius*. Prostibiles tandem libri, nisi quod prostipiles C. tandem def. *Langenus p. 90*. Prostibili est autem *Camerarius* stanti sauium *Saracenus*. stantis autē B. stantis autem reliqui 766. amicam amico *Ritschelius*. amicum amicae (amice D) libri STI. *Bothius*. om. libri et quidem sine spatio CD in versus principio, cum spatium B Fuge euge C Cf. *Langenus p. 216* Sequuntur in libris haec: Qui dicitur (Quid dicitur CD) quamquam grauatus non (num B) nocuit tamen (nocui tamen O, nisi quod n initio e corr. nocuitamen D. nocui tamen Z. nocuit tanquam F): quae e v. 720 iterata esse post *Guyetum Bothius vidit, ad v. 763 spectare Ritschelius dixit Opusc. phil. vol. II p. 281* 767. SAG. *Bothius*. om. BFZ. spat. CD inflabucas B buccas: nunciam *Ritschelius*. buccas. STE. Nunc iam FZ. buccas nunciam B. buccas || Nunc iam (Nunciam C) CD 768. Cedo *Ritschelius*. Redde libri. Da *Guyetus* cantione F pro uino *Saracenus, Pius*. proui B. pro ui (i e corr. C) reliqui no nam C

Act. V scaena 7 Eidem praemisso novam scaenam D⁸Z ordiuntur: versum vacuum habet C cum rasura, ubi fuit ui ionicus — possiet (v. 769). Nullo intervallo continuant BF 769. SAG. praemittunt FZ ui cum spat. init. CD cinaedicust *Ritschelius*. cenedicus B. cenydicus CDZ. cynedicus F Verba ab initio usque ad qui in rasura habet C, ubi initium alterius versus scriptum erat possiet *Guyetus, Bentleyus*. possiet libri 770. STI. *Ritschelius*. om. libri istoc (c ex r) D 771. SAG. *Ritschelius*. om. libri: 'Eidem personae haec ita tantum continuari possunt ut pro me prouocato scribatur, quod nescio an Plautinum sit, te prouocabo' *Ritschelius* Factu BD Face (vel Facito) hoc modo tu *Muellerus Pros. Pl. p. 639*

SAGARINVS

Babaé.

STICHVS

Tatae.

SAGARINVS

Papaé.

STICHVS

Pax.

SAGARINVS

Nunc páriter ambo. omnis uoco cinaédos, contra ut sáltent.
Satis ésse nobis nón magis hoc pótis est quam fungo ímber.

STICHVS

Intro hínc abeamus núnciam: saltátum satis pro uínost.
Vos, spéctatores, plaúдите atque ite ád uos comissátum. 775

attu *B* At tute *Bothius* babe *D*. babe (a ex e) *C* Tate *BD*.
Tata *C* Pa pę *B*. Pape *D*. Pape ex Papa *C* 772. omnis omnes.
nunc omnes *Bentleius cum aliis* cinaedos *Angelius*. cinaedus *BZ*.
cynedus *CDF* contra ut saltent. || Satis *Ritscheli*. contra
Satis *B*: item contra statis *CDZ*. contra satis *F*. contra stetis. ||
Satis *Bothius*. *Nihil vel Saracenus vel Acidalius profecit* 773. Cf.
772 hoc potis est *Ritscheli*. potis est libri. potis sunt *Guyet*-
tus fingo *C*. fungost *Spengeli* *Plaut. p. 234* fungus imbri

Saracenus 774. *STI*. *Acidalius*. om. libri hic *B* prouinost
D. proui nost *B*. pro uino st *C* 775. Vosspectatores *B*. Vosque
spectatores *DF*. Vos spec tatores *C* adque *C* ad uos *Palme-*
rius p. 762, *Acidalius*. ad nos (adnos *C*) libri cōmissatum *CD*.
omnis satū *B*. cōmessatum *F*. comessatum *Z* PLAVTI STICVS
EXPLICIT *BC* et, nisi quod STICHVS, *D*³

Addenda.

In adnotatione didascaliae commemorandum fuit, Schoellium in Fleckeiseni annal. vol. 119 (a. 1879) p. 44 de exemplari Graeco optime disputasse V. 393 adde, Spengelium (Sitzungsberichte der bair. Acad. a. 1883 p. 266) versum prorsus eodem modo scripsisse V. 441--445 me invito factum est, ut Ritschelii de duplici totius loci recensione suspicio silentio premeretur V. 582 Ritschelius Opusc. philol. vol. III p. 311 Pamphilum eccum proponit

T. MACCI PLAVTI
C O M O E D I A E

RECENSUIT
INSTRUMENTO CRITICO ET PROLEGOMENIS
AVXIT

FRIDERICVS RITSCHELIVS

SOCIIS OPERAE ADVSUMPTIS
GVSTAVO LOEWE GEORGIO GOETZ FRIDERICO SCHOELL

TOMI II FASCICVLVS V
POENVLVS

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIV

T. MACCI PLAVTI
P O E N V L V S

RECENSERVNT

RITSCHELII SCHEDIS ADHIBITIS

GEORGIUS GOETZ ET GVSTAVVS LOEWE

•
COMOEDIARVM PLAVTINARVM

TOMI II FASCICVLVS V

LIPSIAE
IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI
MDCCCLXXXIV

LIPSIAE, TYPIS B. G. TEUBNERI.

PRAEFATIO

Poenulum Plautinam cum anno 1858 recenti et acri studio aggressus esset Fridericus Ritschelius quibus prohibitus laboribus aerumnisque non ad finem perduxerit, Otto Ribbeck libri quo viri unici vitam persecutus est pag. 188 sqq. vol. II planissime exposuit. Inventae autem sunt schedae nec paucae et nitidissimae textum apparatusque continentes versuum 760 priorum tam accurate scriptae, ut nisi plus quam viginti annorum spatium interiectum esset, nihil quin typothetae traderentur impediturum fuerit. Has igitur schedas ita fundamentum esse nostrae recensiois voluimus, ut paucissimis adnotationibus prorsus abiectis reliqua pari fide adhiberemus, qua in Mercatore et Sticho editis Ritschelii uerba servata sunt: cuius fidei testes esse possunt scaenae I 2 (v. 1—50) et II, quarum prior edita est ab ipso Ritschelio in proem. Bonn. a. 1858/9, posterior ibidem a. 1865. Apparatum ubique nostrum esse vix est quod moneamus: de quo paucis egisse satis visum est.

Ambrosiani (A) largas reliquias Gustavus Loewe curis Ritschelianis Geppertianisque usus descripsit ita, ut apographon prima lectione confectum denuo cum palimpsesto conferre propter temporis angustias non posset. Servata autem sunt haec folia:

A a		
229. 230	=	282—299. 300—317
227. 228	=	318—335. 336—352
223. 224	=	353—371. 372—388
237. 238	=	389—407. 408—425
233. 234	=	426—444. 445—461
231. 232	=	462—480. 481—500
B. b		

}

[LXVII]

C. c

259. 260 = 572—586. 587—613

D. d

257. 258 = 635—653. 654—672

263. 264 = 673—691. 692—708

E. e

261. 262 = 746—763. 764—784

I. f

G. g

33. 34 = 850—864. 865 — 878

23. 24 = 879—894. 895 — 912

5. 6. = 913—928. 929*—954

11. 12. = 955—971. 972 — 990

25. 26. = 991—1009. 1010 — 1028

47. 48. = 1029—1042. 1043 — 1065

H. h

161. 162 = 1104—1120. 1121—1139

347. 348 = 1140—1158. 1159—1174

331. 332 = 1175—1187. 1188—1198

343. 344 = 1199—1215. 1216—1232

353. 354 = 1233—1250. 1251—1268

333. 334 = 1269—1284. 1285—1303

349. 350 = 1304—1322. 1323—1342

175. 176 = 1343—1362. 1363—1381

J. i

[laciniae**)] = 1420—1422 cum subscriptione

*) V. 930—939 desunt.

**), Folii ultimi huius fabulae servatae sunt duae laciniae, quae colligendo novo volumini inservisse videntur. Eae nunc in quinque particulas discerptae separatim asservantur in parvulo involucrio, cui hic titulus inscriptus: 'Frammenti non lavati del Palinsesto di Plauto fine del Penulo'. Vetus scriptura nova non obscurata est nec quicquam delendae illius causa factum, ut vel minii reliquiae servatae sint: ductus enim ante MAC adornandi causa additos eo colore perscriptos habes. Pagina autem folii recta (quae titulo procul dubio caruit) praeter trium illorum versuum reliquias haec continet: v. 4 subscribentis ornamentum hoc: + (sub MU), versuum 6. 10. 13. 14. 18. 19 in principiis item ductus quosdam quales fere exstant in antiquissimorum codicum subscriptionibus; v. 8 MAC(vel O), ut in hoc fuisse probabile sit T MACCI PLAUTI. Paginae versae inscriptum fuit Persae argumentum, eis literis recentioribus pictum, quo Pseuduli illud argumentum insigne est.

Titulus binis paginis hic inscribi solet: **PLAUTI | POE-
NULUS.**

Palimpsesti Punica quae Studemundus accuratissime testatus est omnia in Schroederi libri 'die Phönizische Sprache' (ed. Hal. a. 1869) inscripti p. 288 sqq. iterum conferenda esse non duximus. Praeterea sciendum est Ambrosiani paginarum 5. 6. 11. 12. 25. 26. 47 apographon singulari quodam casu dum plagulas corrigimus non praesto fuisse. At praeter puncta quaedam falso vel omissa vel addita errores propterea aut nullos aut leviculos irrepsisse confidimus. Ceterum nolumus iterare quae de modo, quo palimpsesti collationem in his editionibus testandam putamus, recte aestimando in Mercatoris praefatione p. VIII monuimus. Nunc unum addimus hoc: ubicunque palimpsestus maioribus lacunis pessumdatus est, spatia accurate dimensus est Loewius, ut Palatinorum lectio utrum congrueret necne definiretur. Ubi autem congruit, totidem puncta posuimus, quot litteras Palatini servarunt et ita quidem, ut personae quoque spatium puncto notaremus. Ubi non congruit, diserte indicavimus quid inde consequi videretur.

Codicem veterem (B) Hinckius contulit et ante eum Ritscheliuss, Vaticanum (D) Augustus Mau*), Heidelbergenssem (C) Gustavus Loewe: de FZ nihil addimus eis quae aliarum fabularum praefationibus praemisimus.

Praeter codices autem eos, quos ad hunc usque diem servatos habemus, disserendum videtur etiam de egregiae notae libro quodam, qui dolendum est quod huic editioni adornandae adhiberi non potuit. Notum est enim (quamquam fere ignorant Gepperti Ussingique) Ritschelii (Opusc. II p. 4. 121 sqq.) maxime beneficio, Adrianum Turnebum codice quodam usum esse, cuius praestantia satis laudari nequit. Ex eo cum ille Poenuli maxime versus attulerit, non abs re videtur paullo accuratius in eundem inquirere, exscriptis Turnebi de libro pretiosissimo testimoniis quae inda-

*) Is de diversis manibus haec adnotavit: D² eae correctiones sunt, quae non statim inter scribendum, sed paulo post factae esse videantur. D³ titulorum manus est. D⁴ manus recentior, quae pallidulo atramento usa est.

gavimus omnibus*). Quod cum fecerimus, accuratius quam adhuc iudicarunt de indole codicis deperditi iudicare poterimus. Neglexit autem Ritschelius praeter Adversariorum (a. 1564 primum publicatorum) locos nonnullos etiam illud, quod alibi quoque Turnebus eiusdem mentionem facit, etsi multo rarius, velut in commentariis librorum quorundam ab ipso editorum. Quos ne neglegeremus, usi sumus Operum editione integrorum, quae Argentorati a. 1600 prodiit. De his igitur T codicis (sic enim appellabimus librum) scripturis testatur vir ille egregie doctus:

Asinariae v. 564 sq. Adv. XXIII 31:

artitos T. astutos BDEJ. artutos scripsimus cum Fleckeiseno

Captivorum arg. v. 3. prol. 24. 27. 31. Adv. XXIII 24:

ego et fide librorum veterum et auctoritate rerum adductus legendum censeo Alii [pro Aulidae]; sic . . .

argum. v. 3: Alios; prol. v. 27: Alios; ibid. v. 31:

Alium 'aut ut in quodam libro legi Aleum';

Opp. I p. 71, 38 'legendum cum Alidis [prol. v. 24]

aut certe Aliis, quod magis probo. Huic emendationi subscribit vetus liber in quo Alidis'

Casinae III 1, 9 Adv. VIII 11:

*sed facito dum Maeoni aper uersus quos cantat colas T
merui aperuorsus quos B.*

merula per uersus quod Festus

ibid. III 2, 8 Adv. VIII 11:

non ecastor uilis emptus est T B

ibid. III 2, 22 Adv. VIII 11:

catillae tum T

catillatum A(?) B, Fulgentius

ibid. III 5, 16 Adv. VIII 11:

nisi haec meraclo se uspiam percussit flore libyco T

nisi haec meraglose uspiam percussit flore libico B

Liberi A

ibid. III 6, 9 Adv. VIII 11:

*) Paucula quaedam nos fugisse monuit inter corrigendum amicus quidam: Aul. III 5, 37 = Adv. VI 24; III 2, 24 = Adv. XV 5. Asin. prol. 5 = Adv. XXIV 31; Capt. I 2, 80 = Adv. XIV 7; III 4, 108 = Adv. XIV 7; Cas. V 2, 8 = Adv. XVI 3.

erat...plane et literate perscriptum *dabo μέγα κακόν*

dabo tibi ΜΕΓΑΚΑΚΟΝ A

B *tibi* om.

ibid. V 4, 4 Adv. VIII 11 et XVI 3:

caninam scaeuam T

Curculionis v. 485 Adv. XXVII 27:

operiam T

oppiam BEJ

Mostell. v. 760 Adv. XIX 32:

laudasse TBCD (Ritschelius cum Bothio *laudauisse*)

hasce TB. om. CD

architectonem TB¹. *architectorem* B²CD

Poenuli v. 19 Adv. XIX 12:

praeter os obambulet TBCD

ibid. v. 30 Adv. XIX 12:

peritent T. *pertant* B. *percant* CD

ibid. v. 47 Adv. XIX 12 (cf. XVI 7):

[*sitis*] *gnarures* T

siti signa rures BCD

ibid. v. 55 Adv. XIX 12:

rationes TB. *orationes* CD

ibid. 137 Adv. XV 6:

lyrae lyrae T. *lyrae lyre* B. *lire lire fere* CD

ibid. v. 231 Adv. III 5:

[*facere*] *en iam* T

faceren niam B

facere CD

ibid. v. 245 Opp. I p. 61, 35:

eius seminis TBCD

eiusce modi FZ

ibid. v. 319 Adv. XV 6:

prima cum ut TB

prima cum CD: *Primae ut* A

ibid. v. 371 Adv. XV 6:

ninnium T. *nin nium* B

ninium CD

ibid. v. 413 Adv. XV 7:

- partem minore (parte in ore A) habitas mea* T. item BCD,
 nisi quod melius *parte*
- ibid. v. 471 Adv. XV 7 'ex uetusta membrana, aliquantulum
 tamen scriptura conturbata':
lenulle T, Priscianus
lennuite B. *lenuite* CD
denullo A ut vid. (v. apparatus)
de illa A, Priscianus. *de illac* T(?)BCD: unde corr. adn.
pentethronnica T. *pentetronica* ABCD
- ibid. v. 478 Adv. XV 7:
farferi TABCD
- ibid. v. 530 Adv. III 11 (coll. XV 7):
uel (ita XV 7; et III 11) clauatorem T
el clabatorem B. *uel glabatorem* CD
uel gralatorem Varro
et grillatorem Festus
- ibid. v. 580 Adv. XV 7:
conducta TAB
conducta CD
- ibid. v. 581 Adv. XV 7:
condoctior TAB
conductior C
indoctior D
- ibid. v. 770 Adv. XIX 12:
id nunc his cerebrum uritur TA
id nunc hisce crebro auritur CD
id nunc B
- ibid. v. 778 Adv. XIX 12:
refert rauio TAB correctus
refert auio B non corr., CD
- ibid. v. 977 Adv. X 24 (cf. Opp. I p. 61, 42):
punica est guggast homo T
punicast guggast homo A. om. BCD
- ibid. v. 1033 Adv. X 24:
micdilix T
micdilia BCD
migdilix (vel -a) A
- ibid. v. 1168 Opp. I 61, 37:

‘legendum puto *graecae sunt hae columnae, sustolli solent*
subscribente huic lectioni veteri libro’: nihil de libro
 Adv. X 24. Cf. eius versus adnotationem nostram.

ibid. V 1312 Adv. X 24:

Deglupta maena sarrapis sementium
Mastruga hals agoras hama tum autem plenior
Alli ulpicique quam romani remiges

‘hoc versus, qui in exemplaribus sic scribuntur, ut non intelligan-
 tur, excudendos sic curavi ut reperi’. Cf. adnotationem nostram.

Pseuduli v. 738 Opp. I p. 64, 53:

hircum ab aliis (alis Adv. XX 10) T
hirquuum ab aliis B
hiscum ab aliis CD
irchum (?) ab alis A

ibid. v. 743 Adv. XX 10:

lamberas TABCD

ibid. v. 1051 Adv. XX 10:

versum servarunt TAB, om. CD

ibid. v. 1100 Adv. XX 10:

ad molas coloniam TBCD

Rudentis v. 122 Opp. I p. 103, 51:

exicasque T

cf. Opp. I p. 61, 16. 193, 13. Adv. XXI 2. XXVII 27.

ibid. v. 363 Opp. I p. 60, 64:

anancaeo T

ibid. v. 461 Opp. I p. 61, 2:

praeficiscine T

ibid. v. 525 Opp. I p. 61, 13:

at velitatione T, unde advelitatione Turnebus

Festi glossam *aduelitatio*: *iactatio quaedam verborum est ad*
hanc versus formam spectare posse idem intellexit, quod contra
ne quis proferat eiusdem locum uelitatio dicta est ultro citroque
probrorum obiectatio, ab exemplo velitaris pugnae, monemus videri
nobis Festum hoc loco Asinariae v. 307 respicere, ubi libri cum
Nonio uerbis uelitationem fieri compendi uolo.

ibid. v. 578 sqq. Adv. XXI 12:

eho an te poenitet in mari quod elauī nisi hic in terra
iterum eluam T (?)

ibid. v. 613 Adv. XXI 12:

*'integratum .. inveni versum hunc, qui vel mutilus vel nullus
est in exemplaribus sed quid hic in Veneris fano meae
viciniae'*

ibid. v. 641 Adv. XXI 12:

*obsecro hoc praevortere ergo T, quode verbis accurate
intellectis dubitari nequit*

ibid. 724 Adv. XXI 12:

non licet est lex apud nos

ibid. v. 671 Adv. XXI 12:

quin scelestus sacerdotem anum praecipēs T

ibid. v. 767 Adv. XXI 12:

'lego ex veteri libro: quin ut humanum exurias tibi'

Stich. 732 Adv. IX 21:

morticinae (?) membranae catali ut ludum TBCD

Praeterea autem certum uti Turnebum codice illo fonte non allato. Nam ut nonnullis locis scripturas profert T librum non indicans quas alibi disertis verbis in eodem exstare testatur (velut cf. supra locos ad Poenuli v. 977 indicatos), ita interdum codicibus nostris in comparisonem adhibitis suspicamur ab eo prolata ad T, non ad solum Turnebi ingenium redire. Velut Poen. 1355 legendum censet *haud verbum quidem*, ubi *aduersum quidem* Palatini, A contra *haud uerbum quidem*. Similiter comparati loci Poen. v. 373 et 384 Adv. XV 6; Rud. v. 767 Opp. I 61, 9; Casinae epil. 3 Adv. VIII 11; alii, quamquam de nonnullis dubitari posse concedimus. Diutius autem in hisce non haesimus, quamquam haud pauci addi possunt: nihil enim fere lucri ex operosa hac investigatione redundat.

Iam quo modo ille codex comparatus fuisse videatur quispiam quaesiverit. Non integrum librum viginti vel adeo viginti unius fabularum fuisse censemus. Neque enim casui tribuimus, quod earum comoediarum inde afferuntur scripturae quarum litterae initiales ad certas alphabeti series spectant. sunt autem hae:

Asinaria

Captivi

Casina

Curculio
Mostellaria
Poenulus
Pseudulus
Rudens
Stichus

Videntur igitur codicis cuiusdam Plautini initio et in medio, fortasse etiam in fine mutili reliquiae fuisse. Quocum videretur illud congruat, quod uno loco (Adv. XVI 3) de 'membranulis' loquitur. Neque obloquemur, si cui certae harum comoediarum partes (velut quaternionum aliquis numerus) tantum servatae fuisse videantur, unde facilius explicaveris quod vestigium eorum remansit nullum, eodemque spectare possunt quae ipse dicit: 'aliquando in aliquot membranas pervetustas incidi' (Adv. XIX 12). Praeterea cum levicula quadam argumenti specie id in rem afferri possit, quod de sola Poenulo diserte testatur eam comoediam in membranis illis pervetustis scriptam fuisse (Adv. XIX 12). Quae res utut se habet, certum est nec a quoquam hucusque observatum, Turnebo, dum Adversaria scribit, pretiosissimum illum librum non iam praesto fuisse. Id quod inde sane non coniectaneum, quod nusquam velut ita scribit: 'membranae, quae penes me sunt' 'quas in manu habeo' 'quae mihi praesto sunt', quamquam hic illic tale quid sane expectaveris, quod contra semper talia profert qualia sunt: 'ita in libro antiquissimo scriptum reperi' (Opp. I p. 60, 64): sed probabile illud inde, quod Adv. XIX 12 sic legimus: aliquando in aliquot membranas pervetustas incidi, in quibus scriptus erat Poenulus'. Nam cui in manu liber est, vix ita loquitur. Certum autem fit omnisque rei dubitatio eximitur loco illo, ubi sic ait: 'aliquot membranae quas aliquando habui' (Adv. XV 7). Videtur igitur olim excerpisse librum, quo postea uti nequibat.

Iam quae summa rei est, indoles illius codicis 'pervetusti' (sic tantum non semper appellatur) accuratius videtur definienda esse. Fuit autem liber optimae notae, id quod ei qui supra conlecta perlustraverit, in oculos incurrit. Verba in BCD omissa, integrum versum, qui in CD deest, conservat, cum A saepius consentit in egregiis scripturis diversa BCD librorum

memoria, saepissime cum B, discrepantibus CD. Dubitaverit igitur quispiam utri recensio adscribendus videatur esse: quo de nos non dubitamus. Certe codex Palatinorum recensio adscribendus est, non palimpsesti, id quod non negaveris collatis velut versibus ex supra allatorum numero hisce: Cas. III 5, 16. 6, 9. Poen. 471. 1033. 1313, neque negligenda est recensio discrepantia Poen. v. 530, quae inter TBCD et Varonem Festumque intercedit. Fuit igitur Palatinae recensio codex praestantior certe multis locis — quoniam consentaneum de propriis vitiis Turnebum non rettulisse — quam ei libri qui nunc praesto sunt. Egregie igitur crisis Plautinae difficultatem minuet, qui schedas Turnebi in recondita aliqua Galliae bibliotheca indagaverit.

Turnebi codex ut indagetur fieri sane potest: alius autem eiusque plane adhuc ignoti recuperandi spes prorsus abicienda est. Qui quamquam ad Poenulum nihil pertinet, hoc loco tamen deperditae illi membranae adiciatur. Exstitit enim usque ad huius saeculi a. 1848 codex quidam Messanensis saec. XIII, qui priores octo Plauti fabulas continebat. Cuius quidem notitia hoc modo ad nos pervenit. Cum enim in eo esset ut Loewius iter Italicum Poenuli causa pararet, comiter certior factus est a Martino Hertzio, exstare in Benedictinorum Messanensium bibliotheca codicem Plautinum saec. XIII, quem suis ipse oculis a. 1847 vidisset. Iam quamquam multum novi ex illo peti posse probabilitate carebat, decrevimus tamen codicem examinare, aemulum fortasse eius, quem Mediolani a. 1878 repperimus. Ut tamen caveremus ne frustra illuc proficisceremur, a Papa Philippo Matranga, parrocho graecocatholico Messanensi accuratiora de illa Messanensi bibliotheca petivimus. Qui quaerentibus nobis amabiliter respondit, a. 1848 (hoc est anno postquam Hertzius illic fuit) S. Placidi libros igni absumptos esse. Itaque nihil nunc de eo scimus nisi quae Hertzius enotavit:

C 23 saec. XIII. 8°. *Plauti in amphitrione incipit prologus. In faciem uorsus cet.* [argum. II]. Explicit: *Plauti epidicus explicit*

et ea quae ante eum a. 1834 Blumius in Bibliotheca librorum manuscriptorum Italica p. 227 ex schedis Goettlingii attulit:

*Plauti Amphitruo Asinaria Aulularia Captivi Curculio
Casina Cistellaria Epidicus membr. 4 folior. 9 (?)*)*

Sufficiunt autem paucula ea quae Hertzio debemus ad demonstrandam aliquam deperditae membranae bonitatem

Titulus *incipit prologus in amphitrionem plauti poetae* B

plauti in amphitrione incipit prologus cod. Messanensis

Titulo carent DE. Initium fabulae intercidit J. Arg. I 1:

uersus BDE (in J servatus non est v.)

uersus cod. Messanensis.

Punica recensere ipsi non potuimus: ne tamen officio nostro deesse videremur, Ioannem Gildemeister de hac re adivimus: qui quod partem saltem recensuit ut ipsi laetamur ita alios laetatueros esse scimus.***) Scripsit autem de recensionis suae ratione haec:

“Ritschelius cum anno huius saeculi sexagesimo et tertio aut quarto de edenda Poenulo cogitaret, me arcessivit, qui in Punica verba tractanda et ad normam linguae revocanda operam conferrem. Praeparavi tunc decem versus priores

*) Alterum codicem Plantinum S. Placidi Messanensis, quem Blunius eodem loco sic describit: ‘Plauti Bacchides, Mostellaria, Menechmi, Miles gloriosus, Charinus, Mercator, Pseudolus, Penulus, Persa, Stichus, Trinummus, Truculentus. membr. et ‘chart. fol. folior. 178’. B 10 signatum fuisse et saec. XV scriptum idem nos docuit Hertzius.

**) De verbis *mycthibarui mysehi* (s. *ischi*) quam vario et miro modo docti iudicaverint, non inutile erit scire: qua de re quae composuit Gildemeister tacere nolumus: “Petit: filias generavi (potius: concepi), robur meum. — Bochart: ex ductu eorum negotium meum. — Sappuhn: [ad] gaudendum in negotio meo. — Verbrugge: iuvenem meum, si virum meum. — Dorhout: [pro]pter res meas, heri. — Velthusen: [ob] quod transfretavi inde. — OGTychsen: [exe]quantur rem meam in salutem meam. — Bellermand: ex edictis illorum negotium meum. — Lindemann: [in] angustiis meis rite procedat opus meum. — Gesenius: iussu eorum desiderium meum, (vel:) cum desiderio eorum. — Wurm: quoniam de rebus meis est profectio mea. — Wex: pro rebus meis; utinam potestas fiat. — Idem: ex verbis eorum; desiderium meum est. — Idem: rite; respicite desideria mea. — Benary: e decreto vatum; desiderium meum. — Ewald: von Fehler frei und von Versehen. — Movers: kommend in diese Stadt und zu deren Bewohnern. — Hitzig: mein Finden Frömmigkeit und gestern (quod esse vult: nachgerade) gelinge es. — Meier: ohne Schaden, rein und ohne Unrath. — Iudas: rite desiderium meum. — Schroeder: gut; sehet, das ist mein Wunsch. — Derenbourg: [vers] le but pour lequel je suis venu. — Neubauer: by coming into the town and that I may find. — Rodwell: [that] so I may be spotless”.

prorsus fere tales, quales nunc a novis editoribus denuo evocatus, ne promissis deesse videar, in hoc volumine exhibeo.

In animo erat ex eis, quae per tria iam saecula a doctis viris tentata sunt, probabiliora quaeque aut, cum tot scrupuli restarent, minus improbabilia seligere et si qua omnino tolerari non posse viderentur, mea qualicunque coniectura meliora facere.

Postulanda sunt, id quod saepius non observatum videmus, duo: alterum, ut quae enucleentur, sermonem praebeant simplicem naturalem, qualem comoedia requirit, verbis usitatis tantum compositum nec contortum fucatumve; alterum, ne quae arripiantur linguarum Semiticarum et imprimis Hebraicae analogiam in formarum et verborum usu positam nimis excedant. In hac re una tantum exceptio est: qui Punica scripsit, singula verba transtulit, eorum ordinis apud Semitas legitimi ratione non habita, sed latinam consuetudinem ubique secutus, unde factum est, ut praemitteretur accusativus v. 1. 2. 6. 7, a nomine suo disiungeretur genitivus v. 1, sententiae verbis finirentur v. 5. 8, inverterentur vocabula v. 1. 9. 10. Quod fieri vix potuit, nisi Plautus interprete usus est, qui Punicam linguam in quotidianum et forensem usum didicerat, at vocibus iuste struendis impar erat.

Sed ne hac quidem cautione adhibita fieri potest ut maiora assequamur, quam ut quodammodo loci Poenis restituendi umbram et imaginem nobis depingamus, nec plura expectare licet. Causa est in ignoratione linguae Punicae, quae nobis in vitam revocanda est ex solo loco Plautino, cum inscriptiones ab hoc argumento satis alienae nec vocalium signis instructae parum adiuvent. Qua in re saepe ab una littera fortasse perperam scripta pendet interpretatio. At quis sibi persuadebit, in codicibus undecimi saeculi omnia ad nos pervenisse immutata? Altera ex parte eis, quae eidem codices praebent, astricti sumus, nec negari potest verba praeter expectationem integra videri. Omnino tamen omnibus lectionis mutationibus nemo hucusque supersedere potuit, quae fere ubique ita comparatae sunt, ut ex scriptura minuscula explicari possint. Infra ea, in quibus alii coniectura a codicibus discedendum putarunt aut ipse putavi — utrumque septies octiesve factum est — litteris obliquis distincta sunt. In vocalibus fortasse

etiam alia emendanda essent, dummodo de sonis, qui apud Poenos fuerunt, plura constarent, quam quae ex nominibus propriis, imprimis eis quae inscriptiones bilingues praebent, colligi possunt. Non desunt quidem, qui rationem qua latine apud Plautum scriptae sunt (ut etiam alia, velut aspirationem consonarum) ad certas leges referri posse sibi persuaserunt, sed frustra, cum continuo exceptiones statuere coacti fuerint. Itaque quae in his librarii peccarint, perspicere nequit. Eorum quoque irriti fuerunt conatus, qui ipsa Punica verba ad metrum revocare studuerunt. Poenorum linguam in nativis vocalibus deminuendis et omittendis Hebraicam aequasse, nisi superavit, apparet; qui apud illos numeros longarum et brevium syllabarum discrimine modificatos quaerit, idem facit ac qui olim similia apud Hebraeos tentarunt, quorum incepta iam dudum omnium consensu explosa sunt. Poetae artem interpres ita tantum imitatus est, ut versus eiusdem fere ambitus, qui senario responderet, quindecim aut sedecim syllabarum faceret; etiam hiatum plerumque vitavit. Nihil tamen impedit, quominus statuamus, histrionem in scaena verba arbitrario modo ad numerum iambicum accommodata recitasse. Hoc, non ipsorum Poenorum locutionem spectare videtur, quod Sisenna (Gramm. lat. VI 561 ed. K.) tradidit, in vocabulo *alonim* vocalem (puta primae syllabae) propter metrum producendam esse; apud Poenos ne brevis quidem vocalis, sed dimidia tantum audiebatur, quam productam pronuntiare nemo Poenus poterat.

Si igitur in versibus decem prioribus non improbabilia erui possunt, longe aliter res se habet in reliquis eisque multo magis depravatis et lectu in antiquissimo codice arduis et incertis. In his ea tantum verba vere intellegimus, quae in illis quoque inveniuntur; quae interiecta sunt, nemo adhuc ita restituit et explicavit, ut veri similitudinem quandam praeberent. Quod ne iniquius dictum videatur, uno exemplo utar. Quae v. 6 inter *fel* et *liful* leguntur, valere volunt Movers, cui astipulantur Schroeder (huius verba sunt) et Hitzigius: *du hast gethan die Pflichten eines in aller Recht-schaffenheit wandelnden und (handelst immer so) wie es Schuldigkeit ist zu handeln*, quod mira arte eliciunt collatis vocabulis Hebraicis longe aliud spectantibus. At recte iam inde

a Bocharto interpretes viderunt, verba *fecit quod faciendum fuit* de obitu dicta esse; nam si loco patris filium anquiri Hanno, causa esse non potest patris probitas, sed mors. Negarunt quidem, quorum erat prae ceteris interpretibus latinae linguae peritiam affectare, Lindemannus et Wexius, Romanos unquam ita esse locutos: sed errarunt. Testes sunt inscriptiones sepulchrales eaeque antiquiores, ex quibus sat amplam exemplorum copiam congegit Buecheler (Mus. Rhen. nov. XXI 131. 132). Ad reipublicae aetatem referendi sunt iambi: *Noli dolere, mater, faciendum fuit, Properavit aetas, voluit hoc fatus meus*, qui deinde variati repetuntur: *faciendum hoc fuit; noli dolere, mater, factui meo*; alia vide ille loco. Neque ita latebram quaerere licet, ut dicatur, Plautum quidem de obitu loqui, hominem autem, quo adiutore usus esset, latina vocabula perperam reddidisse. Sequitur potius fieri non posse quin illa Punica verba prorsus false explanata sint. Ex hac verborum inter utrumque carmen discrepantia sat grandi colligendum est, alteram formam ad aliam fabulae recensionem pertinuisse et fortasse etiam aliud carmen latinum paulo diversum comitem habuisse.

Nec meliora promittunt scaenae secunda et tertia, in quibus deficiunt latina quae respondeant: pro his auxilium expectari posset e diverbii contextu; ac revera sunt vocabula nonnulla, quae statim agnoscuntur, ut *rufe* medicus, alia. Sed reliqua, quae maximam partem detorquet scurra, vel magis obscura manent neque cuiquam contigit, ut sub plerisque aptam subiceret sententiam. Etiam hic unum, de quo iudicetur, exemplum propono. Vocabula duo, quibus Hanno salutanti Milphioni respondet — recentissimos tres eosque linguarum semiticarum peritissimos eligo — Ewaldus, cui Schroeder se adiunxit, vult significare: *gratiam per te*, Moversius: *quae est ista confusio tua*, Hitzigius: *post adventum tuum*. In omnia alia discedunt, sed cum quonam inter haec melius quadret Milphionis responsum: *istuc tibi sit potius quam mihi* nemo facile dixerit. Nec melius reliqua constituta sunt.

Quae cum ita sint, non improbabitur, spero, quod inde a v. 11 omni conatu Punica redintegrata exhibendi abstinere nec ubi certiora postulantur opinionum commentis locum

dare maluerim. Non enim potui a me impetrare, ut in chartam conicerem, quibus ipse non adiungerem fidem, nec ceteris omīssis pauca illa, quae perspici possunt, disiuncta a conexis proponere utile existimavi. Satiū visum est ibi tantum, ubi probabiliora afferri possunt, monstrare, quomodo fere Punica se habuerint.

Ampliori commentario, sine quo talia doctorum hominum arbitria proponere vix licet, pro ratione huius editionis locus non est. At meum esse putavi brevissime indicare, cui inventori debeantur, quae praetulerim, id quod ita institui, ut inter lunulas praemitterem eorum nomina, quibus primis idem vocabulum nec tamen eadem vocabuli forma in mentem venit. Pauca tamen adieci, quibus quae sentiam de nonnullis locis minus certis significarem”.

Miram fortunam haec fabula passa est quippe cuius tot sint vestigia duplicis recensitionis, ut fieri non possit quin cupide expectemus diversas quas nunc adhibere quidam volunt huius generis expediendi rationes.*) Verum tamen praestare putavimus, omnia quae de hac re adnotanda viderentur apparatusi inserere; in ipso contextu nihil mutavimus, nisi quod paucis quibusdam locis diasceues reliquias sententiarum nexum prorsus turbantes uncinis rotundis inclusimus: uncinos quadratos ad interpolationis varia genera pertinere voluimus. Retractationis insigne documentum etiam v. 350—400 exhibent, de quibus similiter iudicamus atque Schuethius ‘de Poen. Plaut. quaestiones criticae’ (ed. Bonnae a. 1883): quo libello in altera tantum fabulae parte uti potuimus. Idem dicendum de Langrehrii libello scholastico eodem anno edito, quo ‘de Plauti Poenulo’ disputavit. Ussingii denique editionem inde a v. 389 consulimus, partim plagulis inserentes quae inveneramus, partim schedis typothetae tradendis. His autem libris dum plagulas corrigimus editis effectum est ut abiceremus consilium quod initio ceperamus totam retractationis quaestionem paucis persequi: ampliorem nunc quidem fore disputandi materiem quam pro praefationis ambitu facile perspeximus. Itaque satis duximus lectorem de illis

*) Spectat huc res quam Goetzius persecutus est in indice lect. aest. lenensi a. 1883: quae commentatio eo tempore quo primae plagulae typis describebantur nondum scripta erat.

libris commonuisse. Ac ne alias coniecturas quidem quae interim prolatae sunt hoc loco ut adderemus a nobis impetrare potuimus.

De personarum nominibus pauca dicenda sunt. Antamoenidis nomen rectissime restituit Ritschelius: Plauti temporibus Antamunides fuisse probabile est: cf. Opusc. philol. vol. III p. 346. Eiusdem Ritschelii auctoritate moti Anterastylis nomen retinuimus: cf. tamen Koenig, de nom. propr. p. 23, Franckenum Mnem. vol. IV (a. 1876) p. 155, Ussingium praef. p. 293. Idem denique Ritschelius Collabiscus nomen optime munivit l. s. s. p. 345. Casu factum est quod nutricis nomen in personarum indice tale remansit quale in prioribus editionibus est. Voluimus enim illud *Giddenis*, *Giddeninis* esse, ratione habita et eorum quae Muellerus Nachtr. p. 110 adnotavit et librorum ipsorum scripturae, qui his locis nomen servaverunt: v. 898 GIDDENI(vel E)NE(vel I)M A: om. BCD; v. 1119 FORASG(vel C)IDDE(vel I)NI(min. prob. E)NI(min. prob. E)MEST A: Foras giddeneme est BCD; v. 1130 giddeninem B, G . . . E(vel I)NI(min. prob. E)NE(vel I)M(dubia) A, giddenimem C, giddenimen D; Actus V 3 titulus G(vel C)IDDE(vel I)NIS A, GITDIS D³, Ciddis B: om. CD¹. Cum his cf. quae Geppertus Stud. Pl. vol. II p. 136 sq. exposuit. De graecis in B personarum notis in singularum scaenarum initiis quae opus sunt diximus: illae notae pertinent a v. 470 usque ad v. 1192. De personarum compendiis latinis accuratius agere nolumus.

Versuum discriptionem ubi a libris discedit saepius in apparatu commemoravimus. Nequid desit, reliqua hoc loco addimus. Codex vetus igitur initia discrepantia praeter ea quae in ipsa adnotatione commemoravimus haec praebet:

140. Adamans — Haud — Item — Si — Si — Ego ne — Mihi — Cur ego — Adego — Ianonis — Differor — Vintu — Vindare — Vtrumque — Vintu — Cupio — Trecenti — Quidiis — Dabo — Tuus — Intellego — Et dabitur — Se amare — Vbi — Celabit — Ille — Duplitibi — Neque — Addicet — Immo — Ego in — Scio — Hoc primum — Abeamus — Quamquam — Faciam — Sine damno — Itaque — Quoi — Quam ego — Sed — Haec — Sed — Si vis — Emamores — Quom hoc — 230. Postremo — Neque umquam — 262. Taceo — Eho amabo — Maneat pol — Proscdas — 278. Hanc equidem — Heus Milphio — 301. Bono me — Aurum — Bonum bonum — 308. Eho tu — Possum — Quia iam — 317. Nimia — Primae

— *Quae habent* — *Priusquam* — *Sacrificare* — *Ita sunt* — *Edepol* — *Nihil nisi* — *Ec quid* — *Nam quidem* — *Age sis* — *Primum prima* — *Salve extra* — *Quote* — *Eho an* — *Quid mihi* — *Scio* — 352. *Quid ego* — *Verba* *Quid me uis versui* 284 *adhaerent* — 403. *Verum* — *Non sum* — *Mox* — *Adque audin* — *Atque hoc* — *Respexit* — 412. *Quid iam* — *Quid nunc* — 418. *Perque* — *Em* — *Fac* — *Perfacile* — *Iam* — *Fugio* — *Ego ne* — *Vt non* — *Emittam* — *Quantum* — *Abiturus ne* — *Neque stelle* — *Neque hercle* — 469. *Qui hanc* — *Ita ut* — *Quo sexaginta* — *E uolaticorum* — *An obsecro* — *Quomodo* — *Fundasque* — *Scitis* (v. 547) — 560. *Isque* — *Vbi is* — *Meministis* — *Id duplicabit* — *Adeam* — *Vix* — *Hoc* — *Bene* — *Optime* — 621. *Aetolici* — *Et quan quam* — *Fortunati* — *Istic* — 700. *Ibi te* — *Ibi ut* — 768. *Ha ha* — *Peregrinum* — 1131. *Nouis et* — *Quid tibi* — *Aphrodisia* — *Ora tum* — *Pol* — *Eho* — *Ita* — 1149. *Sed quis* — *Ego* — *Abeo* — 1157. *Pac tam* — *Spondes ne* — *Mihi patruae* — *Nunc* — *Iam dudum* — *Quid si* — *Praeterbit* — *Magne* — *Restitue* — *Ego* — *Haecine* — *Scin* — *Opinor* — 1179. *Arabius* — *Complebat* — *Festus* — *Que ad* — *Attinuit* — *Neque ab* — *Malim* — *Spero* — *Vt pol* — *Eo sumus* — 1191. *Omnia* — *Tace* — *Ne lacruma* — *Sicut* — 1195. *Si tibi* — *O patruae* — *Quid est* — *At enim* — *Quid est* — *Ingenium* — 1382. *Quis hic* — *In seruitute* — *est* # *Bellum* — *Te esse* — *Qui norunt* — *Et hunc*

Haec autem C:

10. *Nimia est* — *Incedere* — *Situum* — *Nam* — *Vt mercedem* — *Scortum* — *Aut uirge* — *Ducat* — *Animo* — *Liberis* — *Domum* — *Et loris* — *Pucros* — *Afferant* — *Hic quasi* — *Lanora* — *Conferant* — *Curatores* — *Niue* — *Bonis* — *Inpopinam* — *Nunc dum* — *Imperio* — *Ad argumentum* — *Siti signa rures* — *Ei rei* — *Comediais inodiosi* — *Carchedonius* — *Nomen* — *Hic censebitur* — *Vos* — *Patruales* — *Viuit* — *Quia mihi* — *mortuus est* — *Puer* — *Quam* — *Conicitur* — *Fratrem* — *Ille* — *Hic diuiti* — *Emit* — *Adoptat* — *Is illic* — *Carthaginem* — *Qui dederit* — *Sed illi* — *Altera quinquennis* — *A magaribus* — *A somnis* — *Est homo* — *Vos met* — *Cui lico* — *Huc* — *Is inillis* — *Efflictum* — *Neque eam* — *Quo mea* — *Volut* — *Illam* — *Qui illam* — *Marite* — *Ingressus* — *Dat* — *Captaneant* — *Ita* — *Sed* — *Is heri* — *Idem huic* — *Ducite* — *Oblitus* — *Filio* — *Veniet* — *Quidem* — *Hic qui* — *Filium* — *Quod* — *Vt uos*

epe — *Inopiosas* — *Mihi deberi* — *tempus* — *Quod* — *Nunc* — *Contriuiisti* — *Ignoscere* — *Et nunc* — *Ob* — *Sitibi* — *Auctor* — *Dissolutus* — *Quin* — *Immo* — *Apud* — *Sentiunt* — *Lenonis* — *Istuc* — *Illius* — *Dare* — *Dic* — *Em* — *Locare* — *Tuam* — *Facias* — *Satis* — *Tibi* — *Iam* — *Nouit* — *Nescio* — *Vt ad* — *Se amare* — *Preberier* — *Accipiet* — *Placet* — *Queri* — *Duplici* — *Habet* — *Ita* — *Immo* — *Rudest* — *Aphrodisia* — *Munditiis* — *Abeamus* — *Fallatiam* — *Tibi* — *Huic* — *Itaque* — *Ballistast* — *Sed* — *Erum* — *Siuis* — *Em* — *Cum hoc*

egotii — *Nam* — *Neque* — *Sacietas* — *Ab aurora* — *Ex* — *Lauari* — *Et una* — *Eae* — *Operam* — *Apagesis* — *Maxumo* — *Diesque* — *Postremo* — *Neque umquam* — *Nam* — *Miror* — *Et faceta* — *Vix* — *Tamen* — *Nimia* — *Soror* — *Esse* — *Aqua* — *Non uelis* — *In-*

sulse — Coqua est — Vt maceret — Sat — Quiesco — Omnia — Diem — Dignum — Ec quid — Cado — Vt ego — Amem — Taceo — Quid — Veneris — Turba est — Proseda — Miseras — Quæ tibi — Quas adeo — Domum — L in malam — Pro pidium — Et monstrum — Quo uis — Dii — Quid — Qui haec — Hanc — Milphio heus — At ego — Haec didici — Tetigeris — Quibus — Aspicio — Immo — Nam pro — 295. I in — Perpetuo — 323. At ego — Quid — Splendent — Cedo — Tractes — Qua de — Veneris — Non — Prius — Sacrificare — Ita — Milphio — Obsecro — Sisumam — Ec quid — Minime — Addecet — Sequere — Adeas — Salue — Et oleum — Veneris — Propitia — Quid mihi — Quid — Ego — Spectandam — Meretricius — Inuendibili — Facile — Quid ais — Quo die — Nescio — 355. Iam hercle — Quam — Faciam — 361. Liberaret — Neque usquam — Ita — Eo quid — Mea amoenitas — Sauium — Mene — Iubeo — Suscensere — Pro te — 379. Male — Amabo — Trioboli — Em uoluptatem — Salutem — Iam — Eo quid — Ergo — Voluptas — Lingua — Mastigia — Omnia — Obsecro — Mamniata — Mea mel — Potest — 401. Aliquid — Nam — Noxiam — Da ergo — I ergo — Veneri — Atque — Respice

uid — Auctionem — Hasce — Habitas — Trecentos — Nunc — Leuam — Perque — Disce (Milphi Disce) — Mihi — Adduce — Et sicophantis — Fugio — Egone — Ego te — Non hercle — Acherunt est — Aqua in — Pergin — Neque hoc — Opus si — Neque hercle — Dicam — Vide — Egomet — Opus — Abtit — Moram — Me oboedientem

i illum — umquam — Sacrificauerit — Sex — Facere — Iratus — Non bona — Eo — Quod sat — Sic me — Mage — Condigne — Portendi — Quid ei — Argenti — Miles — Sed ec cum — Lenuite — Vno — Hominum — Sunt — Quo mo do — Fundasque — Ne ad — Peri uras — Globos — Verba — Accidebant — Per — Vmquam — Sacrificem — Credo — Exta — Nihil — Elidam — Malam — Tum tu — Meretricem — Omnis — Decretum est — Sequor

ta me — 507. Tardiores — Equidem — Aetati — Procos — Ite audite — Homini — Succretu est — Et pauperes — Audacter — Sumus — Dedimus — Nos — Censeas — Ire — Placida — Prope-
rabas — Netu opinere — Me in — Gradu — Si (Podagrosi) — Quo curratur — Vsque — Sed tamen — 550. Omnia — Nunc causa — Docere — Scimus — Vna — Igitur — Itane — Quomodo — Deferret — Peregrinum — Seruum — Seruastis — Id duplicabit — Nos esse — Ita — Agendum — Te aduocatus — Optime — Femina — At oculos — Quod dixi — Iniuste — Callemus — Tenetis

iam tenes — 582. Probus — Tot quidem — 586. Hodie — Si nihil — Vos — Et bene — 596. Vt sciamus — Aurum est — Pingues — Agin dam — Sed ita — Scilicet — Oraueris — Voluptarium — Eu edepol — Porro — Mecum — Obiciatur — Habeamus — Mortales — St tace — Modo — Perduint — Faciunt — Illic — Malus est

am istuc — Commodos — Mulieres — Huc — Et ille — Aetolici — Inuiti — Fortunati — Sitaluram — Vt — Deueniat — Ego — Vos certum est — Si male — Si periculum — Scies — Male facias — Attinct — Quamquam — Siquid — Nec ferimus — Credo — Hunc

— *Istuc* — *Cum reda* — *Inplagas* — *Quidem* — *Istum* — *Salutat* —
Insicophantiam — *Ait* — *Preberier* — *Tu si* — *Aurum* — *Locum* —
Nequis — *Vtquidem* — *Quoniam* — *Optume* — *Precipitis* — *Quo ac-*
cures — *Rex* — *Quidem* — *Adme* — *Decet* — *Nos tibi* — *Capere* —
Hospites — *Illic* — *Vellem* — *Bonam* — *Quorsum* — *Hospes* —
Dident — *Querito* — *Minime* — *Adueniens* — *Vbi ego* — *Edepol* —
Pati — *Complexum* — *Leucadio* — *Inriges* — *Quid* — *Vngentarium*
— *Quid ita* — *Accipere* — *Duc ergo* — *Huc agor.* — *Heus* — *Vttute*
uidest — *aurum* — *numerati* — *Hinc* — *Prodigium* — *Age.* —
Narrato — *Abduc* — *Estis* — *Esto* — *Eum* — *Populi* — *Comme-*
minisse — *Meminimus* — *Si pultem* — *Leno* — *Quippini* — *Ibi* —
Nummis — *Queritari* — *Iuratus* — *Id quidem* — *Quippini* — *Ibo* —
Est nam — *Lycum* — *Ne nos*

uspendant — *Quodloquantur* — *Malum* — *Rem* — *Magis* — *Euenit*
— *Valeant* — *Postulatum* — *Adelphasium* — *Calidum* — *Quia* —
Seruum — *Factum* — *Ita* — *Me* — *Mementote* — *Ha ha he* — *Con-*
ciliauerunt — *Crebro (Cerebrum)* — *Nunc* — *Adlegauerunt* — *Esse* —
Adque — *Negasne* — *Siquid* — *Quem tibi* — *Modo detulit* — *Ve* —
Age — *Furos* — *Abhoc* — *Consulto* — *Dubito* — *Adpretorem* — *Qui*
si — *Amicos* — *Censeant*

agtu — *Estne* — *Quid* — *Vtinam* — *Cras* — *Abscedas* — *Factus*
— *Dormitat* — *Factum* — *Cras* — *Intro* — *Nostros* — *Siquid* —
Plumbeas — *Quando* — *Vtperderemus*

xspecto — *Lenonem* — *Is me* — *Seruire* — *Attat* — *Habeat*

atis — 833. *Verberatum* — *Omnia* — *Tenebre* — *Ibi* — *Cubitum*
— *Omnia* — *Illi* — *Etautem* — *Fieri* — *Seruos* — *Male disperit* —
Frugi — *Nunc* — *Erus* — *Lepidam* — *Venerem* — *Nunc* — *Vocat*
— *Onere* — *Vbi uoles* — *Operam* — *Tu corium* — *Malus sum* —
At tu — *Saluos* — *Quem nam* — *Quem ament* — *Lepidū* — *Manu*
festo — *retero* — *Me* — *Mecum erum* — *Idest* — *Memorandum* —
Quo dedis — *Gratiis* — *Vt ego* — *Sine* — *Nolito* — *Erunt* — *Verum*
— *Quidiam* — *Tacitus* — *Animum* — *Crede* — *Scintu* — *Propter* —
Doctum — *Meus* — *Siquid* — *Metuo* — *Pari lem* — *Mortali* —
Numquam — *Nisi* — *Id esse* — *Sed tu* — *Loquere* — *Volet* — *Fa-*
cile — *Quia* — *Eodem* — *Quia* — *Duo deuiginti* — *Duo deuiginti* —
Etille — *Alebat* — *Nam* — *Sex ennis* — *Cum hic* — *Omnia* —
Liberali — *Rediget* — *Calcem* — *Hunc* — *Ita* — *Vttibi* — *Cura* —
Atenim — 925. *Id negotium* — *Consulendum* — *Inseruiendum est* —
Qui — *Nunc*

950. *Deos* — *Huc* — *Repperire* — *Et fratris* — *Eum fecisse* —
Illic — *Mecum* — *Hos*

intu — *Surrupcias* — *Eas* — *Popularis* — *Pro* — *Hominum* —
Vt mihi — *Testis* — *Quin tu insistis* — *Incipere* — *Illec* — *Circum-*
ductus — *Seruos* — *Viden* — *Non* — *Auribus* — *Punice pergam* —
Quid — *Nam* — *Pro* — *Perire* — *Ais* — *Hunc* — *Est denus* —
Quid uelit — *Sit ne* — *Annon* — *Hannonem* — *uo* — *Nescio* —
Auo — *Istuc* — *Buccam* — *Esse nolo* — *Sic* — *Opus* — *Aut quid* —
Muiulechianna — *Inpompam* — *Quid nunc* — *Nunc orat* — *Is sam*
— *Milphio* — *Quidem* — *Nequid* — *Muphonnium* — 1030. *Seruum*
— *Peregrinum* — *Hominem* — *Captatum* — *Maledicta* — *Huic* —

Cartagini — Solue — Dic — Verum — Quero — Ec quem — Si quidem — Tu quaeris — Me esse — Agedum — Hospes — Ergo — Hospitium — Di — Cartagini — Surrupus — Me — Sed — Parentum — Memorandum — Amsigura — Matrem — Quod — Pater — Cum suum — Sed si — Iudenti — Audi atque — Item — Bene — Paterna — Que — Suam — Et si — Festium — Tua est — Vt uoles — Inimico — Huius — Sapienter — Ei — Efflictim — Amatio — Hic illi — Consilium — Filias — Manu — Impellegis — Cum — Assimulas — Vellem — Est olli dum — Facilius — Sed — Haud — Venusta — Formam — Videre Meae — Heus — Qui illam

uis — Mouistin — Ego — Mearum — Ecce — Perduxit — Insperastis sume — Mirari — Ancillam — Apud — Aphrodisia — Sibi — Adest — Tua — Tempore — Indignum — Bene — Quidilli — Hec autem — Que ea — Tu — Fac — Doctissime — Patruo — Ego — Codicem — Audin — Despondeas — Spondeo — Nunc — Tuas — Quid — p̄ biterta — Ego — Ipsas — Scin — Opinor — Et seuerum — Pol — Intro

uit — 1179. Arabius — Sordere — clientarum — Certo — Pacisque — Habite — Aliis — Vtpol — 1191. Omnia — Tace — Soror — Puchritudine — Videre — O patruae — Gnate quiduis — Istuc — Vtsapit — 1203. Multa — Placent — Inextis — Dixit — Domino — Faxint — Patruelis — Soror — Clamabas — Vult — Amicus — Mea — Amittia — Multa — Gaudio — Libertatique — Ita me — Illam — Verba — Certo — Hercle — Sitiunt — Inlisos — Hanc — Iam — Ite — Te — Quidem — Moramini — Quid — Etiam — Dato — Canem — Quid nos — Vos — Rogato — Atque — 1245. Et predicabo — Huius — Surrupus — Quin — Sit — Mulieres — Euenire — Eas — Decorantque — Huiusce — Ita di — Nobis — Ambge — Post ea — Hac — Credatis — Apud — Mihi — Littera — Brachialem — Tandem — Cur — Nihil — Vobis — Adfecistis — Mi — Habeas — Et dotis

iego — Me — Adduxit — Vbi — Parte — Tetigero — Sed — Iam pol — Ita — Cortinam — Voluptas — Auferat — Ego — Sed — 1304. Sed — Dico — Adulescens — Digito — Ligula — Aut — Sementium — Alu ulpicique — Male — Cur non — Esse — Iste istinc — Dixi — Anto monedes — Noster — Ita — Siquidem — Obtigit — Credo — Eccum — Est et — Auri — Intus — Iniuriarum

ecipitur — Narrat — Vt me — Obsecro — Voco — Ingenuasque — Iam — Istas — Inluseas — Proferto — Multis — Minimam — Colcrem — Numquid — Mulieres — Haud — Arabonem — Haud — Pretore — Trecentos — Tantisper — Sequere — Huius — Malum — Condimentum

am — Memirere — Suas — Tetigit — Carthaginenses — Semper — Ve — Qui — At — Nouvelle — Auri — Rapacem — Quinorunt — Et hunc — Vt bonos — Iam — Eas — Reddam — Nihil — Egomet — Heus — Vtinam — Di — Aurum — Quid — Si — Quantum — Nipater — Ausculta — Hoc age — Non — Leno — Iam — Siquid — Iduti — Ita — Leno — Vin — Nescias — Dabo — Facto — Vero — Nam — Dum — Faciam

Cum C autem prorsus consentit D, a leviusculis quibusdam rebus si discesseris, quas adnotare taedet.

Restat ut addamus quae corrigenda vel supplenda esse videntur.*)

De prologo cf. praeter eos quos commemoravimus cf. Martins, Quaest. Pl., ed. Halis a. 1879 p. 12 sq.; Schuethii et Langrehrii libelli supra commemorati.

In Prologi v. 43 veteris codicis scripturam *scribilitae* ab editoribus non paucis olim receptam nunc improbare solent. Quod contra nos probam veramque eandem esse censemus. Tot enim testimoniorum libro illi optimo accedit auctoritas, ut librariorum merum vel errorem vel usum vulgarem agnoscere vix possimus. En habes, quae collegimus:

Afranii v. 161 sq. (p. 184 sq. ed. Ribb.²): *pistóri nubat? cūr non scriblitário, Vt mīttat fratris filio lucínculos?* Nonii, qui versus attulit, codd. W et Parisiensis P *scribilitario*, quod recipiendum cum L. Muellero de re m. p. 359.

Martialis III 17, 1: *circumlata diu mensis scriblita secundis***) *Urebat nimio saeva calore manus.* Ibi antiqui codices paene omnes *scribitita* = *scribilita*, cum alterius familiae memoria (cf. Schneidewinus Anal. p. 699) sit *inscripta*.

Petronius c. 35 (p. 38, 1 Buech. ed. maior.):

sciribillita cod. Traguriensis.

Idem c. 66 p. 78, 19 *sciribilita* idem.

ibidem 20 *sciribilita* idem.

Videtur etiam e glossariis simile quid peti posse. In ex-

*) Nullis machinis efficere potui, ut erratis prorsus vacaret Stichi quae nuper prodiit editio. Leviusculos errores, qui legentes non impediunt, corrigere nolo: graviora quaedam quae et ipse inveni et alii investigaverunt hoc loco emendanda esse censui. V. 311 adn. ante ANPEDES et intercidit; neque enim desunt verba *an cubiti*; v. 440 adn. scribe: Sic A, nisi quod AUT et IBOATQ.; v. 62 A habet QUICQ.; v. 418 pro *reliqui cum A* lege *reliqui praeter A*; A enim HASCE recte habet; v. 587 in B codicis lectione *mihi* post *egomet* errore omissum est; v. 192 scr. *cēnassit CD*, non *BD*; 639 *intus mihi iam FZ*, non *DFZ*. Haec omnia facile corrigi potuerunt. Multo magis doleo quod p. X praefationis *διασκευάσεως* formam reliqui, quamvis ipse Ritscheli in praef. Pseuduli cor̄rexisset. Horum igitur erratorum veniam peto, nec indignabor, si ab aliis castigabor. G. G.

**) Inter mensae secundae bellaria scriblitam vel scribilitum (cf. infra) exhibent glossaria bilingua.

cerptis enim Stephani (p. 275, 10 ed. Vulcan.) inter bellaria exstat *subitillus*: *ἐνθυτος*, ubi scribendum putamus *scribilitus*: *ἐγγυτος* collatis Philoxeno p. 193, 58 *scriblita*: *ἐγγυτον*, *πλακῶς* et Boucherii (Notices et Extr. 23, 2 p. 411) glossa *εγγυτους sibtillus*. Ceterum idem lemma alii codicis tradunt *siuitillus* (Amplonianus Loewii) et *simitillus* (Leidensis a Boucherio excitatus). Quam glossam etiamsi obscuriorem esse facile quispiam concesserit, reliquorum tamen locorum consensus facit ut de forma non dubitemus. At numeris repudiari eandem dicit Ribbeckius ad Afranii fragmentum. Repudiatur sane, si *i* primam productam esse statuimus: at quis quaeso ostendit verum esse Turnebi veriloquium Adv. XXIII 10: '*scriblita* ex eo fortasse appellata est, quod qui eam fingit tanquam scribit: aut quod esset notis quibusdam signata et tanquam scripta videretur'? Etymon cum ignoretur ex poetarum, ubi tradita est vox, omnium codicibus optimis concludimus *scribilita* formam, quae metro nusquam repugnat, praeter contractam *scriblita* in usu fuisse.

Testimoniis adde hoc: V. 349. Festus Pauli in media glossarum Plautinarum serie p. 28, 14 hanc exhibet: *amiculum genus est uestimenti, a circumiectu dictum*, quae aut ad Cistell. I 1, 117 (*amiculum hoc sustolle saltem*) aut ad hunc locum spectare videtur.

V. 53 sq. tales esse vult Schoellius noster exempli causa:

Carchédonius uocatur haec comoedia

Graecé: Menander scripsit, postid Poenulum

Latíne Plautus fecit Pultiphagonides.

V. 191 idem *sat* ante *scio* inserit. 274 idem *Quoius ego oeno nebulae*. V. 496 revocanda est librorum scriptura: *Malam crucem ibo*. V. 824 *Quoi homini crust monstri consimilis* Schoellius. V. 835 *quasi in popina bibitur estur, hau secus* idem. V. 1075 *Apprende si audes* idem. V. 1248:

Vbi sunt cae aut quas <obsecro turbas litesque concis?

Heu edepol, quam miserae sumus.> Satis e. q. s.

idem. V. 1265 *primulum me gnouit* idem. V. 1295 *hoc hodie*

idem. V. 1337 ad induci confert Schoellius *inductores* Asiariae v. 551. Denique v. 1130 comma delendum.

Dabamus Ienae et Gottingae mens. Dec. a. 1883.

G. G. G. L.

T · MACCI · PLAVTI
P O E N V L V S
(PATRVOS)
GRAECA · CARCHEDONIOS

ARGVMENTVM

Puer séptuennis súrripitur Carthágine.
Ossór mulierum ibi éemptum adoptat hunc senex
Et fácit heredem. item éius cognataé duae
Nutríxque earum ráptae. mercatúr Lycus
Vexátque amantem. at ille cum auro uíllicum 5
Lenóni obtrudit ét ita eum furto álligat.
Venit Hánno Poenus, gnátum hunc fratris répperit
Suásque adgnoscit quás perdiderat fílias.

Argumentum ARGVMENTVM IN PENVLVM PLAVTI *BD: om.*
C duorum versuum spatium relicto 1. *Cf. prol. v. 66* uer cum spat. *C.* Per *F*
septennis *Guyetus* subripitur *F.* surpitur *Bothius* carthaginem *DZ*
2. *Cf. v. 74 sq.* Ossor *CDZ.* Osor *BF* mulierum ibi *Ritscheli.* mulierū *B.*
mulierum *reliqui* emptum *D* adoptat *ex* adocat *B* adoptat hunc emptum
Pylades, Muellerus Pros. Pl. p. 499. hunc emptum adoptat sibi *Geppertus*
3. item eius *Ritscheli.* *Muellerus Pros. Pl. p. 499.* eius libri. eius
pueri *Pylades.* illius *Pareus*³. eiusce *Geppertus* cognatę duę *C* 4. Nu-
trix que *B* rapte *C* mercatur *Angelius.* mercatus libri 5. Orbatque
initio Pareus, ut fieret Poenolus amantem *inter scribendum ex* amentem
corr. D uillicum *FZ* constanter 6. et ita eum *Ritscheli.* itae eum
B. itaeū///// *D*² *ex itaei, in ut vid. er.* ita eum *reliqui.* itaque eum
Geppertus, Muellerus Pros. Pl. p. 534, qui atque ita eum *vel illum* alligat
ibidem proponit. inde eum *Pylades* furto *C* 7. hanc *B* repperis *B*
8. Vasque *B* adgnoscit (*gn ex no corr.*) *C.* adcognoscit *B.* agnoscit *F*

PERSONAE

AGORASTOCLES ADVLESCENS
MILPHIO SERVOS
ADELPHASIVM MERETRIX
ANTERASTYLIS MERETRIX
LYCVS LENO
ANTAMOEENIDES MILES
ADVOCATI
COLLABISCVS VILICVS
SYNCERASTVS SERVOS
HANNO POENVVS
GIDDENEME NVTRIX
PVER

PROLOGVS

Achíllem Aristarchi míhi commentarí lubet:
 Inde míhi principium cápiam ex ea tragoédia.
 'Siléteque et tacéte atque animum aduórtite:
 Audíre iubet uos ímperator' hístricus,
 (Bonóque ut animo sédeant in subsélliis, 5
 Et qui ésurientes ét qui saturi uénerint.
 Qui edístis, multo fécistis sapiéntius:
 Qui nón edistis, sátori fite fábulis.
 Nam quóí paratumst quód edit, nostra grátia
 Nimiást stultitia séssum inpransum incédere.) 10

Prologum Poenuli 'a balbutiente potius quam latine loquente homine scriptum' aliqua ex parte disceptavit Ritschellius Parerg. Plaut. p. 204 sqq., 'Plautinum etsi non Plauti' Lipsius dicit de amphith. c. 15: priorem partem imitatori tribuit Liebigius de prol. Ter. et Plaut. p. 36: sannione dignissimum et Plauto recentiorum dicit Franckenus Mnemos. vol. IV (a. 1876) p. 174 De explicandis v. 1—45 cf. Bendorffius Diurn. gymnas. austr. vol. 26 (a. 1875) p. 1—29, 33 sq., Sommerbrodtius Mus. Rhen. vol. 31 (a. 1876) p. 129—131 1. Prologus om. C, uno v. vacuo Achillem cum spat. init. C Achille mar istarchi B. Achillem Aristarchi Muretus Var. lect. XVII 14 mihi imitari Mureti alterum 'vet. exemplar' 2. Versum delet Guyetus Indemihi D eat tragoedia B 3. Enni verba hic et v. 11 insigniverunt Ribbeckius Trag. lat. rel.² p. 16 et Vahlenus Enn. poesis reliqu. p. 94 Silete que B 4. Audire iubet D lubet B uos iubet Guyetus hystericus BCD (y planiorem reddidit D⁴) V. 5—10, quos post v. 16 collocat Geppertus, alius esse recensiois videntur: cf. Hasperus de Poen. dupl. exitu p. 304 (28) 5. Bono que B sedeate BC. sedeate, q' er., D insubelliis C 6. Et qui esurientes D⁴. Et qui esu plentes C. Et qui esuplentes D¹. Et qui esuplentes B qui B, Pylades. om. reliqui 7. edisti B sapiencius B 8. saturifce (ri s. v.) B fitefabulis D Lusum verborum quaerit in saturi — fabulis Loewius Anal. Pl. p. 206 9. Num B cui libri paratum st quod edit D⁴. paratum si quo dedit D¹. paratum si quo dedit BC. paratum si quod edat Z. paratum est quod edat F' gracia B 10. nimia (alt. i planiorem redd. D⁴) est libri stulticia B. stultia CD sesum C iprasum C cedere Scaliger

Si mínus curassint, quóm eri reueniánt domum.

Nutríces pueros ínfantis minútulos

Domí procurent néue spectatum ádferant:

Ne et ípsae sitiant ét pueri peritént fame, 30

Neue ésurientes híc quasi haedi obuágiant.

Matrónae tacitae spéctent, tacitae rídeant:

Canóra hic uoce suá tinnire témporent,

Domúm sermones fábulandi cónferant:

Ne et híc uiris sint ét domi moléstiae. 35

Quodque ád ludorum cúratores áttinet,

Ne pálma detur quoíquam artifici iniúria,

Neue ámbitionis caúsa extrudantúr foras,

Quo déteriores ánteponantúr bonis.

Et hóc quoque etiam, quód paene oblitús fui: 40

Dum lúdi fiunt, ín popinam, pédisequi,

Inrúptionem fácite: nunc dum occásiost,

Nunc dúm scriblitae aestu aéstuant, occúrrite.

27. *Versum delet Guyetus* curasint *D.* cura sint *BC* cum heri reueniant *Bothius*. quom eri ueniant *B.* cum eri ueniant *CD* et, nisi quod heri, *Z.* tum reueniant *F.* cum ueniant heri *Pylades*. quando heri ueniant *Bothius olim* 28. minutulos *BD*⁴. minitulos *CD*¹. miniculos *Z.* minutilos *F* 29. procurent *Pylades*. ut procurent *libri* neue *Pylades*. neuque *CFZ*. neu que *D.* neu quae *B.* ne quom *Geppertus*. ut quom . . . ne *Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1873) p. 112* afferant *FZ*. adferat *B.* afferat *CD* 30. Ne *del. Geppertus* ipse *C.* ipse *D* siciant *D* peritent *membranae Turnebi Advers. XIX 12, Ritscheli*. pertant *B.* pereant *CD FZ* Ne et ipsa sitiat et puer pereat *Buechelerus teste Brugmano p. 42* adferat *v. 29 defendens* 31. aedi *BCDZ* (ēdie). hedi *F* obuiant *C* 32. Matrone *D* tacite spectent *C* tacite *C* rediant *B.* redeant *C.* reddeant *D* 33. Canora *DZ*. onara *cum spat. init. B.* Lanora *C.* Panora *F* uoce *om. C* sua tinnire] scaturire *F* 34. sermones] materiam *quendam proposuisse Ritscheli* *adnotat* 35. Neethic *B* iuris *Z* sintet *B* molestiae (i s. v.) *B.* molestie *C* 36. ad *om. B* 37. Nepalma detur *D* quoi quam *B.* cuiquam *CD FZ* 38. Neue *BDFZ*. Niue *C.* Neieue *Ritscheli* extrudantur *ex* extruduntur *D.* extrudatur *F* 39. ante ponantur *BC*. anteponant *F* anteponantur, boni *Acidali* 40. et iam *B* paene *B.* pene *reliqui* 41. du *D* inpopinam *C.* inpopina *F* pedi sequi *vel* pedisequi *B.* pedisequi *D.* pedissequi *FZ* 42. occasio est *libri* 43. dum scriblitae aestu *Goetzius Ind. Icn. a. 1883 p. VII.* dum scriblitae *B:* cf. *Ritscheli* *Nov. exc. p. 118 et praefatio nostra.* dum scriblitae *DF* (-te) *Z* (-te). dum scriplitae *C.* dum scriblitae etiam *Muellerus Pros. Pl. p. 499.* dum streblitae *Iunius.* dum scribellitae *Scaliger.* scriblitae dum *Bothius* estuant *B.* exaestuant *Pareus* accurrere *Acidali*

Haec, ímperata quae sunt pro imperio hístrico,
 Bonum hércle factum pró se quisque ut méminerit. 45
 (Ad árgumentum núnc uicissatím uolo
 Remigráre, ut aequé mécum sitis gnárures.
 Eius núnc regiones, límites, confínia
 Detérminabo: ei re égo finitor fáctus sum.)
 Sed nísi molestumst, nómen dare uobís uolo 50
 Comoédiai: sín odíost, dicám tamen,
 Si quídem licebit pér illos quibus est ín manu.
 Carchédonius uocátur haec comoédia
 Graecé, latine Pátruos Pultiphagónidae.

46. Vicissatim hinc excerpit gloss. Pl.: cf. Ritscheliuſ Opusc. vol. II p. 254 48sq. Nonius p. 11, 23: finitores dicebantur quos nunc agrimensores dicimus: dicti quod fines diuiderent. Plautus Poenulo: 'eius . . . finitor'

44. Hec B imperata quae sunt Camerarius. quae (quæ C) imperata sunt libri. quae sunt imperata Pylades Neque pro imperio neque prod imperio defendi posse dicit Ritscheliuſ Nov. exc. p. 73, 98 hístico (h s. v.) D. hýstrico F 45. prose C ut om. F ut meminerit B V. 46—49 ex alia fabula huc illatos censet Dziatzko de prol. p. 31, ex priore Poenuli recensione resedisſe Hasperus de Poen. dupl. exitu p. 304 (28) 46. uicis satim B. uicis satim C 47. Remigare B. Migrare Geppertus Nondum in argumento versatum esse prologum Muretus notavit Var. lect. XVII 14 ut aequi D F Z. aequé ut Camerarius. ne aequé (et ignarures) Reuterus sitis gnarures membranae Turnebi Advers. XIX 12 coll. XVI 17, Bentleius. siti signa rures B C D¹. sitis ignari ires D¹. sitis signatores F Z. sitis id gnarures Reinius Quaest. Pl. p. 6. Transpositione usi ut mecum sitis aequé ignarures Guyetus, ut aequé sitis mecum ignarures G. Hermannus Diar. antiq. stud. a. 1835 p. 58 V. 48—58 damnat Guyetus 49. eius Nonius re (ut genet.) Quicheratius. rei libri finitor factus sum Muretus l. s. s. factus finitor B. sum factus finitor reliqui, Nonius ego finitor factus sum ei Pareus 50. Setnisimolestum B molestumst F. molestum si B C D. molestum sit Z nomen dare Z. non mendare B C D. cōmendare F uobis, o ex b C 51. Comoediai: sín odio est Gruterus. Comedi ais inodiosi B. Comediais inodiosi C. Comediais (alt. i s. v.) inodiosi D¹, unde Comediai sín odiosi D¹. Comoediai sín odio sit Z, ubi Comoedias Scutarius. Comediam ní odio est F. Comoediae: sín odíost, ego Brugmanus p. 42 52. Siquidem B C D eos Guyetus in manu C D (estin-). immanu B (estim-) quibus id in manuſt Geppertus 53. uocatur C Vocatur Carchedonius Brugmanus p. 45 comedia C D F. comediae B 54. Graece, latine Ritscheliuſ Parerg. p. 205, Lomanus Spec. p. 56. Latine platus B (platus) C D F. Latine plantus Z: quod offensioní non fuit Bentleio in Phorm. prol. 26. Duorum versuum lacunam ante h. v. signavit Geppertus: cf. Reinhardtus Studemundi Stud. vol. 1 p. 110sq. patruus libri. πατρός Geppertus Pultiphagonidae Muretus Var. Lect. XVII 14, Gu-

Nomén iam habetis: núnc rationes céteras 55
 Accípíte: nam arguméntum hoc hic censébitur.
 Locus árgumento súos sibist proscaénium:
 Vos iúratores éstis: quaeso operám date.
 Cartháginenses frátres patrúelés duo
 Fuére summo génere et summis dítiis. 60
 Eorum álter uiuit, álter est emórtuos.
 Proptérea apud uos díco hoc confidéntius,
 Quia míhi pollíctor díxit qui eum pollínxerat.
 Sed illí seni, qui mórtuost, ei fílius
 Vnícus qui fuerat, ábditiuos á patre, 65
 Puer séptuennis súrripitur Carthágine,
 Sexénno priús quidem quam moritúr pater.
 Quoniám periisse síbi uidet gnatum únicum,

63. *Fulgentius* p. 560, 8 (p. VIII sq. ed. *Lersch*): pollinctores dicti sunt qui funera morientium curant. unde et Plautus in *Menaechmis* comoedia ait: 'sicut pollinator dixit qui eum pollinxerat'. Pollinctores dicti sunt quasi pollutorum unctores, id est cadaverum curatores 66. Cf. *arg. v. 1*

lielmus Quaest. Plaut. Poen. cap. 1 (cf. *prol. Merc. v. 6 et Mostell. v. 828*). *pultiphagonides libri* (pulti phagonides B). *Desudaverunt in hoc versu Camerarius, Lambinus, Turnebus Advers. XIX 12, Scaliger in Varr. de re r. p. 262 ed. Steph., Gruterus Suspicionum I 6, Franckenus Mnemos. vol. IV (a. 1876) p. 164, qui versum sic scribit: Latine Patruus Plauto Pultiphagonidae Cf. Schoellius Anal. Pl. p. 47 55. nñc C rationes B, membranae Turnebi Advers. XIX 12, Reuterus. orationes reliqui ceteras, prior ex a C 57. argumento suos sibist Ritschelius Parerg. p. 210. argumento st suum sibi B et, nisi quod argumentost et scibis, CD. argumentost suum sibi F'Z. argumento censendist (vel iurandist) Teuffelius Mus. Rhen. vol. 28 (a. 1873) p. 346, quem contra cf. Lorenzianus Bursiani Annal. a. 1873 p. 424. arbitrio suos sibist Schoellius Anal. Pl. p. 45 pro scaenium B. proscaenium CDF' 58. iuatores F'. uiatores Z. quæso C datæ D 59. carchagunenses D¹. carthaginenses D¹ F'Z 60. ditiis Ritschelius, Geppertus. diuitiis libri (diuiciis D) 61. alter est emortuus CDF'. alter est mortuus Z. alter emortuus B. alter autem mortuost Ritschelius dubitanter 62. dico hoc Ritschelius. dico libri 63. Cf. test. mihi s. v. D pollinator Fulgentius. pollictor Z. pollector BCD. pellector F': cf. M. Warren Amer. Journ. IV 13 64. qui B, Saracenus. cui reliqui mortuus est libri ei Acidalius. om. libri 65. fuerit B abdituius Gulielmus l. s. s. abdiuitiis BCD. abductus F'Z. olim abductus Camerarius appatre (posterior p s. v.) C 66. surpitur Bothius 67. Sexennio prius Z. Sexennio prius D¹. Sexenni opprius B. Sexenni ob prius C. Sexenni obprius D¹. Sex annos prius F' equidem Geppertus 68. Quoniam] Qui F'Z perisse CF' is sibi Ritschelius uidens F'*

Conícitur ipse in mórbum ex aegritúdine,
 Facit illum heredem frátre[m] patruelem suom: 70
 Ipse ábit ad Accherúntem sine uiático.
 Ille quí surripuit púerum, Calydonem áuehit:
 Vendít eum domino hic díuiti quoidám seni,
 Cupiénti liberórum, osori múlíerum.
 Emit hóspitalem is fílium inprudéns senex 75
 Puerum illum eumque adóptat sibi pro fílio,
 Eúmque heredem fécit, quom ipse obiút diem.
 Is illíc adulescens hábitat in illisce aédibus.
 (Reuórtor rursus dénuo Cartháginem,
 Si quíd mandare uóltis aut curárier: 80
 Argéntum nisi qui déderit, nugas égerit:
 Verúm qui dederit, mágis maiores égerit.)
 Sed húius illi pátruo, qui uiuít senex,
 Cartháginienti duaé fuere fíliae:

69. Coniicitur F'Z in morbum C. improbum B ex egritudine (egritudine B) BCD 70. suum libri 71. abit Lachmannus. abiit BD (uterque post correctionem) FZ, Bentleyus (ad delens). habiit B (ante corr.) CD (ante corr.) acheruntem B. acherontem reliqui. De prosodia cf. post Hermannum in Eur. Hec. v. 1 Fleckeisenum Exerc. p. 35, Spengelium Plaut. p. 70, Hasperum l. s. s., Muellerum Pros. Pl. p. 382 sineuiatico D 72. sur ripuit D. subripuit F' 73. domino] demum F quoidam B. cuidam reliqui 74. mulierem BCD

Post hunc versum suspiceris fere haec intercidisse: Hospes paternus qui fuit pueri patri. Alioquin mirum est hospitalem v. 75. Cf. v. 118 sqq. 75. in prudens B 76. Puerumque adoptat illum Ritscheliuss profilio C 77. Eum que B heredem Z quom B. cum reliqui 78. I/s (in rasura fuit I) B adulescens C habet Bothius in illis cae cae diebus B. in illis ce edibus C. in illis ce hedibus D. hisce in aedibus Geppertus: at cf. Schmidtus de demonstr. pron. form. p. 28

V. 79—82 expungendos dixit Visseringus Quaest. Pl. I p. 106. 'Et factos esse ad similitudinem versuum qui sunt in prologo Menaechmon 51—55, non intrusos in Menaechmos e Poenulo argumento est v. 83 positum Sed' Ritscheliuss 79. Reuertor libri rursum Ritscheliuss Opusc. vol. II p. 260 Sic interpunxit Schoellius: vulgo gravius post Carthaginem distinguunt 80. Si quid F'Z. Si quit D. Siquit BC mandare Saracenus. amandare BCDZ. demandare F 81. dederit ex dederat D 82. maioris DZ egerit Pylades. nugas egerit libri ut in prologo Menaechmon v. 55 83. huius illi patruo Ritscheliuss. illi patruo huius libri, nisi quod huius B: ubi huiusce Reizius, Geppertus, Brandtius de gen. p. 61 adversante Schmidtio de demonstr. pron. form. p. 54 84. Carthaginiensi B. carthaginensi reliqui due C fuere] filere B filie C

Altéra quinquennis, áltera quadrímula. 85
 Quom nútrice una périere eae Magáribus.
 Eas quí surripuit, ín Anactorium déuehit:
 Vendít eas omnis, ét nutricem et uírgines,
 Praesénti ibi argento hómīni, si lenóst homo,
 Quantum hómīnum terra sústinet sacérrumo. 90
 Vosmét nunc facite cóniecturam céterum,
 Quid íd sit hominis, quoí Lyco nomén siet.
 Is éx Anactorio, úbi prius habitáuērat,
 Huc ín Calydonem cómmigrauit haú diu

88 sqq. *Nonius* p. 397, 19: sacrum etiam scelestum et detestabile...
 Plautus *Poenulo*: 'uendit... sacerrimo'

85. quadrimula (1 s. v.) *B* altera erat quadrimula *Ritscheli*us. quasi quadrimula altera *Lachmann*us. *idem vel* altra quasi quadrimula *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 4, *improbante Luchsio Studemundi Stud.* vol. I p. 59

86. Quom *B*. cum *reliqui* periere eae Magaribus. ¶ Eas *Ritsche*lius. periere a magaribus. Eas *BCDF*. periere. a megaribus Eas *Z*. periere a magalibus. Eas *Camerari*us. periere. a Magalibus Eas *Bo*thius. perierunt. a Megaribus Eas *Kampmann*us de *AB praepos.* p. 9. periere illae. a Megaribus Eas *Hermann*us in *Iahni Annal.* vol. 35 (a. 1842) p. 102. 'Magalia partem exteriorē Carthaginis dixit *Corneli*us *Nepos secundum* [grammaticum quendam apud] *Servium* in *Aen.* I 368: quae pars τὰ Μέγαλα est *Appiano Pun.* VIII 117 et 118. Quo minus ausim in Magaribus formam severius consulere: praesertim cum 'magalia dicta quasi magaria' *Isidorus Orig.* XV 12 testetur. Quod si fidem habet consentaneum est longam vocalem quae est in magalia, cadere etiam in Magaribus nomen' *Ritscheli*us

87. quisur ripuit *D*. qui subripuit *F* inanactorium *C*. in anaotorium *B* dehit *D*¹. deuehit *D*². de uehit *B*

88. Vendit eas omnis *Ritscheli*us. Vendite asomnis *B*. Vendite a somnis *D*¹*C*. Vendit ea somnis *D*⁴. Vendit eas crinis *Noni*us. Venditque has omnis *FZ*, *Hermann*us *Elem.* p. 191. Venditque eas omnis *Mercerus*, *Geppert*us et nutricem] enutricem *CD* uir-

gines (r e corr., fort. ex g) *C*. uirginis *Noni*us

89. Praesenti ibi *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 501. Presenti e *Nonio F*. Ppresaens *B*. Presens *CZ*.

Praesens *D*. argentod *Guyet*us: cf. *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 73 homoni

dubitanter *Ritscheli*us l. modo comm. sileno est homo *Noni*us. sileno est

homo *B* (hominisi-) *CD* (si leno *D*⁴). lyco est homo *F* (lico) *Z*

90. terras *Noni*us sacerrimo *Noni*us. sacerrumus *F*

91. Vos met *C* ceterum *Z*

92. homines *BCD* cui libri lico *CD*

93. exanactorio *B* habitab-uerat *B*

94. Huc in Calydonem commigrauit *Pylades*. Huc commigrauit

(Huccom migrauit *D*) in calydone (calidone *DF*, incalidone *C*) libri.

Huc quom in Calydonem commigrauit *Mueller*us *Pros. Pl.* p. 307 handiu

BC (post alt. u 2 litt. sp.) *D*. hand din *Z*. haud *F*. haud diu est *Geppert*us,

*Mueller*us l. s. s.

Sui quaesti causa. is in illis habitat aedibus. 95
 Earum hic adulescens alteram efflictim perit
 Suam sibi cognatam imprudens, neque scit quae siet,
 Neque eam umquam tetigit: ita eum leno macerat:
 [Neque quicumquam quom ea fecit etiamnum stupri,
 Neque duxit umquam: neque ille uoluit mittere:] 100
 Quia amare cernit, tangere hominem uolt bolo.
 Illam minorem in concubinatim sibi
 Volt emere miles quidam, qui illam deperit.
 Sed pater illarum Poenus posquam eas perdidit,
 Marique terraque usque quaque quaeritat. 105
 Vbi quamque in urbem is est ingressus, ilico
 Omnes meretrices, ubi quisque habitant, inuenit:
 Dat aurum, ducit noctem: rogitat postibi,

96. *Nonius* p. 104, 21: efflictim uehementer. Plautus *Poenulo*: 'earum...perit'. Efflictim *hinc excerpit gloss. Plaut.*: cf. *Ritschelii Opusc. vol. II* p. 243

95. Sui] nisi *F* questi *B*. questi *CD* in illis *BC*. in illis *ce* *Ritscheli*, *Muellerus Nachtr.* p. 130: at cf. *Schmidtus de demonstr. form.* p. 70 habitata edibus *B*. habitat edibus *C*. habitat hedibus *D*

96. adulescens (sc ex n) *C*. adolescens *D* efflictim perit *D* efflictum *C*

97. imprudens *FZ* scit quae siet *Bothius*. scit quae sit *FZ*. sitq; aesi *B*, unde fortasse scit quae ea siet *elicias cum Acidalio*. scit quae ea sit *Bentleius*. sit que sit *D*. que sit *C* 98. eum *Z* tetigit//////////ita (t in git in lit.) *B*

V. 99—100 additicios esse Guyetus vidit 99. quic quam *B* quom ea *B*. quomea *D*. quo mea *C*. cum ea *FZ* fecit ex fitit *D*. fetit ut vid. *C* etiamnum stupri *Z*. etiam nunstupri *B*. etiam non stupri *CD*. etiam nunc stupri *F* 100. uolut *C* 101. Qui *F*. quia (i s. v.) *D* uolt bolo *Camerarius*. uolibolo *BC*. uoliblo *D*. uolt leno *F* (uult) *Z*

102. incon cubinatum *B*. inconcubinatam *CD*, *Camerarius*. in concubinatam *Z*. in concubinam *F* 103. Vult *F* Vol temere *C* quidam (a ex e) *D* peperit *BCD* 104. illarum poenus *FZ*. illi (*sequitur spat. circ. 5 litt.*) impoenus *B*. illi inpoenus *C*. illi inpenus *D*

posquam *Ritscheli* *Opusc. vol. II* p. 549. pes quam *BCD*. postquam *FZ* eas perdidit *FZ*. meas perdedit *BCD*². meas perdedet *D*¹. perdidit *Geppertus* 105. Marique terraque *Camerarius*. mari terra *Z*. marite *BC* et cum lacuna post eam vocem *D*. minute *F*. Mari terraque eas *Geppertus* usque *B*. cusque dubitanter *Bergkii Beitr.* p. 119 quaq; , ; in lit. *B* queritat *BCD* 106. Vbi quomque *Spengelii Plaut.* p. 195 in urbem *C* is *Pylades. om. libri* Vti quamque est in urbem ingressus 'in uno e suis' *Muretus Var. lect. XVII* 14 indugressus *Lachmannus* 107. ha-

bitat *Scaliger* conuenit *Muellerus Pros. Pl.* p. 499 adn. 108. ducit (cit e corr.) *D* aurum. ducat noctem rogat *Z*: ubi dicant 'prisca exemplaria' *Pii*. aurum: ductat noctem: rogitat *Muretus 'e suis'*.

Vnde sít, quoiatis, cáptane an surrúpta sit,
 Quo génere gnata, quí parentes fúerint. 110
 Ita dócte atque astu fílias quaerít suas.
 Et is ómnis linguas scít: sed dissimulát sciens
 Se scíre. Poenus plánest: quid uerbís opust?
 Is heri húc in portum náui uenit uésperi.
 Pater hárunc idem huic pátruos adulescéntulost. 115
 Iamne hóc tenetis? sí tenetis, dúcite:
 Caue dírumpatis: quaéso sinite tránsigi.
 [Ehem, paéne oblitus súm relicuom dícere.
 Ille quí adoptauit hunc pro filiό sibi
 Is ílli Poeno, huiús patri, hospés fuit.] 120

114. *Charisius* p. 223, 19: uesperī Plautus in Poenulo: 'in portum ... uesperī'

aurum, ducat noctem rogitat, *Pylades*. aurum, ducit, noctem rogat, *Camerarius*. aurum, noctem rogitat, ducit *vel potius (ut ait) hac interpunctione*: aurum, ducit noctem: rogitat *Acidalius*. aurum, ducit, docte rogitat *vel potius* aurum, ducat noctem. rogitat (*h. e. dat ut ducat*) *Balbachius Obs. crit. p. 37 sqq.* postibi *D ut vid.* post ibi *B*. post ubi *reliqui*

109. cuiatis *Z*. quo latis *B*. quolatis *CD*. quo lata sit *F* capta-
 neant *BCD* subrupta *F* 110. fuuerint *Turnebus Advers. XIX 12*

111. querit *BC* suas *ex suis inter scribendum corr. D* 112. set *B*

113. plane est libri uerbis opu st *D*. uerbisopust *C*. uerbis opus st *B*.
 uerbis opus est *F* 114. inportum *C* inportuna uis uenit uesperī
Charisius uespere libri *Plautini* 115. haruncidem *B*. harum idem *FZ*

patruus adulescentulo est libri 116. Iam ne hoc *C*. Iam ne hoc
B sitenētis *BC*. si /// tenetis, d er. *D* 117. caue] ne *Z* dirum patis
B queso *BCD*³. quoso *D*¹ *Post hunc v. Bothius conlocavit v. 121. 126*

V. 118—128 delendos esse (v. 118. 119 cum Weisio) censet Muellerus
Pros. Pl. p. 508 V. 118—120 inconditos et sententiarum nexum

turbantes delevimus: videntur ad eam rem spectare quae v. 75 comme-
moratur 118. hem *FZ* pene libri oblitusum *D* reliquum

(*ex reliquom D*) libri. relicuom sum *Geppertus* 119. pro filio hunc

adoptauit sibi *Ritschelius*. qui adoptauit hunc sibi pro filio *Bothius*,
Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 54 120. Is om. *Z* huiusce

Camerarius, Geppertus: at cf. Schmidtus de demonstr. pron. form. p. 55.
 olim huius *Pylades* patris ante ras. *C* patruo *FZ*, *Lomanus p. 57: cf.*

v. 75 hospes (hos p in ras.) C. fospes Schenkelius Plaut. Stud. p. 615 (9)

V. 121—129 dubitari non posse videtur quin e duplici recensione
sint qualem distinguere Ritschelio inprimis duce supra conati sumus:
qui in libris sic se excipiunt: 121. 122. 127. 124. 125. 123. 126. 128.
Similem viam ingressus Hasperus l. s. s. p. 304 v. 121. 122. 127 = 124.
125. 123. 126. 128 esse voluit, cum Seyffertus duplicem recensionem ta-
lem distinguat Stud. Pl. p. 11: 121. 122. 127. 128 = 124. 125. 126.
123. E quibus versibus transponendo servandoque nihil effecit Acidalius:

Is hódie huc ueniet réperietque hic fílias
 Et hunc sui fratris fílium ut quidem dídici ego.
 Valéte: adeste. ibo: álius nunc fierí uolo.
 (Huc qui hódie ueniet, réperiet suas fílias
 Et hunc sui fratris fílium. dehinc céterum
 Quod réstat, restant álii qui faciánt palam.
 Ego íbo, ornabor: uós aequo animo nóscite.
 Valéte atque adiunáte ut nos seruét salus.)

125

pro insiticiis 123. 124. 125. 126. 127 *Guyetus habuit similiterque a verbis ut quidem didici ego ad fratris filium omnia expellenda esse Visseringius p. 106 (sic: 122. Et hunc sui fratris filium. Dehinc ceterum | Valetate | Quod restat | Valetate atque): denique Geppertus deletis v. 121 et 122 reliquos sic disponit: 124. 125. 126. 127. 123. 128 121. Is (h. e. Poenus) post v. 120 merito offensioni fuit Rostio Opusc. p. 307 sq. repperietque BCD 122. quidem didici ego BCD. quidem didici FZ. didici quidem et his continuans v. 118 Bothius 123. fieri nunc Acidalius 124. Huc Ritscheliuss, Geppertus. Hic libri repperiet BCD 125. suis D filum Z de hinc BC ceterum CDZ V. 126 et 128 bis scriptos exhibet D, et folii 199^v in fine et in principio folii 200^r. 126. restat] restant CD restant om. FZ alii qui Camerarius. aliqui BCD. alii FZ facient F palam ex palum D priore loco 127. Ego ibo D non correctus, Acidalius. Ego ibi reliqui libri (D correctus) aequos animas B. aequo animo C (equo) D (-mo ex -me, quod ex -mi factum) FZ 128. adque D priore loco. itaque Lachmannus ad iunate B utuos B salus Ad gora stodes Melphio B. salus Adgorastocles Milphio (Milpio D) CD*

ACTVS I

AGORASTOCLES. MILPHIO

AGORASTOCLES

Saepe égo res multas tíbi mandaui, Mílphio,
 Dubiás, egenas, ínopiosas cónsili, 130
 Quas tú sapienter dócte et cordate ét cate
 Mihi réddidisti opíparas ope operá tua.
 Quibus pró benefactis fáteor deberí tibi
 Et líbertatem et múltras gratas grátias.

MILPHIO

Scitúmst, per tempus si óbuiamst, uerbúm uetus. 135
 Nam tuaé blanditiae míhi sunt, quod dicí solet,
 Gerraé germanae hercle ét collýrae escáriae.

Actus I sc. 1 ADGORASTOCLES. ADOL.E-SCENS. MILPHIO
 SERVVS. *B.* adgorastocles adut milphio Seruus *D*, *ubi adut et Seruus*
D² addidit. om. C (1 v. vac.) De personarum notis cf. praef. 129. AG
B. A^dg *D*: *om. reliqui* Sepe *B D.* epe *cum spat. C* res *om. B*
 130. consilii *libri* 131. tusapienter *D* 132. opiparas ope opera *Lachman-*
nus ad Lucr. p. 80. opiparas (oppiparas CDZ) opera libri. ope operaque
opiparas Ritscheliuss. opiparas bona opera Muellerus Pros. Pl. p. 499, sed
ut praestare dicat coniecturam inter reddidisti et opiparas plura inter-
cidisse 133. bene factis *BC* 134. multas gratas gratias *Pius: cf.*
Landgrafius Acta sem. Erlang. II p. 48. multas grates gracias (grās
D) B CD, Brixius ad Trin. v. 821. multas grandes gratias Geppertus.
 ultro grandem gratiam *Langenus p. 14* 135. *Pers. om. BCD*
 scitumst *FZ.* scitum si *BCD* per mul tempus *B ante ras.* si
 obuiam est *Turnebus Adv. XV 6. si obuiam (ob uiam B) si BCD.*
 scio hoc iam est *F.* hoc iam est uerbum si *Z.* si obuiam is *Camera-*
rius. si obuiam it Pistoris uerbum est uetus *e 'vetere libro' suo Mu-*
retus Var. lect. XVII 17 Scitumst: per tempus mi obuiam it u. u.
Schneiderus de prov. Pl. Terentiqnisque p. 51 sq. 136. blanditę *C.*
 blandicie *B* solent *F* 137. gerre *DZ* germanę *C* hercle et
 collyrae *Ritscheliuss, escariae vel simile quid post collyrae intercidisse*
suspiciatus. hae decollyrae lyre B. hę de col lirae lire C. hędecol lire
lire D. ędepol lire lire Z. edepol lyrae lire F: atque lyrae lyrae fuit
etiam in membranis Turnebi Adv. XV 6, quod idem III 20 ita defen-
dit, ut de nostro 'lirum larum' cogitasse videatur. atque edepol lirae
lirae Pylades. atque edepol λῆροι λήρων Aldina. atque edepol liroe

Nunc mīhi blandidicus és: heri in tergó meo
Tris fáciie corios cóntriuisti búbulos.

AGORASTOCLES

Amáns per amorem sí quid feci, Mílphio, 140
Ignóscere id te mi aéquomst.

MILPHIO

Haud uidí magis.

Et égo nunc pereó amóre: sine te uérberem,
Item út tu mihi fecísti, ob nullam nóxiam:
Postíd locorum tú mihi amanti ignóscito.

AGORASTOCLES

Si tíbi lubidost aút uoluptati íd tibist, 145
Suspénde, uinci, uérbera: auctor súm, sino.

MILPHIO

Si auctóritatem póstea defúgeris,
Vbi díssolutus tú sies, ego péndeam.

140. *Nonius* p. 199, 14: corius masculini. *Plautus Poenulo*:
'tres... bubulos'

liroe *Meursius Exerc.* p. 196. atque edepol ἄλγροι λύραι *Bothius*. atque edepol lirorum lirae *Ribbeckius Trag. lat. reliq.* p. 352. atque edepol λῆροι meri *Weisius*. plane, edepol λῆροι meri *Brandtius Nov. ann. t. 115 (a. 1878)* p. 366. edepol λῆροι, λῆροι meri *Geppertus*. καὶ μὰ Δία λῆροι meri *Brugmanus* p. 33. αἱ δὲ κολλῦραι λύραι *Palmerus*: cf. *Philol. Wochenschrift* a. 1883 p. 117. *Nihili quae Erasmus profert Adagiorum chiliad. 2 cent. 4, 10* 138. M praefigit D blandi dicus B. blandicus F intergo BC 139. tres *Nonius* cori os C 140. AG. Amans *Ritscheli* post *Weisium*. Adamans (ortum ex ADG. Amans) BCD. Ag. Adamans FZ. Ag. At amans *Pylades*. Ah amans *Reuterus* peram orem B. peramorem D siquid BC fecit BCD 141. Te ignoscere id *Geppertus* idte D mihi libri aequom est B. aequū/// est, prima m litterae ut vid. parte er. C. aequum est reliqui Milph. FZ. pers. notam om. B, Adg. D et spatium C exhibent 142. Et ego nunc pereó amore *Ritscheli*, *Muellerus Nachtr.* p. 39, *Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870)* p. 771. Et nunc (etnunc B) ego (Et ego nunc Z) amore pereó libri. Ego nunc amore pereó *Lachmannus in Lucr.* p. 389 et *Ballas Grammat. Plaut. spec.* p. 8. Amore et ego nunc pereó *Geppertus* 143. Item (e ex a) C tu s. v. B 144. Post id cum libris scribebatur locorum *Pylades* 'ex ant. codd.' ut dicit. locorum BCD. loquar FZ 145. M praefig. D²: om. BC Sitibi C lubido est libri. lubidini *Guyetus* uoluptati id tibist *Ritscheli*. uoluptati sino BCDZ. uoluptas sino F 146. berbera BD 147. Pers. om. BCD post era BC. postera D 148. Adg. ante ubi D⁴ dissolutus B sies] cf. *Luchsius Studemundi Stud. vol. I* p. 32 pendeam (a ex alia litt. corr.) C

AGORASTOCLES

Egone ístuc ausim fácere, praesertím tibi?

Quin sí feriri uídeo te, extempló dolet.

150

MILPHIO

Mihí quidem hercle.

AGORASTOCLES

Immó mihi.

MILPHIO

Istuc máuelim.

Sed quíd nunc tibi uis?

AGORASTOCLES

Cúr ego apud te méntiar?

Amo ínmodeste.

MILPHIO

Méae istuc scapulae séntiunt.

AGORASTOCLES

At ego hánc uicinam díco Adelphasiúm meam,

Lenónis huius méretricem maiúsculam.

155

MILPHIO

Iam prídem equidem istuc éx te audiui.

AGORASTOCLES

Dífferor

Cupídine eius: séd lenone istóc Lyco

Illíus domino nón lutumst lutuléntius.

MILPHIO

Vin tu ílli nequam dáre nunc?

149. M sup. scr. D²: pers. spat. om. C Ego ne B istac (u s. a) B presertim B. p̄serū C 150. Ante dolet erasum te C 151. Ad. praem. D² 'Fuit fortasse Mihi quídem hercle certē' Ritschlius Ag.] M D². spat. B Immo mihi B. Immo C D F Z. Immo enim mihi Brugmanus p. 25 Milph.] spat. B: om. sine spatio C D F Z 152. Mil. Sed F Z quid sup. scr. B Ag.] Adg. in ras., ubi M fuit, D² ergo B 153. immo destē B Milph.] spat. B Meē C istu C scapulē C 154. Adg. sup. scr. D². Pers. spat. om. C Adego B adel phasium C 155. huius (u alt. s. v.) C meretricem B maiusculam F, Saracenus. malusculum B. masculum C D. masculam Z 156. Iampridem equidem D. Iam pride me quidem B equidem (i s. v.) C exte B C diferor D 157. cupiditate F istoc lyco B. isto clico C D 158. domino non Pylades. domi nonon B. domi non reliqui lutum stlutulentius B. lutumst lutulentius D Z (lutunst). lutum est lutulentius C (lutulen ante membranae suturam, quam in prioribus versibus vitaverat librarius, scriptum, sed ex parte tantum erasum, cum fla laedere nollet, lutulentius plene post eandem) F 159. Pers. spat. om. C Vintu B C D

AGORASTOCLES

Cupio.

MILPHIO

Em mé dato.

AGORASTOCLES

Abín dierectus?

MILPHIO

Díc mihi uero sério,

160

Vin dáre malum illi?

AGORASTOCLES

Cúpio.

MILPHIO

Em eundem mé dato:

Vtrúmque faxo habébit: et nequam ét malum.

AGORASTOCLES

Iocáre.

MILPHIO

Vin tu illam hódie sine dispéndio
Tuo tuám libertam fácere?

AGORASTOCLES

Cupio, Mílphio.

MILPHIO

Ego fáciam ut facias. súnt tibi intus aúrei
Trecénti nummi Phílippi?

165

AGORASTOCLES

Sescentí quoque.

Ag.] om. B spatio relicto, etiam spat. om. CD Milph.] Adg. D².
spat. B, quod C om. em F. en reliqui me dato FZ. mendato BCD
160. Ag.] M D². spat. B. om. C Abin dierectus Ritschelius, Muellerus
Nachtr. p. 97 (idem de Abin hinc d. cogitat). Abi dierectus DFZ.
Abidie rectus C. Abid rectus B Milph. FZ. om. D. spat. B
mibi] nunc C 161. Vindare BCD Ag.] om. spatio relicto B, sine
spatio C Milph.] Mi add. D⁴. om. B spatio relicto, sine spatio C em
CDF. Hem Z. e B 162. nequam (n s. r.) C 163. Ag.] Adg. D⁴ add.
spat. B locare DF. Locare reliqui, quam rocem deleri cuit Weisius illanc
scribens et tuo cum r. 164 recte nectens M add. D⁴ in spatio. Pers. om. B
Vintu B sine dispendio || Tuo scripsimus duce B. sine damno et
dispendio tuo libri, nisi quod dampno CD et Tuo B in medio versu. sine
dispendio Grutero duce Guyetus, Langenus Anal. Plaut. I p. 7 sq. sine
damno tuo Pylades, Acidalius 164. Cf. r. 163. libertatem CDF Adg.
D⁴ 165. Mil.] M D⁴. spat. B auri F 166. numi miphilipii B. nummi
philippii CD. nummi philippeii F Ag.] M D⁴. spat. B. om. C sexcenti DFZ

MILPHIO

Satis sũnt trecenti.

AGORASTOCLES

Quĩd iis facturũ's?

MILPHIO

Tace:

Totũm lenonem tĩbi quom tota fãmilia
Dabo hódie dono.

AGORASTOCLES

Quĩd facturu's?

MILPHIO

Iám scies.

Tuos Cólلابiscus nũnc in urbest uĩlicus: 170
Eum hĩc non nouit lENO. satin intéllegis?

AGORASTOCLES

Intéllego hercle, sEd quo euadas, nEscio.

MILPHIO

Non scĩs?

AGORASTOCLES

Non hercle.

MILPHIO

At Égo te iam faxó scies.

Ei dábitur aurum, ut ád lenonem déferat
Dicátque se peregrínũm esse ex alio óppido: 175
Se amáre uelle atque óbsequi hic animó suo:

167. Mil.] *om. D. spat. B. om. Z* Ag.] *spat. D. om. CZ* Quid iis
BD. Qui diis C. Quid his F facturus ex factorus C. facturus reliqui
Mil.] M *sup. scr. D². spat. B* 168. Doctum lenonem *Brixius Nov. annal.*
vol. 101 (a. 1870) p. 776 quom B. cum reliqui 169. Ag.] *spat. B* Qui id
Guyetus facturus libri Mil.] M *D. spat. B* 170. Tuus libri Colabiscus
Angelius. collubiscus BCD² Z. colubiscus D¹. collibiscus F. Collybistus
Camerarius in urbest B. in urbe est CF (in urbe) uillicus solus F et ita con-
stanter 171. Eum] cum D noĩt D, corr. m. 3 173. Mil.] M s. v. D². *om.*
spat. C Non tu scis *Kochius Nov. annal. vol. 107 (a. 1873) p. 241*
Ag.] Ad s. v. D². *om. sine spatio BC* hercle (he in ras., ubi ego
fuerat) C Mil.] M s. v. D. *om. sine spatio BC* ego te *Muellerus Pros.*
Pl. p. 665. ego libri. te ego (vel sis sciens) idem Muellerus ibidem
174. Et BCD ut alenonem B adferat Z 175. Dicat que B
alio ex *Ritscheliuss, Geppertus* opido DF 176. V. del *Langrehr de*
Plauti Poenulo p. 17 sq. agere C obsequi hic *Muellerus Pros. Pl.*
p. 538. obsequi libri Amare uelle se atque animo obsequi suo *Acid-*
dalius, Amare uelle se cum Pylade. Amare uelle atque obsequi se
Bothius. Hiatus defenderunt Lachmannus in Lucr. p. 388, Luchs
Studemundi Stud. vol. 1 p. 23, alii

Locúm sibi uelle líberum praebérier,
 Vbi néquam faciat clám, ne quis sit árbitér.
 Leno ád se accipiet aúri cupidus ílico,
 Celábit hominem et aúrum.

AGORASTOCLES

Consiliúm placet.

180

MILPHIO

Rogáto, seruos uéneritne ad eúm tuos.
 Ille mé censebit quaéri: continuó tibi
 Negábit. quid tum dúbitas quin extémpulo
 Duplí tibi, auri et hóminis, fur lenó siet?
 Neque id únde efficiat, hábet. ubi in ius uénerit,
 Addícet praetor fámiliam totám tibi.
 Ita decípiemus fóuea lenoném Lycum.

185

AGORASTOCLES

Placét consilium.

MILPHIO

Immo étiam ubi expolíuero,
 Magis hóc tum demum díces: nunc etiám rudest.

AGORASTOCLES

Ego in aédem Veneris eó, nisi quid uis, Mílphio:
 Aphrodísia hodie súnť.

190

MILPHIO

Scio.

177. nelle *te alt. e corr.* C preberier CD. praebirier B
 178. nequis BCD 179. adse B. atque se D 180. Ag.] *spat.* B.
om. C 181. Mil.] *spat.* B. *om.* C 'Rogabis expectes potius' Ritsche-
 lius seruus F uenerit neadeumtuus B uenerit ne CD
 tans libri 182. queri C. queri D 183. tum Bothius. tu libri
 extempulo B. extemplo reliqui 184. Dupli Camerarius.
 Dupli B. Duplici CD. Duplicet FZ tibi] ubi C hauri et homi-
 nis B. hanriet haud riet C. hominis mi s. r. D. CD. aurum: homi-
 nis Z. aurum et hominem F fiet F 185. inius uenerit C. in in su
 e uenerit B 186. abdicet Z pretor C 187. lenonē] *er. nē.*
 C. lenonem n 1 s. r. D licum CDF 188. Cf. Gulielmus Veri-
 sim. II s. Ag.] *spat.* B *om.* C consilium *u ex o* B Pers. *om.*
 D Cf. Langrehr p. 24 eciam C ubi expoliuero B. expoliauero C.
 cōsiliū et s. r. expoliauero D. expoliuero FZ 189. Pers. *spat.* initio
 rerus D díces *te s. r.* B et iam B. eciam C 190. Ag.] *spat.*
om. C is *s ex d ut rid.* D quid uis FZ. qui tu is *h. e. quit uis*
 B. qui tu is D. quitius C 191. aphrodia F sūť] *an aguntur?* Scio

AGORASTOCLES

Oculós uolo

Meos délectare múnđitiis meretríciis.

MILPHIO

Hoc prímum agamus quód consilium cépimus:

Abeámus intro, ut Cólلابiscum uílícum

Hanc pérdoceamus út ferat falláciam.

195

AGORASTOCLES

Quamquám Cupido in córde uorsatúr, tamen

Tibi aúscultabo.

MILPHIO

Fáciam ut facto gaúdeas.

Inést amoris mácula huic homini in pectore,

Sine dámno magno quae élui ne utiquám potest.

Itaque híc scelestus ést homo lenó Lycus:

200

Quoi iam ínfortuni inténta ballistást probe,

Quam ego haúd multo post míttam e ballistário.

Sed Adélphasium exit éccam atque Anterástylis.

Haec ést prior, quae méum erum dementém facit.

Sed éuocabo. heus, í foras, Agorástocles,

205

Si uís uidere lúdos iucundíssimos.

Ad (Ad D^a. Ag FZ) oculos DFZ. scio oculos cum spatio C. scio (sequitur spatium in quo hoc scriptum erat) Oculos B, unde Scio hoc. AG. Oculos Camerarius. Scio. AG. Ibi oculos Muellerus Pros. Pl. p. 639

192. M (h. e. Mil.) mundiciis D. mundiciis B Ante meretriciis ras., in

qua metri scriptum erat, B. meretritiis C 193. Mil.] om. CD sine spatiis
consilium, s ex c D coepimus C 194. ut] ui B Colabiscum

Angelius. collybis cum B. collibiscum reliqui uilicum om. C 195. hanc
ita C, ut praeter n post suturam scriptum eiusdem litterae initium ante eam
legatur utferat B. ut ferat reliqui, Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870)

p. 775. ut serat Gulielmus Verisim. I 6 fallatiam CD 196. in corde

C uersatur F et ante in transpositum Z 199. dampno CD magno que
BD. magnoque C eluineutiquam D. eluine uti quam B. elui neutiquam C

Versum intercidisse suspicatur Luebbertus Mus. Rh. vol. 23 (a. 1868)
p. 213 sq. 200. Ita F. Atqui Ritscheliu licus C. liñus D 201. Cui
CDFZ infortunii FZ ballista st BDⁱ. balistast F. ballistest

Z. ballista est D^a 202. multum ante corr. C eballistario C

203. adel fasium B exit eccam Camerarius. eccam (ecam B) exit libri,
quod defendit Lachmannus in Lucr. p. 210 exit atque eccam Geppertus

ante rastilis B. anter astilis C. anterastilis DFZ 204. Hec B

que BC 205. heu si BC. heusi D. exi F agorasto cles C.
ago rasto des B. agorastocles (ra s. v. m.²) D 206. Siuis C iu-

cundissimos BDZ. uicundissimos C. iocundissimos F

AGORASTOCLES

Quid istúc tumultist, Mílphio?

MILPHIO

Em amorés tuos,

Si uís spectare.

AGORASTOCLES

O múlta tibi di dént bona,

Quom hoc mi óptulisti tám lepidum spectáculum.

ADELPHASIVM. ANTERASTYLIS. MILPHIO. AGORASTOCLES. ANCILLA

ADELPHASIVM

Negóti sibi qui uolét uim paráre, 210

Nauem ét mulierem haéc sibi duó comparáto.

Nam núllae magís res duaé plus negóti

Habént, forte si ócceperís exornáre,

207. Ag.] spat. B. om. C tu multi st B. tumulti st D¹. tumulti est D⁴ F Em amores CD. E///mamores (e erasa) B. Hem amores FZ tumultist. AG. Em amores tibi Ritschelius 208. Ag.] spat. B O del. Ritschelius dident B tibident bona di C 209. Cum CDFZ hoc mihi BC (mihi in ras.) D. mihi hoc FZ obtulisti CD mi obtulisti hoc Guyetus, Bentleius tam ex tum B Adelfasium (Adelphasium C) anterastilis milphio agorastocles in versus speciem scripta add. BC

Act. I sc. 2 ADELPHASIVM ANTERASTILIS MERETRICES II. MILPHIO SERVVS AGORASTOCLES ADOLESCENS B. om. C, uno v. vacuo: cf. v. 209. ADELPHASIVM ANTERASTILIS (MERETRICES II. sup. scr. D²) MILPHIO TAGORASTOCLES. A. D. ANCILLA add. Taubmannus propter v. 332 Tractaverunt hoc canticum Hermannus Reizianis emendationibus usus de metris p. 604 sqq. et Elem. doctr. metr. p. 295 sqq., Spengelius Reformvorschlage p. 393 V. 210—217 B ita exhibet, ut bini semper coniungantur versus, sed litterae maiusculae etiam reliquorum initia indicent: de CD cf. praef. 210. M praem. D² Negotii BD. egotii cum spat. C. Negocii Z. Negocium F uolet com uim parare D, com sup. scr. m⁴. uolet comparare Z. uult comperare F 211. Is nauem Bentleius, Bothius mulieres dubitanter Spengelius hec B. istaec Geppertus sibi duo Spengelius. duo libri. duo sibi Pylades, Hermannus Versum iambicobacchium def. Studemundus de cant. p. 47: cf. Seyffertus de bacch. p. 45 212. nullę C. nulle BI duę C negotii BCD. negocii FZ 213. Verba forte — exornare in ras., ubi neque eis ulla ornandi satis scriptum erat, C si hoc ceperis, alt. i ex e D

Neque úmquam sat ístae duaé res ornántur,
 Neque eís ulla ornándi satís satietás est. 215
 Atque haéc ut loquór, nunc domó docta díco.
 Nam nós usque ab aúrora ad hóc quod diéist
 [Postquam aurora inluxit numquam concessamus]
 Ex índustria ámbae numquám concessámus
 Lauári aut fricári aut tergéri aut ornári, 220
 Políri expolíri, pingí fingi: et úna
 Binaé singulís quae dataé sunt ancíllae,
 Eaé nos lauándo, eluéndo operam déderunt:

V. 214 sq. iuncti tolerari vix possunt 214. *V. inclusit Ritschelius ut additamentum languidissimum* sat istae *Hermannus praeunte Reizio, qui duae istae satis transponebat. satis hae (he C. he D) libri, quod defendit Studemundus de cant. p. 47 versum constituens ad similitudinem v. 211* due C. due BD he due res satis Z resonantur D¹, unde resonantur D⁴ 215. *V. fortasse spurium esse dicit Spengelius* ordinandi B sacietas C. sacietas ex sacutas D 216. hec B. sup. scr. D³ Ante nunc sup. scr. Adel D³ domo Bergkii *Diar. antiqu. a. 1848 p. 1131 post Goellerum in Truc. p. 105 coll. Merc. v. 355. modo libri. domi Acidalius, Hermannus* 217. ⁿ nos C ab hoc DF diei est BC. dixi est D *Secuntur in B (ubi ordo inde a v. 210 hic est: 210—217. 385—252. 218—284. 353 sqq.) v. 285—352, 'cuius erroris causa haud dubie inde repetenda, quod archetypi codicis tribus paginis praetermissis librarius ad proximas quattuor transiliret et his demum perscriptis animadverso errore illuc rediret' Ritschelius: cf. A. Spengelius Pl. p. 49 et Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 53* 218. in luxit B. illuxit CD *Hunc v. expulit Acidalius, defendit Hermannus: et partem illorum iam FZ resecuerunt, qui diei est Postquam aurora illuxit nunquam concessauimus ex industria ambae Lauari... exhibent, nisi quod ex om. Z. Verba postquam aurora inluxit variam esse scripturam ad v. 217 spectantem dicit Seyffertus de bacch. p. 18* 219. ambe C *Post numquam spatiolum C concessamus non expediebat Beckerus Quaest. p. 12, perfectum interpretabatur cum Bothio Lachmannus in Lucr. p. 291, recte iudicavit Fleckeisenus Annal. phil. vol. 61 (a. 1851) p. 65* 220. aufricaria uttergeria ut ornari B tergeri (r 1 s. v.) D. tergari F 221. findi D etuna B *V. 222—224 in quattuor versiculos dispescit Seyffertus de bacch. p. 26* 222. que C. que D datae sunt Reizius. datae nobis BFZ. date nobis in ras. C. date nobis D ancille C. ancille B ancillae nobis Bothius *Versus finem coalescere cum initio v. 223 statuit Hermannus de metr. p. 224 nil mutans assentientibus Christio Metr. Bemerkungen p. 61, Muellero Pros. Pl. p. 166, adversante Spengelio Reformvorschlaege p. 216* *V. 223 — 224 sic dimetitur Ritschelius duce ex parte Hermannus: Eaé nos comundo, lauando, eluendo || Operám dedidere: aggerundaque aqua sunt || Viri duo defessi* *Alia profert Studemundus Diar. gymn. vol. 17 (a. 1864) p. 548 trochaeos iambsque socians* 223. Ee D⁴, Eae Pylades. Ea BCD¹. eam FZ nose ex nobis C dederant Z. dedere Reizius, Hermannus

Aggerúndaque aquá sunt uirí duo deféssi.

Apáge sis: negóti quantum ín muliere únast. 225

Sed uéro duaé, sat sció, maxumo úni

Populó quoilubét plus satís dare potís sunt.

Quae nóctes diésque omni in aétate sémper

Ornántur, lauántur, tergéntur, poliúntur.

Postrémo modús muliebrís nullust: númquam 230

Lauándo et fricádo scimús facere métam.

Nám quae elautast, nísi percultast, meó quidem animo quási
lutosast.

ANTERASTYLIS

Miro équidem, sorór, te istaec síc fabulári,

Quae tám callida ét docta síc et facéta.

224. Aggerunda quae *BC*. Aggerunda quæ *D*¹. Aggerunda que *D*¹. Ad gerundamque *FZ* (adg). Gerundaque *Spengelius* l. s. s. aquam *FZ* 225. Ante. *praem.* *D*² Apagesis *C* negocii *BFZ*. negotii *CD* in muliere *C* una est libri 226. Sed] Si *FZ* duæ *C* maximo *B* 227. poplo *Bothius* cui libet *C*. cui lubet *reliqui* potissunt *F*. potessunt *P. Merula* *V.* 228—232 *uncis inclusit Ritscheli* 228. Quæ *BC* dies que *B* omni in *B*. in omni *reliqui* et tetate (te prius expunxit m. 4) *D* 229. poliuntur, o ut rid. ex i *C* *V.* 230—231 in tres versiculos dispescit *Seyffertus de bacch. p. 10: eosdem et v. 232 infeliciter tractat Franckenus Mnemos. n. ser. vol. 4 (a. 1876) p. 166 sq.* 230. Postremo, r s. v. *D* nullus est libri numquam *Bothius*. neque umquam libri. neumquam *Fleckeisenus Nor. annal. vol. 103 (a. 1871) p. 818* 231. facere metam *Ritscheli*. faceren niam *B*. facere en iam *membranae Turnebi Adv. II 5. facere reliqui. f. pausam Acidalius in Asin. c. 3, Palmerius p. 885, Seyffertus de bacch. p. 10. f. remoram Geppertus. f. finem post Lambinum cum Reizio Hermannus. f. naeniam Gruterus* sumus saturae *Pylades, ut mittamus alios* 232. Nam quae elauta est *Camerarius*. Nam quae la- uata est *D¹FZ*. Nam qua clauata est *BCD¹*. Nam quae lauta est *Pylades* perculata est libri lutosast *Ritscheli*. inlusta est *B*. iniusta est *C*. iniusta est (iu s. v.) *D*. inusta est *Z*. musta est *F*, *Palmerius*. inuenusta est *Pylades*. illauta est *Camerarius*. illuta est *Colvius, Doederlinus Synon. II p. 46: cf. Loecius Anal. Pl. p. 206. non lauta est Reizius, Spengelius l. s. s. infuscata est Crainius Zeitschr. f. Gymn. vol. 20 (a. 1866) p. 476. inquinata est Geppertus* 'Si possent qui- dem et quasi videri ex interpolatione esse, placeret méo animo in lustror sita' *Ritscheli* Ceterum de hexametro bacchiaco cogitabat *Reizius* 233. Adel. *praem.* *D*² Miro equidem dubitanter cum *Gepperto scripsimus*. Mirore quidem *B*. Miror equidem *reliqui, Langenus p. 63* istec sic *B*. istec *CDFZ* Miror quidem soror te istaec sic f. *Bothius*. Miror equidem te soror istaec f. *Ritscheli*. Miror te sic istaec soror fabulari rel Miror te soror sic istaec fabulari *Muellerus (hoc cum Reizio) Pros. Pl. p. 145* 234. Quæ *BC*

Nam quóm seduló munditér nos habémus, 235
Vix aégreque amátorculós inuenímus.

ADELPHASIVM

Itást. uerum hoc únun tamén cogitáto:

Modúst omnibús rebus, sóror, optumum hábitu:

Nimia ómnia nimium éxhibent negóti hominibus éx se.

ANTERASTYLIS

Sorór, cogitá sis itém nos perhibéri, 240

Quam sí salsa múriatica ésse autumántur,

Sine ómni lepóre et sine omní suauitáte.

Nisi sí multa aqua úsque et diú macerántur,

235 sq. *Nonius* p. 510, 30: munditer pro munde. Plautus in *Poenulo*: 'nam ... inuenimus' Munditer e *Plauto* adfert *Priscianus* G. L. III p. 70, 20 *Priscianus* G. L. II p. 105, 4: positua in 'or' desinentia ... assumunt 'culus' uel 'cula', ut 'amator, amatorculus' ... Plautus in *Poenulo*: 'uix ... inuenimus', unde sua hausit *Osbernus* p. 6

235. quom B. cum reliqui 236. Vix] ut *Nonius* aegreque F', *Priscianus*, cuius pauci codd. egrique. aegre que B. egreque D. egre que C. egre Z. egre vel aegre *Nonius* amator culos C. amatorculos ex amator oculos D 237. *Pers. sp. om. CD* Ita est libri 238. modust *Spengelius* l. s. s. modus libri (modis CD), qui est ante habitu collocant in rebus Z: cf. *Studemundus Verhandlungen der 36. Philologenversammlung* p. 50 optimum BCD habitu est *Reizius*, *Bothius* modus ... in rebus scribentes *Iambicum effecit Hermannus*: Modus ómnibus rebús, soror, negótium optimum hábitu est 239. omniūnimium D negoti *Hermannus*. negotium libri hominibus, bu e corr. C 240. *Pers. om. D* cogita sis *Spengelius* l. s. s. cogita amabo libri, quod defendunt *Ritscheli*us proleg. p. 202, *Lachmannus* in *Lucr.* p. 388, *Fleckeisenus* *Nov. annal.* vol. 61 (a. 1851) p. 49, *Christius* *Bemerk.* p. 79: ubi Item amabo soror cogita nos p. *Seyffertus* de *bacch.* p. 10, Soror cogita nos amabo perhiberi idem *Spengelius* l. s. s., Soror cogita amabo perhiberi item nos vel item nos haberi *Hermannus* de *metr.* p. 199: cf. *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 619 241. Quam si BCD, *Hermannus* in *Elem.* Quasi FZ, *Hermannus* olim. Quasi si *Ritscheli*us sal samariatica B 242. sine ex sint D lepored et *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 77. lepore esse *Spengelius*. lepore atque *Geppertus* sine omni suauitate *Ritscheli*us. sine suauitate libri. sine suauitate *Lachmannus* in *Lucr.* p. 91: quem contra cf. *Ritscheli*us *Op. phil.* II p. 599 Versum *bacchioiambicum* esse vult *Studemundus* de *cant.* p. 45 243. Nisi si *Hermannus*. Nisi libri multad *Ritscheli*us *Nov. exc.* p. 64: cf. tamen p. 66 aquad *Guyetus* usque om. Z Versum *iambicobacchiacum* vult esse *Studemundus* de *cant.* p. 47

V. 244—250 sic nos dubitanter constituimus, quos tales exhibet B:
Olent salsa sunt tangere ut non uelis item nos sumus
Eius seminis mulieres sunt

Olént, salsa súnt, tangere út non uelís.

Eiusdém semínís nos sumús: mulierés sunt 245

Insúlsae admodum átque inuenústatis plénæ

Sine múnđítia et sine súmptu.

MILPHIO

Coquást haec quidem, Ágorastoclés, ut ego opínor:

Scit múriatica út macerét.

AGORASTOCLES

Quid moléstu's?

ADELPHASIVM

Sorór, parce, amábo. sat ést dicere álios 250

Ístuc de nobís: ne nosmet nóstra etiam uitia éloquamur.

Insulsæ admodum (*post h. v. admodum erasum*) ad que inuenustate

Sine mundaciaⁱ et sumptu coqua est hæc quidem agorastocles ut
ego opinor

Scit muriatica ut maceret quid molestus soror parce amalo

A quibus quemadmodum reliqui discrepent singulis versibus adnotabimus

Verba salsa sunt glossema vult esse Hermannus, cuius hæc est descriptio: Olént, tangere ut non uelis || Itém nos sumus: eius seminis mulieres sunt, || Insulsæ admodum atque inuenustate plenæ || Sine múnđítia et sumptu, *ubi inuenustatis Lochius de genet. p. 22*

Verba Eius seminis mulieres sunt expulit Ritschelius locum sic constituens: Olént, tangere út non uelís. Itidem nós sumus || Insúlsæ admodum, incommodæ átque inuenústæ Sine múnđítia et súmptu *Contra Spengeliius eiectis verbis* Item nos sumus *reliqua sic describit:* Olént salsa súnt tangere út non uoléssis. || Eius semínís mulierés admodúm sunt: || Salsæ átque inuenústæ sine múnđítia et súmptu. *Cf. Spengelius Plaut. p. 121, Seyffertus de bacch. p. 26, 30, Christius 'Bemerkungen' p. 51 (olént; salsa súnt tangere út non uelís || Itém nos sumús), idem Metrik p. 422², Franckenus Mnemos. vol. IV (a. 1876) p. 167 244. Suspiciamus exitum fuisse olim alium 245. Eius seminis] Eiusce modi FZ*

246. Insulse C. Insulse D admodum semel CDFZ atque CDFZ in uenustate D, m. 4 exp. in uenustate F. inuenustæ Z 247. munditia D. mundicia CFZ comptu Geppertus 248. Mi.] M D².

hæc C ego om. F 249. Agor.] Adg. D². spat. om. C V. 250 — 260 sic exhibet B (*cf. supra*):

Sat estis tuc alios dicere nobis (*spat.*) Ne nosmet in nostra et iam uitiam loquamur

An Quiesco (*spat.*) Ergo amo te sed hoc nunc responde mihi

Sunt hic omnia que addeum pacem oportet adesse (*spat.*) omnia accuravi

Ag Diem pulchrum et celebrem et uenustatis plenum

Dignum ueneri pol quoi sunt aphrodisia hodie

Mi Ecquid gratiæ quom huc foras te euocaui iam num me decet donari

Cado uini ueteris dic dari nihil respondes uncua huic excidit ut
ego opinor

ANTERASTYLIS

Quiéscō ergo.

ADELPHASIVM

Amó te.

ANTERASTYLIS

Sed hóc nunc respónde:

Adsúnt omnia híc, quae ad deúm pacem opórtet
Adésse?

ADELPHASIVM

Omnia ádsunt: cum cúra accuráui.

A quibus quomodo reliqui discrepent singulis versibus adnotabitur
V. 250 sq. sic descripsimus: libri ut B, nisi quod Adel pro spatio D^a, spat. om. C, amabo FZ, est istuc FZ, estis tu calios C, est istucalios ex estis tucalios D, spat. ante ne om. CD, nenosmet C, innostra C, eciam C, etiam D, nostra omisso in FZ, ut iam pro uitiam CD habent: eosdem sic metitur Ritscheliuss: Sorór, parce, amábo. Sat ést dicere álios || Istúc: nosmet né nostra uítia eloquámur et sic Spengelius: Sorór, parce, amábo. Sat est istuc alios || Dícere. at nobís (vel inter nos vel ut nobis) ne nosmet nóstra etiam uitia éloquamur et sic Geppertus: Sorór, parce, amábo: sat ést istuc álios || Dícere de nobís. ne nosmet nostra etiam uitia eloquamur: sic autem Reizius: Sorór, parce, amabo. sat est dicere alios, || Ne nósmet loquamur etiam uitia nostra et Hermannus: Sorór, parce, amabo. Sat est dicere alios || Istúc nobis, ne nosmet nostra etiam uitia || Loquamur, qui postea haec proposuit: Sorór, parce, amabo. Sat est istuc alios: || Ne nósmet nunc nóstra etiam uitia eloquamur: cf. praeterea Studemundus de cant. p. 48, ut mittamus alios
V. 252—255 exhibent libri ut B, nisi quod amote D, hoc s. v. C, quæ C, quae DFZ, ad deum omnes 252. Pers. om. D Quiesco ergo. AD. Amo Gulielmius Quaest. Poen. c. 1. Quiesco AD. Ergo amo FZ te, sed . . . vulgo Adelphasio continuantur cum libris, Anterastylis autem praescribitur ante Omnia 253 — 254 sic descripsimus cum Ritschelio. Contra uno omnia versu comprehendit Spengelius duce Gepperto (pacem adesse oportet?) hoc: Súnt hic quae ad deum pácem oportet ómnia? M. Omnia áccurauí: sed idem simul haec proponit: Sunt híc quae ad deúm pacem opórtent. M. Curáui. Asperiores numeros tutatur cum libris Muellerus Pros. Pl. p. 98. Cf. Seyffertus de bacch. p. 30 et Wagnerus Mus. Rhen. vol. 22 (a. 1867) p. 425 sqq. 258. mihi Reizius delevit ante Ritschelium 254. Adesse? Ant. Accurauí deletó omnia cum Bothio Hermannus ‘Quodsi dime-trus formandus sit malim adesse infinitivo extruso Adsúnt omnia híc quae ad deúm pacem opórtet? || Ant. Omnia ego accurauí’ Ritscheliuss: contra hexametros Hermannus olim descripserat: Loquámur. Quiéscō. Ergo amó te. sed hóc nunc || Respónde mihí: sunt hic ómnia quae adésse ad deúm pacem opórtet? || Omnia ego accuráui. Diém pulcrum et célebrem et uenústatis plénum

AGORASTOCLES

Diém pulcrum et célebrem et uenústatis plénium: 255

Dignúm Venere pól, quoi sunt Áphrodisia hódie.

MILPHIO

Ecquíd gratiaést, quom huc forás te euocáui?

Iam nón me donári cadó uini uéteris

Decét? dic darí. nil respóndes?

Lingua huíc excidít, ut ego opínor. 260

Quíd hic malum astans ópstipuisti?

AGORASTOCLES

Síne amem: ne opturba ác tace.

MILPHIO

Táceo.

AGORASTOCLES

Si tacuísse, iam istuc 'táceo' non gnatúm foret.

ANTERASTYLIS

Eámus, mea sorór.

255. Ag. om. D pulchrum líbri plenum CDFZ 256. Venere post Pium Hermannus. ueneri líbri, toleratum a Bentleio in Heautont. I 1, 110 cui CDFZ sint F aphrodoxia D¹, corr. m. 4. 257. Mil. om. D Ec quid C. Et quid F gratiaest Ritschelinus. gratiae BFZ. graciae D. gracie C cum CDFZ 258—260. non Gronoviana. num líbri (nunc F) donari cado uini ueteris | Decet Bothius. decet donari | Cado uini ueteris líbri. cado ueteris uini donari. Decet cum Reizio Hermannus clari C lingua e B eruit Camerarius, quod tamen coniectura repertum, sed post excidit collocatum iam Ald. exhibet: om. CD cum spatio vacuo, sine spatio FZ hunc F Duos trimetros [suspectos nobis] praetulit hexametro Reiziano Ritschelinus probante Brizio in Nor. annal. vol. 91 (a. 1865) p. 73: iambicos descripsit Hermannus: Iam nónne me decét cado donári ueteris uini | Dic dare. nihil respóndes? lingua huíc éxcidit, ut opínor, ubi dare pro dari iam Doussa Expl. IV 1. Trochaeos proposuit Muellerus Pros. Pl. p. 74 hosce: Iam non me decet cado donari uini ueteris? dic dari. | Nihil mihi (vel autem) respóndes? lingua huíc, út ego opinor, éxcidit. Hos autem restituit bacchiacos Spengelius trimetris reiectis: Decét me donari cadó uini uéteris. Darí dic. lingua huíc excidit ut ego opínor. Iambos simul cum trochaeis agnovit Geppertus: Num mé decet cado donari uini ueteris? dic dari. | Níl respondes. ut ego opinor etiam lingua huic excidit. Cf. praeterea Studemundus de cant. p. 69 261. hic om. B, Ritschelinus adstans F obstipuisti Camerarius. opstituiisti (s prior e corr.) C. opstituiisti B. obstituiisti D¹. obticuisti D¹ FZ. 'nonnulli líbri veteres' Lambini. opsticuisti Redslob Symb. crit. p. 12sq. Agor.] spat. BD. om. C opturba B. obturba reliqui ac tace Camerarius. actate B. aetate C. e tate D. tace FZ. ah tace Gruterus 262. Agor.] spat. BCD Sitacuissess CD. Sit accuissess B natum FZ. V. 263—274 a Plauto ab indicat Hasperus l. s. s. p. 304 (28) 263. Anter.] spat. B. om. CD soror mea Z

ADELPHASIVM

Eho amabo, quíd illo nunc properás?

ANTERASTYLIS

Rogas?

Quía erus nos apud aédem Veneris mántat.

ADELPHASIVM

Mantet pól. mane:

Túrbast nunc apud áram. an te ibi uis ínter istas uorsárier 265
 Prósedas, pistórum amicas, réliquias alicárias,
 Míseras, schoeno délibutas, séruolicolas sórdidas,
 Quae tibi olantstabulúmstratumque, séllam et sessibulúm merum,

266 sq. *Paulus* p. 226, 2: prosedas meretrices Plautus appellat, quae ante stabula sedeant. eadem et prostibulae *Festus* p. 329 b 32: schoenicas app[ellare uidetur mere]trículas Plautus propter usum schoeni, quod est pessimi generis (*Varro de ling. lat.* VII 64: schoenicae ab schoeno nugatorio unguento)... Idem: 'prosedas pistorum [...] miseras schoeno dili[butas...sordid]as'. Cf. *Paulus* p. 328, 8, unde sua hausisse videtur *Osbernus* p. 556 a: scenulae meretriculae (sic *Festus* miro consensu, meretrices *Paulus*), quae in scenulis prostituebantur. Ad v. 267 spectat etiam *Salomonis* quod vocatur glossarium: scena genus unguenti, quo meretrices unguntur, ut amplius amentur, unde *Papias*: scaena etiam unguentum, unde dicitur scaenicus *Paulus* p. 7, 17: alicariae meretrices appellabantur in Campania solitae ante pistrina alicariorum uersari quaestus gratia, sicut hae, quae ante stabula sedebant dicebantur prostibula, unde *Osbernus* p. 445 finxit: alicaria meretrix, quae a scurris alebatur in curia et p. 10: alicaria meretrix, quae quaestus gratia curiam sequitur et ibi alitur Delibutum explicat *Placidus* p. 34, 6 ed. Deuerl., non huc tamen, sed ad *Terentium* *Phorm.* v. 856 spectans

Adelph.]spat. CD illo B. illic reliqui Anter.]spat. BCD 264. erus e corr. D edem C. edem B mantat B, 'prisca exemplaria' Pii. mandat reliqui

Mantet pol. mane. || Turbast *Ritscheli*. Maneat pol Mane Turba est B et omisso (initio v.) spatium D. mane at pol mane || Turba est F et, nisi quod pol male, Z 265. Cf. v. 264 aput B an te *Gruterus*. ante B C D F. an Z an te ibi istas uis *Muellerus* *Pros. Pl.* p. 355. an te ibi inter stas *Geppertus* uersarier libri 266. Prosedas B Z, *Festus* *Paulus*que. Proseda C et, nisi quod sic distinctis syllabis: Pro sed apistorum, D. Inter foedas F relíquias alicarias Z. relíquiasallicarias B. reliqui sallicarias C. reliqui sallicarias D (exp. m. 4). relinqui sallicarias F. recelliclunias 'legi in *Plauti sinceris exemplaribus et spectatae fidei*' *Pius* scribit 267. scheno C D. scena glossa. ceno F

dili[*Festus* seruilicolas *Gruterus*. seruilicolas B C D F, nisi quod seruili colas C. schoenicolos Z e lemmate *Festi*: cf. *Scaliger* ad *Varronem* l. 8. s. s.: 'schoenicae legendum; extat et in *Plauti Poenulo*. Sed ibi falso legitur coenicolae' sordidas, i ras. ex a ut vid. C 268. Quae C. Quae B oleant F Z stratum 'in nonnullis exemplaribus legi, in quibusdam susum' *Pius* dicit: recepit *Ritscheli*. statumque B D F Z.

Quás adeo hau quisquam úmquam liber tétigit neque duxít domum,
Séruolorum sórdidulorum scórta diobolária? 270

MILPHIO

I ín malam crucém. tun audes étiam seruos spérnere,
Própudium? quasi bélla sit, quasi eámpse reges dúctitent.
Mónstrum mulierís: tantilla tánta uerba fúnditat,
Quóius ego hercle nébulæ cyatho séptem noctes nón emam.

AGORASTOCLES

Di ímmortales ómnipotentes, quíd est apud uos púlcrius? 275
Quíd habetis, qui máge immortalis uós credam esse quam égo siem,
Qui haéc tanta oculis bóna concipio? nám Venus non ést Venus:
Hánc equidem Venerém uenerabor, me út amet posthac própítia.
Mílphio, heus, ubi és?

statumq C scatamque Taubmano teste Coluius sellamque et Lambi-
nus 269. Quasque Braune *Observ. gr. et crit.* p. 31 hau B. haud
reliqui tetigit (ti s. v.) B 270. Seruolorum (lo s. v.) B. Seruulorum
reliqui diobolaria Z, Saracenus, Bentleyus. duobolaria libri (duo bolaria
CF) 271. Pers. om. BD I i in B. L in C et iam B. eciam C
272. Pro pidium C eampse Camerarius. eam ipse BCDZ. eam
ipsi F reges ex roges D ductitent C. ducti tenet B. discutient D.
discutiant FZ. discupiant Pius 273. Monstrum B, Bentleyus, Bothius olim,
Beckerus quaest. p. 7. Et monstrum CD. En monstrum FZ. Hem
monstrum Bothius alio tempore tantula Z tanta om. F 274. Quoius
ego hercle Ritschelius, Muellerus Pros. Pl. p. 35 dubitanter. Quo i us
ego B. Quo (o e corr., fort. ex u) uis ego C. Pro cuius ego D. Cuius ego pro F.
Pro nebulæ cuius ego transponens Z. Quoius ego uel Lambinus. Quoius
egon Geppertus Stud. Pl. I p. 135, cum olim Quoius egomet edidisset
ego Neobulae cyatho Palmer nebulæ cyatho septem D. nebulæ ciatho
septem C. nebula cir at hoseptem B. nebule ciato septem F. cyatho septem
Z (cf. ad v. 274). obulo aerato septem Camerarius. nebulai cyatho septem
Bothius. bulbo uiciato Geppertus 275. Pers. om. D Di immortales D.
Di i mortales B. Dii immortales reliqui apud uos est Pylades
pulchrius libri 276. mage qui Camerarius: at cf. Muellerus Pros. Pl.
p. 343 et Geppertus Stud. Pl. p. 135 immortales B. immortales reliqui
Totum versum sic scribi iussit Lomanus p. 58: Quidue habetis qui
immortales magis uos credam quam ego siem, sic autem olim Reizius: Quid
habetis qui magis uos credam esse imm. q. e. s. 277. Cui D hec
B concipio libri et editiones omnes. conspicio in uno esse dicit Aci-
dalius: idem probavit Ritschelius 278. me ut amet posthac Came-
rarius. me ut amet poshac Ritschelius: cf. Opusc. vol. II p. 551. me ut
amet at pos hac B. ut amet at pos hac sine me CD. ut amet ac post-
hac Z. ut amet hec posthac F V. 279—282 integros serravimus: at
cf. Goetzius Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 265, qui deleto v. 279 ut e
Most. v. 1115 interpolato v. 280 post 282 collocat 279. propitia.
Milphio, heus ubi es Bothius, Lomanus p. 58. propitia milphio || Heus
milphio Ubi es B. propitia || Milphio heus milphio ubi es C (milpho

MILPHIO

Assum apud te eccum.

AGORASTOCLES

At ego elixus sis uolo.

MILPHIO

Enim uero, ere, facis delicias.

AGORASTOCLES

. Dé te equidem haec didici omnia. 280

MILPHIO

Étiamne ut ames eam quam numquam tétigeris?

AGORASTOCLES

Nihil id quidemst:

Deos quoque edepol ét amo et metuo, quibus ego abstineo manus.

ANTERASTYLIS

Heu ecastor, quom ornatum aspicio nostrum ambarum, paénitet, Éxornatae ut simus.

alt. loco) D. propitia. || Milphio heus milphio ubi es FZ. propitia. || Milphio, ubi es cum hiato Lachmannus in Lucr. p. 388 Milphio] spat. BC assum F, Pylades: de quo praeter alios cf. Wagnerus Orthogr. Verg. p. 408. adsum B. adsum CDZ aput B Agor.] spat. B: om. CD ut initio versus At ego BCDZ. at ego te F: unde at ego te elixum uolo Pylades 280. Enim uero B. Enim reliqui delicias CD delicias facis Reizius Agor.] spat. BCD de te equidem haec didici omnia Kampmannus de DE praep. p. 5. de te (dete C) quidem haec didici omnia CDFZ. dete quidem hec didici quidem st B: 'unde facile De ted haec didici quidem efficias, nisi quidem st e proximo v. inrepserit. Ceterum quae tandem sint haec omnia parum assequor' Ritschelius 281. Totum versum om. B, nisi quod quidem st cum v. 280 coaluit eciamne C attigeris Engerus de pros. p. XVI Nihil id quidemst (h. e. nihil est quod dicis) Agorastocli tribuit Ritschelius. Milphioni continuant nihil illic quidemst C (quidem st) DZ. nihil hic quidem est F. nihil illuc quidemst Pylades. nihili illic quidem est Lambinus. nihil id quidem est Bothius. 'nihili id quidemst scribere debebant qui Milphioni tribuebant' Ritschelius 282. Inde ab hoc v. accedit A DEOSQUOQ; EDEPOLETAMOETMETUOQ reliquis incertissimis A, cuius tamen spatia minora sunt quam ut uibus ego tamen abstineo manus capiant ut amo C quibus ego Ritschelius cum Reizio, Muellerus Nachtr. p. 58. quibus ego tamen BCD FZ. quis ego tam Bothius olim, quis tamen idem alio tempore. Nimis asperum fore quibus tam ego adnotat Ritschelius 283. Pers. om. CD relicto spatio, Adel. praef. FZ EUECASTORQUOMORNATUM A, sed NATUM lectione incertissima: reliqua extricari non potuerunt Heu ecastor FZ. Euecastor C. Eue castor BD. Ecastor Bothius quom B cum A. cum CDFZ ornatum ex ornatam B Aspicio (A e corr.) C paenitet B. penitet CD. poenitet FZ 284. EXORNATAEUTSIMUS ROS OMM . . . F ultima littera incerta A: in spatia quadrant ‡ immo ue et ane c et od Ex ornatę C ut sup. scr. B

ADELPHASIVM

Immo uéro sane cómmode:

Nám pro erilei et nóstro quaestu sátis bene ornataé sumus. 285
 Nón enim pote quaéstus fieri, nísi sumptus sequitúr, scio:
 Ítidem ut quaestus nón consistet, si eúm sumptus superát, soror.
 Éo illud satiust, sátis quod habitust, quám illud quod plus
 quám sat est.

AGORASTOCLES

Íta me dei ament, út illa me amet málim quam di, Mílphio:
 Nám illa mulier lápidem silicem súbigere, ut se amét,
 potest. 290

286. *Charisius* p. 223, 21: ut pote . . . *Plautus* uero in *Poenulo*
 et pro uerbo posuit: 'non enim . . . scio'

Adelph. *D*, *Acidalius*. spat. *B*. om. *C*. Anter. *FZ* V. 285
 — 352 ubi collocati sint in *B*, dictum est ad v. 217 285. NAM.
 PROERILEIETNOSTROQU . . . TUSATISBENEORNATAESUMUS *A* ita, ut pro
 ILEIET reliquae eiusdem spatii litterae (pro prima etiam *L* vel *T*, item
 reliquae) non exclusae sint herili et *Rittershusius*. erilicet *B*. eri licet
CD. om. *FZ* questu *C* ornate *BCD* 286 sq. Duorum in *A*
 versuum hae reliquiae apparuerunt: NONENIMPOTISESTQUAESTUSFIERINI
 (in spat. quadrat sumptus se) QUITU (quattuor extremis
 litteris incertissimis, reliquis inextricabilibus) et Q
 NONCONSISTE (cetera dispici non potuerunt): priorem versum *Charisius*
 servavit, qui . . . te questus et nisi habet: alterum supplevimus. Pro
 quibus unum hunc exhibent reliqui libri: Non enim potest quaestus
 (questus *CD*) non (iam *FZ*) consistet (on e corr. *C*. consistere *FZ*)
 si cum sumptus superat soror: unde Non enim quaestus consistet sumptus
 si cum superat, soror *Ritschellius*, quaestus consistet cum *Bothio*, qui im
 pro eum proposuerat 288. Adelph. praem. *FZ*: del. *Pylades* EOILLUD
 SATIUS et paullo post spatium sex fere i litterarum SATIS, hoc et litteris
 US incertissimis *A*, ubi finis videtur proprium occupavisse versum
 Eho *F'* illut *B* satiust, satis quod habitust *Ritschellius*. sa-
 tius si satis quod satis est habitus libri, nisi quod quid *F'*. satiust, sa-
 tis, quod satis est habitu *Acidalius* satis mire. satius est, quod satis
 est, habitu *Bothius* quam illud quod plus quam sat est *Ritschellius*.
 plus quam sat est libri. quam plus quam sat est *Dousa fil.* quam
 quod plus sat est *Acidalius*. gerere quam quod plus sat est *Ritsche-*
lius olim V. 289—296 parallelos esse versibus 275—280 per-
 spexit *Muellerus Nachtr.* p. 63 sq. post *Hasperum l. s. s.* p. 304 (28): cf.
Goetzius Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 265. 289. Pers. om. *D*
 ITAMEDEIAMENTUTILLAME . . . T . . . L . . . Q (cetera dispici non potuerunt)
A Ita medi amet ut illa meam et *B* di *CDZ*. dii *F'* meam
 et *CD*!. meam met *D* malim ex melim *D* Ante *Milphio* spat. *D*
 290. NAMILLAMULIERLAPID CA (reliqua legi non potuerunt) *A*

MILPHIO

Pól equidem hau mentíre: nam tu es lápide silice stúltior,
Qui hánc ames.

AGORASTOCLES

At uíde sis: quom illac númquam limauí caput.

MILPHIO

Cúrram igitur aliquo ád piscinam aut ád lacum, limúm petam.

AGORASTOCLES

Quíd eo òpust?

MILPHIO

Ego dícam: ut illic ét tibi limém caput.

AGORASTOCLES

Í in malam rem.

MILPHIO

Ibi sum équidem.

AGORASTOCLES

Pergis?

MILPHIO

Táceo.

AGORASTOCLES

At perpetuó uolo. 295

292. *Eugraphius ad Ter. Eun. III 5, 53 (601):* ego limis specto|... alii limis, coniunctis ad flabellum, ut Plautus dixit: 'numquam... caput', id est coniunxi

291. *Pers. om. D* POLEQUIDEM.....NAM..... ICE- (cetera extricari non potuerunt) A Pol id (it BCD¹) quidem BCD⁴ F'Z. Pol quidem *Pylades* hau scripsimus ex spatiis *Ambrosiani*. haud reliqui tues BC lepide F' 292. QUIHANCAMES#A.... ESISCUM-.....QUAMLIMA- A Agor.] spat. BCD Ah uide *Ritschelius*. Ac uide *Camerarius* quom illac B. cum illac (illa Z) reliqui cum A lamaui C numquam cum ea limaui caput *Eugraphius* V. 293—296 addubitat *Weisius* 293. *Pers. om. D* CURRAMIGITUR... QUO... PISCINAMAUTAD- LACUMLIM... ET- (LIM et ET incertissimis) A adpiscinam BC and B ad lacum B cum A. lacum reliqui 294. *Pers. om. D* QUID... PUSEST# EGODICAMUTILLIETTIBILIMEMCAPUT A, litteris PUSEST# EGODICAM non satis certis Nam quid *Kochius Nor. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 241* Quideo B ego F opust *Camerarius*. opus sit BCD F'Z Milphio] spat. BD. om. C ut illic *Muellerus Pros. Pl. p. 565.* ut illi libri cum A, nisi quod Z ut tibi et illi transponit. ut illice *Bothius*. actutum ut illi *Ritschelius* limen BCD 295. *Pers. om. BD* INMALAMREM... SUMEQUIDEM# PERG.....C..... PERPETUOUOLO, initio (ante S) et litteris G (pro qua minus prob. D legi potest) et C incertis i in om. littera initiali maiuscula B Pro personis spatia BCD habent toto versu Ibi] ubi D. inibi *Ipsius Ant. lect. II 19* pergis F'Z. perdis BCD

MILPHIO

Énim uero, ere, meo mé laccessis lúdo et deliciás facis.

ANTERASTYLIS

Sátis nunc lepide ornátam credo, sóror, te tibi uidérier:
Séd ubi exempla cónferentur méretricum aliarum, íbi tibi
Érit cordolium, sí quam ornatam mélius forte aspéxeris.

ADELPHASIVM

Ínuidia in me núnquam ignatast néque malitia, méa soror: 300
Bóno med ingenio ésse ornatam quam aúro multo máuolo.
[Aúrum id fortuna ínuenitur, nátura ingeniúm bonum:
Bónam ego quam beátam me esse nímio dici máuolo.]
Méretricem pudórem gerere mágis decet quam púrpuram.
[Mágisque meretricém pudorem quam aúrum gerere cón-
decet.] 305

296. *Hunc v. dubitabat Acidalius num post v. 312 transponi iuberet*
Pers. om. D. spat. C ENIMUEROEREMEOMELACCESSISLUDOETDELIC . . .
A . . S (litteris A et S extremis incertissimis) A enimvero D here F. aere
BCDZ me meo Geppertus mel accessis B. me laccessis C ludos Z
delitias C 297. *Pers. om. D* SATISNUNCLEPIDEORNATAM . . .
DOSORORTE TIBIUIDERIER A 298. SEDUBIEXEMPLAÇONFERENTURMERE-
TRICUMALIARUMIBITIBI A conferentur *Camerarius cum A.* conferuntur
BCDFZ meretricum *Pius cum A.* meretricium BCD FZ
299. ERITCOR . . . IUMSIQ . . . N . . . F . . . X- A (X incerta)
cor dolium BC siquam BC aspexeris BCD FZ. conspexeris
Camerarius, quo serrato fors pro forte Guyetus, Reizius 300. *Adelph. om*
DZ INUIDIAINMENUMQUAMGNATAESTNEQ-MALITIAMEASOROR A
unquam F ignatast *Ritschelius.* innatast BFZ. innata est C. in me
(exp. m. 4) innatast D neque me F malicia FZ. malicia (ci s. v.) B
mea ABCD. mala FZ 301. BONOMEIN . . . ORN . . . UAMAURO-
MULTOMAUOLO A, ubi alteram lacunam explent ATAQ, excedunt ATAMQ lit-
terae Bono med ingenio esse *Bothius.* Bono me ingenio esse A ut vid.
B. Bono ingenio me esse CDFZ, quod placuit *Lachmanno in*
Lucr. p. 200. Bono med esse ingenio *Ritschelius Op. vol. II p. 285*
me esse ingenio ex A proferens. Cf. idem *Nov. exc. p. 43. 67,* ubi de Bono
me esse ingenio cogitari posse adnotat. Bono ego ingenio me esse
Lomanus p. 58. Ingenio bono me esse vel Ingenio me bono esse vel
Bono me esse ingenio ingeniataam quam auro ornatam *Muellerus Pros.*
Pl. p. 160 mallolo D¹: corr. D¹ V. 302. 303 a *Plautinis segre-*
garit Ritschelius Opusc. vol. II p. 290 302. AURUMIDFORTUNAİN-
UENITURNATURAINGENIUMBONUM A id fortuna] infortuna BCD.
in fortuna FZ. in del. *Guyetus.* enim fortuna *Geppertus* 303. BONAM-
EGOQUAMBEATAMMEESSENIMIIDI(vel E)CIMAULO A ego] esse F nimio
decima nolo B V. 304. 305 inverso ordine dat A 304. MERETRICEMPUDO-
RENGEREREMAGISDECETQUAMPURPURAM A gerere magis in loco fortem
rasuram passo B V. delet *Geppertus* 305. Versum cum *Koepkio et Guyeto*
uncis inclusit *Ritschelius Opusc. vol. II p. 290* MAGISQ-MERETRICEMPUDO-

Púlcrum ornatum túrpes mores péius caeno cónlinunt:
Lépidi mores túrpem ornatum fácale factis cónprobant.

AGORASTOCLES

Ého tu, uin tu fácinus facere lépidum et festiuóm?

MILPHIO

Volo.

AGORASTOCLES

Pótine mi auscultáre?

MILPHIO

Possum.

AGORASTOCLES

Abí domum ac suspénde te.

MILPHIO

Quam ób rem?

AGORASTOCLES

Quia iam núnquam audibis uérba tot tam suáuia. 310
Quíd tibi opust uixísse? auscultá mīhi modo et suspénde te.

REMQUAMAURUMGERERECONDECET A Magisque Camcrarius cum A et D¹(q3). Magis quit B. Magis quid CD¹. Magis quidem F'Z 306. PULCHRUM-ORNATUMTURPEST(vel E)MORESPÉIUSÇAENOCONLINUNT A, LINUNT litteris obscurioribus Pulchrum BCD F'Z Ante turpes rasura circa 5 litt. et post turpes ras. unius litterae (o?) B caeno AB. ceno CD. ceno F'. coeno Z collinunt BCD F'Z 307. Sic A, nisi quod MORES et ORNATUM et COM-PROBANT conprobant B. comprobant CDF'Z cum A 308. Pers. om. D Inter hunc v. et priorem man. rec. mul in marg. B EHOTU-UINTUFAÇINUSFAÇERELEPIDUMETFESTIUM#UOIO A Eho ex Ehe C tu om. F uintu BC festiuom B. festiuum reliqui cum A Milphio] spat. BCD 309. Pers. om. D et spatio relicto B POTES(vel minus prob. IS)NEMIHI AUSCULTARE#POSSUM#ABI DOMUM AC SUSPENDETE A Potine Ritschelius. Potesne (Potes ne BCDZ) libri cum A. Potin es Guyetus, Reizius mihi libri (nemihī D) auscultare C. auscultari D Potin es auscultare mihi Muellerus Pros. Pl. p. 663 Milphio] spat. CD Agor.] spat. BCD Ergo abi Reizius suspendete BD 310. QUAMOBREM#QUIAIAMNUMQUAMAUDIBISUERBATOTTAMSU- A Milphio] spat. BD Quam obrem C. Quamobrem D Quia iam Lam- binus cum A. Qui iam BD. Qui iam C. quia F'Z. Quoniam vel Quianam rel Nam quia Ritschelius nunquam B Graviorem post suauia inter- punctionem tollens verba cum sequentibus iunxit Ritschelius 311. QUID- TIBIOPUST(vel I)UIXISSEAUSCULTAMIHIMODOETSUSPENDETE A opust Z cum A. opus est F. opus si BCD et] ac BCD F'Z suspen- dete BD

MILPHIO

Siquidem tu es mecúm futurus pro úua passa pénsilis.

AGORASTOCLES

Át ego amabo hanc.

MILPHIO

At ego esse et bibere.

ADELPHASIVM

Ého tu, quid ais?

ANTERASTYLIS

Quíd rogas?

ADELPHASIVM

Viden tu ut pleni oculí sorderum quí erant, iam splendént mihi?

ANTERASTYLIS

Immo etiam in medio óculo paullum sórdist. cedo sis: dé-
teram. 315

312. *Nonius* p. 11, 26: passum est proprie rugosum uel siccum . . . unde et una passa dicta est quod sit rugis implicata. *Plautus* *Poenulo*: 'si quidem . . . pensilis'

312. *Pers. om. D* SIQV̄IDEM TUES ME CTM̄ FUTURUS PRO UT A PASSA-
PENSILIS A Si quidem tu es B. siquid ea est tu rel si quid aestu fere *Nonius*.
qui si quidem es tu legisse rid. una Z passa B cum A, *Nonius. om. CDFZ*
pensibis B V. 313—316 ex altera recensione repetit *Hosperus l. s. s.*
p. 304 (28) 313. *Pers. om. D* ATEGO AMABO HANC # ATEGO ESSE ET BIBERE.
EHOTUQTU. IS et in proprio versu QUID ROGAS A amabo F cum A. adio
reliqui *Milphio*] spat. BCD *Adelph.*] spat. BCD eo D. corr. m. 4 agis
Z *Anter.*] spat. BD. om. initio r. D 314. *Adelph.*] spat. CD VIDENTU-
PLENI OCULISORDE rel I rel P. min. prob. TURMQUITERANTIAM SPLENDENT-
MIHI A Viden B tu ut *Ritschelius, Muellerus Nachtr. p. 17.*
tu libri cum A (an F). ut post *Lambinum Kampmannus de in prae p. 8*
pleni oculi sorderum A. ut rid.. *Bugge Tidskrift f. Phil. VII*
p. 37. pleni oculi sorderunt BCD. pleni oculi sordium Z. pleni oculi
sorde F. pleni oculi sordorum *Geppertus: cf. idem Stud. Pl. I p. 137.*
pleni sordium oculi *Reizius, Bothius.* pleni oculi sordium *Pylades.*
oculi pleni sordum *Kampmannus l. s. s.* Viden ut oculi, qui sorderunt
ante, iam splendent mihi temptabat *Ritschelius de sorderum forma du-*
bitans erant ex erunt B 315. *Anter.*] spat. CD IMMO ETIAM-
IN MEDIO OCULO PAULLUM P et UL incertissimae SOB O DEXTE-
RAM A ita. ut lacunis DET CED (pro E etiam I. T. P. pro T etiam E. I. P. legi
possunt) et SIS parum apte congruant eciam C paulum sordist *Gruterus.*
paulum sordet BCD. paulum sordis est F. parum sordis est Z. sordist
ex A profert *Geppertus. Ritschelius.* qui falso BU-LUMSORDEI legerat, bulla
sordist coniecit cedo B omissio spatii ante eam vocem: cui adstipulatur
Ritschelius. Cedo in principio versus sine pers CD. *Adel.* Cedo FZ deteram
Scaliger. dexteram libri cum A. nisi quod dextrā Z. cf. *Langenus p. 153*

AGORASTOCLES

Ūt quidem tu huius oculós inlutis mánibus tractēs aút teras?

ANTERASTYLIS

Nímia nos socórdia hodie ténuít.

ADELPHASIVM

Qua de re, óbsecro?

ANTERASTYLIS

Quía non iam dudum ánte lucem ad aédem Veneris uénimus,
Prímae ut inferrémus ignem in áram.

ADELPHASIVM

Aha, non factóst opus.

Quaé habent nocturna óra, noctu sácrificatum ire óccupant. 320
Príus quam Venus expérgiscatur, príus deproperant sédulo
Sácrificare: nám uigilante Vénere si ueniánt eae,
Íta sunt turpes, crédo ecastor Vénerem ipsam e fanó fugent.

AGORASTOCLES

Mílphio.

316. Agor.] spat. CD UTQUIDEMTU A. ut tu quidem C D F' Z. Uttu quidem (e ex a) B. Tu ut quidem Geppertus. Tu quidem ut Reizius. Tu quidem Pylades. Palatinorum scriptura fort. ad ut tu equidem redit huius delet Crainius Plaut. Stud. p. 17 inlutis D F Z cum A. in lutis B C. inlotis Pylades aut libri cum A. ac Camerarius TERRAS A 317. Anter.] spat. CD NIMIĀNOSSOCORDIAHODIETĒNUIT#QUADEREOB(vel P)SE- CRO A secordia F' Adelph.] spat. B. om. CD in princ. versus de sup. scr. B 318. Anter.] spat. B C. om. D QUIĀNONIANDUDUM- ANTELUCEMADAEDEMUENF(vel I)RISUENIMUS A Quia non iam du- dum B. Quia iam non dudum C D F' Z, Handius Turs. II p. 301. Quoniam non dudum dubitanter Ritschelius ad ex aut D ad edem C. ad edem B. 319. PRIMAEUTINFERRĒMUS et reliqua ut supra A, nisi quod FACTUST Primae ut Muretus Var. lect. XVII 17, F' Z cum A. Prima cum ut B, membranae Turnebi Advers. XV 6. Prima cum C D. Primulum ut Bothius signem B C D¹ (ignem D⁴) inaram C Adelph.] spat. B C D Aha] Ah B C D Z. om. F' facto st B 320. QUAEHABENTNOCTUR- NIA(IA incertae)ORANOCTUSACRUFICATUMIRE(vel I)OCCUPANT A Que C. Que B ora habent nocturna Guyetus sacrificatum (sacri ficatum C) omnes praeter A occupans B C D 321. Venus expérgiscatur Camerarius. UENUSEXPERGISGATUR A. uenus experiscatur B. experiscatur uenus D¹. expescatur uenus C. expérgiscatur uenus D⁴ F' Z DEPROPERANTSEDULO A 322. Sacrificare omnes praeter A UIGILANTE A. uigilante D⁴ F' Z. uigilante B. uigulante D¹. iugulante C ueniant eae cum A (UENIANT) Scutarius. ueniantaeae B. ueniant aeae C. ueniant ae ae D Z. ueniant ho F'. ueniant dea Bothius 323. Sic A, nisi quod ITASUNT TURPES ecastor Z ipsa me B C D fugere F' 324. Sic A, nisi quod MILPHIONEM Agor.] spat. B: om. in v. princ. CD

MILPHIO

Edepol Mílphionem míserum. quid nunc uís tibi?

AGORASTOCLES

Ópsecro hercle, ut múlſa loquitur.

MILPHIO

Níhil nisi latérculos, -

325

Sésumam papáueremque, tríticum et frictás nuces.

AGORASTOCLES

Écquid amare uídeor?

MILPHIO

Damnum, quód Mercurius mínime amat.

AGORASTOCLES

Nám lucrum quidém pol amare núllum amatorem áddcet.

ANTERASTYLIS

Eámus, mea germána.

ADELPHASIVM

Age sis 'utí lubet.

ANTERASTYLIS

Sequere hác.

Milph.] spat. BD. om. CFZ: pers. add. Pylades miserum
 quid BCD cum A, Pylades. miserum MIL. quid F'Z 325. Agor.]
 spat. B: om. in v. princ. CD Sic A, nisi quod OPSECRQ et UT et
 NISI Opsecro B cum A. Obsecro CDF'Z utnúlſa B loquitur
 (i s. v.) C loquitur haec *Muellerus Pros. Pl. p. 25* Milphio]
 spat. CD Pol nil *Ritscheli*us. Nil enim *Muellerus Nachtr. p. 6.*
 Enim nil *Bothius* 326. SESUMAMPAPAUEREMQ·TRITICUMETFRICTAS-
 NUCES A / Se sumam B. Sesumam ex Sisumam C. Sesamum *Valla:*
*quem saltem sesamam debuisse dicit Ritscheli*us: id quod videtur *Pius*
voluisse sisamam commendans papauerem que D. pa pauperem que
 B. papaue rem que (e prima s. v.) C triticum] termetium 'vetusti et
membranacei codd.' Pii nuces] nunc es B 'Ceterum cum mira sit
 tritici in dulcibus commemoratio, expendendum erit num forte scripserit
 poeta papaueremque tritum cum fricta nuce' *Ritscheli*us V. 327—
 328 e duplici rcc. repetit *Hasperus l. s. s. p. 304 (28)* 327. Sic A, nisi
 quod ECQUID et MINIMEAMAT Pers. om. D in v. princ. Ec quid BC
 Milphio] spat. BCD dampnum CD minime libri cum A
 328. Agor.] spat. D: om. in vers. principio C NAMQ·EDEPOLLUCRUM-
 AMARE(vel I)NULLUMAMATOREMADDECET A Nam lucrum quidem pol
 amare *Ritscheli*us. Namque (Nam que B) edepol lucrum amare libri cum A.
 Nam quidem edepol lucrum amare *Bothius*. Namque edepol lucrum qui-
 dem amare *Brixius Quaest. p. 34, ubi Nam Geppertus*. Namque edepol lu-
 cellum amare *Muellerus Pros. Pl. p. 709* 329. Anter.] spat. BCD EAMUS-
 MEAGERMANA # AGESISUTLUBET # SEQUEREHAC # SEQUOR A Adelph.]
 spat. CD uti *Bothius*. ut libri cum A. ut tibi *Muellerus Pros. Pl. p. 664*
 Ant. Sequere hac. Adelph. Sequor sic personis distribuit *Ritscheli*us
 cum A et B (ubi spatia relictá sunt et personarum nomina desunt). Nec

ADELPHASIVM

Sequor.

MILPHIO

Eúnt haec.

AGORASTOCLES

Quid si adeámus?

MILPHIO

Adeas.

AGORASTOCLES

Primum prima sálua sis: 330

Ét secunda tú secundo sálue in pretio: tértia

Sálue extra pretiúm.

ADELPHASIVM

Tum pol ego et óleum et operam pérdidi.

AGORASTOCLES

Quó te agis?

ADELPHASIVM

Egone? in aédem Veneris.

333. Aut ad hunc locum aut ad Mostell. v. 562 spectare videtur Isidorus Orig. IX 3, 64: agmen dicitur cum exercitus iter facit, ab agendo uocatum, id est ab eundo. Plautus: 'quo te agis?'

discrepant CD, ubi Sequere sine pers. in principio versus est, pro reliquis nominibus spatia relictasunt. Vulgo sequere hac. Anter. Sequor cum FZ V. 330—408 ex altera recensione repetit Goetzius Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 313 330. Milphioni dedimus quae vulgo Agorastocli dant cum FZ: in BCD spatia relictasunt EUNTHAE#-QUIDSI ADEAMUS#ADEAS#PRIMUMPRIMASALUASIS A haec Schmidtus de dem. pron. form. p. 45. hae ex haec ras. C. hae DFZ cum A. he B Agor. Quid scripsimus ex ABCD, ubi spatia sunt. quid FZ ad eamus BC ad eamus ad eas? primum Agorastocli continuabat Rittershusius: cf. Scioppius Susp. lect. II 7 Pro pers. ante adeas spat. BC: om. in princ. D, ante Primum spat. CD prima/// (a ex u, et r ut vid. eras.) C 331. ETSECUNDATUINSECUNDOSALUEINPRETIOTERTIA A tu secundo salue in pretio Camerarius. tu in secundo (insecundo C) || Salue in pretio (precio D) CD. tu insecundo (post h. v. inpre er.) salue in precio B. tu in secundo. Mil. Salue in precio FZ. tu in secundo salue pretio Studemundus Verhandl. der 36. Philologenvers. p. 50 Uni omnia Agorastocli primus tribuit Camerarius tertia B

332. Anter. pers. praem. FZ: spat. CD SALUEEXTRAPRETIUM#-TUMPOLEGOETOLEUMETOPERAMPERDIDI A pretium B. precium C Tum pol Adelphasio tribuit Ritschelius ambigua extra pretium verba in contrariam partem interpretanti. In BCD spatia sunt: Milphioni dant FZ. Ancillae dedit Acidalius. Milphionis personam frustra Handius Turs. III p. 355 tuebatur, recte is quidem primam Anterastylin (quae praecipat v. 331) interpretatus, secundam ancillam, tertiam ipsam Adelphasium ego to leum etoleum B 333. Agor.] spat. CD

QUOAGIS#EGONEINAEDEMUENERIS#QUIDEO#UTUENEREM et in proprio v. PROPITIEM A Quo te (Quote B) agis BCD FZ. Quo agis te Ritschelius

Ad.] spatium BCD ego ne B in edem BCD¹. medem D¹

AGORASTOCLES

Quíd eo?

ADELPHASIVM

Vt Venerem própitiem.

AGORASTOCLES

Ého, an iratast? própitia herclest: uél ego pro illa spóndeo.

ADELPHASIVM

Quíd tu agis? quid míhi molestus, óbsecro?

AGORASTOCLES

Aha tam saeuiter. 335

ADELPHASIVM

Mítte amabo.

AGORASTOCLES

Quíd festinas? túrba nunc illíst.

ADELPHASIVM

Scio.

Súnt illi aliae, quas spectare ego ét me spectarí uolo.

AGORASTOCLES

Quí lubet spectáre turpis, púlcram spectandám dare?

ADELPHASIVM

Quía apud aedem Véneris hodiést mércatus meretrícus:

Eó conueniunt mércatores, íbi ego me ostendí uolo. 340

335. Nonius p. 510, 33: saeuiter pro saeue. Plautus in Poenulo: 'aha tam saeuiter' Saeuiter hinc excerpit gloss. Pl.: cf. Ritscheli Opusc. vol. II p. 235: idem vocabulum (etiam Trin. v. 1060 traditum) e Plauto adfert Priscianus G. L. III p. 71, 1

Agor.] spat. BCD Quideo C Adelph.] spat. BCD propiciem D
 334. Agor.] spat. CD EHOANIRATAST # PROPITIAHERCLEEST # UELEGOPRO-
 ILLASPONDEO A Totum v. Agorastocli tribuunt FZ. Ante Propitia et
 Vel spatia B cum A: ante Vel etiam CD, qui a Propitia notum versum
 incohant, ubi solita ratione pers. omittitur Ehon (om. an) CDZ. Eon F
 irata est libri cum A (est D², e D¹) Propicia B hercle est libri cum A, nisi
 quod herche B 335. Adelph.] spat. BCD Q G I G I incertae. S . . . D-
 (D incerta MIHIMOLESTUSORSECRE # AHATAMS- A agis Camerarius cum
 A ut videtur. ais B C D F Z molestus libri Agor.] spat. BCD
 Aha Nonius cum A. Ah B C D F Z seuter ex saeuiter ut rid. C. se-
 uiter D V. 330—340 ex altera rec. repetit Hasperus l. s. s. p. 304 (28)
 336. Adelph.] spat. BCD MITTEAMABO # QUIDFESTINAS # TURBA-
 NUNCILLIEST # SCIO A Agor.] spat. B: om. CD in c. principio
 illic est F. illi est BCDZ Adelph.] spat. CD 337. Sic A, nisi
 quod SPECTARI rel E) illic F) alie C) 338. Agor.] spat. CD
 QUILIBETSPECTARE/rel I TURFIS#LCHRAMSPECTANDAMDARE A pul-
 chram B C D F Z 339. Adelph.] spat. CD Sic A, nisi quod AEDEM et
 HODIEEST Quid F) edem C. edem B hodie est B C D F Z 'Fortasse
 transponendum hodie mercatus' Ritscheli 340. EOCONUENIUNTMER-

AGORASTOCLES

Ínuendibili mérci oportet últro emptorem addúcere:
 Próba mers facile emptórem reperit, tam étsi in abstrusó sitast.
 Quíd ais? quando illi ápod me mecum cáput et corpus cópulas?

ADELPHASIVM

Quó die Orcus Áccherunte mórtuos amíserit.

AGORASTOCLES

Súnt mihi intus néscio quot nummei aúrei lympháticos. 345

ADELPHASIVM

Déferto ad me: fáxo actutum cónstiterit lymphaticum.

MILPHIO

Béllua herclest.

CATORESIBIMEOSTENDIUOLO A ibi med duce A dubitanter Ritschelius

341. Agor.] spat. CD INUENDIBILI(vel min. prob. E)MERCII(ITEM)OPOR-
 TETULTROEMPTOREMADDUCERE A Inuendibili merci Bothius cum A. In-
 uendibili merce CDFZ. Inuendibilem ers B 342. PROBAMERSFACILE-
 EMPTOREMREPERITTAMETSIINOCCUL et in proprio v. TOSITAST A proba
 mers D¹. probamers D¹ mers etiam BCD. merx FZ. cf. Ritschelius Opusc.
 vol. II p. 656 reperit Pylades cum A. repperit BCD FZ tametsi
 FZ cum A. tarem ē et si B. tarem est et si CD in abstruso sita est
 D¹ FZ. in abstrusos ita est B. in (post n pars vel o vel n litterae eras. C)
 abstruosos (a ex u D) ita est CD¹. in A glossema est simile ut in Acci v. 462
 Ribb. 343. QUIDAISTUQUANDOILLI(vel E)APUDMEMECUMCAPUTETCPALLAS
 (litteris PUT et CPA incertissimis) A, ubi errasse librarium in fine versus
 vel duplex illa L, de qua dubitari omnino nequit, indicio est Quid ais?
 Guyetus. Quid ais tu libri illi om. F, Lachmannus apud me om.
 Bothius Quid ais? tu quando illi apud me copulas mecum caput Rit-
 schelius 344. Adelph.] om. D initio versus QUODII(vel min. prob. E)-
 ORCUSACHAERUNTE(vel I)MORTUOSAMISERIT A orchus BF. horcus Z
 Accherunte Hermannus ad Eur. Hec. v. 1, Ritschelius duce A, Koenig
 Quaestt. Plaut. a. 1883 p. 5. ab achaerunte B. ab a heronte C. ab ahe-
 ronte D. ab acheronte FZ amiserit Z cum A. amiseris BCD.
 emiserit F, quidam Lambini 345. Agor.] om. CD sine spatiis SUNT-
 MIHINESCIOQUODNUMMEIAUREILYMPHATICI sine intus A Sū C quot
 D¹ FZ. quod BCD¹ cum A nummi BCD FZ. nummuli Geppertus
 lymphati ci C 346. Person. om. CD in princ. versus: Milphioni dant FZ:
 corr. Dousa Expl. IV 1 Sic A, nisi quod ME et LYMPHATICUM De-

ferio C ac tūtum C 'Ceterum ad hos quoque versus 345 et 346,
 qui parum commode hic inferuntur, nescio an eae turbae pertinuerint
 quae mox ingruunt in hanc scaenam' Ritschelius 347. Milphio]
 om. CD (uterque in v. principio) FZ: corr. Dousa BELLULAHERCLE-
 EIDIIRECTEINMAXUMAMMALAMCRUCEM A Belua F, Seyffertus Phi-
 lol. vol. 29 (a. 1870) p. 403. Bellula reliqui cum A, Brixius Nov.
 ann. vol. 101 (a. 1870) p. 762, versum Agorastocli tribuens et post
 v. 348 collocans, v. autem 349 Anterastyli adsignans hercle est
 Pylades. hercle libri cum A. hercle es cum Guyeto Luchsius Stu-

AGORASTOCLES

Eí dierecte in máxumam malám crucem.

MILPHIO

Quám magis adspectó, tam magis nimbátast et nugaé merae.

ADELPHASIVM

Ségrega sermónem: taedet.

AGORASTOCLES

Áge sustolle hoc ámiculum.

ADELPHASIVM

Púra sum: compérce amabo me átractare, Agorástocles. 350

AGORASTOCLES

Quíd agam nunc?

ADELPHASIVM

Sei sápias, curam hanc fácere conpendí potes.

348. *Isidorus Orig. XIX 31, 2*: nimbus est fasciola transversa ex auro assuta in linteis, quod est in fronte feminarum. *Plautus*: 'quo magis . . . nimbata est' 350. *Festus Pauli p. 60, 5 (inter glossas Plautinas)*: comperce pro compesce dixerunt antiqui. *Bacch. v. 463* compesce in codd. est

demundi Stud. vol. I p. 19 Agor.] pers. om. ABCD sine spatiis
I die recte B. Idie recte CD im maximam B ut v. 52. in-
maximam C. in maximam DFZ 348. Milphio] om. CD in principio
versus Sic A, nisi quod ASPECTO et ESTNIMBATA quo magis eam
aspicio *Isidorus* atspecto B. aspecto CDFZ cum A nimbata est
Isidorus. est nimbata (nimbata B) libri cum A. est lymphata *Weisius*
nuge BC mere C 349. Adelph.] pers. om. CD in versus principio
Sic A, nisi quod SUSTOLLE Segregas ermonem B taedaet
B. tedet CDZ Agorastoclis pers. restituit *Camerarius*. spat.
ABCD. Milphioni dant FZ hunc F amicultum C To-
tum versus Agorastocli tribuit *Bothius* V. 350—400 eo ordine
edidimus qualem libri exhibent: quos esse turbatos cum iam *Meursius*
Exerc. c. 3 censuisset (sic transponens 350—359. 370—372. 360—363.
374. 365—369. 373. 364 et de reliquis tacens) *Ritschellius* sic trans-
posuit: 350. 352. (Quid? ego non te attractem? quid ais e. q. s.).
353. 354. 359—364. 357. 358. 355. 356. 370—373. 375. 376. 377—380.
368—369. 365—367. 381—399. 374 et sic *Geppertus*: 350—359. 370
—372. 360—363. 374. 364. 373. 376. 377. 378. 379. 380. 375. 368.
369. 365—367. 381—400. Nos quemadmodum turbas expediendas pu-
temus in praefatione diximus 350. Adelph.] pers. om. CD in principio
versus Sic A comperta CDFZ attractare F. attrectare BCDZ
agorasto cles C 351. Agor.] pers. om. CD in principio versus Sic A,
nisi quod FACERE et POTEST Adelph.] sic 'quidam libri' *Lambini*. Milph.
cum FZ edd. *Gronovio* priores omnes. Spat. BCD cum A SEI A.
Si reliqui (Sisapias C) compendi BCD FZ potes FZ. potest reliqui

AGORASTOCLES

Quíd? ego non te cúrem? quid ais, Mílphio?

MILPHIO

Ecce odiúm meum.

Quíd me uis?

AGORASTOCLES

Qur mi haéc iratast?

MILPHIO

Qúr haec iratást tibi?

Qúr ego id curém? nam qui istaec mágis meast curátio?

AGORASTOCLES

Iam hércle tu perísti, nisi illam míhi tam tranquillám facis 355
 Quám mare olimst, quóm ibi alcedo púllos educít suos.

356. *Priscianus G. L. II p. 205, 23*: in 'o' correptam, quam ta-
 men ueteres frequenter producunt, latina sunt et, si feminina fuerint g

cum A V. 352—354 insiticii visi Guyeto 352. Hunc v. in B ex-
 cipi versu 218 supra dictum est ad v. 217 Pers. om. CD in principio
 versus Sic A, nisi quod NUNC Quid? ego pro Quid ego Bothius
 non te Bothius. nunc te BCD cum A. nunc F'Z. non Acidalius
 Quid ais Acidalius cum A, Lomanus p. 54. Quid agas BDZ. Quid
 agam F'. Quid agis Camerarius Quid ais id curem (v. 354)
 om. C, sed ut in ima pagina cum signo huc revocante scripta haec sint:

Quid me//uis (t er. Sequ. spat.) cur mihi hec (h e corr.) irata
 est cur hec mihi irata est

Cur ego id curē namq' istaec (in contextu supra istec) magis mea
 est curatio

Mil.] spat. BD 353. QUIDMEUIS#Q(vel C)URMIHIHAEC . . . TAST#QUR-
 HAECIRATAESTTIBI A, incertis eis quae inter C et # alterum enotamus

Agor.] spat. CD Qur B. Cur CDFZ mibi libri cum A
 hec B. hec C irata est BCD FZ Milphionis personam exhibent
 F'Z. om. sine spatio BCD Qur B cum A. cur CDFZ hec B.
 hec C irata est tibi B cum A. mihi irata est CD. tibi irata est FZ
 tibi irata haec siet Ritscheliu. tibi haec irata sit Beckerus Studemundi
 Stud. vol. I p. 200 354. Q(vel C) M(dubia)NAMQUE

ISTAECMAGISMEASTCURATIO A Qur B. Cur CDFZ curem? nam
 qui Ritscheliu. curem nam? qui Bothius. curem namque libri, nisi quod
 namquae B istec C alt. loco. istec D mea est BCD. tua est sine
 interrogatione F'Z: fortasse vere. mea est sine interrogatione defendit
 Spengeliu Plaut. p. 17 et alia ratione Umpfenbachiu Philol. vol. 32
 (a. 1873) p. 367 sq. curacio B 355. Agor.] om. CD in principio

versus IAMHERCLETUPERISTIS(S incerta)NISIILLAMMIHITAMTRANQUIL-
 LAMFACIS A hercule B tuperisti nisi D. tu periisti nis F'

356. Sic A, nisi quod cum et ALCYO olim est BCD F, Priscianus. est olim
 Z quom B. cum CDFZ cum A et Prisciano alcedo Z ex Prisciano,
 Fronto. alyeo B (alcyopullos) cum A. halcyon Isidorus. alycio CD.
 alycone F' educit A F'Z, Priscianus, Isidorus. seducit BCD. educat
 vel educet libri Prisciani aliquot

MILPHIO

Quíd faciam?

AGORASTOCLES

Exorá, blandire, pálpa.

MILPHIO

Faciam sédulo:

Séd uide sis, ne tu óratorem hunc púgnis pectas póstea.

AGORASTOCLES

Nón faciam.

ADELPHASIVM

Non aéquos in me es: séd morare et mále facis.
 Béne promittis múlta ex multis: ómnia incassúm cadunt. 360
 Líberare iúrauisti me haúd semel, sed céntiens:

uel d antecedentibus, mutant o in 'i' et accepta 'nis' faciunt geneti-
 tium, ut alcedo, alcedinis. Plautus in Poenulo: 'quam . . . suos',
 unde sua hausit Osbernus p. 10. Glossas quae ad alcedo spectant
 attulit Loerius Prodr. p. 272, qui ad hunc Plauti versum ibidem refert
 Isidori Orig. XII 7, 28 haec: halcyon pelagi uolucris dicta, quasi
 oceanea, eo quod in hieme in stagnis Oceani nidos facit pullosque
 educit: qua excubante fertur extento aequore pelagus silentibus uentis
 continua septem dierum tranquillitate mitescere et eius fetibus educan-
 dis obsequium ipsa natura rerum praebere. Eodem spectat Fronto
 p. 225 N.: mare ipsum aiunt, ubi alcedonia sint, fieri feriatum. An
 alcedo cum pullis suis tranquillo otio dignior est quam tu cum
 tuis liberis? 357. Nonius p. 104. 7: expalpare, elicere. Plautus
 Poenulo: 'quid . . . expalpa'

357. Sic A. nisi quod EXORA et SEDULO Milphio] spat. CD
 Agor.] spat. BCD xora B palpa A. expalpa reliqui cum Nonio. qua
 scriptura adscita fortasse Exora, exblandire, expalpa scribendum erit
 Milphio] om. BCD sine spatiis 358. SET min prob. DUIDENISNETUORA-
 TOREM HUNC PUGNISPECTAS OMNIA A uidet is B. uidetis D metuoratore
 C. ne tuoratore D pugnis pectas Camerarius cum A. pugni spectas
 BC / g ex n. D. pugnis plectas FZ 359. Agor.] om. CD in principio reus
 NON FACIAM # NON AEQUOS IN ME ESSET MORARE / et I ET MALE FACIS A
 Adelph.] spat. BCD Non aequos in me es: sed Spengelinus Plant.
 p. 14 cum A. non aequius in me esset BD. non ae cuius in me esset
 C. eamus nunc etiam FZ Nos eamus, nunc etiam morare. Agor.
 Male facit Camerarius et sic interpungens: eamus. nunc etiam morare?
 Lambinus. Nos eamus nunc. etiam morare? malefacis Acidalius.
 Mil. Non? aequius in me sit. Agor. morare. Adelph. i. male facis
 Bothius. Milphio. Non aequom in me esset: te morare et male facis
 Geppertus malefacis C 360. Adelph pers. praem. FZ: om. Pylades, Aci-
 dalus Sic A, nisi quod INCASSUM CADUNT ex multis C multa ex
 multis: omnia Z cum pedisequis. Kampmannus de EX praep. p. 21.
 multa, ex multis omnia Gulhelms Quaest. c. 1, Bentleius 361. Sic
 A, nisi quod pers. spat. ante SED Liberaret CD iura uis te BCD
 sed centiens Camerarius cum A. sedent lens B. sed deciens CD.

Dúm te exspecto, néque ego usquam aliam míhi paraui cópiam,
Néque istuc usquam appáret. ita nunc séruio nihiló minus.
Í, soror. abscéde tu a me.

AGORASTOCLES

Périi. ecquid ais, Mílphio?

MILPHIO

Méa uoluptas, méa delicia, méa uita, mea amoénitas, 365
Méus ocellus, meúm labellum, méa salus, meum sáuium,
Meúm mel, meum cor, méa colustra, méus molliculus cáseus.

AGORASTOCLES

Méne ego illaec patiár praesente díci? discruciór miser,
Nísi ego illum iubeó quadrigis cúrsim ad carnificém rapi.

MILPHIO

Nóli, amabo, súscensere eró meo causá mea. 370

365. *Gellius N. A. XIX 8, 6*: quando Plautus, linguae latinae decus, deliciam quoque ἐνικῶς dixerit pro deliciis: 'mea' inquit 'uoluptas, mea delicia' *Nonius p. 100, 19*: delicia, numero singulari: quod aut rarum est aut singulare. Plautus: 'mea uoluptas, mea delicia' 367. *Grammaticus de dub. nom. (Gr. l. V p. 576, 1)*: colustrum generis neutri, ut Martialis . . . et Plautus (*fort. cum Keilio*: sed P. generis feminini): 'meum mel, mea colustra'

sed decies FZ V. 362 sq. del. *Langrehr de Plauti Poenulo p. 19*

362. Sic A, nisi quod NEQ·EGO exspecto BCD ego Geppertus cum A. om. libri praeter A aliam usquam Bothius 363. Sic A, nisi quod APPARET et SERUIONIHILLO usquam ex usquem B nihil ominus CD

364. Sic A, nisi quod AISMILPHIO Ante Isoror (ita C) spat. CD ame C Agor.] pers. om. BCD sine spatiis ecquid Bothius cum A. ec quid B. eo quid CDZ. eho quid F, Camerarius ais Geppertus cum A. agis reliqui. Cf. *Fleckeisenus Exerc. Pl. p. 18*

365. Milphio] spat. CD Sic A, nisi quod MEAEDELICIAE et AMOENITAS mea delicia F, *Gellius et Nonius*. meae deliciae BZ cum A. me deliciae C. meae delitiae D meauita D amenitas D. amenitas B 366. Sic A, nisi quod OCULUS et spat. ante MEUMSAUIUM suauium F 367. MEUMMEL#MEUMCORMEACOLUSTRAMEUSMOLLICULUSCASEUS A meum mel] meum mei B colustra BF cum A et scriptore

de dub. nom. collustra CDZ. colostra Taubmannus meum mel mea colustra grammaticus de dub. nom. molliculus ex colliculus B caseus ex cases D 368. Pers. om. CD in versus principio MENE EGOPRAESENTEPATIARILLAECDICIDISCRUCIORMISER A Me ne B illec CD paciar B presente BC Men praesente ego illaec patiar Bombe de abl. abs. p. 34 praesente illaec patiar Guyetus fortasse recte discrutior CD

369. NISI EGO ILLUM IUBE O QUADRIGIS CURSIM AD CARNIFICEM RAPI A quadragis C carnificem libri cum A 370. Milphio] pers. om. CD Sic A, nisi quod NOLI succensere D⁴ ere C iam ero meo rel iam meo ero *Muellerus Pros. Pl. p. 565* causam B

Égo faxo, si nón irata es, aés nimium pro té dabit
 Ác te faciet út sis ciuis Áttica atque líbera.

ADELPHASIVM

Quín abire sínis?

MILPHIO

Quin, tibi qui béne uolunt, bene uís item?
 Si ánte quid mentítust, nunciám dehinc erit ueráx tibi.
 Síne te exorem, síne prehendam aurículis, sine dem sáuium. 375

ADELPHASIVM

Ápscede hinc sis, sýcophanta pár ero.

371. EGOFAXOSINONIRATAES(ES *incertae*) IU(vel A)MPROTE DABIT
A ita, ut in lacuna MUNIC (2 litt. etiam O, 4 T vel E, 5 G vel B esse possunt) scriptum esse videatur Ego faxo si non irata es *membranae Turnebi Advers. XV 6: item BCD, nisi quod sino nirata B, siñ irata D.* Adelph. Ego faxo sine. Milphio. Irata es FZ, *Muretus Var. lect. XVII 17.* Si non ego faxo irata es *Gronovius* aes nimium (vel is nimium) *Rostius Opusc. p. 182: cf. Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868) p. 458.* nin nium B, *Turnebi Adv. XV 6 membranae (ninnium), ubi quid lateat nescimus.* nimium CD et cum irata es constructum FZ. In A quid fuerit dubium. nimium, argentum *Camerarius.* numulum *Turnebus.* nihilum non *Geppertus.* 'Fuit cui nummum satis vel nimis nummum in mentem veniret' *Ritscheli* aes pro te nimium dabit *Muellerus Pros. Pl. p. 585* prote B V. 372—373 ut *insiticios Guyetus notavit* 372. ATQUETE FACIET UT SI (min. prob. E) E(vel I) SCIUIS ATTICA ATQUE LIBERA A Ac *Bothius.* Atque libri cum A Atque faciet *Spengelius Plaut. p. 78* seis *Braxius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 769* 373. Adelph.] om. CD in versus principio QUINAR- (min. prob. D) IRESINIS # QUINTIBI QUI BENE UOLUNT BENE U- (ENEU *incertae*) A Quin adire sinis qui lu tibi qui B. Quin adire sinis qui ui tibi (spat.) qui D, nisi quod abire et uis D⁴. Quin adire sinus qui (spat.) tibi (spat.) qui C. Quin abire sinis. quid uis tibi qui F'Z nolt pro uolunt *Bothius* bene uis item *Turnebus Adv. XV 6.* bene /// (u cr.) uisitem (s ex u) C. bene uisitem BD, quod *Bothio placuit.* bene uisitem FZ, *Muretus Var. lect. XVII 17.* bene usui ent *Pistoris.* benefici sient *Lipsius Epist. I 15* 374. Person. Milphionis praemittit B Sic A, nisi quod TIBI Siante C quidem entitus sit B. quidem mentitus sit CD FZ (mentibus). quidem mentitus est *Camerarius.* quidem mentitust *Bothius* nunc iam libri. at iam vel at nunc *Ritscheli* dehinc (c s. v.) D erit uerax m. 2 ex uerax erit D mentitus est, dehinc uerax tibi erit nunciam *Muellerus Pros. Pl. p. 107* V. 375—376 hoc ordine A, inverso reliqui: rerum perspexit sine libris *Lomanus p. 58* 375. Sic A, nisi quod AURIS et SAUIUM Milph. Sine FZ prehendam BCD F' cum A. te prendam Z auriculus C sanium B. suauium F' 376. Adelph.] om. CD in principio versus Apscede hinc B cum A. Aspice dehinc CD. Abice te dehinc F' et, nisi quod Abiice, Z. Abige te hinc *Bothius* sycophanta par ero. Milph. At scin *Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 279.* SYCOPHANTAPARERO # ATSCIN

MILPHIO

At scin quómodo?

Iam hércle ego faciam plórantem illum, nísi te facio pró-
pitiam;

Atque hic ne me uérberetum fáciat, nisi te própítio,

Mále formido: nóui ego huius móres morosí malos.

Quam ób rem amabo, méa uoluptas, síne te hoc exorárier. 380

AGORASTOLES

Nón ego homo trióboli sum, nísi ego illi mastígiae

Éxturbo oculos átque dentis. ém uoluptatém tibi:

Ém mel: em cor: ém labellum: ém salutem: em sáuium.

A. sicophanta parero at sin *BCD*, nisi quod pareo *C*, scin *D*⁴. sico-
phanta. Milph. parero. Adelph. at scin *F* et, nisi quod par eo, *Z*:
quod Rostio *Opusc. p. 141 placuit*. pareo. Agor. at scin *Bothius*. sy-
cophanta. Milph. Parebo. at scin *duce Scioppio Susp. lect. IV 15 Ritsche-*
lius 377. IAMHERCLEEGOFACIAMPLORATILLUMNISITEFACIO AM

A hercle *Bothius cum A. hercule (ex hercle C) raro exemplo BCD FZ*
nisi te in ras. *C* facio propitiam *Camerarius cum A. propitiam*

facio reliqui, nisi quod propiciam *BCZ 378. ATQ: HICNEMEUERBER-*

ETILLUMFACIATNISITEPROPI— A me ne libri praeter A uerberetum
faciat scripsimus. uerberet illum faciat *BCD* (neuerberet) cum A. uerberet

illud faciat *FZ, Leidensis academicus: unde hanc constructionem uerberet*
(illud faciet, nisi te propitio), Male formido *Muretus l. s. s. et Acidalius com-*

menti sunt. uerberalem faciat *Ritschellius duce glossa novicia (Onomastici*
Vulcan. p. 160 uerberalis: μαστιγία (sic pro μαστιγίας), quae ad Aul.

v. 633 corruptam lectionem uerberalissime spectat. uerberabilem fecit
Gronovius. uerberet, hilum faciat Scaliger, ilum in 'v. c.' esse testans.

uerberillum faciat *Bothius olim, uerbered hillum f. idem postea. In uer-*
beretillum latere voc. ridiculam suspicatur Fleckeisenus Nov. ann.

vol. 61 (a. 1851) p. 38. ueruecillum faciat Geppertus propicio Z

379. Sic A, nisi quod MOROSMALOS mores morosi malos *Camerarius.*
mores moros i malos *B. mores mores malos CD. mores malos FZ.*

mores morose malos *Salmasius. mores moros et malos Guyetus, Bothius*
falso de B testimonio Scioppii confisus 380. QUAMOBREMMEAULUPTAS-

SINEHOCEXORARIER A Quam obrem *C. Quamobrem D me B*

te hoc *Ritschellius, Geppertus: cf. Ritschellius Nov. exc. p. 38, Muellerus*
Pros. Pl. p. 735 et Nachtr. 116. HOC A. te reliqui. ted Guyetus,

Bergkii Beitr. p. 51. tu te Umpfenbachius Melet. Pl. p. 29 a in
exorarier e corr. B 381. Agor.] spat. CD Sic A, nisi quod

EGOILLIMASTIGIAE triobiliⁿ *C illi mastigiae ras. ex ///// s /////tes*
C 382. Sic A, nisi quod ATQ: DENTE(vel I)S et TIBI ex turbo D adque B

dentes *BCDFZ hem FZ uolumptatem C 383. Sic A, nisi*
quod MEL et spat. ante EMSALUTEM Hem constanter hoc versu CDFZ

labellum] colostram *Bothius. uoluptatem Muellerus Pros. Pl.*
p. 570 saulum B

MILPHIO

Ímpias, ere, te: óratorem uérberas.

AGORASTOCLES

Iam istóc magis:

Étiam ocellum addam ét labellum et línguam.

MILPHIO

Ecquid faciés modi? 385

AGORASTOCLES

Sícine ego te oráre iussi?

MILPHIO

Quó modo ergo orém?

AGORASTOCLES

Rogas?

Síc enim dicerés, sceleste: huiús uoluptas, te ópsecro,
 Huíus mel, huius cor, huíus labellum, huiús lingua, huius sáuium,

384. *Donatus ad Hec. prol. II v. 1: orátor ad uos uenio] orato-*
rem audire oportere ius gentium est: oratorem non licet iniuriam pati
... Plautus: 'impias ... uerberas'

384. Milph.] spat. CD Sic A, nisi quod IMPIASERE et ISTOC
 Impias ere te B cum A, Turnebus Adv. XV 6. Impia secreta
 CD, Donatus. impie siccine Z. impie sic F. impias herile ret. cod.
 Scaligeri, unde is Impiasti te Agor.] pers. om. B, item in r.
 principio CD 385. ETIAMOCELLUMADDAMETLABELLUMLINGUAM#-
 ECQUIDFACIESMODI A Et iam BC, et sic scribebatur ante Bothium
 addas FZ labellum] nasellum Guyetus et ante linguam om. A,
 unde lingam Schmidtus de demonstr. pron. form. p. 62 tenellam
 linguam Geppertus Milph. pers. add. Camerarius. spat. B cum A: om.
 FZ, in principio v. CD ec quid B. eo quid CDZ. eho quid F
 facias Z modo F. malo Z 386. Sic A, nisi quod EGO pro
 ERGO Siccine F orares BC. oratores D. orare FZ cum A
 Pro Milph. et Agor. personis spat. BCD quomodo B 387. Sic
 A, nisi quod SIC et HUIUSVOLUPTAS sceleste, st e corr. C. sce-
 leste, eri huius Muellerus Pros. Pl. p. 565 obsecro libri praeter
 A V. 388—391 tractat Schmidtus de dem. pron. form. p. 62 sqq.,
 qui v. 388 sq. tales esse vult: Huius deliciae, huius salus, huius uita,
 huius festiuitas || Huius mel, huius cor, huius ocellus, huius labellum,
 huius sauium 388. HUIUSMELHUIUSCORHUIUSLABELLUMHUIUSLINGUA
 et in proprio versu HUIUSSAUIUM A huiusce Geppertus salum B.
 suauium F V. 389 sq. tales sunt in A:

HUIUSDELICIAEHUIUSSALUSAMOENAHUIUSFESTIUITAS

DVLCICVLVSCASEVS

HUIUSCORHUIUSSTUDIUMHUIUSSAUIUMMASTIGIA

tales autem in B:

Huius colustra huius salus amoena huius festiuitas

Huius colustra huius dulciculus caseus mastigia

Huius cor huius studium huius sanium mastigia

Huíus delicia, huiús salus amoéna, huius festíuitas,
 Huíus colustra, huiús dulciculus cáseus, mastígia: 390
 Ómnia illa, quae dicebas túa esse, memorarés mea.

MILPHIO

Ópsecro hercle té, uoluptas húius atque odiúm meum,
 Húius amica mámmata, méa inimica et máleuola,
 Óculus huius, líppitudo méa, mel huius, fél meum,
 Vt tu aut huic iráta ne sis, aút, si id fieri nón potest, 395
 Cápias restim ac té suspendas quóm ero et uostra fámilia.
 Nám mihi iam uideó propter te uíctitandum sórbilo,

393. *Nonius* p. 137, 19: mammeata, mammosa. Plautus in Poenulo: 'cuius amicam mammeatam'

in hanc autem speciem breuiati in CDFZ:

huius colustra (collustra Z) huius dulciculus caseus

Mastigia huius cor huius studium huius sanium mastigia

E tribus illis qui in B sunt, primum cum CDFZ omittebat Camerarius, tertium delet Angelius, itemque Acidalius. Extremum e cod. Schobingeri talem Goldastus protulit: Huius iecur, huius stndium, huius flagrum, mastigia, e duobus extremis hunc Bothius effecit: Huius cura, huius studium, huius dulciculus caseus, mastigia 389. Dedimus ex A, nisi quod cum Gepperto, qui Huius delicia, huiusce, scripsimus delicia contra libros omnes 'Dubito num salus amoena Plauti sint, qui scripsit fortasse: Huius ocellus, huius salus, huius uita, huius festiuitas' Ritschclius 390. Dedimus ex B 391. Sic A, nisi quod DICEBAS et ESSEEA que C esse Guyetus. esse ea CFZ (et, nisi quod ea s. v., D) cum A. esse eam B. ea sine esse Reizius, Muellerus Nachtr. p. 64 392. Pers. om. CD in versus principio Sic A, nisi quod TE et EIUS (vel min. prob. HUS) et ATQ: Obsecro BCD FZ uoluptas (tas in ras.) C. adque B 393. HUIUSAMICAMAMME(vel I)ATAMEAINIMICAETMALEUOLA A Huius amicam ammiata B. Huius amica mammiata C (amica ex amicā) D. cuius amicam mammeatam Nonius. Huius amica F. mammata ascripsit Scaliger. H. a. nimis amata Ussingius inimica (ni ex m) C male uola B Ceterum hunc v. in suspicionem vocat Schmidtius l. s. s. p. 65 394. OCULUSHUIUSLIPPITUDOMEAMELHUIUSFELMEUM A Oculus Camerarius cum A. Oculos BC. Oculo D. ocule FZ eius F lippitudo D⁴. leppitudo BC. lepitudo D¹ 395. UTTUHUICIRATANE-SISAUTSIIDFIERINONPOTEST A Ut tu aut huic (vel Huic uti tu) Ritschclius Proleg. p. CLXXIV. Ut tu huic libri cum A. Ut tute huic Bothius 396. Milphioni continuant CD, Guyetus: Adelphasio tribuunt FZ CAPIASRESTIMACTESUSPENDASCUMEROETUOSTRAFAMILIA A suspensas B. suspende F quom pro cum solus B (quomero) uostra omnes cum A 397. Milph. praem. DFZ NAMMIHIAN-(vel min. prob. M)UIDEOPROPTERTEUICTITANDUMSORBILO A Hem mihi FZ uideo sup. scr. B. uideo (uid ex parte in ras. ut vid.) C tete Bentleyus in Ter. Adelph. IV 2, 52 sorbillo F'

Ítaque iam quasi óstreatum térgum ulceribus géstito
Própter amorem uóstrum.

ADELPHASIVM

Amabo, mén prohibere póstulas
Né te uerberét magis, quam ne méndax me aduorsúm siet? 400

ANTERASTYLIS

Áliquid huic respónde amabo cómmode, ne incómmodus
Nóbeis sit: nam détinet nos dé nostro negótio.

ADELPHASIVM

Vérum. etiam tibi hánc amittam nóxiam unam, Agorástocles:
Nón sum irata.

AGORASTOCLES

Nón es?

ADELPHASIVM

Non sum.

AGORASTOCLES

Da érgo, ut credam, sáuium.

ADELPHASIVM

Móx dabo, quom ab ré diuina rédiero.

AGORASTOCLES

I ergo strénue. 405

ADELPHASIVM

Séquere me, sorór.

AGORASTOCLES

Atque audin?

398. Sic *A*, nisi quod ITAQUE et OSTRE(vel I)ATUM et GESTITO Itaque] Atque *Ritscheli*us. Ita ego *Ussingius* 399. Sic *A*, nisi quod UESTRUM sine spatio post eam vocem uestrum libri omnes *Adelph.* Amabo *FZ.* amabo sine spatio *BCD* cum *A* membro hibere *B* 400. Sic *A*, nisi quod ADUERSUM Nete *BD* 401. *Anter.*] om. *CD* in principio versus *Mil.* amabo *Z* Sic *A*, nisi quod INCOMMODUS (min. prob. -DI) ne incommodis *B.* neincommodis *C* 402. Sic *A* Nobis libri praeter *A* nostro de *Bothius* 403. *Adelph.*] spat. *CD* Sic *A*, nisi quod ETIAM Verum etiam (et iam *B*) sine interpunctione ante *Acidalium*. Verum est *F.* Verum enim *Geppertus*. Verum. iam *Langenus* p. 116: at cf. *Brixius* *Nov. ann. vol. 123 (a. 1881) p. 49* hanc post noxiam collocat *F* admittam *FZ.* remittam *Saracenus*. dimittam 'alibi legi' *Pius* scribit: cf. *Most.* v. 1169 agorastodes *B* 404. *Pers.* spat. praecedit in *BCD* Sic *A*, nisi quod omittit spat. ante NONSUM alterum et SAU- (fort. IŪ) in fine Non sum arata || Non sum irata # Non *B* *Agor.*] spat. *BCD* *Adelph.*] spat. *BCD* *Agor.*] spat. *B*: om. *CD* in versus principio suaium *B* 405. *Adelph.*] spat. *CD* Sic *A*, nisi quod DIUINAREDIERO cum *CDFZ* diuinare diero i sine spat. *B* diuina (u ex n) (! *Agor.*] om. *CD* in principio versus 406. *Adelph.*] spat. *BCD* Sic *A*, nisi quod ETIAM Seque *B* *Agor.*] spat. *CD* Adque *B* audi *C*

ADELPHASIVM

Étiam.

AGORASTOCLES

Veneri dícto

Múltam meis uerbeís salutem.

ADELPHASIVM

Dícam.

AGORASTOCLES

Atque hoc audín?

ADELPHASIVM

Quid est?

AGORASTOCLES

Paúcis uerbis rém diuinam fácito. atque audin? réspice.

Réspexit. itidem édepol Venerem crédo facturám tibi.

AGORASTOCLES. MILPHIO

AGORASTOCLES

Quid núnc mi es auctor, Mílphio?

MILPHIO

Vt me uérberes 410

Atque aúctionem fácias. nam inpuníssume

Tibí quidem hercle uéndere hasce aedís licet.

Adelph.] om. FZ. spat. BCD et iam B Agor.] spat. B: om. CD in principio versus: item om. FZ audin, etiam Veneri ante Camerarium, audin etiam, Veneri Camerarius. audin etiam? Veneri Lambinus. audin? etiam Veneri Bothius Atque — audin etiam? — Veneri Weisius 407. MULTAMMEISVERBEISSALUTEM#DICAM#ATQ:HOCAUDI#QUIDEST A multam D⁴. multa BCD¹ uerbis libri praeter A Ad.] spat. BCD Agor.] om. CD in princ. v. audin Ritscheli. audi libri cum A Adelph.] om. BCD sine spatiis 408. Agor.] spat. B: om. sine spatiis CD Sic A, nisi quod REM et ATQ: AUDIN 409. Sic A, nisi quod ITIDEM Adelph. Respexi. Agor. Idem cod. Rover. Lipsii Ant. lect. II 19 respexisti. idem Bentleius itidem Bothius cum A: idem reliqui pol libri praeter A Ad. Respexi te. Ag. Idem Reizius facturam ex fuctaram C tibi Agorastocles milphio. eadem versui continuata B et sub his nominibus ADOLESCENS. SERVVS.

Act. I sc. 3 AGORASTOCLES MILPHIO A: de B cf. ad v. 409. AGORASTOCLES·A·MILPHIO·S. D³. om. C spat. relicto unius v. Etiam in hac scaena personarum notas om. omnes C, quod non semper iterum commemorabimus 410. Ag.] A. D³. nihil C Sic A, nisi quod MIHLAUCTORES uid cum sp. init. C nunc mihi es BCDZ. mihi nunc es F autor F Mi.] spat. CD 411. Sic A, nisi quod FACIASNAMINPUNISSIME inpunis sume B. impinis sume C 412. Sic A, nisi quod UENDERE et AEDI(vel E)S

AGORASTOCLES

Quid iám?

MILPHIO

Maiorem pártē in ore habitás meo.

AGORASTOCLES

Supérsede istis uérbis.

MILPHIO

Quid nunc ueís tibi?

AGORASTOCLES

Trecéntos Philippos Cóllabisco uílico

415

Dedi dúdum, priusquam me éuocauistí foras.

Nunc ópsecro te, Mílphio, hanc per déteram

Perque hánc sororem laéuam perque oculós tuos,

Per meós amores pérque Adelphasiúm meam

Perqué tuam leibertátem

MILPHIO

Em, nunc nihil ópsecras.

420

AGORASTOCLES

Mi Mílphidisce, méa commoditas, méa salus,

Fac quód facturum té promisistí mihi,

413. Agor.] spat. *CD* Sic *A*, nisi quod IAM et PARTEM Milph.] spat. *BCD* partem in ore habitas meo *Muretus Var. lect. XI 19, Lipsius Ant. lect. II 17 cum A.* parte minore habitas mea *BCD F et, nisi quod in ea, Z:* item *codd. Lambini, vetus membrana Turnebi Adr. XV 7 (partem)* 414. Agor.] spat. *BCD* SUPERSEDEISTISUERBIS#QUIDUEISNUNCTIBI *A* Superse de istis *D*¹. Supersæde istis *B*. Super se de istis *C*. Superse de istis *D*¹ Milph.] spat. *CD* nunc uis libri praeter *A* 415. Agor.] om. *B* sine spatio: item *CD* in principio versus TRECENTOSPHILIPPOSCOLLYBISCON . . . ICO (quadrat uil) *A* philyppos *D*. philippeos *Z* collabisco *BCZ*. colabisco *D*. collibisco *F* uillico *F* 416. Sic *A*, nisi quod DEDIDUM et EUOCAUISTI Dedi dudum omnes praeter *A* prius quam *C* euocauisti *Scaliger, Bothius cum A.* euocasti omnes praeter *A* 417. Sic *A*, nisi quod PER obsecro libri praeter *A* hanc ex hauc *C* dextram *Z* 418. Sic *A*, nisi quod PERQ: HANC Per que *C* Leuam p q' oculos tuos p q' meos amores p q' adei ex a m. 1 alphasium meam suo loco omissa in ima pagina collocat *C* Leuam *D* 419. PERQ: MEOS AMORES vel IS/PERQ: ADELPHASIUM MEAM *A* Per *Bothius*. Perque libri cum *A* Perque meum amorem *Langenus p. 109* adalphasium *C* ante corr. *Versum damnat Ussingius* 420. Sic *A*, nisi quod NIHIL *A* Perque ex Leuam p q' *C* libertatem libri praeter *A* Milph.] spat. *CD* hem *CDFZ* nihil om. *FZ* obsecras libri praeter *A* 421. Agor.] spat. *B*. om. *CD* Sic *A* milphi disce *B*. milphi (finis versus; in novo r.:) Disce *C* (milphi////, o er.) *D* 422. Sic *A*, nisi quod TE et MIHI te esse promisisti (pro misisti *B*. promisti *C*) libri praeter *A*. te esse promisti cum *C* *Scaliger et Guyetus, item Bentleius*. Verum sine *A* iam *Engerus*

Vt ego hunc lenonem perdam.

MILPHIO

Perfacile id quidemst.

I, adduce testis tecum: ego intus interim

Iam et ornamentis meis et sycophantiis

425

Tuom exornabo uilicum. propera atque abi.

AGORASTOCLES

Fugio.

MILPHIO

Meumst istuc magis officium quam tuom.

AGORASTOCLES

Egone, egone, si istuc lepide ecfexis,

MILPHIO

I modo.

AGORASTOCLES

Vt non ego te hodie

MILPHIO

Abi modo.

AGORASTOCLES

Emittam manu?

MILPHIO

I modo.

AGORASTOCLES

Non hercle merear

de pros. p. XIV 423. UTEGOHUNCLENONEMPERDAM#PERFACILEIDQUI—
A Ut ego ut hunc *CD*¹ (*alt. ut del. D*⁴) Milph.] *spat. CD* quidem
 est *BCDFZ* 424. Hunc v. *A* omittit I adducet estis *B*. Ad-
 ducet estis *CD*¹. Adduce testis *D*⁴. Adduc et testis *Z*. Abduce et
 testes *F* tecum tecum *C* 425. IAME(*vel I vel T*)ORNA . . . MEIS-
 ETSYCOPHANTIIS *A*, ubi lacuna *MTIS* aegre capit mi is *B* sico-
 phantiis *BD*. sicophantis *C* 426. Sic *A*, nisi quod TUUM et AT-
 QUE tuum libri uilicum *D*¹. uilicum *D*⁴. uilicom *B* adque *B*
 427. Agor.] *om. CD in r. principio* FUGIOMEUMESTISTUCMAGISOFFI-
 CIUMQUAMTUUM *A* Milph.] *spat. BCD. om. A* Meum est libri cum *A*.
 Meum *Ussingius* meum istuc magis officiumst *Ritscheli* tuum libri
omnes 428. Agor.] *om. CD in princ. versus* EGONEEGONE(*vel I*).
 SI~~vel E~~ISTUCLEPIDE(*vel I*)EFFEXIS#IMODO *A* Ego ne ego ne si *B*.
 Egone egone si *C*. Egone si *F*. Ego ne si *Z*: cf. *M. Warren American*
Journal of Philol. vol. II No. 5 p. 3. Egon edepol si *Geppertus*. Ego, ne ego,
 si *Umpfenbachius Mel. Pl. p. 54*. Ego ego ne si *Ussingius* ecfexis *Bothius*.
 et fexis *BCD*¹. et faxis *D*⁴*Z*. faxis *F*. effexis *Camerarius cum A*
 Milph.] *spat. BCD* imodo *C* 429. Agor.] *spat. BCD* Sic *A* Utnon
C te (*t e corr.*) hodie *C*. hodie te *Muellerus Pros. Pl. p. 664*
 Milph.] *spat. BCD* Agor.] *spat. CD* 430. Milph.] *spat. BCD*
 IMODO#NONHERCLEMEREAR#OH#UAH#ABIMODO *A* Sic *Ritscheli*
dubitanter. I modo non hercle me ream oh uah abi modo

MILPHIO

Oh — uah, ábi modo. 430

AGORASTOCLES

Quantum Áccheruntest mórtuorum

MILPHIO

Etiámne abis?

AGORASTOCLES

Neque quántum aquaist ín mari

MILPHIO

Abitúrun es?

AGORASTOCLES

Neque núbis omnis quántumst

MILPHIO

Pergin pérgerere?

AGORASTOCLES

Neque stéllae in caelo

MILPHIO

Pérgin auris túndere?

AGORASTOCLES

Neque hóc neque illud néque — enimuero sério — 435

B et, nisi quod a Non versum ordiuntur et meream iungunt, CD. Milph. I modo Non hercle meream. Ag. oh. Milph. uah abi modo FZ. Milph. I modo. Ag. Non hercle meream. ah. Milph. Vah, abi modo Camerarius. M. I modo A. Non hercle merear pro hoc M. Abi, abi modo Geppertus. merear oh Mi. Vah Ussingius 431. Agor.] spat. CD

Sic A, nisi quod ACHAERUNTEST ácherunt est BCD. ácheruntest FZ. ad Acheruntemst Fleckeisenus Exerc. p. 35. Acheruntist (ita Geppertus) cel Acherunteist (ita Koenig Quaestt. Plaut. p. 3 sq.) Ritscheliuss Mil.] spat. BCD

Et iam ne B. Etiam ne CD 432. Agor.] spat. BCD NEQ: QUANTUM-AQUASTINMARI(vel E) # ABITURUNES A Neq C aquaist post Pareum et Bentleium Lachmannus in Lucr. p. 195. AQUAST A. aqua est B. est aqua reliqui. aquai est Guyetus. aquae est Camerarius. aquarumst Muellerus Pros. Pl. p. 516 Hiatus excusat Lachmannus in Lucr. p. 195, vix recte. in marid Guyetus, Ritscheliuss Nov. exc. p. 78. in mari Milph. iam Muellerus Pros. Pl. p. 516 Mil.] spat. CD abiturusne es libri (abiturus ne BC) praeter A: corr. post Bentleium Lachmannus 433. Agor.] spat. BCD NEQUENUBISOMNIS(vel ES)QUANTUMST # PERGINC'PERGERE

A nubes omnes quantum est B. nubes quantum est CDFZ Milph.] spat. B. om. in princ. v. CD Pergin (erg in ras.) C pergin uero pergere (recepta librorum CDFZ scriptura, nisi quod nubis corrigit) Pylades perdere Acidalius 434. Agor.] spat. CD Sic A, nisi quod

AURES vel min. prob. AURIS stelle BC. stelle D in caelo C. in celo B. in celo D Milph.] spat. BCD pegin aures Z 435. Agor.] spat. B. om. in principio versus CD

Sic A, nisi quod HOC-NEQ: ILLUD neq C sec. loco illuc libri praeter A enim uero BCD

Neque hércle uero — quíd opust uerbis? quíppini?
 Quod úno uerbo — dícere hic quidueís licet —
 Neque hércle uero sério — scin quómodo?
 Ita mé di amabunt — uín bona dicám fide?
 Quod híc inter nos líceat — ita me Iúppiter — 440
 Scin quám? — uidetur. — crédin quod ego fábuler?

MILPHIO

Si néqueo facere ut ábeas, egomet ábiero.
 Nam istí quidem hercle orátionist Oédipo
 Opus cóniectore, quí Sphingi intérprés fuit.

AGORASTOCLES

Illic hínc iratus ábiit. nunc mihi caútiost 445

443 sq. *Priscianus* (Gr. l. II p. 272, 7): Oedipus, Oedipodis, quamuis Plautus ablatiuo casu ab Oedipo dixit pro Oedipode in Poenulo: 'nam isti... interpres fuit'

436. Sic A, nisi quod NEQUEHERCLE et OPUS et QUIPPINI *Spat. ante*
 Neque C quid *Agorastocli continuauit Camerarius cum CD. MIL.*
 Quid FZ 'Ceterum quibus modis hos qui sequuntur sermones Plautina
 arte si quid video parum dignos Milphionis et Agorastoclis personis dis-
 tribuendos Rostius putaverit, vide in eius Opusc. p. 142 sq.' *Ritscheli.*
similiter atque Rostius inter Agor. et Milph. v. 435—441 distribuit Gep-
pertus: versus 435 et 436 etiam Ussingius opust Pareus. opus si BCD.
 opus est FZ 437. QUODUNOUERBODICEREHICQUIDUEISLICET A *Par-*
vulum spat. ante quod D uerbo — dicere Bothius pro uerbo dicere
 quiduis (quid uis C) omnes praeter A 438. *Agor. pers. praem. F'Z:*
 om. *Camerarius* Sic A, nisi quod SCIN 439. Sic A, nisi quod
 BONAM, M littera fort. puncto pallido deleta Ita sup. scr. D²
 dii FZ medi B dicam bona fide *Luchsius Studemundi Stud.*
vol. I p. 21 440. Sic A, nisi quod HIC et LICET et IUPPITER
 Quid F internos C iupiter F 441. Sic A uide tu libri praeter A.
 uiden tu *Guyetus* ego] ego tu (tu exp. D²) D fabulor *Bothius*
 Scin — quam uidetur credi quod ego fabuler *Ussingius* 442. *Milph.]*
 om. CD Sic A, nisi quod si Sinequeo ex Sine queo B.
 Sinequeo C. Sine queo D¹ ego met B abiero *Camerarius*
 cum A. abireo B. abire CD. abire uolo FZ 443. *Pers. spat.*
praem. CD Sic A, nisi quod HERCLE orationi est, deleta in
 proximo v. est, *Bothius. orationi libri cum A, Priscianus oedippo*
BCD¹Z, Prisciani codicum pars. edippo D⁴F 444. Sic A, nisi quod
 OPUST et SPHINGIINTERPRESFUIT Opus est libri praeter A cum *Prisciano:*
cf. v. 443 Opus coniectore est *Camerarius* quis phingi BCD¹ (qui
 sphingi D⁴): *similia multi Prisciani codd. Sphingi qui Bothius*
 445. *Agor.] om. CD sine spatiis* Sic A, nisi quod HINC et ABIIT et
 CAUTIOEST Illic hinc (n s. v.) B. Ille hinc *Bothius. Hic hinc Guyetus*

Ne meámet culpa méo amorí obiexím moram.
Ibo átque arcessam téstis: quando iúbet amor
Me oboédientem méo esse seruo líberum.

LYCVS. ANTAMOENIDES

LYCVS

Di illum ínfelicient ómnes, qui post húncc diem
Leno úllam Veneri unquam ímmolarit hóstiam, 450
Quiue úllum turis gránum sacrificáuerit.
Nam ego hódie infelix deís meis iratíssumis
Sex ágnos immoláui nec potuí tamen

449. *Nonius* p. 126, 26: infelicient... Plautus *Poenulo*: 'dii... omnes'

cautio est *BCDFZ* 446. *Sic A*, nisi quod AMORI Nemeam et culpam eo amorio (*ex amario*) bi ex im moram *B*. Nemeam culpam eo (meo *D*¹) amorio bi exim moram *CD*¹ (amori obi). Ne mea culpa meo amorí obiexim moram *F* (obiiciam) *Z*: *corr. Camerarius*
447. *Sic A*, nisi quod TESTIS vel TESTES accersam *F* testes *F* quando iubet amor *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 60.* quando amor iubet (lubet *B*) libri. quom amorí lubet idem *Luchsius ibidem* 448. MEOBOEDIENTEMESSESERUOLIBERUM *A* Me oboedientem meo esse *Ritscheliuss, Geppertus*. Me (Meo *B*) oboedientem (obedientem *FZ*) esse *BCDFZ*. Meo me oboedientem esse *Camerarius*. Meo oboedientem me esse *Gruterus, Fleckeisenus Exerc. p. 15, Muellerus Pros. Pl. p. 484.* Obedientem me esse *Bothius post Bentleium* liberum; Lycus anta monedes *B*. liberum. Lycus antamone des *C*. liberum. Lycus antamonedes *D*, ubi nominibus propriis subscripsit *D*³ Leno miles

Act. II LYCUS ANTAMOE(vel I)NIDES *A* LICUS. ANTAMONEDES. LENO. MILES. *B*. De *D* cf. ad v. 445. om. *C* unius versus spatio relicto, in quo m. saec. XVI (*Camerarii?*) act. 2 scripsit: cf. ad v. 448. De *Antamoenidis* nomine, pro quo *Antanomedes F*, *Antomonides Pylades*, *Anthemones Iuntina*, *Anthaemonides Camerarius* restituebant, cf. *Ritscheliuss Opusc. philol. vol. III p. 346 sq.* 449. Lyc.] *BD*³: om. *CD*¹ *Sic A*, nisi quod OMNES vel OMNIS Si *D*¹: *corr. D*¹. i c. sp. init. *C*. Dii *F*, *Nonius* infelicient *F* 450. *Sic A*, nisi quod IMMOLABIT-(vel ET)HOSTIAM 451. QUIULLUMTHURISGRANUMSACRUFICAUERIT *A* Qui ue *C* thuris *Z* cum *A* sacrificauerit *Z* 452. *Sic A*, nisi quod INFELIXDEISMEI diis *F*. dis *BCDZ* meis libri praeter *A* omnes. mihi *Geppertus* iratis sumis *B*. iratis sumus *C*. iratissimus *D*¹ (*corr. D*¹). iratissimis *F* 453. SEXIMMOLAUIAGNOSNECPOTUITAMEN *A* agnos immolaui *Pylades*. immolaui agnos libri cum *A*. agnas immolaui *Weisius*. immolaui ego agnos *Muellerus Pros. Pl. p. 500.* agonas immolaui *Meursius Festo p. 10 abusus: unde immolaui agonas Pareus*

Propítiam Venerem fácere ut tandem essét mihi.

Quoniám litare néqueo, ego abii illim ilico 455

Irátus: exta uótui prosicárier.

Eo pácto auarae Véneri pulcre adíí manum.

Quando íd quod sat erat sátis habere nóluit,

Ego paússam feci. síc ago, sic mé decet.

Ego fáxo posthac deí deaeque céteri 460

Conténtiores máge erunt atque auidí minus,

Quom scíbunt Veneri ut ādierit lenó manum.

Condígne haruspex, nón homo trióboli,

Omníbus in extis aibat portendí mihi

Malúm damnumque et deós esse iratós mihi. 465

potuit amen *BCD*¹ (corr. *D*⁴) 454. Sic *A*, nisi quod *UTESSETMIHI* ut tandem scripsimus. *UT A.* uti *BCDFZ*. uti iam *Ritschelius* uti mihi siet *Muellerus Pros. Pl. p. 223*. uti foret *Reizius*. uti fieret *Lachmannus*. ut prodesset *Geppertus*. verba non recte huc illata censet *Luchsus Studemundi Stud. vol. I p. 38*. ut mi esset hostiis *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 241* 455. Sic *A*, nisi quod *ABI om.* ego ego *Ritschelius Opusc. phil. vol. II p. 453: om. libri: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 522* non queo *Geppertus* nequeo illinc abii *Fleckeisenus Exerc. crit. p. 12* abii illim ilico *Pareus*. abi illim (illun *D*¹) ilico (abi illi milico *B*) *BCD*¹. abii illinc ilico^o *FZ*. abii ilico *D*⁴. abini illim ilico *Leo Mus. Rhen. t. 38 (a. 1883) p. 22* 456. *IRATUSUOLUIEXTAPROSI-* (vel *E*)*CARIER A* exta uetui *Reizius, Bothius*. uotui (o tui *C*) exta *BCD*. uetui exta *FZ*. uotuique exta *Guyetus* prositarier *B*. pro siccirier *F* *Sequuntur in BCD FZ e glossematis consuti duo versus, qui ab A absunt:*

Neque ea picere uolui quoniam non bona

Haruspex dixit deam esse indignam credidi 10

Vbi ego pro ea *F*, illa *Reizius, Bothius*, eapse *Lachmannus*, uel *Bothius* postea, ea aspicere *CFZ*, ea aspicere (re s. v. m. 2) *D*, specere *Scaliger*, inspicere *Lachmannus*, poricere *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 403*, deum *Camerarius*, dea *Pistoris*, indigna idem, indignatam vel indigetem vel indigenam *Rittershusius msc.* 457. Sic *A*, nisi quod

UENERIPULCHRE Versum explicant *Muretus Var. lect. XIX 19, Bentleius in Heaut. IV 6, 6* auarę *C* pulchre libri cum *A* 458. Sic *A*

saterat *B* 459. Sic *A*, nisi quod *AGO* pausam libri praeter

A 460. Sic *A* post hac *BC* dii *Z*. di *BCDF* deae que *B*.

deęque *C* cęteri *CZ* 461. *CONTENTIORESMA* . . . (quadrat fere gerunt,

non geerunt/*NTATQ*; *AUDIUT* (vel *E* vel *I*) *MINUS A* contentiores *C* ad-

que *BCD* minus (ras. ante m et supra eam) *D* 462. *CUMSCIBUNTUENE-*

RIUTADIERITLENOMANUM A Quum *B*. cum *CD FZ* 463. Hic v. in *A*

legitur post 471 ita ut supra 464. *OMNIBUSINEXTISAIEBATPORTENDI-*

MIHI A inextis *C* aibat *Guyetus*. aiebat *BCD FZ* cum *A* 465. Sic

A, nisi quod *DAMNUMQ; ET* damnum que *B*. dampnumque *D*¹ (corr. *D*⁴).

Quid eí diuini aut húmani aequomst crédere?
 Miná mihi argenti dóno postillá datast.
 Sed quaésó ubi nam illic réstitit milés, modo
 Quei hanc míhi donauit, quem égo uocaui ad prándium?
 Sed éccum incedit.

ANTAMONIDES

Íta ut occepi dícere, 470
 Lenúlle, de illac púgna pentetrónica,
 Quom séxaginta mília hominum unó die
 Voláticorum mánibus occidí meis.

LYCVS

Voláticorum hominum? ítanest?

470 sq. *Priscianus* (Gr. l. II p. 109, 6): leno, lenunculus uel lenullus. *Plautus* in *Poenulo* . . . idem in eadem: 'ita . . . pugna', unde pendet *Osbernus* p. 304. *Ex Osberno vel simili lexico fluxit 'Isidori'* p. 684, 43 glossa apud *Vulcanium truncata et sic supplenda* (cf. etiam *Excerpta Pithoeana Gothofr.* p. 66): lenulus: paruus leuator. *Plautus*: 'ita ut coepi dicere lenule de hac pugna'

dampnumq C 466. QUIDEÍDIUINIATQ·HUMANIAEQUOM(vel N)ST(vel I).
 CREDERE A Qui dei FZ. idem vel Quid ei C aut Pius, Saracenus. haud
 libri praeter AF humani aequum est Camerarius. humani aequom si B.
 humaniae (humane C) cum si CD. humani equum si Z. humani quis
 F credere Camerarius cum A. crederet BCD FZ 467. Sic A,
 nisi quod ARGENTI et -ILLA Nam mina mi Ritschelius dona B
 post illa BC data est libri praeter A 468. SED(vel T)QUAESOUBI.
 NAMILLICRESTITITMILESMODO A queso C. queso B ubinam DF
 miles modo, Qui interpungebatur ante Ritschelium 469. QUEI.
 HANCMIHIDONAUITQUEMEGOUOCAUIADPRANDIŪ A Qui libri praeter A
 470. SEDECCUMINCEDIT#ITAUTOCCEPIDICERE A ec cum C Ant.] ANTA-
 MONEDES CD³. L B hac littera in proximis militem, E littera Lycum
 notans. Anta. F incedit antamonides. An. Z 471. DENULIODEILLAPUGNA-
 PENTETRONICA A, ubi prima etiam T vel I vel E vel P, secunda P vel
 T vel min. prob. I esse possunt Lenulle *Priscianus* (cuius haud pauci
 codd. lenule), membranae *Turnebi Adv.* XV 7. Lennuite B. Lenuite
 CD. Lenule Z. Lemni F deillac BC. de illa *Priscianus* cum A, fort.
 etiam *Turnebi membr.* pentetronica B D cum A. pente tronica C,
 quod quid sit non, satis assequimur. pentethronica Z. penetronica F.
 pentethronnica membr. *Turnebi*, in quibus tamen 'aliquantulum scriptu-
 ram conturbatam' dicit. pentechronica *Saracenus*. Pelethronica H. *Ste-
 phanus*. Pterornithica *Heraldus*. Ptenornithica *Gronovius*. pentathlonica
Rostius Opusc. p. 310. ptenanthropica *Ritschelius*. Cogitavimus de pteno-
 therica De A cf. ad v. 463 472. QUOMSEXAGINTAMILLIAHOMINUM.
 UNODIE A Quo BCD. Qua FZ sexaginta milia hominum B. sexa-
 ginta hominum CDZ. hominum sexcenta F 473. Sic A, nisi quod
 MEIS vel min. prob. MUS occidimus B 474. Lyc.] E B. lycus CD
 (tamquam partem versus, non pers. notam) EUOLATICORUMHOMINUM.
 #ITADEICOQUIDEM A Volaticorum *Handius Tursell.* II p. 356.

ANTAMOENIDES

Ita deicó quidem.

LYCVS

An óbsecro usquam súnť homines uolátici?

476

ANTAMOENIDES

Fuére: uerum ego ínterfeci.

LYCVS

Quómodo

Potuísti?

ANTAMOENIDES

Dicam: uíscum legioní dedi

Fundásque: eõ praesternébant folia. fárferi.

LYCVS

Quoi réi?

ANTAMOENIDES

Ad fundas uíscus ne adhaerésceret.

478. *De Pauli loco, quem Lipsius Ant. lect. II 19 huc rettulit, v. in adn.* 479. *Charisius, qui etiam ad Bacch. v. 50 referri potest, p. 32, 14: uiscum: sed Plautus uiscus dixit. Cf. excerpta p. 548, 19 Immerito ad Poenulum spectare Servius in Aen. VII 715 visus est*

Euolaticorum *B* (*E uol-*) *CDFZ*. *Eho* || Volaticorumne *Ritscheli*. *Ehem uolaticorum Camerarius*. *Eh uolaticorum Gruterus*. *Eu uolaticorum Gronovius*. *Heu, uolaticorum Bothius*. Volaticorumne cum *Guyeto Geppertus*. cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 665*. In utriusque recensiois archetypo *Lyci* nota *E* fuisse videtur, quae adhaesit primo versus vocabulo itanest inseruimus: om. libri Ant.] *L B. ANTA CD* dico libri praeter *A* 475. *Lyc.*] *E B. Lyc̄ CD* Sic *A* De *Au* obsecro, unquamne homines *Bentleius* cogitauerat, sed postea improbauit. *Eho* an obsecro homines usquam vel *Eho* an usquam sunt u. h., obsecro *Muellerus Pros. Pl. p. 665: cf. v. 474* homines sunt *Bothius* uiatici *BC*. uiattici ex uiatici *D¹: corr. D⁴*. 476. *Antam.*] *P B. A s. v. D, spatio nullo. om. C item sine spatio* Sic *A*, nisi quod *INTERFECI* || *QUOMODO* *Lyc.*] *E B. L D. om. C in versus principio* Quo mo do *C* 477. *Spat. praem. B* Sic *A*, nisi quod *DEDI* Ant.] *L B. A D. Spat. C* uis cum *BC* 478. Sic *A*, nisi quod *PRAESTERNEBANT* || *FOLIA* Fundas que *B* ei *Ussingius* presternebant *B*. prosternebant *CD F*. prosternebam *Z* ut folia *Z*: quod cum aliis fraudi fuit tum *Dousae Expl. IV 2* farferi *BCD F* cum *A*, nisi quod far feri *C*, membr. *Turn.*, *Vaticani Lipsii Ant. lect. II 19*. farfari *Z*. farfani vel farfeni *Scaliger ad Fest. p. 88, 13 M.*: farfenum uirgulti genus, ubi farferum corr. *Lipsius*, cuius cf. *Epistol. quaest. II 22: cf. Rostii Opusc. p. 225 sq.* 479. *Lyc.*] *E B. L D. spat. C* *CUIREI* || *NEADFUNDASUISCUSADHAERESCERET A* Quoi *Ald.* Qui *BCD¹ F*. Cui *D⁴ Z* cum *A* Cuie re *Bugge Opusc. ad Madvigium p. 176 sqq.* Cuiae rei nam *Geppertus* Ant.] *L B. om. in princ. vers. CD* ad fundas uiscus ne *Bothius*. ne ad fundas uiscus libri cum *A*. Ut ad fundas uiscus ne *Luchsius Herm. vol. VIII(a. 1874) p. 112*. ne ad f. uiscus is *Ussingius* adheresceret *CD* Post hunc v. in *B* sequuntur *III 1, 44—2, 31*

LYCYS

Perge: óptume hercle périuras. quid póstea? 480.

ASYARXIDAE

In fúndas uisci indébant grandiculós globos:

Eo illós uolantis iússi funditárier.

Quid múlta uerba? quémquem uisco offénderant,

* * * *

Tam crébri ibi ad terram áccidebant quám pira. 485

Vt quisque acciderat, eúm necabam ego ilico

Per cérebrum pinna suá sibi quasi túrturem.

LYCYS

Si hercle istuc umquam fáctumst, tum me Iúppiter

488 sq. *Nonius* p. 424, 19: inter sacrificare et litare hoc interest: sacrificare est ueniam petere, litare est propitiare et uotum impetrare . . . *Plautus* in *Poenulo*: 'si . . . litem'

480. Lyc.] E B et sic porro E et L litteris utens. om. sine spatiis CD PER-
GEOPTUMEHERCLEPERITURASQUIDPOSTEA A obtume C periuras 'per
iuras B. peri uras C, libri cum A. perieras *Ussingius*. peieras *Bentleius*,
Bothius quip B. qui 'quipostea coniungit C. CD 481. Ant.] om. sine
spatiis CD INFUNDASTI.. (fort. SC) LINDEBANTGLANDICTLOS GLOBOS A
In fundas uisci indebant *Gruterus* 'ubi indebam *Bentleius*'. In fundas uis
uindetant B. Infunda suis uindebant C. In funda suis uindebant D. In
fundas infundebant F. In fundas infundebam Z Verba uis — grandiculos
glo praeter u primam in ras. B glo uos B 482. EOS rel I, rel T, rel
PILLONS incerta VOLANTES min. prob. IS IUSSIFUNDITARIER A Eo
Camerarius. Ego libri praeter A uolantes C Eos in uolantis *Ussingius*
iussit B funditarier ex fundarier D 483. Sic A. nisi quod UISCO
Ante Quid pers. spat. CD quemquem 'quem quem BCZ, F
excepto omnes cum A. *Bentleius* in *Hec. I* 1. 5. quemque F. *Dousa*
Expl. IV 2: at cf. *Brixius* ad *Menaechm.* c. 717 484. In B
spatium unius versus relictum: in reliquis lacunae indicium nullum.
'Intercidit versiculus quo quid tandem uiscus effecisset. aperiretur'
Ritschellius 485. TAMCREBRIADTERRAMACCIDEBANTQUAMPIRA A
crebri ibi at *Ritschellius*. crebi ad terram C et, nisi quod ad terram,
D. crebi at terram ex crebrit terram B. crebri ad terram FZ
Ad terram tam crebri *Hermannus* decidebant FZ 486. Sic
A, nisi quod ACCIDERAT et NECABAM om. ego ceciderat D⁴ Z.
deciderat F. occiderat *Lambinus* necabam ego *Muellerus* *Pros. Pl.*
p. 534. necabam C D F cum A, *Turnebus*, *Dousa*. negabam B. necabat Z.
uecabant *Camerarius* ilico] eodem loco *Geppertus* 487. Sic A,
nisi quod QUASI Olim fuisse duos versiculos suspicatur *Ritschellius*
hosce:

Per cerebrum pinna sua sibi transfixa, quasi

Captum uenator quom transfigit turturem.

Pergerebrum B. Percerebrum C puma F sibi] si D¹ (del. D⁴), sic FZ

488. Lyc.] om. CD sine spatiis SIHERCLEISTUCUN (rel M) QUAM-

Faciát ut semper sácrificem, numquám litem.

ANTAMOENIDES

An mi haéc non credis?

LYCVS

Crédo ut mi aecumst crédere. 490

ANTAMOENIDES

Age eámus intro. dum éxta referuntúr, uolo

Narráre tibi etiam únam pugnam.

LYCVS

Níl moror.

ANTAMOENIDES

Auscúlta.

LYCVS

Non hercle aúscultabo.

ANTAMOENIDES

Quómodo?

Colaphís quidem hercle tuóm iam dilidám caput,

Nisi aút auscultas aút is in malám crucem. 495

LYCVS

In málam crucem ibo pótius.

FACTUMESTTUMMEIUPPITER A factum est libri omnes cum Nonio 489. Sic A, nisi quod SEMPER et NECUMQUAM faciam Nonius sacrificem Nonius numquam Guyetus, Reizius. nec umquam libri cum A et Nonio (neque). neumquam Fleckeisenus Nov. ann. vol. 103 (a. 1879) p. 818 490. Ant.] A s. v. sine spatio D. om. item sine spatio C Sic A, nisi quod MIHIHAEC et MIHIAEQUMST mihi B C D F Z hec B C Lyc.] om. CD in principio versus mihi B C D F Z aequom est Guyetus. est aecum B. est aequum D F Z (equum). est equum C credier B C D 491. Versum militi tribuit cum D (qui A s. v. spatio nullo) et Z Ritscheliuss: lenoni continuant B C F, quos secutus a Volo militem incipientem fecit Pistoris cum eoque Taubmannus, a dum Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 776 Sic A, nisi quod REFERANTUR referantur libri praeter A omnes 492. Sic A, nisi quod NARRARETIBI et NIHIL tibi, ti ex mi B et iam B Lyc.] L D. spat. B. om. C in principio versus Nihil libri omnes morior ut vid. C ante rasuram 493. 494. Pro duobus versibus Ambrosiani unum B cum reliquis praebet hunc: L. Ausculta. A. non hercle tuum iam elidam caput. Vbi Ant. ausculta Ly. nam hercle tuum iam F Z (Ly. om.), Ant. Ausculta. Lyc. non hercle. Ant. immo iam Camerarius. non pro nam etiam Pyladis codd. ant. Alia Spengelius Plaut. p. 42 493. Ant.] A D. spat. C Sic A, nisi quod AUSCULTA Lyc.] L D. spat. C 494. Sic A, nisi quod TUUMIAMD(vel B)ILIDAMCAPUT Cf. quae supra annotata sunt 495. Sic A, nisi quod AUTAUSCULTAS aut auscultas Bentleius, Reizius cum A. auscultas reliqui. auscultabis Geppertus autisin B is hinc in Pylades. ibis in Kampmannus de In praep. p. 32 inmalám C crucem/// C 496. Lyc.] om. CD initio v. MALAMCRUCEMIBOPOTIUS#CERTUMNESTTIBI A In malam Goellerus in Truc. v. 260, Kampmannus l. s. s. Malam libri omnes, Bentleius

ANTAMOEENIDES

Certumnést tibi?

LYCVS

Certúm.

ANTAMOEENIDES

Tum tu igitur dié bono, Aphrodísiis,
Addíce tuam mihi méretricem minúsculam.

LYCVS

Ita rés diuina míhi fuit: res sérias
Omnís extollo ex hóc die in aliúm diem.

500

ANTAMOEENIDES

Proféstos festos hábeam decretúmst mihi.
Nunc hínc eamus íntro.

LYCVS

Sequere hac mé.

ANTAMOEENIDES

Sequor:

In húnc diem iam túos sum mercennárius.

500. *Nonius* p. 407, 10: tollere est et differre. *Plautus Poenulo*:
'omnis . . . diem'

in *Ter. Phorm.* V 8, 37 ut *Menaechm.* v. 328. Malam in *Lambinus*
Ant.] spat. CD certumne (certum ne B) est libri praeter A
497. Lyc.] spat. D. om. C Sic A, nisi quod DIEBONOAPHRODISIIS
Certum ex Cestum C Ant.] om. CD in versus principio tú igitur
Muellerus Pros. Pl. p. 539: at cf. *Luchsius Hermae* vol. VIII (a. 1874)
p. 105 sq. bonod *Ritscheli* Nov. exc. p. 64: hiatum alii alio modo ex-
cusant: cf. *Lachmannus in Lucr.* p. 195. bono hoc *Luchsius* l. s. s.,
fort. recte aphrodiis BCD 498. Sic A, nisi quod MIHI
Ad dice tu um B meretricem mihi *Ritscheli* minusculam
C Meretricem addice tuam mihi minusculam *Bothius* 499. Lyc.]
om. sine spatiis CDFZ militi versum continuantes: corr. *Saracenus*
Sic A, nisi quod DIUINAMIHI FUIT mihi diuina D¹, unde
diuina mihi D² resserias D⁴. reserias D¹ 500. OMNI(vel E)SEXTOLLO
. INALIUMDIEM (quadrat in lac. ex hoc sine die) A in alium C
501. Ab hoc versu usque ad III 1, 68 deficit A Militi tribuit
Gronovius, lenoni libri continent *Profestos Scaliger, Pareus*. Pro-
fectos B. Pro fectos C. Profectos (s s. v.) D. profecto FZ. Pro
festo *Muretus Var. lect.* XI 19 festos, st ex ct C Profecto festum
hunc *Dousa Expl.* IV 2, ubi ut pro hunc *Ussingius* habeam] agere
Geppertus decretum est libri 502. Eidem personae continent libri,
*Lyc*o tribuit *Bothius* inro B Lyc. Sequere *Pylades*: continent libri
L. Sequor B. Ant. Sequor *Pylades*. Lyc. Sequor F: continent reliqui
(novus v. a Sequor incipit in CD) 503. inhunc C tuus libri
mercenarius Z. mercennarius; agorastocles B

AGORASTOCLES. ADVOCATI

AGORASTOCLES

Íta me di ament, tárdo amico níhil est quicquam inaéqui-
 Praésertim homini amánti qui, quicquíd agit, properat ómnia. 505
 Sicut ego hos duco áduocatos, hómines spissigradíssumos,
 Tárdiores quám corbitae súnť in tranquilló mari.
 Átque equidem hercle dédita opera amícos fugitauí senes:
 Scíbam aetati tárdiores, métui meo amorí moram.
 Néquiquam hos procós mi elegi lóripedis, tardíssumos. 510
 Quín si ituri hodie éstis, ite aut íte hinc in malám crucem.
 Sícine oportet íre amicos hómini amanti operám datum?
 Nam íste quidem gradús succretust críbro pollinário:
 Nísi cum pedicis cóndidicistis ístoc grassarí gradu.

507. *Nonius* p. 533, 11: corbita est genus nauigii tardum et grande. *Plautus* in *Poenulo*: 'tardiores . . . mari'

Act. III sc. 1 ADULESCENS ADUOCATI. C. B. om. C unus
 versus spatio relicto: item D¹. Adg A ADUOCATI D³ 504. Agor.]
 om. CD. A praem. B, qui tota scaena hac littera Agorastoclem, H littera
 advocatos significat ta cum spat. init. C mediantent B. me di
 ament ex me dii ament C nihili BCDZ Ante quicquam er.
 q C inaequins C. inequins D¹Z. in equins B. inequins F. iniquins
 D⁴ 505. Praesertim B. Praesertim CD q, CD¹, unde q, D⁴. qui
 (i ex e) B quic quid C. quid quid B¹. ⁱⁿquid quid corr. B² 506. duc-
 catos B homines aduocatos F spissi gradissimos B. spissi gran-
 dissimus D. item, antepaenultima s s. v., C 507. T//ardiores C corbitae
 F'Z, *Nonius*. corditae BD. cordite C sunt et in *Nonius* intran-
 quillo CD 508. Adque C. Ad que BD equidem haec edita B
 fugitauí senes Z. fugit auisenes B. fugit aut senes CD. fugi. nam
 senes F 509. Scibam *Muretus* Var. lect. XVII 18, *Guyetus*. Scie-
 bam libri aetati BCD, prisca forma ablativi. aetate FZ Pro tardiores
 spat. circ. 7 litterarum B metuo F 510. Nequi quam C. Ne qui
 quam B. Nequicquam Z. Necquicquid F P(ex A ut vid.)rocos C
 procos *Scaliger* proceres interpretatus est duce *Festo* p. 249, 1 M. Cf.
Turnebus *Advers.* XV 7, *Muretus* l. s. s. mihi libri eligi ex elige
 C loripedes F tardissimos libri 511. Quin BC. Qui DZ. Quid
 F hodie estis B. estis hodie reliqui ite] Ite (I ex P) C
 aut ite FZ. audite BCD inmalam C malamcrucem D
 512. Siccine FZ operám B 513. succretu est C. succretus est F.
 Cf. *Casaubonus* in *Burmanni Sylloge* I p. 370, *Rostius* *Opusc.* p. 310
 514. condidicistis isthoc grassari *Lambinus*. conde dicisti sis oc-
 crassari B. condidicisti sis occrassari C. condidicistei sis Occrassari D.
 condidicistis occrassari Z et, nisi quod occassari, F. condidicistis hoc
 grassari *Ald.* condidicistis sic hoc grassari *Lipsius* *Ant. lect.* II 17.
 condidicistis hoc grassarier *Guyetus* gradus inter scrib. ex gradum, u

ADVOCATI

Heús tu, quamquam nós uidemur tíbi plebeii et paúperes, 515
 Sí nec recte dícis nobis díues de summó loco,
 Díuitem audactér solemus máctare infortúnio.

[Néc tibi sumus obnóxii istuc, quód tu ames aut óderis.]
 Quom árgentum pro cápite dedimus, nóstrum dedimus, nón
 tuom.

Líberos nos ésse oportet: nós te nihili.péndimus: 520

Né tuo nos amóri seruos ésse addictos cénseas.

Líberos hominés per urbem módico magis par ést gradu
 Íre: seruile ésse duco féstinantem cúrrere.

Praésertim in re pópuli placida atque ínterfectis hóstibus
 Nón decet tumúltuari. séd si properabás magis, 525

Prídie nos te áduocatos húc duxisse opórtuit.

Né tu opinere, haúd quisquam hodie nóstrum curret pér
 uias,

Néque nos populus pró cerritis ínspectabit lápidibus.

-
- e corr. D* 515. *A praemittit B vitiose: nihil CD* quam quam *B*
 uidemur *D* plebe ii *B*. plebeu *C*. plebei *FZ* et delet *Geppertus*
 516. sine crecte *C*. Sinet recte *B* desummo loco *C*. de suum mo loco *B*
 517. audacter *B* soledemus *Z* 518. 'Additicius est ut fortasse
 alii in his sermonibus versiculi rara loquacitate insignibus' *Ritschellius*:
cf. v. 521 sumus obnoxii istuc *Ritschellius*. nos obnoxii sumus istuc
 libri, nisi quod obnixii *B*, obn^oixii *C*. obnoxii sumus istuc *Guyetus*.
 nos obnoxii istuc *Bothius*, *Brixius ad Trin.*³ p. 139 nos obnoxii
 sumus *Muellerus Pros. Pl.* p. 363. nos nexi sumus istoc *Geppertus*
 519. cum libri praeter *B* pro capite argentum *Bothius*
 nostrum ex nontuum *D* tuum libri 520. liberos ex liberos *C*
 521. tuo nos amoris seruos esse *Pylades, Bentleyus*. tuo (tu ex ui
B) nos amoris seruos tuos esse libri. tu nos amoris seruos tuo esse *Bo-*
thius olim. tuo nos amoris seruos tu esse *idem postea V. 522 sq.*
damnat Langrehr p. 19 522. perturbem *B* par ē ex parē *D*
 523. seruile *BF*, *Bentleyus in Ter. Heaut. prol. 31.* seruili
D(ires-)Z. seruuli *C* duco *m. 2 ex doco D* 524. p̄sertim *C*.
 Presertim *BZ* inre *C* adque *B* 525. tumultuarius et *B* sed si
 Sed si (sed si lineola del.) *D* 526. nos te ex nocte *C* De nos
 ted cogitat *Ritschellius Nov. exc. p. 43: quod reicit Muellerus Nachtr.*
p. 68 aduocatos (aduocat in ras.) fort. ex aduatos *C* Pridie aduocatos
 te nos *Mahlerus de pron. colloc. p. 33 abiecta scriptura Pridem, de qua antea*
cogitauerat 'V. 527 sq. haud scio an post v. 521 collocandi sint, Ne pro
 Ne reposito' *Ritschellius* 527. Netu *C*. Neque tu *codd. rec. nonnulli*
 quis quam *B*. q̄s quam, q̄s s. v. *C* 528. proceritis *Z* cerriti sin sectabit
B. cerritis inscetabit *D*

AGORASTOCLES

Át si ad prandiúm me in aedem uós dixissem dúcere,
Vínceretis céruom cursu uél gralatorém gradu. 530

Núnc uos quia mihi áduocatos díxi et testis dúcere,
Pódragrosi estis ác uicistis cóchleam tarditúdine.

ADVOCATI

Án uero non iústa causast quór curratur céleriter,
Vbi bibas, edás de alieno quántum uis usque ádfatim,

529. *Isidorus Orig. XV 3, 2*: omne aedificium antiqui dicebant aedem. alii aedem ab edendo sumpsisse nomen existimant, dantes exemplum de Plauto: 'si . . . prandium' 530. *Varro de l. l. VII 69*: in Poenulo: 'uinceretis . . . gradum'. grallator a gradu magno dictus. *Festus Pauli p. 97, 12*: grallatores appellabantur pantomimi qui, ut in saltatione imitarentur Aegipanas, adiectis perticis furculas habentibus atque in his superstantes . . . gradiebantur, utique propter difficultatem consistendi. Plautus: 'uinceretis . . . gradu', unde hausit *Osbernus p. 249sq.* Cf. *Nonius p. 115, 18*; *Placidus p. 50, 3 D.*; *Philoxenus p. 104, 42*; *Arnobius II 38* 532. *Nonius p. 181, 14*: tarditudinem et tarditiem pro tarditate. Plautus Poenulo: 'podagrosi . . . tarditudine'

529. *A praem. B, nihil CD* Ad *BC(Adsi)D* si uocassem uos in aedem ad prandium *Isidorus* adprandium *C* edem *C* 530. uin ceretis *B* ceruum cursu uel libri, nisi quod el pro uel *B* (et membranae *Turnebi Adv. III 11*, uel caedem *XV 7*). circumcurso uel cod. *Varronis*. cursu ceruas et *Festus Pauli* gralatorem *Varro, Scutarius*. grallatorem *Festus, Arnobius, Philoxenus* (grull-), *Naekius in Niebuhrii Mus. Rhen. III (a. 1829) p. 414 cum Lambino*. clabatorem *BF*, pars librorum *Lambini*. glabatorem *CDZ*. clauatorem membranae *Turnebi Adv. III 11 et XV 7*, ceteri libri *Lambini*. glaratores et gladatores habetur in *Nonii* codicibus, grauatores in *Placidi glossis*: cf. *Leidolphus de Festi et Pauli locis Plautinis (Comm. phil. Ien. vol. II) p. 229 et Langenus p. 78*. Non recte iudicat *Osannus p. 198*

531. testēs (s ante t prior. er. et s prior e corr.) *C* adducere *Z* 532. podagro siestis *B*. podagro si (duobus versibus dispertita) estis *CD*. quodagrosi *Nonius* at *I'* ac uicistis om. *Nonius* cocleam libri. cocleas *Nonius* podagrosi estis, coculeam uicistis *Fleckeisenus Krit. Misc. p. 39*: cf. *Ritschelius Opusc. vol. II p. 509* tarditune *CD*¹ (corr. m.²). tardi tune *B* 533. Eidem personae continuat cum *CD* etiam *B* An *Dousa*. At *DFZ*. Ad *BC* (aduero). Ain *Bentleius* iuxta *B*. iusta *C*, i fort. inter scrib. ex al. litt. causa est libri quor *Ritschelius, Brixius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 776*. quo libri. quin *Scaliger* celiriter *B* 534. II praem. *B* edas *CDZ*. et das *B* dealieno *C* quantum uis usque *Ritschelius, Geppertus*. quantum usque *B*. quantum uelis usque reliqui. quam uelis usque *Bothius*. quantum ulis usque *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 685*. quantum usque uelis *Ritschelius Proleg. p. CL*. Transponebat usque affatim quantum uelis *Guyetus* usque */// C*, s vel initium f litterae er. ad

Quód tu inuitus núnquam reddas dómíno, de quoio éderis? 535
 Séd tamen quom eó quom quiqui quámquam sumus paupérculi,
 Ést domi quod edímus: ne nos tám contemptim cónteras.
 Quícquid est pauxíllulum illuc, nóstrum id est quod íntus est:
 Néque nos quemquam flágitamus néque nos quisquam flágitat.
 Tuá causa nemó nostrorumst suós rupturus rálices. 540

AGORASTOCLES

Nímis iracundi éstis: equidem haec uóbis dixi pér iocum.

ADVOCATI

Pér iocum itidem dícta habeto, quae nos tibi respóndimus.

AGORASTOCLES

Óbsecro hercle operám celocem hanc míhi, ne corbitám date.

537. *Nonius* p. 507, 4: edim pro edam . . . *Plautus Poenulo*: 'est . . . conteras' 540 sq. *Nonius* p. 166, 4: ramices dicuntur pulmones nel hernia. *Plautus* . . . *Poenulo*: 'neque . . . ramices' 543. *Nonius* p. 532, 20: celox est nauigium breue, dictum a celeritudine. *Plautus* . . . in *Poenulo*: 'obsecro . . . date' *Idem* p. 533, 11 corbita est genus nauigii tardum et grande. *Plautus* in *Poenulo*... 'obsecro...date'

fatim *B*. adfatim *CD*. affatim *F* 535. de quoio ederis *Bergkii Beitr.* p. 58, *Bugge Tidskrift for Phil.* vol. VII p. 20. de quioederis *B*. de quo ederis *D*. de quo ederis *CFZ*. de quouis ederis *Acidalius*. quouis uictum ederis *Geppertus*. de quo id ederis *Ritscheli* cum *Bothio olim*. de quid vel de quod ederis *idem Nov. exc.* p. 61. 64. domi (vel domo) nec de tuo ederis *Muellerus Pros. Pl.* p. 203, quod reicit *Nachtr.* p. 32 *Buggio assentiens* 536. quomeo quom qui qui quam quam *B*, quod quid sit nescimus: cf. v. 588. quo meo cum cuiquam quam *CD*. quomodocumque quamquam *FZ*. quomodocumque atque quamquam *Geppertus*. quomodo cumque uobis, quamquam *Kochius Nov. ann.* vol. 107 (a. 1873) p. 242. quoi quomodi hoc est, quamquam *Ritscheli*. cum eo cum quiqui quamquam *rectius* commodum nunc quiqui quamquam *Kienitz de 'Qui'* p. 563 sq. quocumque modo, quamquam *Scaliger*. quomodocumque, inquam, quamquam *Bothius*. quom nemo uocat nos *Muellerus l. s. s.*: cf. *Ussingius* 537. quo dedimus *B* ne nostram *B*. nenos tam *D* contemptum *F. om.* *Nonius* 538. Quic quid *B*. Quidquid *D* pauxillum *B* illuc, nostrum *interpunxit pro eo quod est* illuc nostrum et id est quod scripsit *Ritscheli*, ubi id omne libri. illud omne *Camerarius*. illuc omne *Acidalius* nostrum id omne, haud mutuamst *Seyffertus Philol.* vol. 29 (a. 1870) p. 403. nostrum omne illud intus est *Engerus de pros.* p. XVI. nostrum id omne intust domi *Geppertus*. nostrum id omne et intus est *Ussingius* non tuumst *pro intust Bentleius*

539. quem quam *B*. quam quam *C* 540. nostrorum (o alt. in ras. *B*) si *BCD*. nostrum est *Nonius et simul suos est transponens F.* nostrumst *Z* ramites *BCD* V. 541 sq. post v. 546 collocat *Goetzius Act. soc. phil.*

Lips. vol. VI p. 254 541. *Pers. om.* *CD* ira cundi *C* hęc *B*

542. *Pers. om.* *CD* io cum *C* item *Z* dicta habeto quae *Ritscheli*. dictum habeto quae (quę *B*. quos *C*) *BCDFZ*

543. *Pers. om.* *CD* celocem *F ex Nonio*. uelocem *BD*. uelocem, prior

Attrepidate sáltem: nam uos ádproperare haud póstulo.

ADVOCATI

Sí quid tu placide ótioseque ágere uis, operám damus: 545

Sí properas, cursóres meliust te áduocatos dúcere.

AGORASTOCLES

Scítis, rem narráui uobis, quór uostra opera mi ópus siet,

Dé lenone hoc quí me amantem lúdificatur tám diu:

Eí paratae ut sánt insidiae de aúro et de seruó meo.

ADVOCATI

Ómnia istaec scímus iam nos, si hí spectatorés sciant. 550

Hórunc hic nunc caúsa haec agitur spéctatorum fábula:

Hós te satius ést docere ut, quándo ages, quid agás sciant.

Nós tu ne curássis: scimus rem ómnem, quippe omnés simul

Dídicimus tecum úna, ut respondére possimús tibi.

AGORASTOCLES

Íta profectost. séd agite igitur, út sciam uos scíre rem, 555

Éxpedité míhi, quae uobis dúdum dixi, dícite.

e ex o C. neloces Z nec orbitam CD. necorbitam B. nec orbitam aliquot libri Nonii. nec corbitam Nonius p. 533 itemque p. 532 nonnulli codd. non corbitam F' 544. At trepidate BFZ. Attrepitate CD, Lambinus adproperare B, 'prisca exemplaria' Pii. adprobare reliqui 545. Pers. om. CD siquid BC placide atq; D, exp. m. 2 vel 1 ociose que B. ocio seque C 546. Si (i in lit.) properas B melius si BC (site) D (item). melius est F' V. 547—608 supra diximus in B collocatos esse post v. 479 547. Pers. om. CD quor Ritschellius. quod libri. quoi Lambinus. quo Madvigius Opusc. II p. 238. quid Ussingius uestra libri opera mihi FZ. operamini BCD 'Ceterum haud scio an poeta dederit quor mihi uostra operast opus Ritschellius 548. Delenone C meam antem B tamdiu BC 549. parate D utsint B deauro B deseruo CD 550. Pers. om. C istec C. istec DZ. staec B si his peccatores B. sibi spectatores DFZ Versum delet Langenus p. 48 551. Horunc Camerarius. Horunt (o in litura pro os) B. Horum reliqui hic Pylades. huic C. hinc reliqui haec agitur B. agitur haec reliqui spectarum B Versum interpolatum esse posse ex Pseud. v. 720 dicit Umpfenbachius Melet. Pl. p. 18 552. Hostes at ius BD. Hostes at uis C. hosce satias F. hosce sautins Z ages, quid agas Ritschellius. agas quid agant libri (quidagant B). agas, quid agas Acidalius 553. necuras sis B 554. didicimus Z. Dedicimus BCD. deducimus F' hic possimus Ritschellius 555. Pers. om. CD profecto (pro fecto C) est (om. F') libri sed agite CDFZ. e setagite B agite, igitur interpungit Bothius Ad. (D²) igitur D ui B scirerem BD. scire, rem interpungit Acidalius 556. Expedité, mihi Ritschellius duce Lambino Expedité et mihi libri que C dudum uobis Z sola

ADVOCATI

Ítane temptas án sciamus? nón meminisse nós ratu's,
 Quómodo trecéntos Philippos Cóllabisco uílico
 Déderis, quos deférret huc ad lénonem inimicúm tuom?
 Ísque ut se adsimulét peregrinum esse áliunde ex alio óppido? 560
 Vbi is detulerit, tú eo seruom quaésitum adueniés tuom
 Qúm pecuniá.

AGORASTOCLES

Meministis mémoriter: seruástis me.

ADVOCATI

Ílle negabit: Mílphionem quaéri censebít tuom.
 Íd duplicabit hómini furtum: léno addicetúr tibi.
 Ad eam rem nos ésse testis uís tibi.

AGORASTOCLES

Tenétis rem. 565

ADVOCATI

Vix quidem hercle, ita rés pauxillast, dígitulis primóribus.

557. *Pers. om. CD* Ita ne *B* tentas *FZ* nos ratu's *Ritscheli*. nostratus *B*. nostra *reliqui*. nos ratus *Camerarius* 558. philippeos *F* collabisco *BC*, nisi quod collabis couilico iungit *B*. colabisco *Z*. colli-bisco *DF* uillico *FZ* 559. adlenonem *C* 'Fortasse quos huc ad lenonem inimicum deferret tuum' *Ritscheli* tuum libri 560. ut se adsimulet *Ritscheli*: atque ut se etiam *Luchs* *Hermae* vol. 8 (a. 1873) p. 106. se ut adsimularet libri, nisi quod ut pro ait *D*² esse debebat *Bothius*, aliunde *Guyetus*, simul is esse peregrinum transponens ex alio *C*. alio ex hoc loco vel ex alio r. 176 scribendum dicit *Geppertus Stud. Plaut. I* p. 136 opido *DF* 561. id *Geppertus*. is delet *Ritscheli* Is ubi *Bothius* tetulerit *Taubmannus* seruom quaesitum *Bothius*. quaesitum (quesitum *C*) seruom (seruom *B*) libri 'Licbat etiam tu eo seruom aduenies quaesitum' *Ritscheli*: quod contra tu quaesitum seruom eo aduentes tuum *Guyetus*, eo quaesitum tu seruom aduenies tuum *idem Bothius*. tu seruom vel seruom tu adu. *Muellerus Pros. Pl.* p. 604. quaesitum seruolum *Geppertus* aduenies *Bothius*. aduentes libri tuum libri 562. Qum *B*. Cum *reliqui* penicunia *B*. Ag.] *sp. CD* seruastis ex seruastas *C* 563. Adu.] *spat. CD* negabit ex negavit *C*. negabat *F* queri *C* tuum libri 564. Id duplicabit *B*. Adduplicabit *FZ* homini *Bothius*. omne libri Id implicabit hominem furto *Ussingius* 565. Adeam *B* testis *Z*. testes *F*. estis *BCD* ius *D* Agor.] *om. sine spat. BCD* 566. Adu.] *spat. C: om. D* hercule *Reizius*, *Bentleius* res *Ritscheli*. *om. libri* nam ita *Pylades* pauxilla est libri. est pauxilla *Geppertus*. *idem* vel mehercle pro hercule *Muellerus Pros. Pl.* p. 678 primoribus, ib ex di *B* V. 567—575 parallellos esse superioribus post *Weisium Ritscheli* statuit: cf. *Hasperus l. s. s. p. 304 (28)*, *Goetzius Acta Soc. phil. Lips. vol. VI* p. 254 sq. 269, *Schuethius de Poen. Pl.* p. 27

AGORASTOCLES

(Hóc cito et cursímst agendum. própera iam quantúm potest.

ADVOCATI

Béne uale igitur. te áduocatos méliust celeris dúcere:
Tárdi sumus nos.

AGORASTOCLES

Óptume itis, péssumte hercle dícitis.

Quín etiam decíderint femina uóbis in talós uelim. 570

ADVOCATI

Át edepol tibi nós in lumbos línguam atque oculos ín solum.

AGORASTOCLES

Heía, haud uostrumst íracundos ésse, quod dixí ioco.

ADVOCATI

Néc tuom quidémsst amicis pér iocum iniusté loqui.

AGORASTOCLES

Míttite istaec. quíd uelim uos, scítis.

ADVOCATI

Callemús probe:

Lénonem ut periúrum perdas, íd studes.

567. Agor.] spat. *CD* cursim est libri, nisi quod etcursimest iungit *C* properate *F*. properat *Z*. propere *Bentleius*. et properam *Acidalius* potest ex potē ut vid. *C* tam properate quam potis *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242* Versum del. *Langrehr p. 19* 568. Adu.] spat. *CD* aduocatus *BCDZ* meliust *Ritscheli*us, *Geppertus*. melius libri 569. Spat. ante Tardi *D* Agor.] spat. *C*: om. *D* optime libri pessime *BCD* pessime itis, optime hercle *Acidalius*: contra quem *Rostius dixit Opusc. p. 143* 570. femina uobis *Ritscheli*us, *Muellerus Pros. Pl. p. 604*. uobis femina *BCD*, et nisi quod foemina, *Z*. uobis femura *F*. uobis feminora *Loewius Act. soc. phil. Lips. vol. IV p. 346*. uobis flemina *Pius*, *Meursius cap. 4*, *Dousa fil.* uobis fulmina *Geppertus* intalos *BC* Velim (Vel in ras.) *C* 571. Adu.] spat. *CD* At edepol *Z*. Aedepol *B* tibi nos *Bothius*, *Reizius*. nos tibi libri: cf. *Mahlerus de pron. colloc. p. 11* inlumbos *C* atque] at *C* insolum *C* 572. Ab hoc v. accedit *A* -RUMSTIRACUNDOSESESEQUOD-DIXIHOCO (initio inextricabili, ut tamen spatium velut ei hauduost, non heiahauduost capiat) *A* Agor.] spat. *CD* Eia *Z*. Eya *F* aut *CD* uostrum st *CD*. uostrum////st *B*. uostrum est *FZ* ira cundos *B* 573. Adu.] spat. *CD* -UUMQUIDEMESTAMICISPERIIOCUMINIUSTE-LOQUI *A*, ubi net ante primam locum habent NE videtur *A* habuisse tuum libri cum *A* quidem est libri cum *A* 574. MITTEISTE- (omnia praeter *M* et *S* incertissima)CQUIDUELIMUSSCITIS#CALLEMUS-PROBE *A* Ag.] spat. *CD* Mittite ex Mittitae *B* istec *C* uelim uos libri praeter *A*, ubi uelim, uos interpungebatur ante *Bentleium* et *Bothium* Adu.] om. *CD* in principio versus 575. LENONEMUTPERIURUMPERDASIDSTUDESTENETISREM om. spatio *A* Leonem *B* ut periurē^v *B*. periurum ut *CDFZ* studeas *CDZ*

AGORASTOCLES

Tenétis rem.) 575

Eúge opportune égređiuntur Mílphio una et uíllicus.

Básilice exornátus cedit ét fabre ad falláciam.

MILPHIO. COLLABISCVS. AGORASTOCLES. ADVOCATI

MILPHIO

Iám tenes praecépta in corde?

COLLABISCVS

Púlcre.

MILPHIO

Vide sis cálleas.

COLLABISCVS

Quíd opust uerbeis? cállum aprugnum cállere aeque nón sinam.

MILPHIO

Fác modo ut condócta tibi sint dícta ad hanc falláciam. 580

COLLABISCVS

Quín edepol condóctior sum quám tragoedi aut cómici.

579. Nonius p. 258, 10: callet etiam dictum a callositate . . .
 Plautus . . . in Poenulo: 'quid . . . sinam'

Agor.] *H B. om. CD in principio versus* 576. EUG(U non prorsus, G parum certa)EOPPORTUNE EGREDIUNTUR MILPHIO UNA ET reliquis inextricabilibus *A* Euge ut vid. *A*. Ecce reliqui, quod recte impugnat Langenus p. 4 oportune *BCD* egrediuntur *D* ita, ut inter g et r nescio quid superscriptum sit miphilo *C* 577. In *A* haec legi potuerunt: BASSILICE EXORNATU(TU incertae) Basilico exornatu Hermannus cedit Bothius. incedit libri fñabre *C* ad fallatiam *BI*. adfallatiam *C* Milphio collabiscus agorastocles subicit *B* tamquam integro versu comprehensa

Act. III sc. 2 COLLYBISCVS in medio versu *A*: praecessisse videtur MILPHIO, secutum esse AGORASTOCLES probabile, sed nihil serratum. SERVOS VILICUS ADVLESCENS ADVOCATI. *C. B. om. CD*¹ spatiis relictis. Milphio servus collabiscus uillicus agorastocles adolescens aduocati *D*³ Harum quattuor personarum notis *B* his utitur: *B* Θ *A* *H* 578. Milph.] *om. CD* Sic *A*, nisi quod PRAECEPTA et PULCHRE iam cum spat. init. *C* precepta *BC* in corde *C* Pro personarum notis pergunt spatia vacua exhibere *CD*, quod non notabimus: spatiis carere initia versuum (de quibus v. praef.) consentaneum pulchre libri cum *A* 579. QUIDOPUSTUERBEISCALLUMAPRUGNUMCALLEREAQUE et in proprio v. NON (ON incertae) reliquis inextricabilibus *A* opus si *BCD*¹. opus est *FZ*. opus Nonius, *D*¹ apugnum *BCD*. aprunum Nonius. apri ulum *F* 580. Sic *A*, nisi quod CONDOCTATIBI conducta *B* cum *A*, membranae Turnebi Adv. XV 7, Palmerius Spicil. p. 660. conducta *CDFZ* fallatiam *BCD* 581. Sic *A*, nisi quod QUAM conductior *B* cum *A*, membr. Turn., Palm. conductior *C*. indoctor *DFZ* tragoedi aut comici Camerarius cum *A*. tragoedia utcomici *B*. ut tragoedia comici *CD*. in tragoedia comici *FZ*

MILPHIO

Próbus homost.

AGORASTOCLES

Adeámus propius. ádsunt testes.

MILPHIO

Tót quidem

Nón potuisti addúcere homines mágis ad hanc rem idóneos:

Nam ístorum nullús nefastust, cómitiales súnť meri:

Íbi habitant, ibi eós conspicias quám praetorem saépius. 585

Hódie iuris dóctiores nón sunt, qui lités creant,

Quam hí sunt, qui, si níhil est quicum lítigent, lités emunt.

ADVOCATI

Deí te perdant.

MILPHIO

Vós quidem hercle. quóm eo quom quiquí, tamen

582. PROBUSHOMOST#ADEAMUSPROPIUSADSUNTTESTESTOTQUIDEM A
 Brobus B homo est BCDZ. homo es F, Acidalius Adeamus
 Gruterus cum A. Adeam CFZ. Ad eam BD proprius BC ad sunt BC
 Pers. om. Z Pol quidem Leidolphus de Festi Paulique locis Pl. p. 231
 quidem praeter m in ras. C 583. NONPOTUISTIADDUCEREHOMINE(vel
 I)SMAGISADHANCREM (reliqua quae legi non possunt in proprio fuerunt
 versu) A adhanc (n sup. scr.) C 584. NAMISTORUMNULLUSNEFAS-
 TUSESTCOMITIALESSUNTMERI A istorum Geppertus iure explosus a
 Schmidtio de dem. pron. form. p. 71 nefastust DZ. nefastus st BC.
 nefastus est F cum A 585. IBIHABITANTIBIEOSCONSPICIASQUAMPRAE-
 TOREMSAEPUS A habitabant DFZ: corr. Pylades eos (o sup. scr.) C
 pretozem ex pretorum C. pretozem B. pretorem D sepius BCD
 586. HODIEIURISCOCTIORESNONSUNTQUIL... CREANT A iuris B.
 om. CDFZ doctiores FZ. coctiores BCD: 'quod qui defenderunt,
 ut Turn. Adv. XV 7, debcbant saltem coctioris' Ritscheliuss creent
 Bothius 587. Sic A, nisi quod SINIHIL et EMUNT hi sunt (ex
 sint) B nullust Ritscheliuss. nemost vel non est Kienitz de 'Qui'
 p. 559 quicum litigent, lites emunt ex A Ritscheliuss, Geppertus.
 litium lites semunt BCD, nisi quod semunt ex semunt D³. litium lites
 serunt FZ. litium, lites emunt Turnebus. ipsis litium, lites emunt comme-
 morat Kienitz l. s. s. emunt e 'v. c.' adscripsit etiam Scaliger. Abusus est hoc
 v. Lachmannus in Lucr. I, 159: quem haud pauci secuti sunt 588. Sic
 A, nisi quod PERDANT et CUM(vel T, P, I)OC(C incerta)UMQUIQUITAMEN
 Di te (Dite B) libri praeter A equidem F quo meo quumqui qui ta-
 men B: cf. v. 536. quo meo quom qui qui tamen C (meo, o ex do) D¹
 (quom eo D⁴). commendo quom qui qui tamen Z. commendo quiqui
 tamen F. quamquam, quiqui estis, tamen Ritscheliuss. quo modo cum-
 que qui tamen Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242, quo modo
 cumque, qui tamen Pennigsdorf de 'quisque et quisquis' p. 12 sq. post
 Bentleium. cum eo, cum quiqui vel rectius commodum quiqui tamen
 Kienitz de 'Qui' p. 564. quiquomque estis nunc tamen idem Ritscheliuss.

Ét bene et benígne facitis, quóm ero amanti operám datis.
Séd isti iam sciúnt, negoti quíd sit?

AGORASTOCLES

Omnem rem órđine. 590

MILPHIO

Túm uos animum aduórtite igitur. húnċ uos lenoném Lycum
Nóuistis?

ADVOCATI

Facile.

COLLABISCVS

Át pol ego eum, quá sit facie, néscio:
Eúm uolo mihi démonstretis hóminem.

ADVOCATI

Nos curábimus.

Sátis praeceptumst.

AGORASTOCLES

Híc trecentos númmos numeratós habet.

ADVOCATI

Érgo nos inspícere oportet ístuc aurum, Agorástocles, 595
Vt sciamus quíd dicamus móx pro testimónio.

COLLABISCVS

Ágite inspicite.

ADVOCATI

Aurúmst profecto hoc, spéctatores, cómicum:

cum eo. quiqui tamen *Lipsius Ant. lect. II 19. cf. Turnebus Adv. XV 7.*
quomodocunque qui tamen *Gruterus.* aequum quom quiqui tamen *et*
praeterea hercule *Gronovius.* cum meo domino, qui tamen *Rostius Opusc.*
p. 311. Adu. Quomodo? Milph. Quin, quiqui tamen *Bothius, Brixius Quaest.*
pros. p. 28. Non felicius desudaverunt *Palmerius, Acidalius, Pareus.* com-
modum quiqui tamen *Geppertus* 589. Sic A, nisi quod FACITIS quomero
(m in ras.) B. qum ero CD 590. Sic A, nisi quod SIT OMNEINORDI-
NEM negotii BCD omnem rem ordine *Camerarius.* omnem in ordine
BCD¹, nisi quod inordine C. omne in ordine F. omnem ordine D⁴.
omnem ordinem Z. rem omnem in ordine *Ussingius* quid siet. Adu.
Omne ordine dubitanter *Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 299*
591. Pers. om. Z Sic A, nisi quod HUNC et LYCUM aduertite B 592. Sic
A, nisi quod POL et SIT et NESICIO Coll.] B B ego pol Z cum F quasi
sit Z: corr. Pius 593. Sic A, nisi quod MIHIUOLO Enim *Bothius,*
Kochius Nor. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242 594. Sic A, nisi quod
PRAECEPTUNST praeceptum BFZ. preceptum CD 595. Sic A,
nisi quod ISTUCAURUMAGORASTOCLES aurum ex auram D
agorastodes B 596. Sic A, nisi quod SCIAMUS et MOXPROTESTI-
MONIO protestimonio (pro ex pre) C 597. Θ = Colla-
biscus praem. B. om. pers. sine spatiis CD. Agor. FZ Sic A, nisi
quod AURUMESTPROFECTOH(vel E)C H aurum est B. aurum est
CDFZ Coll. Profecto FZ aurum. Coll. Est profecto *Acidalius*

Mácerato hoc píngues fiunt aúro in barbariá boues.

COLLABISCVS

Vérum ad hanc rem agúndam Philippumst.

ADVOCATI

Íta nos adsimulábimus.

COLLABISCVS

Séd ita adsimulatóte, quasi ego sím peregrinus.

ADVOCATI

Scílicet. 600

Ét quidem quasi tú nobiscum aduéniens hodie oráueris,
Líberum ut commóstraremus tíbi locum et uoluptárium,
Vbi ames, potes, pérgraecere.

MILPHIO

Eu édepol mortalís malos.

AGORASTOCLES

Égo enim docui.

MILPHIO

Quís te porro?

COLLABISCVS

Agite íntro abite, Agorástocles,
Ne híc uos mecum cóspicetur léno neu falláciae 605

hoc, spectatores *Ritschelius*, *Geppertus* duce *A.* spectatores libri
praeter *A* comicum] nimirum *F'* 598. Sic *A*, nisi quod AUROIN
bobes *C* 599. Collabisci pers. praem. *Ritschelius*: om. libri
VERUMADHANC REM AGUNDA (*A incerta*) MEST PHILIPPUM EST ITANOS et in
proprio versu ADSIMULEMUS *A* adhanc *C* remagundam *B*. rem
agin dam *C* philippum est *BCD*. philippeum est *FZ* Adu.]
om. *BCD* cum *A* assimilabimus *BCF*. assimilabimus *DZ*
600. SEDITA ADSIMULATOTE (vel *I*) QUASI EGOSIMPEREGRINUS # SCILICET *A*
assimulato te *BD*¹ (coni. *m.* 4). assimula tote *C* Adu.] spat. om. *CD*
in principio versus 601. Sic *A*, nisi quod ET et NOBISCUM et omisso
HODIE quidem om. *Z* nobis cum *C* nobiscum quid adueniens
Z 602. Sic *A*, nisi quod TIBI habet et in fine praeter VOLUPT legi
nil potest librum *C* commostraremus *F'Z* cum *A*. commonstrare-
mus reliqui 603. UBI AMES POTES PERGRAECERE # EDEPOL MORTALIS (vel
I) SMALOS *A* amans posses *F'Z* pergraecere *B* cum *A*. pergere
reliqui amans posses pergraecari iam *Valla* coniecit *Milphio-*
nis pers. exhibent *FZ*: om. sine spatiis in versus principio *CD*. @ *B*
non inepte Eu edepol *BCD*, *Bentleius*, *Langenus* p. 199. Heu edepol
F'Z. Edepol *Ritschelius* e.c. *A* mortales *BCDFZ* 604. Ab
hoc v. usque ad v. 634 deficit *A* Agorastoclis et Milphionis pers. om.
C sine spatiis Quiste *C* ago rastocles et spat. ante eam vocem
D. agorastodes *B* 605. Nec ante ras. *B* conspicietur *D*¹. conspi-
ciatur *D*¹ lenoneu *B* fallatiae *BD*. fallacie *C*

Praépedimentum óbiciatur.

ADVOCATI

Híc homo sapientér sapit.

Fácite quod iubét.

AGORASTOCLES

Abeamus. ét uos: satis dictúmst.

ADVOCATI

Abi.

AGORASTOCLES

Ábeo. quaeso

ADVOCATI

Di ímmortales, quín abis?

AGORASTOCLES

Abeó.

ADVOCATI

Sapis.

COLLABISCVS

(St,

ADVOCATI

Quid est?

COLLABISCVS

Fores haéc fecerunt mágnum flagitiúm modo.

ADVOCATI

Quíd id est flagití?

606. Prepedimentum *BCD* obiiciatur *FZ* In proximis usque ad v. 609 advocatis tribuit *Ritscheli*us duce ex parte *B*, quae vel *Milphioni* vel *Collabisco* *FZ* A Hic *B*. *Milph.* Hic *FZ*: cf. etiam *Scyffertus Stud. Pl.* p. 3 homo] domo *CDF* Agor. Hic . . . sed uos. Adu. Satis *Ussingius* 607. Facite *B*: item (*Milphioni* continuans) *Taubmannus*. Agor. Facite *FZ* iubet. Agor. Abeamus *Aldina*, *Acidalius*. iubet. Abeamus *FZ*. iubet habeamus *BCD*. iubet. Agor. Abeamus *Angelius*. iubet, abeamus *Camerarius* et uos *Seyffertus* l. s. s. set uos *B*. sed uos *reliqui*. ecqui hoc *Geppertus* dictunst. Coll. abi *Z* et, nisi quod dictum est, *F*. dictumst (dictum st *B*) abi *BCD*, nisi quod dictum stabi *CD* sed uos, satin dictumst? Adu. Abi *Ritscheli*us 608. Verba Quaeso — abis *Collabisco* dat *Brixius Nov. annal. vol. 101* (a. 1870) p. 776 quaeso Coll. Di immortales, quin, *Bothius*. queso dii mortales *II* quin *B* et sine personae nota (sed cum spatio) *CD*. dii mortales. Coll. quin *Z* et, nisi quod dii immortales, *F* Advocatis tribuit *Sapis Ritscheli*us: *Milphioni* *B*. spat. *CD* si sapis *F* Hunc v. in *B* excipere v. 480 — 546 supra dictum est 609. St! *Geppertus*. Si tace (*Sitace* *C*) *BCD*. At at *F*. Phi tace *Z*. St, tace *Camerarius*: St in proprio versu collocat *Ritscheli*us quidest *C* Coll.] Sic *FZ*. A praem. *B* fores hi *B*. fores he *C*. fores hae *DFZ*: cf. *Schmidt*us de dem. pron. form. p. 44 sqq. hae *Bothius*. fores om. hae *Guyetus* fecerint *B* (in litura) *Z* 610. id *Acidalius*. om. libri flagitii libri

COLLABISCVS

Crepuerunt cláre.

ADVOCATI

Di te pérduint. 610

Póne nos recéde.

COLLABISCVS

Fiat.

ADVOCATI

Nós priores íbimus.

COLLABISCVS

Fáciunt, scurrae quód consuerunt: póne sese hominés locant.

AGORASTOCLES

Íllic homost, qui egréditur.

COLLABISCVS

Leno bónus est: nam similís malist.

Iám nunc ego illic égredienti ságuinem exsugám procul.

LYCVS. ADVOCATI. COLLABISCVS

LYCVS

Iam ego istúc reuortar, míles: conuiuás uolo 615

Reperíre nobis cómmodos, qui uná sient.

Intéribi attulerint éxta, atque eadem múlieres

- Dite *BC* perdiunt *BZ*. perdant *F* 611. priores (*alt. r e corr.*) *C*
 612. Faciun *B* scurre *B*. scurre *D* quod consuerunt *Pylades*,
Bentleius. quod consueuerunt (quodconsueuerunt *C*) *libri* pones esse *B*
 613. Heic *Geppertus* Quis illic *deleto* leno *Scaliger* homo est *libri*
 qui egreditur. Coll. Leno bonus *Ritscheli*. qui egreditur (quiegre-
C) leno. Coll. (*D spat. C spat. om.*) Bonus *libri* similis malist *Ritscheli*
Opusc. vol. II p. 572. similis malus est *CI* (*super e apex*) *FZ*. similis
 est *B*. similis malo est *Camerarius* bono nam similis est malus 'in
priscis exemplaribus' esse scribit *Pius* 614. ego illic *Ritscheli*, *Luchs*
Hermae vol. VI (a. 1871) p. 276. ego illi *libri*. illi ego *Guyetus*
 iam ego nunc illi *Bothius* ex sugam *B*. exugam *F* procul] probe
Muellerus Pros. Pl. p. 598 *Lycus* collabiscus. *subicit B*
Actus III sc. 3 LENO ADVOCATI VILICVS DV *B. om.*
C (uno v. vacuo: in extremo margine videtur M scripta esse) *D*¹.
 LICVS LENO ADVOCATI COLLABISCVS VILICVS II *D*³ In
 ipsa scaena Θ E H notis *Collabisci*, *Lyci*, *Advocatorum* personas
 indicat *B* 615. am cum *spat. init. C* ego istuc *Bothius olim.*
 istuc ego *libri*. huc ego *Bothius postea*, *Bririus Nor. annal. vol. 101*
 (a. 1870) p. 776. istuc *Pareus tert.* reuotar *B*. reuortor *C* 616. Rep-
 perire *BCZ* qui *B. om. reliqui* 617. Interim *F* attulerunt
CDZ adque *B*

Iam ab ré diuina crédo apparebúnt domi.

Sed quíd huc tantum hominum incédunt? ecquidnam ád-
ferunt?

Et illíc chlamydatus quísnamst qui sequitúr procul? 620

ADVOCATI

Aetóli ciues té salutamús, Lyce:

Quamquám salutem férimus inuití tibi.

LYCVS

Fortúnati omnes sítis: quod certó scio

Nec fóre nec Fortunam íd situram fíeri.

ADVOCATI

Istic ést thensaurus stúltis in linguá situs, 625

Vt quaéstui habeant mále loqui melióribus.

LYCVS

Viám qui nescit, quá deueniat ád mare,

Eum opórtet amnem quaérere comitém sibi.

Ego mále loquendi uóbis nesciúi uiam:

Nunc uós mihi amnes éstis: uos certúmst sequi. 630

618. abre diuuiá C. abrediuiua BD¹. ab re diuina D⁴ 619. ec
quidnam C. ec quid nam D. et quidnam B ad ferunt B. afferunt F'Z

Cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 399* 620. illic *Bothius* ille libri. chlami
datus (h ex li, t ex r) B. clamidatus CD quisnam (quis nam BD) est
libri qui sequetur BD¹ (corr. m. 4). quisequetur C 621. H B

praem. om. CDFZ Aetoli ciues te *Gruterus*. Aetolici ueste BC et,
nisi quod Aetolyti, D. Aetolica ueste Z et, nisi quod Aetholica, F' Lyce C

622. Quam quam B salutem *Bothius*. hanc salutem libri Post
hunc sequitur in libris ex inferiore loco (v. 639) huc inlatus hic versus:
Et quamquam (Etquamquam B. Etquamquam C) bene uolumus leniter
lenonibus, ubi leuiter F'Z. *Deleverunt Bothius, Bentleius* 623. certe

sola Z 624. fore nec *Pylades*. foren et B. fore (forte F') et reliqui
situram B. s///itaturam (t crasa) C. sisaturam D. si saturam F'Z

625. *Spat. om. CD* Hic est th. *Guyetus*. Iste est thesaurus *Bothius, Muellerus*
Nachtr. p. 48. Illic est thesaurus *Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 34*,
qui tamen de gen. p. 47 Istic' st praefert thesaurus F'Z in lingua situs
om. B 626. questui C maleloqui D. male loqui loqui B 627. Lyc.]

sic *Ald.*: om. libri de ueniat B. deueniet Z. adueniat F'. deueniatur
Nic. Heinsius Advers. III 17 admare C 628. querere CD. quae-
rere eo *Ritscheli* (*Opusc. vol. II p. 447*. quaererē cum aliis *Wagne-*
rus Mus. Rhen. vol. 22 (a. 1866) p. 119 Eum oportet quaeritare
comitem amnem sibi *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242*

629. Ego *Angelius*. Lyc. Ego F'Z 630. am nes B. amnis *Brixius Nov.*
annal. vol. 101 (a. 1870) p. 776 certum est sequi BCDZ. certum
consequi F'

[Si bēdicetis, uóstra uos ripá sequar:
Si máledicetis, uóstro gradiar límite.]

ADVOCATI

Maló benefacere tántumdemst perículum,
Quantúm bono malefácere.

LYCVS

Qui ueró?

ADVOCATI

Scies.

Maló si quid benefácias, beneficium íterit: 635
Bonó si quid malefácias, aetatem éxpedit.

LYCVS

Facéte dictum. séd quid istuc ad me áttinet?

ADVOCATI

Quia nós honoris tuí causa ad te uénimus,
Quamquám bene uolumus léniter lenónibus.

LYCVS

Si quíd boni adportátis, habeo grátiam. 640

V. 631 sq. *uncis inclusit Ritschelius. cf. Langrehr p. 19* 631. Si bene dicetis C. benediceris *ut vid. D¹*. bene ducetis D⁴ uos ripa *Bothius. ripa uos libri* 632. male dicetis C. maledicetis D¹. maleducetis D⁴ uostrá B lymite B 633. Adu.] *om. CD sine spatio* bene facere CD tandundemst Z. tandundem si CD. tantunde si B. tantum est F' 634. male facere BCD Qui uero FZ. Quid uero BD. Quid C. Qui id *Mullerus Nachtr. p. 33* Scies *in litura B* 635 sq. *Ab his versibus accedit A, ubi sic scripti sunt:*

MALOSIQUIDMALIFACIASAETATEMEXPETIT

BONOSIQUIDMALIFACIASA(vel T vel I)TATEMEXPETIS

quod defendit Ussingius expedit v. 636 reposito 635. siquid B bene facias B. benefacias ex benefacies D. bene fétias C beneficium *Bentleius in Ter. Eun. I 2, 69. id beneficium libri praeter A. benficere et benficium Ritschelius Opusc. vol. II p. 719. 721, eandem formam fortasse v. 633 sq. et 636 restituendam esse dicens* 636. siquid BC male facias BC etatem etatem C 637. Lyc.] Sic FZ. *om. BCD* FACE(vel I)TEDICTUMSEDQUIDISTUCADMEATTI(vel E)NET A Facite B. Facete (a e corr.) C dictum *om. C* sed quid DF'Z. set quit B. s. quid C adme C attinet CDF'Z. adtinet B 638. *Pers. praem. FZ: om. BCD* Sic A, nisi quod ATTE tui honoris *Reizius* huc ad te (adte BC) libri praeter A honoris causa huc ad te *Bothius* huc aduenimus *Ussingius cum Weisio* 639. Sic A *Hunc v., male iteratum in BCD F'Z post v. 622, Acidalius delebat hoc loco* quam quam B leuiter F'Z 640. Sic A, nisi quod AD-PORTASTIS Siquid C ad portatis B. apportatis CDF'Z

ADVOCATI

De nóstro tibi nec férimus quicquam néc damus
Neque póllicemur néque adeo uolumús datum.

LYCVS

Credo hércle uobeis: íta uostrast benígnitas.
Sed quíd nunc uoltis?

ADVOCATI

Húnc chlamydatum quém uides,
Ei Márs iratust.

COLLABISCVS

Cápiti uostro istúe quidem.

645

ADVOCATI

Hunc núnc, Lyce, ad te díripiundum addúcimur.

COLLABISCVS

Cum praéda hic hodie incédet uenatór domum:
Canés compellunt ín plagas lepidé lupum.

LYCVS

Quis hic ést?

ADVOCATI

Nescimus nós quidem istum quí siet:
Nisi dúdum mane ut ád portum procéssimus,

650

641. BONIDENOSTROTIBINECFERIMUSNECDAMUS A De nostro
Ritschelius. Boni de nostro libri cum A, nisi quod Boni ex Bono et nostro
ex nostri B, denostro C. Bonum de nostro Bothius, Kochius Nov. ann.
vol. 107 (a. 1873) p. 242 quicquam Ritschelius. om. libri cum A
damus A, Pylades. damus tibi BCDFZ Boni nil de nostro
tibi vel Boni tibi de nostro nil Muellerus Pros. Pl. p. 158 642. Sic
A, nisi quod NECQ. 643. Pers. om. BCD Sic A, nisi quod VESTRAEST
uobis libri praeter A itae B uestra est B. ura
CD. uestra F. nostra Z 644. E praem. B: spat. CD Sic A, nisi
quod sp. ante HUNC omittit uultis libri praeter A chlamy datum
B. clamidatum CD 645. Sic A, nisi quod VESTRO iratus est libri
praeter A Θ (h. e. Coll.) B, Acidalius. spat. CD. Lyc. FZ capite
FZ uestro BZ cum A. urō CD. uero uestro F' 646. Sic A, nisi
quod NUNCHUNC et DIRIPIUNDUM Adu.] spat. om. C lice CD adte C
diripiendum BCDZ. deripiendum F' 647. Coll. praem. Acidalius.
Adrocatis continuant libri Sic A praeda Pylades cum A. rae da B.
reda reliqui incedet uenator cum A Acidalius. incede tuae nator
B. incedit uenator reliqui 648. Sic A compellunt ex cumpellunt
B inplagas C lupum] lycum BCD: om. FZ 649. Sic A, nisi quod
QUIS et QUISIET istum quidem libri praeter A: corr. Reizius
quisiet C. que siet B 650. Sic A, nisi quod NISI et MANI (vel min.
prob. E) du dum B amane BCD. a mane reliqui praeter A. a
mani Camerarius utadportum C ad portum uti Bothius

Atque ístum e naui ibi éxeuntem onerária
Vidémus. adiit ád nos extemplo éxiens:
Salútat, respondémus.

COLLARISCVS

Mortalís malos:

Vt ingrediuntur dócte in sycophántiam.

LYCVS

Quid deínde?

ADVOCATI

Sermonem íbi nobiscum cópulat.

655

Ait sé peregrinum esse, húius ignarum óppidi:
Locúm sibi uelle líberum praeberier,
Vbi néquam faciat. nós hominem ad te addúximus:
Tu, seí te dei amant, áge tuam rem: occásiost.

LYCVS

Itane íllest cupiens?

ADVOCATI

Aúrum habet.

LYCVS

Praeda haéc meast.

660

ADVOCATI

Potáre, amare uólt.

LYCVS

Locum lepidúm dabo.

ADVOCATI

At enim híc clam furtim se ésse uolt, ne quís sciat

651. Sic A, nisi quod ATQ·ISTUM istum libri cum A. istunc Camerarius At eccistum Geppertus enaui BC ibi addidimus: om. libri exiunte moneraria B 652. Sic A uidimus FZ adnos C exemplo C 653. Sic A, nisi quod RESPONDEMUS#MORTALE(vel I)S mortalis libri praeter A 654. Sic A, nisi quod INGREDIUNTURDOCTE Utingrediuntur C in sicophantiam D. insicophantiam C 655. Sic A ibi nobiscum B cum A. nobiscum ibi CDZ. nobiscum ibit F copulat Z cum A. coppulat F. copulant BCD 656. Sic A, nisi quod AIT Agit B signarum B opidi F 657. Sic A preberier CD 658. Sic A faciet BCD ad te om. C 659. Sic A, nisi quod TUSEITEDE(vel I)I tu si te di (tedi B, tusite C) BCD FZ ament Z age tuam rem Acidalius. agere tuam rem libri cum A. age tuam rem quom Ritscheliuss occasio est libri praeter A 660. Sic A, nisi quod ILLEESTCUPIENS Lyc. om. F. spat. D. om. C Ita ne B Ille est etiam BCD FZ cupiens] copis Dissaldeus Ly.] spat. D. om. C preda BCD hec C me ea st B. mea est FZ 661. Sic A, nisi quod LEPIDUM Totum versum Lyco tribuit Ritscheliuss uoli BCD Personae spat. om. CD in versus principio leppidum C 662. Sic A, nisi quod FURTIM Adu.] Sic FZ. II B. spat. CD

Neue árbiter sit. nam híc latro in Spartá fuit,
Vt quídem ipse nobeis díxit, apud regem Áttalum:
Inde húc aufugit, quóniam capitur óppidum. 665

COLLABISCVS

Nimis lépide de latróne, de Sparta óptume.

LYCVS

Di deaéque uobis múlta bona dent, quóm mihi
Et béne praecipitis ét bonam praedám datis.

ADVOCATI

Immo, út ipse nobis díxit, quo accurés magis,
Trecéntos nummos Phílippos portat praésidi. 670

LYCVS

Rex súm, si ego illum hodie ád med hominem adléxero.

ADVOCATI

Quin híc quidem tuos est.

LYCVS

Óbsecro hercle hortámini,

Ad enim *B*. Atenim *C* hic clam furtim se *Muellerus Pros. Pl. p. 508*. hic clam furtim *CDZ* cum *A*. hic clam furtum *F*. hic furtim (*sine clam*) *B*. clam furtim hic *Pylades*. hic clam furtimque *Mu- retus Var. lect. XVII 18. Cf. tamen V 2, 61* uoli *BCD* ne- quis sciant *BC*. ne qui sciant *DFZ*. 663. Sic *A*, nisi quod HIC in siparta *BD*. insiparta *C* 664. Sic *A*, nisi quod REGEM Ut- quidem *C* 665. Sic *A*, nisi quod OPPIDUM et huc omissio Inde huc *Camera- rius*. Inde nunc libri praeter *A* opidum *F* 666. Sic *A* dela trone *B*. delatrone (*la s. v.*) *C* desparta *B*. des parta *C*. de spartha *F* 667. *Spat. om. C* Sic *A*, nisi quod DEAEQ. UOBIS Dideaeque *C*. Dii deaeque *F* uobis uobis *B* quom *B* cum *A*. cum (*cum mihi iungit C*) reliqui 668. Sic *A* precipitis *CD* pedam *C* 669. Sic *A*, nisi quod ACCURTI vel E vel I)E(vel I vel T)SMAGIS utipse *C* ipse ut *Guyetus, Muellerus Pros. Pl. p. 360* accurre *BCDZ* V. 669—678 ex altera recen- sione repetit *Hasperus l. s. s. p. 304 (28)* 670. Sic *A*, nisi quod PRAE- SID(vel B)I, ubi incertum est num altera I sequatur necne praesidi *Gulielmus Veris. I 20 (cf. A) probante Acidalio*. praesibi *BD*. presibi *CF*. prae sibi *Z*. pssim 'alibi scriptum esse' *Pius dicit*. praes sibi *Meursius cap. 4* 671. REXSUMSIEGOILLUMHODIEHOMINEMADLEXERO *A* siego *C* hodie ad med hominem adlexero *Ritscheli*. hodie ad me (*ad me C*) hominem mallexero *BCD*. hodie ad me hominem allexero *FZ*. hodie hominem ad me allexero *Pylades, unde ut ad med facias sua- det A*. illunc hodie hominem adlexero vel illunc hodie hominem vel illum hodie hominem *Ritscheli* Nov. exc. p. 95: cf. *Muellerus Nachtr. p. 81 et Usenerus de Pseud. p. 9* 672. QUINHICQ. s(*incerta*). . . . OPSECREHERCLEHORTAMINI *A* Adu.] sic *B*: om. *CD* sine spatiis quin hic *D* tuus (*sequ. spat. in BD. om. C*) Est obsecro *BCD*. tuus est. *Lyc. obsecro FZ* tuus est hic quidem *Reizius* horta mihi *B*

Vt déuortatur ád me in hospitium óptimum.

ADVOCATI

Neque nós hortari néque dehortarí decet
Hominém peregrinum: tuám rem tu ages, sí sapis. 675
Nos tíbi palumbem ad áream usque addúximus:
Nunc té illum meliust cápere, si captum ésse uis.

COLLABISCVS

Iamne ítis? quid, quod uóbeis mandauí, hópites?

ADVOCATI

Cum illóc te meliust rém tuam, adulescéns, loqui:
Illic ést ad istas rés probus, quas quaéritas. 680

COLLABISCVS

Vidére equidem uos uéllem, quom huic aurúm darem.

ADVOCATI

Illínc procul nos ístuc inspectábimus.

COLLABISCVS

Bonám dedistis míhi operam.

LYCVS

It ad mé lucrú.

673. Sic A, nisi quod HOSPITIUM Utdeuortatur C adme C
in hospiciu D. inhospiciu C optimum B 674. NEQUE-
NOSHORTARINEQ-DEHORTARIDECET A nos dehortari decet Rit-
schelius. dehortari autem decet vel dehortari condecet Muellerus Pros.
Pl. p. 454 675. Sic A, nisi quod HOMINEMPEREGRINUM
hominu CD tua gessi BD. tuam gessi C 676. Sic A, nisi
quod ADARE(vel I)AMUSQUAE adaream C 677. NUNCTEILLUMME-
LIUSCAPERESICAPTUMESSEUIS A meliust Ritschelius, Geppertus. me-
lius libri cum A si castum BD. sicastum C 678. Sic A
Integrum v. Collabisco dant libri praeter F'Z, qui verba Iamne itis
Lyco adsignant Iamne itis DFZ. Iam ne itis B. Iam neitis C
uobis libri praeter A 679. Sic A, nisi quod TEMELIUSTTUAMREM
Quom B illuc CDZ melius libri praeter A rem tuam
Guyetus. tuam rem BCFZ cum A, Fleckeisenus Nov. annal. vol. 61
(a. 1851) p. 52. tuam D¹, ubi rem sup. scr. D² adolescens BF
680. Sic A Ille est Bothius. Hic est Guyetus. Heic est
Geppertus. Illic'st Luchsius de gen. p. 47 adistas C queritas
CD 681. Sic A, nisi quod UIDERE et CUM equidem ego Brug-
manus p. 37 quom B. cum reliqui cum A 682. Sic A, nisi
quod ILLIC inspectauimus B ante corr. 683. Sic A, nisi quod
BONAMDEDISTIS et OPERAM operam mihi Bothius Lyc.] spat. B
adme C

COLLABISCVS

Illuc quidem, quorsum ásinus caedit cálcibus.

LYCVS

Blande hóminem conpellábo. hospēs hóspitem 685
Salútat: saluom te áduenire gaúdeo.

COLLABISCVS

Multá tibi dei dent bóna, quom me saluom ésse uis.

LYCVS

Hospítium te aiunt quaéritare.

COLLABISCVS

Quaérito.

LYCVS

Ita illí dixerunt, quei hínc a me abierúnt modo,
Te quaéritare a músicis.

COLLABISCVS

Minime géntium. 690

LYCVS

Quid itá?

COLLABISCVS

Quia, a muscis sí mi hospitium quaérerem,
Aduéniens irem in cárcerem rectá uia.

684. Coll. om. *F* ILLUD(vel Q)QUIDEMQUORSUMASINUSCAEDITCAL-
CIBUS *A* Illuc *Acidalius*. Illud *BCDFZ*, *Ussingius* quidem] niden
rel uide *Scaliger* Coll. quorsum *F* cedit *C* 685. Sic *A*, nisi quod
BLANDE et COMPELLABO et HOSPES conpellabo *B*. compellabo *reliqui*
cum *A* Heus, hospes *Muellerus Pros. Pl. p. 522* 686. Sic *A*,
nisi quod spat. post SALUTAT saluom *B* cum *A*. saluum *reliqui*
ad uenire *B* 687. MULTATIBIDEIDENTBONAQUOM(vel QUUM)MESALUOM-
ESSEUIS *A* Multa tibi di (a tibi d in ras.) *B* di *DZ*. dii *F* Dident
C quo *B*. cum *reliqui praeter A*, nisi quod cum me iungit *C* saluum
libri *praeter A* saluom me *Ritscheli* 688. HOSP.... MTEAIUNTQUAERIT-
ARE#QUAERITO *A* queritare *CD* querito *BCD* 689. Lyc.]
pers. om. *BCD* In *A* haec apparuerunt: XERUNTQUEI-
HINCAMEABIERUNTMODO Id illi *Geppertus* qui libri *praeter A* ame
BC 690. TEQUAERITAREAMUSCIS#AHMINIMEGENTIUM *A* queritare *CD*
a muscis (amuscis *BD*) libri cum *A*, nisi quod a musis ut vid. *C*. 'Quod
non magis expedit quam vel *Kampmannus de AB praep. p. 9* vel *Herman-*
nus in Iahni Annal. XXXV p. 192, qui a Musis proponebat. Novi qui
de áμιοθί cogitaret vel de a mustis i. e. *Bacchanaliorum sodalibus*' *Rit-*
schelius minime libri *praeter A* 691. QUIDITA#QUIAMUSCISIMI-
HIHOSPITIUMQUAEREREM *A* Quidita *C* Quia muscis si mihi (simihi
C) *CDF* cum *A*. Qui amuscis si mihi *B* hospicium *C* quererem
BC 692. Sic *A* huc irem libri *praeter A*: corr. *Guyetus*, *Bent-*
leius, *Reizius* incarcerationem *C*

Ego íd quaero hospitium, úbi ego curer móllius,
Quam régi Antiocho océlli curarí solent.

LYCVS

Edepól ne tibi illud póssum festiuóm dare,
Siquidém potes pati ésse te in lepidó loco,
In lécto lepide stráto, et lepidam múlIERem
Conpléxum contractáre.

695

COLLABISCOVS

Is, lenó, uiam.

LYCVS

Vbi tú Leucadio, Thásio, Chio, Lésbio,
Vetustáte uino edéntulo aetatem ínriges.

700

Ibi égo replebo te úsque unguentum cheúmatis.

693. Sic A, nisi quod ID et HOSPITIUM híd D quero B. quero C hostium BCD, unde ostium Bothius 694. Sic A, nisi quod OCULI anthiocho C. anthioco F ocelli scripsimus. oculi B cum A. om. CDFZ: unde Pylades curari hospites solent et olim oculi Hermannus. eculei Muellerus Pros. Pl. p. 517 Antiochi regis oculi Guyetus solet FZ 695. Sic A, nisi quod TIBILLUM tibi illud possum Ritscheliu. tibi illum possum B cum A. tibi possum illum libri praeter AB, nisi quod illud F. illud tibi possum Hermannus Opusc. vol. 8 p. 441 festiuom B cum A. festiuum reliqui 696. Sic A, nisi quod ESSETEPATI et LEPIDO potes pati esse te Bothius, Kampmannus de In praep. p. 7, Muellerus Pros. Pl. p. 207. potes esse pati libri praeter A. pote esse te pati vel pati pote esse te non satis tuto effici dicit Ritscheliu. potes esse pati te Camerarius inlepidio C 697. Sic A et om. libri praeter A 'Quamquam elegantiae maiorem laudem tales versus habebunt:

Siquidem potes te patier in lepidio loco,

In lecto lepide strato, lepidam mulierem e. q. s.'

Ritscheliu 698. COMPLEXUMCONTRECTARE#ISLENOUIA- A complexum libri praeter B contrectare cum A Pylades. contrectare te Camerarius Is rix sanum. Redis (in uiam) Muellerus Pros. Pl. p. 210. Inis Bothius, Usingius ad Amph. 425. Scis Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242 uia Salmasius. idem num in A fuerit dubium 699. UBITULEUCADIOLESBIO-THASIOCHIO A Leucadio, Thasio, Chio, Lesbio Ritscheliu. lenchadiolos biothas iochoo B. leucadiolespia t hassiochoo C. leucadio lebia thasiochoo D. leucadio lesbio thasio choo F et, nisi quod thassio, Z: ubi Coe primus Camerarius: Leucadio, Coe, Thasio, Lesbio eodem duce Acidaliu. Vulgatum ordinem mirabatur Lachmannus in Lucr. p. 159

700. Sic A, nisi quod AETATEM De uetustate mensura Ritscheliu Proleg. p. 151 dubitabat Edentulo uetustate aet. inr. Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 242 cum Guyeto 701. IBIEGOTERE-PLEBOUSQ; UNGUENTUMGEUMATIS A ego replebo te Ritscheliu, Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 771, Mahlerus l. s. s. p. 12. te replebo libri praeter A, nisi quod replebo ex replebo B. te replebo

Quid multa uerba? faciam ut, ubi tu laueris,
Ibi balneator faciat unguentariam.
Sed haec latrocinantur quae ego dixi omnia.

COLLABISCVS

Quid ita?

LYCVS

Quia aurum poscunt praesentarium.

705

COLLABISCVS

Quin hercle accipere tu non mauis quam ego dare.

ADVOCATI

Quid, si euocemus huc foras Agorastoclem,
Vt ipse testis sit sibi certissimus?
Heus tu, qui furem captas, egredere ocius,
Vt tute inspectes aurum lenoni darei.

710

ego Geppertus, *Muellerus Pros. Pl. p. 484* usque olim cusque fuisse propter librorum *BCDFZ* hiatum conicit *Bergkii Beitr. p. 119* cheumatis *Ritscheli*us, *Ussingius*. egeumatis *BCDFZ*. eccheumatis *Camerarius*, quod post eum echeumatis scripserunt. agematis (i. e. ut putamus ochematis) *Salmasius*. ocheteumatis *Rostius Opusc. p. 144* 702. Sic *A*, nisi quod *FACIAMUBI* et *LAUERES* faciam ut *Ritscheli*us, *Geppertus* (idem vel faciam ibi *Muellerus Pros. Pl. p. 28*). faciam libri cum *A* cubi *Ritscheli*us *Opusc. phil. vol. III p. 138* 703. Sic *A*, nisi quod *IBIUTBALNIATOR* Ibi *Guyetus*. Ibi ut (et *F*) libri cum *A* ungentarium *C* 704. Sic *A* hec *BC* que *C* 705. Sic *A* Quidita *C*. Quid iam? *Acidalius*, *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243* Quia ex Quida ras. *C*. Quia ea *Muellerus Pros. Pl. p. 634* presentarium *CD* 706. Sic *A* Quin *FZ* cum *A*. Qui *BCD* hercle (le e corr.) *C* Verba accipere — dare addidit alia manus in *B* accipere tuo °manuis *B* darem *CD* Sequitur in *BCDFZ* hic versus:
E. Quin sequere me intro. Θ duc me ergo intro. addictum tenes nisi quod *Lyc. et. Coll. est in FZ*, spatia in *CD*, praeterea ergo me *CDFZ*, pro quo me ergo *Gulielmius cap. 4*, ad dictum *B*. Quem v. e proxima scaena (720) huc inlatum esse *Acidalius* vidit: pro eo autem duos hos habet *A* v. 707 postpositos:

QUINSEQUEREMEINTRO#DUCMEERGINTRO

SIEXIERITLENOQUIDTUMHOMINEMINTERROGEM

quorum alter est insequentis scaenae 730 707. Sic *A*, nisi quod *QUIDSIEUOCEMUS* Adu.] om. *BCD* Quidsieuocemus *C* huc foras *B* cum *A*. foras huc reliqui agorastoclen *B*. agorastoclem (ra s. v.) *D* 708. Sic *A*, nisi quod *IPSUSTESTIS* ipse libri praeter *A* testes *D* certissimus *B*. certi sumus *CDFZ*: corr. *Angeli*us 709. Ab hoc v. usque ad v. 745 deficit *A* qui furem] quis tu rem *B* otius *BCDZ* 710. Ut tu te in spectes *B*. Uttute inspectes *C*. Ut tute (tu s. v.) inspectes *D* darei *Ritscheli*us. dare libri. dari *Geppertus* post *Bentleium* dare; agorastocles *B*

AGORASTOCLES. ADVOCATI. COLLABISCVS. LYCVS

AGORASTOCLES

Quid ést? quid uoltis, téstes?

ADVOCATI

Specta ad déxteram,
Tuos séruos aurum quom ípsi lenoní dabit.

COLLABISCVS

Age áccipe hoc sis. heíc sunt numeratí aurei
Trecénti nummei, quí uocantur Phílippeí.
Hinc mé procura: própere hosce apsumí uolo.

715

LYCVS

Edepól fecisti pródigum promúm tibi.
Age eámus intro.

COLLABISCVS

Té sequor.

LYCVS

Age age ámbula:
Ibi, quae sunt reliqua ália, fabulábimur.

COLLABISCVS

Eadém narrabo tíbi res Spartiáticas.

Act. III sc. 4 ADVLESCENS IDEM DV *B. om. CD*¹. Agorastocles adolescens eidem *D*² *Eisdem atque supra personarum notis utitur B, praeterea A pro Agorastocle. In CD mera spatia sunt* 711. uidest cum *spat. C* quiduultis (*d e corr.*) *C* uultis etiam *BDFZ* Agor.] *spat. B* addexteram *C*. ad dextram *Z* 712. tuus libri seruus aurum quom ipsi *Ritscheli*us. seruus aurum ipsi *libri*. seruus aurum iam ipsi *Geppert*us. quom seruus aurum ipsi *Pylades*. ipsi seruus aurum *Guyet*us. seruus aurum ipse ipsi *Bothius*. seruus aurum ut ipsi *vel* quom ipsi *Mueller*us *Pros. Pl. p. 79, qui p. 491* Ipsi tuos seruus aurum proponit 'Poterant etiam aurum seruus ipsi *vel paullo rectius* seruus aurum ut ipsi' *Ritscheli*us dabit *Pylades*. dabat *libri*. datat *Gruter*us 713. sis. heic *Ritscheli*us. sis hic *FZ*. sis se ic *B*. sisse ic *C*. sis se hic *D* 714. nummei *Ritscheli*us. numme *C*. nummi *reliqui* quiuocantur *C* philippeí *Pylades*. philippi *libri* *Extrema tria verba interpolatoris esse censet Langenus p. 88*

• 715. propere *B*. propera *reliqui* absumi *libri praeter B*

716. *Post edepol eras. fe C* prodigium *CDZ* *V. 717 et 718 simul ferri vix posse dicit Muellerus Pros. Pl. p. 79* 717. *Pro Coll. et Lyc. spatia B* 718. Ibi quae sunt relicua *Ritscheli*us, *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243*. Ibi quae relicua *Gulielmi*us *cap. 5* alia eadem fab. 'v. c.' *Scaligeri* quaeuis relicua alia *Geppert*us. alia relicua una *Weisius* 719. *Coll.] spat. om. C* Equidem *FZ* spartiacas *CD*. sparthicas *F*

LYCVS

Quin séquere me ergo.

COLLABISCVS

Dúc me intro: addictúm tenes. 720

AGORASTOCLES

Quid núnc mi auctores éstis?

ADVOCATI

Vt frugí sies.

AGORASTOCLES

Quid, si ánimus esse nónc sinit?

ADVOCATI

Esto út sinit.

AGORASTOCLES

Vidístis, leno quom aúrum accepit?

ADVOCATI

Vídimus.

AGORASTOCLES

Eum uós meum esse séruom scitis?

ADVOCATI

Sciúimus.

AGORASTOCLES

Rem aduórsus populi fierei leges?

ADVOCATI

Sciúimus.

725

720. Cf. ad v. 706 duc me scripsimus e librorum vestigiis v. 706 commemoratis. abduc libri hoc loco. abduce postulat Brugmanus p. 27

721. mihi auctores CDZ. mihi auctoris B. mihi autores F
Utfrugi C sies FZ. spes BCD 722. Quidsianimis C nonsinit
C. non sic sinit inter alia multa Muellerus Pros. Pl. p. 79 utsinit C

V. 723—727 delet Ussingius: de v. 723—735 cf. Langrehr p. 20

723. Spat. om. C quom B. cum reliqui 724. Eum] Cum eo vel Eo Muellerus Pros. Pl. p. 79 Apud eum meum Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243 esse meum Z seruom B. seruum CDFZ scistis Acidalius
Sciúimus Camerarius. Scimus libri. Scimus rem Ritscheliuss. Scimus. Agor.
Rem proximis Aduorsus p. l. continuans Bothius 725. aduersus (ad uersus B) libri fieri Ritscheliuss dubitanter. saepe B. sepe CD. esse FZ, transpositum post leges Pylades, ante populi def. Guyetus. neimpe coniecturam commemorat Acidalius Receptum aduorsus populi leges Muellerus Pros. Pl. p. 79 scimus. Agor. Em e proximo v. Em petens Ritscheliuss 'Transpositionem rerborum qui non reformidet, haud paullo elegantius sic poterit duce ex parte Acidalio:

Agor. Eum uós meum esse seruom scitis? Aduoc. Scimus rem.

Agor. Aduórsus populi leges . . . Aduoc. Saepe audiuius.
nisi forte duo hemistichia interciderunt post leges' Ritscheliuss

AGORASTOCLES

Em istaec uolo ergo uós commemorasse ómnia
Mox ád praetorem quom úsus ueniet.

ADVOCATI

Méminimus.

AGORASTOCLES

Quid, sí recenti re aedis pultem?

ADVOCATI

Cénseo.

AGORASTOCLES

Si púltem, non reclúdet?

ADVOCATI

Panem frángito.

AGORASTOCLES

Si exíerit leno, quíd tum? hominemne intérogem, 730
Meus séruos ad eum uéneritne?

ADVOCATI

Quíppini?

AGORASTOCLES

Quom aúrí ducentis númmis Philippis?

726. *Charisius p. 240, 20*: Plautus in Poenulo: 'em . . . omnia'

726. Hem (Hem) istaec (istec *C*, istac *Z*) *CDFZ* uolo *sup. scr. D*
com meminisse *B* em istaec uolo ego uos meminisse omnia *Charisius*

727. ad praetorem quom *Geppertus, Muellerus Pros. Pl. p. 491.* cum
(quum *B*) ad praetorem (ad pretorem *D.* adpretorem *C*) *libri.* quando ad
praetorem idem *Muellerus eodem loco* Cum ad praetorem usus ueniet mox
Adu. meminerimus *vel* Cum mox ad praetorem usus ueniet. Advoc. me-
minimus *Hermannus* ueniet usus *Ritscheli* meminimus *CDFZ.*
memiminimus *B.* meminerimus *Camerarius* 728. Quidsi recentire *C*
recentire *D.* recentirae *B* *Personam om. FZ* Censeo] Quippini *Clem-*
mius Mus. Rh. vol. 23 (a. 1868) p. 693 729. *Pers. om. FZ* *Versum*
damnat Hasperus l. s. s. p. 304 (28) et non *Geppertus.* nec *Guyetus*

recludit *C* panem *BCD.* pede *F.* pedem *Z,* *codex Cantabrigicus*
Salmasii. pede aedis *Pylades* portam *Geppertus* frangito forem *Guyetus*

730. Quid tum? hominemne *Ritscheli*. QUIDTUMHOMINEM *A supra*
post v. 706. censerit hominem *B.* censeo^{nt} hominem *C.* censeat homi-
nem *D.* censeatis hominem *FZ.* censes hominem *Bentlei*. censen' ho-
minem *Bothius.* quid tunc? hominem *Geppertus* *De v. 732 sqq.*
cf. Schueth l. s. s. p. 27 731. meum seruum *prorsus nescimus quos ve-*
tustos libros habere dicat Gulielmius cap. 2 seruos ad eum ueneritne
Ritscheli, *Geppertus.* seruosi ad eum uenerit ne *B.* seruus si ad
eum (siadeum *C*) uenerit ne *CDF.* seruus si ad eum uenerit necne
Z, ubi uenit necne *Guyetus, Bentlei, Reizius.* seruosi si ad eum uenerit
nunc *Bothius* Quipini *D: om. F* 732. Agor.] *om. Z* Quom (*m in ras.*)

ADVOCATI

Quíppini?

AGORASTOCLES

Ibi extémplo leno errábit.

ADVOCATI

Qua de ré?

AGORASTOCLES

Rogas?

Quia céntum nummis mínus dicetur.

ADVOCATI

Béne putas.

AGORASTOCLES

Aliúm censebit quaéritari.

ADVOCATI

Scílicet.

735

AGORASTOCLES

Extémplo denegábit.

ADVOCATI

Iuratús quidem.

AGORASTOCLES

Homo fúrti sese adstrínget.

ADVOCATI

Hau dubium íd quidemst.

AGORASTOCLES

Quantúmquantum ad eum erít delatum.

ADVOCATI

Quíppini?

AGORASTOCLES

Ibo ét pultabo iánuam.

ADVOCATI

Ito: quíppini?

solus B. cum C D F Z Aduoc.] om. F' 733. Agor.] om. F Z leno extemplo Bothius cerrabit B Agorastoclis et advocatorum personas in proximis aut permutant aut omittunt F Z Quadere C 734. dicetur Pius. diceretur B C D F. dentur Z putassis Z. putastis F' 735. queritari B. queritari C D 736. denegavit C 737. furti sese Pareus ed. tert., Bentleyus. furti se F' Z. furtis est B. furtis es C. furtis e D astringet F. adstringit (ad stringit B) reliqui Spat. om. C haudubium D. aud dubium B. haud dubium reliqui quidem est Camerarius. quid est B. quidem reliqui 738. Quantum quantum ad eum (adeum C) B C D. Quantum ad eum F' Z ad eum huc Brugmanus p. 12 V. 739. 740 hoc ordine Acidalius: inverso libri. utrumque damnat Ussingius 739. ianuam hanc Camerarius ito Acidalius. ita libri. ita fac Pylades

AGORASTOCLES

Diéspiter uos pérduit.

ADVOCATI

Te quíppini?

740

AGORASTOCLES

Tacéndi tempus ést, nam crepuerúnt fores.

Forás egredier uídeo lenoném Lycum.

Adéste quaeso.

ADVOCATI

Quíppini, nos sí uoles?

Operíte capita, né nos leno nóuerit,

Qui illí malae rei tántae fuimus ínlices.

745

LYCVS. AGORASTOCLES. ADVOCATI

LYCVS

Suspéndant omnes núnciam se harúspices,

Quam ego illis posthac quód loquantur créduam.

Qui in ré diuina dúdum dicebánt mihi

745. *Nonius* p. 446, 32: Illix et illex hoc discernuntur. Ab illi-
ciendo illix; illex a quo lex non seruetur. Plautus Poenulo: 'quid
... inlix'.

740. perdiunt *F* 741. concrepuerunt *Bentleius* 742. egredier
uideo *B*. egredietur uideo *C*. egredietur uide *D*. egreditur Aduoc. uide
FZ: ubi uideo *Camerarius*. égređi eccum *Muellerus Pros. Pl. p. 79*
lycum (ly e corr.) *C* V. 743 sq. simul ferri posse negat *Muellerus*
Pros. Pl. p. 79 743. ad es tequeso *B*. adeste queso *D*. adeste queso
C nos si uoles *Ritscheli*. si uoles (siuoles *C*) libri. quin si uoles *Pylades*,
Acidali. si tu uoles *Camerarius*. sed (vel nisi) prius lubet *Seyffertus Phi-*
lol. vol. 89 (a. 1870) p. 403. Sine, si uoles *Geppertus*. Sed nos decet
Ussingius 744. Operite *Scaliger, Bentleius in Heautont. II 3, 111*.
Operire libri. cf. *Seyffertus et Geppertus ad v. 743* nenos *B*
leno nouerit *B*. leno rit *CD*. leno uiderit *FZ* 745. cui *CD*. quid
Nonius illi (s. i. pr. apex) *D* malae rei tantae *Camerarius*. malae
ire it ante *B*. male ire it ante *D*. mare ire it *C*. malae rei ante *FZ*.
tantae rei *Nonius*. malae rei ante *Pylades, Bentleius* fumus *Nonius*
inlices *CDZ*. inlix *Nonius*. indices *F*. inlyces; lycus. agorastoclès. *B*
Act. III sc. 5 LENO ADOLESCENS ADVOCATI DV *B*. om. *CD*¹.
Licus leno Agorastocles Aduocati *D*⁹ 746. Ab hoc versu accedit *A*
Sic *A*, nisi quod SESE uspendant cum spat. *C* omnes ///// (se erasa)
D nunc iamse *C*. nunc iam se *D*. nunc se iam *Z*. nunciam sese *Bent-*
leius, qui postea vulgatum recte probavit (nunciam) aruspices *F*
747. Sic *A*, nisi quod POSTHAC Quam *BCD* cum *A*. Quid *FZ* illis
om. *B* post hęc *B* quodloquantur *C*. quid loquantur *F* 748. Sic
A Quiinre *C*. Cui in re *Scioppius Susp. lect. II 7*

Malúm damnumque máximum porténdier,
Is éxplicauí meám rem postillá lucro.

750

AGORASTOCLES

Saluós sis, leno.

LYCVS

Deí te ament, Agorástocles.

AGORASTOCLES

Magis mé benigne núnc salutas quam ántidhac.

LYCVS

Tranquíllitas euénit, quasi nauí ín mari.
Vtquómquest uentus, éxim uelum uórtitur.

AGORASTOCLES

Valént apud te quós uolo? atque hau té uolo.

755

LYCVS

Valént ut postulátumst: uerum nóñ tibi.

AGORASTOCLES

Mitte ád me, si audes, hódie Adelphasiúm tuam
Die fésto celebri nóbilique Aphrodísiis.

LYCVS

Calidúm prandisti prándium hodie? díe mihi.

-
749. Sic A, nisi quod DAMNUMQ: MAXIMUM damnum quae B. dampnumque CD maximum libri cum A 750. Sic A, nisi quod EXPLICAUIT Ecce Geppertus edidit: corr. stud. Pl. I p. 136. Is leni anacoluthia, quae ferenda videtur. iis F Is — lucris Ussingius post illa D. post illam B 751. Agor.] A D³. om. C Sic A, nisi quod DEITE Saluus CDFZ Lyc.] L D³ Di te BFZ. Dite CD 752. Sic A, nisi quod BENIGNE et SALUTAS an(t eras.) idhac D. antehac F 753. Spat. om. CD TRANQUILLITASEUENITQUASI(vel T vel E) NAUTINMARI(vel E) A tranquillitas (it s. v.) C quasi náui FZ cum A. quast nauí (nauí s. v. C) BCD in mari C 754. Huic quoque v. E praem. B UTQUOMQ: UENTUS- EXIMUELUMUORTITUR A Utquomque est B. Utcumque est reliqui, nisi quod est (ut A) om. F exim BCD cum A. exin Z, Bentleyus in Heautont. III 3, 17. exit F uortetur (e ex i ut vid.) C Cf. Ritschelius Opusc. vol. II p. 282 755. VALENTAPUDTEQUOSUOLOATQ: HAUDTEUOLO A Valeant libri praeter A namque Ussingius. atqui Geppertus haute B. haut te D. haud te CFZ 756. Spat. om. CD VALENTUTPOSTULA(lacuna in ipsa membrana sequitur)TUMESTUERUMNONTIBI A Valent B cum A. ualeant reliqui postulatam si BCD. postulatam est FZ cum A nontibi C 757. Spat. om. CD MITTEADMESIAUDES HODIEADELPHAS- IUMTUAM A mitti ad me FZ ad me C si audes (siaudes C) BCD cum A. si audies FZ. sodes Camerarius 758. DIEFESTOCELEBRINO- BILIQ: APHRODISIIS A die festo D aphrodisus C. afrodisiis B 759. Agor. praem. FZ Sic A, nisi quod PRANDIUM prandidisti DF

AGORASTOCLES

Quid iám?

LYCVS

Quia os nunc frígefactas, quóm rogas. 760

AGORASTOCLES

Hoc áge sis leno. séruom esse audiui meum
Apúd te.

LYCVS

Apud me? númquam factum réperies.

AGORASTOCLES

Mentíre: nam ad te uénit aurumque áttulit.
Ita míhi renuntiátumst quibus credó satis.

LYCVS

Malú's: captatum me áduenis cum téstibus. 765
Tuórum apud me némost nec quicquám tui.

AGORASTOCLES

Meméntote illuc, áduocati.

ADVOCATI

Méminimus.

LYCVS

Ha ha hé, iam teneo, quíd sit: perspexí modo.

760. Agor.] Lyc. *FZ. om. CD* Sic *A*, nisi quod CUM Lyc.] Agor. *Z. om. F* os *A*, Gruterus, Scaliger, Acidalius. hos *BCDF*. hoc *Z* frige factas *B*. frigide factas *Gulielmius*, Dousa cap. 4 quom rogas *B*. cum rogas (cumrogas *C*) *CD FZ* 761. Agor.] spat. *om. D* Sic *A* seruom *CD FZ* audiui (audi *e corr.*) *D* 762. Sic *A*, nisi quod REPERIES Aput te *B*. Apudte *C* apud me numquam *D*. apudnumquam me *C*. aput nunquam *B* Li. *D*³ repperies *CD*. idem ex reperies (p alt. s. v.) *B* 763. Agor.] pers. sup. scr. *B*³. *om. C* MENTIRENAMADTEUENITAURUMQ: ATTULIT *A* adte *C* aurumque *FZ*. maurumque ante ras. *D*. maurumque *C*. maurum que *B* 764. ITAMIHIRENUNTIATUMSTQUIBUSCREDOSATIS *A* renuntiatum (renunciatum *C*) est (exstitit *F*) *BCDFZ*. renuntiarunt *Geppertus* ibus *Pontanus* 765. Lyc.] *om. B*. L sup. scr. *D*³. spat. *om. C* Sic *A*, nisi quod EST- (vel I vel E) et TESTIBUS malus es libri praeter *A* captatō *D* aduenis *DFZ*. ad uenis ex ad uenit *B*. ad uenit *C* qum testibus *B*. cu(u e corr.)mtestibus *C* 766. Sic *A*, nisi quod TUORUM et TUI Post Tuorum sup. scr. *A* *D*³ nemo est *B*, Camerarius. nemo *CD FZ* neque *F* 767. Sic *A*, nisi quod MEMENTOTEILLUD illuc libri praeter *A* ADVO *D*³ Me minimus *C* 768. Sic *A*, nisi quod HAHAIAM Pers. *om. B* Ha ha he *CDZ*. Ahaheh *F*. Ha ha (ex ba) hae *B* teneto *Z*: corr. Saracenus, Pius quidsit *C*. quit sit *B* perspexit *CD*. perpexit *B*

Hi, qui illum dudum conciliauerunt mihi
 Peregrinum Spartanum, id nunc eis cerebrum uritur, 770
 Me esse hos trecentos Philippos facturum lucri:
 Nunc hunc inimicum quia esse sciuerunt mihi,
 Eum adlegarunt, suum qui seruom diceret
 Cum auro esse apud me. compositast fallacia:
 Vt eo me priuent atque inter se diuidant. 775
 Lupo agnum eripere postulant. nugae agunt.

AGORASTOCLES

Negasne apud te esse aurum nec seruom meum?

LYCVS

Nego et negando, si quid refert, rauio.

ADVOCATI

Peristi, leno: nam istest huius villicus,
 Quem tibi nos esse Spartiatem diximus, 780
 Qui ad te trecentos Philippeos modo detulit:

769. HIQUIILLUMDUDUMCONCILLAUERUNTMIHI A 770. PEREGRI-
 NUMSPARTANUMIDNUNCHISCEREBRUMURITUR A id nunc eis cere-
 brum uritur *Seyffertus Stud. Pl. p. 16.* id nunc his cerebrum uritur *cum*
A Curio. id nunc? *B.* id nunc hisce || Crebro auritur *CD.* id nunc hisce
 credo auditum *FZ,* ubi hosce *Saracenus.* id nunc his cor uritur *Ca-*
merarius, Scaliger, qui et id nunc his cerebrum uertitur, ubi cribro hauritur
Gruterus 771. L *praem. D*^s MEESSEHOSTRECENTOSPHILIPPOSFACTURUM-
 LUCRI A 772. NUNCHUNCINIMICUMQUIAESSESCIUERUNTMIHI A quia
 esse *ex* quia huncsse *corr. D* Ante mihi *spat. C* 773. EUMADLE-
 GARUNTSUO *et in fine CERET ita, ut inter O et C paullulo plus quam mqui-*
seruomdi scriptum fuisse videatur A Eum adlegarunt *Bentleius, Bothius*
cum A. Eum adlegauerunt *libri praeter A,* nisi quod Eum in *CD* *versui*
 773 *adhaeret.* Adlegauerunt *Pylades* suum *BCDFZ* seruum
CDFZ 774. CUMAUROESSEAPUDMECOMPOSITASTFALLACIA A
 Quomauro *B.* Cumauero *C* composita est *libri praeter A* fallatia *BCD*
 775. UTEOMEPRIUENT *et in fine* DIUIDANT A adque *C.* ad que *B*
 interse *BC* 776. LUPOAGNUMERIPEREPOSTULANTNUGASAGUNT A
 nugae (*u ex a, quam incohauerat librarius*) *C* 777. A *praem. D*^s
 NEGASNEAPUDTESSEAURUMNESERUUMMEUM A Negas ne *B.* Negas
Muellerus Nachtr. p. 103 seruom *B.* seruom *reliqui cum A* 778. Lyc.] L
sup. scr. D^s. *spat. om. C* Sic *A,* nisi quod si siquid *C.* siquit *B* refert
 rauio *cum A Turnebus XIX 12, Lambinus, Scaliger.* refert *tauio (o ex a)*
B. refert (*e poster. ex r*) auio *C.* refert auio *D.* refert auio *FZ.* refert aio *Pius.*
 refert abnuo *Camerarius.* refert annuo *Saracenus, Meursius.* refert, ar-
 guam *Geppertus* 779. A *praem. D*^s Sic *A,* nisi quod PERISTI laeno *B*
 iste est *BCD.* iste *F'* villicus *FZ* 780. Sic *A,* nisi quod SPARTIATEM
 sparuatem *BC.* spartiatem *ex corr. D*¹. spartiatum *D*^s. sparthanum *F.*
 Spartiatam *Ussingius* 781. QUIADTETRECENTOSPHILIPPE(vel I)OSMODO-
 DETULIT A Qui atte *B.* Quia te *C.* Quiate *D* Philippeos modo *cum A*

Idque ádeo in istoc aúrum inest marsúppio.

LYCVS

Vae uóstrae aetati.

ADVOCATI

Id quídem nunc in mundóst tuae.

AGORASTOCLES

Age, omítte actutum, fúrcifer, marsúppium.

Manufésto fur es. míhi, quaeso hercle, operám date, 785

Dum mé uideatis séruom ab hoc abdúcere.

LYCVS

Nunc pól ego perii céрто, haud arbitrário.

Consúlto hoc factumst, míhi ut insidiae fíerent.

Sed quíd ego dubito fúgere hinc in malám crucem,

Prius quam hínc optorto cóllo ad praetorém trahor? 790

Eheú, quom ego habui hos áriolos harúspices,

791—793. *Nonius* p. 392, 17: spissum significat tardum . . . *Plautus Poenulo*: 'eheu . . . praesentarium est'

Reizius, Lachmannus, Geppertus. philippos hos *Brugmanus* p. 49. philippos modo *BCDFZ*. modo *Philippos Pylades* *Philippos* detulit modo *Franckenus Mnemos. vol. IV (a. 1876) p. 159* 782. IDQ-IN-ISTOCADEOAURUMINESTMARSUPPIO *A* adeo in istoc *Pylades*. in istoc adeo *Z* cum *A*. in isto cadeo *B*. in isto cado *CD*. in istoc *F* in est *B* marsupio *BDFZ* 783. *Ab hoc versu usque ad v. 849 deficit A* *L praem.* *D*³ *Ve CDFZ* uostrę *C*. uostra *B* *A D*⁸ Id quidem nunc in mundost tuae scripsimus. Id quidem mundo (*n s. v. D*) est tuae (est tuę *C*. est tuae *D*) *BCD*. Id quidem nunc est tuae *FZ*. Id quidem in mundo est tuae *Scaiger, Pareus*. Id quidem in mundo nunc est tuae *Pylades*. Id in mundo quidem tuae est *Taubmannus*. Id nunc quidem in mundo est tuę *Dousa f., Meursius, Gruterus*. At id *e. q. s. Reizius*. Id quidem situm in mundost tuae vel Id tuae quidem vel *Tuae* id quidem in mundost situm *Muellerus Pros. Pl. p. 345* 784. *Pers. om. B* ac tutum *BC* marsupium libri 785. *Ante fur L D*⁸ fures *BCF* mihi. quaeso in plerisque editionibus fuit ante *Lomanum* p. 3 queso sup. scr. *D*. queso *C* 786. Dumme *C* uideritis *F*. uidetis *Guyetus* seruum *CDFZ* ab hoc *C* 787. *Pers. om. BCD* 788. factum est libri ut insidie *D*. ut insidie *C*. ut in sidiae *B* fierent (*e post. e corr.*) *C* 789. Sed quid-ego *C* dubito (*b e corr.*) *C* in malam *C* 790. Priusquam *CD* hinc *B. om. CDFZ* obtorto *FZ* adpretozem *C* 791. Eheu (*u in lit.*) *B*. Heheu *DZ*. Heu heu *F*. Eheu eheu *Pareus tert.* quom *B*. cum *CD*. quam *FZ* ex *Nonio*. quamde *Bothius*. quos *Pius: cf. Luebbertus 'Quom' p. 104* Eheu, malos quam *Guyetus* hos ariolos *Geppertus*. harioles *BC*. ariolos *DFZ* nunc habui ariolos *Pylades* aruspices *DFZ, Nonius*

Qui sí quid boni promíttunt, perspisso éuenit:
 Id quód mali promíttunt, praesentáriumst.
 Nunc íbo, amicos cónsulam, quo mé modo
 Suspéndere aequom cénseant potíssimum.

795

AGORASTOCLES. COLLABISCVS. ADVOCATI

AGORASTOCLES

Age tú, progredere, ut uídeant te ire istínc foras.
 Estne híc meus seruos?

COLLABISCVS

Sum hércle uero, Agorástocles.

AGORASTOCLES

Quid núnc, sceleste léno?

ADVOCATI

Quiquom lítigas,

Apscéssit.

AGORASTOCLES

Vtinam hinc ábierit malám crucem.

792. Qui si quid *CFZ*. Qui siquit *B*. Quid si quid *D*. Quia quid *Nonius*. Quicquid *Mercerus* boni *FZ*. bene *BCD*, *Nonius* Qui si boni quid produnt *Guyetus* Verba perspisso — promittunt (*v.* 793) *om. BCD* perspisso *F*, *Nonius*, *Muellerus Pros. Pl. p. 158.* pro spisso *Z et editiones fere omnes* 793. praesentarium est *B*. praesentiarum (*pre-*sentiarum *C*) est *CD*. praesentariem *vel* praesentari est *codd. Nonii*

794. quomemodo *C*. quo memodo *D* 795. aequum *DFZ*. aequum *C* censeant *D* potissimum *libri*, quo addit *agorastocles. colybiscus B* *Act. III sc. 6* ADVLESCENS VILICVS ADVOCATI *B*.

*om. CD*¹. Agorastocles adot collabiscus uillicus aduocati II *D*³ 796. Age tu *FZ*. Agetur *BD*. getur cum spat. init. *C. del. Guyetus, Spengelius Plaut. p. 44* progredere *FZ*. procredere *CD*. pro credere *B*. progredire *Bothius troch. octon. fingens* ut uideant *Bentleius, Reizius, Ritscheli*. ut testes (*ut testes C*) uideant *libri* ut te testes uideant *Umpfenbachius Melet. Pl. p. 24 transponit troch. octon. fingens* teireistinc foras *B*. teire istinc foras *D*. te istinc foras sine ire *C, Camerarius*. te foras *Weisius*. hinc foras *Geppertus* 797. A *praem. D*³ Estne hic meus seruos *Ritscheli*, *Geppertus*. Est ne hic meus (*u e corr.*) seruos (*u e corr.*) *B*. Estne

hic seruus meus (*mēs D*) *reliqui*. Es seruus meus *Guyetus* Ceterum hunc quoque *v. Bothius* (Estne seruus hic meus) *octon. troch. esse vult*

*Coll.] H B. L D*³ sum hercle *Weisius post Acidali* et *Bentleium*. sum me hercle *BFZ*. summe hercle *C*. summe ercle *D* 798. A *praem. D*³. *om. B* Adn.] *C D*³ Qui quomlitigas *B*. Quicumlitigas *C*. Quicum (*Qui ex Quid ras. D*) litigas *DFZ* 799. *Spat. praem. D* Apscessit solus *B*. Abscessit *reliqui* abierit *FZ*. aberit *BCD* in malam *Pylades*. malam in *Goellerus ad Truc. p. 87: cf. Luchsius*

ADVOCATI

Ita nós uelle aequomst.

AGORASTOCLES

Crás subscribam hominí dicam. 800

COLLABISCVS

Numquíd me?

AGORASTOCLES

Apscédas: sumas ornatúm tuom.

COLLABISCVS

Non súm nequiquam mīles factus: paúlulum
Praedae íntus feci, dúm lenonis fámilia
Dormítat: extis súm satur factús probe.
Abscédam hinc intro.

AGORASTOCLES

Fáctum a uobis cómiter. 805

Bonám dedistis, áduocati, operám mihi.
Cras máne, quaeso, in cómitio estote óbuiam.
Tu séquere me intro. uós ualete.

ADVOCATI

Et tú uale.

Iniúriam illic ísignite póstulat:
Nostró seruire nós sibi censét cibo. 810
Verum íta sunt omnes ísti nostri díuites:
Si quíd bene facias, léuior plumast grátia:

Studemundi Stud. vol. I p. 19 800. ADV *D*^s aequum est *BZ*. aequum est *C*. equum est *D*. aequust *F* Crassus scribam *BCD*. cras scribam *F*
De v. 801—808 cf. Langrehr p. 20 801. Numquid me? *Lambinus*. Num qui me *B*. Numqui me *D*. Numquime *C*. Numquid *FZ*. Numquid me ...
Bothius Agor. Apscedas *B*. abscedam. Agor. *FZ*, unde mira ariolatus est *Pylades* ornamentum *B* tuum libri 802. nequicquam *FZ* factus (s ex m) *C* 803. Praede *B*. preda *CD* 804. extis sum *C*. eñtis sum *D*. satis sum *F* 805. Abscedam *B* hinc (hin in litura) *B* Agor.] *C D*^s auobis *BC* 806. ad uocationem *B* 807. queso *BCD* incomito *C* 808. tusequere *C* Ettuale *C*
Versum delet *Geppertus*: cf. *Stud. Pl. vol. I p. 65 et Seyffertus Stud. Pl. p. 10* 809. Iniurium *Scaliger* ascripsit 810. Nostros *BCD* seruire nos sibi *B*. seruire sibi nos *CDF*. sibi seruire nos *Z* 811. sunt omnes *Pylades*, *Scaliger*, cod. *Schob.* idem vel sunt ingenio *Bentleius*. sunt libri. Possis: sunt animati, ubi solent esse vel sunt plerique *Muellerus Pros. Pl. p. 540* 812. Siquid *C*. Si quid (d ex t) *B*. Siquidem *F* Si bene quid facias *Pareus tert.* pluma est libri gratia *FZ*. grauia (a poster. sup. scr. *B*) *BCD*

Si quíd peccatumst, plúmbeas irás gerunt.

Domós abeamus nóstras, sultis, núnciam:

Quando íd, quoi re operam dédimus, inpetráuimus, 815

Vt pérderemus córruptorem cíuium.

813. Siquid *C* peccatumst *DF*. peccatum si *B*. pecciatum st
C. peccatust *Z* 814. habeamus *BCD* stultis *CD*. si uultis *F*.
 si ultis *Kochius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 685* nunciam
CD. nuntiam *B*. nunc iam *Z*. iam nunc *F* 815. quoi re *Bothius*. quoire
C. quo ire *D*. quod ire *Z*. cui rei *F*. quostrei (st in i corr.) *B*. quoi
 rei *Scaliger, Lipsius* impetrauimus *CFZ* 816. Utperderemus *C*
 cinium; mylphio *B*

ACTVS IV

MILPHIO

Exspécto, quo pactó meae techinaé processuraé sient.
Studeo hunc lenonem pérdere, qui méum erum miserum má-
cerat:

Is me aútem porro uérberat, incúrsat pugnīs, cálcibus.
Seruíre amanti míseriast, praesértim qui quod amát caret. 820
Attát, e fano récipere uideó se Syncerástum,
Lenónis seruom. quíd habeat sermónis, auscultábo.

SYNCERASTVS. MILPHIO

SYNCERASTVS

Sátis spectatumst deós atque homines eíus neclegere grátiam,
Quoíus hominis erus ést consimilis, uélut ego habeo hunc
huíusmodi.

Act. IV sc. 1 Hunc actum ante secundum positum olim fuisse demonstravit Goetzius Ind. Ien. aest. a. 1883 p. 3 sqq.: cf. praef.
SERVOS C. B. om. CD¹. Milphio servus D³ 817. xpecto cum spat. init. C.
Expecto FZ pacco B meae techinae Ritscheli Opusc. vol. II p. 473.
mea et ethine B. mea et ehine C. mea et ehine D¹, unde meae tehne D⁴.
meae techinae Z. meae tecae F processurę C sierit B 818. Studeo
lenonem perdere hunc Pylades qui F, Geppertus, Fuhrmannus Nov.
annal. vol. 101 (a. 1870) p. 688. iut B. ut CDZ. uelut Camerarius.
uel Bothius. De quod, quia, qui, nam, illic cogitari posse dicit Muel-
lerus Pros. Pl. p. 376. uti Pareus erum (er et pars u litterae in lit:) B.
herum FZ misere quasi e codicibus Geppertus 819. aut F me
incursat Pylades, me ante autem delens, servato me Reizius 820. mi-
seria est libri praesertim FZ. presertim D. presentim BC 821. At-
tate fano B. Attat efano C. Atat e fano FZ. Atat efano D. At
eccum e fano mire Geppertus se sup. scr. D sincerastum
BCDF 822. seruum libri praeter B sermonis F, Pius. sermo-
nes BCDZ

Act. IV sc. 2 SINCERASTVS. MILPHIO SERVI. II C. B.
om. CD¹. Sincerastus Milphio serui II D³ Pro Syncerasto K nota utitur
B. personas om. CD, nisi ubi adnotabitur V. 823 sq. damnat Guyetus
823. S praef. D³ atis c. spat. init. C spectatum est libri homines-
cuis B neclegere B. negligere CD. negligere FZ 824. Cuius hominis
erus est Geppertus. Quo hi homini (homines C) erus et BCD. Eiusmodi
herus et F. Cuiusmodi herus et Z. Cui homini erus est Pylades, Lachman-
nus in Lucr. p. 388 suo more hiatum excusans. Quoi homini est erus Bo-
thius. Cf. Ritscheli Opusc. vol. III p. 262. De Quoius cf. Luchsius de
genet. p. 9 et Brandtius de genet. p. 41 consimiles FZ: corr. Pylades
uel ut Muellerus Nov. ann. t. 83 (a. 1861) p. 270 hunc Bothius.

Néque periuriór neque peior álter usquamst géntium, 825
 Quám erus meus est, néque tam luteus néque tam caeno cónlitus.
 Íta me di ament, uél in lautumiis, uél in pristino máuelim
 Ágere aetatem praépeditus látere forti férreo,
 Quam ápud lenonem hunc séruitutem cólere. quod illuc ést
 genus:

Quaé illic hominum córruptelae fíunt. di, uostrám fidem: 830
 Quóduis genus ibi hómínium uideas, quási Acheruntem uéneris,
 Équitem, peditem, líbertinum, fúrem an fugitiuóm uelis,
 Vérberatum, uíntum, addictum. 'quí habet quod det, útut
 homost,

Ómnia genera récipiuntur: ítaque in tótis aédibus
 Ténebrae, latebrae: bíbitur, estur, quási in popina, nón secus. 835

nunc libri huius modi B. huiusmodi (d e corr.) C 825. usquam
 est libri 826. herus FZ est om. C meus erus est Guyetus
 luteus ex lutuis B ceno D. ceno BC 827. mediammentuel
 B dii F uel om. Pylades in lautumiis BD². in lautumis D¹.
 inlautumus C. in latumiis Z. in latrinis F in pristino B, Lambinus.
 in pistrino DFZ. in pistrino C mauolim Pareus Ceterum hunc v.
 collocat post v. 832 errorem signis corrigens C 828. prēpeditus C. prae-
 ditus B latere BCD¹F', quod quid sit nescimus: latera Z, Camerarius,
 Scaliger, clatro Guyetus, catulo Bentleius, Muellerus Pros. Pl. p. 345,
 Schuethius l. s. s. p. 43. de onere cogitat Ussingius. (latera) torto Kochius
 Mus. Rhen. vol. 26 (a. 1871) p. 62 forti] forcipe Geppertus latera
 scribens: cf. eiusdem Stud. Pl. vol. I p. 139 ferreo Scaliger. ferro
 libri. ferro meam Pylades. ferro mea Camerarius. ferro mea meam
 Acidalius 829. hanc seruitutem Weisius. seruitutem Bothius
 quod illuc Bothius. quid illuc libri, nisi quod quidilluc C et illuc ex
 illic B et illic F gelus Ussingius 830. Quē C. Que B hominem
 B corruptelae BFZ. corruptellae D. corruptellē C dii F
 831. Versum delet Schuethius l. s. s. p. 30 ut parallelum versui 834
 Quod uis B Acherontem F 832. Equitaem peditaem B an
 fugitium Acidalius, Bentleius ad Hor. Art. poet. v. 113. ad fugitium
 BDZ. adfugitium C. ac fugitium F', Camerarius. aut fugitium Valla
 furem ac fugitiuom inuenis Geppertus. furem ac fugitium simul.
 Guyetus. furem ac fugitiuom scelus Ussingius. furem ac fugitiuom uides
 Schuethius l. s. s. Equitem an peditem an libertinum an furem an
 fugitiuom uelis Muellerus Pros. Pl. p. 346 Sequitur in C v. 827
 833. qui habet quod debet F'. qui quod det habet Guyetus utut
 homo est Gulielmius. ut homo est libri, nisi quod uthomo est C
 834. ita que B intotis BC edibus B 835. Tenebre latebre C
 bibiturestur B estu C. estu D qua si B popina, non secus scripsi-
 mus. popina (i ex o C) hausecus (haud secus CDFZ) libri. popinad,
 hau secus Ritscheliu Nov. exc. p. 64. popina, hau secius Muellerus Pros.
 Pl. p. 683. popina: haud est secus Geppertus

Ibi tu uideas l tteratas f ctiles ep stulas,
P ce signatas: n mina insunt c bitum longis l tteris.
 ta uinari rum habemus n strae dilect m domi.

MILPHIO

 mnia edepol m ra sunt, nisi  rus hunc hered m facit:
Nam  s quidem ut medit tur, illi u rba faciet mórtuo. 840
 t adire lubet hóminem et autem n mis eum auscult  lubens.

SYNCERASTVS

Ha c quom hic uideo f eri, crucior: pr tiis emptos m xumis
 pud nos expec liatos séruos fieri su s eris.
S d ad postremum n hil apparet: m le partum male d sperit.

MILPHIO

Pro nde habet orátionem, qu si ipse sit frug  bonae, 845
Qui  psus hercle ign uiorem p tis est facere ign uiam.

SYNCERASTVS

N nc domum haec ab a de Veneris r fero uasa, ubi hóstiis
 rus nequiuit pr pitiare Vénerem suo fest  die.

836. fictiles *om.* *CDFZ* epistulas (*a ex e*) *B.* epulas *Z*
837. in sunt *B* longis (*i e corr.*) *C* 838. uinari rum (*a ex o*) *B.*
uiniari rum *Gulielmius cap. II* dilectum *nre D.* delectum *Pius, Saracenus*
839. *Pers. om. B* nisi erus *Camerarius.* nesi erus *B.* nesi-
crus *C.* ne si erus *D.* ne si herus *FZ* eredem *D* 840. is quidem
ut meditatur, illi *Acidalius.* id quidem illi ut meditatur *B,* nisi quod
a in litura, deinde sup. scr. id quidem illi meditatur *CDFZ,* nisi
quod meditatur *ex* meditator *C,* medicatur *F,* ubi ille meditatur *Pius,*
est illi meditato *Pylades,* meditate *Scaliger,* uti meditatur *Bothius*
cum Reizio faciet mortuo *scripsimus cum Ussingio.* facite mortuo *BD.*
facite mortua *C.* facit emortuo *FZ* meditatnr, illi ut uerba faciet
mortuo *Ussingius* 841. Et *om. F* et autem *C.* equidem *FZ.* acta-
tem *Scaliger.* atque idem *vel* et autem *Bentleius* aut culto *BCD¹.*
ausculto *D⁴* lubens *BD¹.* libens *CD³FZ* Et adire hominem lubet
et nimis autem eum nunc ausculto lubens *Ritschellius Opusc. phil. vol. II*
p. 426: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 59. Et lubet hominem adire *e. q. s.*
Bothius² 842. H c *C.* H c *B* quom hic *B.* cum hic (*cumhic C*) *re-*
liqui uideo uideo *F* crutior *CD* praeciis *B.* pr ciis *C* emptus
D¹FZ: corr. Saracenus, Pius maximis libri praeter *F* 843. fieri suis
eris *Camerarius.* fieris uisceris *B.* fieri si uisceris *CD.* fieri sic uidens *F¹.*
fieri si uixeris *Z.* fieri funditus *Guyetus* 844. Et *Ussingius* posterum
B. postrem  *D,*   *ex u m. 3* parum *BCD* 845. *Spraem. D³* Pro inde
B habet hic orationem *Camerarius.* orationem habet *Bothius*
quasi siet sine ipse *Guyetus* bone *BCD* 846. ipsus hercle igna-
uiorem *Curio, Bentleius ad Ter. Hec. III 5, 29.* hercle ipsu signauio-
rem *BCD¹.* hercle ipsus ignauuiorem *D² et D⁴, FZ* potis est *D⁴Z.* poti
est *BCD¹.* potis *F* 847. h c *B* aedi *BC.*  di *D¹.*  dis *D³*
hostiis *vel* hostus *C* 848. Herus *FZ* nequiuit *FZ.* ne quiti *B.*

MILPHIO

Lépidam Venerem.

SYNCERASTVS

Nám meretrices nóstrae primis hóstiis
Vénerem placauére extemplo.

MILPHIO

O lépidam Venerem dénuo. 850

SYNCERASTVS

Núnc domum ibo.

MILPHIO

Heus, Sýnceraste.

SYNCERASTVS

Sýncerastum quí uocat?

MILPHIO

Túos amicus.

SYNCERASTVS

Haúd amice fácis, qui cum onere offérs moram.

MILPHIO

Át ego ob hanc morám tibi reddam operam, úbi uoles, ubi
iússeris.

Hábe rem pactam.

SYNCERASTVS

Sí futurumst, dó tibi operam hanc.

necuti C. nec uti D propiciare BC 849. Pers. om. B Sync.] pers. om.
BCD sine spatiis Pro Nam exspectat Quom Ussingius meretricis BC.
idem, nisi quod ci sup. scr., D nostrę C. nostrae ex nostras corr. B primis
FZ. primus CD. om. B hostis CD 850. Ab hoc versu accedit A
Sic A, nisi quod VENEREM et EXTEMPO exemplo BCD Olepidam
C 851. Sic A, nisi quod NUNC et UOCAT Sync. pers. om. Z M inseruit
D³ Heus sinceraste DF. Heu sinceraste BC. S inseruit D³ since-
rastum BCDF quis Geppertus uocauit B 852. M praem. D³ Sic
A, nisi quod TUUS et OFFERASMORAM Tuus libri cum A S inseruit D³
Haut B facis om. Bentleyus qui quam B. cuiquam CD. cui cum F,
Raebel diss. Hal. a. 1882 thes. qui mi cum Reizius, moram in se-
quentis versus initio ponens offers CDFZ. idem ex offeras B
853. M praem. D³ Sic A, nisi quod ATOBHANC MORAM et IUSS- in fine
At ego scripsimus. At libri cum A moram edidimus ex A: rem reliqui. re-
moram Geppertus, Muellerus Pros. Pl. p. 126. ego moram Ussingius
reddam operam B cum A. reddam CDFZ. reddibo operam Reizius,
Bentleyus. operam reddam Lomanus p. 59 cubi Ritscheli Opusc. vol. III
p. 141. tu ubi Muellerus Pros. Pl. p. 585. ubi ubi Geppertus 854. HABE-
REMPACTAM#SIFUTURUMESTDOTIBIOPERAMHANC et in proprio v. QCO-
MODO A Syncerasti pers. praem. BD³FZ, spat. exhibent CD¹: corr. Aci-
dalius. totum v. Syncerasto dat Ussingius Haborem BCDF Sync. Si
Acidalius. si libri sine spatiis praeter A (sifuturum C). sic Pylades futu-
rum si do BCDZ, nisi quod sido C. futurum si tibi si do F Milph.

MILPHIO

Quó modo?

SYNCERASTVS

Út enim ubi mihi uápulandum sít, tu corium súfferas. 855

MILPHIO

Ápage. nesció quid uiri sis.

SYNCERASTVS

Málus sum.

MILPHIO

Tibi sis. té uolo.

SYNCERASTVS

Át onus urget.

MILPHIO

Át tu appone et réspice ad me.

SYNCERASTVS

Fécero,

Quámquam haud otiúmst.

MILPHIO

Saluos sis, Sýnceraste.

SYNCERASTVS

O Mílphio,

855. *Nonius* p. 396, 39: sufferre significat dedere uel supponere
 Plautus . . . *Poenulo*: 'ut . . . sufferas'

pers. restituit Acidalius: spat. habet A. om. reliqui Quo om. FZ quo-
 modo CD 855. *Sync. pers. restituit Acidalius. Milph. BD³FZ. spat. ha-*
bent CD¹ cum A Sic A, nisi quod SUFFERAS Utenim C cubi mi Rit-
schelius Opusc. III p. 139. mihi ubi Muellerus Pros. Pl. p. 27 cum Gepperto
uapulandum sit Nonius cum A. uapulandum est reliqui, quo servato tute
pro tu Curio, Reizius, alii, tu tuum Bentleius, Spengelius Pl. p. 189 so-
rium aliquot libri Nonii 856. *Milph. pers. restituit Lambinus: Sync. ex-*
hibent BD³FZ et editionum pleraeque. spat. habent CD¹ Sic A, nisi
quod SI(vel E, T)SIS#TEUOLO Sync. Nescio Lambinus. Milph. Nescio
multi, qui Ápage Syncerasto continuant quit uiri B. quid uiri C uiri
D¹. uir ut vid. D⁴ qui uir sis Luchsius Hermæ vol. VI (a. 1872) p. 269
Sync. Malus Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 238. Milph. Malus
BD³FZ. Malus in initio versus CD¹ Milph. Tibi sis: te uolo Beckerus
l. s. s. Sync. (S D³. spat. D¹) Tibi sis. Milph. (M D³. spat. D¹) Te uolo
BDFZ: idem, nisi quod spatia pro nominibus C cum A et Teuolo C
 857. Sic A, nisi quod RESPICE Adonu surget B. Ad onu surget D. Ad
 onus urget C Attu B apone = depone Meursius adme C
 S inseruit D³ ferro C 858. Sic A, nisi quod MILPHIO Quam-
 quam haud otium est CD. Quamquam haud otium (ocium F) est FZ.
 Quamquam hautotium est B M inseruit D³ sisynceraste B. sis
 sinceraste CD. sit sincerastus F S inseruit D³ omilphio C

Dei ómnes deaeque amént . . .

MILPHIO

Quemnam hominem?

SYNCERASTVS

Néc te nec me, Mílphio,
Néque erum meum adeo.

MILPHIO

Quém ament igitur?

SYNCERASTVS

Áliquem dignus quí siet. 860
Nám nostrorum némo dignust.

MILPHIO

Lépide loquere.

SYNCERASTVS

Mé decet.

MILPHIO

Quíd agis?

SYNCERASTVS

Facio, quód manifesti moéchi hic hau fermé solent.

MILPHIO

Quíd id est?

SYNCERASTVS

Refero uása salua.

859. Sic *A*, nisi quod DEAEQ: AMENT Di *BCDZ*. Dii *F* deae que *B*. deę *C*. deę *D* M inseruit *D*³ Quennam *BZ*. Quem nam *C* S inseruit *D*³ nec tenet me *B*. nec te nec *CD*. nec te *FZ* Sup. Milphio *D*⁴ scripsit nē 860. Sic *A*, nisi quod NEQ: ERUMMEUM et DIGNUS herum meum *FZ*. meum erum Geppertus M inseruit *D*³ Quemnam igitur? *Muellerus Nachtr. p. 9: cf. Pros. Pl. p. 88* S inseruit *D*³ Aliquem dignus qui siet ex *A* Geppertus. Aliquem *BCDFZ*. Alium quemlibet *Camerarius*. Alium aliquem *Pa-reus*. Aliquem, Milphio *Bentleius*, ut alios mittamus 861. Sic *A*, nisi quod DIGNUSEST et MEDECET in proprio versu dignus est libri cum *A* Lepide loquere *Camerarius* cum *A*. Lepidueloquere *B*. lepidum eloquere *CDFZ* Sync. Me *F*, Angelius duce *Pylade*. me sine spatio *BCDZ* 862. M praem. *D*³ Sic *A*, nisi quod AGI(vel *E*)S et MANIFESTI et MOECHIHAU Quidagis *C* S inseruit *D*³ manifesti moechi *Scaliger* cum *A*. manifesto imo echi *B*. manu festo himechi *C*. manifesto himechi *D*. manifesto hi moechi *FZ*, unde manifesto moechi *Camerarius* hic hau *Bothius*, *Muellerus Pros. Pl. p. 604*. hand libri praeter *A*. non *Reizius* 863. M praem. *D*³ Sic *A*, nisi quod DII vel min. prob. DEI et TUUM S inseruit *D*³ refero cum spat. init. *C*

MILPHIO

Dí te et tuom erum pérduint.

SYNCERASTVS

Mé non perdent: illum ut perdant fácere possum, sí uelim,
Me érus ne perdat neí mihi metuam, Mílpchio.

MILPHIO

Quid id ést? cedo. 865

SYNCERASTVS

Málus es?

MILPHIO

Malus sum.

SYNCERASTVS

Mále mihist.

MILPHIO

Memorádum, num esse alitér decet?

Quíd est quod male sit tíbi, quoi domi sit, quód edis, quod
ames, ádfatim?

Néque triobolum úllum amicae dás et ductas grátieis.

SYNCERASTVS

Diéspiter me síc amabit

M inseruit D³ dite D Post te spat. C tuum libri cum A
perduint CD. perdiunt FZ 864. S praem. D³, B notam B Sic A
perdent, illum Gruterus cum A D⁴ FZ. perde nullum BD¹. per hercle
nullum C utperdant C Me non perdant, illum perdant: Aci-
dalius Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 604 possim CDZ, cditionum ple-
raeque siuelim C 865. Sic A, nisi quod MEUMERUMUTPERDANT-
NIMIHIMETUAM et IDST Me erus ne perdat nei scripsimus. Meum erum
ut perdant (d ex e C) ne (perdantne B. perdant nei CD. perdant hei
FZ) libri, ubi perdant ne Pylades mei tuam B M inseruit D³
idest C Versum del. Ussingius 866. S, M, S notas add. D³
Sic A, nisi quod ‡ post ES om. et MIHIEST exhibet et num om.
et D (DUM) non satis certa Sum malus Reizius mihi est libri cum
A Pers. om. FZ Memoradum, num esse Geppertus. Memoran-
dum esse BCD FZ, nisi quod u ex a et esse ex est C, ubi Memo-
radum Valla, pers. corr. Camerarius Cf. Rostius Opusc. phil. vol. I
p. 183 alter B 867. Mil. praem. FZ. M s. v. D³ Sic A, nisi quod
CUI et QUODQUEAMES malesit C tibi cui domi sit Geppertus ex
A. quo id omisit BD¹. qomisit C. quoi domi sit D⁴. cui id omen sit
F. cui id omne sit Z. cui id omne est Camerarius. quoi domi sit
Scaliger, Benteius. tibi domi quoi est Hermannus. tibi quoi domi est Wei-
sius cum Lambino quo dedis BCD quod ames libri praeter A omnes
adfati B cum A. affati CDFZ 868. Sic A, nisi quod NEQ:TRIOBO-
LUM amice C sed ductas Bothius, Luchsus Hermae vol. VI (a. 1872)
p. 273 gratiis BD. idem vel gratus C. gratis FZ 869. S et M notas add.
D³ Sync. notam om. B, spat. om. C Sic A, nisi quod DIÉSPITER et

MILPHIO

Vt quidem edepol dignus es.

SYNCERASTVS

Vt ego hanc familiam íterire cúpio.

MILPHIO

Adde operam, sí cupis. 870.

SYNCERASTVS

Sine pinnis uoláre hau facilest: meae álae pinnae nón habent.

MILPHIO

Nólito edepol déuellisse: iam hís duobus ménsibus }

Vólucres alae tibi erunt hircinae.

SYNCERASTVS

I ín malam rem.

MILPHIO

I tu átque erus.

SYNCERASTVS

Vérum enim qui homo eum nórit, nimium cíto homo per-
uortí potest.

om. spatio Milph.] M D³. *sp. om. C* Utquidem C 870. Sic A, nisi quod *om. spatio ante ADDE* Sync.] *om. BCD, in princ. v. omnes*

Milph.] *sp. om. C* 871. SINEPI(min. prob. E)NNISUOLAREHAUFACILESTME-
AEALAEPI(min. prob. E)NNASNONHABENT A Sync.] Milph. not. praem. B

Sine D². Si D¹ pinnis B. pennis CDFZ hand libri praeter A facile simeae B. facile st mee CD. facilest. meae Z. facile est. meae F ale C me (vel mi). alae hae Muellerus Pros. Pl. p. 384

pinnae BC. pennas DFZ non om. C 872. Sic A, nisi quod NOLIEDE-
POLDEUELISSSE Nolito libri praeter A omnes, nisi quod Nolite Z, unde Noli te Valla. corr. Pius te uellisse Palmerius p. 84. deuellere: istaec

Geppertus Noli retinens istae iam his Ussingius 873. VOLU-
CRESTIBIERUNT TUA EHIRQUINAE#INALAMREM et in proprio r. ITU-
ATQ-ERUS A Volucres alae tibi erunt hircinae Bothius. Volucres

tibi erunt tuae (a ex e B. tuae om. CDFZ) irquinae (hircinae, h s. v., D. hircine CFZ) libri praeter A. Hiatus suo more excusat Lach-

mannus in Lucr. p. 200. Volucres tibi erunt alae tuae hircinae Muellerus Pros. Pl. p. 585. Volucres tibi erunt pennae hircinae

Valla Spat. pers. om. C I in FZ. In BCD, nisi quod in malam iungit C crucem F Milph.] *sp. om. CD* Itu atque C. Ituatque

B herus FZ 874. UERUMQUIHOMOEUMNORI SCITOHOMO et in proprio versu PERUORTIPOTEST A, cuius de loco nunc pessum dato

Ritschelio duce (qui melius serratum legisse vid.) sic testamur: litterae 1 T (vel I, E), 2 N, 3 G vel D vel C vel similis, 4 A, 5 T (vel E, vel I), 6 U

Enim uero Schuethius l. s. s. p. 31 duce Langeno p. 117 homo eum libri omnes. bene eum Pylades. modo eum vel domo eum Grute-

rus. hominem Dousa f. norit, nimium scripsimus exempli causa. norit cum spatio post eam vocem CD. norit sine spatio BFZ, nisi quod noris F.

norit satis Ussingius si modo eum noris Geppertus preuorti Z

MILPHIO

Quíd iam?

SYNCERASTVS

Quasi ueró tacere quícquam potis sis.

MILPHIO

Réctius 875

Táctas tibi res sístam, quam quod díctumst mutae múlteri.

SYNCERASTVS

Animum inducam fáctle, ut tibi istuc crédam, ni te nóuerim.

MILPHIO

Créde audacter meó periclo.

SYNCERASTVS

Mále credam et credám tamen.

MILPHIO

Scín tu, erum tuóm meo ero esse inimícum capitalém?

SYNCERASTVS

Scio.

MILPHIO

Própter amorem?

SYNCERASTVS

Omnem óperam perdis.

875. QUIDIAMQUASITUTACEREUEROQUICQUAMPOTE(vel I)SI(vel E)SREC-
 TIUS(TIUS *incertae*) A S *inseruit* D^s Quidiam C Quasi uero A *nissus*
Muellerus Nachtr. p. 39. Quasi tu B C D F Z. Quasi si tu *Lachmannus*.
 Quid? quasi tu *Reizius* Quasi tacere quicquam tu potis sis *Guyetus*,
 ubi tu quicquam potis sis *Acidalius coniecerat*, Quasi tacere uero quic-
 quam potis sis *Geppertus* quic quam B. quicquam (c *sup. scr.*) D
 potissis C *Milph. pers. restituit Acidalius: om. libri omnes* Rectius]
Cicilius Scaliger. Tectius Acidalius, Palmerius p. 252, Bentleius 876. *Pers.*
Milph. praem. B F Z TACITUSTIBIRESISTAMQUAMQUODDICTUMESTMUTA-
 EMULIERI A Tacitas tibi res sistam *Bothius*. Tacitus tibi resistam *libri*
cum A. Tacitum tibi me sistam *Guyetus*. Tacitius tibi resistam *Valla*. Ta-
 citius tibi rem sistam *Palmerius p. 252, Acidalius, Bentleius*, ubi Tacitam
Gronovius dictum est *libri cum A* mutae mulieri *Bothius cum A*. mulae
 mulieri B. malae (male CZ) mulieri C D F Z. mulieri malae *Reizius, Bent-*
leius. mulieri tace *Guyetus* 877. Sic A, nisi quod ANIMUM et ISTUC et NOUE-
 RIM Post Animum *ras. circ. 3 litt. B* ut tibi C. ut *Guyetus* credamini
 BC et ante *ras. D*. credam ne F ut credam istuc tibi, ni *Bothius*
Versum del. Ussingius 878. M et S *notas add. D^s* CREDEAUDACTER-
 MEOPERICULOMALECREDAMCREDAMETTAMEN A audacter (e ex u) C
 periclo *Bothius*. periculo *libri cum A* et credam C Credam ni
 metuam mihi *exempli causa Brizius Nov. annal. vol. 101 (a. 1870) p. 777:*
cf. v. 889. versum damnat Ussingius 879. M et S *notas add. D^s* SCINT-
 UERUMTUUMMEOEROESSEINIMICUMCAPITALEM†SCIO A Scintu BC
 herum FZ tuum *libri cum A* me ero CD¹: *corr. D⁴*. meo hero FZ. ero
 meo *Geppertus* 880. Sic A, nisi quod PROPTERAMOREM operam (r e

MILPHIO

Quíd iam?

SYNCERASTVS

Quia doctúm doces. 880

MILPHIO

Quíd ergo dubitas quín lubenter túo ero meus, quod póssiet
Fácere, faciat, éius merito? tum aútem, si quid tu ádiuuas,
Eó facilius fácere poterit.

SYNCERASTVS

Át ego hoc metuo, Mílphio —

MILPHIO

Quíd est quod metuas?

SYNCERASTVS

Dúm ero insidias páritem, ne me pérduim.
Si érus meus me esse élocutum quoíquam mortaleí sciat, 885
Cóntinuo is me ex Sýncerasto Crúrifragium fécerit.

corr.) C Quidiam C Personas toto hoc v. invertunt D³ FZ, nisi quod pers.
ante Quia om. D: corr. Acidalius 881. M not. add. D³ Sic A, nisi quod
QUINLUBENTER et MEUSERUSQUIDPOSSIET Quid ergo C quin lu-
benter FZ cum A. qui lubenter BD. quilubenter C ero ex oro C.
hero FZ meus quod B, Camerarius. meus quid CDFZ possit
F 882. FACEREFACIATMALEEIUSMERITOTUMAUTEMSIQUIDTUADIUCAS A
faciant C eius merito. tum autem scripsimus. male eius merito. tum
(meritotum B. merito tu F) autem BDFZ, ubi eius correpta prima me-
titur Lachmannus in Lucr. p. 161. male 'autem eius merito tum' C. maled
eius merito (vel male, id vel et) Brandtius de gen. p. 54: cf. Luchsius de
gen. p. 30 male faxit eius merito Muellerus Nachtr. p. 51: cf. Pros. Pl.
p. 388 Facere, merito eius male faciat Reizius siquid B ad iuvas
B 883. Sic A, nisi quod POTERITATEGO facius C facere poterit
Pylades cum A, nisi quod potest habet. facere poteris B. poterit facere FZ.
poteris facere CD S notam add. D³ Atego C hoc ego Reizius hoc om.
B 884. Pers. om. B M et S notas add. D³ Sic A, nisi quod PARITER-
NEMEPERDUIM hero FZ paritem Scaliger, Pareus. parilem BD (pa-
ritem ne m. 4 ex paritemne). pari lem C (lemne). parem FZ pariter
defendit Bugge Tidskr. f. Philol. vol. VI p. 21 insidier scribens ne me
perduim Geppertus ex A. ne a te (ate CD) perdiam (i s. v. C) BCD. ne
a te perdiar FZ. ne a te perdar Valla. ne a te perdeam Camerarius. ne
a te perierim Kampmannus de 'Ab' p. 17. ne ante perduar Bothius.
ne ante pendeam Scaliger. ne mepte perduim Acidalius. ne me perduis
idem Scaliger. ne a te pendeam Gronovius V. 885 sq. et v. Numquam
v. 887 in rasura B 885. Sic A, nisi quod ELOCUTUMCUIQUAMMOR-
TALEISCIAT herus FZ meesse C. med esse Parcus³ locutum
libri praeter A cuiquam CDFZ cum A. quiquam B mortali
sciat DFZ. mortalis sciat B. mortali scias C 886. Sic A ex
syncerasiocrurit fragium B. ex syncera DFZ. exsyncera cum spatio
post cam vocem C. exsyncerastum Hermolaus. ex Syncerasto exsincer-
atum Acidalius p. 171. ex syncerasto crurifrangum Colerus. (iste) ex

MILPHIO

Númquam edepol mortális quisquam fíet e me cértior,
Nísi ero uni meo índicasso: atque eí quoque, ut ne enúntiet
Íd esse facinus éx ted ortum.

SYNCERASTVS

Mále credam et credám tamen.
Séd hoc tu tecum tácitum habeto.

• MILPHIO

Fíde non melius créditur. 890
Lóquere — locus occásioquest — líbere: hic solí sumus.

SYNCERASTVS

Érus si tuos uolt fácere frugem: méum erum perdet.

MILPHIO

Qui íd potest?

892. Cf. *Placidus* p. 45, 15 ed. *Deuerl.*: frugem fecisti pro 'bene fecisti'

Syncerasto me crurifragum *Geppertus*, crurifragum cum *Camerario*

887. Sic *A*, nisi quod QUIS(min. prob. C)QUAM quis quam *B* eme *B*.
me *CDF'Z*. ex me *Studcmundus Verhandl. der 36. Philologenvers.* p. 60.

a me *Lambinus* cercior *C* 888. NISIEROMEOUNIINDICASSOATQ;
EIQUOQUEUTNEENUNTET *A* ero uni meo *Bothius*, *Muellerus Pros.*
Pl. p. 403. ero (hero *FZ*) meo (bis script. et posterius eras. *B*) uni
libri cum *A*. ero meo uni id *Luebbertus Gramm. Stud.* I p. 100

ad que *B*. atque cum spatio ante eam vocem *D* quo que *B* ut
non *Z* enunciet (c ex u) *C* Ceterum hunc v. damnat *Guyetus*

889. IDESSEFACINUSEXTEORTUMMALECREDAMETCREEDAMTAMEN *A*

Id esse facinus ex ted ortum *Bothio* duce *Weisius*, *Ritscheli* *Nov.*
exc. p. 38. Id esse facinus ex te ortum *BFZ* cum *A*. Id esse faci-

nus exortum *C*. Id ^{esse} ~~ex~~it facinus. ^{exte} ortum *D*. Id esse facinus ex te exor-
tum *dissuasum a Ritschelio l. s. s. commendat Muellerus Nachtr.* p. 117.

Esse id facinus ex ted ortum *Bothius* Sync. pers. om. sine spatio

C creditam tamen *C* 890. Sic *A*, nisi quod FIDEI hoc te tecum *D*.
tu hoc tecum *C*. tu tecum hoc *Bothius* tatitum *C* habe *Bentleius* fide
BCD. fidei *FZ* cum *A* non (no ex m ut vid.) *C* 891. Sic *A*, nisi quod

OCCASIOQ-ESTLIBERA *Syncerasti notam praefigit B* iocus *CI*

occasioque est *BCDFZ*, nisi quod -oque ex -aque *C* Parenthesin
indicavit *Acidalius* liberae *B*. liberę *C* libera haec *Geppertus*

Plaut. Stud. II p. 101 de *A* errans Post hic interpungebat *Acidalius*
892. Sync. notam om. *B*, spat. om. *CD* ERUSSITUUSUOLTFACEREFRU-

GEMMEUMERUMPERDIT et in proprio v. QUIDPOTEST *A* Herus *FZ*
si tuus (situus *C*) libri cum *A* uolt ex *A* *Geppertus* quamvis de lectione
errans (idem *Bentleius* coniecit): uolet reliqui frugi *Palmerius* p. 252

herum *FZ* perdet libri praeter *A* *B* Quid potest *B*. Qui id
potest omisso ante Quid spatio *C*

SYNCERASTVS

Fácile.

MILPHIO

Fac ergo id fáciie noscam ego, út ille possit nóscere.

SYNCERASTVS

Quía Adelphasium, quám erus deamat túos, ingenuast.

MILPHIO

Quó modo?

SYNCERASTVS

Eódem, quo sorór illius áltera Anterástylis.

895

MILPHIO

Cédo qui id credam?

SYNCERASTVS

Quía illas emit ín Anactorio páruolas

Dé praedone Sículo.

MILPHIO

Quanti?

SYNCERASTVS

Duódeuigintí minis.

Duás illas et Gíddeninem nútricem earum tértiam.

893. *Pers. om. Z* FÁCILE#FACERGOIDFACILENOSCAMEGOUTILLE-
POSSITNOSCERE *A* face ego *Bentleius, Ritschelius Proleg. p. 127: cf.*
Muellerus Pros. Pl. p. 297. Ergo fac *Guyetus* ego *om. libri praeter A*
utille *C* 894. *S et M notus add. D³* Sic *A*, nisi quod QUIA ADELPHASIMUM
et TUUS et QUOMODO in proprio v. adelphasium (as in ras. ut vid.)
B. adelphasius D herus *F'Z* tuus (deamattuus iungit *C*) libri cum *A*

ingenna est libri praeter *A* mdo *C* ob angustias spatii 895. *S*
notam add. *D³* EODEMQUOSORORILLIUSALTERAANTERASTILLIS *A*
Eodem *D*, o exp. *D³*. Eodem modo *Weisius, Lindemannus de pros.*
Pl. p. 46 altera (t ex l) *C* anterastilis libri praeter *A*
896. *M et S notus add. D³* Sic *A*, nisi quod QUICREDAM et PARUOLAS

Sed qui *D¹F'Z*. Sequi *BCD¹* illa semit *B*. illas ^{emit} amat *C*
inanactorio *C*. inanactoria *B* paruulas *D³F'Z*. parudas *BCD¹*
897. Sic *A*, nisi quod DUODEUIGINTI Pro quo versu *B* haec habet:
(spatium) *B* Quanti *K* duo deuiginti minis
De predone syculo *B* quanti *K* duo deuiginti minis
atque haec *C*:

Quanti (spat.) duo deuiginti minis depdone siculo quanti
Duo deuiginti minis c. q. s.

Item, nisi quod personis (*D³*) additis et de (spat. ante de *D*) praedone
DF'Z, unde magnae editorum turbae natae sunt: corr. fere omnia *Linde-*
mannus de pros. Pl. p. 46 898. Sic *A*, nisi quod GIDDENI (vel *E/NE-*
(vel *I*) *M* Milph. pers. exhibent *D³* (s. v.) *F'Z* et Giddeninem *om. B*
relicto spatio circ. 12 litterarum. item minore spatio relicto *CD¹*. item de-

Ét ille qui eas uendébat dixit sé furtiuas uéndere:
Íngenuas Carthágine aibat ésse.

MILPHIO

Dei uostrám fidem, . 900
Nímium lepidum mémoras facinus: nam érus meus Ago-
rástocles

Íbidem gnatust, índé surptus fére sexennis: póstibi,
Qui eúm surrupuit, húc deuexit meóque ero hic eum uén-
didit:

Ís in diuitias hómo adoptauit húnc, quom diem obiít suom.

SYNCERASTVS

Míra memoras. quo íd facilius fíat, manu eas ádserat, 905
Suás popularis, líberali caúsa.

MILPHIO

Tacitus táce modo.

*nique Sync. pers. in spatio exhibentes D³FZ: editorum conamina omittimus: cf. praef. 899. Sic A, nisi quod EAS et FURTIUASUENDERE Etille C. Et Pylades. Et illic Bothius quieas C sefurtinas D 900. INGENU-ASCARTHAGINEAIEBATESSE#DEIUESTRAMFIDEM A Ingenuas sariagine CD (voces iungit C). Ingenuas cum spatio circ. 8 litterarum B aibat Bentleyus, Guyetus. aiebat D⁴FZ cum A. alebat BCD¹ Milph.] M D³. spat. om. C di BCDZ. dii F uostram libri praeter A omnes 901. Sic A, nisi quod NIMIUM et AGORASTOCLES lepidem CD¹: corr. D⁴ herus FZ arogastocles (ro sup. scr. et a post. e corr.) C 902. IBIDEMGNATUS-ESTINDESURRUPTUSFERESEXENNISPOSTIBI A gnatus st BCD. gnatus Z. gnatus est F cum A surptus Acidalius, Brixius de pros. p. 21. surruptus BCDZ cum A. subruptus F fere] quasi Muellerus Pros. Pl. p. 182: cf. Brixius de Plauti et Ter. pros. p. 21 sexennis C post ibi BDFZ 903. QUIE(min. prob. T)UMSURRUPTITHUCDEUEXITMEOQ.EROEUMHICUEN-
DIDIT A Pers. spat. praem. C qui eum FZ. Qui tum B. Quitum C. Qui tum ex Qui dum D⁴ surrupuit D¹. surripuit BCD³Z. subripuit F ero] hero FZ. eo C hic eum Reizius, Bothius. eum hic BD cum A. Cum hic CZ. eam hic F. hunc hic Guyetus Hiatus excusant Lachmannus in Lucr. p. 195, Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 23 904. ISINDIUITIASHOMOADOPTAUITHUNCUMDIEMOBIITSUUM A indiuitias C homo] is Guyetus is priore loco delens ad optauit B quum B. cum CDFZ cum A suum libri cum A Is adoptauit in diuitias hunc, homo quom diem obit suom Muellerus Pros. Pl. p. 347 diem quom obiit suom Bothius 905. Sic A, nisi quod OMNIA et IDFACILIUS Pers. om. B Mira Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1873) p. 120. Omnia libri. Somnia Raebel l. s. s. Post memoras quaedam intercidisse suspicatur Geppertus praef. Cas. p. 2 manu] ut Guyetus adseras C. asserat FZ 906. Sic A, nisi quod CAUSSATACITUS#TACE liberali causa. Milph. Tacitus tace Camerarius. liberali causa tacitus. B Tace B. liberali (liberati D) tacitus (tatitus C) causa M (D³. spat. C) tace CD. idem FZ, nisi quod*

SYNCERASTVS

Prófecto ad incitás lenonem rédiget, si eas abdúxerit.

MILPHIO

Quín prius disperíbit faxo, quam únam calcem cíuerit:
Íta paratumst.

SYNCERASTVS

Íta dei faxint, ne ápod lenonem hunc séruiam.

MILPHIO

Hércle qui meus cónlibertus fáxo eris, sei deí uolent. 910

SYNCERASTVS

Íta di faxint. númquid aliud mé morare, Mílphio?

MILPHIO

Váleas beneque ut tíbi sit.

SYNCERASTVS

Pol istuc tíbi et tuost ero ín manu.

Vále et haec cura clánculum ut sint dícta.

907. *Nonius* p. 123, 16: incitae [et incita] dicuntur egestas. *Plautus* . . . *Poenulo*: 'profecto . . . abduxerit' 908. *Nonius* p. 199, 21: calx masculini. *Plautus Poenulo*: 'quin . . . ciuerit'

libertati *F*, liberati *Z*. Taceas face *Bothius* 907. *Pers. om. libri*: add. *Pylades, Acidalius* Sic *A*, nisi quod REDIGET Profecto] Corgo *Fleck-
eisenus* Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 784 adincitas *C*. ad incita male
cum *Nonio Gifanius, Bergkii Diar. ant. stud. a. 1848* p. 1128 leo-
nem *Nonius* sieas *C* abduxerit (e ex i) *B*. abdixerit *F* 908. *Pers.*
om. FZ: add. *Pylades, Acidalius* Sic *A*, nisi quod CALCEMCIUERIT
disperiuit *Nonius* unum *Nonius, Camerarius* calicem *Pylades*
sciuerit *Z* 909. ITAPARATUST#ITADEIFAXINTNEAPUDLENEMHUNC-
FE(min. prob. A)RUE(rel I, T)AM *A* paratum est libri praeter *A* *S in-
seruit D*³ di *BCDZ*. dii *F* hunc] nunc *Z* seruam *B* 910. *M praem. D*³
QUINHERCLECOLLIBERTUSMEUSFAXOTUERISSEIDE(rel I)UOL— *A* Hercle
qui *Fleckeisenus Misc. crit. p. 30*. Qui hercle (le e corr. *C*) libri praeter *A*.
Quin hercle *Pylades* cum *A* meus hercle conlibertus *Bothius*. hercle con-
libertus (conliberatus *BCD*. cum liberatus *F*) meus *BCDFZ*. hercle meus
conlibertus *Guyetus* post *Acidalius* faxo (a e corr. *C*) eris (faxoe-
ris *B*) libri praeter *A* si libri praeter *A* (sidi *C*) di *BCDZ*. dii *F*
911. *S praem. D*³. *om. BC* Sic *A*, nisi quod DEI vel dii et MEMO-
RAREMILPHIO di *BCDZ*. dii *F* nunc quid (quid *B*) *BCDFZ*: corr.
Pylades me morare *Scaliger* cum *Acidalius* et *Gulielmio*. memorare
BCDFZ. uis memorare *Pylades*: cf. *Acidalius* aliud? me e. q. s.
Ussingius milphio in ras. *B* 912. *M* et *S* notas add. *D*³
VALEASBENEQ;UTTIBISIT#POLISTUCTIBIETTUOSTERO— *A* bene que *B*
uttibi *C* polistuc *B*. post istuc *DF* et tuo ero st / herost *FZ*)
libri praeter *A* . Istuc pol tibi et erost *Bothius* 913. VALEETHAEC-
CURACLANCULUMUTSINTDICTA CTU(Ū incertum)s— *A* hec *B*.
hec *C* utsint *C* scint *B* dicia *BC*. ditia *D* Milph.] *M D*³. spat.

MILPHIO

Non dictúmst. uale.

SYNCERASTVS

At enim nihil est, nísi, dum calet, hoc ágitur.

MILPHIO

Lepidu's, quóm mones,

Ét ita hoc fiet.

SYNCERASTVS

Próba materies dátast, si probum adhibés fabrúm. 915

MILPHIO

Pótin ut taceas?

SYNCERASTVS

Táceo atque abeo.

MILPHIO

Míhi commoditatém creas.

Íllic hinc abiit. dei ínmortales méum erum seruátúm uolunt

Ét hunc disperditúm lenonem: tántum eum instat éxiti.

Sátine, prius quam unúmst iniectum télum, iam instat álterum?

om. C non dictum est *BD* (*ē m. 3 ex e*) *FZ*. nondictum est *C* Non] Nil *Guyetus* 914. *ATENIMNIHIL...NISIDUMCALETHOCAGITUR#LEPIDUSCUMMONES A*, ubi post *NIHIL* vix probabile est *EST fuisse* *Atenim CD*. Ad enim *B* nil *C* *Milph.*] *spat. om. C* lepidus libri quom mones *B*. cum mones *CDZ*. communes *F*, *Scutarius* 915. *ETITAHOCFIET#PROBAMATERIESDATASTIPROBUMADHIBESFABRUM A* *Etita C* hoc ita *Camerarius* *Sync.*] *om. spat. C* materies data est *BC*. materia est *F*. materiest *DZ*. materiest data *Bothius* siprobum *C* 916. *POTINUTACEAS#TACEOATQ:ABEOMIHICOMMODITATEMCREAS A* taceas *e corr.* *C* habeo *D¹*. abeo *D³* commoditates *FZ* *V. 917—22 non eiusdem poetae esse cuius sunt 923—929 dixit Weisius p. 166: cf. Hasperus l. s. s. et Goetzius Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 278* 917. *M praem. D³* *ILLICHINCABIITDE(vel I)IM(vel N)MORTALESMEUMERUMSERUATUMUOL— A* Illinc hinc (*ex hic C*) *BCDZ*. Ille hinc *Bothius*. Illic *Guyetus*. Heic *Geppertus* *Dii BDF*. *Di CZ* immortales (*m prior e corr.*) *C*. immortales *BFZ* herum *FZ* seruiatum *C* 918. *ETHUN(N incerta)CDISPERDITUMLENONEMTANTUMEUMINSTATEXITI(num sequatur alia i incertum) A* Et disperditum hunc lenonem *Bothius*. Et disperditum lenonem hunc *Guyetus* tantūmeum *B* instatexitii *B*. in stat exiti *C*. instat exitii *D¹*. *corr. D¹ et D⁴*. instat exitii *FZ* 919. *SATINEPRIUSQUAMUNUMSTINIECTUMTELUMIAMINSTATALTERUM A* priusquam *CD*. plus quam *F* unum si (*si sup. scr. B*) inlectum (*siinlectum C*. si inlectu *D*) *BCD*. unum est (*sit Z*) iniectum *FZ* iam *Gruterus cum A*. tam *BCD*. tum *FZ* instat alterum *Z cum A*. instat alteram *F*. instatiterum *B*. instat iterum *CD*. iam instat alterum vel iactumst alterum *Bentleius*

Íbo intro: haec ut méo ero memorem: nam húc si ante aedes
éuocem, 920

Quae aúdiuistis módo, nunc si eadem híc iterum iterem, in-
scítia st.

Úni potius íntus ero odio quam híc sim uobis ómnibus.

Dei ínmortales, quánta clades, quánta aduenit cálamitas

Hódie ad hunc lenónem. sed ego núnc est, quom me cómmoror.

Íta negotium ístitutum st: nón datur cessátio: 925

Nám et hoc docte cónsulendum, quód modo concréditum st,

920. IBOINTROHAECUTMEOEROMEMOREMNA MHUCSIANTEAEDESEUOCEM
A hec C ut meo C ero ex hero ut vid. ras. C. hero FZ
nā huc ex nāhuc B siante C edesseuocem C. edesse uocem B.
aedes seuocem DFZ: corr. *Gulielmius Veris. I 20* 921. QUAEAUDI-

UISTIMODO ITERUMITEREMINSCITIAST A Quae
(Que B. Que C) audiui BCD. Quae audiui FZ. Et quae audiui Pylades.
Quaeque audiui Gruterus. Eaque quae audiui Geppertus.
Eroque quae audiui Ussingius. Atque ei quae audiui
Muellerus Pros. Pl. p. 307 nunc si eadem hic iterum iterem edi-

dimus ex A. nunc si eadem (si eadem, a s. v. C) hic iterum (hic si ite-
rum C) BCD FZ: ubi iterem *Pius scripsit* inscitia st BDZ. in-
scitia est F. inscitia est C 922. E(vel I)ROUNIPOTIUSINTROEROO . . .
QUAMHICSIMUOBISOMNIBUS A Uni *Guyetus, Reizius*. Ero uni libri
cum A, nisi quod Hero Z Ero intus ero odio uni potius *Muellerus*
Pros. Pl. p. 403. Ero ero uni intus odio potius idem *Nachtr. p. 51*.
Ero intus potius uni ero odio *Engerus de pros. p. 8* ūni corripit
voluerunt cum Gepperto Crainius Ueber die Comp. etc. p. 17 et Christius
Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868) p. 579 ero] nato F obio BCD¹: corr. D⁴

omnibus uobis CDZ. omnibus modis F 923. DE(vel I)IMMORTA-
LESQUANTA TALA . . . S(dubia) A Di (Dii BF) im-
mortales (in mortales B. i e corr. C) libri praeter A quanta clades,
quanta aduenit *Lambinus in vetustis libris esse dicit: idem videtur spa-*
tiis Ambrosiani convenire. quanta aduenit (atuenit CD¹: corr. D⁴) prae-
missa lacuna BCD, omissa lacuna FZ. quid malorum, quanta aduenit
Camerarius. quanta quanta quanta aduenit *Taubmannus*. quanta pestis
quanta aduenit *Geppertus* 924. HODIEADHUNCLENONEMSEDEGONUNC-

ESTCUMMECOMMOR— A Hodie e corr. C sed ego nunc est quom
me commoror scripsimus cum A. sed ego (sedego C) nunc est cum me
moror (memoror B. memorer CD) BCD. sed ego nunc me moror F.
sed ego nunc cur me morer Z. sed ego nunc nil est cur me morer *Ca-*
merarius, Reizius. sed ego nunc est cum memet moror *Bothius: cf.*
Hertzius Rament. Gell. mant. p. 19. sed ego morus sum quom me moror
Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 428. sed ego nunc quid est
cur me morer *Geppertus*. sed ego nimis diu st quom me moror *Muellerus*
Pros. Pl. p. 307 925. Sic A, nisi quod INSTITUTUMEST#NON Id nego-

tium (Idn. B iungit. negocium FZ) libri praeter A institutum si libri
praeter A sinondatur C 926. Sic A, nisi quod CONCRETUM(dubia)ST
hic F docte *Gulielmius cum A. nocte BCD FZ* quo domo q B. quod

Ét illud autem inséruiendumst cónsilium uernáculum.
 Réмора si sit, quí malam rem míhi det, merito fécerit.
 Núnc intro ibo: dum érus adueniat á fóro, opperiár domi.

homo *CDFZ*. quod mihi *Saracenus*. quod modo mihi *Reizius*,
Muellerus Nachtr. p. 7 concreditum st *C*. concreditum est *B*
 927. ETILLUDAUBUMINSERUIENDUMESTCONSILIUMUERNACUL— *A* in-
 seruiendum st *B*. inseruiendunst *Z*. inseruiendum est *CF* 928. Sic
A, nisi quod REMOROR et QUIA Remora si *Camerarius*. Remorsi sit
 (Remor si sit *B*. Remorsisit *C*) libri praeter *A* malam *B*, alt. a e
 corr. det mihi *C* 929. Sic *A*, nisi quod INTRO et OPPERIAR
 aerus *D* aforo *C* a sup. scr. *D* operiar *DF* domi; hanno
 foenice et in v. qui sequitur POENVVS LOQVITVR *B*. domi et in v. qui
 sequitur *m.*³ PENVS LOQVITVR *D*. domi et unius v. spat. *C*: videtur
 olim titulus scaenae hic fuisse: HANNO POENVVS || POENICE LOQVITVR

ACTVS V

HANNO

Yth alonim ualonuth sicorathi symacom syth

930

𐤙𐤕 𐤀𐤋𐤍𐤓 𐤕𐤀𐤋𐤍𐤕𐤕 𐤔𐤓𐤓𐤕𐤕𐤓𐤕𐤓 𐤔𐤓𐤕𐤓𐤕𐤓 𐤔𐤓

930. *Rupinus in metr. Ter. Gr. l. VI p. 360, 251*: Sisenna in commentario Poenuli Plantinae fabulae sic: 'Halonium Poeni dicunt deum, et producenda syllaba metri gratia, sicut exigit iambus': cf. *Ritschelinus Parerg. p. 375*

Act. V sc. 1 De titulo scenae vide ad r. 929 De Punicis quae sequuntur eandem adnotationis rationem quam in ceteris nec potuimus adhibere nec volumus: satis durimus de verbis litterisque traditis accurate referre, nisi quod decem primos versus ex I. Gildemeisteri recensione exhibuimus: qui cur sanctorem suam operam in solis his versibus coluerit versari ipse in praefatione huius editionis exposuit. Ab ea autem quam supra posuimus specie B in A haec desunt, ita differt:

Ythalonim ualon uth sicorathisyma comsyth

Chym lachunythmumys thral myethi barmimys sehi

Liphocanethythby nuthi ad edynbynui

Bymarob syllohomalonim murbymy syrthoho

5 Byth lym mothyn noctothu ulechanti clamas chon

Ysidi dobrim thyfel. yth. chil. ys. chon. chem. liful.

Yth. binim. ysybur. thinnochot nu agorastocies

Ythemaneth. inychir saelichot sith naso

Bynny idchil liichilygubulim lasibit thim

10 Bodialytherayn nynurs lymmon choth lusim: hiannio punicae

A quibus CD ita discrepant: 1. ythaionim c. spat. init. C. Nythalonim D halonium *Rupinus* ualon on ex im. D uthsicoratsima sequ. spatium, C. uth sicorathisima D 2. Chym lahechunythmumys C. Chym lach chunythmumys D thyal C. tyal D myethibaru imisehi C. myethibarii imisehi D 3. Liphocane thyth binuthii C. Liphocanet byth bynuthii D ade din C. ad edin D binuthii CD 4. Birnarob CD

sylohomalonim C. syllo homalonim D nyby C. ubi y D³ D mysy-
thoho C priore o e c ut vid. D 5. Bythlim C. Bythlym D

moctothu C dasmachon CD 6. Ysidido brim D thyfel yth. chyl. ys chon. them liphul C. thyfel yth chyl ys chon. = them. liphul D

7. Uth binim (li e corr. ys dibur thinnochutnu agorastocles C. Uth binim ysybur thinnochutnu agorastocles (alt. l s. r.) D 8. Ythemaneth / (ter.)

ihy chirsae lychot sith naso C. Ythe maneht ihy chirse lychot sith naso D 9. Bynny idchil liibily gubulim lasi bithym (si b e corr.) C. Bynny idchil liibily gubulim lasibit thym D

10. Bodyalit heraym nynuys lymmonchot lusim C. Bodyalyt herayn nynuys lym mon chot lusim D

Codicis Lipsiensis et editionis principis scripturas consulto negleximus Quae sequuntur usque ad r. 939 integra Gildemeisteri verba sunt

Chy mlachthi in ythmum ysthyalm ych-ibarcu mysehi

כי מלאכתי הן אחמם אשתאלם וכי יברכו מוצאי

Li pho caneth yth bynuthi uad edin byn ui

לו פה קניתי את בנותי ועוד אתהן בן אחי

Bymarob syllohom alonim ubymysyrthohom

במערב צלהם אלנים ובמישרתהם

Byth limmoth ynncho thuulech-antidamas chon

בעת עלמות הנכה תהלכי אנחדמם כן

Ys sidobrim chi fel yth chyl is chon chen liful

935

איש זה דברים כי פעל את כל אש כן כן לפעל

930. *Versio*: deos deasque, quos inuoco, huius loci אח אלנים ואח שמקום ואח *Wex* 1838 שקראתי *Roediger* 1855 *Scaliger* 1598) אלנוח (*Seldenus* 1629. *Wex* 1838) *Ewald* 1842 *Ad* cf. *Corp. I. Sem. I* 199

931. *Versio*: ut negotium meum hic perficiam rogo (eos) et ut fortunent exitum meum כי *Bochart* 1646 מלאכתי (*Velthusen* 1786) *Hitzig* 1854 *scripsi non sine haesitatione. Voces* et אחמם מלאכתי *videntur: quod intercedit -n aut in, cum neque cum Velthuseno nomen aliquod מלאכין, neque cum Hitzigio suffixum -ûnî statui, neque in n littera primae personae pronomen plurale, cui ysthyal et mysehi singularia refragentur, inesse queat, non potest non respondere latino huc, quo aegre caremus, nam non ubique huius loci dei Hannonem iuvabunt. Itaque nihil restat, nisi ut adverbium esse putemus, idque Hebraeorum הנה respondens, amissa fortasse propter hiatus vocali. Eadem elementa Arabice hunâ, hannâ sunt אשתאלם (*Gesenius* 1837. *Ewald* 1842) מ huc transtuli: accedit quod praemissus accusativus apud Semitas suffixo repeti solet יברכו מוצאי *Gildemeister* 932. *Versio*: Utinam hic recuperem filias meas et insuper cum eis filium fratris mei לו *Velthusen* 1786: confirmavit cod. *Ambrosianus* Verbrugge פה קניתי *Gildemeister*: minus probandum est יחד *Wurmii* 1838, *Moversii* 1845 *Grotius* 1630 את בנותי 1730*

Gildemeister: quid obstat patet, sed in aliis interpretamentis magis etiam offenditur בן אחי *Grotius* 1630 933. *Versio*: per intercessionem tutelae deorum et per eorum iustitiam במערב צלהם *Ewald* 1842

934. *Versio*: tempore pristino hic hospitium meum Antidamas fuit בעת עלמות *Movers* 1845. *Sed aliud quaerendum est* הנכה *Ewald* 1842 *Grotius* 1630 *qui nomen abstractum putavit positum ut v. 1042*

935. *Versio*: uirum hunc dicunt fecisse omne quod fuit ita faciendum איש *Bochart* 1646 *Sappuhn* 1713. *Si emendare liceret, praeferrem* את שר *Gildemeister*. *Emendationem e scriptura minuscula facile explicabilem hic et in v. 936 prorsus necessariam puto, etsi cod. Ambrosianus, qui eisdem locis τ praebere videtur, ei non favet* פעל את *Grotius* 1630 *Th. Chr.* כל *Grotius* 1630 *fuit* כן *Movers* 1845 (*Sappuhn* 1713) *אש* *Tychsen* 1806 *Gildemeister*. *Possit apud Poenos etiam significasse constitutum aut iustum, quae potestas non est apud Hebraeos* לפעל *Grotius*

Yth binim ys dybur ch-innocho-tnu agorastocles

אז בנז יס דבר כי הנכה אחזי אגורסטוקלס

Yth emanethi hy chirs aelichot sithi nasot

אז אמנתי היא חירס העליכית שיתי נסות

Bynu yid ch-illueh ily gubulum lasibithim

בנו יד חיללח יל גובולום לסיביתום

Bodi aly thera ynnynu yslym min cho-th iusim

בדי אלי תרה הנני אסלם מן כה אז יוסים

Exanolim uolanus succurratimistimaltim acum esse 940

Concubitum abellocutim beat lula canti chona 941. 942

Enuses hui ec silic panasse atidmascon 942. 943

936. *Versio*: filium eius ait aliquis: hic robiscum est, Agorastocles
בנז *Ewald* 1842 יס *Gesenius* 1837 יס (Petit 1630, multi
alii) *Gildemeister* כי *idem* הנכה *vide* r. 934 אחזי *Ewald* 1842

937. *Versio*: signum fidei meae (meum) est tessera hospitalis,
quam mecum fero אז *Wex* 1838 אחזי *Gesenius* 1837 היא
Bochart 1646 חירס *Dorhout* 1765 העליכית (*Wex* 1838) *Morers*
1845 שיתי (*Wurm* 1838) *Wex* 1843 נסות *Benary* 1839: con-
firmavit *Ambrosiani* nasot 938. *Versio*: nobis testimonio affirmatum

est, illic esse regionem habitationis eius *Gildemeister*: cf.
Exod. 21, 29 כי *Bochart* 1646 אלי *Morers* 1845
Bochart 1646 לסיביתום (*Bochart*, *Ewald* 1842 939. *Versio*: dum
adhuc ad portam sum, en percontabor hinc egredientes •
בעדי (*Bochart*,
Lindemann 1837) *Ewald* 1842 אסלם (*Bochart*) *Lindemann* 1837
כי *Gildemeister*, ex *Ambrosiano* אז יוסים *Morers* 1845

940—949. *Codicis veteris (B) exhibuimus scripturam, nisi quod ille*
PHONVS DV praemittit (contra P L D³, unius r. spat. C) versuque 940 N
praefigit et v. 943—945 o priori in felono alia o superscripta est. Decem
olim fuisse versus et per se consentaneum est et A erincit: cuius codicis
scripturam quod non in textu posuimus, causa est in lectionis incerti-
tudine. Contra sex versus exhibent CD, quorum haec sunt initia: Ex-
anolim, Concubitum, Hui ec silihc, Celtum comucro, Ette seanehc,
Aodeanec: serravit autem Alem et Atenim C' (vide ad r. 942/3) Ab
exemplo quod supra dedimus ACD sic differunt 940. YTHALONIMUA-
LONIUTHSICORAT(min. prob. I/HI/rel E, T, minus prob. P/STHYMHIMI(I in-
certa) et in novo r. HYMACO(minus prob. C)/MSYT(min. prob. I/H A xa
(I er.) nolim c. sp. init. C succurrati misti maltim acum esse C. suc-
curratim istim altimcum esse, ltim s. r. m³, D 941. CO/rel C)/MBAE(min.
prob. I/P(rel C, minus prob. T, E, I)/UMAMI(minus prob. T, E)/TA(min. prob.
X)/LME(min. prob. T/T(min. prob. E, P)/LOT(rel I, min. prob. E, P)/LAMB(min.
prob. D)/E/rel P, min. prob. I, T)/AT(min. prob. E) A 941. 942. abello cutim
CD beant D lulacant CD 942. IULECANTHE/min. prob. I)/CONAALO-
NI/rel E, P, T)/MB(min. prob. P, D)/ALUMBAR#DECHOR A 942. 943. De C',
qua nota in vv. 942—952 utemur, vide ad r. 1013 enus es CD silihc
CD panesse D. pan esse C athidmascon C. athid mascon D

Alem uiduberte felono butune celtumco mucrolueui 943. 944. 945
 At enim auoso uberhentharcharistoclem 946
 Ette seanec nasoctelia helicos
 Alemus dubertermi compsuestipti
 Aode aneclictorbodes iussum limnimcolus

Deós deasque uéneror, qui hanc urbém colunt, 950
 Vt, quód de mea re huc uéni, rite uénerim
 Measque híc ut gnatas ét mei fratris fílium
 Reperíre me sirítis, dei, uostrám fidem.
 [Quae míhi subruptae súnť et fratris fílium.]

943. B(min. prob. D)A(min. prob. B)T(vel E, I, min. prob. P)S . . . (spatium ex-
 plent ELLI vel similes litterae)HUNE(min. prob. T)SOB(min. prob. P, D)INESU-
 BI(vel E, T)CSI(vel E)LLIMBALI(vel E)M A 944. ESSEANT(vel I, E)I(vel E, T)-
 DAMOSSONALE(min. prob. I, T)MUE(min. prob. P)DUBERTEFET A 945. D-
 (min. prob. O)O(vel C, min. prob. E)NO(min. prob. C)B(min. prob. D)UNT(vel E,
 P, min. prob. D)H(incerta: pro TH possis etiam de NI vel sim. litt. cogitare)-
 UNE(vel I, min. prob. P, T)CC(min. prob. O)I(min. prob. E)LTHUMUCO(vel C)M-
 MUCROLUFUL A 943—945. buthune CD Celtum comucro lueui CD
 946. ALTANI(vel E, min. prob. T)MAUOSDUB(min. prob. P)E(vel I, min. prob. T,
 P)RITHFMH(dubia)U(dubia: pro HU possis etiam de IAI, minus bene de IN
 aut HO, vix de HN cogitare)AR(min. prob. A)CHARISTOLEM A atenim C
 auosouberhent hyacharistoclem C. auoso uber hent hyach aristoclem
 (s ex c) D 947. SI(min. prob. T)TT(vel S, E, P, I)ES(vel P, E, min. prob.
 T)EDANECNASOTE(min. prob. P, B)R(min. prob. A)SAHELI(min. prob. T)COT
 A Etteseanehc C. Ette seanehc D nasoc telia elicos D 948. ALE-
 MUSD(min. prob. P)UBERTI(vel T, E)M(dubia)U(dubia)RMUC(vel O)O(vel C)-
 PSCI(min. prob. E)ST(vel I)ITI A duberter mi comps uestipti C' (mi-
 comps uespti , , er. C) D 949. AOCCAANECLICT(vel I, E)O(min. prob.
 C)RBO(min. prob. C)D(vel O, min. prob. C)ESIU(IU dubiae)SSILIMLIMMI(vel
 E, T, P)MC(vel O)O(vel C)LUS A Aodehehc lictor bodes C (Ao
 deanec C') D (Aodeanec) limnim colus C' D. limium colus C

V. 950—960 Bellermano suasore (progr. a. 1806 p. 19 sq.) uncis
 inclusit Bothius 950. Sic A X praefigit B ueneror///, o ut
 vid. er. C' 951. Sic A, nisi quod HUNC Utquoddemeare C
 ueniri te BCD (teuenerim) Z. ueneri te F. corr. Saracenus 952. Sic A,
 nisi quod MEASQ: et ETME(vel I)L Meas que B hic et C (hic ut C').
 ut DFZ gnatas et mei C mei] mel B cum A filium fratris C'

Pro et mei fratris filium Ussingius ex v. 954 huc revocat verba quae
 mihi subruptae (sic!) sunt duce Wexio Mus. Rhen. vol. IX (a. 1854)
 p. 312 sqq., qui sine mendo subr. sunt mihi 953. Sic A, nisi quod SIRITIS-
 DE(vel I)IUESTRAM Reperiremesiritis B. repperirem esiritis CDFZ
 di BCD Cf. Wexius Mus. Rhen. vol. XII (a. 1857) p. 627 954. V. del.
 Lindemannus et Wexius, de Punicis Pl. mel. p. 8: cf. tamen idem Mus.
 Rhen. vol. II (a. 1843) p. 134 sq. Sic A quae (Que B. que C) mihi
 (s. v. D. in fine v. add., sed punctis ad suum locum relatum C) sur-

Sed híc mihi antehac hóspes Antidamás fuit. 955
 Eum fécisce aiunt, síbi quod faciundúm fuit.
 Eius fílium esse hic praédicant Agorástoclem.
 Ad eum hóspitalem hanc tésseram mecúm fero.
 Is in híscē habitare mónstratust regiónibus.
 Hos pércontabor, qui hínc egrediuntúr foras. 960

AGORASTOCLES. MILPHIO. HANNO

AGORASTOCLES

Ain tú tibi dixē Sýncerastum, Mílphio,
 Eas ésse ingenuas ámbas subruptícias
 Cartháginienensis?

MILPHIO

Áio et, si frugi ésse uis,
 Eas líberali iam ádseres causá manu.
 Nam tuóm flagitiumst, tuás te popularís pati 965

ruptae (surreptae *DZ*. surreptę *C*. subreptae *F*) sunt et fratris filium *BCDZ* filius *Bothius* *Cf. v. 952* 955. Sic *A*, nisi quod *ANTI(vel E)-DAMAS* Sed hic] qui *Z* ante hac *BCD* antimadas *CDFZ*: *corr. Pius* Sed hic mihi Antidama hospes antidhac (vel rectius antidhac hospes) fuit *Muellerus Pros. Pl. p. 10*. Sed hic Antidama mi antidhac hospes fuit *Luchsus Studemundi Stud. vol. I p. 46* 956. Sic *A*, nisi quod *SIBI* faciundum, alt. u ex e *B* *Cf. praef.* 957. Sic *A*, nisi quod *PRÆDICANT* esse hic praedicant *Pareus tert. cum A*. hic praedicant esse *B* (praedicantes se) *C* (predicant) *DFZ* praedicant hic filium esse *Reizius* agorastoclen *B* 958. Sic *A* Ad eum] Deum libri praeter *A* hanc tesseram] arcesseram *BCD*. accesseram *F*. ac tesseram *Z*. tesseram *Valla* m mecum *B* 959. *ISINHISCEABITRARESMONSTRATUESTREGIONIBUS A* In isce *B*. In hisce *DFZ*. In hisce *C* monstratus st *BC*. monstratusst *D*. monstratumst *F* 960. Sic *A* percunctabor *BC* (Hosper cunctabor) *Z* hinc] hunc *C*. huc *BDFZ* *Act. V sc. 2* AGORASTOCLE/vel I/S MILPHIO POENUS *A*. AGORASTOCLES MILPHIO HANNO ADOLESCENS SERUOS POENUS DU *B*. om. *C*. AGO MIL PEN' *D*^s *Personarum notas m. 1 scriptas CD exhibent ita, ut Hanno appelletur Poenus* 961. Sic *A*, nisi quod *TUTIBI* et *SYNCERASTUM* Ante intu (sic cum sp. init.) AGORASTOCLES er. *C* Aintutibi *D* dixisse *Z* sincerastum *C* (dixes-) *D* 962. Sic *A*, nisi quod *EAS* et *SUB/min. prob. R/RUPTICIAS* Eas] As *B*. Has reliqui praeter *A* surrupticias *BCDZ*. surrepticias postulabat *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 252* 963. Sic *A*, nisi quod spat. om. et *ESSE* Artaginiensis *B*. carthaginensis ex carthatinensis *C*. carthaginensis *Z*: *corr. Aldus* etsi *C* si frugi es seuis *B* 964. Sic *A*, nisi quod *ADSERES* sine iam adserere *B* (ad se recausamano) *CD*. assere *F*. adserere *Z*: *corr. Ty-lades* manum *CD* 965. *NANTUUMFLAGITIUMSTTUASTEPOPULARISPATI A* tuum libri cum *A* flagitiumsi tuas popularis te *B*. flagitium statuas popularis te *C*. flagitiumst tuas popularis te *D* (tepati). flagitium est

Seruīre ante oculos, dómi quae fuerint líberae.

HANNO

Pro dei ímmortales, ópsecro uostrám fidem,
Quam orátionem hanc aúres dulcem déuorant.
Cretást profecto haec hórunc hominum orátio,
Vt mi ápsterserunt ómnem sorditúdinem.

970

AGORASTOCLES

Si ad eám rem testis hábeam, faciam quód iubes.

MILPHIO

Quid tú mihi testis? quín tu insistis fórtiter?
Aliquá Fortuna fúerit adiutríx tibi.

AGORASTOCLES

Incípere multost quam ínpetrare fácilius.

MILPHIO

Sed quae illaec auis est, quae húc quom tunicis áduenit? 975

970. *Nonius p. 173, 9: sorditudinem pro sorde. Plautus Poenulo: 'ut . . . sorditudinem'* 975. *Servius ad Aen. VIII 724: discinctos] uel habitum eorum ostendit, qui usque in talos fluebat: quod Plautus ridet in Poenulo dicens: 'quae est illa auis?' cum Afrum uidisset uestem dimissam trahentem; neque enim utuntur hodieque zonis: cf. v. 1008*

tuas populatis te *F.* flagitium est tua popularis te *Z* 966. Sic *A*, nisi quod LIBERAE Seruare *B* domique *B* quæ fuerunt *CDFZ*

V. 967—970 hoc ordine collocavit Gruterus Susp. lect. II 5 cum A: eosdem libri praeter A hoc exhibent: 967. 969. 968. 970. Versum 968 debebat Guyetus: versus 967 sq. = 969 sq. esse ratiocinati sunt Hasperus l. s. s. p. 304. (28) similiterque Muellerus Pros. Pl. p. 485 967. Sic *A* Pro di *Z*. Pro dii *BCDF* obsecro *B* uestram *B*. ūram *D* 968. Sic *A* dulces *CDFZ*. dulce *Pius* 969. CRETAESTPROFECTO HORUM HOMINUM ORATIO *A* Creta est *B*. Certa est *CDFZ* profectod *Ritscheli* *Nov. exc. p. 87* haec horunc *Geppertus*. horum libri cum *A*. horunc *Bothius cum Camerario, Schmidtus de dem. pron. form. p. 49* hominum *idem Ritscheli* *l. s. s.* Horum profecto certast hominum or. *Pylades*. Creta profectost horunc h. or. *Bothius*

970. Sic *A*, nisi quod MIHI APSTERSERUNT Vt] Ita *Boltenstern de reb. scaen. p. 26* mihi libri cum *A* et *Nonio* absterserunt libri praeter *AB* et *Nonius* hominem *B*. omnes *Nonius* sortitudinem *D*

971. Sic *A*, nisi quod HABEANT FACIAM siadeam *C* quodiubes *C*. quod diubes *B* 972—975. Verba Incipere — sed quæ nam in *C* ante Quintu — tibi posita, sed signis in ordinem redacta sunt 972.

QUITUMIHI TESTIS QUITUINSISTISFORTITER *A* Quid tu *FZ*. Quintu *C* (uintu mihi testis in ras.). quntu *D*. Quantu *B* quan tu in sistis *B*. quintu insistis *CD* 973. Sic *A*, nisi quod FORTUNA 974. INCIPEREMULTOSTQUAMIMPETRAREFACILIUS *A* multo est *CDFZ*. mulo est *B* impetrare *BC* (*t sup. scr.*) *D* (*item*). patrare *Acidalius* facilius *s. v. C* 975. SEDQUAEILLAECAUISESTQUAEHUOCUMTUNICAADUENIT

Numnam ín balineis círcumductust pállio?

AGORASTOCLES

Faciés quidem edepol Púnicast: guggást homo.

MILPHIO

Seruós quidem edepol uéteres antiquósque habet.

AGORASTOCLES

Qui scís?

MILPHIO

Viden homines sárcinatos cónsequi?

Atque út ego opino in mánibus digitos nón habent. 980

AGORASTOCLES

Quid iám?

MILPHIO

Quia incedunt quom ánulatis aúribus.

981. *Priscianus IV 38 (Gr. lat. II p. 139, 7): anulus anulatus. Plautus in Poenulo: 'quia . . . auribus', unde sua hausit Osbernus p. 13 et 19*

A quae illaec auis est *Geppertus cum A.* quae nam illaec auis est *B* (que nam illae cauis) *C* (que nam illec) *DF* (anus) *Z* (illec). quae est illa auis *Servius*. quae nam illa auis est *Bothius*. quae nam illaec auis *Ussingius*. quae nam haec auis est *Guyetus* que huc *B.* quehuc *C* cum *praeter B omnes* (cutunicis *C*) tunicis libri *praeter A* 976. NUMNAMINBALI MDUCTUSTPALLIO *A* Nunnam *B.* nunnam *D.* nun nam *C* in balineis *Geppertus cum A.* in abaliniis *BD.* inabalinus *C.* in aballinis *F.* a balineis *Z* Nam a balneis it *Guyetus, Reizius.* Numnam it a balneis *Camerarius* Nonne, hem, acalanthust *dubitanter Ritscheli* *Opusc. IV p. 176* circumductust *Geppertus cum A.* circumductus libri *praeter A* 977. FACIESQUIDEMEDEPOLPUNICASTG(vel C)UG(vel C)GASTHOMO *A* Agor.] pers. om. libri (spatio tamen posito *D*): corr. *Bothius* duce *Angelio* punica est guggast homo *Turnebi membr. Adv. X 24, etiam Lambini 'veteres libri'.* om. *BCDFZ* relictá lacuna, a quibus profectus verba facies quidem edepol variam esse scripturam ad v. 978 spectantem dicit *Ussingius* duce *Dziatzkone Mus. Rhen. t. 21 (a. 1866) p. 481 adn.* hominis peregrina admodum supplebat *Geppertus: at cf. eiusdem Stud. Pl. vol. II p. 101. V. del. Weisius* 978. Pers. om. libri: . add. *Angeli* Sic *A* ueteres om. *DFZ* antiquos que *B* 979. Sic *A, nisi quod OMNES et CONSEQUI* K Qui sis *B.* Quiscis *C.* Quis is *Camerarius* hominis *BCD*⁴. homini *D¹F¹Z* 980. ATQ OPI-NORDIGITOSINMANIBUSNONHABENT *A* ut ego opino in manibus digitos *Weisius.* ut opinor (ut opinior *B.* utopinor *C*) digitos in manibus (inmanibus *C.* im manibus *B*) libri cum *A* ut vid. digitos ut opino in manibus *Bothius* Cf. *Muellerus Pros. Pl. p. 46* 981. Sic *A, nisi quod ANULATIS* K Quid *B* quidiam *C* Qui incedunt *Hermannus Nor. ann. vol. 35 (a. 1842) p. 191.* Quia cedunt *Hasperus l. s. s. p. 298(22): cf. Muellerus Pros. Pl. p. 348* quomanulatis *B.* cum anulatis reliqui *praeter A* cum *Prisciano* V. 982—984, quos *Poen*o iam tribuit *F,* *Hannonis* esse vidit *Dziatzko l. s. s. p. 480, ante v. autem 985 versum Punicum excidisse vult: nobis alius esse re-*

(Adíbo ad hosce atque áppellabo Púnice.
Si réspondebunt, Púnice pergám loqui:
Si nón, tum ad horum móres linguam uórtero.)
Quid ais? ecquid tu cómmeministi Púnice?

985

AGORASTOCLES

Nihil édepol: nam qui scíre potui, díe mihi,
Qui illím sexennis périerim Carthágine?

HANNO

Pro dei ímmortales, plúrimei iam ad illúm modum
Periére pueri líberi Carthágine.

MILPHIO

Quid ais tu?

AGORASTOCLES

Quid uis?

MILPHIO

Vín appellem hunc Púnice?

990

censionis videntur: cf. v. 990. 991 982. ADIBOHOSCATQUEAPPELLABOPU-
NICE A Adibo D²F'Z. Audibo BCD¹ ad hosce atque *Camerarius*. hosce
atque B. atque hosce CDFZ. ego hosce atque *Reizius* apelabo D

983. Sic A, nisi quod si omittit Post Punice interpungit *Wexius*
de Punicis Plautinis meletemata p. 25 984. Sic A, nisi quod AD et
UERTERO S non B Sinontum adhorum C lingua ac uertero BCD
(acuertero, exp. m⁴). linguam aduertero F. linguam deuertero Z

985. Mil. pers. praem. BCDF QUIDAISTUECQUIDCOMMI(vel E)NISTI-
PUNICE A Quid, Q in ras. ubi N scripta erat C ais? ecquid tu
scripsimus. ais tu ecquid (ec quid B. etquid C) libri, ubi ecquidnam
Muellerus Pros. Pl. p. 517, ecquid adhuc *Pylades*, tu ais? ecquid
Geppertus commeminis ti B. commeministi, mi s. v. C 986. Sic A,
nisi quod QUI quiscire BCD potis sim *Geppertus*. potis sum *Muel-*
lerus Nachtr. p. 145: cf. Beckerus Studemundi Stud. vol. I p. 147

qui fieri potis est *Luchsius Hermae vol. 8 (a. 1873) p. 118* 987. Sic A
illum CDZ. illinc F, Pius se exennis B cartagine CD

V. 988. 989 del. *Langrehrius* p. 20 988. Sic A, nisi quod ADILLUMMODO
sine IAM *Hannonis notam om* B dii BCDZFZ plurimi libri praeter A.
plurumeis *Ritscheli* Nov. exc. p. 114 iam ad hunc modum *Herman-*
nus. ad hunc modum libri praeter A (adhunc et spat. 7 litt. ante modum C).
adeo ad hunc modum *Brambachius Mus. Rhen. t. 21 (a. 1866) p. 479*. ut
ad illum modum *Geppertus*. ut ad hunc modum *Acidalius*. *Hiatum*
def. Luchsius Studemundi Stud. vol. I p. 23 989. Sic A Periere ex

perire C cartagine C (spat. ante id vocabulum) D V. 990. 991
ex altera recensione repetit *Hasperus l. s. s. p. 304 (28): cf. v. 982*
—984 990. Sic A, nisi quod PUNICE Agor.] B B. Mil. CD

Mil.] A B. Agor. CD uin appellem D⁴. uinapellem CD¹.
uina pellem B

AGORASTOCLES

An scís?

MILPHIO

Nullust med hódie Poenus Poénior.

AGORASTOCLES

Adei átque appella, quíd uelit, quid uénerit,
Quei síť, quoiatis, únde sit: ne pársereis.

• MILPHIO

Auó. quoiates éstis aut quo ex óppido?

HANNO

Annon muthum balle bachaedre anech.

995

AGORASTOCLES •

Quid aít?

991. *Priscianus III 3 (Gr. lat. II p. 84, 5)*: antiqui etiam in quibusdam gentilibus comparatiuis usi sunt. Punus P'unior. Plautus in Poenulo: 'nullus . . . P'unior' 993. *Priscianus XII 29 (Gr. lat. II p. 595, 13)*: . . . non solum 'cuias', sed etiam 'cuiatis' proferebant communi genere. Plautus in Poenulo: 'quid sit . . . oppido?' *Idem XVII 23 (Gr. lat. III p. 122, 15)*: cuias, cuius nominatiuum etiam 'cuiatis' communi genere antiqui proferebant. Plautus in Poenulo: 'quid sit . . . oppido'

991. ANSCISNULIUS (*reliqua legi nequeunt*) A Agor.] praem. FZ. Milph. BCD Anscis C. An tu scis Bothius Milph. FZ. Agor. BCD nullust med hodie scripsimus duce Ritschelio Nov. exc. p. 96 (*ubi simul de hoc edie cogitat*). nullus me est hodie B cum Prisciano. nullus me est CDFZ. est nullus me hodie Brugmanus p. 28 poenus FZ. penus D³. denus BCD¹. Punus Priscianus, Geppertus Poenior Bothius. punior libri cum Prisciano, Geppertus 992. Milph. praem. CD. om. B AD . . . ATQ·APPELLA . . . I . . . ELI NERIT A Adei atque scripsimus ex A. Adi atque D FZ. Adiatque B. Atque adi cum spatío post adi C ueli B

993. QUEISITQUOIATISUN . . . S (*incerta*) RSE (*RSE incertae*)— A: cf. v. 994 Qui sit B D FZ. Quisit et spat. 12 litterarum post sit C. Quid sit Priscianus quo patis BCD. quo patre F. cuiatis Z, Priscianus ne parseris F'Z. ne parleris BCD 994. Milph. praem. F'Z. Agor. BCD

AUOQUOIATISESTISUNDESITNEPARSERE (*vel I*) (*vel T*) A errore in v. 993 relapsus Quid est cuiates Priscianus quo

lates D. quo lates /// (*er. es*) B. quo lētes C. quo te lates F'. cuiates Z quo exoppido C. quo quoppido B 995. ANNO (*vel C/B (min. prob. D) YN (N dubia: possis etiam de TY vel TE vel IC vel sim. cogitare) MYT (vel E, I, L, P/T (vel P, E, I: pro duabus his etiam N legi possit) HYMBA/BA dubiae) LLE (vel T, I) U (dubia) M (vel B, P, min. prob. E, T) R (min. prob. A) A (min. prob. R) D (vel E) A (vel R, min. prob. H) I (min. prob. S) TANNE (vel I, T, P) C (min. prob. O) H A, litteris 20—27 incertissimis annon muthum balle bachaedre anech BC (becha edre enehc, edre s. r.) D (anno et becha edre) 996. Milph. praem. BC (in ras.) D QUIDAITHANNO-NEMSESESEAITCARTHAGINE A Quid agit B. Quid ait in ras., ubi MIL*

MILPHIO

Hannonem se ésse ait Carthágine,
Cartháginiensis Múthumballis fílium.

HANNO

Auó.

MILPHIO

Salutat.

HANNO

Dónni.

MILPHIO

Doni uólt tibi

Dare híc nescio quid. aúdin pollicitárier?

AGORASTOCLES

Salúta hunc rursus Púnice uerbís meis.

1000

MILPHIO

Auó donni inquit híc tibi uerbís suis.

HANNO

Me har bocca.

MILPHIO

Istuc tíbi sit potius quám mihi.

AGORASTOCLES

Quid aít?

MILPHIO

Miseram ésse praedicat buccám sibi:

Fortásse medicos nós esse arbitrárier.

quid ait *er.*, *C* Milph.] Agor. *BCD* Hannonem — carthagine *in ras.* *C*
se esse *scripsimus ex A.* sese *reliqui* 997. CARTHAGINIENSISMYTT(*vel E, I*).
HUMBALLISFILIVM *A* Carthaginenses *BD.* carthaginenses (*car in ras.*
et es ex is ut vid.) *C.* Carthaginensem *FZ.* Carthaginensem *Camerarius*
muthum has. lis *B.* muthum baslis *C* (*s prior ex l corr.*) *D* (*eadem in l*
corr.). muthum ballis *FZ* 998. Sic *A,* nisi quod UULTTIBI *Auo]* uo
BCDFZ uult *FZ cum A* 999. DAREHICNESCIOQUIDAUT(*vel I*)INPOL-
LICITARIER *A* hic *Bothius cum A.* hinc *libri praeter A* Super audin
superscr. Ag *D*³ quidaudin *C* pollicierier *BC.* pollicerier *DFZ*
1000. *Pers. om.* *BCD* SALUTAHUNCRURSUSPUNICEUVERBISMEIS *A*
rusus *B.* rursum *Ritschellius Opusc. II p. 260* 1001. AUODONNIMIN-
QUITHICTIBIUERBISSUIS *A* nonni *B.* nonne *CDFZ: corr.* *Camerarius*
mihi inquit hic tibi *Wexius Meletem. p. 33 (cf. A), ubi mihi del. Us-*
singius. mihi hic tibi inquit *BC.* hic mihi tibi inquit *DFZ.* hic
tibi dicit *Guyetus.* mi hic inquit tibi *Geppertus* 1002. MEΦHAR-
BUA #ISTUCTIBISITPOTIUSQUAMMIHI *A* Me har bocca *B.* Me har-
bocca *CD* (*e ex a*) me har] meshar *Schroederus die phön. Spr. p. 316*
quammihi *C* 1003. Sic *A,* nisi quod MISERAM 1004. Sic *A,* nisi
quod ARBITRARIER Agor. *pers. praem. Bentleyus* nosesse (*prior e ex*
s) *B* arbitratur *FZ*

AGORASTOCLES

Si itást, nega esse: nólo ego errare hóspitem.

1005

MILPHIO

Audín tu? rufeen nuco istam.

AGORASTOCLES

Síc uolo

Profécto uera cúncta huic expedírier.

Roga, núm quid opus sit.

MILPHIO

Tú, qui zonam nón habes,

Quid in hánc uenistis úrbem aut híc quid quaéritis?

HANNO

Muphursa.

AGORASTOCLES

Quid ait?

HANNO

Miuulec hi an na.

AGORASTOCLES

Quíd uenit?

1010

MILPHIO

Non aúdis? mures Áfricanos praédicat

In pómpam ludis dáre se uelle aedílibus.

HANNO

.Laech lach ananim limini chot.

1005. Sic A, nisi quod SIEST ita est Camerarius. est libri cum A. id est Pareus³ Id si est Geppertus ergo D 1006. AUDINTURUF EYNNYCCHOI (vel E, T) SSAM#SICUOLO A Verba Punica Ussingius Hannoni tribuit, reliqua Agorastocli Audi turufeen nuco istam B. Auditu rufen nuco istam CD 1007. Sic A, nisi quod PROPECTO 1008. Sic A numquid CD zonam (z in litura) B Tuquizonam C 1009. Sic A, nisi quod URBEMAUTQUIDQUAERITIS hin hanc B aurbem B aut hic Geppertus. aut libri cum A quidnam Pylades queritis B. item, ti s. v. C 1010. MUPHURSAQUIDAIT-#MIU et in fine #QUIDUENIT A ita, ut in interstitio paullo minus quam ULECHI ANNA rideatur exstitisse Mu phursa D Miuulec hi an na B. Muiulechianna C. Muiulec hianna D 1011. NONAUD, dein in medio versu C et paullo post EDICAT A predicat BC V. 1012—1018 in D alia manus antiqua scripsit 1012. . . P et suo loco RESEUELLEAEDILIBUS A Inpompam C. In popam B laudis F dare se] dares BCD¹. dare Z: corr. D⁴F, Camerarius edilibus C 1013. LE (vel I, P, T) CHL (vel I, E, P, T) ACHANANIL (vel P) I (vel T) MNI (vel E, P, T) I (vel E, P, T) CH (H incerta) T (vel E, I, P, L) OQUIDNUNCAIT A Laech lach ananim limini chot B. Ialehclahcananim (ni e corr.) liminichot C. lalehclahcananimliminichot D liminuchot Gildemeister Secuntur post liminichot verba Hui ec (v. 942/3) — fratris filium (952) iam supra scripta

AGORASTOCLES

Quid nunc ait?

MILPHIO

Ligulás canalis aít se aduexisse ét nuceis:

Nunc órat operam ut dés sibi, ut ea uéneant.

1015

AGORASTOCLES

Mercátor credost.

HANNO

Issam arbinam.

AGORASTOCLES

Quid est?

HANNO

Palu, mer, gad ectha.

AGORASTOCLES

Mílphio, quid nunc ait?

MILPHIO

Palás uendundas síbi ait et mergás datas:

Ad méssim credo, nísi quid tu aliúd sapis:

Vt hórtum fodiat átque ut frumentúm metat.

1020

et hic m. 1 vel eiusdem aetatis m. deleta: discrepantias supra adnotavimus C' nota usi Agor add. D⁴ nunc in ras. (post c er. t) C

1014. LIGULASCANALI(vel E)SAITSEADUEXISSEETNUCE(vel I)I(vel E)S A
Lingulas canalis FZ. Ligulas uenales Dousa fl. ficulas fabulas
Acidalius, quae transponit Guyetus. Ligulas cannabes Alciatus
ad uexisse B nuces libri praeter A 1015. NUNCORATOPERAM-

UTDESUTEAUENE(vel I)ANT A ueniant BDZ. ueneant ex ueniat C

1016. MERCATORCREDOEST#ASSAMM(vel H)ARBINAMQUIDEST A
credo est BDFZ. est credo C Issam B arbinam B. Is sam MLL.
arbinam C. Issam mil arbinam D. Issain. Mil. Arabinam F. Isam Mi.
arbinam Z Agor.] Pistoris. om. B C D F Z sine spatio Quid est

Camerarius cum A. quidem B C D F Z 1017. PALUMI(vel T)RGADETHA#MILPHIOQUIDNUNCAIT A Palum erga detha B. Palum erga dectha CD

1018. Sic A, nisi quod AITET et DATAS Verba Palas — ad me (v. 1021) desunt in C bendundas BD sibi ait et Camerarius cum

A. sibim tet BD. sibimet FZ V. 1019 sq. hoc ordine A exhibet: inverso reliqui BDFZ. V. 1019 post v. 1022 collocat Bothius. V. 1020 ex alt. rec. repetit Hasperus l. s. s., fort. recte 1019. ADMESSI(vel E)-

MCREDONISIQUIDTUALIUÐSAPIS A credo nisi quidem tua BDF (nisi hic quidem) Z (tuam), unde credo missus (missust Brixius Em. Pl. (a. 1854) p. 11) hic quidem tuam Pylades duce Valla. credo nisi quid aliud autumat Geppertus nisi quid tu ex A vel nisi quidem tu Luchsus Studemundi Stud. vol. I p. 23 1020. UTHORTUMFODIATAT-

Q-UTFRUMENTUMP(vel I, E, T)ETAT A ortum fodiat atque ut Z. hortum fodi atque ut BF (ortum). hortum (h s. v.) fodi (s. v. m. 3) atque ut (ut ex in) D Ceterum h. v. Agorastochi dat Geppertus signum interrogationis in fine collocans

AGORASTOCLES

Quid ístuc ad me?

MILPHIO

Cértiorem te ésse uolt,
Ne quíd clam furtim se áceppisse cénseas.

HANNO

Muphonnium sucorahim.

MILPHIO

Em, caue sis féceris,
Quod hic te órat.

AGORASTOCLES

Quid ait aút quid orat? éxpedi.

MILPHIO

Sub crátim uti iubeas sése supponi átque eo 1025
Lapidés inponi múltos, ut sesé neces.

HANNO

Gunebel balsameni erasan.

AGORASTOCLES

Narrá, quid est?

Quid aít?

MILPHIO

Non hercle núnc quidem quicquám scio.

HANNO

At út scias nunc dehínc latine iám loquar.

Seruom hércle te esse opórtet et nequam ét malum, 1030

1021. QUIDISTUCADME#CERTIOREMTEESSEUOLT A cerciorem
B uolt Scaliger, Bentleyus cum A. uoli BCD. uolui F'Z

1022. NEQUIDCLAMFURTIMSEACCEPISSECENSEAS A Nequid CDZ.
Nequit B furtim se] furtise B. furtine CDFZ. furtimue Scaliger,
Lambinus cepisse Geppertus Stud. Pl. I p. 136 cen seas C

1023. MUFONNIMSICCORATIM#HEMCAUESISFECERIS A Pers. initio
om. BCD Muphonnium BCD sucorahim BC (spat. ante eam
vocem). sucoraim D Em BD. Ein C. Hem FZ cum A cauesis F
cum A. caue si reliqui 1024. Sic A, nisi quod AUTQUIDORAT te
del. Bothius, Reizius 1025. Milph. pers. om. BCD¹ (add. D²)

SUBC(vel G)RATI(vel E)MUTIUBEASSESUPPONIAATQUEEO A Sub gratim
BCDF. Suberatim Z uti Camerarius. ut libri sese Pylades. se
libri cum A ad que B 1026. Sic A, nisi quod NECES imponi C

ut ex sit B sese enices Pareus³ 1027. GUNEBBALSAME(vel P, T)
MLYRYLA#NARRAQUIDEST A Gunebel balsameni erasan BC et, nisi
quod balsamem, D 1028. Sic A, nisi quod QUIDEMQUIDQUAM Quid
FZ cum A. Qui BCD. Quod Bothius cum v. 1027 verba construens

quac quam B 1029. Sic A, nisi quod IAM Atque ut Pareus³.
At tu Pareus² 1030. SERUUMHERCLETEFESSEOPORTETETNEQUAMET-

MALUM A Seruom solus B hercle (l e corr.) C. hodie Z
et nequam] ene quam B

Hominém peregrinum atque áduenam qui inrídeas.

MILPHIO

At hércle te hominem et sýcphantam et súbdolum,
Qui huc áduenisti nós captatum, mícdilix,
Bisúlci lingua, quási proserpens béstia.

AGORASTOCLES

Maledícta hinc aufer: línguam conpescás face. 1035

Maledícere huic tu téperabis, sí sapis:

Meis cónsanguineis nólo te iniusté loqui.

Carthágini ego sum gnátus, ut tu sís sciens.

HANNO

O mí popularis, sálue.

AGORASTOCLES

Et tu edepol, quísku es:

Et sí quid opus est, quaéso, dic atque ípera, 1040

Populáritatis caúsa.

HANNO

Habeo grátiam:

1034. *Varro de l. l. 5, 68: serpere et proserpere idem dicebant ut Plautus quod scribit: 'quasi . . . bestia'*

1031. HOMINEMPEREGRINUMATQ·ADUENIAM (*nil ultra scriptum*) A
ad que B irrideas C 1032. Sic A Ad B sicophantam C. sycophanta B. sicophanta D subolum D 1033. Sic A, nisi quod MIGDILIX (vel E)LI(vel E)X(vel A) ad uenisti B micdilix Turnebi Adv. X 24 membranae. migdilix cum A Scaliger, qui tamen etiam migdilybs (migdilibs Turnebus). mic dilia B. micdilia CDZ. nundilia F. migdolibs Bothius 1034. Sic A, nisi quod PROSERPENS Bisculcilin-guis Geppertus. Bisulca lingua tacite Lambinus. cf. Ribbeckius Trag.² p. LXXV sq. pro serpens BC 1035. MALEDICTAHANCAUFERLINGUAMCONPESCASFACE A aufers BCD compescas CFZ tace FZ: corr. Gruterus 1036. V. in suspicionem vocant Lomanus p. 57, Ilasperus l. s. s., Geppertus Sic A, nisi quod MALEDICERE et om. TU 1037. Sic A Meis] Ineis D Meus est sanguineus F in iuste BC 1038. Sic A, nisi quod CARTHAGINE et SISC(vel S)IENS Cartagini (g e corr. C) CD sum (um s. v.) C gnatus, n inter scribendum ex r D tu om. DZ 1039. OMIPOPULARI(vel E)SSALUEETTUEDEPOLQUIS-QUISEST A, nisi quod de q ante UISEST dubitari potest mi Scaliger cum F et A. mihi BCDZ: cf. Bergkii Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 829 tu om. C qui quis B es libri praeter A omnes 1040. Sic A, nisi quod DIO Et siquid CZ. Et siquod B. Si quid F est om. C queso B dicat que B. dicatque D. dicat quae C 1041. Sic A, nisi quod in POPULARITATIS dubia L causad Poen. Guyetus, Ritscheliu Nov. exc. p. 78. causa. Poen. Hercle Muellerus Pros. Pl. p. 522 Habeo tibi Pareus³ V. 1042—1053 eo ordine exhibuimus qui est in BCD FZ: v. 1042. 1043 A exhibet post

Verum híc hospitium ego hábeo. Antidamae fílium,
Quaesó, commostra, sí nouisti, Agorástoclem.
(Sed ecquem ádulescentem tu híc nouisti Agorástoclem?)

AGORASTOCLES

Siquidem Antidamai quaéris adoptatícium: 1045
Ego sum ípsus, quem tu quaéris.

HANNO

Hem, quid ego aúdio?

AGORASTOCLES

Antídamae gnatum me ésse.

HANNO

Si itast, tésseram

Conférre si uis hóspitalem, eccam áttuli.

AGORASTOCLES

Agedum, húc ostende. est pár probe, quam habeó domi.)

v. 1048: v. 1053 et ante v. 1049 et post v. 1052 idem codex. versuum 1043 et 1044 ordinem invertit Acidalius dubitanter: alterutrum suspectum esse censet Lomanus p. 57. Maiores esse turbas sensit Muellerus Pros. Pl. p. 296 adn., quas ex duplici recensione repetierunt duce Osanno p. 202 (1043=1044) Seyffertus Stud. Pl. p. 11, Goetzius Acta soc. phil. Lips. vol. VI p. 260 1042. UERUMEGO HICHOSPITIUM HABEO ANTIDAMAE (vel I) FILIUM A hic hospitium ego Bothius. ego hic (hic ego D, corr. m.² hic om. B. c e corr. C) hospiti sum BCD. ego hic hospitem unum FZ (hispitem), ubi unum hospitem Meursius cum Pylade. hic ego hospitem Acidalius. enim ego hic hospitem Geppertus. habeo ego hic hospitium Guyetus antidame C Post filium plene distinxit Acidalius 1043. Sic A, nisi quod QUAERO et AGORASTOCLEN Quaeso F, Acidalius. Quaero Z. Quero C. Quero BD com monstransi B. commonstrans CD. commonstretis FZ (commost-). commonstres si Pylades agorastoclem libri praeter A omnes Post hunc v. quaedam intercidisse suspicatur Seyffertus l. s. s. 1044. Agor. pers. praem. FZ et editionum aliquot Sic A Sed hec quem B. Sed hec quem CD. Ecquem Angelius adolescentem CDFZ 1045. Sic A, nisi quod ANTIDAMATI Pers. om. CFZ Antidamai Bothius. anthidamarchi BC. antidamarchi CFZ. Antidamatae Ritscheliu olim: cf. Opusc. III p. 304. 337. Antidamāti Crainius Diar. gymn. vol. XX (a. 1866) p. 477. tu Antidamae hic Acidalius. Antidamae tu Ussingius in adn. Antidamae Demarchi Lipsius Ant. lect. II 19, ut taccamus alios queris BC ad optaticium C. adoptatium B 1046. Sic A queris C. queris BD Hem libri cum A 1047. Sic A, nisi quod omisso post ESSE spatio antidame C. antidame D gna tum C med esse Scalliger ita est libri praeter A tesseram Valla cum A. te esseram B. te esse iam CDFZ 1048. Sic A confer te F. confer Z: corr. Pylades siuis B 1049. AGEDUMHUI COSTENDEES PARPROBENAMAREODOMI A Age dum B quam Seyffertus Philol. vol. 27 (a. 1868)

HANNO

O mi hóspes, salue múltum. nam mihi túos pater 1050
 Patrítus ergo hic hóspes Antidamás fuit.
 Haec mi hóspitalis téssera quom illó fuit.

AGORASTOCLES

Ergo híc apud me hospítium tibi praebébitur:
 Namque haúd repudio hospítium neque Cartháginem,
 Vnde súm oriundus.

HANNO

Dí dent tibi omnes, quae uelis. 1055
 Quid aís? qui potuit fíeri, ut Carthágini
 Gnatús sis? hic autem hábuisti Aetolúm patrem.

p. 458. nam libri cum A. eius quam *Muellerus Pros. Pl. p. 296*
 abeo *Pius cum A* domi *Angelius, Scaliger cum A.* domum *BCDFZ*
 1050. Sic A, nisi quod MULTUMNAMMIPATER Ó C sal ue B
 mihi tuus pater *BCDFZ*. illius mihi pater *Geppertus*. ille ipse mihi
Ritschelius Nov. exc. p. 84 1051. Sic A, nisi quod PATRITUSERGOHOSPES
 Patritus *Bothius cum A.* Patruus C. Patri tuus D. Patri. Ag. Tuus F. Pater
 tuus BZ. Paternus *Scaliger* ergo hic *Ritschelius Nov. exc. p. 85.* ergo libri.
 ergo *Ritschelius duce Guyeto ibidem.* ergo mi *Acidalius duce Pylade.* ergo
 suspectum anti damas B Patri tuo ergo ego hospes Antidamae fui *Muel-*
lerus Pros. Pl. p. 485. Pater tuos ergo, olim Antidama hospes fuit *Rit-*
schelius l. s. s. 1052. Sic A, nisi quod MIHI et CUM Hec C mihi libri
 cum A essera quo millo B. tessera cum illo *CDFZ* illo cum *Scaliger.*
 cum illo olim *Acidalius* Haec hospitalis tessera mihi cum illo fuit *Bent-*
leius. Fuit hospitalis tessera haec cum illo mihi *Bothius?* Haec mihi
 hospitalis fuit cum illo tessera *Reizius.* Mihi hospitalis tessera haec (ita
Geppertus) vel Haec cum illo tessera hospitalis mihi fuit *Muellerus Pros.*
Pl. p. 4. an Haec tessera hospitalis mihi e. q. s.? 1053. Agor.] om. BCD
 Sic A, nisi quod TIBI omisso De med cogitat *Ritschelius Nov. exc.*
 p. 49 fospitium *Schenklius l. s. s. p. 615 (9)* prebitur B. praehibe-
 bitur *Ritschelius Opusc. II p. 401* (Ergo tibi apud me hic hosp. pr.): cf.
Langenus p. 274 1054. Sic A, nisi quod NAM et NEQ: CARTHAGINEM
 Namque haud *Acidalius duce Pylade.* Nam haud libri cum A. Nam
 non vel Nam ego haud vel Nam hercle haud *Muellerus Pros. Pl. p. 746*
 Nam haud hospitium *Guyetus* prepudio B. ppudio CDF
 neque in marg. B cartaginem CD 1055. INDESUMORIUNDUS#DE(vel
 IDENTTIBIOMNESQUAEUELIS A Unde F, *Pylades.* Inde BCD Z cum A
 sum del. *Ussingius cum Guyeto* oriundus B Hanno] Agor. CD .dident D.
 diderit B Di omnes tibi dent *Geppertus.* Di dent omnes *Redslobius*
Symb. p. 15. Di omnia tibi dent *Lomanus p. 59* que C 1056. Sic A,
 nisi quod AISQUID Quid ait DFZ et militi quidem verba tribuentes
 FZ: corr. *Pylades* quid ex A *Ritschelius Nov. exc. p. 56* potis est
Luchsius Hermae vol. VIII (a. 1873) p. 117 uti *Geppertus* car-
 tagini C fieri? tu Carthagini || Es gnatus e. q. s. *Ussingius* 1057. Sic
 A, nisi quod HABUISTI • hic autem Aetolum habueris *Acidalius.* si

AGORASTOCLES

Surrúptus sum illinc, híc me Antidama hospés tuos
Emít et is me síbi adoptauit fílium.

HANNO

Demárcho item ipse fúit adoptatícius. 1060

Sed mító de illoc: ád te redeo. díe mihi:
Ecquíd meministi tuóm parentum nómina?

AGORASTOCLES

Patris átque matris mémini.

HANNO

Memoradúm mihi,
Si nóui forte aut sí sunt cognatí mihi.

AGORASTOCLES

Ampsígura mater míhi fuit, Iahón pater. 1065

HANNO

Patrem átque matrem uíuerent uellém tibi.

AGORASTOCLES

An mórtui sunt?

HANNO

Fáctum: quod ego aegré tuli:

1062. *Priscianus VII 26 (Gr. lat. II p. 308, 24): tuum pro tuo-
rum . . . Plautus . . . in Poenulo: 'ecquid . . . nomina'*

hic autem habuisti Aetolum *Bothius* aecolum *B.* aetholum *CD*

1058. Sic *A*, nisi quod ANTIDAMAS et TUUS Subreptus *F.*
Surptus *Acidalius* illum *Lambinus, Lachmannus in Lucr. p. 189,*
Ritscheli *Opusc. II p. 454: cf. tamen Nov. exc. p. 63* hic me
Antidama hospes *Muellerus Pros. Pl. p. 10.* hic me (me s. v. *D*) anti-
damas hospes libri cum *A.* hic hospes Antidamas *Bothius ducibus Lam-*
bino et Acidalio. (illum), hic med Antidama hospes *Ritscheli* *Opusc. III*
p. 126 Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 12 tuus libri cum *A* 1059: Sic
A Emmittetis *B.* Emit me et is *Camerarius: cf. Acidalius* ad optauit *B.*
adoptauit (d inter srib. exp) *D* 1060. *Pers. om. B* Sic *A*, nisi quod
ITEM et ADOPTATICIUS *A* adoptatitius *D.* adoptatius *B* 1061. *Hann.*
not. praem. B Sic *A* illo ad *BCDFZ.* illo et ad *Camerarius* rodeo
C Cf. Langrehr p. 25 1062. Sic *A*, nisi quod TUUM Ec quid *CD*
tuum libri cum *Prisciano* 1063. *Pers. om. B* PATRISATQ;MATRIS#ME-
MINI#MEMORADUMMIHI *A* adque *B* Hanno] *om. C in principio v.*
Memora dum *F'Z* cum *A.* Memorandum *BCD* 1064. Sic *A*, nisi
quod NOTIO pro noui 1065. AMSIGURAMATERFUITMIHIHIAONPATER *A*
Ampsigura *BDFZ.* Ampsigura *C* cum *A:* cf. *Studemundus l. i. &*
et Koenig de nom. pr. p. 8 sq. mihi (m inter srib. ex s facta) *D*
Iahon *Studemundus Nor. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 71.* ihon *B.*
iacon *F'. lachon Z. lachon CD, Pylades* 1066. Inde ab hoc v. usque
ad 1103 deficit *A* V. om. *F* 1067. factum quod ego aegre tuli
Lambinus, Bentleius, Bothius. factum quod aegre (egre *C*) tuli libri.

Nam míhi sobrina Ampsígura tua matér fuit,
 Patér tuos is erat fráter patrúelís meus,
 Et ís me heredem fécit, quom suom obiút diem, 1070
 Quo mé priuatum esse aégre patior mórtuo.
 Sed sí itast, ut tu sís Iahonis fílius,
 Signum ésse oportet ín manu laeuá tibi,
 Ludénti puero quód memordit símia.
 Osténde: inspiciam.

AGORASTOCLES

Em.

HANNO

Aperi, si audes. átque adest. 1075

AGORASTOCLES

Mi pátrúe, salue.

HANNO

Et tú salueto, Agorástocles.

Iterúm mihi gnatus uídeor, quom te répperi.

factum, quod quidem aegre tuli *Acidalius*. factumst aegre quod tuli *Guyctus*. factum quod mi aegre fuit *coll. Curc. v. 169 Reizius: cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 7 et Goetzius Act. soc. phil. Lips. vol. VI p. 247* 1068. sobrina ampsigura (*pro in incohabatur p*) *C. sobrinammpsagura (am corr. in aa) B* 1069. tuus libri is *del. Pareus³, Bothius: cf. Madvigius ad Cic. de fin. V 8, 23 erat (e inter sorib. ex f vel s corr.) D* 1070. his *B* quom *solus B. cum reliqui suum libri obit Reizius, Muellerus Pros. Pl. p. 459* 1071. *Suspectat hunc v. Hasperus l. s. s. priuatum esse Camerarius. priuatum libri agrae B. egré C. egré D* *pacior C* priuatum patior aegre *Pylades* 1072. ita est *BCD* iahonis *B. iahonis (a ex o) D¹. iahonis D⁴ ut vid. iachonis C. lachonis F'Z* 1073. in manu leua *C* manuleuatibi *D* 1074. memordit *D; Scaliger, Bothius. me mordit C. momordit BF'Z* 1075. Ostende ut *Camerarius* inspiciam *Camerarius. inspici iam B. inspicie iam reliqui. Ag. inspicie. Poen. Iam Pylades* Agor. Em Hanno. Aperi, si audes. atque adest *scripsimus dubitantes. aperi audi atque (audiatque B) ades libri, ubi aperi. Ag. uide. Eccum adest Muretus Var. lect. XI 19* Ag. inspicie iam. Poen. Ah perii. Ag. Ah dii ecce adest *Gruterus. inspiciam aperte. age. Agor. Audio. Poen. Atque adest Bothius¹. inspiciam. Ag. Ut perii, audiui. Poen. Atque adest Bothius². Ag. Inspice iam. Poen. Aperi. Ag. Vide sis. Poen. eccum adest Weisius. inspiciam. ah perii gaudio, atque id est Kochius Nov. annal. vol. 107 (a. 1873) p. 243* Ah perii. uiden? HA. Atque eccum *Geppertus* adi atque ades *Lambinus. Ag. Audio atque adest Spengelius Plaut. p. 195* Versus additicus videtur *Ussingio* 1076. Agor.] *pers. praem. BF'Z. om. CD* salueto *Camerarius. salue libri. salue, mi Pylades* āgorastocles *D* 1077. Item *C* quom te *Lucbbertus Gramm. Stud. II p. 243, Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1878) p. 404. quo atte B. quo ate CD¹. quod te D⁴ F'Z. quia te Camerarius*

MILPHIO

Pol istám rem uobis béne uortisse gaúdeo:
Sed té moneri núm neuis?

HANNO

Sané uolo.

MILPHIO

Patérna oportet filio reddí bona: 1080
Aequómst habere hunc bóna, quae possedit pater.

HANNO

Haud póstulo aliter: réstituentur ómnia:
Suam síbi rem saluam sístam, si illo aduénerit.

MILPHIO

Facitó sis reddas, étsi hic habitabít, tamen.

HANNO

Quin méa quoque iste habébit, si quid mé fuat. 1085

MILPHIO

Festíuom facinus uénit mi in mentém modo.

HANNO

Quid id ést?

MILPHIO

Tua opus est ópera.

HANNO

Dic mihi, quíd lubet?

Profécto uteris, út uoles, operám meam.

1078. istanc *Bothius* uobis *del. Pareus², Guyetus, Reizius*
bene *del. Weisius* bene uortisse (= beneuertisse) *Muellerus Pros.*
Pl. p. 390. bene euenisse libri *De v. 1079—1085 suspicionem moret*
Schuetz p. 38: cf. v. 1278 sq. 1079. Sed *Pareus³. Et libri.* At *Gep-*
pertus te monerinum neuis *B.* temoneri num neuis (*ex niuis m. 1.*
ne uis m. 4) *D.* te moneri num me uis *C.* te moueri num neuis *F.*
te moneri nonne uis *Z,* ubi non neuis *Acidalius,* numne *Ritscheli*
Proleg. p. 75: at cf. Opusc. II p. 248 *V. 1080 et 1081 simul*
ferri non posse dicit Langrehr p. 21 1080. filio reddi *Bentleius,*
Bothius. filio reddi *D (corr. m. 2).* reddi filio reliqui 1081. Aequom
si *B.* equum si *C.* Aequum si *D.* Aequumst *F.* equum est *Z*
que *BCD* 1082. Haut *B* restituentur (*pro e alt. incohata erat n*)
C omnia *B* 1083. sibi rem *B,* *Brixius ad Trin. v. 156.* rem sibi reliqui
illoc uenerit *Geppertus* 1084. Facito ex Facite is qui sigla personarum
scripsit in *B* et si *C* habitabit *Pylades.* habit *BC.* habet *FZ.*
habit (*h s. v.*) *D.* hic habitat *Bothius* *Cf. Langrehr p. 21*
1085. Quim *B* siquit *B* de me *FZ* fuit *B* 1086. *Milph.*
pers. om. B Festiuom *B.* Festiuum *CD* mihi in mentem *DFZ.*
mihi immentem *B.* mihi inmentem *C* 1087. tua opus est *B,* *Bo-*
thius. tua est opus *CDFZ* dic// (*er. pars t litterae*) *C*

Quid ést negoti?

MILPHIO

Pótin tu fieri súbdolus?

HANNO

Inimíco possum: amícost insipiéntia.

1090

MILPHIO

Inimícus herclest húius.

HANNO

Male faxím lubens.

MILPHIO

Amat á lenone hic.

HANNO.

Fácere sapientér puto.

MILPHIO

Leno híc habet uicínus.

HANNO

Male faxím lubens.

MILPHIO

Ei duaé puellae súnt meretrices séruolae .

Soróres: earum hic álteram efflictím perit,

1095

Neque eam ícestauit úmquam.

HANNO

Acerba amátíost.

MILPHIO

Hunc léno ludificátur.

HANNO

Suom quaestúm colit.

1089. negotii *BCD*. negocii *FZ* potin tu *BCDF*. potin *Z*
sub dolus *D* 1090. amico est insipientia *Pylades*. amico (*sequitur spa-*
tiolum C) insipientia est *libri*. nam amico insipientia est *Seyffertus Philol.*
vol. 29 (a. 1870) p. 403 1091. hercle est *libri* 1092. allenone *B*.
alenone (*n prior s. v. C*) *CD*. ab lenone *F* Facere *Camerarius*. Facile
BCD. Facit *FZ*. Facit id *Pylades* 1093. Leno *om. C* habet uici-
nus *Seyffertus Stud. Pl. p. 6*. habitat uicinus *libri* 1094. duę puelle
C seruulae *D*. sęruulae *B*. seruule *C* 1095. perit *Z*. periit
BCDF 1096. incestauit (*s ex t, t prior ex s, quae ex t facta*
est) *C* acerba in *ras.*, ubi suū quęstū colit scriptum erat, *C*
amatio st *B*. amatio est *reliqui* 1097. Hunc *Pius*. Nunc *libri*
ludicatur *B* suum *libri* quęstum *C*. questum *B* quęrit et *s. v.*
colit *D*

MILPHIO

Hic illí malam rem dáre uolt.

HANNO

Frugist, si íd facit.

MILPHIO

Nunc hóc consilium cápio et hanc fabricam ápparo,

Vt te állegemus: fílias dicás tuas

1100

Surrúptasque esse páruolas Carthágine

Manúque liberáli causa eas ádseras,

Quasi fíliae tuaé sint ambae. intéllegis?

HANNO

Intéllego hercle: nám mihi item gnataé duae

Quom nútrice una súnť subreptae páruolae.

1105

MILPHIO

Lepide hércle adsimulas. iam ín principio id míhi placet.

HANNO

Pol mágis, quam uellem.

MILPHIO

Eu, hércle mortalém catum,

Malúm crudumque et cállidum atque súbdolum:

1098. illi] ei *Guyetus* Illi hic *Geppertus* rem om. *B* rem
malam illi *Pareus*³ nult libri frugist *Muellerus Pros. Pl. p. 123.*
frugi *BCDFZ* 1099. han *C* fabricam (b ex p) *C.* fabrica *B*
aparo *B* 1100. Utte *C.* Vite *B* dice has *Franckenus Mnemos.*
vol. IV (a. 1876) p. 157 tuas om *B* 1101. Surruptas que *BC*
paruulas libri 1102. Manuque *Pylades.* Manum libri. Manu *Scu-*
tarius eas *Reizius. idem vel* has *Weisius.* ambas libri. ambo *Bothius.*
has *Guyetus* asseras *CD* 1103. Qua si *B* filie tue *BC* ambe *B.*
ambe *C* intellegis *D⁴Z.* intelligis *F.* inpellegis *BD¹.* impellegis *C*
1104. INTELL(vel IGOHERCLENAM . . . ITEMG dubia) . . . A— A
A praem. *B.* Agor. *CZ* intelligo *F* item mihi *Geppertus*
duę *B.* tue *CD* 1105. CUMNUTRI in *A* legi potuit Quom *B.*
Cum reliqui cum *A* sunt subreptae *Bothius, Reizius.* surreptas uni
BCD. subruptae sunt *F.* surreptae sunt *Z* paruule *CD.* paruuloę
B 1106. *Pers. om. B* LE . . . H . . . ADSIMULASIAMINPRINCIPIOID-
MIH . . . CET *A* assimulas *BC* iam principium id *Acidalius.* iam
id principium *Geppertus* inprincipio *C* 1107. POLMAGISQUAM-
UELIEM . . . (quadrat #EU)HERCLEMORTALEM— *A* mage *Bothius*
heu *FZ* catum om. *B* 1108. MALUMCRUDUMQ
(quadrare videntur CALIDUMDUM dubiae) (quadrant ET-
SUBDOLUM *A* crudum que *B* crudumque et fraudumque *Franckenus*
l. 8. s. p. 157. uorsutum *Geppertus* et callidum *Pylades.* est ollidum
BC (olli dum) *D.* est olidum *F.* et olidum *Z* atque *Guyetus.* et
BCDFZ sub dolum *C* Versum delet *Ussingius, fortasse recte*

Vt ádflet, quo illud géstu faciat fácilius.

Me quóque dolis iam súperat architéctonem.

1110

HANNO

Sed eárum nutrix quá sit facie, mi éxpedi.

MILPHIO

Statúra haud magna, córpore aquilost.

HANNO

Ípsa east.

MILPHIO

Specié uenusta, críne atque oculis pérnigris.

HANNO

Formám quidem hercle uérbis depinxít probe.

MILPHIO

Vin eám uidere?

HANNO

Fílias maló meas.

1115

1111—1114. *Gellius N. A. XIII 30, 4*: non solum autem in hominum corporibus, sed etiam in rerum cuiusquemodi aliarum 'facies' dicitur . . . Ecce autem id quoque in mentem uenit, quod etiam Plautus in *Poenulo* 'faciem' pro totius corporis colorisque habitu dixit. Verba Plauti haec sunt: 'set . . . probe' 1111—1112. *Nonius p. 52, 20*: faciem totius corporis formam, [non tantum] πρόσωπον, id est os, posuit antiquitas prudens . . . Plautus *Poenulo*: 'sed . . . ipsa est' 1112. aquilo corpore: nigro corpore *glossa Locwii Prodr. p. 273. Cf. idem p. 298*

1109. UTADFLETQUOILLUMGESTUMFACIATFACILIUS *A* ad flet *D*
quis illum gestum *Geppertus* facilis *B* 1110. MEQUOQ·DOLIS-
IAMSUPERATARCHITECTONEM *A* quo que dolisiam *B* architectorem
F' 1111—1114. *Personas mutat Beckerus Studemundi Stud. vol. 1 p. 156*
1111. SEDEARUMNUTRIXQUASITFACI(vel *E*) . . MIHIEXPEDI *A*: num forte
FACIES? Set *Gellius* Se te harum *B* qua erat vel quad est postulat
Beckerus l. s. s. qualist W. W. Lit. Centralblatt a. 1873 p. 947 facile *C*
mihi libri cum *A*, *Gellius*, *Nonius* 1112. STATURAHAUMAGNACORPORE-
AQUILO#IPSAEAST *A* haud *CDFZ*. haut *B*. non *Gellius*, *Nonius*:
cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 4 aquilost *Gellius*. aquilo libri *Plautini*
cum *A*. aquilino *Nonius* statura haud magnad, aquilo corpore reicit
Locwius Prodr. p. 273 atque ipsa *Pylades* ipsa est *Nonius cum*
Gellio ea st *B* 1113. SPECIEUENUSTAOREATQ·OCULISPERNIGRIS *A*
uenusta, a ex u *B*. uenustast *Muellerus Pros. Pl. p. 491*. uenustad
Guyetus, *Ritscheliu Nov. exc. p. 73* crine *Bentleius apud Dawesium*
Misc. p. 68. ore libri cum *A*, *Gellius*. ore paruo *Pylades*. os parua *Bothius*.
ore aequae *Gruterus* ocellis *Geppertus* per nigris *BC* 1114. FOR-
MAMQUIDEMHERCLEUERBISDEPINXTI#PROBE(vel *I*) *A* *Pers. add. D³*
equidem *F* de pinxti *B*. depinxisti *CDF'Z* probe] mihi libri
praeter A 1115. Sic *A*, nisi quod UIDERE#FILIAS Vinam *BCD*

Sed i, éuoca illam. sí eae meae sunt filiae,
Si illárumst nutrix, mé continuo nóuerit.

MILPHIO

Heus, écquis hic est? nūntiate, ut pródeat
Foras, Gíddenini: est, quí illam conuentam ésse uolt.

GIDDENIS. MILPHIO. HANNO. AGORASTOCLES. PVER

GIDDENIS

Quis púltat?

MILPHIO

Qui te próxumust.

GIDDENIS

Quid uís?

MILPHIO

Eho,

1120

Nouístin tã illunc túnica tum hominem quí siet?

GIDDENIS

Nam quém ego adspicio? pró supreme Iúppiter,
Erus híc quidem meust, meárum alumnarúm pater,

1116. SEDIATQ·EUOCAILLUMSIEAESUNTFILIAE A i euoca *Parcus*
tert. i atque euoca *libri cum* A (sedi C. Sedi BD). i atque uoca *Guye-*
tus, qui tamen versum deleri mavult i atque illam euoca *Bothius*
eae ras. ex acae B. e ae C. he F meae BC filię BC

1117. Sic A, nisi quod ILLABUMEST cum ceteris et NUTRIX 1118.
Pers. add. D^s Sic A, nisi quod HEUSECQUID et PRODEAT
ec quis BC hic (h sup. scr.) D nunciate B. nunti ate C ut
prodeat C 1119. FORASG(vel C)IDDE(vel I)NI(min. prob. E)NI(min. prob.
E)MESTQUIILLAMCO . . . NTAMESSECOLT A Fonas B Giddenini
Muellerus Nachtr. p. 110. gid dene me BC (de ne). giddeneme DZ.
gigdemene F. Cf. praef. uult BCD

Act. V sc. 3 G(vel C)IDDE(vel I)NIS IDEM A. Ciddis Milphio Ago-
rastocles Hanno; quibus suis locis subiungit NVTRIX SERVOS AD-
VLESCENS POENVVS DV? B. AUGURAS GITDIS HANO PENVS.
MILFIO SER D^s Giddeninis personam B indicat N littera. *Personas*
om. CD, nisi ubi notabimus contrarium *Retractationis vestigia in hac*
scaena permulta: cf. Brachmannus de Bacch. retr. scaen. p. 76

1120. Q . . . PULTAT#QUITUPROX et in fine #QUIDUIS#EHO A
Milph.] om. BCD sine spatiis uis c. sp. C Quite C tui
Geppertus proximus est BCD FZ quiduis D S Eho B

1121. NOU T(dubia) et in fine ATUMHOMINEMQUISLET (in spa-
tium magis convenit uillumtunic quam uillunctunic) A Mouistin
BCD (mouist in) tunica tum B quisiet C 1122. *Pers. om. BCD*

X . . Q et sub finem IU(IU dubiae)P— A aspicio CDFZ. aspitio
B proh m. 4 ex pro D supre me B. supreme CD iuppiter B

1123. . . . (quadr. HIC)QUILDE(sequitur lacuna paullo maior quam pro m est
meus e)RUSMEARUMA UMPATER A Erus hic quidem meus est Bo-

Hannó Carthaginiénsis.

MILPHIO

Ecce autém mala.

Praestrígiator híc quidem Poenús probust: 1125

Perdúxit omnis ád suam senténtiam.

GIDDENIS

O mí ere, salue, o Hánno, insperatíssume,

Mihí tuisque fíliis, salue: átque eho,

Mirári noli néque me contemplárier.

Cognóscin Giddenínem, ancillam tú tuam? 1130

HANNO

Nouí. sed ubi sunt meaé gnatae? id scire éxpeto.

GIDDENIS

Apud aédem Veneris.

HANNO

Quíd ibi faciunt? díe mihi.

GIDDENIS

Aphrodísia hodie Véneris est festús dies:

thius. Erus (Herus *FZ*) meus hic quidem est *libri praeter A*. Erus hic quidem est meus *idem Bothius* paeter *B* 1124. H . . NOCARTHAGI- NIENS *et in fine* MALA (*in priorem lacunam quadrant an, in alteram isecceantem sine #*) *A* carthagniensis *B*. charthaginiensis *D*. carthaginensis *FZ* mala] uaha *Guyetus* 1125. PRAESTRIG Q . . DEM . . . NUS— *A*. Praestrigiator, *praeter P in lit. B*. Praestrigiator *C* (pre-) *DFZ* quid em *C* probus est *BC* (*p ante probus cr.*) *DFZ* 1126. PERDUXI . . . NE(*vel I*)SAD NTIAM *A* 1127. *Spat. pers. om. C* OMIERESALUEH (*quadrant annoin*) SPERATISSIME *A* O mi ere *in lit. B*. omi ere *C*. omiere *D* here *FZ* saluo *C*. salueto *Geppertus* o Hanno *Muellerus Pros. Pl. p. 680*. hanno *BCDFZ* salue, salue *sine Hanno Bothius* insperatissime *F*. insperatissime *Z*. insperastis sume *BCD* (*sec. s exp. m. 4 ut vid.*) 1128. MIHITUISQ-FILI *et in fine* EHO *A* tuis que *B* filiis, *s in lit. B* adque *BC* eo *Z*. me *Geppertus*. auo *Ussingius* filiis, Hanno, atque eho *Bothius: cf. v. 1127* 1129. MIRARINOLINEQ:MECON LARIER *A* contemptarier *BCDFZ: corr. Camerarius* 1130. COGNOSCING . . . E(*vel I*)NI(*min. prob. E*)NE(*vel I*)M(*dubia*)ANCILLAMTUAM *A* Cognosc cn ut *vid. B*. agnoscin *F* giddenimem *C*. giddenimen *D*. giddenemen *Z*. giddemenem *F*. Giddenemen med ancillam *Kochius Nov. ann. t. 103 (a. 1871) p. 828* tu addidimus. *om. libri* ueterem ancillam *Geppertus*. an non ancillam *Ussingius: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 698* 1131. Poe *CD¹ praem.* NOUISED(*min. prob. T*)UBISINTMEAEAGNATAEIDSCIREEXPETO *A* nouis et *BCD¹, corr. D⁴* meę *C* gnatae meae *Bothius* gnate *B*. gnate *CD* 1132. APUDAEDEMUENERIS#QUIDIBIFACI(*sequitur lacuna quae entd melius capit quam unt*)ICMIHI *A* Agor. *praem. Z* Hanno] *pers. habent CD¹* tibi *B* 1133. Agor. *praem.*

Orátum ierunt deam, út sibi esset própítia.

MILPHIO

Pol sátis, scio, inpetrárunt, quando hic híc adest. 1135

AGORASTOCLES

Eho, an huíus sunt illaec fíliae?

GIDDENIS

Ita, uti praédicas.

Tua píetas plane nóbis auxilió fuit,

Quom tu húc aduenisti hódie in ipso témpore:

Namque hódie earum mútarentur nómina,

Faceréntque indignum génere quaestum córpore. 1140

PVER

Haudones illi

GIDDENIS

Hauon bene siilli in mustine.

Mepsi etenes te dum et alamna cestimim.

Z APHRODISIAHODIEUENERISESTFESTUSDIES A festos B 1134. ORATUMIERUNTDEAMUTSIBIESSETPROPIŦIA A Ora tum B deam, a ex u B ut omitti posse dubitanter exponit *Muellerus Pros. Pl. p. 376* 1135. Gidd. *praem. Z, fort. recte: poe D^s POLSATISSCIOIMPE- TRARUNTQUANDOHIHICADEST A impetrarunt CD quando hic ad- est C. cum hic hic adest F* 1136 sqq. *In marg. versuum qui in p̄di- cas et ipso exeunt, 3—4 litt. (ani'/?) er. C* 1136. EHOANHUIUSSUNTIL- LAEFILLAE#ITAUTPRAEDICAS A Eho han huius B illa et B (a ex i) CD¹. illae D⁴. illec FZ uti *Bothius, Ritschelius Proleg. p. 190.* ut libri cum A (itp ut vid. B) 1137. TUAPIETASNOBISPLANEAUXILIO- FUIT A plane nobis *Acidalius. nobis plane libri cum A. nobis plane dubitanter Ritschelius Nov. exc. p. 93* 1138. CUMHUCADUENISTIHO- DIEINIPSOTEMPORE A Quom B. Cum CDFZ. Quando *Bothius, Muel- lerus Pros. Pl. p. 491* tu add. *Pareus tert. om. libri* hic CDFZ ad uenisti B hocedie *Geppertus, Ritschelius Nov. exc. p. 93.* 1139. NAMQHODIEEARUMMUTARENTURNOMINA A Nam que B 1140. FACERENTQINDIGNUMGENEREQUAESTUMCORPORE A que- stum BC. questum D 1141. AUAMMAI(vel E, T, min. prob. P)LLI (min. prob. E)#(min. prob. P vel E vel sim. litt.)HA(A dubia)CONBANEC- (vel I, T, P, Y)SI(vel E, T, min. prob. P)LL . . M(min. prob. N)USTINE- (vel T dubia)— A Haudones illi hauon bene siilli in mustine B. *Idem CI), nisi quod haud ones C, si illi CD Pueri notam om. libri: addidit Angelius. Giddeninis notam, quam BCDFZ om., iam Weisius addidit* 1142. MI(vel E)PSTA(vel R)E(vel I, T)TE(min. prob. I)- ME(vel I, min. prob. T)STX(vel A, min. prob. R, Y)SDUMETALAN STI— A ita, ut in priore lacuna NACE probabilius sit quam velut AMCE extitisse, in fine post STI velut MLM veri multo similis quam NUM Mepsi etenes te dum et alamna cestimim B, item CD, nisi quod Meipsi et eneste uterque et cestimini C Gidd. pers. praemisit Angelius

AGORASTOCLES

Quid illí locuti súnť inter se? díć mihi.

HANNO

Matrém salutat súam hic, haec autem hunc fílium.

Tace átque parce múliebri supelléctili.

1145

AGORASTOCLES

Quae eást supellex?

HANNO

Clárus clamor síne modo.

Tu abdúc hosce intro et úna nutricém simul

Iube hánc abire hinc áđ te.

AGORASTOCLES

Fac quod ímperat.

MILPHIO

Sed quís illas tibi monstrábit?

AGORASTOCLES

Ego doctíssume.

MILPHIO

Abeo ígitur.

AGORASTOCLES

Facias módo quam memores máuelim.

1150

1143. QUIDILLILOCUI(vel T)SUNTINTERSEDICMIHI A 1144. Han-
 nonis pers. praemittit Ussingius, Milphionis B F Z, spat. om. C
 MATREMHICSAŁUTATHAECAUTEMHUNCFIL— A salutat suam hic Muel-
 lerus Pros. Pl. p. 392 cum Bothio. salutat suam B. hic salutat (salutet D)
 suam C (in marg. tres fere litterae er.) D F Z. salutat hic suam Camerarius
 Salutat hic suam matrem idem Muellerus l. s. s. Matrem hic salutat hanc
 suam Pylades hec C 1145. TACEATQ-PARCEMULIEBRISUPELLECTILI A
 Hannonis personam praemisit F, Saracenus Tace adque C. Tacaeat-
 que ex Tacae adque B suppellectili B D 1146. Sic A, nisi quod SUP-
 PELEX et CLAMOR Que B. Que C ea est B C D Z. est ea F,
 Geppertus. Cf. Seyffertus Stud. Pl. p. 27 suppelle B C D Poeni pers.
 inserunt F Z, Milphionis B, spat. C D 1147. TUABDUCHOSCINTROETUNA-
 NUTRICEMSIMUL A Superiori personae libri recte continuant ab
 duc (c ex x) C. ab duc B. -abduci Acidalius hosce Schmidtus de
 dem. pron. form. p. 38. hos B. has C D F Z matricem B 1148. Sic
 A, nisi quod HINQ Iubeto Camerarius hanc abire hinc Geppertus
 cum Studemundo ex A. abire hanc libri praeter A. hanc abire Pylades
 adte C Tu fac Pareus tert. X Fac qđd B tibi imperat Pylades
 1149. Sic A, nisi quod ILLAS et DOCTISSUME Milph.] spat. om.
 C. Gidd. praem. Acidalius Set B quis (is in litura) B monstra-
 uit C Agor.] spat. om. C doctissime libri praeter A 1150. ABEO-
 IGITUR#FACIASMODOQUAMMEMORESMAUELIM A Milph.] spat. om. C.
 Gidd. Acidalius Agor.] spat. om. C facies D memores] moreris
 Guyetus Post hunc v. collocat Bothius v. 1169—1173

Patruo áduenienti céna curetúr uolo.

MILPHIO

Lachánam uos, quos égo iam detrudam ád molas,
Inde pórro ad puteum atque ád robustum códicem.
Ego fáxo hospitium hoc léniter laudábitis.

AGORASTOCLES

Audín tu, patrue? díco, ne dictúm neges: 1155
Tuam míhi maiorem fíliam despónd eas.

HANNO

Pactám rem habeto.

AGORASTOCLES

Spóndesne igitur?

HANNO

Spóndeo.

AGORASTOCLES

Mi pátrúe, salúe: nám nunc es plané meus.
Nunc démum ego quom illa fábulabor líbere.
Nunc, pátrúe, si uis tuás uidere fílias, 1160
Me séquere.

V. 1151—1154 *ad finem scaenae reicit Acidalius* 1151. Sic A, nisi quod ADUENIENTI et UOLO ad uenienti B cenacuretur B. cena curetur CD V. 1152—1154 Milphioni dedit F, Camerarius: cosdem Hannoni tribuit B V. 1152 inter Hannonem et Milphionem (inde ab ego) distribuit Z 1152. Milph.] spat. om. C LACHANNA-UOSQVOSEGOLAMDE D—A 1153. INDEPORROADPUTEUM-ATQ·AD—A Porro inde Guyetus ad puteum quidam teste Saraceno cum A. apud eum BCD FZ. apud puteum Pius adque BCD rubustum B 1154. EGOFAXOHOSPITIUMHOCLENITERI JTIS A hospicium D leuiter Camerarius, unde hospitium hoc faxo leuiter Guyetus ladabitis B 1155. AVG praem. D³ AUDINTUPA DIC(DIC incertae) . . ED(ED incertae) MN(MN incertae) . . ES(ES incertae) A Audintu D neges (s add. m. recens) B 1156. TUAMMIHIMAIO IANDESPONDEAS A 1157. PAC-TAMREMHABETO#SPONDESNEIGITUR#SPONDEO A POE. praem. CI) Pac tam B rem om. B AG inseruit D³ Spondes ne igitur BD. Spondes neigitur C POE. inserunt CD 1158. MI-PATRUESALUENAMNUNCESPLANEMEUS A Aug. add. D³: om. B, spat. om. C Mihi BCDZ 1159. Versum delet Ussingius NUNCDEMUM-EGOCUMILLAFABULABORLIBERE A cum illa libri praeter B fabu labor C V. 1160 et 1161 non eiusdem esse vel poetae vel recensiois cuius sint v. 1162—1165 suspicatur Seyffertus Stud. Pl. p. 10: cf. Brachmannus l. s. s. p. 76, Schuethius p. 31 1160. NUNC PATRUESI-UISTUASUIDEREFILIAS A Nunc] Dehinc Geppertus siuis BC 1161. Sic A, nisi quod ME et LANDUDUM A mesequere B POE inserunt CD

HANNO

Iam dudum équidem cupio et té sequor.

AGORASTOCLES

Quid, si eámus illis óbuiam?

HANNO

At ne inté r uias

Praetérbitamus mé tuo. magne Iú p p i t e r,
Restítue certas mi é x i n c e r t i s n ú n c o p e s.

AGORASTOCLES

Ego meós amores mé cum confidó fore. 1165
Sed eccás uideo ipsas.

HANNO

Haécine meae sunt fíliae?

Quantae é quantillis iám sunt factae.

AGORASTOCLES

Scín, quid est?

Thraecaé sunt eculae: número sustollí solent.

ettesequor C De v. 1162—1165 cf. Brachmannus l. s. s. p. 76
 1162. Pers. add. D^s: om. B Sic A, nisi quod QUIDSIÉAMUS et
 AT et UIIS si //// (2 litt. er.) camus B. sicamus C. si eamus (e m. 1 et
 3 e corr.) D illis FZ cum A. illi BCD ob V Uiam (sic) B omissa
 persona Hannonis Hann.] spat. om. C Atne C interuias BC
 1163. Sic A, nisi quod PRAETERBITAMUS Praeterbitamus Camerarius
 cum A. Praeterbita B. Praebiterta D. Prae biterta C. Perierint F.
 prebiteram Z Post metuo B X, CD POE iu p p i t e r B 1164.
 R ECERTASMIHIEXINCERTISNUNCOPES A mihi libri cum A
 Post incertis D^s superscr. AG 1165. EGOQUIDEMMEOSAMORE(vel I)-
 SMECUMCONFIDOFRE A Ego Guyetus, Bentleius ad Heautont. I 1,
 20, Luchsius comm. prosod. I p. 16. Ego quidem libri cum A
 Meos equidem amores Geppertus. Ego quidem amores meos Pylades
 1166. SEDECCASUIDEQIPAS#HAECINEMEAESUNTFILIAE A POE inse-
 runt CD hecine CD. hec me Z meae (mee C) sunt B C D F cum A.
 sunt meae Z filie C. filie D 1167. Q A . . X(dubia)QUANTILLIS-
 IAMSUNTFACTAE#SCINQUIDEST A Quante CD equant illis B. equan-
 tillis C. e quantillis D. e quantulis Z Quante et quantille F facte
 C. facte B Agorastoclis pers. add. F, Saracenus. om. Z. Milphionis
 notam exhibet B 1168. THRAECAESUNT ONEMSUSTOLLISOLENT(vel
 I) A ita, ut in lacunam quadret tale quid quale est adcat Thraecae sunt
 eculae: numero sustolli solent Luebbertus Mus. Rhen. vol. 23 (a. 1868)
 p. 695. Thraece sunt caelum (sup. scr. man. rec. col) ne sustollis olem
 B. threoce sunt celum nesustollis oleni CD (celum). Treoe sunt ce-
 lonne sustolli solent F. Threoae sunt celum ne sustolli solem Z. Thraecae
 sunt columnae in uno esse dicit Lambinus. Ex quibus sustolli solent reti-
 nuere omnes, initium alii aliter conformabant: velut Graecae sunt hae
 columnae Turnebus Adv. X 24, Etruscae sunt columnae Camerarius,
 Etruscae sunt calaminae Dousa fil., Thressae sunt, coelum uersus Sam.

(MILPHIO

Opíno hercle hodie quód ego dixi pér iocum,
 Id éuenturum esse ét seuerum et sérium, 1170
 Ut haec ínueniantur hódie esse huius fíliae.

AGORASTOCLES

Pol istúc quidem iam cértumst. tu istos, Mílphio,
 Abdúce intro hinc: nos hásce hic praestolábimur.)

**ADELPHASIVM. ANTERASTYLIS. AGORASTOCLES.
 HANNO**

ADELPHASIVM

Fuit hódie operae pretiúm quouiis qui amábilitati animum
 ádiceret

Petitus Misc. II 4, Graeca sunt celonia ascripsit Scaliger, Preciosae sunt, ad caelum Geppertus, Ubi factae sunt, columnae Ussingius, ut alios mittamus: locus nondum sanatus V. 1169—1173 delet Ussingius: cf. Brachmannus l. s. s. p. 76, Schuethius p. 32 et v. 1151—1154

1169. Mil. praem. F'Z, om. B OPI CLEHODIEQUOD-
 DIXIPERIOQUM A Opino Bothius cum Gulielmio. Opinor libri
 cum A ut videtur De opino h. l. dubitat Brixius ad Mil.²
 p. 41 hodie om. Guyetus 1170. IDEUE M EET-
 SEUERUMETSERIUM A ita, ut in priorem lacunam quadrent NTURU, in
 posteriore paulo plura exstiterint quam ESS Inde uenturum B
 se uerum B est Z seruum B 1171. UTHA A . . .
 RHODIEESSEHUIUSFILIAE A ita, ut in priore lacuna exstitisse vi-
 deantur EINUENI, in posteriore NTU haec CF. hec BD. hae Z:
 cf. Schmidtus de dem. pron. form. p. 42 in ueniantur B Ut
 haec hodie huius esse inueniantur Muellerus Pros. Pl. p. 392 filie
 C. filie D 1172. p, dein in fine ST#(incerta haec tria)TUISTOSMILPHIO
 A, ubi post P Ritschellius legit OLIS nunc deleta: in lac. quadrant OLI-
 STUCEQUIDEMCERTUME Pers. om. BCD istud DZ certum est
 BCD F'Z 1173. ABDUCEINTR HICPRAESTOLABIMUR A ita,
 ut in lacunam quadrent ONOSHASCE intro hinc scripsimus. intro
 libri hasce nos hic Bothius praestolabimur FZ cum A. praesto-
 labitur BCD

Act. V sc. 4 N, dein SI et in fine ASTOCLES (dubia omnia) A. Videtur
 fuisse ANTERASTILIS ADELPHASIVM AGORASTOCLES. Proximus v., ut solet
 post titulos, scriptura caret. Adelphasium Anterastilis agorastocles hanno?
 et in altero v. MERETRICES II. ADVLESCENS POENVSC. B. ADEL-
 FASIV. ANTERASTILIS MERER. II AGORASTOCLES HANNO ADOL.
 POEN D³. om. CD¹ V. 1174—1200 tractat Spengelius Reformvorschlage
 p. 395: v. 1174—1183 Crainius Diar. gymn. Berol. vol. 20 (a. 1866) p. 483 sq.

V. 1174—1183 sic ut fecimus distribuit Bothius: omnia Adelphasio dant
 BDFZ et editores multi, omnia Anterastylidi cum Acidalio Goetzius Acta
 Soc. phil. Lips. vol. VI p. 313 1174. ADEL praef. D³ FUITHODIEO-
 RETIUMCUIUSQUIAMABILITATI ANIMUM ADICERET A ¶ Fuit B. nit

Oculís epulas dare, délubrum qui hodie órnatum eo uisére
uenit. 1175

Deamáuei ecastor ílli hodie lepidíssuma munera méretricum,
Digná dea uenustissumá Venere, neque cótempsti eius opés hodie:
Tanta íbi copia uenustátum aderat in suó quique loco síta munde:
Arabús murrinus omnis odor complebát: tuos haud sordére uisust
Festús dies, Venus, nec tuóm fanum: tantús ibi clientarum
érat numerus, 1180

1179. *Charisius* p. 123, 11: . . . *Plautus* . . . in *Poenulo*: ‘*Arabus myrrinus odor*’

c. sp. C opere CD p̃tium CD. praetium B quoinis *Brixius*.
Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 777 (cf. A). ciuis BCD. eius FZ. quoinusis
Geppertus adiecerit F. addiceret Z 1175. OCU LI SE PULAS DARE (vel I)-
DE (vel I) LUBRUM QUI HODIE ORNATUM EO UI SERE UENIT A delubrumque
hodie ornatum inuisere Veneris *Brixius l. ad v. 1174 scripto*, inuisere
cum *Bothio* si hodie ornatum inuisere uenit *Geppertus*
Versus vix sanus 1176. DEAMAUE (vel I) I (vel F) ECASTORILLIEGO-
HODIELEPIDISSIMAMUNERAMERE (vel I) TRICUM A Deamaui DFZ.
De amaui B. Dea amaui C ecastor illi hodie *scripsimus cum*
Muelleri Pros. Pl. p. 47. ecastor (ciastor B) illic ego hodie *libri prae-*
ter A. ecastor illic hodie *Weisius*. ecastor hodie ego illic *Spenge-*
lius l. s. s. ecastor ego hodie illic vel ecastor ego illi hodie vel ego
ecastor illi hodie vel hodie ecastor ego illic vel ego illic hodie ecastor
idem Muellerus l. s. s. lepidissimamurera B. lepidissima munera
DFZ. lepidissima munera C meritricum B. meretricium DZ. me-
retricum (s. cu scr. i) C 1177. DIGNADIUAUENUSTISSIMAUENERENEQ:
CONTEMPSTI EIU S OPE (vel I) SHODIE A Digna dea *Guyetus*. Digna diua
(Dignaudiua B) *libri cum A* uenustissima *libri cum A* opes
Pylades cum AF, Lipsius. opus *libri praeter AF* eius hodie opes
Geppertus 1178. TANTA PIAUENUSTATUMADERATINSUOQUICQ et
in fine MUNDE A ita, ut in lacunam quadrent SITUM vel UELOCO, non
LOCOSITA insuo C quique BCD. quoque F. quaeque Z. cuique
Geppertus sita nitide *Pylades* 1179. ARABUSMURRINUSOMNI (vel
F) SODOR et in altero v. COMPLEBATHAUDSORDEREUI SUST (UISUST ut vi-
detur), utroque versu ab initio paullulum remoto A *Arabus Guliel-*
mius ex Charisio cum A. *Arabius libri praeter A* murrinus A,
Ritscheli Opusc. vol. II p. 339 versum trochaeis describens, Muellerus
Pros. Pl. p. 61. myrrinus *Charisius*. murrinusque DFZ (murrh-). murri-
nus que BC. murrineusque *Spengelius l. s. s.* omnis B (om nis) CDFZ.
omnia *Camerarius* odor DZ. dor BC. dolor F Post odor spat. CD
tuus duce *Pylade Ussingius. om. libri* sorde reuisus est D sordere
Seyffertus Stud. Pl. p. 7 versum tamen catalecticum efficiens nisus
est *libri praeter A* sordere haud uisust *Weisius* illi omnia odor
complebat: sordere haud uisust *Schuetthius p. 46* 1180. FESTUS-
DIESUENUSNECTUUMFANUMTANTUSIBI CLIENTARUMERATNUMERUS A
Veneris F nec tuum *Camerarius*. nectum B. nec tum CDFZ
elientarum B clientarum erat ibi *Guyetus*. clientarum ibi erat *Muellerus*

Quae ad Cálýdoniam uenérant Venerem.

ANTERASTYLIS

Certo énim quod quidem ad nos áttinuit,
Pulcraé praepollentésque, soror, fuimús neque ibi inridículo
habitaé,

Quod pól ceteris omníbus factumst.

ADELPHASIVM

Malim ístuc aliis uídeatur quam ut íta te, soror, conlaúdes.

ANTERASTYLIS

Spero équidem

Pros. Pl. p. 106. clientarum erat sine ibi Geppertus numeras B

1181. QUAEADCALYDONIAMUENERANTUENEREM#CERTOENIMQUOID-
QUIDEMADNOSDUAS A: cf. v. 1182 Que B. Que C ad delet Schuethius
l. s. s. p. 46 calidonium CDF uenerant uenere B De persona cf. quae
supra diximus quidem ad nos attinuit duce Bothio Spengelius l. s. s. atti-
nuit ex v. 1182 huc retrahens. quod quidem ad (quidemad C) nos duas
Attinuit BFZ. quod quidem ad nos duas attinuit CD. Certo enim quod
quidem ad nos duas áttinuit creticum esse versum voluit Geppertus, item atti-
nit scribens Schererus de 'quando' particulae usu (a. 1883) p. 40 ad nos
duas ambas Schuethius p. 47 certo enim scio quod quidem ad nos ambas
Muellerus Pros. Pl. p. 145. Credo. certo enim quod quidem ad nos duas Crai-
nius l. s. s. 1182. 1183. ATTINUITPRAEPOTENTESPULCHRE(vel I)PA.. Q:PO-
TENTESSORORFUIMUS A, ut in lac. quadrent CE vel CI, non CIS Pulcrae
praepollentesque scripsimus duce Spengelio Plaut. p. 31. Attinuit praepo-
tentes (p̄ potentes C) pulchrae (pulchre B. pulchre C) pacisque (pacis que
BC) potentes libri praeter A. Praeualentes perpulcrae atque pacis potentes
Geppertus. Pulcrae pacisque potes Spengelius l. s. s. Cf. Muellerus Pros.
Pl. p. 145 Pro pacisque potentes coniecit praestantes Guyetus, satisque
pollentes Pius soror fuimus libri cum A. fuimus Spengelius Se-
quitur in A versus hic: NEQ:ABIU(dubia)UENTU DICU-
LOHABITAEQUODPOLSORORCETERISOMN—(in lacunam quadrant velut TE-
INIBIINRI, non TEIBIINRI), cuius priorem partem versui 1182 adiecit
Spengelius posteriorem pro clausula accipiens. Eandem quam A di-
scriptionem B sequitur neque scripsimus. neque ab iuventute
(abinuentute D) libri habite C pol Spengelius cum Bothio. pol
soror libri cum A ceteris C. del. Guyetus factum est ex factus
st B. factum est CDFZ Aliorum quaedam conamina consulto
negleximus, quamvis verendum sit ut versus tales olim fuerint

1184. MALIMISTUCALIISUIDEATURQUAMUTI et in fine ONLAUDES A ita,
ut in lacunam quadrant TATESORORC Adelphasio tribuit B. ANT
praem. CDFZ Stuc malim Geppertus istuc aliis ita libri praeter
A. ita istuc aliis vel aliis ita istuc Muellerus Pros. Pl. p. 223 Istuc aliis
ita uideatur malim quam ut tu te Schuethius l. s. s. p. 47 ut itate B. uti
tute CDZ. uti tu te F. ut tu te Spengelius l. s. s. cum Bothio. tu te Fuhr-
mann de part. comp. p. 22. tu ita te Schoellius claudes D

1185. ANT praem. Acidalius. A B. A/// (erasa g) D. AU C. ADEL FZ
SPEROEQU, dein suo loco POLEG . . . MING USSUMUSATQ:ALI— A

ADELPHASIVM

Et pol ego, quom ingeniis quibus sumus atque
aliae gnósko 1185

Eo sumus gnatae genere ut deceat nos esse a culpa castas.

HANNO

Iuppiter qui genus colis álisque hominum, per quem ueiuimus
uitálem aeuom,

Quem penes spes uitae sunt hominum, da diem hunc hodie
sospitem, quaeso,

Meis rébus agundis. quibus annos multos carui quasque é patria
Perdidi paruas, redde, inuictae praemium ut esse sciam
pietati. 1190

1187. *Servius Danielis ad Aen. I 16*: Plantus in Poenulo: 'Iup-
piter . . . hominum'

AD. *inseruit Acidalius cum B, om. FZ* Et pol *Pylades cum A ut vid.*
Vt pol *BDZ*. Vtpol *C*. Tu pol *F* cum *CDFZ* ego item *Muellerus*
Nachtr. p. 7 ingemis *B* aliaegnosco *B*. aliae (alię *C*) cognosco
CDFZ 1186. EOSUMUSGNATAEGENEREUTDECEATNOSESSEACULPA-

CASTAS *A* sumus ex sumiss *B* gnate *C* utdeceat *C* nos, soror
Muellerus Pros. Pl. p. 145 aculpa *BCD* 1187. POE *praem. CD* IUP-
PITERQUIGENUSCOLISALISQ·HOMINUMPERQUEMUE(vel I)I(velE)UIMUSUITA-
LEMAEUU(vel O)M *A* alis que *B*. aliisque *C* et *Servii C* uiuimus *BCDFZ*
uitalem *CDFZ* cum *A*. talem *B* aeuom *B*. euum *CD*. aeuum *FZ*

1188. —SPESUITAESUNTHOMINUMDADIEMQUAESOHUNCOSPITEM *A* ita,
ut in lacunam quadrent QUEMPENES Quem apud penes *BCD* (poenes) *F*
speuite *B*. spe uitae *D*. spe uite *C* hominum *AB*, *Servius (?)*,
Brixius ad Trin.³ p. 148. hominum omnium *CDFZ* dadiem *BC*

h̄c *C* hodie addidimus. om. libri q̄so *C*. q̄so *D*. queso *B* da
diem hunc sospitem rebus agundis *Spengelius extremis verbis e v. 1189*
ascitis. da mi hunc diem sospitem, quaeso *Geppertus*, ubi diem mi hunc
Muellerus Pros. p. 320 1189. REBUSMEISAGUNDISETQUIBUSANNOSMUL-

TOSCARUIQUASQ·PATRIA *A* Meis rebus agundis *Muellerus Pros. Pl. p. 231*.
Meus misigaindi(ex e)s *B*. Rebus mis agundis *CDFZ*: delet *Geppertus*
quibus *Camerarius*. et quibus *FZ* cum *A*. ut quibus *BCD* quas que *B*
e patria *Camerarius*. patria libri cum *A* ut videtur Aliorum di-

scriptiones huius et sequentium versuum omitimus 1190. —IDIPARUAS-
REDDEEISLIBERTATEMINUICTA(A 8. v.)EPRAEMIUMUTESSESCIANTPIETATI
A ita, ut in lac. quadrent PERD redde *Ussingius*. redde his (is *BC*)
ubertatem (libertatem *F*) *BCDFZ* redde has inuictae ut esse sciam
praemium pietati *Muellerus Pros. Pl. p. 232* inuictae *D*. inuicte *C*.
inuicte *B* pietati *D* 1191. 1192. AGOR *praem. CD* OMNIA-
FACIETIUPPITERFAXONAMMIHIESTOBNOXIUSETMEMETUIT†TACEQUAESO
et alter NE(vel I)LACRUMAPATRUE†UTUOLUPESTHOMINIMEASORORSI-
QUODAGI(vel E)TCLUE(vel I)TUICTORIA *A*: eandem discriptionem *B* habet

AGORASTOCLES

Omnia faciet Iuppiter faxo.

HANNO

Tace quaeso.

AGORASTOCLES

Ne lacruma, patruae.

ANTERASTYLIS

Ut uolup est homini, mea soror, si quod agit, cluet uictoria.
Sicut nos hodie inter alias praestitimus pulcritudine.

ADELPHASIVM

Stulta, soror, magis es quam uolo. an tu eo pulchra uidere, obsecro,
Si tibi illi non os oblitumst fuligine?

AGORASTOCLES

O patruae optume. 1195

HANNO

Quid est, mei fratris gnate? quid uis? expedi.

1191. Cf. quae modo adnotauimus faxo Weisius. faxo nam (faxonam B) mihi est obnoxius (obnixius C. obnoxius ex obnixius B) et me metuit libri cum A aperto glossemate Ante Tace habent POE CD, ante Ne iidem AGOR queso BCD, quam vocem sequitur spat. decem versuum vacuum in B Nelacrime B. Ne lacrime CD Verba ne lacruma patruae in hunc v. retraxit Weisius 1192. ANT praem. CD. spat. B. ADEL. FZ: corr. Acidalius uolupest BCD siquod BC duet B 1193. SICUTNOSHODIEINTERALIASPRAESTITIMUSPULCHRITUDINE A Cf. Ritschellius Prol. p. 131 hodie nos CD prestitimus BCDZ. praestituimus F pulchritudine libri cum A 1194. Adolph. pers. praem. D³. Ant. FZ: corr. Acidalius STULTASORORMAGISEST (vel I, E. QUAMUOLOANT (vel E, I) UEOPULCHRAUIDEREQB (vel P) SECRO A Stulta es, soror Geppertus ex A adfert magis es B. es magis CDFZ an tu eo scripsimus ex A. anueo BCD. an eo F, Ussingius. an nero Z pulchra libri cum A (l ex b C) tibi obsecro Ussingius 1195. SIT (sequitur lacuna circ. 18 litt.: quadrant IBIILLINONOSOBLITU ET FULIGINE (lacuna, quam explent OP vel #P; in fine:) ATRUEOPATRUEMI A sitibi C illic Pius nonos B oblitum est D FZ. ob litum est C. ollitum est B fuligine Z cum A. fuli neti B. fuli neci CDF Verba Si — fuligine uno v. includit B, obsequuntur editorum plurimi o patruae optume Schoellius. O patruae o patruae (patruemi D) mi patruissime (i post. ex e C) BC (AGOR praem.) D (item) FZ. O patruissime Pareus³ fuligine ita uti ceteris Spengelius 1196. POE. NVS praem. CD QUIDEST (EST dubiae), dein post lacunam GNATEFRATRISQUIDISEXPEDI A Verba Quid . . . laeta (r. 1198) inclusit uncis Ussingius O patruae, o patruae mi # Quid est, fratris mei gnate? quid uis Spengelius duce Gepperto Quidē C mei fratris gnate Bothius. fratris mei gnate BCFZ. idem D in rasura quid uis FZ (Quid uis), Bothius. gnate quid uis (quiduis C) BCD expediat CD: cf. v. 1197

AGORASTOCLES

At enim hóc agas uolo.

HANNO

At enim ago istuc.

AGORASTOCLES

Pátrúe mī patruíssume.

HANNO

Quid est?

AGORASTOCLES

Ést lepida et lauta, út sapit.

HANNO

Ingénium patris habet, quód sapit.

AGORASTOCLES

Quae rés? iam diu sapiéntiam tuam édepol haec quidem abúsast.
Nunc hínc sapit, hinc séntit quicquid sápit, meo ex amóre. 1200

ADELPHASIVM

Nón eo genere sumus prognátae, tamétsi sumus seruaé, soror,

1197. A TENIMHOCUOLO (sequ. lacuna, in quam quadrare vid. AGAS-
#ATEGOI)S (sequ. lacuna quae capit TUCAGO# ut vid.) PATRUEMI (sequitur
novus v., in quo PATRUISSIME potest exstitisse, sed erui nequit) A

Agor.] spat. om. CD enim (om. at) CD: cf. v. 1196 hoc agas uolo
Spengelius. uolo hoc agas B C D F Z Hanno] Agor. C D. spat. B

Ate enim B C D Agor.] spat. om. CD patruemi D patruissime
B C D F Z 1198. POENVVS praem. C D QUIDEST (EST dubiae)

..... (quadrant #ESTLEPIDA)ETLAUTAUTSAPIT (sequitur novus v.,
cuius initium legi nequit; dein in medio v.): HABETQUODSAPIT A, ubi
uterque ab initio v. ita remotus est, ut senarii solent Agor.] ita C D.

spat. B leppida C utsapit C Post sapit finis v. in B Hanno]
POENVVS C D quod ex ut D quo sapit Acidalius quod

sapit, ingenium patris habet Spengelius Duo extrema verba delet
Ussingius Habet patris ingenium vel Ing. habet patris quod sapit

Bothius. Cf. Muellerus Pros. Pl. p. 68 1199. Adel praem. D^s

Sic A, nisi quod IAMDIUEO (vel O) EDEPOLSAPIENTIAMTUAM Queres

B C D (que res) diud Ritschelius Nov. exc. p. 85 adversante Bergkio
Beitr. p. 82 sapientiam tuam edepol Spengelius. edepol sapientiam

tuam B C D F Z. edepol tuam sapientiam Bothius hec qui quemabusa
est B. hec qui quē abusa ē D. haec quiquē ab usa est C. ecqui que
abusa est F. ecquid quem abusa est Z. equidem abusa est Pius

1200. NUNCHICSAPITHICSENTITQUICQUITSAPITEXMEOAMORE A Nunc
hinc B (hinc ex hicc) C (hinc, n e corr. ut vid.) D (hinc ex id) quic

quid B C. quicquid ex quiduid D meo ex scripsimus. ex meo A. e meo
B (sapite). meo C D F Z. e meo Camerarius ex B amare B C D hinc

sapit quicquid sapit, hinc sentit, e meo amore Bothius numeris cmendatio-
ribus quidquid sapit, sapit meo amore Ussingius duce Pylade V. 1201

— 1204 e duplici rec. repetit Hasperus l. s. s. p. 304 (28) 1201. Anter. pers.

praem. F NONEOGENERESUMUSPROGNATAETAMETSISUMUSSERUAESOROR
A eo genere sumus A B, Reizius. eo sumus genere C D F Z pro-

Ūt deceat nos fácere quicquam, quód homo quisquam inrídeat.
Múlta mulierúm sunt uitia: séd hoc e multis máximumst,
Quóm sibi nimis placént nimisque addunt óperam, uti pla-
ceánt uiris.

ANTERASTYLIS

Nímiae uoluptatíst, quod in extis nóstris portentúmst, soror, 1205
Quód haruspex de ambábus dixit

AGORASTOCLES

Vélim de me aliquid díxerit.

ANTERASTYLIS

Nós fore inuito dómīno nostro diébus paucis líberas.
Íd ego, nisi quid dei aút parentes fáxint, qui sperem, haúscio.

AGORASTOCLES

Meá fiducia hércle haruspex, pátrue, his promisít, scio,

gnata etamet si *B* prognate *C*. prognate *D* sumus prognatae
genere *Bothius* tam etsisumus *C* 1202. Sic *A*, nisi quod *UT* Ut-
deceat *C* nos facere *B* cum *A*, *Guyetus*. facere nos *CD FZ* quic
(i ex c) quam *B* quis quam *B* 1203. *Anter. pers. praem. Pistoris*
Sic *A*, nisi quod *SUNTMULIERUM et MAXUMUST A* mulierum sunt *Bothius*.
sunt mulierum libri cum *A* uicia *C* emultis *CD* maximum est
BCDZ 1204. *QUOMSIBINIMISPLACENTMINUSQ;ADDUNTOPERAMUTPLA-*
CEANTUIRIS A Cum libri praeter *AB* nimis] minus *Rostius*
Opusc. vol. 1 p. 311 nimisque *F*, *Pius*. minusque libri praeter *F*: cf.
Brixius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 768 addunt *Geppertus ex A*.
addant libri *Lambini. om. BCD¹ Z.* dant *D¹ F* uti *Geppertus*. ut libri
cum *A*, nisi quod utplaceant *C* De v. 1205—1208 cf. *Muellerus Pros.*
Pl. p. 232 1205. *Anter. pers. praem. cum B Taubmannus. om.*
sine spat. CDFZ NIMIAEUOLUPTATISTQUODINEXTISNOSTRISPORTENT-
UESTSOROR *A* Nimie *C*. Nimie *B* uoluptati est libri praeter
A inextis *C* portentum est soror *BZ*. portentum soror est *CD F*
1206. *QUODQ;HARUSPEXDEAMBABUSDIXIT#UELIMDEMEALIQUIDDIXE-*
RIT A Quod *Bothius*. Quodque libri cum *A* harus pex *B*
deambabus *BCD* Agor.] spat. *BD. om. C* de me aliquid quid *DF*.
deme aliquid quid *C*. demealiquid quid *B*. de me aliquid quod *Z*
1207. *Pers. spat. om. C* Sic *A* domino nostro inuito diebus *Gep-*
pertus. domino inuito nostro diebus *Bothius*. inuito domino nostro de-
bus *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 76*. inuito diebus
domino vel inuito propediem domino sine paucis *Muellerus Pros. Pl.*
p. 269 1208. *Adel. praem. Schoellius* IDEGONISQUIDDE(vel I)AUTPA-
RENTE(vel I)SFAXINTQUI(Ūi dubiae)SPEREMHAUSCIO *A* di *BCDZ*. dii *F*
qui *Gulielmius cum A ut vid.* quid (quod *C*) libri praeter *A* haud
scio libri praeter *A* 1209. Agor.] spat. om. *CD* Sic *A*, nisi quod
PATRUEHISPROMISIT Meas *B* fidutia *CD* harus pex *B*. auruspex *F*
patruebis *B*. patruelis *CD FZ*. patruelibus *Lipsius Ant. l. II 19*

Libertatem: quia me amare hanc scit.

ADELPHASIVM

Soror, sequere hac.

ANTERASTYLIS

Sequor. 1210

HANNO

Prius quam abitis, uos uolo ambas. nisi piget, consistite.

ADELPHASIVM

Quis reuocat?

AGORASTOCLES

Qui bene uult uobis facere.

ADELPHASIVM

Facere occasiost.

Sed quis homost?

AGORASTOCLES

Ameicus uobeis.

ADELPHASIVM

Qui quidem non inimicus est.

AGORASTOCLES

Bonus est hic homo, mea uoluptas.

ADELPHASIVM

Pol istum malim, quam malum.

AGORASTOCLES

Sei quidem amicitia est habenda, quom hoc habendast.

pro misit C 1210. Sic A, nisi quod LIBERTATEM et SCIT et SEQUOR in alt. v.

Adelph.] ita FZ. spat. B sorore quere hac B Anter.] ita FZ. spat. BCD 1211. PRIUSQUAMABITISUOSUOLOAMBAŞNIŞIPIGET-

CONSISTITE A Hanno] spat. om. C Priusquam DFZ abitis

uos uolo ambas Camerarius cum A. habiit suos uolamabas B. habiit

suos Clamabas C. abiit suos Clamabas D. abeant si uis clama has.

Agor. F. abiit suus Clama has. Ago. Z V. 1212—1236 delet

Schuetz l. s. s. p. 37 1212. Sic A, nisi quod QUIŞREUOCAT#QUIS et

FACERE OCCASIOST Agor.] ita FZ. spat. B quibene C uult

libri praeter AF Adelph.] ita FZ. spat. B occasio est libri

praeter A 1213. SEDQUISHOMOSTANEICUSUOBEIS#QUIQUIDEMINIMICUS-

NONSIT A Sed (d sup. scr.) B homo est libri praeter A Agor.]

ita FZ. spat. B amicus uobis libri praeter A Adelph.] ita FZ. spat.

B quiquidem BD non inimicus est Acidalius, Bentleius. inimicus non

est libri praeter A. non inimicus sit Geppertus Ceterum v. delet Ussingius

1214. BONUSESTHICHOMOMEACOLUPTAS#POLISTUMMALIMQUAMMALU

A Agor.] ita Camerarius cum B. spat. om. CDFZ Adelph.] ita FZ.

spat. B. om. C Polistum B. Pol istuc Ussingius quam malim C

1215. Agor.] ita BFZ. spat. om. CD SE(min. prob. I)I(min. prob. E)QUIDE-

MAVICITIAŞTHABENDACUMHOCHABENDAST#HAUPR(PR dubiae)—A Si-

quidem BCDFZ amicitia est B. amittia est CD. amicitia est Z. amicitia

ADELPHASIVM

Hau precor. 1215

AGORASTOCLES

Multa bona uolt uobeis facere.

ADELPHASIVM

Bónus boneis benefecerit.

HANNO

Gaúdio ero uobeis

ADELPHASIVM

At edepol nós uoluptatí tibi.

HANNO

Leíbertatique.

ADELPHASIVM

Ístoc pretio tuás nos facile féceris.

AGORASTOCLES

Pátrúe mi, ita mé di amabunt, út ego, si sim Iúppiter,
Iam hércle ego illam uxórem ducam et Iúnonem extrudám
foras. 1220

Út pudice uérba fecit, cógitate et cómmode,
Út modeste orátionem praébuit.

HANNO

Certo haéc meast.

est *F* quom *B*. cum *reliqui cum A* habenda est *B*. habendum
est *CD FZ*: corr. *Pylades Adelph.*] ita *FZ*. spat. om. *BCD*
Haud precor (*precor CD*) libri praeter *A*. Hau procor *Ussingius*. Hoc
precor *Guyetus*. At precor *Bothius*. Hau nego *Geppertus*. Hau grauer
Crainius Diar. gymn. vol. 20 (a. 1866) p. 476 1216. MULTABONA UOL-
TUOBEIS FACERE || BONUS (s. dubia) BENEIS BENE FECIT (C dubia)— *A* Multa
(1 sup. scr.) *B* bona uolt uobis facere *Geppertus ex A, Bentleyus*. bona
uobis facere uult libri praeter *A*, nisi quod uolt *F*. uolt bona uobis
facere *Bothius*. bona uobis uolt facere *Weisius Adelph.*] ita *FZ*.
spat. *B* bonus ex bo nus *C* bonis libri praeter *A* bene fecerit
Acidalius. benefeceris *BCDFZ V. 1217 sq. displicent Langrehrio p. 22*
1217. Sic *A*, nisi quod UOBEIS et NOSUOLUPTATI uobis libri
praeter *A* Adelph.] ita *FZ*. spat. *B* Adedepol *B* 1218. LEIBERA-
TI... ISTOC PRETIOTUAS NOS FACILE FECERIS *A* Libertatique libri praeter
A Adelph.] ita *FZ*. spat. om. *BCD* isto libri praeter *A* pcio *CD*
facile (ile in ras.) *D* 1219. Agor.] spat. om. *CD*¹. AG *D*³ PA-
TRUEMI (vel EITADEI) AMABUNT UT EGOSISIMIUPPITER *A* miita *B*
mediam abunt *B*. me di (di *C*. dei *F*) amabunt *CD FZ* sisim *C*
liplppiter ut rid. *B* 1220. Sic *A*, nisi quod FORAS ego illam *B*.
illanc *Bothius* extrudam *C* 1221. Sic *A*, nisi quod FECIT
Utpudice *C* fece *B* edcommode *B* 1222. Sic *A*, nisi quod
CERTO oracionem *B* prebuit *B* Hanno] ita *Ussingius*.
spat. *B* cum *A*. Agorastocli continuant *FZ* hec *C* mea est libri
praeter *A* Versum delit *Langenus Ind. Monast. a. 1882 p. 6*

Séd ut astu sum adgréssus ad eas.

AGORASTOCLES

Lépide hercle atque cómmode.

HANNO

Pérge etiam temptáre?

AGORASTOCLES

In pauca cónfer: sitiunt, quí sedent.

HANNO

Quíd istic? quod faciúndumst cur non ágimus? in ius uós
uoco. 1225

AGORASTOCLES

Nunc, pátrúe, tu frugi bonae's. uin hanc ego adprendám?

HANNO

Tene.

ADELPHASIVM

An pátruos est, Agorástocles, tuos híc?

AGORASTOCLES

Iam faxo scíbis.

Post hunc v. in margine extat X Plauti X: cf. Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 53 1223. Sic A, nisi quod SEDUTASTUSUM Hannonis pers. praem. B, Camerarius. spat. D astussum BD. astus sum C ad eas B cum A. eas CDFZ Agor.] ita Camerarius. spat. BD. om. CFZ leppide C adque C commodo B 1224. Hann. pers. praem. B. spat. om. CDFZ Sic A, nisi quod PERGE et omissa Agor. persona ante IN Pergo Acidalius. Perge (Per ge C) libri cum A et iam B temptare Acidalius cum A. temptaret B (tæm-) CD. temptarem vel tentarem FZ, unde quidam tentarem Agor.] ita Acidalius. personam omittunt libri cum A sine spatiis in pauca BC conuersitiunt B qui D cum A, Angelius. que B. que C. quod FZ hic sedent Geppertus 1225. Hanno] spat. om. CDF. Agor. praef. Z: corr. Camerarius Sic A, nisi quod FACIUNDUMST et UOLO Quidistic B faciundum est libri praeter A quur B in lusuos B. inlisos CDFZ uoco Camerarius. uolo libri cum A 1226. Sic A, nisi quod BONAEEES et ADPREHENDAM et in novo v. TENE Agor.] ita Camerarius cum B. spat. om. CDFZ Nunc patrue Geppertus cum A. Nunc tene patrue BCDFFZ. Nunc tene Weisius tufrugi B. Poeni pers. his praem. FZ bonae es ex A Geppertus. si bonae (sibonae BC) es BCDFFZ Ante uin spat. BD. Agor. FZ uin (in ex m ut vid.) C hanc ego Bothius cum A. ego hanc BCDFFZ adpdam BD. ad pdam C. apprehendam F Hanno] ita Camerarius. spat. om. B. etiam tene om. CDFZ Verba a Tene usque ad scibis 1227 uncis inclusit Ussingius 1227. Adelph.] Adel. D³. spat. om. C Sic A, nisi quod PATRUUS et TUUSHIC patruus libri cum A agorastecles D. agoraste cles C tuus libri cum A hec B. haec C. hec (et s sup. c) D Agor.] AGO D³. spat. B faxos cibus B

Nunc égo pol te ulciscár probe: nam fáxo mea eris spónsa

HANNO

Ite ín ius. ne morámini.

AGORASTOCLES

Antestáre me atque dúce.

HANNO

Ego te ántestabor.

AGORASTOCLES

Póstea hanc amábo atque amplexábo. 1230

Sed illúd quidem uolui deícere: immo díxi quod uolébam.

HANNO

Morámini. in ius uós uoco, nisi honéstiust prehéndi.

ADELPHASIVM

Quid in iús uocas nos? quíd tibi debémus?

AGORASTOCLES

Dicet ílli.

ADELPHASIVM

Etiám me meae adlatránt canes?

1228. NUNCEGOPOLTEULCISCARPROBE(vel I)NAMFAXOERISMEASPONSA
A pol ego te (egote BC) libri, quibuscum Brixius ad Mil.² p. 159,
praeter A: cf. Kellerhoffius p. 62 ulcisciscar B mea eris libri
praeter A, nisi quod crissponsa iungit C 1229. POE praem. CD
ITEINIUSNEMORAMINIANT(vel E, min. prob. I)E(vel I, T)TARDE(vel
I, T)MEATQ:DUCE A in ius D¹. iniurs B. inuis C. intus D³ nemo-
rāmi B Agor.] ita Geppertus. spat. om. libri cum A. Anterastylidi
dedit Camerarius ante stare CD. attestare Z at que BCD
1230. Hannonis pers. praem. Geppertus. om. BCD¹. AGOR D³F'Z
EGOTEANTESTABORPOSTEAHANCAMABOATQ:AMPLEXABOR A Egote B
ante stabor D Agor.] ita Weisius. om. libri cum A amalo
B amplexabo libri praeter A 1231. Versum delet Ussingius
Sic A, nisi quod IMMOHERCLEDEXIQUODUOLEBĀ quidem CDFZ cum
A. quid B dicere CDFZ. dece B immo dixi Weisius, Bentleyus.
immo dixi hercle (herole D) libri praeter A illuc quod uolui Adelph.
Dice. Agor. Immo hercle dixi Bothius: cf. Brixius Quaest. de pros.
p. 25 1232. Sic A, nisi quod HONESTIUSTPREHENDI iniussuos
uoco B. in ius (intus D³) nos uoco DF'Z. inius uoco uos C honest
iussi B. honest iust D. honestius est F' prehaendi B. phendi D.
p hendi C V. 1233—1236 e duplici rec. repetit Hasperus l. s. s.
p. 304 (28), v. 1234—1238 Muellerus Pros. Pl. p. 329: aduersatur
Langrehr p. 22 1233. ADELP praem. CD QUIDINIUSUOCASNOS.
QUIDTIBIDEBEMUS#DI(min. prob. E)—A Quid in suo cas nos B.
Quid inius (in ius D¹. intus D³) uocas nos CD quit tibi B AGOR.
inserunt CD. spat. B Dicet illi BCD. Dice illi F'Z. Dice tu illi Camc-
rarius 1234. ADELP praem. CDZ. Anto. F' ETIAMMEAELATRANT.
CANES#ATTUHERCLEADLUDIATO A Etiam me meae (memae B. me
maeae C) BCD. Etiam ne meae Z mea latrat canes Bentleyus Etiam

AGORASTOCLES

At tu hércle adludiáto:

Dató mihi pro offa sáuium proque ósse linguam obícito: 1235
Ita hánc canem faciám tibi oleó tranquilliórem.

HANNO

Ite, íte.

ADELPHASIVM

Quid nos fécimur tibi?

HANNO

Fúres estis ámbae.

ADELPHASIVM

Nos tíbi?

HANNO

Vos, inquam.

AGORASTOCLES

Atque égo scio.

ADELPHASIVM

Quid id fúrtist?

AGORASTOCLES

Hunc rogáto.

HANNO

Quia ánnos multos feílias meas célaunistis clám me,
Atque équidem ingenuas leíberas summóque e genere gnátas. 1240

ne Adel. Adlatrant *F'* adlatrant *F'*, *Lambinus cum Camerario*. latrant *BCDZ cum A* Agor.] ita *CDFZ*. spat. *B* Atthu *B*. Adtu *C*. At tu ex *Ac* tu inter scrib. *D*. ac tu *Z* alludiato *D*. alludito *F'* 1235. Sic *A*, nisi quod SAUIUMPROOSSE et OBICITO prod offa *Ritschellius Nov. exc. p. 98* proque *Bergkii Beitr. p. 88*. pro libri cum *A*. prod *Guyetus ante Ritschellium l. s. s.* mi pro *Muellerus Pros. Pl. p. 748*

1236. Sic *A*, nisi quod FACIAMTIBIOLEOTRANQUILLIOREM factam *C* 1237. Hanno] spat. om. *C* ITESI(vel T, E)I(min. prob. T, E)TES # QUIDNOSFECIMUSTIBI # FURESESTISAMBAE *A* Ite ite scripsimus. Ite sit tis *BD* (sittis). Itte sittis *C*. Ite scitis *F'Z*. Ite in ius *Geppertus* Ite, si itis *Bentleius cum Camerario Adelph.*] spat. *B* Hanno] spat. *B* ambę *BI* 1238. NOSNETIBI # UOSINQUAM # ATQ:EGOSCIO # QUIDIDFURTIST et in novo v. HUNCROGATO *A* Nos *Bentleius, Bothius*. Nosne (Nos ne *C*) libri cum *A* Hanno] spat. *B* Agor.] spat. *B* Ante Atque erasum at in *B* Adelph.] spat. *B*. om. *C* Quid id furtist *Pylades cum A*. Quidid furti estis *BCDZ*. Quid id furti est *F'* Agor.] spat. *B* Hunc *Pius cum A*. Nunc libri praeter *A* rogato, to ex te *B* Cf. quae de hoc versu temptat *Muellerus Pros. Pl. p. 328 sq.* 1239. QUIAANNOSMULTOSFEILIASMEASCELAUISTISCLAMME *A* multas *B* filias *B* (li in lit.) *CDFZ* celauistis ex celuuistis *D* clamme *B* 1240. Sic *A*, nisi quod INGENUAS et EGENEBENATAS quidem *Bentleius* liberas et genere pro e genere libri praeter *A*, nisi quod summo quegenere *B*

ADELPHASIVM

Numquám mecastor réperies tu istúe probrum penés nos.

AGORASTOCLES

Da pígnus, ni nunc périeres, in sáuium, uter utrí det.

ADELPHASIVM

Nil técum ago: abscede, óbsecro.

AGORASTOCLES

Atqui hércle mecum agéndumst:
Nam hic pátruos meus est: pro hóc mihi patrónus sim ne-
céssest:

Et praédicabo, quómodo furtá faciatis múlta 1245
Quoqué modo uos huius fílias apud uós habeatis séruas,
Quas uós ex patria líberas surrúptas esse scítis.

ADELPHASIVM

Vbi súnť eae aut quas ais, óbsecro?

1241. NUMQUAMMECASTORREPERIESTUIISTUCPROBRUMPENESNOS A
Num quam B me castor CDZ repperies CD tui stuc B. tuistuc
D 1242. PIGNUSNINUNCPERIURESINSAUIUMUTERUTRIDET A Dapig-
nus B. Da ignus C ne F perieres Usenerus Nov. ann. vol. 91
(a. 1865) p. 227. periures libri (p vires C). peieres Pylades, Bentleyus
insauium BC (a e corr.). ni sauium Z uterut ridet B. uter ut
ridet C. uter ut ridet DZ. POE. uter irridet F 1243. NIHILTECUM-
AGE(vel I)AB(vel P)SCEDF(E sup. scr.)OB(vel P)SECRO#ATQ:HER— A
Nihil libri cum A obsecro te Bothius Agor.] ita CD. spat. B
Atqui Guyetus, Geppertus. Atque libri cum A agendum est
BCDFZ 1244. NAMHICPATRUUS (quadrant MEUSEST)PRO-
HOÇMIHIP(P dubia)— A patruus libri cum A prohoc C. pro hoc
(hoc ex hic inter scrib.) D necesse est BCDFZ. necessust Geppertus
1245. ETPRAEDICABOQUOMODOUOSFURTA# (quadrant
ACIATIS)MULTA A Et predicabo C. Et pdicabo D. Epredicabo
B. Ei praedicabo Camerarius, vix recte furta faciatis Beckerus
in Studemundi Stud. vol. I p. 244. uos furta faciatis (furta faciatis in lit. B)
libri. uos furta facitis Hermannus Elem. d. m. p. 154, Bentleyus multa ex
mala D 1246. QUOQ:MODOHUIUSFILIASAPUDUOSHABEATISSERUAS A
Quo qui B. Quo que C modod dubitanter Schmidtus de dem.
pron. form. p. 55 uos huius scripsimus: cf. v. 1245. huius libri cum
A. huiusce Camerarius. huius ambas Mullerus Nachtr. p. 131 habeatis
CDZ cum A. habetis BF, Bentleyus, Hermannus l. s. s. 1247. QUAS-
UOSEXPATRIALIBERASSUR(vel B)RUPTASESSESCITIS A expatria C
1248. ADEL praem. CD UBISUNTEAEAUTQUASOP(min. prob. B)-
SECRO#SATISIAMSUNTMACERATAE A eae aut quas ais scripsimus. eae
(aee CD. he F) aut quas libri cum A. eae aut quae sunt Camerarius.
aut quae sunt Guyetus. eae aut quae Ussingius cum Bothio. cf. Muellerus
Pros. Pl. p. 386 Agor.] ita Camerarius. spat. B cum A. om. CDFZ

AGORASTOCLES

Satis iám sunt macerátae.

HANNO

Quid si éloquamur?

AGORASTOCLES

Cénseo hercle, pátrúe.

ADELPHASIVM

Misera tímeo,

Quid hoc sít negoti, méa soror: ita stúpida sine animo ásto. 1250

HANNO

Aduórtite animum, múlieres. primúm, si id fieri póssit,
 Ne indígna indignis deí darent, id ego éuenisset uéllem:
 Nunc quód boni mihi deí danunt uobeís uostraeque mátri,
 Eas deís est aequom grátias nos ágere sempitérnas,
 Quom nóstram pietatem ádprobant decorántque dei immor-
 táles. 1255

Vos meae éstis ambae filiae et hic ést cognatus uóster,

Satis iam *Pius cum A.* Satisim *D.* sati sim *BC.* satis *FZ*
 sunt maceratae *B cum A.* maceratae (maceratę *C*) *CD.* immaceratae
FZ satis sunt maceratae *Camerarius.* Satis hae sunt maceratae *ex*
A non recte Geppertus adfert 1249. *POE praem. CD* QUIDSIELOQ-
 . . UR(UR *dubiae*)#CENSEOHERCLE#PATRUE#MISERATIMEO *A*
 Quid si eloquamur *scripsimus ex A.* Qui ne loquar *B.* Quin eloquar
ODFZ. Quin eloquamur *Weisius.* Quin eloquar. Ag. Age *vel Ego Bothius.*
 Quin eloquar Ag. Sic *Geppertus* Agor.] ita *CD. spat. B* Censeo
 ergo (ego *F*) libri *praeter AB* Adel.] ita *CD. om. sine spat. B*
 miserati meo *B* 1250. Sic *A,* nisi quod SOROR et STUPIDASINE
 negotii (negocii *FZ*) *BCDFZ* measororitas tupida *B* 1251. *POE.*
praem. CD ADUORTITEANIMUMMULIERESPRIMUMSIIDFIERIPOSSI-
 (vel *E*)T *A* fieri (ie in *lit.*) *B* 1252. NEINDIGNAINDIGNIS-
 DEIDARENTIDEGOEUENISSETUELLEM *A* didarent *B.* didaraent *C.*
 dii darent *F.* di darent *DZ* euenire libri *praeter A* 1253. NUNC-
 QUODBONIMIHIDEIDANUNTUOBEISUESTRAEQ-MATRI *A* di danunt
Scioppius cum A. idid anunt *B.* didanint *C.* di dant *DZ* dii mihi
 dant *F:* cf. *Hermannus Elem. d. m. p. 155,* ubi di dant mihi *pro-*
ponit uobis libri *praeter A* uostreque *C* matri (matr in *lit.*)
B 1254. EASDE(vel *I*)ISESTAEQUO(vel *U*)MGRATIASNOSAGERESEMPITER-
 NAS *A* Eas *def. Luebbertus Gramm. Stud. vol. II p. 240.* Eas (as
 in *lit.: post s altera s distinguitur*) *B.* Eius *Geppertus.* Eo *Bothius*
 dis *BCDFZ* aequo *B.* aequum *DFZ.* equum *C* gracias *B*
 1255. QUOMNOSTRAMPIETATEMADPROBANTDECORANTQUEDEIMMOR-
 TALES *A* cum *CDFZ* approbant (prior p sup. scr. *D*) *CDFZ*
 decorantque (or sup. scr.) *B* di *BCDZ.* dii *F* Post hunc
 r. *B in marg. habet: X paenulus X cf. v. 1212* 1256. UOSMEAESTIS-
 AMBAEFILIAETHICESTCOGNATUSUESTER *A* me *C* ambefilie *B.*

Iahónis fratris fílius, Agorástocles.

ADELPHASIVM

Amábo,

Num hi fálso oblectant gaúdio nos?

AGORASTOCLES

Át ita me dei séruent,

Vt hic páter est uoster. dáte manus.

ADELPHASIVM

Salve, ínsperate nóbis

Pater, té conplecti nós sine.

ANTERASTYLIS

Cupíte atque exspectáte 1260

Pater, sálue: tuae ambae filiae sumus: ámplectamur ámbae.

AGORASTOCLES

Quis me ámplectetur póstea?

ambę filię *C* est om. *DFZ* uester *BF*. ũr *CDZ* 1257. Sic *A*, nisi quod HUIUSCEFRATRIS Iachonis Schmidtus de dem. pron. form. p. 56 sq. praeunte Guyeto et probante Studemundo Nov. annal. vol. 113 (a. 1876) p. 56, nisi quod is Iahonis emendat. Huiusce libri cum *A* (Huiusce *D*). Cf. Muellerus Nachtr. p. 130 et Luchsus de gen. p. 33 agorastodes *B*. om. *CDFZ* Adel.] ita *CD*. spat. *B* 1258. NUMHIFALSOOBL(vel I)ECTANTGAUDIONOS#ATMEITADEI-SERUENT *A* Num infalso *B* oblectant Pius. obiectant (ob iectant *C*) *BCDFZ* hic — oblectat Bothius Agor.] ita *CD*: spat. *B* At ita me dei seruent Gippertus, Muellerus Pros. Pl. p. 730. Admeita diseruent *B*. At (ad *D*) me (Atme *C*) ita di (dii *F*) seruent *CDFZ* 1259. UTHICPATERESTUESTERDATEMANUS#SALUEINSPERATENOBIS *A* pater est (pro e aliam litt. incohaverat librarius) ũr *C*. paterestuester (ater in lit.) *B*. pater est uester *DFZ* cum *A* Adel.] ita *FZ*. spat. *D*. spat. om. *BC* insperate ex insperato *C* nobis ex nouis *B* 1260. PATERT(vel I, E)/F(vel I, T)COM(vel N)/PLECTINOSSINECUPITEATQ:EXSPECTATE *A* te complecti *Z*, Camerarius (cf. *A*). econplecti *B*. ecomplecti *CD*. Poen. complecti *F*. et complecti Bothius, Ritschelius Proleg. p. 157 Pater, te complecti sine idem Bothius nos sine. Ant. Cupite Bothius. nosse necupite *B*. nosse ne cupite *C*. nosse (ex nosse) ne cupite *D*. uos me cupite *F*. nos sine. POE. Ne cupite *Z* adque *B* exspectate *B*. exspectate ex ex pestate ut vid. *C*. expectate *DFZ* POE. Cupitae atque exspectatae Camerarius cum aliis 1261. Spat. praem. *D*. Anter *FZ* AESU(*U* dubia), dein post lacunam, in quam quadrant NT#A vel MUSA, MPLECTAMURAMBAE *A* Post salve spat. *B* tuae ambae scripsimus. ambae (ambę *C*) libri filię *C*. filie *B* sumus *FZ*. sunt *BCD* Ante amplectamur spat. *BCD* amplectamur (c s. r.) *B* ambę *C* 1262. Spat. om. *C* & sequ. lac., in quam quadrant UISMEAMPLECTET)U(dubia: sequ. lacuna, in quam quadrant BPO)S(dubia: sequ. lacuna,

HANNO

Nunc égo sum fortunátus.

Multórum annorum míserias nunc hác uoluptate sédo.

ADELPHASIVM

Vix hóc uidemur crédere.

HANNO

Magis quí credatis, dícam:

Nam uóstra nutrix príma me cognóuit.

ADELPHASIVM

Vbi ea, amábo, est? 1265

HANNO

Apud hunc est.

AGORASTOCLES

Quaeso, quí lubet tam diú tenere cóllum?

Omítte saltem tu áltera: nolo égo istuc

ADELPHASIVM

Enicás me.

[Prius quam te mihi desponderit.

ADELPHASIVM

Omitto. sperate salue]

quae TIDHAC# *capit*)NUNCEGOŞUMFORTUNATUS A meam plectetur
B post ea C Hanno] *spat. om. BCD* 1263. MULTORUMAN-
(sequ. lac., quae capit NORUMMIS)ERIA(sequ. lac., quae capit SN)UN(sequ.
lac., quae capit CHAC)UOLUPTATESEDO A annorum (*norum in lit.*) B
nunc hac] *an una hac? hac nunc Geppertus* sedo FZ cum A.
sedeo *reliqui* 1264. Adel.] *spat. om. C* UIXHOCUIDEMURCREDERE#-
MAGISQUICREDATISDICAM A uidemur FZ cum A. uideamur BCD,
nisi quod ur e corr. C. audemus Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873)
p. 243 Hanno] *spat. B. om. C* Mage Bothius credatis (*ed in*
lit.) B 1265. Sic A, *nisi quod PRIMUM* nostra C. uestra B
prima Bentleius, Hermannus Elem. d. m. p. 155, Luchsius Hermac vol. VI
(a. 1872) p. 273. *primum libri cum A* nutrix *primum uostra*
Bothius me cognouit B Adel.] *spat. om. BCD* ubi ea amabo
Camerarius cum A. ibiamabo B. ubi amabo CDFZ 1266. APUD-
HUNC#QUAESOQUILUBETTAM(*vel N)DIUTENERECOLLUM A* nunc BCD
Agor.] *ita Angelius. spat. BCD. Adel. FZ* queso D. que so C
quilubet C tandiu B 1267. 1268. *Hoc ordine A: inverso BCD FZ:*
utrumque v. del. Schueth l. s. s. p. 38 1267. *Spat. praem. CD* OMIT-
TESALTEMTUALTERANOLOEGOISTUC(*vel D)ENI(vel E)CASME A* salute
tualtera B. salte tua || Littera CD. saltem tua littera F. saltetua Littera
Z Adel. Nolo Geppertus. Anter. Nolo *vulgabatur* Adelph. Enicas
me *scripsimus.* enicas me *Camerarius cum A.* enicam BCD FZ An. Nolo
ego. Ag. Istoc enicas me *Acidalius* 1268. V. *del. Ussingius cum Guyeto*
PRIUSQUAMM(*sequ. lac., quae IHIDE vel IHITE capit)SPONDERIT(sequ.*
lac., quae capit TE#OMITTO et litteram quam libet unam, velut ii
spatio aequantem)SPERATESALUE A Priusquam DFZ desponderit

HANNO

Condámus alter álterum ergo in néruom bracchiálem.
Quibus núnc in terra mélius est?

AGORASTOCLES

Euéniunt digna dígnis. 1270

HANNO

Tandem huíc cupitum cóntigit.

AGORASTOCLES

O Apélla, o Zeuxis píctor,
Cur éstis numero mórtui? hoc exémplo ut pingerétis:
Nam aliós pictores níl moror huiusmódi tractare exémppla.

HANNO

Deí deaeque omnes, uóbis habeo mérito magnas grátias,

1272. *I'estus p. 170 post verba corrupta et lacunosa: 'numero estis mortui hoc exemplo ut pingeretis?' id est: cur cito mortui estis?*

(derit in lit.) B. desponderit (d ex s) C Adel.] ita Z. spat. BCD. Agor. F' Mitto Bothius Post omitto spat. BCD. Adel. Z. Agor. Z sperata vulgabatur. Frustra desudaverunt in hoc v. emendando Geppertus, Luchsus Hermae vol. VI (a. 1872) p. 273, alii, quorum commenta proferre supersedere possumus 1269. V. del. Guyetus CONDAMUSALTERALTERUMERGOINNNU(vel OMBRACCHIALEM A Pers. Hannonis addidit Camerarius. om. libri. Agor. pers. praemisit Pylades V. in folio extremo habet B ita, ut signis huc referatur alteram Geppertus ego Z: corr. Pylades inneruom B. inneruum C. in neruum DFZ braechialem B. brachialem CDFZ 1270. Sic A, nisi quod QUIBUS et MELIUST interra C. in terram F Agor.] spat. B 1271. Pocni pers. praem. Pylades: om. libri TANDEMHUICUPITUMCONTINGIT#OAPELLE(rel I)OZEUXISPICTOR A contigit (ntig in litura) B Agor. pers. add. F, Pylades: spat. BD cum A O apella BC. capella D. o apelle F o zeuxis BD. aze uxis C. o zeusis F. zeuxis Z 1272. QURNUMEROESTISMORTUIHOCEXEMPLOUTPINGERETIS A Cur estis numero Reizius, Geppertus. Cur (Qur B) numero (nunc F) estis libri cum A. numero estis etiam Festus. Quidnam numero estis Ussingius. Cur numerod estis Guyetus, Bothius mortui, hoc exemplo Ussingius cum Festo et A. mortui hic (mortuihic B) exemplum libri practer A. mortui? hinc exemplum cum Scaligero multi. mortui? hoc exemplum Geppertus ut pingeri(i in e corr.)tis B. ut pigneretis C. utpingeretis D 1273. NAMALIOSPICTORESNIHILMORORHUIUSMODITRACTARE.(rel I)EX(EX dubiae)— A Namalios B pin(sup. n scr. ctores B nihil libri cum A moro Muellerus Pros. Pl. p. 201 huius modi B exempla om. Hermannus teste Mohrio de iamb. sept. p. 22 1274. DEIDEAEQ.OMNESUOBISHABEOMEBITOMAGNASGRATIAS A Di

Quom hác me laetitia ádfecistis tánta et tanteis gaúdieis, 1275
 Vt meae gnatae ad mé redirent ét potestatém meam.

ADELPHASIVM

Mí pater, tua píetas plane nóbeis auxilió fuit.

AGORASTOCLES

Pátrúe, face tu in mémoria habeas, tuám maiorem fíliam
 Míhi te despondísse.

HANNO

Memini.

AGORASTOCLES

Et dótis quid promeíseris.

ANTAMOEENIDES. ADELPHASIVM. ANTERASTYLIS.

HANNO. AGORASTOCLES

ANTAMOEENIDES

Si égo minam non últus fuero próbe, quam lenoní dedi, 1280
 Túm profecto mé sibi habento scúræ ludificátui.

BCDZ. Dii *F* deęque *C.* deęque *B* habeto *F* gracias *B.* grās *D* magnam gratiam *Geppertus, Langenus p. 12: cf. Ritscheliuſ Prol. p. 323*
 1275. CUMHACMELÆTITIAADFEISTISTANTAETTANTEISGAUDIEIS(1ſ *dubiae*) *A* Cum libri praeter *B* hac me leticia (c ex i ut vid. *C*) tanta et (me-laetitiatane *B.* me leticia tanta et *D.* me leticia tanta et *Z.* me laetitia tanta et *F*) tantis adfecistis (aff- *F*) gaudiis libri praeter *A.* hac laetitia tanta et tantis me adfecistis gaudiis *Bothius* 1276. UTMEÆGNATAE-ADMEREDIRENTET(ET *dubiae*)POTESTATEMMEAM *A* mea egnatae *B.* meę gnatae *C* admeredirent *B* et scripsimus ut *A* habuisse videtur. in *BCDFZ* *V. 1277—1279 e duplici recensione repetit Geppertus Stud. Pl. vol. 1 p. 74: cf. Brachmannus l. s. s. p. 76 et Schueth l. s. s. p. 38* 1277. Adel.] ita *D* MIPATERTUAPIETASPLANENOBEISAUXILIO-FUIT *A* pater (pat in litura) *B* tua in litura *B* nobis libri praeter *A* auxilio *B* *Cf. v. 1137 et Ritscheliuſ Nov. exc. p. 88* 1278. Agor.] ita *D*³. spat. om. *C* PATRUE(vel *I*)F(sequ. lac., in quam quadrant ACET)-UINMEMORIAHABEASTUAM(sequ. lac., quae capit MAIOREM)FILIÂ *A* Patruoe *B* face tu scripsimus ex *A.* facito *CDZ.* facite *BF* in memoriam libri praeter *A:* corr. *Camerarius. Cf. Kampmannus de IN p. 40* tua maiorem (ex maioram) *B* 1279. MIHITEDESPONDISSEMEMINIET-DOTISQ(sequ. lacuna, quae capit UIDPROME)ISERIS *A* Hanno| PO *D*³. spat. *B.* om. *C* Agor.] ita *Caelius Curio. spat. B. om. FZ* promiseris *BCDZ.* promiserim *F* Sequitur antamoenides in *B.*

Act. V sc. 5 ANTAMONIDE(vel *I*)S *I*(vel *E*)DE(vel *I*)M *A* ANTA-MENIDES MILES EIDEM *C D.* om. *B* uno v. vacuo (cf. v. 1279). item *C* (ubi m. saec. XVI scripsit 5 sc. 5) *Personas etiam in hac scaena omit-tunt CD, nisi ubi contrarium adnotabitur* 1280. Ant. om. *B* SIEGOMI-NAMNONULTUSFUEROPROBE(vel *I*)QUAMLENONIDEDI *A*, incerta post *Q* litt. lectione iego cum spat. *C* mnam *Meursius* 1281. TUMPROFECTOME-SIBIHABENTO(HABENTO ut vid.)SCUR . . . L(*dubia*) CATUI(CATUI du-

Is etiam me ad prándium ad se abdúxit ignauíssimus,
 Ípse abiit foras, mé reliquit pro átriensi in aédibus.
 Vbi nec leno néque illae redeunt, nec quod edim quicquám datur:
 Pró maiore pártē prandi pígnus cepi, abií foras. 1285
 Síc dedero. aere mílitari tétigero lenúnculum.
 Náctus est hominém, mina quem argénti circumdúceret.
 Séd mea amica núnc mihi irato óbuíam ueniát uelim.
 Iám pol ego illam púgnis totam fáciam uti sit mérulea.
 Íta replebo atra atritate eam, átrior multo út siet 1290

1286. *Priscianus III 34 (Gramm. l. II p. 109, 6):* leno lenunculus vel lenullus. Plautus in Poenulo: 'sic... lenunculum' unde hausit Osbornus p. 304. *Glossas quae ad v. lenunculus spectant attulit Loewius Prodr. p. 284* 1290. *Festus Pauli p. 28:* Atritas (an Atritus? cf. A) atri coloris. Aegyptinos Aethiopus: cf. *Leidolphus l. s. s. p. 220*

biae) A sibi (bi sup. scr.) C habento scurrae Camerarius (cf. A).
 habeant oscurrae BD. habeant oscurre C. habeant scurrae FZ
 ludificatui Camerarius (cf. A). ludificis catii B. ludificis cauiis CD.
 ludificis caueis Z. ludificum F 1282. ISETIAMMEADPRANDIUMADSEAB-
 (vel I) DU GNAUISSIMUS (GNAUISSIMUS ut vid.) A is om. CDFZ:
 cf. v. 1281 et iam B adse B abduxit B, Palat. sec. adduxit CDFZ
 ignauissimus CDFZ. ignauí simus B 1283. IPSEABIITFORASMERE-
 LIQUITPROATRIENSIINAEDIBUS A Foras ipse abiit Geppertus liquit vel
 potius Ipsus abiit, me Bothius³ habiit CD reliquid BCD atrensi
 BCD¹: corr. D⁴ inaedibus B. in edibus C 1284. UBINECLENONEQUE-
 ILLAEREDEUNTNECQUODEDIMQUICQUAMDATUR A Ubinedenone que B.
 Ubi neclenone que C. Ubi ne clenone que D illa credeunt B. ille redeunt
 CDZ edim BCD. edam FZ quic quam B. quicquã (u post.
 ras. ex ū) C 1285. Sic A, nisi quod MAIOREPARTEPRANDII et ABI
 Pro maiore Lambinus cum A. Prom more B. Pro more CDZ. Promere
 F. Pro minore Camerarius prandi B. prandii CDFZ cum A pignus
 (u ex i) B coepi CD. coepit FZ: corr. Angelius abiit FZ:
 corr. Angelius 1286. Sic A, nisi quod SICDEDEROE (vel I) MILITARI-
 (vel E) aere militari tetigero Pylades. aerem milita ritetigero B.
 aerem militari tetigero CDF. xerem militari tetigero Z. e militari teti-
 gero Priscianus cum A Si digito semel militari tetigero Saracenus.
 Sic dedero: arte mil. Geppertus lenunculum CD. lennunculum F
 1287. Sic A, nisi quod NACTUSESTHOMINEM et ARGENTI Nactus
 est BCD. Nactus est FZ. Nactusne est Koehler diss. Hal. a. 1877 p. 47
 mina queargenti B. minaque argenti CDF circumduret B
 1288. Sic A, nisi quod MEAAMICA, MIHI et UENIAT mihi irato libri.
 irato mi Geppertus uenit CD. uenire FZ: corr. Pylades Inter h.
 v. et v. 1289 B in marg. X plauti X habet cf. v. 1222 1289. Sic A,
 nisi quod UTSITME (vel I) RULEA polego B Inde ab o in totam usque
 ad finem in litura B uti sit Bothius. ut sit BDFZ cum A. utsit C
 merulea BCDZ cum A. merula F. caerula Ussingius 1290. ITAREPLE-
 BOATRITATEATRI (min. prob. E, T) T (vel I, E) TIORMULTOUTSIET A

Quam Aegyptini quí cortinam lúdis per circúm ferunt.

ANTERASTYLIS

Téne sis me arte, méa uoluptas: mále ego metuo míluos:
Mála illa bestiást: ne forte me aúferat, pullúm tuom.
Vt nequeo te sátis conplecti, mí pater.

ANTAMOENIDES

Ego mé moror.

Própemodum hoc nunc ópsonare prándium poteró mihi. 1295
Séd quid hoc est? quíd est? quid hoc est? quíd ego uideo?
quómodo?

Quíd hoc est conduplicátionis? quae haéc est congeminátio?
Quís hic homost quom túnícis longis, quási puer caupónius?
Sátin ego oculis cérno? estne illaec méa amica Anterástylis?

Itaque *Camerarius* replebo atra atritate eam, atrior *scripsimus dubitanter* replebo atritate (atri tate *D*) atrior (acrior *C*) *BCDFZ*. repleuero atritate atratior *Geppertus*. replebo atra atritate, atrior *Kretschmerus Quaest. Pl. p. 29, Lorenzius Ind. philol. vol. 2 (a. 1870) p. 330*. replebo eam atritate, atrior *Spengelius Plaut. p. 187* eam cum *Bentleio, Leidolphus l. s. s. p. 220, Fuhrmannus de part. comp. p. 9: cf. Muellerus Pros. Pl. p. 565, qui de atritatis cogitat* replebo atritate ut atrior multo *Pylades* utsiet *CD*

Inde ab or in atrior usque ad finem versus omnia in litura habet B Mirum est quod atritior legisse uidetur cum *A Festus: cf. testimonium 1291*. Sic *A*

Quamde *Bothius* Aegyptini *A*, *O. Muellerus ex Paulo*. aegypti aut *B*. aegigi(i e corr.)pti aut *C*. aegypti aut *D*. aegyptii aut *F*. egypti aut *Z*. aut Aegyptii *Kretschmerus l. s. s. cum Bentleio* ludis ex laudis *C* ferunt *FZ* cum *A*. fuerunt *BCD* 1292. Anter.] ita *FZ*. Adel. *B* et editorum permulti. spat. om. *C* Sic *A* Tenesis *BCD* artemea *B*. ad te mea *F* uolupta *B* 1293. Sic *A*, nisi quod BESTIAEST et TUUM bestia est libri cum *A* neforteme *B* tuum libri cum *A* 1294. Anter. praem. *B*, *Bothius*. nullum spat. in *CD FZ* UTNEQUEOTESATISCOMPECTI(vel *F*)MIPATER#EGOMEMOROR *A* Ut neque otes atis *B*. ut nequeo satis te *CFZ*. Ut nequeo satis te *D* conplecti (c sup. scr.) *B*. conplecti *CD FZ* Antam.] ita *FZ*. spat. *B* memoror *B*

1295. Sic *A*, nisi quod PROPEMODUMHOCOPSONARE hoc nunc *Pareus, Guyetus*. hoc libri cum *A*. istoc *Bothius*. iam hoc *Geppertus* ol sonora *B*. obsonare *CD FZ* 1296. SEDQUIDHOCEST#QUIDESTQUIDHOCESTQUIDHOCEGOUIDEOQUOMODO(ODO dubiae) *A* quid est] quid hoc *BCD Z*: cf. *Seyffertus Stud. Pl. p. 28* Sed quid hoc est? quid ego uideo *mediis omissis F* 1297. Sic *A*, nisi quod CONDUPLICATIONIS et CONGEMINATIO quae haec est *DFZ*. quę (ex quę) haec est *C*. quae hoc est *B* 1298. Sic *A*, nisi quod QUIISHICHOMOE#TCUM homo est etiam *BCD* cum libri praeter *B* 1299. SATIN(sequ. lacuna, in quam quadrant EGOOCULIS)CERNOESTNEILLAECEMEAAAMICAANTERASTILIS *A* Statin *D* est nae illa ce *B*. est ne illec *C*. estne illec *D* ant rastris *B*. anterastris *CD*¹.

1
anterastris *D*³. anterastilis *FZ* cum *A*

Ét east certo. iám pridem ego me sénsi nihili péndier. 1300
 Nón pudet puellam ámplexarei báiiolum in mediá uia?
 Iam hércle ego illunc éxcruciandum tótum carnuficí dabo.
 Sáne genus hoc múlterosumst túnícis demissíciis.

Sed adíre certumst hanc amatricem Áfricam.

Heus tú, tibi dico, múlter, ecquid té pudet? 1305

Quid tíbi negotist autem quom istac, díe mihi.

HANNO

Aduléscens, salve.

ANTAMOEENIDES

Nólo: nihil ad te áttinet.

• Quid tíbi istanc digito táctiost?

HANNO

Quia míhi lubet.

ANTAMOEENIDES

Lubét?

1300. Sic A, nisi quod ETEASTCERTOIAM Ete aesterto B. Et ea esterto C. Etea esterto D. Et ea est certo FZ. Et ea certost Bothius. Est ea certo Ussingius iampridem libri 1301. Sic A, nisi quod PUELLAM et BAIOLUM amplexari libri praeter A baiolum Loecius Anal. Plaut. p. 206. baliolum BCDZ. baiolum F cum A. Nihil effecerunt qui alliolum vel balliolum vel cum Rostio Opusc. vol. 1 p. 312 alienum scripserunt inuia media C 1302. IAMHERCLEEGOILLUMEXCRUCIANDUMTOTUMCARNIFICIDABO, litteris post n parum certis A hercle (h sup. scr.) D ego illunc Bothius. ego illum CDFZ cum A. illum ego B exasciandum Bentleyus Excruciandum iam hercle ego illum Guyetus carnufici (a ex r) B 1303. Sic A, nisi quod MULIEROSUM sine est, TUNIC litteris perpallidis, DE (vel I) MISSICIIS muliebrosumst D FZ (-um est). muliebrosum et C. muliebrosum si B (situn-). mulierosum est iam Pius demisiciis BD. demissicus C. demisicus Z 1304. Sic A, nisi quod CERTUMEST: r. ab initio non remotus est, quemadmodum senarii cum alii tum ei qui secuntur adrecertum est B. adire certum est reliqui cum A hanc ad amatricem libri praeter A, unde corr. Geppertus 1305. Sic A mulieret quit B. mulier etquid C. tu mulier et quid D. tu mulier ecquid Z 1306. Sic A, nisi quod NEGOTIUMESTAUTEMCUM ET MIHI negotii est autem Pylades. negotiū (inegotiū B. negotii FZ, autem est aut ē C) libri praeter A cum istac die CD, Scioppius. quo misi acdie B. cum istoc die FZ mihi cum m. 1 cursivis litteris scripsisset, m. 4 planius id vocabulum s. r. repetendum putavit D 1307. Sic A, nisi quod ATTEATTINET A Adhulescens B. Adolescens D FZ Antam.] spat. B. om. C adte C. atte B. ad me F, Geppertus 1308. QUIDTIBIHANCDIGITOTACTIOEST#QUIAMHILUBET A tibi istanc Pylades, Brinius Epist. ad Spengelium p. 10. tibi hanc libri cum A. tibi illam Bentleyus ad Eun. IV 6, 2. hanc tibi Bothius tactio (i s. r. C. t post. sup. scr. D^a. est libri cum A Han.] X. B. spat. om. C 1309. Antam.] spat. om. C F LUBET#ITADICO#LIGULAI (rel B, T MALAMCRUCIEM A

HANNO

Ita dico.

ANTAMOENIDES

Lígula, i in malám crucem.

Tune híc amator aúdes esse, halléx uiri, 1310
 Aut cóntractare, quód mares homínés amant,
 Deglúpta mena, sárrapis seméntium,
 Manstrúga, halagora, saúrex, tum autem plénior
 Alli úlpicique quám Romani rémiges?

AGORASTOCLES

Num tíbi, adulescens, málae aut dentes prúriunt, 1315
 Qui huic és molestus, án malam rem quaéritas?

ANTAMOENIDES

Quin ádhibuisti, dúm istaec loquere, týmpanum?

1309. *Ad hunc versum Loewius Anal. Plaut. p. 207 glossam retulit hanc: ligula: argutus, loquax*

Inbet *B* Hanno] *spat. B. om. C* Antam.] *om. F. spat. B*
 Ligula i in malam *FZ*. Ligulai in malam *D*. Ligula in malam *C*. Legula (*sequ. spatium*) in malam *B*. Ligula i hinc in malam *Pylades*
 legula *def. Ussingius. alecula Geppertus* 1310. TUNEHICAMATOR-
 AUDESSESSE, ESSE *litteris dubiis A*, post quas haec legit *Ritschellius*: H(*ut vid.*)ALLEXUIRI et *Geppertus*: TALLAXUIRI, nunc autem nil legi potest
 Tune amator *DFZ*. Tunc amator *C*. Tune etiam amator *Pylades*
 hallex uiri *BCDFZ*. hallux uiri *Loewius Prodr. p. 273 et Festinis glossis adscitis et aliis. allex uiri Acidalius. allec uiri Pius* amator
 esse aues, talax uiri *Geppertus* 1311. Sic *A*, nisi quod CONTRACTARE
 et AMANT mares ex maris *B* 1312. DEGLUPTAMENASARRAPISSEM-
 ENTIIUM *A* Degluptamen asarrapis sementium *B*. Deglupta mena sar-
 rapis (*p ex b*) sementium *C*. Degluptamenasarrapis sementium *D*. De-
 gluttamena sarrapis sementum *F*. Deglupta mena sarapis Sementium
Z. maenas arra pisa omentium *Turnebus voluit Adv. X 24. Deglupta*
maena, salicis seminarium Geppertus satrapes dementium *Rostius Op.*
vol. I p. 314 1313. MANSTRUC(*min. prob. G*)ASAUREXTUMAUTEMPLENIOR
A sine halagora manstructa *BCDF* halagora, saurex, tum scripsimus
duce A. halagoras amatum BCDZ. amantum F Amans tractabilis
ἀγοῦς, tum autem plenior Geppertus: in quo versu frustra adhuc desu-
datum est: in halagoras latere alazon quosdam putasse adnotat Pius. ἄλς
ἀγοῦς ἄμα Turnebus Operum t. I p. 61, 47. ἄλὸς ἀγόρασμα Rostius
l. s. s. 1314. ALL(*alt. L sup. scr.*)IULPICIQUEQUAMROMANIREMIGES *A*
 Aliiulpique *B*. Aliulpique *CD*. Auulpique *F*. Alii ulpici *Z* barbari quam
 remiges *W. G. Martley Hermathena t. 8 (a. 1882) p. 308* remigis
B *V. 1315—1321 suspectat Ussingius* 1315. Agor.] *om. F* NUM-
 TIBIADULE(*vel I*)SCENSMAIAEAUTDENTESPRURIUNT *A* malaе (*male C*)
 aut dentes (*dentens B*) *BCDF*. male an dentes *Z* 1316. Sic *A*, nisi
 quod HUIO queritas *BCD* 1317. Antam.] *ita B, Gruterus. om. FZ*
 QURNONADHIB(*sequ. lacuna, quae capit UISTIDU*)MISTAECCLOQUERE-

Nam té cinaedum esse árbitor magis quám uirum.

AGORASTOCLES

Scin, quám cinaedus sum? íte istinc, seruí, foras.

Ecférte fustis.

ANTAMOEENIDES

Heús tu, si quid pér iocum

1320

Dixí, nolito in sérium conuórtere.

ANTERASTYLIS

Qui tíbi lubidost, óbsecro, Antamoénides,

Loqui inclementer nóstro cognato ét patri?

Nam hic nóster pater est: híc nos cognouít modo

Et húnc sui fratris fílium.

ANTAMOEENIDES

Ita me Iúppiter

1325

Bene amét, bene factum. gaúdeo et uolup ést mihi,

Si quíd lenoni huic óptigit magní mali,

TYMPANUM *A* Quin *Geppertus*. Cur (*Qur B cum A*) non *BCDFZ*. Cur ne *Bothius* adhibes tu *Ussingius* dum ista ecloquere *B*. dum istec loqueretur *CD*. dum istaec loquereris *FZ*. dum loquere *Weisius*. dum haec loqueris *Guyetus* tympanum *CD*. te tympanum *F* 1318. Sic *A*, nisi quod CINAEDU et MAGI (vel *E*)SQUAM nam (*n e corr.*) *C* cinae dum *B*. cynedum *CD* mage *Bothius* 1319. Agor.] ita *B*. spat. om. *C*. Antam. *Z*. Anter. *F* SCINQUAMCINAEDUSSU (sup. *U scr. 1*) MITEISTINÇSERUIFORAS *A* scyn *C* quam] qui *F* cinaedus (*a sup. scr.*) *B*. cynedus *C*. idem ex cinedus *D* sumite *B*. sum iste *C*. ite serui istinc *Muellerus Pros. Pl. p. 364* 1320. ECFERTEFUISTI (vel *E*)S#HEUSTUSIQUIDPERIOCUM *A* ec ferte *C*. et ferte *F* Antam.] ita *Gruterus*. spat. *B*. om. *C*. Agor. *FZ* siquid *B* 1321. DIXINOLITOINSERIUMCONUERTERE *A* inserium *C*. in serum *F* conuertere libri cum *A* *V. 1322 sqq. usque ad finem fabulae edidit Hasperus l. 8. 8. p. 287 (11) sqq.* 1322. Anter.] spat. om. *C* QUIDTIBILUBIDOPSEUROANTAMONIDES *A* Qui *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 392*. Quid libri cum *A*. cf. *anonymus Ind. philol. vol. II (a. 1870) p. 243* lubido est *Z*. lubido es (*ex est rasura C*. est *D*⁴) *BCDF* olsecro *B* Post obsecro scripsit *Adel. D*³ Antamoenides *Ritschellius*: cf. praef. antam moenides (*es in lit.*) *B*. anto mone (*ex o*) des *C*. antomonedes *D*. antamenides *FZ* 1323. LOQUIINCLEMENTER-NOSTROCOGNATOETPATRI *A* indementer *C*. indenemter *B* 1324. NAMHICNOSTERPATERESTHICNOSCOGNOUITMODO *A* 1325. ETHUNÇSUIFRATRISFILIUM#ITAMEIUPPITER *A* filium ex filius *B* Antam.] ita *D*³. spat. *B* 1326. BENEAMETBENEFACTUMGAUDEOETUOLUPESTMIHI *A* amet (*et e corr.*) *B* amet, bene factum: gaudeo interpunxit *Acidalius* uolupest *BD*. uolupe st *C* 1327. SIQUIDLENONIOP (vel *B*)TIGITMAGNIMALI *A* Si quid lenoni huic *Pylades*. Siquidem lenoni *BCDF*. Si quid lenoni *Z cum A*. Si quidem quid lenoni *Camerarius* magnum malum *F*

Quomque é uirtute uóbis fortuna óptigit.

ANTERASTYLIS

Credíbile ecastor dícit: crede huic, mí pater.

HANNO

Credo.

AGORASTOCLES

Ét ego credo. séd eccum lenonem óptume 1330
[Credo.

AGORASTOCLES

At ego credo. edepol hic uenit commodus.]
Bonúm uirum eccum uídeo redeuntém domum.

HANNO

(Quis hic ést?

AGORASTOCLES

Vtrumuis ést, et leno ét lycus.
In séruitute hic fílias habuít tuas,
Et mi hic aúri fur est.

HANNO

Béllum hominem, quem nóueris.) 1335

1328. CUMQUEUIRTUTEUOBISFORTUNAOPTIGIT A Quomque B.
cumque CDFZ cum A euitute CD. uirtute F nobis F' ob-
tigit CD 1329. Anter.] ita BD³F, Pistoris. spat. om. C. Adel. Z
CREDIBILEE(sequ. lacuna, quae capit CASTOR)DICITCREDEHUICMIPA-
TER A Credibile B credehuic D 1330. CREDO#ETEGOCREDO-
SEDECCUMLENONEMOPTUME/UME dubiae) A Agor.] spat. B. om. C
optume scripsit ex A Ussingius. lycum libri praeter A V. 1331
—1332 tales olim fuisse ex Ambrosiani reliquiis non recte lectis sibi per-
suasit Geppertus: Sed eccum lenonem: neminem lubentius || Hic uideo,
qui aurum meum tuis cum feiliis || Furatust: bonus uir se recipit do-
mum. H. Quis? hic? cf. Brachmannus l. s. s. p. 75 1331. CRED·ATEGO-
CREDO#EDEPOLHI·UENITCOMMODUS A: om. libri praeter A: quem v. ex
dittographia recte repetit Ussingius 1332. . . . UMUIRUMECCUMUIDEO-
REDEUNTEMIDOMUM#QUISHICST A. cf. v. 1333. Bonum uirum eccum
uideo se recipit (serecipit D) domum libri praeter A Versum uncis
inclusit Hasperus Qui sequuntur tres versus ex ultima scaena (1382 sqq.)
desumpti sunt: cum A (qui tamen initium exhibet: cf v. 1332) omisit
Geppertus: pro quibus aliud quid olim exstitisse dubitanter conicit
Hasperus 1333. Hanno] spat. om. C Quis hic est libri: cf. A
v. 1332 Agor.] spat. B. om. CFZ utrum uis B. utrum F. utrum
is Z. utrumque est Acidalius et leno lycus BCDZ. leno lycus
F. et leno et lycus: vulgabatur. nel leno nel lycus ex loco inferiore Us-
singius 1334. Agor. praem. FZ inseruitute C filias habuit (habuit
ex hubuit B) BC. habuit duas filias DFZ 1335. mihi libri
Aurifur Z mi auri hic fur est Bothius. mi auri fur est Weisius recte
Hanno] spat. B

AGORASTOCLES

Rapiámus in ius.

HANNO

Mínume.

AGORASTOCLES

Quaproptér?

HANNO

Quia

Iniúriarum múlto induci sátius est.

LYCVS. AGORASTOCLES. HANNO. ANTAMOEENIDES

LYCVS

Decípitur nemo meá quidem senténtia,

Qui suís amicis nárrat recte rés suas:

Nam omníbus amicis meis idem unum cónuenit 1340

Vt mé suspendam, ne áddicar Agorástocli.

AGORASTOCLES

Leno, eámus in ius.

LYCVS

Óbsecro te, Agorástocles,

Suspéndere ut me líceat.

De v. 1336. 1337 cf. Schueth l. s. s. p. 39 1336. Agor.] spat. om. C. in eodem rapiamus cras. D RAPIAMUSINI (vel T)US#MINIME#QUA-
PROPTER#QUIA A in ius Pius. intus B C D F Z Hanno] spat. B

Minime libri cum A Agor.] spat. B Hanno] spat. B
1337. INIURIARUMMULTOIN (IN dubiae) DICISATIUSEST A multo inducis
atius B. multo induci satius C (sacius) D F Z. multam dici satius
Lipsius Ant. l. II 5, A teste Gepperto Stud. Pl. vol. I p. 136. multam
indici Dousa duce Pio est; lycus B

Act. V sc. 6 LYCVS A. om. B uno v. vacuo: cf. v. 1337. LICVS LENO
EIDEMII D^s. om. C uno v. vacuo Spatio relicto pro personarum notis intra
versus ipsas in principiis B ponit usque ad finem fabulae 1338. Pers. om.
CD DECIPITURNEMOMEAQUIDEMSENTENTIA A ecipitur cum spat. C
mea quidem B cum A. quidem mea C D F Z 1339. Sic A, nisi quod

SUISAMICIS Quis uis CD¹. corr. D⁴. Quis quis B. Quia suis Lambinus
1340. NAMOMNIBUSAMICISMEISIDEMUNUMCONTI (min. prob. E) NE (min. prob.
I/T A meis idem unum Camerarius cum A. meis id demunum CD¹. meis
id demunū D⁴. musi demunum B. meis id demum FZ. id unum Lange-
nus p. 223 con uenit C 1341. UTMESUSPENDAMNEADDICARAGORA-
STOCLI A addicare BCD¹. corr. D⁴. abdicar F' agorasto cli B
1342. Agor.] spat. om. C LENO EAMUSINIUS#OPSECROTEAGORASTOCLES
A eam Z: corr. Pius inius CD. intus F' Lyc.] spat. B obse-
crote agori (sup. scr. a) sto cles B 1343. SUSPENDEREUTMELICEAT#IN-

HANNO

In ius té uoco.

LYCVS

Quid tíbi mecum autemst?

HANNO

Quía enim hasce aio líberas

Ingénuasque esse fílias ambás meas.

1345

Eae súnt subruptae cúm nutrice páruolae.

LYCVS

Iam prídem equidem istuc sciúi et miratús fui

Nemínem uenire, qui ístas adsererét manu.

Meae quídem profecto nón sunt.

ANTAMOEINIDES

Leno, in iús eas.

LYCVS

De prándio tu dícis: debetúr, dabo.

1350

IUSTEUOCO A Han.] spat. om. C In ius te *Guyetus cum A*. Leno in ius te (iniuste BC) libri praeter A. Leno in ius *Lambinus* uocat (o sup. at) B. uco *Kochius Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 686* leno servato 1344. QUIDTIBIMECUMAUTEM#QU . . HASDICO . . E—A autemst *Hasperus. autem libri cum A* Han.] spat. om. C Quia enim *Bothius*. Quia libri cum A. Quin *Muellerus Pros. Pl. p. 249* hasce aio liberas *Camerarius*. hasce moliberas B. hasce modo liberas CDFZ. hasce affirmo liberas *Pylades* Quia enim has dico liberas conicias ex A: cf. *Studemundus Nov. ann. vol. 113 (a. 1876) p. 66*, *Schmidtus de dem. pron. form. p. 35*. Quia hasce domo aio liberas *Goellerus ad Truc. p. 105*. Quia illasce aio liberas *Hasperus* 1345. INGENUASQ:ESSEFILIASAMBASMEAS A Ingenuas que B 1346. E(vel I, T)AE(vel I, T)SUNT SUBREPTAE CUM NUTRICE PARUOLAE A Eae *Bothius cum A*. te B (Te) CD¹. he D⁴. quae FZ subruptae F. surruptae BD. surrupte C. surreptae Z. subreptae def. *Fleckeisenus Nov. ann. vol. 60 (a. 1850) p. 251 sqq.* cum nutrice B. cum nutrice D. cum nutrix Z: corr. *Hermolaus* paruulae libri praeter A (paruule C) 1347. IAMPRIDEMEQUIDEMISTUCSCIUIETMIRATUSFUI A Iamquidem (p ex u) D equidem om. B istos suet B 1348. NEMINEMUENIREQUIISTASAD(min. prob. s)SERERETMANU A Neminem (= Nemnem) uenire *Bentleius ad Ter. Hec. III 1, 1*, *Reizius: cf. Hasperus p. 298 (22)*. Nemon ueniret *Muellerus Pros. Pl. p. 249*. Noenum uenire *Bergkii Beitr. p. 23* Venire neminem istas qui *Bothius cum Guyeto* manu F cum A, *Hermolaus*. manum BCDZ 1349. MEAEQUIDEMPROFECTO NONSUNT#LENO AS, dubia post # lectione A Meaequidem B. meę quidem C. me e quidem D quidem om. *Pylades* Ant.] spat. om. C inluseas BCD¹: corr. D⁴ 1350. Lyc.] spat. om. C DEPRANDIOTUDICISDEBETURDABO A deprandio CD tudicis D debetur B

• AGORASTOCLES
Duplúm pro furto mi ópus est.

LYCVS

• Sume hinc quídlubet.

HANNO

Et míhi suppliciis múltis.

LYCVS

Súme hinc quídlubet.

ANTAMOEKIDES

(Et míhi quidem mina argénti.

LYCVS

Sume hinc quídlubet.

Colló rem soluam iam ómnibus, quasi báiolus.

AGORASTOCLES

Numquíd recusas cóntra me?

LYCVS

Haud uerbúm quidem. 1356

AGORASTOCLES

Ite ígitur intro, múlieres. sed, pátrúe mi,

Tuam, út dixisti, míhi desponde fíliam.

HANNO

Haud áliter ausim.

1351. DUPLUMPROFURTOOPUSEST#SUMEHINCQUODLUBET A Duplo
Ussingius pro furto D. proferto C mihi libri praeter A. Mullerus
Pros. Pl. p. 509 Lye] E atramento scriptum B. spat om. C sume et
sumet B quidlubet Acidalius. quidem libri praeter A 1352. Han.]
spat om. CD ETMIHISUPPLICIISMULTISSUMEH . . . QUODLUBET A
suppliciis DZ. suplicis C. supplices i s. e. B Lye.] spat. om. C
quid lubet BCD F. 1353—1358 ab eo qui scenam brevitate studeret
confecti videntur Brachmanno de Bacch. Pl. retract. scen. p. 7: sq
cf. Schueth l. s. s. p. 40 1353. Om. A. Goppertus minam I^a FZ:
corr. Camerarius. minimam BCD Lye.] spat. om. C quid lubet
libri: quodlubet Goppertus Stud. Pl. vol. II p. 102 1354. Sic A. nisi
quod QUASIFAIOMIN. prob. ULUS A Collo rem Z cum A. colo in
BCDF soluamiam B quasitaiolus B Post e 1354 in marg. B
X plauti X exhibet 1355. Agor.] om. FZ Sic A. nisi quod CON-
TRAM#HAUDVERBUMQUIDEM Num quid B. numquid F contrame
B Lye.] Ag. D^a FZ spat om. C Haud certum quidem Turnebus
Ait. X 24. procul dubio e membranis Idem Lambinus testatur in suis
libris veteribus esse. qui tamen proponit Ne verbum quidem. ut Adier-
sen quidem BCD FZ contra Lye. Ne adversum quidem Salmonius
cf. Schueth l. s. s. p. 40 Ab hoc etiam totam scenam reliquam
dedit Ussingius 1356. Agor.] spat. om. CDFZ ITERTERTERTI-
MULIERES-EDPATRUMI A Ite igitur B i te igitur I^a sed B
patre mihi BCDZ 1357. TUAMUTUIT rei i i rei i MHI DESP NI E
FILLAM A utdixisti B filiam B 1358. HAUTALT rei i. om.

ANTAMOENIDES

Béne uale.

AGORASTOCLES

Et tu béne uale.)

ANTAMOENIDES

Leno, árrabonem hoc, pró mina mecúm fero.

LYCVS

Perii hércle.

AGORASTOCLES

Immo haud multó post, si in ius uéneris. 1360

LYCVS

Quin égomet tibi me addíco: quid praetóre opust?

Verum ópsecro te ut líceat simplum sóluere:

Trecéntos Philippos crédo conradí potis.

Cras aúctionem fáciam.

AGORASTOCLES

Tantispér quidem

Vt sís apud me línea in custódia.

1365

LYCVS

Fiát.

AGORASTOCLES

Sequere intro, pátrúe mi, ut festúm diem

Habeámus hilare hunc huíus malo et nostró bono.

*prob. E)F(vel I, T)RAUSIM#BENEUALE#ETTUUALEBENE A Haudaliiter-
ausim B ausim] uisum Franckenus l. s. s. p. 172 ettu C 1359. L praef.
D³ LENOARRABONEMHOCPRÓMINAMECUMFERO A arabonem BDZ. ara-
bonem (apost. sup. scr.) C hoc] hunc Dousa, Pistoris, Lambinus. heic Has-
perus promina C mecum sup. scr. D. in prior in duarum litt. (ma?) lit. B*

1360. PERIIHERCLE#IMMOHAUDMULTOPOSTSIINI/vel T)USUENERIS A
inmo B si scripsimus ex A. om. B C D F Z. cum Dousa, Fleckeisenus
Exerc. cr. p. 21 intus B (post-) C D F 1361. Spat. om. CD QUINEGO-
NETTIBIMEADDICOQUIDPRAETOREOPUSEST A ego met B quod CD.
quot B pretore C I). proto re B (reopus) opust Pylades. opus est
libri cum A 1362. UERUMOPSECROTEUTLICEATSIMPLUMSOLUERE A
obsecro libri praeter A symplum Z Plerique cum soluere iungunt Trec
Phil. (v. 1363) 1363. TRECENTOSPHILIPPOSCREDOCONRADIPOTEST A
phippos B Trecentos, credo, ad Philippos Bentleyus ad Ter. Phorm. I 4, 13

potis scripsimus. potest libri cum A 1364. CRASAUCTIONEMFACIAM#-
TANTISPERQUIDEM A Agor.] spat. om. B 1365. UTSISAPUDMELIGNEAIN-
CUSTODIA A utsis C lignea|igne F incustodia C 1366. Lyc.] om. F'
FIAT#SEQUEREINTROPATRUEMIUTFESTUMDIEM A miut B ut hunc
festum libri praeter A (ut, t e corr. C). ut festum hunc Bothius: cf.
v. 1367 dem B. diem sup. scr. D Cf. Brachmannus l. s. s. p. 75

1367. HABEAMUSILAREMHUIUSMALOETNOSTROBONO A habemus
CD. idem ex habeamus B hilare Bentleyus ad Ter. Ad. II 4, 22.

Multúm ualete. multa uerba fécimus:

Malúm postremo omne ád lenonem réccidit.

Nunc, quód postremumst cóndimentum fábulae, 1370

Si plácuit, plausum póstulat comoédia.

**AGORASTOCLES. LYCVS. HANNO. ADELPHASIVM.
ANTERASTYLIS. ANTAMOEENIDES**

AGORASTOCLES

Quam rém agis, miles? quí lubet patruó meo

Loqui inclementer? né mirere múlieres

Quod eúm sequuntur: módo cognouit fílias

Suas ésse hasce ambas.

LYCVS

Hém, quod uerbum aurís meas 1375

hilarem libri (1 ex r B) cum A hunc add. ex v. antecedenti Hasperus: om. libri cum A cum huius malo Luchsius de gen. p. 34. de et huius cogitaverat Muellerus Pros. Pl. p. 500: cf. p. 320

1368. MULTUMUALET EMULTAUERBA FECIMUS A 1369. MALUMPOST (vel I, E) T (vel I, min. prob. E) ROOMNEADLENONEMRECCIDIT A postremo omne hoc Pylades. postremo hoc omne Acidalius. postremod omne reicit Ritschellus Nov. exc. p. 87 reccidit ex A Studemundus Nov. ann. vol. 93 (a. 1866) p. 63. redit BC (ex rediit) DFZ 1370. Sic A, nisi quod POSTREMUMEST Nunc quid libri praeter A, nisi quod nū D: corr. Pylades postremum est libri cum A fabule C. fabule B 1371. Sic A, nisi quod COMOEDIA Si placuit C comocdia B. comedia C

Act. V sc. 7 Continuat nullo intervallo superioribus A: unius v. spatium exhibent BC. augu eidem D³ Totam hanc scaenam, quam ut suppositam Camerarius prorsus omisit, e duplici recensione repetebant Bothius, Lomanus p. 57, Hasperus l. s. s., Goetzius Acta Soc. phil. Lips. vol. VI p. 253, 267, 326, Brachmannus l. s. s. p. 73 sqq., Schueth l. s. s. p. 38 sqq., Langrehr l. s. s. p. 22 sq.: quorum quidem utrum exitum damnet dubitat cum Bothio Lomanus, posteriorem damnant reliqui omnes: quos contra priorem in suspicionem vocant Bergkii Philol. vol. 31 (a. 1872) p. 244, Brugmanus thes. I, Stephanus de Pithoeanis in Iur. scholiis (diss. Bonn. a. 1882) thes. III. Turbas quasdam iam Saracenus detexerat, quas tota scaena 'post concitia militis in Hannonem' posita expediri posse putabat Pius, deletis versibus 1355—1397 Ussingius. Cf. Franckenus l. s. s. p. 171 sqq.

In CD personae desunt 1372. QUAMREMAGI (vel E) SMELIUSQUILIBET PATRUOME O A nam rem cum spat. C agis Weisius cum A. agitis BC D. agit is FZ. agitas Bothius quilubet BC 1373. Sic A ne mirere FZ. meminere B (prior m in n corr.) C. me minere D 1374. Sic A, nisi quod FILIAS secuntur libri praeter A. nisi quod sequuntur Z 1375. SUASESSEHASCEAMBAS # HEMQUODUERBUMAURE (vel I) MEAS A Suas esse hasce ambas B cum A. suas hasce esse ambas CD, Vaticani Lipsii Ant. l. V 19. suas esse hasce ambas Z. suas hasce esse amissas F Lyc.] AN D³. spat. om. C Em Geppertus hauris D. aures (i s.

Tetigít? nunc perii.

ANTAMOEENIDES

Haec únde perierúnt domo?

AGORASTOCLES

Cartháginenses súnť.

LYCVS

At ego sum pérditus.

Illúc ego metuei sémper ne cognósceret

Eas áliquis: quod nunc fáctumst. uae miseró mihi.

Periére, opinor, duódeuigintí minae,

1380

Qui olim hásce emi.

AGORASTOCLES

Et tute ípse periistí, Lyce.

HANNO

Quis hic ést?

AGORASTOCLES

Vtrumuis ést uel leno uél lycus.

In séruitute hic fílias habuít tuas,

- e) B 1376. TETIGI(I s. v.)TNUNCPERII#UNDEHAECPERIERUNTDOMO A
Militis personam, pro qua AB spatium, restituit Seyffertus Philol.
vol. 29 (a. 1870) p. 404. Ag inserit D^s Haec unde Muellerus Pros.
Pl. p. 689. unde hae libri praeter A (undehaeper- B. hę C. he D).
Unde haec Bothius. Unde haec huc Hasperus. nam unde hae Pylades
perierunt domo Bothius cum AC. perierunt # domo BD. pro
spat. Ag. habent F'Z De v. 1377 sqq. cf. Brachmannus l. s. s. et Schuc-
thius l. s. s. p. 40 1377. Hunc v. post v. 1381 libri repetunt, ubi cum
del. Bothius: alterius loci scripturis apicem addidimus Pers. cum B
add. Bothius Sic A, nisi quod CARTHAGINIENSES Carthaginiensis
B' C' D' Lyc.] AN D^s. spat. om. C Ategosum, m in lit. B
 1378. ILLUCEGOMETU . . SEMPERNE(vel I)COGNOSCERET(in lacunam quadrat
 EI vel minus prob. o) A illud F metui B C D F Z necognosceret
 C D 1379. EASALIQUISQUODNUNCFACTUMST#UAE MISE ROMIHI A
 eas om. F factum est libri praeter A Spat. ante uae B cum A
 ue C 1380. PE(vel I)RIEREOPINORDUODE(vel I)UIGINTIMINAE A
 duo deuiginti C D. duo de uiginti B minę C 1381. QUIHAS-
 CEEMI#ETTUTEIPSEPERISTILYCE A Qui olim hasce scripsimus. Qui
 hasce libri, nisi quod Quięsce B et hasę D tute Bothius, Muellerus
 Pros. Pl. p. 666 cum A. tu libri reliqui (ettuipse C) Ag] spat. om. C
 periisti Pylades. peristi libri cum A Post hunc v. repetitur in B C D F Z
 v. 1377 V. 1382—1384 etiam post v. 1332 exstant, ubi vide librorum
 scripturam 1382. Ab hoc inde v. usque ad v. 1419 deficit A
 Agor.] spat. B. om. F Z Utrumuis est uel leno uel lycus Lipsius
 Ant. l. V 19. Ut trum uis est nouvelle nouellicus B. Utrumuis est
 nouvelle nouellicus C D. utrum is est nouvelle nouellicus F Z, ubi
 utrumque est Acidalius 1383. inseruitute C abuit B

Et mi auri fur est.

HANNO

Bellum hominem, quem noveris.

AGORASTOCLES

Leno, rapacem te esse semper credidi: 1385

Verum etiam furacem aiunt qui norunt magis.

LYCVS

Accedam. per ego te tua genua oro obsecro

Et hunc, cognatum quem tuum esse intellego:

Quando boni estis, ut bonos facere addecet,

Facite ut vos vostro subueniatis supplici. 1390

Iam pridem equidem istas esse sciui liberas

Et expectabam, si qui eas assereret manu:

Nam meae eae prosum non sunt. tum autem aurum
tuum

Reddam, quod apud mest, et ius iurandum dabo

Me malitiose nil fecisse, Agorastocles. 1395

AGORASTOCLES

Quid mihi par facere sit, ego mequom consulam.

tua B. duas ex mias C. duas DFZ 1384. Agor. praem. FZ
mihi libri for B Hanno] spat. B. om. C quemueris B. quoi igno-
ueris Franckenus l. s. s. p. 173 De r. 1385 sq. cf. Brachmannus p. 74
1385. Agor.] spat. B D. om. CFZ Leno (e ex e) C Lenorapacem
B esse sup. scr. D Post h. v. in margine habet B: X penulus
X: cf. v. 1222 1386. et iam B. et Bothius furacem aiunt Brixius Nor.
ann. vol. 101 (a. 1870) p. 767. furacem libri. furacem ei te Hasper-
rus quiorunt BC. qui nouerunt Pylades. norunt qui norunt
Bothius 1387. Lyc.] ita FZ. spat. B. om. C per ego te tua
genua oro Geppertus, Muellerus Nachtr. p. 87. per egotetu ate genua
B. per ego te tua te genua CDFZ. per ego genua tua ted
Hasperus. per ego te tua genua Bothius 1388. tuum libri
1389 ut bono facere B 1390. Facite ut vos vostro Hasperus. Fa-
cite et uestro (urō CDF) libri. Ita facite et vostro Geppertus edidit.
Facitote et vostro Bothius. Facite oro ut uestro Pylades sub ue-
niatis D 1391. Iampridem mequidem B istas esse sciui Bothius.
istas sciui esse libri. sciui istas esse Pylades 1392. siqui eas BC.
si quis eas FZ. si eas quis Weisius. si quis Bothius manu Z.
manum B C D F 1393. Spat. praem. D meae eae Geppertus. meae (mee
C) libri. meae quidem Kochius Nor. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 243. eae
meae Hasperus eas. nam meae Bothius prosum B C D. prorsum D Z.
prohorsus F. profecto Pareus tum autem (e ex i) B. tibi autem Py-
lades tuam B. tuum reliqui 1394. Red dam B me est libri
1395. nihil libri De r. 1396 sq. cf. Brachmannus l. s. s. p. 74 1396.
Agor.] spat. B. om. CD Quid Hasperus. Quod libri facere sit, ego

Omítte genua.

LYCVS

Omítto, si ita senténtiast.

ANTAMOENIDES

Heús tu, leno.

LYCVS

Quíd lenonem uís inter negótium?

ANTAMOENIDES

Vt minam mi argénti reddas, priús quam in neruom ab-
ducere.

LYCVS

Deí meliora fáxint.

ANTAMOENIDES

Sic est: hódie cenabís foris, 1400

Aúrum, argentum, cóllum, leno, trís res nunc debés simul.

HANNO

Quíd me in hac re fácere deceat, égomet mecum cógito.

mecum *Mahlerus* p. 26. facere sit cum (quom *B*) egomet *BCD*. facere sit tamen egomet *F*. facere sit inde tamen egomet *Z*. facere sit, mecum egomet *Geppertus*. facerest egomet mecum *Seyffertus Philol. vol. 25 (a. 1867) p. 461 dubitanter*. facere est commodè egomet *Bothius* 1397. Ante omítte spat. *CD* Lyc.] spat. *B* omítto *Hasperus*. mitto libri, nisi quod mittosiita iungit *B* sententia est *B*. sententia est *CD FZ* 1398. Antam.] ita *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 405, Stephanus l. s. s. Agor. BFZ* Heustuleno *B* Lyc. *FZ*. spat. *B* Quod *C* 1399. Antam.] ita *Seyffertus, Stephanus. Agor. BFZ* Vt minam mi argenti *Muellerus Nachtr. p. 11*. Utinam mihi argentum libri. Minam mi argenti *Seyffertus l. l. s.* Vt tu iam mi argentum *Hasperus*. Vt minam argenti mihi idem *Muellerus eodem loco*. Ut iamiam mi argentum *Geppertus*. Ut nunc argentum mihi *Bothius*. Meum uti iam mi argentum *Kochius Nov. ann. vol. 107 (a. 1873) p. 244*. Utinam argentum mihi *Pylades* priusquam *B* priusquam hinc *Gronoviana* in neruum (inneruum *C*) libri 1400. Dei meliora *Hasperus*. De meliora *B*. Di (*Dii F*) meliora reliqui faxsit *B* Antam.] ita *Seyffertus l. s. s. Agor. FZ*. spat. *B* Sic est: hodie *Ussingius*. Sicest tu ideo *B*. Sic est tu ideo *CD*. Sic est tu ideo *Z*. Sic est uideo *F*. Sic est: tu hodie *Hasperus*. Sicut uideo *Geppertus* cenabilis *B* 1401. leno tris res *Lipsius Ant. lect. V 19 e cod. Vatic.* lenostris re *BCDF*, nisi quod renunc iungit *B*. leno scias te *Z*. leno tria tu *Bothius*. leno tres res *Pareus* nunc om. *Pylades* debes ex debemus *C*. debere *Z* semul *CD F*. semel *B*. simul *Z* De v. 1402--1404 cf. *Brachmannus l. s. s. p. 74 et Franckenus l. s. s. p. 174, qui sic transponit: 1402. 1404. 1403 1402.* me in hac re facere *Geppertus*. me hac re facere (meh ac refacere *B*) libri. med hac re f. *Bothius*. me hac iu re f. *Reizius*. me hac re nunc (vel

Sí uolo hunc ulcísci, litis séquar in alieno óppido,
Quántum audiui ingénium et mores éius quo pactó sient.

ADELPHASIVM

Mí pater, ne quíd tibi quom istoc reí sit incassum ób-
secro. 1405

ANTERASTYLIS

Aúsculta soróri. abi, díiunge ínimitias cum ínprobo.

HANNO

Hóc age sis, lenó. quamquam ego te méruisse ut per-
eás scio,

Nón experiar técum.

AGORASTOCLES

Neque ego, si aúrum mihi reddés meum,
Léno, quando ex néruo emissu's cónpingare in cárcerem.

LYCVS

Iámne autem, ut solés?

ANTAMOEKIDES

Ego, Poene, tíbi me purgatúm uolo. 1410

Sí quid dixi irátus aduorsum ánimi tui senténtiam:

Íd uti ignoscas, quaéso, et quom istas ínuenisti fílias,

iam) f. *Muellerus Pros. Pl. p. 730* ego met *C* 1403. Sic *B*. Sei *Hasperus*
ulciscilitis *B* litisequar *D* sequor *Z* inalieno *C* opido *D*: *corr.*
eadem manus. opido *F* *Vers. del. Ussingius* 1404. quo pacto *FZ*.
quod pacto *CD*. quod pecto *B*: cf. *Bergkii Beitr. p. 58* 1405.
Adel. *D*³ Ni pater *B*. Nipater *C* nequit tibi quom isto crei *B*
cum libri praeter *B* sit *Bothius*. siet *BCDFZ* incassum obsecro *Brixius*
Nov. ann. vol. 101 (a. 1870) p. 777. ac massum obsecro *BCD*. te
maxime (maxime *Z*) obsecro *FZ*, *Spengelius Plaut. p. 103*. maxime
obsecro *Bothius* siet ted obsecro *Weisius*. siet, tecum obsecro
Bergkii Beitr. p. 47 dubitanter. siet amasso obsecro *Geppertus*. sit.
Hanno. At mas sum. Ant. Obsecro *Ussingius* 1406. soroi *B*. soror
i *Z* abidi iunge *B* disiunge *F* inimicicias *C* 1407. Hoca-
gesis *B*. Hoc agesis *C* quam quam *BC* egote *BC* meruisse
te sine ego *Z* 1408. Agor.] spat. *B*. om. *C* ego om. *DFZ*
sime aurum reddes *C* reddas *Gronoviana* V. 1409—1413 *uncia*
inclusit Ussingius 1409. Militi dat. v. *Brachmannus l. s. s. p. 74*
exneruo *C* emissus *CD FZ*. emisus *B* compingare *CD* incarcerationem
(em ex am) *C* *Versus vix intellegi potest* 1410. Iamne *Spengelius*
Plaut. p. 16. Iam libri uti soles *Bothius* Antam.] ita *Seyffertus*
Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 404. om. libri: cf. *Brachmannus l. s. s. p. 74*
poene *BC*. pene *D*. pene *FZ*. poenae *Lipsius Ant. lect. V 19*
me tibi vulgo purgatum *FZ*. pugnatum *BCD*¹: *corr. D*⁴ 1411. Si-
quid *BC* aduersum *C* 1412. Et *Geppertus edidit*. It idem *Pl.*
Stud. vol. I p. 136 Iduti *B* queso *C* quomistas *B*. cum istas

Íta me di ament, út mihi uolup est.

HANNO

Ígnosco et credó tibi.

ANTAMOENIDES

Léno, tu autem amícam mihi des fácito aut mihi red-
dás minam.

LYCVS

Vín tibicinám meam habere?

ANTAMOENIDES

Níl moror tibícinam: 1415

Néscias, utrum eí maiores búccaene an mammaé sient.

LYCVS

Dábo quae placeat.

ANTAMOENIDES

Cúra.

LYCVS

At aurum crás ad te referám tuom.

AGORASTOCLES

Fácito in memoria hábeas.

LYCVS

Miles, séquere me.

ANTAMOENIDES

Ego ueró sequor.

AGORASTOCLES

Quíd ais, patrue? quándo hinc ire cógitas Cartháginem?

CDFZ 1413. Itamediament *B* ut mihi uolup est *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 406.* mihi uoluptatis est *libri.* id mihi uolupe est *ed. Geppertus.* mi uoluptati est *Hasperus.* mihi uoluptast *Pylades* Hanno] *spat. B. om. C* Credo et ignosco *Geppertus* 1414. Leno tu autem (Lenotnatem *B*) *libri.* Tu aut *Hasperus auctore Ritschelio.* Leno, tu aut *Pylades* aut mihi reddas minam *Seyffertus Philol. vol. 29 (a. 1870) p. 406, Stephanus l. s. s.* aut auri mihi reddas minam *libri.* mihi des aut auri reddas minam *Geppertus.* reddas facito aut auri mihi minam *Bothius* 1415. tibi cinam *utroque loco B* Antam.] *spat. B* nihil *libri* 1416. utrum ei maiores *FZ.* utrum eim mores *B.* utrum ei mores *CD.* utrae ei maiores *Bothius* buccene *BCD* ammammae *B.* amammae *D.* amamme *C* 1417. Dabo que *B.* Daboque *CD.* Dabo quod *FZ* placeat, *alt. a ex n C* Antam.] *spat. B. om. C* Curato *Bothius.* Tu cura *Hasperus* At (*vel* Atque *vel* Et) aurum *Muellerus Nachtr. p. 107.* aurum *libri* Lyc.] *spat. B. om. C* cras at te referam tuum *Lipsius Ant. lect. V 19.* crassatere feramtuum *B.* crassat creferam tuum (*ex tuam*) *C.* cras sat ereferam tuum *D.* cras sat referam tum *FZ.* cras staterae feram tuum *Pylades* 1418. Facito *D⁴FZ.* Facto *BCD¹* immemoria *B.* inmemoria *C* Lyc.] *spat. B. om. C.* Agorastocli *continuat Bothius* sequereme *B* Ant.] *spat. B. om. C* 1419. AG.

Nám tecum mi una íre certumst.

HANNO

Vbi primum potero, ílico. 1420

AGORASTOCLES

Dum aúctionem fácio, hic opus est áliquot ut manéas dies.

HANNO

Fáciam ita ut uis.

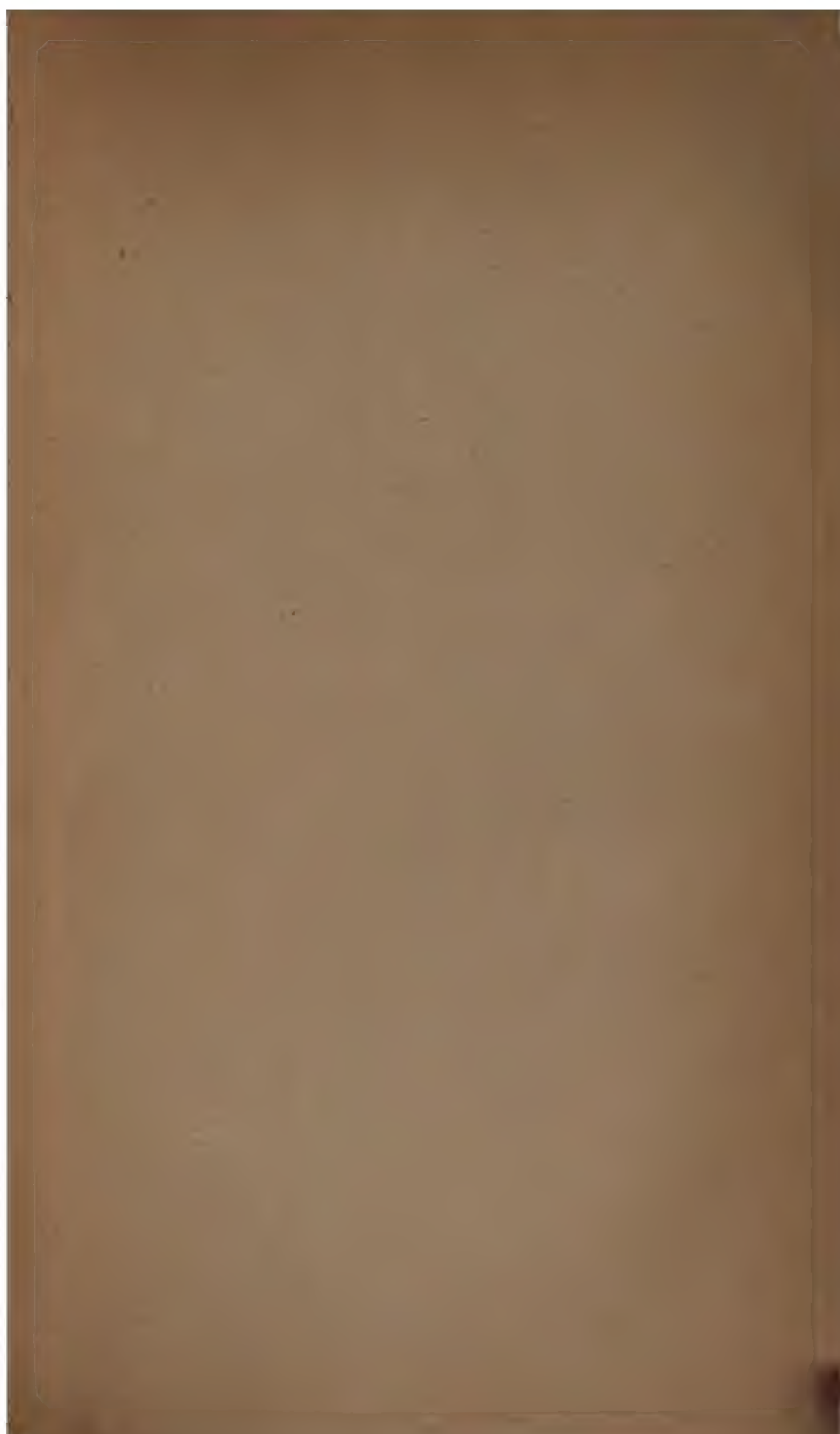
AGORASTOCLES

Áge sis, eamus: nós curemus. plaúдите.

praem. D. spat. om. C Quidais *B.* quod ais *C.* Quid agis *F*
 hincirecogita *B* cartaginem *C'D* Versum 1420—1422 *frustula*
quaedam duae (quae nunc in quinque partes distractae sunt) Ambrosiani
laciniae serrarunt haec: (1420) NAM et AIRECERTUM (in lacunam qua-
drant tecum mihi un), (1421) DUMA et OOPTSESTALIQ (quadrant uctio-
nemfaci), (1422) FACIA et AMUSNGSCU ita, ut in prius spat. quadrent
reut mitanisagesise 1420. Namte cum mihi unaire (a ex i) *B* item-
 que *A* ut *rid.* Nam tecum una (una sup. scr. *D*) ire *CDFZ.* Nam te-
 cum me una ire *Hasperus.* Nam tecum una mi (rel me: ita *Bothius*) rel
 Nam tecum mi una ire rel Nam tecum mi ire una *Muellerus Nachtr.*
p. 116. Nam mihi tecum una ire *Schoellius* certum est libri
 Hanno] spat. *B. om. CD* 1421. facio *D⁴.* *Pylades.* facto *BCD¹Z.*
 facito *F* hic omisisse *rid. A: r. supra* aliquot *Z.* aliquod *BC'D.*
 aliquos *F* 1422. POE *praem. D* ita ut uis *CDFZ.* itauis *B.* ut
 uis *Pylades* Agor.] ita *D'Z. spat. B. om. CF* Agesis *BC*
 Ante plaudite spat. *B.* quod *C'DFZ* omittunt. *Hasperus* cum *Ritschelio*
Cantor inserit. Q. Lessingius: cf. Lorenzius ad Mostell. 199²

PLAVTI PENVLVS EXPLICIT. INCIPI PERSA. *B.* PLAVTI POENV-
 LVVS EXPLICIT INCIPIIT PERSA *C.* PLAVTI POENV LVVS EXPLICIT
 INCIPIIT PER SA *D³.* In *A,* cuius de subscriptione plura in prae-
 fatione, *MACC* rel *o* servatum est: fuit igitur T MACCI PLAVTI

872.3
JA612

Plautus, T. M.

Comediae: rec. Ritschl and others.

1857 214

[illegible]